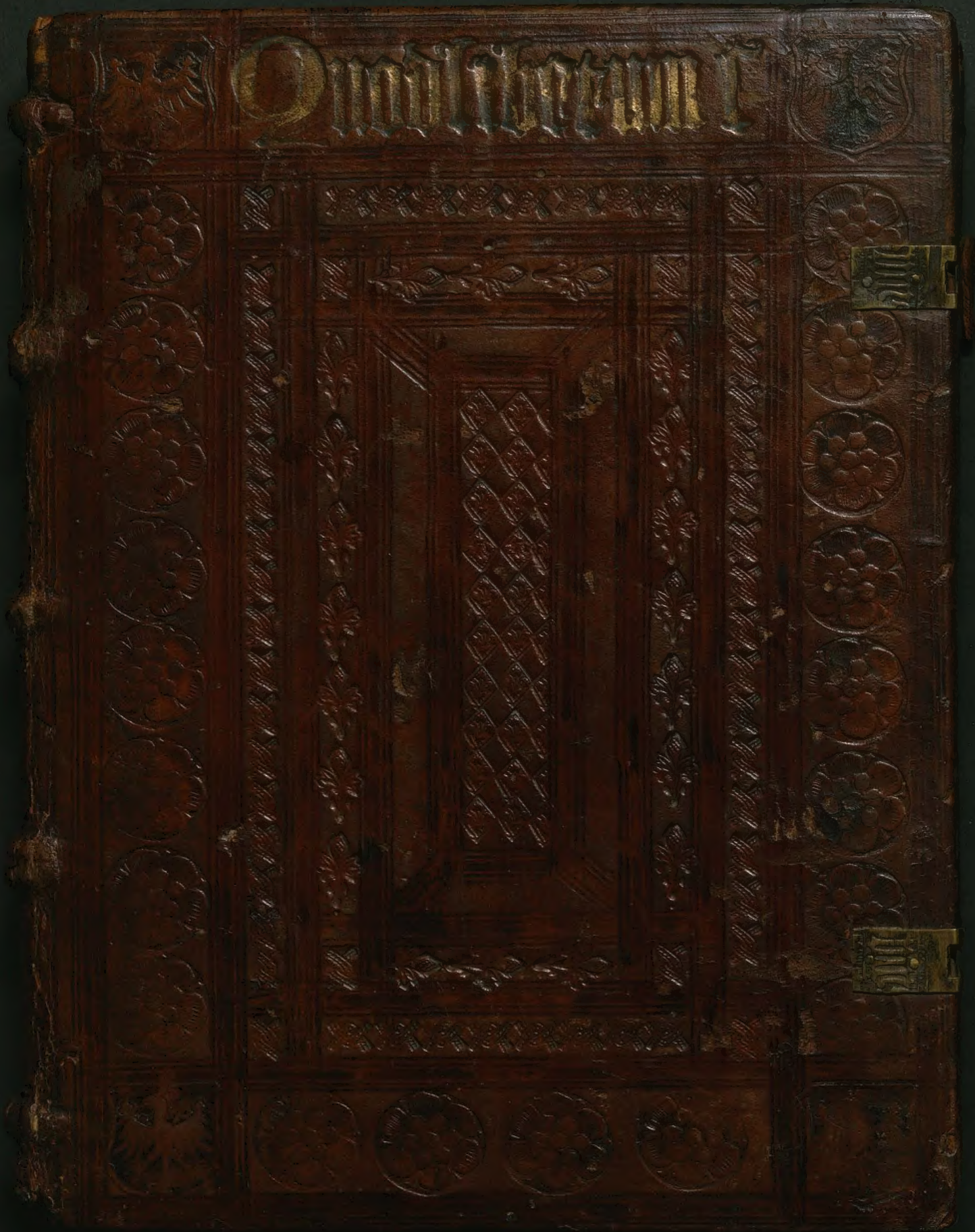

Ornamentum I

Lib. mag. Albi de szmodzińskowicze sacre theologie professoris
legatus pro librariis theologorum ad collegium Aristarum

Incun. 176.

Bibl. 176.

1761

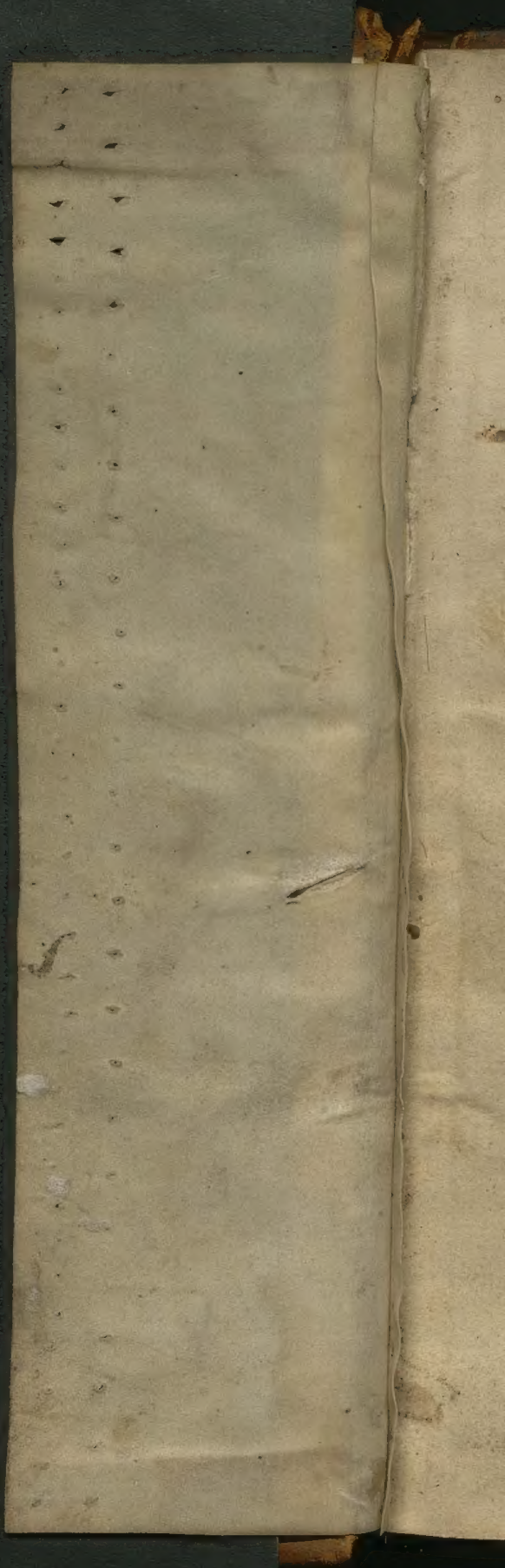

Inc. 176

Sum
34

[illegible]

Quothbein.

place
Anglo
more
at the
name
more
M. d.
and for
L. d.
L. d.
L. d.
L. d.
L. d.
L. d.

and
L. d.
L. d.
L. d.

100
34

Incte

res difficiles aut fa-
lomon *Ec. 1.* 7 cui
intelligat eas esse
difficiles subdit: nō
pōt eas hō explica-
re sermone. 2^m igit
distinctionē rez p^r

accipit distinctio difficultū qōnum. Res
autē p^ri sui diuisione diuidi potest i rē
creatā 7 increatā. siue in rē a se 7 in rez
ab alio habentē esse. siue in rē neciam 7
rē possibilē. siue in rē finitā 7 infinitā.
Res autē incausata infinita 7 necessaria
deus est. Res autē causata possibilis 7
finita cōi noie dī creatura. De vtraq;
re ppositae sunt alique qōnes. Iterū in
diuinis res accipit eēntialiter 7 notōali-
ter: iuxta illud Aug. j. de doc. xp̄ana. c.
2. res quib⁹ fruendū est sī p^r filiū 7 spī.
san. eadē q; trinitas. vna quedā sūma
res cōis oibus fruētib⁹ ea. In p^ra par-
te auctoritatis accipit res personāl^r. In
2^a eēntialit^r. fuerunt igit aliq⁹ quesita i
diuinis de eēntialit^r. aliq⁹ d^o notōnali siue
personāl^r. vnicū at^r quesitū erat de ordi-
ne eēntialit^r ad notōnalia. Illud vnicū
p^r ponit vtpote ex cui⁹ solone patebit or-
do procedendī circa alia quesita.

Est igitur prima questio.

Trum in di

uinis eēntialia sint imedia-
tōia eēntie diuine. vel noti-
onalia 7 notōalia. pbat. que cōstituūt
supposita alicuius nature. sunt imedia-
tōia ipsi nature q⁹ i^a que sunt pprieta-
tes nature. notōnalia at^r in diuinis p^rsti-
tuunt supposita nature diuine. eēntia-
lia nō. sed sunt quasi proprietates illius
nature igit 7c⁹ pba⁹ ma. nā imediate se
h3 ad suū suppo^m pprium. q⁹ de illo dī
in p^ri^o modo dicendī per se. nō autē de
aliqua pprietate. nec ecōuerso. sed tan-
tū 2° igit illud quo suppositū constituit

formalis. immediatius se h3 ad naturā q⁹
proprietates aliqua. pbatio minoris. eēn-
tialia sunt cōia tribus personis 7 per cō-
sequēs per nullū eēntiale cōstituūt sup-
positū. igit per notōale sī et eēntialia p^r
prietates nature h3 dama. c. 3. si bonus
inquit si iustus si sapiēs si qdēq; aliud
dicas nō naturā dicis dei. sed que circa
naturā. Et Aug. 15. d. tr. c. 5. vel. 9. Si
dicā eternus immortalis iustus bonus be-
atus spiritus. horū omniū nouissimū
q⁹ posui videt significare sbam. cetera
vero hui⁹ sbē qualitates. Ad oppositū
ipsi eēntie immediatiora sunt i^a que sunt
perfectiones simplr: quā que nō sūt hu-
iusmodi. eēntialia sunt perfectōnes sim-
plici: notōalia nō. 7c⁹ pba⁹ ma. pme
perfectiōi immediatiora sūt i^a que magis
habēt ratōz perfectiōis simplici. essen-
tia autē diuina ē prima perfectiō. perfe-
ctiōnes autē simplr habēt magis rōem
perfectiōis q⁹ illa que nō sunt perfectiō-
nes simplr. pba⁹ minoris. An⁹ mono-
is. eēntiale ē in q⁹ meli⁹ ip3 q⁹ nō ip3. 7c⁹
tale dī p^rfec⁹ simplr. notōale nō est h⁹ q⁹
cū q⁹ p^r careat aliq⁹ notōali. carer3 aliq⁹
q⁹ eēt in q⁹ meli⁹ ip3 q⁹ nō ip3. 7 ita q⁹
persona nō eēt simplici perfecta q⁹ est
inconueniēs. Respon⁹ p^r ad intellec^m
questionis sunt aliqua necessaria pmit-
tenda. scō questio soluenda 3° contra
solutionem questionis dubia occurren-
tia excludenda.

De primo hic que

rit de ordine immediatiōis istorū duorū
essentialis 7 notionalis. in compatiōe
ad eēntiaz diuinā videat ergo primo in
intellectus istorū quatuor terminorū qui
ponuntur in titū. scēntia essentialis no-
tionale 7 immediatius. De p^rmo. in diuinis
necessario est aliqua entitas real^r siue ex
nā rei. 7 hoc in existen^a actuali. alioqui
nihil eēt ibi reale in actu. Illa entitas re-
alis actualis siue ponatur vnica siue po-
natur aliquo⁹ distinctio rei vel rationis

A 2

BIBLIOTHECA
VNI⁹VERSIT⁹
CRACOVENSIS

Flam, 6436

Spa s. eēntiale duplex distic^o vī. vna q̄ aliē
vtunt coiter hoc noie eēntiale pbi z alr
theologi spālī in dīnis/nā in pbia acci
pit cōiter eēntiale vt distiguit *accūta*
le put accūtaie cōtinet sub se oē accūs p
accūs siue accūs cōe. z accūs per se siue
ppum. vñ ibi eēntiale dī qd̄ per se iclu
dit in eēn^a. quēadmodū in pposito rea
li mā z for^a dicunt sibi eēntialia. z in cō
posito rōnis vel in ipso diffinito. gen^a z
dīa dicūt partes eēntiales rōis siue rei
diffinitē. *Theologi* alī vtunt hoc noie
eēntiali in dīnis. Cū. n. eēntia sit oīo p^m
vt iā dcm est. z sīlī est cōe cōitate reali.
qz dī de qualz p^a z de oīb^z singulariter
z iō qd̄cuqz ēt aliud p̄dicet sili mō in
dīnis dī eēntiale. qz sile eēntie in mō p̄
dicandi. siue in cōitate reali. Et p oppo
sitū notōale dī illud qd̄ nec sic p̄dicatur
nec hz talē cōitate. sed q̄ pertiet ad noti
tiā distictiois personaz. sic ḡ distiguit
thologus eēntiale p̄ notōale: de h^o aug.
5. de tri. c. 5. In reb^z creat^z atqz mutabi
lib^z q̄ nō hz sūam dī. restat vt hz accūs
dicat. In deo at̄ nīhil hz accūs dī nec tñ
oē qd̄ dī fm sūam dī. dī. n. ad aliqd̄ sic
p̄ ad filiū: z sili^z ad p̄m hec ille. Cūl
ḡ q̄ in creatur^z distiguit eēntiale p̄ accū
tale. In dīnis at̄ nō p̄ accūtaie hz p̄ relati
uum ad intra. q̄. s. dicit rōnē p^a ad pso
nā z p p̄ns pertiet ad distictā notitiāz
p^a a p^a. z iō vt daf regula ibi. c. 4. de di
ctis de deo sūalr z relatiue cōiter dī no
tionale. lz aug. h^o vocabulo nō est vsus
sed sit vsus vocabulo relatiui vī ad ali
qd̄. Ex isto 2° p̄z breuī de 3° vocabulo
qd̄ sit notōale. qz oē notōale est relatiū
ad intra. z eo^z eēntiale at̄ nō est relatiū
ad intra. qz tunc eēt cōe z nō cōe/2° dī
stinc^o h^o vocabuli qd̄ est eēntiale put in
dīnis spālī accipit. p̄t poni tal: q̄ aliqd̄
est eēntiale qd̄ ipoztat resp̄m ad extra
z aliqd̄ nō. Isti^z distictiois p^o p^m mēbz
exponat. postea 2^m pbat. qz forsitan ab
aliquib^z posset negari. de p^o certū est. qz
si de^z dicat relatiue ad extra o3 q̄ i^a re^o

puentat deo fm aliqd̄ fundamē^m ppuz
qz nō ppat deus ad extra nisi fm aliqd̄
intrisecū sibi: z illud p̄t dici fundamē^m.
Ex isto intriseco cū sit reale z resp̄m ad
extra cū sit rōis nō p̄t eē aliqd̄ hñs p̄ce
ptū p se vñ. ḡ si aliqd̄ nomē sili ipoztat
illud intrisecū deo qd̄ est fundamētum
ppatiois ad extra. z cū hoc significabit
illam p̄pationē ad extra. illud nomē vī
nō significabit p̄ce^m per se vñ vel nō si
gnificabit ambo i^a. sed tñ alterz signifi
cabit alterz p̄notabit. eēntiale ḡ i dīnis
q̄. s. hz cōceptū per se vñ nō icludit sili
z per se absolutū z respectū ad extra. z
p p̄ns si includat resp̄m ad extra nō p
se illū icludit. sed p̄ncipalr. z p^o z p se
icludit absolutū qd̄ est fundamētū. illū
at̄ respectū cōnotando icludit. z h^o in
telligit p^m mēbz h^o distinctionis. de 2°
mēbro h^o distictionis dices forte: q̄ nul
lū est eēntiale nō includēs respectū ad
extra sed sola eēntia est h^o. quodcuqz
at̄ aliud cōe trib^z vel est respect^z ad extra
vel includēs respectū ad extra. Quia
vero solo questionis dependet ab istā
distinctione eēntialis p̄ius posita. q̄. s.
aliqd̄ eēntiale est absolutū ad intra. ali
qd̄ vero dicit resp̄z ad extra. iō p̄bo
2^m mēbrum qd̄ negandū forsitan alicui
videret. s. q̄ aliquod eēntiale nō inclu
dit aliqūē respectū ad extra/p^o per rōēz
fundatā in auctoritate ex ratōe simpli
citer perfectionis/2° per rōem sumptaz
ex rōe diuine eēntie/3° per rationē sum
ptā ex ratione intellectus diuini/4° ex
ratione potētē vel operationis diuine.
Prima ratio talis est q̄ est perfectionis
simplr nō icludit per se relonez ad cre
aturā. sed aliqd̄ eēntiale in dīnis est per
fectio simplr. ḡ zc. p̄bō ma. perfec^o sim
pliciter nō icludit aliqd̄ per se cui re
pugnat per se rō perfectionis simplr. qz
tunc nō eēt in quolz melius: cū includat
aliquid cui repugnat rō perfectiois sim
pliciter. Sed rōnē ad creaturā repugnat
q̄ sit perfectio simplr cū sit ad finum

imperfectū et potētiāle. q̄ at nēcio coexi-
 git aliqd̄ ens potētiāle eo quo rlo coexi-
 git terminū tanq̄. i. aliquid secū simul
 nā vel p̄us. illud sic coexigēs nō est sim-
 plicit̄ nēciuz. nec p̄ p̄ns simplr pfectuz.
 / minor p̄z ex itentōne an̄s. mono. s̄. vbi
 ponit talē distictionē q̄qd̄ est p̄ter rla.
 aut est tale vt oio meli⁹ sit ip̄m q̄ n̄ ip̄z
 aut tale vt nō ip̄z in aliq̄ sit meli⁹ q̄ ip̄z
 Et expōita et declarata ista distictione
 cōcludit sic nefas ē putare vt s̄ba sūme
 nature sit aliqd̄ q̄ meli⁹ sit aliquo n̄ ip̄z
 q̄ ip̄m. sic necesse est vt sit oio q̄qd̄ meli⁹
 est ip̄z q̄ n̄ ip̄z. Et postea insert in spālī
 q̄d nō est. Nō est q̄ inq̄t corp⁹ nec aliqd̄
 eoz q̄ corp⁹ sensus discernūt. Et p̄ s̄b
 dit in spālī q̄d vl̄ q̄le est. q̄ inq̄t necesse est
 ip̄m eē viuentē sapientē oipotētē. v̄z
 iustū. et nū. et q̄qd̄ absolute est meli⁹ ip̄z
 q̄ nō ip̄m. Planū est at q̄ multa istoz
 s̄ cēntiālia in oīnis. Nō ē ista minor q̄
 aliqd̄ cēntiāle in oīnis est p̄fec̄ simplr.
 q̄ melius est in quolz ip̄z q̄ n̄ ip̄z. Ista
 snia An̄s. v̄z posse accipi ab aug. 15. de
 tri. c. 4. vel. 5. viuē nō viuentib⁹ intelli-
 gētia nō intelligētib⁹. in iustis iusta. brā
 mistis p̄ferēda iudicam⁹. ac p̄ h̄ q̄m re-
 b⁹ creati creatorē sine dubitatōe p̄poni
 m⁹. ōz vt eū sūme viuē et cūcta intelligē
 iustūq̄ et benignissimuz et beatissim⁹ fate-
 amur: hec ille. Teneat at hec p̄n⁹ per p̄
 p̄em hanc necesse est vt creator sit q̄
 quid in entibus p̄ferat ip̄m nō ip̄s. vel
 vt An̄s. dicit melius est ip̄m q̄ nō ip̄m
 / Pro ista sentētia potest adduci billa-
 rius. 12. de tri. c. pe. qui loquēs ad p̄em
 ait: perfecta dei qui et verbū tuū et sapiē-
 tia et v̄tus est absoluta genera⁹ est. vt in-
 sepabilr a te sit semp qui in h̄s eternaz
 p̄prietatū tuaz noibus. ex te natus est
 hec ille. Nihil at dei filius per natiuita-
 tē accepit q̄d dīcat resp̄m ad extra. Itē
 ex eodē me⁹ p̄t argui accepta p̄ maiori
 extremitate hoc q̄d est relō rōnis. vt sit
 maior ista perfectio simplr nō includit
 rlonem rōnis. Minor que p̄us: et sequi-
 tur p̄ q̄ aliqd̄ cēntiāle nō includit rela-

tionē rōnis. ois at resp̄s p̄t ad creatū
 rā est rōnis tm̄. Ex 2^a q̄ōne ordinaria d̄
 respectu ad extra. q̄ relōni rōnis repu-
 gnat perfectio simplr. q̄ est ens diminutū
 minus habēs de entitate q̄ q̄d cūq̄ rea-
 le. q̄ tm̄ in cōsideratione intellectus est
 h̄ns suū esse. Itē 3^a ex eodē me⁹ p̄t ar-
 gui accipiēdo p̄ ma. extremitate rlonēz
 in cōi sic perfectio simplr nō est rlo aliqua
 nec includit per se relationē aliq̄ vltra
 vt p̄us. hec maior probat. q̄ rlo origis
 nō est perfectio simplr. si tm̄ aliqua rlo eēt
 perfectio simplr. maxime de illa vidēret.
 Ad istas rōes que p̄cedunt ex eodem
 me⁹ p̄t sic rōderi q̄ aliud est dīcē aliqd̄
 eē perfectionē simplr et aliud aliquid eē
 perfectionis simplr. p̄m ipozat q̄ illud
 essentialr siue quiditatie sit perfectio sim-
 pliciter. 2ª ipozat nō q̄ cēntiāl̄ sit per-
 fectio. sed q̄ tale denoiatiue soli p̄fectōi
 simplr cōueniat. Ip̄z ergo perfectionis
 simplr est quā regit in 1^a de q̄ p̄dicatur
 denoiatiue. et quā oñdit sibi ic̄se v̄po-
 te quā vlr cōsequitur. et sic est perfectio-
 nis simplr triplici mō. s̄. p̄exigendo: oñtē
 dēdo siue manifestādo. et perfectioz sim-
 pliciter p̄sequēdo. Conslr exponat illud
 An̄s. sic in quolz est melius ip̄m q̄ nō
 ip̄m. q̄ hoc verū est intelligēdo de p̄di-
 catōe denoiatiua et p̄exigendo: oñden-
 et p̄sequēdo vel in quolz est meli⁹ ip̄z q̄
 nō ip̄m quēadmodū esse ip̄z denoiatiue
 ponit illud esse simpliciter perfectū. nō
 quidem sicut aliquid esse album ponit
 idem esse coloratum: sed sicut quid esse
 album vel coloratum ponit idem esse
 sup̄ficiatū. vnde si in aliquo nō est me-
 lius ip̄m esse sup̄ficiatū. nec per p̄ns erit
 meli⁹ ip̄m esse albū. Conslr exponat dī-
 cū aug. de p̄ferri: Itē instat p̄ rōz. q̄ cō-
 cludit q̄d cūq̄ cēntiāle esse ad se. q̄ q̄d
 cūq̄ illoz est perfectioz simplr. sed illō
 illatū est falsuz. vt p̄z in exemplis An̄s.
 et Aug. q̄ aug. ponit potētīā iustissī-
 mū. et an̄s. ponit oipotētē iustū rē. et tm̄
 ista dīcunt resp̄m ad extra. 2^a rō ad
 p̄clonem talis est. In oco est cēntia sub

Tamen xii.
 n. r. 12. d.
 n. r. 12. d.
 n. r. 12. d.
 n. r. 12. d.

Ex

-Manni

p̄d aliqd̄ q̄
 p̄māle q̄
 p̄māle q̄

2^a rō ad
 p̄clonem

ppleta actualitate eēntie mātē ex nā rei
sic intelligēdo q^d nec eēn^a nec aliqd p se
inclusuz in i^a vel actualitate ei^a sit p^rcise
ex cōsideratiōe cuiuscuq³ intellect^{us}. hec
ppō sic intellecta satis p³ ex dictis in p^o
istius articuli exponēdo q^d intelligēdū
sit p^r istū ininū q^d ē essētia. Ex hac ppōe
sequit^r ista que est maior rōis. s. q^d si ali
quid est idē essētiāl^r essētie illud ē actu
in deo mātē ex nā rei. z h^o siue sit idē
essētiāl^r idēp^ritate adequata sic in cre
aturis est illud idē q^d intelligit p^r diffi
nitōez ei q^d intelligit p^r diffinitūz. siue
sit idē tanq³ inclusuz essētiāl^r in i^a. quō
illud q^d intelligit p^r ptē diffinitōis pos
set dici idē ei q^d intelligit p^r diffinitum.

Na licz aliqd possit esse in re ex nā rei
lz ei^a diffi^o vel pars diffinitōis nō sit ac
tu cōpleto in re. sed tñ in intellectu p^rsi
derate. tñ illud q^d intelligit. per diffini
tiōē vel ptē diffinitōis sicut significa^m
p^r ipm signū nēcio est in re actu. si illud
q^d intelligit p^r diffinitū sit iā re actu. nā

Qua. p^rdictio v^o esse q^d aliquid sit real^r actu.

z q^d illud q^d est idē sibi essētiāl^r hoc mō
vel illo nō sit real^r in actu. Nūc autē in
tellectualitas siue vīta itellectiua vel i
tellectual^r est idē essētiāl^r essētie diuine.
sic intelligēdo q^d nō tātum est idē real^r
ipsi essētie z hoc idēp^ritate simplici sic
forte q^dcuq³ attributū ponit idē ipsi es
sētie. sed hoc mō est idē sibi q^d si ipsa es
sētia diuina diffiniret vīta itellectual^r
siue intellectualitas nō ess^t extra e^a diffi
nitōē. sicut sapiēs vel bonū. Ex parte
essētie arguitur sic. quicquid p^rsone iclu
ditur in essētia diuina est in deo ex natu
ra rei. z per cōsequens sine respectu ad
extra. intellectualitas est huiusmodi. g

Qua. tē maior p³ nā fm iā dicta in p^rin^o itū
articuli essētia ē ibi ex natura rei. ergo
quicquid includit in rōne essētie/mior
sic intelligitur q^d intellectualitas nō ha
bet rōnem attributi. q^d actus scōi adue
nientis ipsi. sed rōnem perfectionis oīo
intime. quēadmodū vīta ē in deo ē ac

tus nō attributus siue adueniēs sed oīo
intimus z idē essētie. Ista vīta perfecta
que soli deo puenit cuiusmodi est vīta
intellectualis est idē essētiāl^r ipsi per
essētie. hec mior sic intellecta. pbat aut^r
ctozitate z rōne/auctoritate aug. i⁵. de
tri. c. 5. vel. 7. Que vīta inquit dicit in
deo ipsa est esse^a ei^a atq³ nā. hec ā vīta
nō talis ē qualis iest arbori. nec qualis
iēst pecori. q^d habet sensuz sed nulluz
habet intellectuz at illa vīta qua deus
est sentit atq³ intelligit omīa z sentit mē
tē non corpori. q^d spiritus est deus: hec
ille vlt^r ergo dicere q^d illa vīta que est es
sētia diuina est p^rōe intellectualis. p^rde
6. de tri c. vlti. loquens de deo ait sic.
vbi est p^rma z sūma vīta ibi nō est aliū
vivere z aliud esse. sed idē esse z vivere
z quale sit illud vivere q^d intellectuale
subdit p^rmus ac sūmus intellectus cui n
est aliud vivere aliud intelligere hec ille
Mior etiam ista ratione probatur sic
Quicquid nō repugnat esse idē alicui s^b
stantie essētiāl^r. illud nō conuenit ve
rissime alicui substantie nisi conueniat
substantialiter z essētiāl^r. s. intellectu
alitati nō repugnat eē idē s^bstantie cui
conuenit essētiāl^r. sicut pat³ in crea
turis. q^d quēcūq³ s^bstantia ē intellectu
alis intellectualitas est intra ratiōē es
sentialē eius. sicut etiā in speciali patet i
homine. in cuius ratiōe ponitur rati
onale. z per consequēs ista intellectuā
tas que per se intelligitur per rationale
est idē homini eēntiāl^r. imo vt actu
alissimū z cōpletissimū in essētia. ergo
cū deus vcrissime sit intellectualis eius
intellectualitas erit idē eēntiāl^r eius
essētie. Tertia ratio sumitur ex parte i
tellectus diuini sic. nullus intellectus ha
bet esse propriū z p^rmū intellectus per
aliq³ actū intelligēdi cōueniētē sibi vlt^r
supposito fm ipsuz. hoc p³ q^d oīs actus
intelligēdi vel nāl^riter p^rexigit intellectu
c^o ē hntē. ppuz actuale eē itellēus vel sal
tē coexigit. ita q^d nullo^o tale eē actuale

prius intellectus ut intellectus: nec ali
 quid p se inclusū in tali esse actuali per
 actū intelligēdi ipsi intellectui attribuit
 q: ois actus est posterior: 7 iō p̄exigit
 suū prius: g in dō intellectus ut intelle-
 ctus suū p̄mū eē actuale nec aliqd p se
 inclusū in illo eē nō hz p̄cise p intelligē
 diuinū: s; p̄p̄atio eēntie diuine ad qd cū
 q̄ extra hz p̄mū eē suū actuale p intelligē
 diuinū: g intellect? in deo ut actu intel-
 lectus nō includit aliquā p̄p̄atiōem ad
 extra / p̄p̄atio mī. p̄p̄atiō cuiuscūq; irin
 sed i dō ad qd cūq; extrinsecū cū sit respe-
 ctus rōnis hz eē suū p̄p̄atiō p actū alie
 intellect? p̄p̄antis: sed qd cūq; intrinsecū
 pōt ad qd cūq; extrinsecū p̄ quēcūq; a
 ctū intellect? creati p̄p̄ari: illud ad idem
 p̄p̄ari p̄t p actū intellect? diuinū: q: itel-
 lect? ille p̄t obiectū illud s; oī rōne ex p
 te obiecti intelligē s; q̄ est intelligibile: cūz
 sit ei adequat? 7 ei? p̄p̄ensiu? sed quic
 quid intellect? diuin? p̄t ad qd cūq; p̄p̄a-
 re intelligēdo h? actu intelligēdo p̄p̄ari:
 q: nulla ē ibi potētia sine actu ad qd cū
 q; intrinsecū: g p actū intellect? diuinū a-
 ctū p̄p̄atur qd cūq; intrinsecū ad qd cūq;
 q; aliud ad qd pōt intelligēdo p̄p̄ari: 7 p
 p̄ns p̄p̄atio cuiuscūq; talis ad qd cūq;
 tale: hz etiā suū actuale p actū intellect?
 diuinū p̄p̄antis: nō dico qd cūq; p̄p̄atio
 hui? ad h?: q: non formalit illa q̄ intelle-
 ctus creatus p̄p̄abit: s; aliq p̄p̄atio hui?
 extremi ad h? extremū. Ex hoc ulterius
 p̄z 2° p̄s minoris. s. q: p̄p̄atio alicui? in-
 trinsecū ad aliqd extrinsecū hz suū p̄mū eē 7
 p̄p̄atiō p illud intelligē: q: illud intelligē est
 p̄mū intelligē respectu hui? obiecti: 7 p̄mi-
 tate eēntiali siue p̄fectōis: 7 p̄mitate ou-
 ratōis q: eīnū. nec enī est sil p̄fectōe cūz
 intelligē creato nec postē: q: utroq; mō
 sedtur q: eēt limitatū 7 mēsuratū: nec ē
 sil nec postē: duratōe quocūq; intelligē
 creato: q: tūc seq̄ret q: intelligē in deo ut
 intelligē eēt nouū. Quid sic: nulla po^a hēt
 suū p̄mū eē p̄p̄atiōem suā: h? p̄z de se: q:
 nihil seipm p̄ducit ad esse ut sit: p̄ de

tri. nec p̄ p̄ns aliq po^a p̄p̄atiōem q̄ ē ab
 ipsa. accipit suū eē p̄mū / s; oē intelligē est
 op̄atio intellect? ut intellect?: g intellect? ut i-
 tellect? nō hz p̄mū eē in deo p̄p̄atiōem
 suā: s; qd cūq; ē in deo p̄p̄atiōem ad extra
 inquantū hui? hz suū eē p̄mū intellect? op̄a-
 tiōem siue intellectōem: q: eē ei? p̄sistit in p̄si-
 deratōe intellect?: cū sit eē rōis rōis g rē. EX
 4° rō sumit ex p̄e op̄atiōis seu act? itel-
 ligēdi 7 h? sic: Alci? ille q̄ de? p̄p̄hēdit
 eēntiā suā ut obiectū bificū s; rōe q̄ ta-
 lis. est in deo ex nā rei: s; de? p̄ intelligē
 ut intelligē p̄p̄hēdit eēntiā suā ut obie-
 ctū bificū: g maior p̄bat: q: infinitas i-
 tēsiua nō p̄p̄etit alicui eēnti rōis: s; soluz
 eēnti reali q: ar? q: oē ens rōis ē sola re-
 rōis. s; nulli relatōi infinitas p̄p̄etit etiā
 reali: ut parebit infra. q. 5. Illud autē q̄
 de? p̄p̄hēdit eēntiā suā ut infinitas sub
 rōe q̄ est p̄p̄hēsiuū ē infinitū q: infinitū
 obiectū ut infinitū: p̄p̄hēdi nō p̄t aliq
 actu nisi infinito ut infinito: g cū infinitū
 simplr in p̄fectōe nō includit perfe ali-
 qd cū inrisce repugnat infinitas: sed q̄
 q: infinitū simplr nō ē ens rōis nec in-
 cludit p se p̄mo ens rōis. Istas p̄p̄ositiō-
 nes expositas 7 p̄batas p̄lūgendo loco
 maioris 7 minoris. i sylogismo arguē
 sic: illud qd ē eēntie diuine idē eēntiali
 ē actu in deo mē ex nā rei. sed intellectu-
 alitas siue vita intellectualis est hui? g ē
 in deo mē ex nā rei. Ex hoc ulterius
 qd cūq; ē actu intellectuāle siue viuēs vita i-
 ntellectuali 7 h? mē ex nā rei: hz actu vel
 pōt hīe actu intellectuāle ut intellectuāle: 7 itel-
 ligē ut intelligē. de? autē ē actu intellectuāle
 siue viuēs vita intellectuāle ex nā rei: sicut
 p̄clusū ē i p̄o sylogismo: g de? hz actu ut
 actu pōt hīe intellectuāle ut intellectuāle: 7 itelli-
 gere ut intelligē: s; non p̄t hīe actu aliqd
 ens reale: siue ex nā rei qd iā nō hz ex nā
 rei: q: h? eēt p̄tra ei? simplicitatē: g deus
 actu hz intellectuāle ut intellectuāle: 7 intelligē
 ut intelligē: 7 h? mē ex nā rei: s; null? re-
 spectus dei ad extra nec aliqd p se inclu-
 des talē respectū ē in deo actu ex nā rei

2. p̄p̄i.
 7. 32

2. 5. 2
 7. 37

quia respect^{us} ei^{us} ad extra non potest esse nisi
relatio rationis: quod aliquod essentialiale puta intel-
ligere est sic absolutum: quod nec est respect^{us} ad
extra nec per se tale respectum includens. ma-
scoti syllogismi probat sic: nam viues ve hēt
realiter vel hinc potest operari vitales: quod sit
ens tale sic intelligendo: quod nec sit ens ratio
nec per se tale ens includens: quod operatio talis
est propria perfectio non intellectiue: unde et ista
ponit persistere breuitudo talis non. propria autem
perfectio et precipue beatitudo non habent esse vi-
uum ex natura rei: non potest esse ens ratio: nec per
se includens ens ratio quod ens ratio est ita di-
minutum: quod non potest esse perfectio per se entis
realis. nunc autem intellectus est propria operatio non
viuentis vita intellectuali: et si perueniādo
neget hoc in deo/philosopho. unde specialiter hoc co-
cedit de ipso. scilicet metaphysica. ubi tractans que-
stionem de intellectu et intelligendo diuino ait
sic: si non intelligat supplet de^{us} actus: scilicet habet
se quemadmodum ut sit dormiens: quod utique
inquit esset insigne et venerabile: siue
intelligat non est autem hoc quod sua intelligē-
tia scilicet potentia: non erit itaque optima substantia.
per intelligere enim ei honorabile inest ideo. ideo.
ethica. perfecta felicitas quam speculatiua quāda
est operatio apparet et hinc utique appare-
bit. deos enim maxime suspicari sum^{us} beatos
et felices esse. actores autem quales attribuere de-
bitum est ipsis: et post exclusis ab eis actio-
nibus virtutum moralium subdit scilicet tamen viuere oēs
suspiciari sunt eos et operari: non enim oportet
mirari. et paulo post concludit: quare dei ope-
ratio beatitudine differens speculatiua utri-
que erit: et humanarum utique quod huic, cognati-
ssima felicissima.

De quarto terminio

scilicet immediatio est distinguenda: quod dicitur im-
mediatus aliquid dupliciter. vel ita: quod ipse
sit medium in primū et ultimum: et tunc est im-
mediatus positue. Ex^{tra} superficies est ime-
diatio: scilicet quod calor: ita quod habet rationem mediū
positue in illa: scilicet risibile est immediatus
homini quod color negatiue: non enim medius in
illa extrema positue scilicet magis excludit

medium in hominem et risibile quod in hominem
et colore ut sic breuiter dicat illud esse ime-
diatum positue quod tanquam medium in extre-
ma includitur: et illud immediatum dicat
negatiue ubi aliquid tanquam medium magis
excludit. Posset autem distinguere de immedi-
ationi secundum rem et rationem: quod immediatum et mi-
nus immediatum vel immediatum non sunt sine
ordine. ordo autem non videtur posse intelligi si-
ne distinctioe scilicet quod habet non querit qualis est di-
stinctio essentialium a notionalibus vel utro-
rumque ab essentiali: ideo ista distinctio imedia-
tionis non tractat ad primum: scilicet quod quicumque sit
distinctio essentialium a notionalibus vel
utroque ab essentiali: secundum ista dicitur quod isto-
rum sit immediatum ipsi essentiali puta essentiali
le aut notionale. Itaque recolligendo de
isto primo articulo essentiali est illud ad quod
sit eorum per se quod querit ordo essentiali
ale autem et notionale sunt illa quod querit or-
do in per se ad essentiali de immediatione
autem istorum ad illud primum est questio: et
principaliter requiritur propter soloem du-
plex distinctio posita in hoc articulo una
de essentiali. alia de immediationi/ prima de
essentiali talis est: aliquid essentiali ratio siue ac-
tualitas totalis est in se ad infra. aliquid autem
ad extra/ 2° de immediationi talis est: quod ali-
quid dicitur est immediatum positue ita quod ipse
ponitur medium. aliquid priuatiue ita
scilicet quod non requiritur medium: aliquid
inter ipsum et primum sicut in aliud extre-
mum et primum.

De secundo articulo

lo dico tres conclusiones: quarum due sunt breues
3° principalis prima est ista: nullum no-
tionale est immediatus ipsi essentiali diui-
ne aliquid essentiali et hoc loquendo de ime-
diatione primo modo. hoc probat sic: quod est im-
mediatum primo non excedit a 3°. tunc sit per se
medium in ipsum primum et 3°: scilicet oēs essen-
tiale excedit quodcumque notionale quod essen-
tiale est commune tribus. notionale vero non
est 7°. 1° per se est talis. omni essentiali in-
cludere respectum ad extra: immediatus est

intellectus
ut intellectus

et. 5.

medius

eētie aliq̄ notionale: ⁊ hoc loquēdo
de ime. 2° mō h^o pbat: qz tale eētie
non puenit ip̄i deo nisi p opatōem itel
lectus opantis ad extra: notōnale autē
puenit eētie ex nā rei absqz oī ppatōe
intellect^o ad extra: g min^o requiritur medi
um in eētiā ⁊ notōnale q̄ in eētiā
⁊ tale eētie vbi nēario mediat actus
intellect^o. / 3^a conclusio ē: oī notionali ē ali
q̄ eētie ime eētie vtroqz mō ime
diatōis: h^o pbat dupl^r. pmo sic: q̄lis oī
do pōne realis eēt in aliqua si eēt di
sticta realit^r tal pōne ordo ē in illa cor
rūdens illi distinctōi quā hnt: vtpote
rōnis: si distinguatur rōe: ⁊ hoc siue rō
ne sūpta ex pte rei siue māterie causata
p actū intellect^o: nūc aut si eēt distinctō
real in ista eētia memoria pfecta ⁊ oī
eē pfectū. memoria eēt p^o in ordine rea
li immediatō: ip̄i eētie q̄ dīcē: g r mō
q̄cūqz sit distinctio in illa eo mō est im
mediatō corrūdens maior pbat a poste
riori sic: vbi ē distinctio rōis siue vno^o
siue alio accipiendo rationem: ibi con
cludimus ordinem sic distinctorum h^o
q̄ illa sic distincta haberent talem or
dinem realem vbi essent distincta rea
liter. Nec ista maior inuenit hē instā
tiam: nisi forte in aliq̄ q̄b non ē ad ppo
sitū. Et illud sufficiēter excluditur per
exceptōem istā si addat in maiori sic: q̄
lis ē ordo real tal ⁊ rōnis: nisi forte i di
stictōe reali illud q̄b ē poster^o aliq̄ in
distinctōe minori hiet veri^o eē illo: ⁊ illo
q̄b sibi corrūdet. / 2° pbatur a pōri illa
maior. p^o ordinē intelligo q̄ est ex p^o rō
nibus extremoz: ⁊ h^o accipiendo p^o rō
nem eētiālē siue q̄dditatuam non def
minā^o illud cui^o ē rō ad eē in re vel i in
tellectu. si q̄dē illud q̄b indīnter pōi hē
rōem q̄dditatuā itelligibīlē nō deimi
nādo hībil aliud eē. Ex h^o p3 maior: nā
vbi manet p se rō sūlis ordinis ibi ma
net sūlis ordo: s3 in istis distictis i tali vl
i tali eē manet p^o eadē rō p sūlis ordinis
qz rō q̄dditatuā a: ⁊ rō q̄dditatuā b:

g rē. nō ei eē in intellectu dat ip̄i a rōez
q̄dditatuā/minor p3: qz si illa ibi possē
ta eēnt realit^r distincta eēt tal ordo real:
q̄b qz eēt eētia nā intellectualis pfecta
iō hiet intellectū pfectū: ⁊ vltorius hiet
vel habē possēt obiectū actu itelligibī
le pportōnabilit^r sibi pns. ⁊ vltra: iō eēt
vel eē possēt memoria pfecta nā hec est
rō memorie pfecte: intellect^o hīs obiectū
itelligibīle pportōnatū actu sibi pns:
⁊ ex h^o vlt^o ip̄a eēt vel eē possēt sup
posito hnt eā pfecte p^o expmēdi: g ex
pmeret vel expmē possēt noticiā decla
ratiuam corrūdentē illi memorie: nūc
aut p^o notōnale saltē q̄b includit p^o re
spectū positū ad aliquā psonā ē dīcē:
g p^o notōnale h3 eētie aliq̄ ime
diatū eētie vtroqz mō: ⁊ p pns q̄b cū
qz aliud notōnale. sic argutū est de me
morā ⁊ dīcē: sūlt^r possēt argut^r de volū
tate ⁊ obiecto sibi pntē ⁊ actu spirandī
/ 2° ad idē sic eētie mediatoz ē potentia
q̄ actio realit^r pductiua fm illā potētiā
oē autē notionale ē actio pductiua fm
aliquā potētiā in nā diuina vel suppo
nēs illā: qz ē pductio alicui^o suppositi:
vel supōnēs pductōem. oīs aut tal actō
ē alicuius potētiē q̄ h3 rōem eētiālē: vel
qz ē ip̄i intellect^o vel qz ē ip̄i volūtatis: g
rē. Sic igit quātū ad istuz articulū p3
q̄ eētiālī ad extra notōale ē immediat^o
2°: nullo aut eētiālī ē aliq̄ notōnale
immediat^o vtroqz mō: q̄libet aut notio
nali ē aliq̄ eētie ad ip̄tra immediat^o
vtroqz mō: qz saltē intellect^o ē immediat^o
q̄ dīcē q̄b est p^o notionale: ⁊ ita hīs q̄
cūqz notionali: volūtas ē immediatōz
ē ip̄so spirare: ⁊ p pns q̄cūqz pntēte ad
pcessionem. l. f.

De tertio articulo

instat 3 istas duas rōes positas i 2° ar^o
p 3^a p̄clo q̄ p̄mā sic vbi nō manet eadē
rō ordinis nō o3 ponē eūdē ordinē vel
p̄silem: s3 i diuinis vbi istoz eētia me

Ad h^o p3
maior: nā
vbi manet p se
rō sūlis ordinis
ibi manet sūlis
ordo: s3 in istis
distictis i tali vl
i tali eē manet
p^o eadē rō p
sūlis ordinis
qz rō q̄dditatuā
a: ⁊ rō q̄dditatuā
b:

Ad h^o p3
maior: nā
vbi manet p se
rō sūlis ordinis
ibi manet sūlis
ordo: s3 in istis
distictis i tali vl
i tali eē manet
p^o eadē rō p
sūlis ordinis
qz rō q̄dditatuā
a: ⁊ rō q̄dditatuā
b:

moria. dicē ē sola distinctio rōis n̄ manz
 eadē rō ordinis q̄ ē vbi ista sūt distincta re
 ali ḡ rē pbatō mī. i creatura rōali iō
 memoria pcedit dicē qz ipa ē p̄n^m dicē
 dī. nō sic at i deo loquēdo de memoria
 vt memoria siue vt distincta ab eēntia: i
 mo rō pncipiādī emanatōez psonalē ē
 eēntia diuina sola sū rōe eēntie vt ei cō
 iūgāt respect^o realz qd pbat duplī: p̄ sic
 vbiū ē exp̄ssiuū oīm illoz q̄ i eēntia di
 uina q̄si inuolūte p̄tinent: ḡ i vbo diuio i
 telligit de qd cūqz distincte itelligit: ḡ nō
 p̄t aliq̄lis distinctio actual accipi i itelle
 ctu diuio in eēntia r memoria pcedēs
 qdā. pductōez vbi p̄n^m pbat p aug. 6. d
 tri. c. vlt. vbi dicē: qz vbiū ē ars p̄is plena
 oīm rōnū viuētū. Itē distinctio fm rōez
 n̄ p̄t eē nisi fm aliq̄ue actū itelligēdi: in
 deo aut p̄n^m actū itelligēdi ē p̄n^m emana
 tōis vbi supposita p̄p̄tate psonali: cūz
 vbiū pducit nālī r actū nālī ip̄i itellēs
 ḡ nullo actu. q. pcedēte pductōz vbi p̄t
 hūi distinctio ad extra vlt ad itra: r si q̄ra
 tur ab eis quō ḡ distinguūt i deo itellēs
 r volūtas si n̄ p̄supponit i deo distinctō
 pductōib⁹ psonarū: dicūt qz possūt istis
 pductōib⁹ dictōe r spiratōe: r h^o p̄ solā
 eēntia vt p̄n^m fōrle respectu vtriusqz p
 ductōis p̄t itellec^o diuin⁹ ppare eas ad
 aliq̄ silia i creaturis vniuer⁹ pductio
 itellec^o i creatura: qz ipa ē nulla p̄sup
 posita ali silis ē pductō volūtati: qz ip
 sa ē alia p̄supposita: r ita ex tali p̄patō
 ne ad extra itellēs p̄cipit istas pductōes
 vnā. q. itellec^o r alia. q. volūtatis p̄p̄
 silitudinē istaz ad istos act⁹: r p̄p̄ illud
 istaz pductōnū p̄n^m pductū p̄cepit i
 tellect^o sū rōe istoz duoz pncipioz. s.
 itellec^o r volūtatis p̄ h^o ipedit 2^a rō: qā
 memoria vt memoria vlt itellēs n̄ hēt
 rōem pncipij respectu dicē sū ipa eēntia
 r bñ pcedit qz eēnt^a r eēntia p̄or ē notio
 nali. s. nō hēt p̄ h^o qz aliq̄ eēntiale aliq̄
 distinctū ab eēntia ē imediātū q̄ aliq̄
 notōnale. / Cōtra ista rō possz mltipli
 cit iprobārī: qz duaz pductōnū alteri⁹

rōis nō vī posse poni idē p̄n^m fōrle p̄du
 ctuū: r sp̄alit talitū pductōnū quaz
 vna nō pōt poni nisi iā altera ponat.
 Nō vī etiā rō q̄re pductōes sint alicut⁹
 determinate plalitatē respectu qz vnū
 est pncipiū formale eiusdē rōis r h^o i p
 ductōnibus necessarjō: tñ ista vsqz ad
 primā. q. differatur: r h^o tñ ratio p̄ma
 confirmatur. Cū enim accipitur cōtra
 maiorē p̄me rōnī qz nō manēte eadē
 ratione ordinis nō manebit idēz ordo:
 pcedit de illa q̄ est p̄ma r p̄sōne causas:
 r rō ordinis: sicut vlt tenet de p̄mo p̄
 ordine quozūcūqz: r iuxta h^o arguēdo
 assumo hāc maiorē vbi manet p̄ma p̄
 rō ordinis eadē ibidē manet idē p̄ or
 do: s. p̄ma p̄ rō istoz ordinis. s. memo
 rie r ip̄i dicē: ē ex p̄ rationibus istoz
 s. q. memoria ē memoria r dicē est dicē
 In q̄cūqz ḡ eē reali siue diminuto ista
 p̄cipiūtur statī habet ex rōnib⁹ istoz qz
 memoria ē immediatior ip̄i eēntie q̄ di
 cere: ḡ manētib⁹ p̄ rōnib⁹ istoz duoz
 extremoz occurrentium intellectui si
 ue habentium esse reale siue rōis qd
 cūqz semper manet eadem vel similis
 p̄ rō ordinis. Et vlt⁹ cum dicitur in
 minoz: qz in diuinis non manet ista ra
 tio memorie dicē q̄ in creaturis qz nō
 est ibi rō pncipij ad pncipiātum: esto qz
 illa est rō ordinis. s. rō pncipij forma
 lis agendi r actōis adhuc habeo p̄
 positum: qz fm aug. 15. de tri. c. 15. Sic
 ḡ h^o vbi n̄m de n̄ra scia nascit: quēad
 modū illd de vbi de scia p̄is natū est
 r vbiqz vult qz de ratione vbi est nasci
 de scia que scia ē in memoria: r sic vbi
 qz dicitur verbum nasci de memoria: si
 lius aut cuius produci est dici fm ip̄m
 verbum ē. 63. q. q. 63. vbi vult qz optie
 positū est illud: in principio erat vbum
 quantum ad trāslationem nōis 2^a p̄. ē
 ḡ memoria p̄n^m pductū 2^a p̄ r ita ma
 net ista rō ordinis in memoria r dicē.
 Cōfirmo h^o: qz si nō procedat 2^a p̄ per
 meoria vt meoria: s. p̄ meoria vt eēn^a

nō magis q̄ producit p̄cise per actum
memorie q̄ per actū voluntatis. q̄ eēn^a
vt eēntia nō magis ē h^o q̄ illud. q̄ pduc^o
ē in sua realitate nō est magis dictio q̄
spira^a. nec ipsa magis ex realitate sue. p
ductionis filiⁱ siue verbū q̄ spūf. q̄ est
patentⁱ p̄ intentionē aug. Ad arg^o pro^o
bā q̄ eēntia sub rōe eēntie vt tñ coniu
git ei respect^u realis est p̄n^m formale p̄ri
mū pducēdi si^m. Ad p^m cuz dicit deus
q̄d cūq̄ intellectu disticte intelligit vbo
iā pducto intelligit. verū est q̄ verbū ē
ēfialiter pductū. sed nō querit h^o de or
dine durationis s̄ origis. sic at̄ intelligē
do q̄ p̄ nō intelligat quecūq̄ disticta i
se vt est p̄or origie vbo: sūm est: 7 p̄ rōz 7
p̄ aug. i. 5. de tri. c. 7. vbi vult q̄ quelz p
sona sibi memir: sibi intelligit: sibi dilli
git. 7 sic inferi q̄ si filio intelligit p̄. p̄
nō eēt sapiēs de seipso sed de fi^o. Ex h^o
format p̄ rō sic: q̄ cūq̄ p̄fectionē p̄ hīe
p̄t hīeā vt est origie p̄or filio. q̄ hīe eaz
a se. nullā. n. p̄fectionē p̄t hīe nisi a se. q̄
nec a fi^o. q̄ si p̄ possz noscē disticte actu
oē intelligibile nouit vt est p̄or fi^o origie
nō nouit q̄ aliq̄ intelligibilia disticte p̄ci
se in fi^o. hoc ēt p̄z p̄ aug. i. 5. de tri. c. 14.
nouit deus p̄ oīa in se nouit 7 in fi^o. in
seipso tanq̄ seipsum. Ex hoc format 2^a
rō. p̄ vt est p̄or origine fi^o nouit seipsuz
nō m̄ per memoriā siue actu p^o sed p
intelligētiā siue actu 2°: q̄d probatur q̄
cōfiliis est ordo originis p̄is ad filiū in
habēdo intelligentiā perfectā qualis est
in hīdo memoriā perfectā. q̄ vlr eius
dē p^o ē hīe intelligentiā perfectā cui^o est
habē memoriā perfectā: sicut q̄ p̄ non
p̄cise in filio nouit seipz. q̄. per memo
riā. sed per seipsuz vt est p̄ior filio. ita 7
de notitia actuali per intelligentiā: 7 tē
vltra. sicut q̄ actuali notitia siue intelle
ctione per intelligentiā nouit p̄ seipsuz
p̄ius origine q̄ in filio: ita actuali intel
lectione per intelligentiā ingentā nouit
oīa distincta in se p̄ius q̄ in filio. Ad
probationē cū oī q̄ verbū est expressi^m

oīum que in eēntia diuina. q̄. inuolute
cōrinent: cōcedo. sed nō p̄cise verbum
nec ipsa p̄cise relucet in verbo. sed eq̄
disticte relucet in intelligentia p̄is vt
p̄is est. Quā^a autē probat i^a p̄cise eē
relucen^a in vbo per illud. 6. de tri. de ar
te. ad hoc rīdet aug. 7. de tri. c. 4. Ita
est verbū ars p̄is q̄uo sapia p̄is. 7 q̄li
ter hoc est ita inquit: oī filiū sapia pa
tris q̄uo lumē patris est. s. vt quēadmo
dū lumē ē lumē 7 vtrūq̄ idē lumē. sic
intelligitur sapia de sapiētia 7 vtraq̄
vna sapiētie: hec ille. Si queratur qua
re verbū oī magis ars p̄is q̄ ipsemet
pater. Rūdeo 2° persone ex vi sue. p̄du
ctionis cōpetit q̄ est notitia declaratiua
q̄ est producta per actū memoriē expri
mentis talē notitiā. 7 iō appropriate oī
cunt de ea que pertinet ad perfectionē
cognitionis actualis. magis tamē pro
prie oī sapiētia sicut loquitur ap̄lus q̄
ars sicut loquitur aug. q̄ ex productōe
sua magis est notitia declaratiua eterno
rū q̄ factibiliū. / 2° ratio innititur isti p
positioni. primus actus intelligendi in
diuinis est principiū propriū producen
di verbū. Ita est falsa propter duo. p^o
q̄ nullus actus intelligendi est proprie
prin^m producendi verbū. 2° q̄ nō est p^o
mus actus intelligendi. sicut ipse inten
dit loqui de illo. probo q̄ actus intelli
gendi cōiter accipitur pro ipsa operatō
ne que est intellectio. si ergo primus ac
tus intelligendi est princ^m emanationis
vt ipse accipit hoc intelligitur altero isto
rū duorū modorū: aut ita viz q̄ est pri
cipiū formale quo verbū pducitur si
cut calor in calefaciente respectu calefa
ctionis est principiū. aut ita q̄ est princⁱ
piuz emanationis sicut actus producti
uus sicut calefactio dicitur. principiū
productiū caloris pducti: neutro autē
mō pōt intelligi. q̄ omne intelligere est
ipsius intelligentie. scōm Augul. i. 4. de
tri. c. 7. Intelligentiā dico q̄ intelligim^o
cogitantes. producere autē verbū siue

hæc p^{ri}m^o formale producendi nō cōpe-
tit nisi rōe memoriæ; 2° p^{ri}m^o ex dictis. q² p^{ri}m^o
ductionē verbī p^{re}cedit origine intel-
lectio distincta que cōuenit patri s^{ec}undū intel-
ligentiā propriā ingentā; non g^o p^{ri}m^o ducit
verbū p^{ri}m^o actu intelligendi loquēdo d^{ic} p^{ri}m^o
origine sicut ipse accipit. cū p^{ro}bat per
hoc q² verbū naturalit^{er} producit; p^{ri}m^ontia
nō valet. q² quozūcūq³ intellectus est
p^{ri}m^ont^{us}. est p^{ri}m^ont^{us} oīz illoz per modū natu-
re; vel pōt breuiter dici ad istā scōam p^{ri}m^o
bationē q² l³ verbū producat in diuinis
per p^{ri}m^ont^{us} actu intellectus. loquēdo de p^{ri}m^o
actu p^{ri}m^oductiuo qui tñ nō d^{ic} p^{ri}m^ont^{us} actus in-
telligendi. l³ sit actus intellect^{us}. nō tam
p^{ri}m^ont^{us} actu operatiuo: qui p^{ri}m^ont^{us} d^{ic} actus intel-
ligendi. sed p^{ri}m^ont^{us} origi^{ne} actus intel-
ligendi. vt est intelligētiæ p^{ri}m^ont^{us}. 7 isto vt
sic p^{ri}m^ont^{us} origi^{ne} intelligit p^{ri}m^ont^{us} eēntiā p^{ri}m^ont^{us} disti-
cte. nō tñ in verbo producto. Ista disti-
ctio de actu productiuo 7 opatiuo pa-
tebit post. q. 13. Act^{us}. n. operatiuus nō
h^{ab}et terminū p^{ri}m^oductū sed est vltimus t^{er}mi-
nus: vt p^{ri}m^ont^{us} ex p^{ri}m^ont^{us} 7. 10. est. Actus at^{que} p^{ri}m^o
ductiuus semp est alicui^{us} t^{er}mini per se
qui per ipm accipit eē. Rñ^o ad scōam ra-
tionē posita ab ipso exclusa est per h^{oc} q²
p^{ro}batū est. eēntiā vt eēntiā nō eē ime-
diatū p^{ri}m^ont^{us} formale p^{ri}m^oductionis excludē-
do memoriā vt memoriā a rōe talis p^{ri}m^o
cipij. Ad arg^u p^{ri}m^ont^{us} principale supponit q² p^{ri}m^o
diuina p^{ri}m^ont^{us} sit per aliq^uō notionale 7 p^{ri}m^o
nūc supponat. Ad maiore^m g^o rñ^o per d^{ic}
stinctionē. q² aliq^uā suppo^{nt} constituitur
per aliq^uid ei^{us}dē generis cū ipsa natu-
ra. 7 tunc videt posse cōcedi: maior. q²
nō solū natura imediati^{us} se habet ad
suppositū. s^{ed} etiā ad illud formale q² cō-
stituitur suppositū. 7 hoc aliqua imedi-
atione. Si autē suppositū cōstituitur
per aliq^uid alterius generis. q² est 7 re-
motius a natura q² genus illius q² est
p^{ri}m^ont^{us} propriet^{as} nature. tunc maior eēt falsa.
Si eni fontes p^{ri}m^ont^{us} tueretur per re^{son}em
cū re^{son} plus distet a genere substantiæ q² q²
litas vel quantitas. falsus esset q² cōsti-

tutū sortis est; imediati^{us} humanitati
q² qualitas vel quāritas. Nunc at^{que} sup-
posita ista opinione q² re^{son} constituit p^{ri}m^o
sonā siue suppositū diuinū oport^{et} d^{ic}e
q² suppositū ibi nō cōstituit per aliq^uid
ei^{us}dē generis cū natura. eo modo quo
ponit ibi genus. sed illud q² est ad alte-
rū: 7 natura est ad se. Illud autē cōstitu-
tiū aliquo mō magis distat a natura
q² propriet^{as} nature. q² si ibi proprie^{tas} es-
sent genera sapiētiæ pertinet ad genus
qualitat^{is} 7 paternitas ad genus re^{son}is
g^o ibi suo mō p^{ri}m^ont^{us} propriet^{as} potest eē imedia-
tior ipsi nature i^o q² est cōstitutū suppo-
siti. Si querat quare nō pōt hoc suppo-
siti cōstitui per aliq^uid q² est ei^{us}dē ge-
neris cū natura; hec questio est d^{ic} eo q²
q² supponit. nec per p^{ri}m^ont^{us} sequēs est ad p^{ri}m^o
positū. sed ad cōstitutionē personarū.
tamē cōcedo ad p^{ri}m^ont^{us} suppositū. 7 tūc
pōt dici q² vbi est aliq^uid de se hoc. 7 tñ
nō incōicabile nō potest intelligi aliqua
d^{ic}minatio vlt^{er}ior nisi ad incōicabile.
eēntia autē diuina est de se hoc. 7 tamē
cōicabilis. si g^o d^{ic} intelligi aliqua d^{ic}ter-
minatio ad suppositū cū suppositus sit
incōicabile. o^{mn} q² in hoc sit per aliq^uid
q² est p^{ri}m^ont^{us} incōicabile tale non pōt eē q²
est ad se. q² quicquid est ibi ad se s^{ed} istō
suppositū est perfectio simpl^{is}. 7 sic cōi-
cabile. 7 ita o^{mn} p^{ri}m^ont^{us} suppositū differ-
re a natura genere. nō qualitercūq³ sed
ea oīa que est inter re^{son} ad se 7 re^{son} ad alte-
rū; p^{ro}batio autē ma. p^{ri}m^ont^{us} principalis nō p^{re}-
cedit nisi de cōstitutiuo suppositū pertine-
te ad idē genus cū nā. Q^uiso de ordie
eēntialiū 7 notioaliū in diuinis pat^{et} ex
hoc ordo p^{re}cedēdi in q²onib^{us} de deo. q²
si aliq^u fuisse mota de eēntia vel eēntia-
li ad intra i^o eēt tractanda añ q²onē de
notioalib^{us}. nulla at^{que} est mota de eēntiali
nisi q² ip^{ro}portat resp^{ect} ad extra. 7 q² cū
q² notioale suo^{us} est p^{ri}m^ont^{us} q² cūq³ tali eēnti-
ali. i^o p^{ri}m^ont^{us} tractāde si q²onē mote de notioa-
lio^{us}. notioalia at^{que} vel si re^{son}es vel p^{ri}m^o
ctio^{nes}. siue i^o si idē siue nō. n^{on} curo. Est

g p° qd tal de notioalib' siue pductoib'

Meritur utruz

in deo pnt ee plures pductoes
eiusde rois ar° q sic. pductio suppositi
in ee nature sbalis e gnatio: sz in diuis
e duplex. pductio p modū nature g du
plex gnatio 7 p pns duplex. pductio ei
de rois/minor pz. qz ois pducto suppo
siti nā diuisa ē in ee nē sbal. pba° ma.
nā p h° distinguit gnatio ab alijs muta
toib' p phm. 5. ph. qz ipa ē ad sbaz si
ue ad ee sbale g rē. **Cōtra.** si possūt ee
plures pductoes eiusde rois: vel g plu
res gnatoes: vel plures spiratoes: 7 per
pns plures filij vel ples spūstancij. pns
falsū g rē. **Hic** pcorat oēs theologi i
pchoe negatiua sz oz vidē an ista sola si
de teneat. an p roem. Ad ipam aut ot
uerli diuersas afferūt rōes: pmo g tēgē
tur rōes aliquoz q ad pclusionē istam
ponūtur/2 dicit qd magis circa h° vī
ee tenendū/3 qdā dubia occurrētia ex
cludent de pmo apponūtur ad h° qtu
or rōes: p° ē ista: ois forma eiusde spēi
siue qd magis pprie dī in diuinis eius
de rois nō multiplicat nisi fm māz. mā
aut i diuinis ee nō pōt. vñ in diuinis nō
est nisi vnica filiatio sbstēs sicut albe
do sbstēs nō pōt ee nisi vna/2 rō. de
oia intelligit 7 vult vno actu simplici:
g nō pōt ee ibi nisi vna p° pcedēs p mo
dū vbi: 7 vna p modū amoris/3 rō: qz
pone pcedūt nālī. nā aut determinat ad
vnu g rē/4 rō. ex h° ē pfect' fili': qz rō
filiatio diuina in eo pntet: nō g pōt ibi
ee aliq alia. Pua rō videt ee trāscēdēs
7 assumē du' siue falsū fm multos. Al
la enī ppositio mā. f. q forma eiusdem
rois non multiplicat nisi fm māz q fm
eos eq bier locuz de angelo sic de deo.
aut intelligit sic: q forma qcuqz imālis
sit de se hec siue ex rōe sue qdditatis: sic
de' deitate ē h: ita q nihil aliud intelligē
do nisi deitate ē ddictō fōlis deū nō ee
hūc. Aut intelligit sic: q quīs fōr imālis

aliq non sit hec fōlis sua qdditate tñ ip
sa in re multiplicari nō pōt qz vnica fōr
talis singularis signata hz in se totā en
trate illius forme 7 intēsiue 7 extēsiue.
Si intelligit pmo mō seqtur q rō forme
specificē in angel' includit repugnātiā
imo ddictōem ad purificari realiter: 7
ita sicut nō stat cū pceptu hōis qd cōct
piatur irrōnalis: vel cū cōceptu dei: qd
pceptat tanq' indifferēs ad plures deos
ita nō stat cū pceptu talis speciei qd cō
cipiatur plurificabil': 7 p pns quicunqz
posuerūt speciē angeli causa posse pluri
ficari. habuerūt in intellectu suo pceptus
formalit' repugnātes: qz pce' talis spēi
7 plurificabil': 7 p pns quicunqz cōcepe
rūt ibi ee rōnem vltis simplicis. f. dicitibi
lis de plurib': imo pceptedo naturā i ta
li vniuersalitate: icludit in illo intellectu
repugnātia formalis inf obiectū intelle
ctū 7 modū pceptiēdi. Istud pns non vī
pbabile cū multi theologi 7 catholici
sic pceptēs nām angelicā 7 speciem sic
aliā sine omni repugnātia pceptuū con
cesserūt ibi plurificatōem 7 vltatēz pre
dictā/Sācti aut vident ad hāc ptem de
clinari sicut dam. in clemēta°. ca°. 12. dī
cēs: q vnica est cōicabile 7 incōicabile.
ipsius aut q vni' spēi cōicatio: 7 ipa be
atā nā in trib' pstitit hypostasib'. 7 seq
tur post hoc: fm vnūquēqz ordinē an
gelozum 7 virtutū orntes hypostases
cōdidit: non solū hoc: sz etiā fm vnum
quamqz spēm: vt vtiqz cōicantes adin
uicem naturam gaudeant adinuicem: 7
naturali beatitudine cōtēplati. adinuicem
secure 7 amīcabiliter disponant. hec
dam. **Et** articuli dānati tres videntur
istū articulū pma facie reprobare: vnus
est a domino stephano dēnatus: q dī
cit sic: q quia intelligentie nōbūt naturā
deus nō posset eiusdem spēi facere plu
res. error/2 q deus nō pōt multiplica
re indiuidua sb vna specie siue materia
error/tertius: q forme non recipiunt di
uisionem nisi fm mām. error/non intel

ligitur de formis eductis de p[ri]ma m[en]te:
 g[er] de formis n[on] eductis si de s[an]cto intel-
 lectus p[ro]positio[n]is t[un]c sequitur q[uod] natura
 specifica michael de se n[on] est hec: g[er] non
 repugnat sibi d[ic]torie non e[ss]e hanc vel
 n[on] esse in hoc: p[er] illam g[er] pot[est] etiam q[uod] pot[est]
 e[ss]e quodlibet quod non includit d[ic]tio[n]em
 nem p[ot] natura illi? figi? et non in hoc:
 d[ic]tetur forte q[uod] n[on] posset stare illo: h[oc]
 non excludit p[ro]positum: et t[ame]n est falsum.
 p[ri]mu[m] p[er] q[uia] destruat iste et t[un]c fiat n[on]
 in alio. non g[er] o[mn]ino e[st] necesse michael[m]
 e[ss]e hunc vnicu[m] / 2^m p[er] q[uia] q[uod] simul sunt
 in pot[est]ia actiua ag[en]tis nec in se repu-
 gnant: illa p[oss]unt simul e[ss]e in effect[u]: h[oc] i[tem]
 s[un]t iste michael et ille michael si n[on]
 est de se hec. Esto etia[m] q[uod] s[an]ctus intellect[us]
 e[ss]et verus. salt[em] ad p[ro]positu[m] habemus q[uod]
 ista p[ro]positio forma eiusde[m] r[ati]o[n]is non po-
 test plurificari nisi p[er] materia[m] non con-
 cludit o[mn]imoda[m] impossibilitate[m] plurifi-
 catio[n]is filiatio[n]is in diuinis: cu[m] tam[en] illa
 plurificatio sit impossibilis simpliciter
 includens co[n]tradictio[n]em. Ista ergo p[ro]po-
 sitio non concludit p[ro]positum. s[ed] conclu-
 sionem quam tenemus sicut ip[s]a est ve-
 ra nisi accepta s[un]t p[ri]mu[m] intellectum:
 qui r[ati]onabiliter v[er]i multis esse falsus: vt
 dictum e[st]. N[on] enim est doctrina conue-
 niens conclusionem certissimam et su-
 preme necessariam ten[ere] p[ro]pter r[ati]ones nimis
 generales q[ue] videntur multis h[ab]ere p[ar]tes i[n]-
 stantias. Preterea instatur de aia intel-
 lectiua q[uod] p[ri]us n[on] est terminus creatio[n]is
 q[uod] infundat. p[ri]us aut[em] terminus creati-
 onis vt talis formaliter est hic: g[er] aia na-
 turalit[er] p[ri]us est hec: q[uod] vniatur m[en]te: et p[ar]i
 r[ati]o[n]e de ista anima p[ri]us n[on] est hec q[uod] vni-
 tur materie: v[er]u[m] ista aia est hec sua p[ro]p-
 ria singularitate: et inde est non illa: et
 p[er] p[ri]us p[ri]ma d[ist]inctione singularitatis
 distinguitur a singularitate d[ist]incta ab
 illa: g[er] d[ist]incte sunt iste anime p[ri]us n[on] q[uod]
 vniatur m[en]te: non g[er] p[er]sona[m] et p[ri]mo d[ist]in-
 guuntur sua m[en]te p[ri]ma p[ro]positio probat:
 quia illud q[uod] sine co[n]tradictio[n]e potest

esse sine alio: et non ec[on]uerso est p[ri]ma n[on]
 liter illo: hoc accipitur. 5°. metaph[ysicorum]. c.
 de p[ri]ori. Aliq[ui]s inquit s[un]t naturam et
 s[ub]stantiam sunt p[ar]te: quecu[m]q[ue] contingit esse
 sine alijs: et illa n[on] sine illis: et in fine ca-
 p[itu]li ad istum modu[m] reducit o[mn]es modos
 p[ri]oris: et in. 7. metaph[ysicorum]. e[ss]e inq[ui]t s[ub]stantia est
 p[ri]mu[m] o[mn]iu[m] et hoc p[ro]batur. alioz[um] eni[m] nul-
 lum e[st] sepabile a s[ub]stantia aia aut[em] non solu[m]
 s[un]t s[ub]stantiam et e[ss]entiam s[ed] s[un]t ex[ist]entia[m] et vt
 termin[us] creatio[n]is diuine p[ot] e[ss]e sine m[en]te
 g[er] potest e[ss]e sine h[oc] q[uod] vniatur m[en]te. nullo
 aut[em] potest esse in materia nec per creati-
 onem nec aliq[uo] m[od]o qualitercu[m]q[ue]. nisi ip[s]a
 sit hec p[ro]pria singularitate. sequit[ur] er-
 go ista p[ro]p[os]itio p[ri]ma q[uod] fuit h[oc] p[ro]banda si d[ic]-
 catur q[uod] non e[st] hec sic p[er] materia[m]. s[ed] per
 vni[us]ionem actualem: vel per e[ss]e actuale i[n]
 ip[s]a: sed per aptitudinem e[ss]endi in ip[s]a
 m[en]te: et ip[s]a non est p[ri]or illa aptitudine
 Istud non euadit argum[en]tu[m]: q[uia] n[on] ip[s]a
 absoluta e[st] p[ri]or n[on] ip[s]a aptitudine: q[uia]
 hec anima habet aptitudine[m] hanc ad
 hoc corpus: et illi anime repugnat apti-
 tudo h[oc] i[tem] ad corpus hoc et p[ro]uenit sibi
 alia aptitudo ad aliud corpus. T[un]c ar-
 guo sic: q[uod] p[ro]uenit et repugnat aliq[ui] eius-
 dem speciei non p[ro]uenit huic p[er]sona[m] s[ed]
 illud quod est co[m]une istis: vel saltem
 p[re]exigit d[ist]inctionem in istis necessa-
 rio. s[ed] huius ab illo. hec aptitudo co[n]ue-
 nit huic et repugnat illi: ergo necessario
 p[re]exigit d[ist]inctionem huius ab illo: g[er]
 p[ri]ma d[ist]inctio non est per aptitudinē
 nec p[ri]ma singularitas huius et illius:
 Confirmatur ratio aptitudinis for-
 maliter loquendo non est ad se: nec est
 ratio entis in actu: p[ri]mu[m] probatur: q[uia]
 si intelligeretur ad se: ergo posset intelli-
 gi et non ad aliud vt ad terminu[m] / 2^m
 etiam ex h[oc] p[er] q[uia] aptitudo poss[et] e[ss]e ad
 iminu[m] n[on] ex[ist]ere. q[uod] at n[on] ex[ist]it exigit ali-
 q[uod] n[on] ex[ist]ens: ip[s]u[m] e[st] n[on] ex[ist]ens i[n] actu. n[un]c aut[em]
 hec aia e[st] singulare absolutu[m]: et singula-
 ritate absoluta: et singularitate in actu:
 et singularitate actuali: g[er] aptitudo n[on] est

rō formalis sue regularitatis. Ex ista i-
stantia de aia hīc hī q nō est oio neciuz
hoc est cuius oppo^m includit cōtradicti-
onē q forma eiusd rōnis nō pōt plurifi-
cari sine materia realiter. 7 licz habeat
aptitudinē ad materiā tamē prius natu-
ra habet plurificationē. q pma rō pluri-
ficationis nō est materialitas generalr.
7 q imaterialitas nō sit pri^a rō forme
eiusd rōis essendi hanc nec mālitas p^a
ratō plurificationis i forma. probatur
qz quo aliquid est in actu extra cām 7 i
tellectū. eo est hoc p^o. qz sic esse nō com-
petit nisi hūc. imo vltas siue nō hoc nō
pōt alicui cōpetere nisi in intellectu. nūc
autē quecūqz entitas precipue absoluta
seipsa p^o est in suo esse qz scīpā p^o recedit
a nō eē ad eē. qz l3 multa cōcurrant ad
suū eē sicut materia ad eē forme 7 for^a
ad eē materie. tamē nullū cōcurrēs est
sibi pri^a rō essendi in suo eē. q seipsa pri^a
est hec. 7 per pns filiationē diuinaz esse
hanc. accipiet p^o ex rōe filiationis talis
nō ex imaterialitate que tū aliqd pōit
vel excludit aliquid anexum p pē singu-
laritati. Cōfirmat hoc per auctoritatez
qz mā nō est per^a cā forme l3 sit mā for^a.
fm Auic. 7 nullo modo videt aliquid
eē hoc per illud qd nō est per se eius cā
7 hec est intentio pbi. l2. meta^a. c. 3. vbi
vult q tā cā materialis q formalis 7 ef-
ficiens hnt vnitatē 7 distinctionē specifi-
cā 7 numeralē pportionatā ipsis princi-
piatib. hoz inquit qui sī in eadē nā di-
uersa nō spē. supple sī pn^a. 7 subdit. sed
qz singulariū aliud tua mā 7 motus 7
mouēs 7 spēs numero. rōe aut vli eadē
hec ille. vtrūqz. n. per se prin^m cōpositi
o3 hīc indriaz cōsilem indīle cōpositi.
7 determinatiōz similē determinationi
cōpositi. qz neqz indrns cōstat ex deter-
minatiō. neqz determinatū ex indrnel-
bus indria vltitatis. q frustra querit rō
singularitatis. 7 hoc pri^a ratio singula-
ritatis determinate per aliquid extrinse-
cū. tanq per prin^m formale quocunqz

extrinsecū sit cā aliqualis cōcomitans.
qz semp o3 q pri^a rō formalis singulari-
tatis signate sit per aliquid p^o intrinse-
cū singulari. De 2^a rōne pntia est epti^a
7 videt isti propositioni initi. vbi nō po-
test eē nisi vnīcus actus intelligendi. ibi
nō pōt eē nisi vnīcū verbū siue vnīcum
dicere. hec propositio gratia materie
veritatē h3 in intellectu creato. nō qz l^o
actu intelligendi producitū verbū sic
alias dīcet. imo actu dīcēdi qui non est
aliquis actus intelligendi. sed qz oē in-
telligere in nobis expressus est per actū
dīcēdi 7 per oē dīcē exprimit aliquid
intelligere. 7 per aliud dīcē aliud intelli-
gere. iō si vnīcū est intelligē vnīcū est dī-
cere. sed ista propō oio nō h3 rōz verita-
tis in deo. qz nō oē intelligē diuinū est
per aliqd dīcē. imo intelligē paternum
respectu cuiuscūqz obiecti nō est per ali-
qd dīcē. 7 iō posset pater quātūz ad h^o
hīc intelligē vnīcū respectu oīum obie-
ctorū. l3 habet singula dīcē respectu sin-
guloz obiectoz. si singula obiecta ha-
berēt ppa verba. Vel bī hec propositio
nō videt necia grā forme. qz l3 in vno nō
sit nisi vna for^a absoluta eiusd rōis. ip3
tū potest habē plures pductiones acti-
uas pluriū terminoz. Ex^m. licz sol vna
luce sit luminosus. tamē potest habere
plures actus illuminādi. Intelligē autē
ē perfec^o intelligētis: 7 forte forma ab-
soluta. saltē est perfectio inextris operā-
ti. nō autē productio alicuius termini.
dīcē autē dī actio productiua termini.
nō q grā forme sequit si intelligere non
plurificat. q nec dīcē. Sed dīcēs q dīcē
nō est actus transiens sicut illuminare.
imo termin^o eius ēt manet in eod intel-
lectu. si q intelligere qz imanes nō est nī
si vnīcū in intellectu diuino. parī rōne
nō erit nisi vnīcū dīcē. Istud quidē ve-
rū est. q est vnū dicere in intellectu diui-
no sicut vnū intelligē. sed querēti rōem
oportet probare pntia. qui. n. poneret
filiū in diuinis dicere. poneret duo dīcē

vnū p̄is r̄ alterū filij. q̄ non eodē actu
dicendi filius producit̄ r̄ producit̄. r̄
tam̄ nō poneret nisi vnū intelligere: q̄
intelligere est comunicabile in diuinis si
cut r̄ quodlibet essentialē. r̄ ideo per quos
cūq̄ actus notōales cōicaretur. semper
ipsuz esset indistinctuz. r̄ tamē ibi actus
essent distincti. sicut modo essentia est
omnino eadē: quāuis cōicetur plurib⁹
productionibus magis distinctis q̄ es
sent duo dicere. q̄ distinctis s̄m rōnem
formalē. Ista tñ p̄pō intellect⁹ h̄is vnū
intelligē h̄z vnū dicē: vā est in intellectu
creato ḡia mē p̄ tanto q̄ intelligē est ibi
termin⁹ formal⁹ act⁹ dicēdi. r̄ ita vez est
ibi q̄ alteri⁹ act⁹ exprimēdi. al⁹ ē iminus
formal⁹ p̄p limitatōne ipsi⁹ imini. Ista
rō nō tenet i diuinis. q̄ imin⁹ formal⁹ act⁹
exprimēdi est illitatus r̄ iō n̄ ōz q̄ disti
guat s̄z distictionē actū exprimēdi. q̄
si act⁹ p̄sonales. Tñ vī q̄ ista p̄pō vbi
vnū intelligē ibi v̄m dicē posset h̄z aliq̄
euidētā p̄pā ad obā. q̄ ille intellect⁹
q̄ p̄t vno actu intelligēdo p̄phendē pla.
pari rōe p̄t vno actu exprimēdi exp̄mē
notitiā declaratiuā plūz. r̄ tūc tñ ex i⁹
p̄n⁹ h̄z q̄ in diuinis n̄ est aliud r̄ aliud dicē
p̄p distictionē obōz sic nec aliud intelli
gē. Sed vltra ad h̄ndū to⁹m p̄pō op̄z p̄
bare q̄ n̄ est ibi aliud dicē resp̄cū ei⁹sō
obi. r̄ h̄ vel alteri⁹ p̄ dicēdi vtpote si po
nat si⁹ dicē suū vbi vel ei⁹sō p̄ vtpote
si ponat p̄ez dicē aliud vbum. /De 3°
rōe. ista p̄pō nā dēminat ad vnū n̄ con
cludit q̄ tñ posset vnica p̄nālit̄ siue p̄
modū nē p̄ducī. q̄ non lo⁹m nā specifica
eas. sed nā vnica in vno singulari p̄t eē
p̄n⁹ p̄ductm̄ plūm nāliter. sicut d̄ igne
p̄ducēte plēs ignes nāliter. Et q̄ intelle
ct⁹ h̄ rōnis nā dēminat ad v̄m nō quid
ad v̄m p̄ducibile. v̄m inq̄ numero siue
singularē sed dēminat ad vnū dēminat
tū modū p̄ducēdi. q̄ n̄ est ibi p̄n⁹ inde
terminatū respectu oppositoz sicut vo
luntas. Et dicat q̄ iō nā p̄t eē p̄n⁹ plūz
p̄ductor p̄ mo⁹ nature. q̄ p̄ducit de

plūb⁹ materijs. r̄ iō p̄exigit pla opposita
de quib⁹ p̄ducit. hic at̄ p̄ducēs nō p̄duc
de aliq̄ opposito nec ēt p̄nt plēs eē ma
de quib⁹ fiant p̄ductiones/hoc n̄ obstat
q̄ si agens nāle q̄ h̄z in v̄tute sua acti
ua effectū suū p̄tialr̄ q̄m ad formā p̄t in
pla p̄ducibilia. multo magis agens illō
q̄ in v̄tute sua actiua h̄z effc̄m totalē
nullā māz p̄supponē p̄t in eadē vel i tot
p̄ducibilia. q̄ p̄fec⁹ v̄tutis actiue in ha
bēdo effc̄m totalē nō limitat ip̄m respe
ctū p̄ducibiliū. nūc at̄ p̄ te agēs nāle q̄
h̄z in v̄tute sua actiua effc̄m suū p̄tialr̄
s. q̄m ad formā p̄t idē manēs pla p̄du
cibilia vni⁹ sp̄ei p̄ducē. q̄ s̄līr posset si ha
beret effc̄m suū totalē in v̄tute sua acti
ua nulla. s. mā p̄supposita. Et illud p̄z
manifeste. q̄ sicut agens vni⁹ sp̄ei p̄t ge
nerare multa siml. ita r̄ de creare. nō q̄
solū p̄ h̄ est possibilitas respectu plūm
possibiliū ab eodē p̄ductiuo ad eadē p̄
ducēda. q̄ p̄ducit vel p̄ducē p̄t de pluri
bus p̄icipijs passiuis. sed p̄p rōem ip̄i
po⁹ actiue. r̄ p̄p cōstatē siue plalitatem
termini p̄ducibilis/oz q̄ ad p̄bandū vni
cū eē terminū p̄ductionis vel ēt eē p̄du
ctionē vni⁹ rōnis/pbare q̄ termin⁹ pro
ductionis nō p̄t p̄petē plūb⁹ p̄ductioni
bus ei⁹sō rōnis siue p̄duc fuerit de aliq̄
siue de nullo siue p̄in⁹ sit nā siue non.
/De 4° rōne fili⁹ est p̄fect⁹ deus r̄ tñ non
h̄z diuinitatē oimō h̄ndi eā. imo p̄t di
uinitas h̄i r̄ si nō alia tñ in alio suppo
sito. r̄ alio mō h̄ndi eā. q̄ ex h̄ q̄ est p̄
fectus filius intēsiue sicut est perfect⁹ de
us. nō sequit q̄ h̄eat oēm filiatiōnē pos
sibilē extēsiue vel saltē nō oimō possibi
li. In filiatiōne at̄ cū nō sit eadē cōicabi
līs plurib⁹ nō ōz distiguere inter alietatē
filiatiōnis r̄ aliū modū h̄ndi. imo sicut
diuitas p̄t eē p̄fecta in aliq̄. r̄ tñ alio ha
beri in alio. ita filia⁹ p̄t eē p̄fecta in aliq̄
r̄ tñ alia h̄i in alio. Ad p̄clonem nega
tiua apponit rō talis a quibusdā. Si ro
ta secūditas ordinata ad gnatiōnē filij
sit exhausta in vnus filij generatione.

ipossibile eēt cū illo aliū generāi. qz ille
alius generaret sine oī secūditate ordia
ta ad filiū generationē. sed in deo tota se
cūditas ordiata ad filiū gnationē exhau
rit in vni filij generatione. qz vnico ac
tu gnandi semp manēte. pducit vnū filiū
semp manēs. z ex eod sp vniformiter se
hūte. nō posset g restare secūditas ad al
teri filij gnationē nisi possent sū eē due
pductiones oīo eiūsdē rōnis z ex eodē
qō est ipossibile sicut ipossibile est vnā
z ead māz sū moueri plūb motib gnati
onis vl altatōis i idē f3 spēs dīntib at f3
numerū: z hoc iuxta artē pho. qui de
minat. 5. phl. nō eē possibile q idē sūm
moueaf plūb motib fm eandē spēs mo
tus hē. g minor q in diuis in generatōe
filiū exhaurit tota secūditas ad gnatiōz
filiū. qz act ille sp manēs est ex eod semp
vniformit se hūte. Cōfirmat per ex^m: si
vn hō hiet vnicū semē z nō eēt possibi
le aliud q ad gnationē hois: z de i^o scie
sp eēt iste filiū genit^o. ipossibile eēt aliūm
filiū gnari. Hic bñ formādo arguit sic:
act^o adequat^o pñ^o z sp stans nō ppatit se
cū aliū eiūsd rōis ab eod pñ^o actiuo.
Act^o vnic^o gnatiōis in diuis est adequatus
suo pñ^o z sp stat g rē/De p^o rōe vbi illō
exhaurit si ppe accipiat sic accipit i cor
poralib^o denotat nihil illi qō exhaurit
remanē in i^o in q pñuit: vt p3 de aq i pu
teo. isto nō pōt intelligi in pposito. qz
secūditas nō exhaurit sic per pductionē
filiū qui tota ipsa ead sp mauet in pte. g
o3 q f3 alterā silitudinē intelligi. vt vel
dicat exhauriri p qto q manet in pte
ad aliū actū pductionis vel gnatiōis alte
ri filij sic si nō maneret aq in fonte qtu
ad aliū actū potatiōis posset aliq^o dici
exhausta p actū potatiōis/cōcedit ergo
maior. qz exhausta isto tota secūditate
ordinata ad gnationē filiū nō possz ali
gnari/sed illā minore q in diuis sic ex
haurit in gnatiōe vni filij tota secūditas
q est in diuis ad gnationē filiū: o3 pbare
Innuat ar. pbō ei per hoc q gnatio ista

sp stat z est de eod pñ^o. q. de q. z de eodē
pñ^o. q. passiuo. z iō nō pnt eē sū ples p
ductiōes sic nec plures mor^o. Contra
istā pbatiōz q n cōcludit sufficienti ppo
sitū pōt argui sic: quecuq po^o possz hie
aliū actū si ille act^o nō staret sp. i^o simpli
citer pōt hie aliū actū. sed po^o gnatiua i
diuis per te solū ex h^o nō pōt hie aliūm
actū. qz ille act^o sp stat. g i^o po^o absolute
pōt hie aliū actū. ita q in hoc nō ē dī
ctio: sed si pōt hie aliū actū. g neicio h3:
nihil. n. est ibi possibile. f. q nō includit
pductionē qui sit in actu. g ibi si in actū
ples gnatiōes. p^o falsa. g altera pmissaz
nō maior. g minor. q vī eē accepta ex rōe
argumti tui /pbō maioris rōe z ex rōe
sic. po^o nālū pōt est actu. qdāt at nō re
pugnat pōt nālū nisi p illud qō est po
steri^o nālū: simplr non repugnat sibi. qz
p^o dīc^o simplr nō est alicui ad pñ^o per h^o
q illud h3 p^o dīctiōz ad posteri^o nā. si g ac
tus ali^o nō repugnat potētie nisi qz po^o
sp ē sub isto actu. absolute nō repugnat
potētie ali^o act^o. z ita sine p^o dīctione sim
pliciter pōt aliū act^o sibi cōpetē. Ex^m
habemus: si sol illuminaret vniuersum
vna illuminatione ad quata sibi intēsiue
qz. f. ita perfecte sicut posset illuminare
z extrēsiue. qz. f. illa illuminatio essz toti
us illuminabilis pō posset eē illumia^m
a sole. si ille actus sp staret: ita q sol nō
posset hie alia illuminationē: hoc n eēt.
qz simplr repugnat soli vt est pñci^m illu
minatiū q sit pñcipiū alterius illumi
nationis. imo solū ex hoc qō totale su
um passiuū est pportionabiliter actua
tū. absolute g soli est cōpossibilis alia il
luminatio. z per pñs si sol neicio causa
ret oēm illuminationē q posset cāre.
sol haberet aliā illuminationē in actu.
nūq est g neicitas illius simplr vñce. p
ductiōis nec est neicitas istius vñtat^o ex
ex hoc q vna pductio sp stat. Cōfirmat
ista rō. qz si po^o ex rōe sui nō neicio det^o
minat ad istū actū. sed nñ^o ex hoc q iste
act^o sp stat elicitus a po^o. i^o po^o absolute

Ex^m

Imph
habet
qz manet

Imph
habet
qz manet

vt pōr actu posset extendē se ad aliū ac-
tū. ḡ irrōnabile videt qd ille act' mag' eēt
ab ista pō' q' iste. 7 per pñs cū neut' pos-
set eē min' neēius altero. vel vterqz sil' ē
a pō' vel neut'. Uf ḡ q' ad istā rōez qd
nec per h' q' actus sēp stat. nec per h' q'
vna pō' nō pōt sil' perfici diuersis actib'
hī p' rōis sufficient. pbata. sic ipsa ē vā.
imo o3 pbare q' sic est neēitas ad vnam
pductionē vni' rōis. qd si per ipossibile
illa nō sp' staret vel nunq' eēt adhuc nō
alia posset hī i diuisiōis rōis. vt quē
admodū si hīc p' nō eēt in diuisiōis oio 3'
dictio eēt dicē pñem in diuisiōis. ita si h' p'
hac gnātiōe nō generaret vel per ipossi-
bile gnāret actu transeūte 7 n' stāte. nul-
lā aliā gnātiōe posset hīe. qz nō posita
absoluta 7 oimoda neēitate ad vnicā p-
ductionē. ibi possibilitas ponit ad aliā
7 per pñs neēitas. qz qdqd est ibi possi-
bile est neēium. Ex hoc p3 q' 2' ratō de
adeq'ione abbrevians istā nō cōcludit.
qz aut maior accipit adequationē intē-
siuā tñ. vel extensiuā 7 inensiuā. si in-
tensiuā tñ. ex tali adequatione nō pclu-
dit q' sit vnicā pductio possibilis. imo
alia pōt eē possibilis l3 nō sil' stans. hī ḡ
tñ q' vnicā est possibilis sil'. sed vbi nō
hī de vnicā pductione possibilī nisi sic
q' alia nō sit sil' possibilis. ibi nō hī qui
alia sit simplr possibilis. 7 per pñs in p-
posito neēia simpliciter. Si accipiatur
adequatio 2' minoz non probatur nisi
forte iniatatur isti q' vnicā productio sp
stat. 7 de hoc tactū est supra.

De scdo articulo.

dico q' ista p' in diuisiōis nō pñt eē plures
pductiones eiusd' rōis. nō sola fide tene-
tur. sed et rōe neēia oñdit. Et p' forma-
ri rō p' deducēdo ad ipossibile/2' osten-
siue/3' pōt cōfirmari ppo' ex intentiōe
phī/ format ḡ rō sic: si pñt eē ples pdu-
ctiōes eiusd' rōis. ḡ 7 infinite. 7 si sic. ergo
neēio sil' infinite. qz nihil pōt ibi eē nisi
neēium. vlti' pñs est ipossibile māifeste

ḡ 7 p' añs. pbo pñe pñtie auctoritate
7 rōe. auctoritas est aug. 3' maximuz
li' p'. Absit vt iō potētiō sit p' filio. vt
puras qz creatorē genuit p'. fili' at n' ge-
nuit creatorē. neqz. n. nō potuit sed non
oportuit. 7 subdit quare nō oportuit. i'
moderata eēt diuina gnātiō si genit' filius
nepotē gigneret p'. qz nisi 7 ipse nepos
auo suo p' nepotē gigneret. f3 vīaz mira-
bilē sapiam ipotens diceret. silr 7 ille 7
ille 7c. Et subdit nec ipleret gnātiōis series
si sp' alter ex altero gigneret nec ēt perffī-
ceret vllus eā. si nō sufficeret vñ' oipotēs
hec aug. Ex ista intentiōe augu. hī. q' si
una psona pducta. pductiōe tali n' fur-
ceret ad cōplendā vñā vel totā. pductōz
in diuisiōis. pari rōe nec aliā aliq' nec q'cū-
qz. 7 ita siue eūdo indirēm q' sil' gnāret
aliū filiū. siue compando ad eandē p'
sonam patris. qd. f. habeat istum fi' 7
aliū fi' 7 temper qua rōe ponitur plura-
litas pari ratōe. sequitur infinitas eius-
dez rōis. probatur eadez psequētia p
rōnem sic. qdqd est plurificabile eiusdez
rōis vel ad plura se habens nō deter-
miatur ex se ad certā pluralitatē/hec p
posi' pater. siue compando cōe ad sua
singularia. siue causaz ad sua causata. si
ue prin' ad sua p'icipiata. cōe enī pluri-
ficabile eiusdē rationis nō determinat
ex se ad certā pluralitatē inferior. cau-
sa etiā nō determinatur ad certā causata
ex se. Ex hac propositione probata seq-
tur q' quodcūqz plurificabile eiusdez
rationis quātum est de se potest extēdi
ad infinita nisi determinetur aliunde:
nec determinari potest per principium
eiusdez rōis siue productionis. ergo
si per aliquod principū in diuinis pro-
ductiū potest esse pluralitas producti-
onū eiusdez rōis non determinatur
talis produc' ex se siue ex suo prin' for-
malī ad certā pluralitatez. nec ex h' nec
ex illo spugnat sibi quēcūqz pluralitas
ergo vel poterunt esse infinite. 7 per cō-
sequens sūt infinite: q' est conclusio illata

hīc pñt rōe
Sicut ad pñem
dicitur q' pñem
vnicā pñem q'
vnicā pñem q'
vnicā pñem q'
vnicā pñem q'
vnicā pñem q'
vnicā pñem q'

vel fiet deiminatio raliuz pductonum
ex alio ad certam plitatem q̄ ex se: vl p̄i
cipio productiuo: sed hic non p̄t dari
vñ fiat ista deiminatio: nō enī ab aliq̄ po
steriori q̄ a posteriori nihil h̄z suā entī
tatē: ḡ nec vnitatē nec certā plitatez: nec
ab aliq̄ qd̄ ē sil nā cū pductōib: q̄ q̄ rō
ne ip̄a pductio q̄ est vñ? rōis non det̄
minat ex se ad certā plitātē pari ratōne
nec illud qd̄ est sil nā cū illa: nec ab aliq̄
priori q̄ illō p̄i? vl ē p̄n^m formale pdu
cendi: vl p̄n^m pducēs quod ē suppositū
a p̄ncipio fōzli pductiuo nō p̄t ēē deter
minatō vt p̄3 i pbatōe ma. q̄ p̄n^m pdu
ctiuū eiusdē rōis nō deiminat se ad cer
tā plitātē pductonum eiusdem rōis.
nec a supposito pducēte p̄t deiminari
q̄ in tot pductōes p̄t suppositū ad q̄t
se extēdit p̄n^m pductiuū qd̄ ē in suppo
sito: si ḡ nō ē deiminatio a pte p̄ncipij fōz
lis pductiuū: nec etiā a pte pducētis. sic
ḡ p̄3 ista p̄ntia ad ip̄osibile q̄ si possent
ibi ēē p̄ies pductōes eiusdē rōis: ḡ 7 in
finite. / 2° arguit on̄sue sic: illud nullo^o
ē plurificabile i diuis qd̄ n̄ p̄t deiminari
aliq̄ mō ad aliquā certā plitatem eius
dem rōis: s̄3 pductō eiusdē rōis i diuis
nullo^o p̄t deiminari ad certā plitatem
aliquaz: ḡ nullo^o ē plificabil: qd̄ ē p̄po^m
ma/ p̄o exponā. 2° pbabo eā/ certā plali
tatē dico vtputa dualitatē imitatē q̄ter
nitate vel aliquā aliā darā oīo deimina
ri ad certā plalitātē. o^o q̄ ip̄osibile ē il
lā excedē 7 n̄ q̄licūq̄ ip̄osibile a posteri
ori vel a fili: s̄3 icludes manifeste p̄dictō
nē/ maiorē sic intellectā p̄bo. si non p̄t oī
no deiminari quātū ē de se ad certā plali
tatē: ḡ quātū ē de se p̄t in qd̄cūq̄ q̄ cō
tradictōz nō icludit q̄ quācūq̄ plitatē
excedat 7 h̄i i f̄l^m: s̄3 n̄ p̄t ēē diuis pos
sibile sic vltra quācūq̄ plalitātē plifica
ri: q̄ tunc nēcario ēē plurificatuz vltra
quācūq̄ plalitātē 7 ita ēē i ifinitiq̄ pba
tio mi. illud nō p̄t oīno deiminari ad
certā plalitātē iferīoz eiusdē rōis qd̄ n̄
necessario p̄exigit aliqua plura alterius

rōis p̄ que deeterminetur ad certā plu
ralitatem. pductio eiusdē rōis i diuis
nō: necessario p̄exigit aliq̄ plura alteri^o
rōis per que deeterminetur ad certam
plalitātē: non ḡ p̄t omnino deetermina
ri ad certā pluralitātē. Isti^o rōis p̄bo
ma. 7 mi. ma. sic: si ē plurificabile eius
dem rōis nō deiminat ex se ad certā
plalitatem: hoc prius pbatū est i argu
endo ad ip̄osibile: tunc pari rōne illa i
feriora vel singularia q̄ sunt eiusdē rati
onis nō h̄nt ex se certam deiminatōez
ad certam plalitātē: q̄ sicut ignis ex se
non deiminatur ad certam pluralitātē
ignitū: ita ignes singulares ex se nō deter
minant ad certū numerū vt sint tot vl
tot ignes. plurificabile ḡ eiusdem rōis
si necessario deiminat ad certā plalitātē
h̄^o ē p̄ aliud nō p̄ poster^o nā: nec p̄ illō
quod ē sil nā sicut dictuz ē 7 deductum
ad ip̄osibile: ḡ solo^o p̄ pus vel p̄ora nā
nō aut p̄ aliqd̄ pus eiusdē rōis: quia sic
dictū est pus deducēdo ad ip̄osibile
illud pus nō ē deiminās ad certā plali
tatē illoz q̄ sunt eiusdē rōis: igit op̄ortz
q̄ hoc sit p̄ aliq̄ priora non eiusdem rō
nis quia eadē. q̄. esset de illis: nec etiam
h̄et possent ex quo ēēnt eiusdem rōis.
habet ḡ ista p̄positio q̄ illud n̄ p̄t oīo
deiminari ad certā plalitātē qd̄ nō p̄t
deiminari p̄ aliquam plalitatem p̄ozcz
alteri^o rōis/ minor pbat: q̄ ille pductō
nes plures q̄ ponūtur eiusdē rōis non
p̄exigūt nisi p̄n^m formale pducēdi 7 p̄n
cipium pducēs i neutro istoz ē plurali
tas alterius rōis p̄ quaz deiminat pdu
ctio ad certā pluralitātē nēcario p̄exa
cta. q̄ non est in p̄ncipio formali pdu
cendi. pater. ex quo ponuntur pductio
nes eiusdem rationis: q̄ etiam non in
supposito p̄exigatur pluralitas alteri^o
rationis saltem per quā deiminat pdu
ctio ad certā plalitātē. p̄3. q̄ in tot pdu
ctōes p̄t suppositum ad quot p̄n^m se
potest extendere. Ista ratio ostēsiua sic
pbata p̄t sic cōfirmari. oīs pluralitas

neccio finita: est alterius rationis vel si nō
alterius rationis necessario preexigit ali
quā alterius rationis per quā determinē
tur. omnis pluralitas in diuinis necessa
rio est finita. est ergo talis vel talis/ sed
non potest esse pluralitas productionū
eiusdē rationis tali vel tali modo se ha
bens/ ergo nulla pōt esse pluralitas eius
dem rationis in productionibus/ maior
istius rationis declarata est in argumē
to ad impossibile et etiā ostēsiuo/ minor
primi syli satis est manifesta. qz possibi
litas in diuinis ponit necessitatez. et per
pns possibilis infinitas vel nō necessa
ria certa finitas ponit necessariaz infini
tatez/ et minor scōi syli. hec. f. qz produ
ctiones eiusdē rationis nō possunt hoc
modo vel hoc se habere: p3. nō enī sūt
alterius rationis ex quo sūt eiusdem rati
onis/ nec preexigūt pluralitatem alteri
rationis per quā determinētur/ hoc decla
ratū est in argumēto ad impossibile/ 3.
declatur iuxta intentionem phi. 12. me
ta. vbi arguit qz nō possūt eē plures ce
li: quia nō possūt eē plura prima mouē
tia. hoc probat qz quēcūqz sūt numero
multa vnū autē specie: habēt materiā.
primū autē nō h3 materiā. est enī actus
purus. vnū ergo et ratioe et numero pri
mū mouēs et immobile enī/ ex hoc infert
vnū ergo celū. Ex ista intēione philo.
videtur cōfirmari illa prima rō addu
cta in primo articulo. q. f. vnitas nume
ralis necessario cōpetit cuilibet forme i
materiali eiusdē rationis/ Sed cōsiderā
do intentionem Aris. in diuersis locis di
uersimode materiā accipit. et ex hoc cō
firmari videtur nostrū proposi^m. nec ta
mē illa prima ratio habebit robur ex i
tēione Aris. materiā ei quādoqz vocat
picipiū receptiū faciēs compositiōez
cū actu siue cū forma. quō dicit mām et
formā eē duo pzi^a. j. phi. et multi alijs lo
cis/ et per oppo^m forma dī illud aliō pzi
piū qd h3 rōem actus qd cū māl cōstitu
it ppo^m. Alio for^a dī quidditas fm ipm

in multis locis/ et per oppositū mā dīci
tur quicquid h3 rōem phēns vel dīter
minatis ipsaz quidditate. et hoc mō dīf
ferētia indiuidualis quēcūqz sit ipsa. dī
mā respectu quidditatis spe^a/ dī g mate
ria qnqz illd qd recipit forma info: mā
tē qnqz illud qd phit vel determinat qd
ditatē indīntē. Sed tale phēns vel dīter
minās potest intelligi dupliciter. vno
q. intrinsecū inferiori vel dīterminato sū
tali cōi. Alio. q. presuppositū dītermi
nato. Ex^m dīa indiuidualis sortis phit
hoiem. p^a qd est intrinseca sortis/ sed 2^a h^a
corpe phit albedinez vel colorē. qz in a^a
corpe est a^a albedo. et fm h^a si nō possēt
eē nisi tria corpa nō possēt eē nisi tres al
bedines/ phēns g 2^a pōt reduci ad mām
p^a vel saltē in diuis qsi mās/ vbi cūqz g
est plalitas eiusdē rōnis sibi nece est ponē
māz accipiēdo māz nō p recipiēte. sed p
phēre sic vl sic accipiēdo. qz n^a pōt pōi
nām q est vni^a rōis plicari nisi sit aliqd
phēs h^a vel i^a: et p oppo^m vbi nō est h^a
mā ipossibilis est plitas eiusdē rōnis. sed
nec talis mā est possibilis respectu pdu
ctionū in diuinis. qz nihil tale phēs vl
dēminās possēt eē nisi dēminatū ad cer
tā plitatē. et per pns pzi^a hns plitatē al
terius rōis. et nulla plitas alteri^a rōis pos
set ponī pōz pductiōib^a talib^a. sic appli
cata est inten^a phi. ad cōclonē hic intēta
Sed inquirēdo qualr et vbi gnālīter f3
phm hēat veritatē: videt dīcedū qz phs
diceret qz nec talis mā ponī possēt i aliq
qd est in diuinis. f. mā 2ª dīcta. imo nec in
aliq imālī. xñ dīc. 7. meta. c. 9. qz quid
erat eē et vñ qd est in quibusdā idem
vt in pms sibijs. dīco at pma q nō p ali
ud in a^a est vt in mā. quēcūqz vō acce
pta cū mā nō idē: hec ille. nō vult sibi dē
dīcē qz in mālīb^a nō est idē qz quid est et
illud cuius est. L3 aliqui sic exponāt. sed
nō ad intēionē eius sicut patere potest
exponēdo 3^a ca^m 7. de quo mō transeo
sed in nullo mālī hoc ē quēcūqz modo
plicabili est oīo idē qz quid et ipm. qz

ipz includit m̄az hoc est aliquid p̄bens
iplaz q̄dditatē. q̄d nō includit in rōe for
mali q̄dditatē. puenimus ḡ cū p̄bo in
hoc q̄ for^o n̄ habens m̄az 2° nō est plu
rificabilis. 7 hoc sufficit ad propo^m n̄z.
q̄d. s. productio eiusdē rōis nō sit pluri
ficabilis. sed n̄ propter hoc cōceditur q̄
nō habens m̄az que sit pars realis p̄po
siti nō potest plurificari. 7 tūc illud p̄bi
q̄ primū nō habet m̄az qz est act^o pur^o:
debet intelligi de materia 2° dicta. qz n̄
habet eā ad p̄trahendū suā quidditatē
vt sit hec. qz sua quidditate est hōc. Utz
āt illud q̄d nō habet materiā p^o dictaz
habeat materiā 2° dictā forte aliter dice
retur f̄z p̄hm 7 aliter f̄z theologos. de q̄
nihil ad p̄ns. nisi q̄ i^o rō de. i. z. meta. n̄
h̄z p^o medio hoc q̄d est nō h̄re materiāz
p^o dictā. sicut intelligunt illi quoz est p
ma rō in p^o articulo. sed h̄z p^o medio
hoc q̄ est nō h̄re m̄az 2° dictā. 7 sic taz
maior q̄ minor vera est f̄z p̄hos 7 theo
logos. 7 p^o p̄ns qz nā diuina nō pōt plu
rificari in diuersis suppositis est ad pro
positū etiā vtrazqz p̄missa vera de p
ductione eiusdem rationis. 7 per conse
quens conclusio est vera.

De tertio articulo obijcit 3
predicta. 7 p^o con
tra cōclusionē. deinde cōtra p̄missas.
cōtra cōclusionem dupliciter. p^o sic: vbi
p̄cipiū est eiusdē rōis ibi est p̄ductio eiusdē
rōis. sed essētia diuina que est eiusdē
rationis in diuinis est p̄cipiū. p̄ductiō
cuiuscūqz p̄ductionis. 7 etiā termin^o for
malis cuiuscūqz p̄ductionis. ergo quelz
p̄ductio est ibi eiusdē rōis cū quacū
qz. maior videtur haberi ex. 5. p̄ysi. qz
nō videtur productio distingui nisi vel
ex p̄n^o formali vel ex termin^o p̄bō mio.
p^o quātūz ad scōaz partē de termin^o for
mali quodlz productū productione ac
cipit eēntiaz. qz sicut filius nihil h̄z nisi
natū f̄z billariū hoc est nisi q̄ nascēdo

accipit ita spūs scūs nihil habet nisi q̄
procedēdo accipit. nō accipit essētiā nisi
sicut terminū formale. Confirmat illō
per aug. i. 5. de tri. c. 26. vel. 25. sicut filio
p̄stat essētiā de p̄re gnatio. ita spūs s̄a
cto de vtroqz p̄cessio. nō pōt at illud in
telligi de p̄stando siue cōicando nisi sic
de termin^o formali p̄ductionis. nec p̄t in
telligi essētiā cōicari per p̄ductionē nisi
sicut prim^o termin^o formalis. qz nō sicut
p̄ns aliū terminū formale cū essētia sit
p^o oium. Ex hac probat alia pars mi. s.
q̄ essētia sit prim^o formale respectu vtri
usqz productionis. qz termin^o formalis
nō pōt aliquo^o eē prior prim^o formali p
ducēdi. Si ḡ essētia est termin^o formalis
productionis vt iā p̄batū est 7 ipsa est
p̄mens in diuinis. vt iā probatū est in p̄i^o
q̄dōne. sequitur q̄ ipsa essētia fm se ē pri
cipiū formale producēdi in quacūqz p
ductione. minor etiā probatur quātūm
ad vtrazqz partē per hoc q̄ illud est p̄i
cipiū formale 7 terminus formalis i q̄
producens assimilatur producto. 7 p̄e
cipue quādo est productio vniuoca. nē
autē p̄i^o assimilatio p̄ducentis ad p̄du
ctū in diuinis est essētia ipsa vt essētia.
ergo ipsa est formalis terminus produ
ctionis 7 formale p̄n^o producēdi. cō
tra cōclusionē sic. habens p̄cipiūz for
male p̄ducēdi perfectū potest illā pro
ducere. sed filius habet p̄cipiū forma
le dicēdi 7 generandi perfecte. ergo rē.
proba^o ma. qz ideo est suppositū potens
agere. qz habet p̄cipiūz agēdi 7 mari
me perfectū. proba^o mi. memoria perfe
cta est primū p̄cipiū dicēdi siue gene
randi. filius autē habet memoriā sicut
pater. 5. d. tri. c. 7. quelibet persona me
minit sibi 7 perfectā p̄z/3° cōtra illam p
positionē q̄ primā distinctio finita est
aliquoz alterius rationis instat dupli
citer. primo quia vnitari est immediatior
distinctio minor q̄ maior distinctio eius
dē rationis est minor q̄ alterius rōis

In q̄to articulo p̄cipiūz
p̄ductionis que p̄ducit
ad m̄as d̄m p̄m d̄m
m̄as p̄m d̄m p̄m d̄m
m̄as p̄m d̄m p̄m d̄m

q̄d est
16 a. i. i.

l.

q̄d est
m̄as
p̄m d̄m

12° q2 a deo possunt esse immediate plura creata et in eadez specie. ergo possibile ē q pluralitas eiusdē rationis esset omnino prima et immediata unitati. et sic in causa et causatis pari ratione in principio et principiis. *Ad primum duplex est via respondendi primo ad maiores q licet essentia esset principium elicitiuum. tamē respectu alterius et alterius productionis esset aliud principium et aliud determinatiuum. puta aliud respectu. et tē maior est falsa. q ubi est principium elicitiuum eiusdē rationis esset productio vnius rationis. nisi cum hoc esset principium determinatiuum eiusdē rationis. qd nō est in proposito. Contra hoc si principium elicitiuum nō sufficit sine principio determinatiuo hic et ibi eadez questio ē per quid essentia que est principium elicitiuum indeterminatum determinatur ad hoc vel ad illud determinatiuum. si enim principium eiusdē rationis nō potest ēē per se principium respectu plurius alterius rationis nō poterit essentia que ē principium radicale elicitiuum esse principium immediatum respectu plurius determinatiuorum principiorum alterius rationis. quia qua ratione aliquid eiusdē rationis est principium aliquorum plurius diuerse rationis eadez ratione et aliorum. vel si illa precedant alia: erit processus in infinitum vel si ille est impossibilis: determinatio per respectus ut per principia determinatiua nō sufficit. *Preterea illi respectus sunt productiones: nec autē idem determinat se ad se. dicere enim essetia determinari ad generationē actiua per respectus qui nihil aliud est q generatio actiua ut dicitur postea est dicere q determinetur ad generationē per generatiōem et ita q idē est principium determinatiuum sui. Secundo modo diceretur negando. quia et si sola essetia sit principium productionis ille tamē productiones possunt esse alterius rationis. quia aliqua plura**

litas potest esse prima. et nulla potest ēē actu infinita. nec etia in potentia infinita in diuinis. nulla autē potest ēē necessario finita. nisi que est alterius rationis vel preexigens aliquā alterius rationis ergo stante prima pluralitate necesse est q in diuinis sit aliqua pluralitas primo omnino et immediata unitati. et ita potest poni q ista pluralitas sit productionum sicut quorumcūq. falsa est. ergo ista maior in diuinis q vbiq. est idē principium et idē terminus ibi est productio eiusdē rationis. vera est tamē in creaturis: ut loquitur philosophus. q2 ibi ē principium formale productiui vel est limitatum ad productionē vnius rationis sicut ipse est principium vnius rationis vel si ē principium equiuocum et ita productiui plurius alterius rationis terminus formalis vtriusq. limitatus est ita q nō potest esse idē principium et terminus plurius alterius rationis. neutrum potest esse in proposito. quia ibi principium est illimitatum et etia terminus formalis. *Sed contra arguitur sicut argutum est in prima questione. q2 tūc prima persona producta nō magis ex productione sua reali esset verbum q sanctus spiritus. nec spiritus sanctus magis esset spiritus sanctus. q verbum. Item suppositum habens idem principium formale perfectum aliquarum productionum potest ita primo per illud principium in vnam illarum sicut in aliam et ita prima persona eque primo posset producere spiritum sanctum. sicut et filius. et ita spiritus sanctus nō necessario est a filio. *Per* modo conceditur minor q essentia est principium formale et terminus formalis vtriusq. productionis. non tamē sic totale quin aliquid includitur per se et in principio formali et in termino. in principio quidem formali quia memoria perfecta et voluntas perfecta includit in essentia et in termino formali quod est verbum perfectum et spiritus sanctus perfectus includit*

etiam eētia ⁊ forte respectu vtroq; tā in principio q̄ in termino eētia hēt rōnem principalis: ⁊ respectu illi⁹ quod pcurrit cum eadē. s. intellect⁹ vel noticie volūtatis vel amoris. p̄p̄i ḡ idētitatē et sentie idē est q̄ produciens pducit ⁊ terminus formalis. p̄pter autē distinctōnem pcurētis cū eētia vtpote intellectus ⁊ volūtatis i principio pductiuo: sufficit p̄ncipiū hoc ⁊ illud ad pductōes alteri⁹ rōnis ⁊ ad terminos quodāmodo alteri⁹ ⁊ intellectū: eētiā ⁊ volūtatem. i termino autē habem⁹ eētiā ⁊ noticiā: eētiā: ⁊ amorē ⁊ rōē ei⁹ qd̄ idē ē in p̄n⁹ formalis cōicatio sit idē in termino formalis cōicatum: ⁊ rōne eius qd̄ distinctus ē in principio sit formalis ratio distincta pductōis: ⁊ illud qd̄ pcurrit in termino sit formaliter distinctū. Si querās istorū duorū pcurrentiū in principio formalis nōne alterū ē p̄ncipiū formale ⁊ reliquū pcomitans: ḡ ab illo altero formalis vel dicetur p̄ncipiū formaliter idem v̄l omnino alterū. R̄s. duo q̄ concurrūt i p̄ncipio. s. in memoria p̄fecta eētia ⁊ intellectus ⁊ i volūtate p̄fecta. volūtas ⁊ obiectum diligibile p̄ns non se habent p accēs: nec sicut remotū p̄ncipiū ⁊ p̄p̄in quum: s; totū hoc intellect⁹ infinit⁹ h̄ns obiectū infinitū intelligibile sibi p̄ns est per se vnū p̄ncipiū: ita q̄ alterū sine altero non ē p̄ncipiū pducendi: ⁊ idō ē vnū p̄ncipiū simpliciter pductiuū non distinctū i duo p̄ncipia pductiua: p̄similiter de volūtate ⁊ obiecto respectu spiratōis: ⁊ cōsimiliter de terminis respectu pductōum. Si q̄ras quare nō p̄t eētia sola vt distinguitur p̄tra volūtatem ⁊ intellectū esse p̄ncipiū cōicandi se. R̄s. eētia mere intellectualis nō est p̄ncipiū alicui⁹ pductōis nisi vt coincidit cū memoria ⁊ volūtate. Ad 2^m ⁊ p̄mo ad rē. 2° ad formā argumētī. ad rē pōt dupl̄r rīderi. formā q̄ est in aliquo supposito p̄ncipiū pducēdi pductōē ad

equata illi forme nō pōt ēē alicui alteri⁹ p̄ncipiū pducendi. nūc autē memoria ē p̄i p̄ncipiū pducendi pductōne adequata illi p̄ncipio: ḡ ⁊ si sit in filio nō potest esse filio p̄ncipiū pducēdi. maior probatur exemplum sic: si calor ēē igni p̄ncipiū calefaciēdi lignum calefactōe adequata illi calori: ⁊ ille idē calor cōicaret ligno: nō posset ēē ligno p̄ncipiū calefaciēdi: p̄bo q; nec calefaciēdi se: q; tūc calor ēē p̄ncipiū calefaciēdi siue pducendi calorem in eodē supposito nec alterū quia calefactio ista ponitur adequata illi calori. Et p̄cedit ista p̄batio de adequatōe oimoda vbi impossibile actōnez excedere p̄ncipiū formale agendi ⁊ fm istum intellectum p̄minor: q; memoria sic in p̄e h̄z dictiōnem in p̄e adequatam q̄ impossibile est p̄ncipiū dictiū excedere hāc dictiōnem: sicut ip̄sibile ē in diuinis dictiōem esse nisi hanc: q; de se est hec. p̄t ex solutiōe questionis: quia quicquid in diuinis non p̄exigit p̄latitatē alterius rōnis illud de se ē hoc. dictio in diuinis non necessario p̄exigit pluralitatē alterius ratōis: ḡ de se ē hec: ⁊ p̄ p̄ns p̄ncipiū ei⁹ habet hāc dictiōem oīno adequatam sibi: nō pōt ḡ esse p̄ncipiū in filio.

Ad eandem rōnem probandam accipienda est ista propositio ⁊ redit in eandem finem cum alia suppositum accipiens formā p̄ pductōem adequatam illi forme nō p̄t p̄ illā formā pducere. si lius recipit memoriā p̄ pductōem adequatam illi memoriē ḡ ⁊ t̄/minor declaratur sicut in rōne iam facta p̄batō maioris: quia si fm illam pducet aut ergo se aut alterū: non se q; hoc est ip̄sibile fm aug. i. de tri. c. i. nec alterum quia illa pductio illius ponitur adequata p̄ncipio pductiuo: sic ergo non oportet q̄ rere determinatiuum concurrere cum p̄ncipio elicitiuo vt sit vna dictio: nec etiam aliquam negatōnem potest habere sic vt sit tale p̄ncipiū formale: sed

esto q̄ essentia vel quodcunq̄ positū
metē acceptum sit in parte formalis
ratio dicendi vel generandi: tamen non
potest esse in filio ratio dicendi vel gene
rādi: q̄ ip̄m ut in pie ē p̄ncipiū pducti
onis adequate quantum ad p̄mam ra
tionem et per illam filio cōmunicatur
quantum ad scōdaz ratōnem. **Quan**
tum ad scōdam videlicet ad formā argu
menti pōt fieri aliqua difficultas i ma.
et mi. q̄ haberi pōt aliquid dici multi
pliciter ex p̄ncis. licet p̄prie non dicat
aliquid formam habere in abstracto ni
si habeat eam sicut forma: sic significa
ta nata est haberi hoc est tanq̄ formaz
non enim p̄prie diceretur h̄c albedi
nem qui haberet eaz clausam in bursa
q̄ non est ille modus p̄fect: q̄ albedo
nata ē haberi ut forma iformas. **Ubi**
nomen abstractū significās p̄ncipiū agē
di constructū cū gerundiuo significāte
aliquam actionem natū ē h̄c a supposi
to ut sit illi p̄ncipiū agendi illa actōne
vbi gratia: habeo potētiam vidēdi: ista
potētia nō solū nata est h̄c a me ut for
ma: sed etiam ut p̄ncipiū mibi operādi
fm illā formam: et hoc notat illa p̄stru
ctio gerundiū cū abstracto tali. Simi
liter ista grāmatica p̄ ex vsu loquēdi et
si enī vera sit hec. filius dei scit generati
onem p̄ncis nō tñ ista: filius habet sciam
generandi p̄similit̄ nec ista. iste h̄z volū
tatem generādi: nec est aliq̄ ratio nisi ex
cōstructione grāmaticali: quia non solū
notatur abstractū haberi ab illo ut for
ma sed ut p̄ncipiū talis opatōnis pcedētis
ab isto supposito: p̄similit̄ hic michael
scit deum creasse mundum et creatōem
mundi: non tamen scit creare mundū
quando ergo accipitur in ma. illud q̄
habet p̄ncipiū dicendi p̄fectum pōt per
illud dicere loquendo de h̄c p̄prie sic
dicitur abstractū haberi quādo habet
ut forma suppositi et etiam de p̄structō
ne p̄p̄ia nōis significantis p̄ncipiū
actus cum gerundiuo significante actio

nem que cōstructio notat illā huic sup
posito esse p̄ncipiū agendi. pcedo ma
iorē: quia in s̄biecto includuntur illa q̄
requirūtur ad hoc q̄ predicatum insit:
quando enī in hoc forma habet ut for
ma huic et huic p̄ncipiū agendi pōt
p hoc ēē p̄ncipiū agendi: sed sic minor
est falsa: quia n̄ si filius h̄t memoriā
perfectam aliquo modo habendi: non
tamen ut formam: n̄ si habet ut formaz
non tamen ut p̄ncipiū agendi: propter
rationem dictā in responsione reali.
Ad p̄batōem mi. illa p̄positio memo
ria perfecta est p̄ncipiū p̄fectum di
cendi posset dici q̄ est p̄positio trunca
ta et oporteret eam supplere p̄ aliq̄ ad
ditum significās cui sit p̄ncipiū dicen
di: ut quia ē indifferens pōt pcedi q̄ ab
solute ē p̄ncipiū dicendi: nec pl̄ po
nit mi. de memoria: q̄ filius habet me
moriam p̄fectam est manifestum. cōclu
dendo ergo filius h̄z p̄ncipiū p̄fectū
dicendi que fuit minor p̄mi sylogismi
fit fallacia amphibologie vel figure di
ctōnis vel p̄ncis amphibologie: q̄ i ma
iore p̄structio nō determinat actū illū
significatum per gerundiū pcedē ab
aliquo supposito determinato: quia nul
lum suppositum certū ponebatur ibi
in s̄biecto oīs: s̄ tñ designabatur q̄
pcederet ab aliquo p̄ncipio formali. q̄
illud ponebatur i p̄positōe pro s̄biecto
in conclusione autē ponitur et supposi
tum determinatū et forma: et iō ex vi con
structionis notat in conclusione q̄ actus
non tantum cōparatur ad p̄ncipiū
formale: sed etiaz ad suppositū ut egre
diens ab aliquo. **figura dictōnis:** quia
per similitudinē dictōis actus signifi
cati in gerundiuo in p̄missa et in cōclu
sione cōmutatur habitudo actus ad for
male p̄ncipiū in habitudine actus
ad suppositum agens: et sic cōmutatur
quale quid in hoc aliquid. **Fallacia** con
sequentis: quia in maiore habetur acc̄
significatus in gerundiuo in vniuersali

ad nullum suppositū pparat. in conclusi-
one determinat ad certū suppositū: et nō
sequitur actus ē per hoc principium q̄ est
hōi suppositū. Ad 3^m dī q̄ illa ppo-
sitiō est vera q̄ pma pluralitas necessario
finita ē alteri⁹ rōis: quia quolibet neces-
sario finita si nō est alteri⁹ rōis necessa-
rio preexigit aliquā alterius rōis per
quam necessario determinetur vt pz in 2°
articulo: pma autem pluralitas in diui-
nis ē pma necessario finita / q̄ pma pz.
q̄ etiam necessario finita pz: q̄a nulla ē
ibi possibilitas nisi ad illud quod est a-
ctū / sequit⁹ q̄ conclusio q̄ pma plurali-
tas in diuinis necessario est alterius ra-
tionis et p pns illa ē pma unitati: qm
q̄ accipit ma. q̄ unitati immediatior ē mi-
nor pluralitas q̄ maior. Rō pōt itelli-
gi maior vel minor intensiue vel exten-
siue itelligēdo sic itēsiue quātū ad mino-
rem rōnem distinctōis: sicut min⁹ distin-
gitur mediuz ab extremo q̄ prium a
p̄trario / min⁹ extensiue siue minor disti-
ctio siue minor pluralitas est que ē maior
paucitas: sicut ternarius est minor pla-
litas quaternario: hoc modo maior est
vera: q̄ unitati immediatior ē binari⁹ q̄
quaternarius vel ternari⁹: et tñ binari⁹
non ē minor pluralitas itēsiue q̄ ter-
nari⁹: quia intensiue tanta distinctōe disti-
guunt⁹ due unitates in binario q̄ta tres
i ternario. Et itēsiue vez ē: quia ab uni-
tate procedūt pluralitates siue distinctō-
nes ordinate ita q̄ semp minor extensi-
ue siue nūer. aliter est p̄p̄inquo^r unita-
ti q̄ est principiu: et sic pcedo q̄ ista di-
stinctō esto q̄ ē alterius rōis est tamē
maxime paucitatis q̄ non sūt nisi due
pductiones: et non ē pluralitas minor du-
alitate. Si tamen loquamur de maiori
vel minori distinctōe vel pluralitate in-
tensiue adhuc pōt intelligi dupliciter:
quia aut intelligitur per se quātum ad
formalem rationem distinctiōis extre-
morum. aut per accidens quantum scz

ad maiorem et minorem distinctiōem
eorum que distinguuntur. Exemplum
fortes et plato magis distinguuntur quātū
ad realitatem extremorum q̄ iste due i-
tentiōes genus et species: quia iste due
possunt concurrere in eodē vt in colo-
re: et minor est entitas istorum extremo-
rum genus et species q̄ istorum fortis et
platonis. Si aut intelligitur maior de
minore distinctiōe mālior forte possz
alicubi habere veritatē: quia alicui vni
p̄mo immediatior est distinctiō rationis
q̄ rei: et minor est distinctiō ratiōis quā-
tum ad entitatem extremorum: et incom-
possibilitas distinctiōis q̄ distinctiō rea-
lis. sed in proposito non oportet de ista
maioritate siue minoritate curare: quia
non ponitur aliqua distinctiō rationis
immediata vni a quo procedūt omnis
multitudo. s. ipsi essentie. 2° mō de ista
maioritate intensiue et per se quantum
ad formalem rationē distinctiōis ma-
ior⁹ est simpliciter falsa: quia oportet
q̄ vni p̄mo a quo procedūt aliqua di-
stinctiō siue sit rei siue rationis immedi-
atissima sit aliqua distinctiō alteri⁹ ra-
tōis: quia aliqua finita et quia illa que
est alterius ratiōis est p̄mo finita: vt
argutum est: et hoc patet quia fm cōez
opinionem vbi unitatem realem sequi-
tur immediate distinctiō rationis: ibi ista
ratione distincta habēt distinctiōez al-
terius rationis: non eiusdem: et illa est
maior fm formalem ratiōem distincti-
ōis licz sit minor duplici modo: et ma-
ioris paucitatis et minoris realitatis et i
compossibilitatis in extremis / per hoc
patz ad illud de pluralitate qui ē imme-
diata a deo: quia in creaturis vbi natu-
re specificē sunt plurificate in suppositis
nulla est necessariō determinata: quia
a sola voluntate agentis sunt tot vltor
ita q̄ non repugnat nature esse in pluri-
bus: si ergo talia plura eiusdem ratiōis
sunt immediate a deo sunt tamē finita

in actu quia voluntas diuina imponit eis finitatem: sed non sunt necessario finita. quia nihil est intrinsecum creaturis cui contradictorie repugnat maior vel minor pluralitas. quęcunq; enī pluralitas est possibilis in diuinis ipsa est omnino finita.

Isto de productionibus: sequuntur questiones de relationibus: 7 pmo de relationibus originis: 2° de relationibus cōibus de relationibus originis: pmo querit in comparatione ad essentiam: 2° in comparatione ad personam: 3° quantum ad perfectionem siue quantitatem ppariaz. **A**d q̄ questio pma vtrū ista duo pnt scilicet stare q̄ relatio vt pparata ad oppositū sit res: 7 vt pparata ad essentiam sit ratio tantum: arguitur q̄ non: quia si vt comparata ad essentiam sit ratio tñ hoc est quia vt sic transit in essentiaz: sed vt comparata ad oppositum manet eadem ratio: quia vt sic est eadem essentie: quia nullo modo potest esse non eadē propter simplicitatem diuinam: ergo si est ratio vt comparata ad essentiam necessario est ratio vt comparatur ad oppositum. **A**d oppositum arguitur sic. vt comparatur ad essentiam est ratio probatur propter simplicitatem diuinam: vt autem comparatur ad oppositum non est ratio sed res: aliter non constitueret realiter distinctū: ergo predicta simul stant. **H**ic sunt tria videntia. **P**rimo si relatio originis in se sit res 7 que res. **S**ecundo si comparata ad essentiam sit res 7 que res: 7 ex hoc apparebit compossibilitas vel incompossibilitas istorum de quibus queritur. **T**ertio circa dicta in solutione q̄dam dubia occurrentia dissoluentur.

De primo quia de equiuoco non est simpliciter respondē

dum: 7 hoc nomen res sicut patet ex auctoritate loquentium de isto nomine: res est equiuocum: ideo primum distinguendum est de hoc nomine res. **S**icut autem colligitur ex dictis auctorum. hoc nomen res potest sumi cōmūssime communiter 7 strictissime. **C**ōmūssime: prout se extendit ad quodcunq; quod non est nihil: 7 hoc potest intelligi dupliciter. **V**erissime enī illud est quod includit contradictionem 7 solū illud: quia illud excludit omne esse extra intellectum 7 i intellectu. quod enī est sic includens contradictionem sicut non potest esse extra animam ita non potest esse aliquid itelligibile vel aliq̄ ens in anima: quia nunq; pparatio cū pparatio pstituit vnū itelligibile neq; sicut obiectū cū obō neq; sic modus cum obiecto. **A**lio mō dī nihil q̄ nec est nec eē potest aliq̄ ens extra animam. ens q̄ vel res isto pmo mō accipitur oīno cōmūssime 7 extēdit se ad q̄cunq; quod non icludit pparationem siue sit ens rōis hoc est p̄cise habēs eē in intellectu p̄siderate siue sit ens reale habens aliquā entitatē extra p̄sideratōem intellectus: sed accipitur in isto 2° mēbro minus cōiter p̄ ente q̄d h̄z vel h̄e pōt aliquā entitatē nō ex p̄sideratōe intellectus. 7 isto 2° mēbro quozum vtrūq; p̄tinet ad p̄mū mēbrū distinctōis p̄m vī valde extēdē nomē rei: 7 tñ ex cōi mō loquēdi satis p̄bat. cōi enī dicim̄ intēdēs logicas eē res rōis: 7 relatiōes rōis eē res rōis: 7 tñ ista nō p̄t eē extra intellectum: nō q̄ nomē rei s̄z vsū loquēdi dēminat se ad rem extra aīaz: 7 isto intellectu cōmūssimo. put res vel ens dicitur quodlibet cōceptibile quod non icludit contradictionem siue illa cōitas sit analogie siue vniuersatōis de quo non curo mō. cōmūssime. put se extendit ad quodcūq; quod non est nihil: 7 h̄ potest intelligi dupliciter. **V**erissime ci illō

est nihil qđ includit dictionē et solū il-
lud. qđ illud excludit oē eē extra intellēz
et in intellectu. qđ. n. est sic includēs dī-
ctionē sicut nō pōt eē extra aīaz ita nō pōt
eē aliqd intelligibile vel aliqd ens in aīa
qđ nunq̄ dīctoriū cū dīcto cōstituit
vnū intelligibile neqz sicut obm cū obō
neqz sicut mod⁹ cū obō. **Alto** oē nihil:
qđ nec est nec eē pōt aliqd ens extra aīam
ens ḡ vel res isto pō accipit oīo cōssue
et extēdit se ad qđcūqz qđ nō includit dī-
ctionē siue sit ens rōnis. hoc est pōse
hīs eē in intellectu cōsiderāte siue sit es
reale hīs aliq̄ entitatē extra cōsideratōz
intellect⁹. sed accipit in isto 2º mēbro mi-
nus cōiter p̄ ente qđ hz vel hīc pōt. aliq̄
entitatē nō ex cōsideratōe intellect⁹. **Et**
istoz duoz mēbroz quoz vtrūqz p̄ti-
net ad p̄m mēbz dīstinctionis. p̄m videtur
valde extēdere nomē rei. et tñ ex cōi mō
loquēdi satis pbat. cōiter. n. dicim⁹ intē-
tiones logicas eē res rōis: et rōis rōis
eē res rōis. et tñ ista nō pōt eē extra intel-
lectū. nō ḡ nomē rei hz vsuz loquēdi de
terminat se ad rē extra aīam. et isto intel-
lectu cōssimo put res vel ens dī qđbz
cōceptibile qđ nō includit dīctōz siue
iº cōitas sit analogie siue vniuocatiōis
de quo nō curo mō. posset ponī p̄mu3
obm intellect⁹. qđ nihil pōt eē intelligibi-
le qđ nō includit rōem entis isto. qđ vt
dictū est p̄iº includēs dīctionē nō est
intelligibile et isto quēcūqz scia qđ nō so-
lū vocat realis. sed et que vocat rōis est
de re siue de ente. **In** 2º mēbro istī p̄mi
mēbz dī res qđ hz vel hīc pōt entitates
extra aīaz. **Et** isto videt loq̄ aīc p̄ me-
ta. c. 5. qđ ea que sūt cōia oib⁹ generib⁹ sūt
res et ens. nec pōt illud intelligi de voca-
bulis in vna ligua. qđ in vnaqz ligua ē
vnº cōcept⁹ indīns ad oīa illa qđ sūt extra
aīaz. cōcept⁹. n. sūt idē apud oēs p̄ pyar-
mentias. et cōiter in q̄bz ligua ē vnū nomē
ipso talī cōceptui cōi q̄līcūqz sit iº cōitas
siue analo- siue vniuocatiōis. **P̄m**us ḡ
p̄m mēbz. s. cōssimū bipertitū in illud

qđ nō includit dīctionē quālecūqz eē
habeat. et in illud qđ hz vel habere pōt
p̄pūm eē extra intellectū. et isto mō vel
vtrūqz mō vel saltē 2º accipit aīc. rem
et ens: vt dictū est. 2º accipit boetius dī-
stinguēdo rem 3º modū rei. sicut loquit̄
li. de tri. p3 inquit que sit differentia p̄-
dicationū. qđ alie quidē. q. rē monstrāt
alie. q. circūstantiā rei. qđ ista predicant̄
sic. qđ fm se rē aliquā monstrant. illa ve-
ro nō vt esse sed potius extrinsecus ali-
quid apponunt. vlt ergo distinguere rē
cōtra circūstantiā. et sic hz eū sola tria
genera sba qualitas et quatitas rē mon-
strant. alia vero rei circūstantias. **Hoc**
nomē res in 2º mēbro acceptū dicit ali-
qđ ens absolutū distinctū cōtra circū-
stantiā siue modū qui dicit habitudinē
vnº ad alteruz. 3º modus hz a p̄ho: qui
dicit. 7. meta. accidētia dicunt̄ entia qđ
sunt entis et infra. c. 3. sicut de non ente
logice. quidaz dicunt esse non ens. non
quidē simpliciter: sed nō ens. sic et quali-
tatē et infra quēadmodū non scibile est
scibile et quēadmodū medicinale eo qđ
ad idē quidē et vnū nō idē autē et vnuz
sic et de ente. et videtur eandē sniam di-
cere in p̄cipio. 4. qđ quēadmoduz me-
dicinale et salubre multipliciter dicitur
ita et ens. **Ens** ergo siue simpliciter siue
potissime dictuz. et hoc siue sit analogū
siue vniuocū accipit ibi philosoph⁹ pro
ente cui per et primo cōuenit esse qđ est
sūstantia sola: sic ergo sub primo mēbº
cōssime cōtinentur ens rationis et ens
qđcūqz reale/sub 2º ens reale et absolu-
tuz et sub 3º ens reale et absolutuz et per
ens. **Ex** ista dīstinctōe patet qđ questio
si rō sit res nullaz difficultatē habet de
re 3º modo accipiēdo vel 2º modo: quia
non est sūstantia neqz ad se tantuz/ergo
in p̄mo mēbro. sed nec de ente rationis.
qđ p3 qđ rō ē intelligibilis siue dīctōe
Est ergo hic sermo si habeat eē siue sit
res habens entitatē reale propriā extra
aīam. et de hoc dico qđ est res/2º que res:

q̄ autē relatio sit res p̄bo: hitudo p̄ns
extrema realia ⁊ realit̄ extincta ⁊ h̄o ex
natura rei est real: q̄z entitas ei q̄lē hēt
nō ē precise i aia: ⁊ p̄ p̄ns ip̄a fm̄ entita
tem p̄p̄iaz est res suo mō: s̄z hitudo
patris ad filiū est tal̄ vt p̄z ex sc̄da que
stione ordinaria. Ex hoc apparet q̄ res
ip̄a sit: q̄z si sit res singularis vel ē ad se
vel ad altez. ip̄a formaliter est res ad
alterum: nec ista determinatō ad altez
repugnat ei q̄ est res isto mō loquēdo.
q̄z isto mō res n̄ distinguit̄ p̄tra moduz
vel habitudinē vel circūstanciā rei: sed
includit eam.

De secundo articū

lo p̄o dicit̄ illud q̄d ē realer: 2° quātū p̄ti
net ad logicū p̄sideratio hui⁹ p̄positio
nis: r̄lo vt p̄pat ad eēntiā ē res. 3° p̄tēbit
de p̄possibilitate ⁊ icōpossibilitate isto
rū de q̄b⁹ q̄rit. De p̄o dico q̄ r̄lo vt p̄pa
rat ad eēntiaz est res: q̄d p̄batur sic: q̄n
aliq̄ quocūq̄z mō distincta constituunt
3^m nō p̄stituunt illud nisi vt aliq̄ mō se
hnt adiucē vl̄ aliq̄ mō vn̄lūtur: ⁊ hoc
apparet de causis extrinsecis q̄ nūq̄ cānt
nisi aliq̄ modo p̄currāt ad causandū: ⁊
magis de cāis intrinsecis q̄ n̄ p̄stituūt sup
positū nisi vt suo mō vn̄lūtur: ⁊ r̄lo
sed oēs p̄stituūt p̄sonā q̄lēcūq̄z rōez ha
beāt p̄ncipiū: q̄ h̄o ē inq̄atū p̄currūt q̄d
n̄ p̄tēē nisi vt r̄lo ē i eēn̄. ex hoc hēo q̄
eēntia ⁊ r̄lo p̄stituūt p̄sonaz non nisi vt
r̄lo ē in eēntia: s̄z relatiōem eē in eēntia ē
relatiōem h̄e p̄patōnem ad eēntiā ve
rissimā quam pōt h̄e c̄rca p̄sideratio
nem intellectus: q̄ relatio non p̄stituūt p̄
sonā nisi vt p̄pata ad eēntiā: sed non cō
stituūt p̄sonam nisi vt res: alioquin p̄
sona vt p̄stituta formaliter nō esset res
q̄ relatio vt p̄pata ad eēntiam est res.
⁊ sic: q̄z p̄paratio ad eēntiaz ē oīno ip̄a
met relatio aut aliqd supueniēs siue rei
siue rōnis non curo quātū ad p̄posi
tum. si est omnino ip̄amet p̄z q̄ ip̄a sit
res ex p̄mo articulo: ⁊ cum ip̄amet sit

sua p̄patio ad eēntiaz: q̄ ip̄a vt cōpara
ta ad eēntiā est res. si 2° mō nulla habi
tudo adueniens cuiusq̄z siue absoluto
siue respectiuo siue etiam illa habitu
do sit realis siue rationis destruit illud
cui aduenit s̄z potius p̄supponit p̄z de
intētiōibus sc̄dis que non destruit rōes
intētiōum p̄marū quibus adueniūt: n̄
q̄ destruit illa realitas relatiōis p̄ h̄o q̄d
est p̄pata: ⁊ p̄ p̄ns p̄z p̄po^m. Ex hoc p̄z
que res sit: q̄z ad q̄d cūq̄z p̄paratur ali
quid ipsum ē ip̄m. nā fm̄ p̄hm p̄o p̄hy.
q̄ vere est nulli accipit. ⁊ esto q̄ s̄ba bo
uis p̄parata ad hominem non sit s̄bsta
tia hominis: tñ semp est res ⁊ que res ē
s̄ba: ⁊ q̄ s̄ba bouis: quia ip̄a est ip̄a sic h̄
relatio q̄ essentialit̄ est ad altez nunq̄ ē
nō res: nūq̄ etiā ip̄a est nisi ip̄amet res
ad altez. p̄paratio aut vt dictū est nun
q̄ destruit realitatē p̄piaz s̄z p̄suppōit
hic tñ est alius modus dicēdi d̄ istis re
latiōib⁹ q̄ talis ē. relatiō p̄patōez ip̄oat
⁊ ad oppositū ⁊ ad fundamētū. ex alio
aut ordine h̄z q̄ sit realis simplr. s̄. ex or
dine ad fundamētū. ex alio q̄ sit distincta
ab alia. s̄. ex ordine ad obiectū. p̄o eēntia
diuina ē realitas oīm r̄lonū diuiaz: iō
fm̄ hui⁹ p̄patōem nō d̄nt realit̄: s̄z 2° q̄
r̄c. Ad 2^{am} illud q̄ aliqd ē ens hac enti
tate eo tanq̄ fundamēto p̄ximo vn̄i
tatis est vnū vn̄itate cōr̄ndente tali en
titati. ⁊ per p̄ns distinctū a quocūq̄z en
te non h̄nt h̄ac vn̄itatē. a q̄ q̄ relatio ē
res in actu extra suā cām ab eo ē distin
cta realit̄a r̄lone q̄cūq̄z q̄ nō est ip̄amet
siue q̄ non ē ens entitate p̄p̄ia ip̄sius.

Ad 3^{am} mai⁹ sp̄alit̄ de r̄lonib⁹ i diuī uis
q̄z q̄l̄z r̄lo saltē p̄sonal̄ seip̄a formalit̄ ē i
cōicabil̄. q̄ aut seip̄o fōr̄lit̄ est incōicabi
le seip̄o formalit̄ez a quocūq̄z cōmuni
cabili est distinctū q̄ relatio a quo h̄z suā
realitatē qua formalit̄ est incōicabili
ab eo habet distinctiōez. P̄terea si
eēntia vt dicitur est realitas oīm rela
tiōum ⁊ iō fm̄ illā p̄paratiōez nō dis
ferunt realit̄ez ergo cum illa p̄paratio

Ip̄a h̄e n̄ ē
p̄sona d̄nt
mō: d̄nt
q̄ relatiōem
ad eēntiā ē
p̄sona mōd̄
d̄nt ē cōr̄
et p̄nt ē h̄e
p̄sona d̄nt

tho. p̄h̄
q̄z q̄l̄z r̄lo
q̄z q̄l̄z r̄lo
q̄z q̄l̄z r̄lo
q̄z q̄l̄z r̄lo
q̄z q̄l̄z r̄lo

Ad 2^{am}
Ad 3^{am}
Ad 4^{am}

sit et in eentia sequit qd vt si in eentia differunt
realit: qd vt si in eentia vlt nullo differunt
qd oio e irrónabile vlt sola ratóne diffe
runt: et si hoc g pstituta p ipas vt sūt in eēn
tia sola ratione differunt. persone autem
cōstituuntur per ipsas vt sunt in eentia
vt dictum est in prima ratione ergo etc.

Quantū g ad istud videt rónabilis
q ab eodem habeat q sit realis et q sit
distincta a relatione opposita et hoc in
telligendo quomodo cuq. nam non est
intelligibile q sit realis nisi sit realis ha
bitudo ad oppositū: et sic realiter distin
cta ab opposito: nec ipa potest esse rea
liter distincta ab opposito nisi vt habi
tudo realis: et sic est res eo modo quo
sibi conuenit esse res: seipsa ergo forma
liter est res et seipsa formaliter est distin
cta ab opposito. A fundamento autem
habet vtrunq. fundamentaliter et radi
caliter. **Quantū** ad logicū ista pposi
tio relatio vt parata ad essentia est res
videtur distinguenda: q ista inquantū
vel fm qd vlt vt dupliciter accipiuntur
aliqui enim hec dictiones notat rationes ac
cipiendi illud quod determinat p ipa/ali
quando enim non solū hoc: sed ppter im
portat causalitatem respectu inherētie
predicati. Exēplum motus est actus en
tis i potentia fm q in potentia. li fm q
importat rōnem fm quam motus e act
mobilis: quia cū sint immobili due rōes
est enim in actu et est in potentia ad aliud
motus est actus eius cōsiderati i poten
tia. nec tamē ibi hoc qd est fm q est in
potētia notat cām inherētie predicatori:
quia quādo sic accipitur infert vltz fm
phm pmo pōz. vt iusticia e bonū fz q
bonū sequitur fm ipm: g iusticia e om
ne bonū: et planius a parte subiecti: vt si
homo fm q rationale intelligit: sequit
q omne rationale intelligit. hoc modo
etiā qn idem ponitur determinatio sui
ipsi mediante hac dictione inquantū
In pmo sensu pñderatur pñsa rō ipsi
qd determinatur in alio sensu notatur q

rō reduplicati sit ratio inherētie pñca
tū sbo. pmo dīcīm q hō pñderatur
inquantum homo est pñcissimē cōsi
deratus. 2º mō hō fm q homo ē rōnal
qz qd psequitur reduplicatōem est rō i
herētie predicatori. et etiam pcedi pōt q
homo fm q homo est risibilis: et est ibi
cā inherētie 2º dicendi p se. **Ad pro**
positum cū dico q relatio vt compara
ta ad essentiam diuinam est res: potest
intelligi dupliciter. pmo mō vt rōi pñ
derate sō tali pparatōne pueniat hº pñ
catū res. vel 2º q illa pparatio sit rō in
herētie huiº pñicatori qd ē res. 2º ppo
sitiō est falsa: qz illa cōparatio ad essen
tiam est sola cōparatio rationis. est enī
inter extrema non distincta realit. rela
tionem. s. et eentiam: que tñ pōt intellēs
pparare et ita ē inf ea relatio rōnis. non
ergo de isto intellectu loquitur fz de pñ
mo: et tunc est sensus q paternitas non
solum pñcise accepta fm q paternitas
sed etiam fm q pñderata sō ista rōe vt
comparatur ad essentiam vel vt est in
essentia est res: quia ista comparatō nō
dīminuit nec destruit pñitatem eē rem
sed pñsupponit sicut procedit 2º ratō ad
conclusionem scōi articuli. **Ex** mō homo
vt risibilis intelligit. hec nō est vera sic
q risibilitas sit cā inherētie predicatori:
sed sic est vera q homi pñderato sō rō
ne risibil non repugnat hº pñicatori itel
ligere: sed puenit. et isto mō quētiq. de
terminatio sō q cōsideratur sōm q tñ
non excludit pñicatori nō falsificat ppo
sitiōem in q predicatori dī de sbo sic det
minato. **Ex** istis patet potest illud qd
qritur fz o3 pmo videre intellectu huiº
qd dī q rō ē rō. naz q aliquid dīcatur
rō pōt ad ppositū itelligi duplr. pmo
qz ē modus illius cui pparatur et non res
tali realitate sic boeci vocat habitudi
nes circūstantias et nō res: qz nō hñt ta
le realitatez quale hñt ille qñ sūt circū
stātie et quāto aliquid recedit a realita
te pñfecta tāto magis accedit ad rōnem.

Alio modo aliqd vt accipitur sb rōne
formalit: pōt dici rō vel ens rōnis sic si
homo vt vlē dicatur eē rō: p quāto pfi
deratur: sb vlitate q̄ est p se rō. Istis du
obus modis pōt pcedi q̄ relatio vt ppa
ratur ad eēntiam est ratio: quia est mo
dus circa eēntiā z nō habet talem enti
tatem fōrmalit q̄lem hz eēntia. s3 est .q.
circunstātia respectu eius: z etiā cum di
co vt ppat ad eēntiam hec cōpatio vt
dictū est importat rē rōnis: z sb ea pfi
deratur pñitas: z p tāto pñitas vt cō
parat ad eēntiā ē ens rōnis qz acceptuz
sb rōe s3 siue sic siue sic dicat q̄ pñitas
vt pata ad eēntiā ē rō. non tollit quin
pñitas sit res qz quātū ad pñimum ipā
suo^o est res. s. res ad aliud: licet dicat rō
respectu rei ad se quātū ad 2^m ipā pside
rata sb rōe q̄ est ppatio ad eēntiā dī res
qz illud sb q̄ psideat nō destruit reali
tatē ei: s3 ipsam p̄supponit. ppatio enī
alicui^o ad altez p̄supponit entitatē fm
se. Ex hoc pz q̄ ista stant simul q̄ ipā re
latio pata ad eēntiam sit rō. s. duplici
mō p̄dicto: z tñ q̄ ipā vt patur ad es
sentiam sit res sicut iā dictū ē. stat etiaz
q̄ ipā pata ad oppositū sit res qz ipsa
met est cōparatio ad oppositū z ipsa
met ē ipā res q̄ est talis ppatio z magis
vlitate dī res vt pata ad oppositū z
rō vt patur ad eēntiā: qz vt cōpat ad
oppositū est eque z silis entitatis cū op
posito nec eōuerso silr ipā ē ppatio sui
ad oppositū z iō q̄ p̄dicat vt pata non
p̄siderat sb aliqua rōe q̄ p̄zie dicat rō
nō enī ē aliud pñitas vt ppat ad filiatio
nem q̄ pñitas vt ppatio ad filiatiōem:
z h^o est in spāli pñitas vt ē pñitas. stat
ḡ simul q̄ pñitas vt pata ad opposi
tū sit res nō tñ eo mō q̄ vt patur ad
eēntiā ē res: s3 vt ppa^a ad oppositū est
res istis duobus mōis qz silis entitatis
distincte cōtra modū z ē res nō accepta
siue p̄siderata formalit sb ratione: z q̄
ipā pata ad eēntiā sit rō. p̄p̄ duo op

posita: qz. s. mod^o eēntie: z qz accepta sb
rōe q̄ ē ipā ppatō ad eēntiā: tñ utroq^o
z vt ppa ad opp^m z vt ppa ad eēntiā est
res z eadē res: qz ipsamet est ppatio rea
lis vt pbatū est.

De tertio articulo

arguitur p̄ p̄dicta p^o sic. si rō pata ad
essentiam est res: aut ergo res ad se aut
ad alterū q̄ relatio sit res ad se q̄litercū
qz videt includē p̄tradictionē: ḡ vt ppa
rata ad eēntiā est res ad altez s3 vt ppa
tur ad eēntiā est idē qd eēntia: ḡ rela
tio vt idē ē eēntie vel vt ē eēntia ē res
ad altez: z tē vltra: ḡ eēntia ē res ad al
tez. Ista p̄na pbat p̄ silē: q̄a si hō fm q̄
rationale itelligit: ḡ rōnale itelligit: z ra
tōne etiam quia p̄di^m qd puenit alicui
per rationem alicui^o prius conuenit ci.
Item si relatio vt pata ad qd cūqz sit
res p̄pria realitare: ḡ similiter relatio in
creatura vt pata ad fundamētum est
res p̄pria realitare: z nō p̄cise realitare
fundamēti: ḡ est ibi accēs p̄pria accēta
litate: qz non ē ibi sba z tūc sequitur q̄
alia est actualitas relationis in creatu
ra: z accidentalitas absoluti in quo fun
datur: z sic videtur sequi p̄cessus in in
finitum: quia illa accidentalitas relatiō
nis habet p̄p̄riam realitatem: z nō nē
si accidentalem: ergo h3 p̄p̄riam accidē
talitatem z illa similis: z sic in infinitū
zōsimilit in diuinis si h3 p̄p̄riam re
alitatē vt patur ad essentiam: ḡ illa
est s̄balis vel accēntalis. non accidental:
quia nullum accedentale est in deo. 5.
de tri. c. 5. ḡ habet p̄p̄riam s̄balitatem:
z tunc pater paternitate habebit esse p
se z ad se qd ē incōueniēs: qz tūc erūt in
diuinis tria p se eē: qz tres rōes: cūz tamē
nō sit ibi nisi vnicū p se eē. fm bñm aug
7. de tri. c. 8. dicētē: q̄ sba ē q̄ pat est z q̄
filī similis habet esse: s3 non sit q̄ pat est
p̄. Rñō ad p^m pz in 2° articulo de disti
ctōne isti^o p̄positiōnis relatio vt patur
ad eēntiā ē res: qz vera est pur li vt vel

In q̄o autē h3 p̄na^o al
q̄at. sup̄ponit h3 dīctā
in q̄o de. p̄p̄riam p̄na
p̄p̄riam dīctā p̄na
h3 dīctā p̄na
relatiōis de dīctā
z nō videtur q̄

z h3

inquātur denotat determinationē vel
specificationē siue determinatā accepti
onē paternitatis sub ista rōe que est cō
patio ad eēntiā. nō est at vera prout de
notat causalitātē inherētie predicati ad
sūm. In pmo q̄ intellectu quādo queri
tur que res sit dici potest q̄ est res ad al
terū. qz ppa° ad effētiā nō facit q̄ pa
ternitati repugnat sua propria realitas
que est realitas ad alterū. nec tamē ē sic
intelligendū q̄ paternitas p̄pata ad di
uinitatē sit res ad alterum ita q̄ alteruz
sit diuinitas vt sit sēsus p̄nitas ē res ad
diuinitatē. sed est sensus paternitas cōpa
ta ad effētiā est res rōnis. 7 in se res ad
alterū. s. ad fī°. qz qui compat p̄nitatē
ad diuinitatē excludendo filiū vel non in
cludendo fī° nō compat paternitatē nī
si habeat duo p̄tradictoria in intellectu
suo. cū paternitas fīm illud q̄b est sit p̄
ad fī°. 7 l3 paternitas nō sit seipsa com
pata ad diuinitatē sed ad fī° vt ad cor
relatiuū. tamē paternitatē ipsaz inducē
do eē ad fī° potest intellectus comparē
ad diuinitatē. qz intellectus p̄t aliquid
compatē per actū suuz ad illud q̄b non
est per corze° ex nā rei/f3 hūc intellectuz
potest dici q̄ paternitas vt compata ad
effētiā est res ad alterū 7 cū inferat q̄ vt
est effētiā vel vt idē effētie ē res ad altez
cōcedat in filiū intellectu. 7 vltra cū dici
q̄ effētiā est res ad altez. Rūdeo hoc p̄t
intelligi dupl̄r per idēp̄tātē vel forma
liter. p° possz cōcedi 7 est sensus dicti q̄
diuinitas est res que est ad alterū. qz ē pa
ternitas. nō at est cōcedendū formalr q̄
diuinitas fīm suaz formā sit ad alterū. l3
qz in añ° fuit predica° formalis dicendo
p̄nitas vt compat ad effētiā est res ad
aliū. iō si inferat filis predica° in p̄nte
q̄ diuinitas est formalr ad aliū negāda
est p̄na. qz nō o3 q̄ predi° eo° pueniat o
terminationi. quō puenit alicui intēsb
tali dēmiatiōe. qñ i° dēmiā non notat
eē rō inherētie predicati ad sūm sic hīc.
7 p hoc p3 ad p̄batiōes p̄ntie. hō fīm q̄

rōalis rē. Ista p̄na tenet prout ly f3 q̄
notat cālitate inherētie predicati ad sūm
sic at nō accipit in p̄posito hoc q̄b dicit
vt compat ad effētiā. 7 sūl̄r ad p̄bationē
sequētē. esto q̄ predi° verius insit illi q̄b
est rō inherētie aliq̄ hoc nō habet nisi f3
q̄ ly fīm q̄ tenet p̄pe reduplicatiue. hīc
at nō sic accipit. vt dēn est in illa dīstin
ctiōe logica i scdo articulo. Sz si obijci
atur. qz illud q̄b est in aliquo formalit̄
potest illud denomiare. ergo si relatio
vt compata ad effētiā sit in essen°: esse°
potest denominari a relone. 7 per p̄leqns
essen° formalr referat ad aliud. Rūdeo
aliqua denomiatiua vel cōcreta predi
cant de aliquibus. p° modo per° aliqua
de aliquo per° 2° modo siue per accidēs
de composito quidē ex susceptiuo 7 for
ma predicatur denominatiuz siue cō
cretū forme per° primo modo specialr
si subiectū est per° vnum quātuz ad cō
ceptū. sicut homo dicitur rationalis si
ue animatus per° primo modo. sed cor
pus q̄b est altera pars compositi dicit
denominatiue animatus siue per° scdo
modo siue per accidēs. qz illud nō est
totū includens formā sed susceptiuum
recipiens formā. vbicunqz ergo est aliq̄
forma oportet dare predicationē forme
lē de toto que est per° primo modo. etiā
in creaturis oportet dare cōmunit̄ pre
dicationē que sit proprie denominatiua
forme de susceptiuo. In diuinis prima
predicatio nō negatur. nā pater generat
siue generans generat. pater est. q. com
posituz includens. q. essentialiter for^{am}
illā que de ipso predicatur. sed denomi
natiuz predicationē. q. forme de. q. su
sceptiuo non oportet dare illi. hoc de
claratur auctoritate 7 ratione. ratione
sic q̄ intelligitur ibi. q. susceptiuū forme
est illimitatū ad oppositas formas vel
relationes. 7 tamen non distinguitur ab
eis. q̄ autēz denominatur a forma ali
qua dēndatur per hoc esse dīstictum
ab opposito. quia ergo hīc non est susce

ptium propriuz forme. sed comune sibi
 et opposito et forma talis denominare
 non posset nisi ppum susceptum. qz non nisi
 distinctum ab opposito. id nulla est pdica-
 tio denotativa rationis de susceptivo. hoc co-
 firmat per dam. li. i. c. 5. ubi vult qz rlo-
 nes determinat hyppostasies non nam notant
 illud determinare de qz pdicat in precto
 qz notant illud ppare ad oppo^m et disti-
 guere ab oppo^m. Ad forma g rlois qn ac-
 cipit re^m e in eem. qz eem^m pt denominari a
 rione. non seqt et ro dicta e. et cu di omis
 for^m pt denotare illud in q est. extenden-
 denotatione ad pdicatione denotativa
 essentiali in precto: sicut ho est aiatus. et
 ad denotatione ppe dicta. sic ho est risi-
 bilis. vel lig^m est albu. vel ho intelligit.
 concedi pt qz ois for^m aliq istoz modoz
 denotat illud in q est. qz ad mut^m de ppo-
 sito pdicat in precto. lz illud sit extende-
 denotatione. sed si tu accipias de^m in q
 est vt in susceptivo pdi^m pdicat ppe de-
 notative negandu est. nisi illud suscepti-
 uum sit limitatu vel nisi pdica^m denota-
 tiua iportet sibi eem ppum et distinctu ab
 oppo^m. Ad 2^m lz est magna difficultas
 p se tui in pposito ea ptrafeo. pcedo^m tui
 qz rlo q est accis in creaturis ppam hz
 accntalitate. qz i^m est p^m res et non est i^m res
 in q fundat. hec est res p^m ens sic sba. ita
 oz dare qz ipsamet p^m sit res hns. ppam
 accntalitate. q non sit accntalitas entis ad
 se sed accntalitas ad alteru. sicut. n. non
 est eade entitas ad se et ad alteru. sic nec
 eade accntalitas accntis entis ad se et ac-
 cidetis entis ad alteru. et cu arguit q est
 pcessus in inf^m. Rn^m standu est i ipsa
 rione: nec vltari pcedit. ubi gra. in albe-
 die fundat similitudo ista similitudo hz aliq
 accntalitate ppam ab accntalitate albe-
 dis distincta. sicut rlo est gen^m distinctum a
 genere qlitatis. Si gras de accntalita-
 te similitudis si ipsa est alia a similitudine: dico
 qz no. qz similitudo est sua accntalitas ad
 fun^m et seipsa accidit fundameto. sicut se-
 ipsa est ad oppo^m. Ut ei qd couenit ali-

cul sc. qz oimoda pdic^m sit illud eem sine
 hoc. hoc est ide realit^m illi. et per oppo^m
 ubi no est oimoda pdic^m no oz idez esse
 oio. nuc at pdic^m est similitudine eem et no eem
 fundameto et et no eem ad terminu. id ac-
 cidetalitas sua ad fundameto est ide sibi
 sicut ipsamet est similitudo vel hitudo ad
 oppo^m. stat^m est qz accntalitas similitudis
 no est alia res a similitudine. sed similitudo est
 quedares a^m ab albedie. qz hitudo et et
 accntalitas albedis pot poni qda res a^m
 ab albedie. qz albedo est qda res abso^m
 et absolutu pot eem sine pdictione sine sbo
 et io no est ide hitudini sue ad sbm. nec
 seipsa accidit illi. sta est g i^m qua roe simi-
 tudo accntalis albedis hz alia accntali-
 tate ab albedie. pari roe accntalitas simi-
 tudis habet alia accntalitate a similitudine.
 falsa est et i^m qua roe accntalitas similitudi-
 nis est eade sibi pari roe accntalitas al-
 bedinis e eade sibi. qz albedo est ens ab-
 solutu et similitudo rlo et ex hoc no est
 pdictio albedine eem sine ppe ad superfi-
 cie. est aut pdictio similitudine eem sine ppa-
 tione ad fun^m. et io illa ppo no est eadem
 albedini. ista at est eade similitudini. nihil
 aut aliud est similitudine eem q hitudine
 h^m ad hoc. nec tui dico qz rlo ad qdcuqz
 ppetur seipsa pparatur. qz pot ppari rlo-
 ne rois que no est ipsa. sed et forte realit^m
 alia a se. sicut pportionabilitas fundat
 in pportione. sed hoc dico qz rlo seipsa
 et no a pparatione pparatur. si tamen ppetur
 ad qdcuqz sine quo est pdictio ipsa eem.
 Et cu arguitur vltius de sbalitate re-
 lationis in diuinis. dico qz licet phus di-
 stinguat in pdicamentis sbam prima a
 scda tamen ad ppositu eentia habet
 rationem vtriusqz sbstantie quatum ad
 aliquid. sbstantie quide scde quo ad h^m
 q ipsa est cois. no tamen quo ad hoc qz
 ipa sit vniuersalis. hoc est diuisibilis vt
 plurificabilis. est. n. cois coitate reali sz
 dam. c. 4. ibi est coitas sola sbstantie si
 ronis sicut e in natura creata. hz autem
 rationem sbstantie prime quatum ad h^m

q̄ est eē hoc. siue ſingularē. q̄ eē^o de ſe
ē hec. nō dico quo ad hoc q̄ ē eē incō-
cabile. q̄ hoc eēt iperfectiōis. nō reſtat
aut alia rō ſbe qualitercūq̄ acceptē in
diuinis querē^o vltra rōem eēntie niſi
rō incōcābilitatis. iſta aut in diuinis nō
pōt eē per^o rō ſbe q̄^m ad cōem opini. ſz
quā loquimur cōter in iſtis q̄nibus.
qm̄ nō mouet de hoc q̄ adhuc. q̄ q̄c-
quid ē ibi nō tantū ſba ſed ē ad ſe cō-
cabile ē. p̄z q̄ re^o in diuinis nullā h̄z rōz
ſbalitatis. q̄ t̄m^o h̄z rōem incōcābilita-
tis. que nec ē rō ſbe ſcōe nec p̄me q̄^m ad
illud q̄ pertinet ad perfectiōz ſbe q̄ ē
eē hoc illud enī cōuenit eēntie de ſe. **Si**
arguit^o hoc q̄cqd pertinet ad ſbam p̄
mā h̄z per ſe rōem aliq̄ ſbalitatis h̄^o ē
incōcābilitas que nō ē ibi niſi per re-
latiōz q̄ rē. **R̄n** intelligēdo maiorē de
icōcābilitate pertinente ad ſbam p̄^{am}
que ē incōcābilitas ſingularitatis ipſa
vā ē in creaturis nō ſic in deo. rō ē q̄
vlt^m ſbens nām ſiue ad ſingularitatez
ſiue ad incōcābilitatē in creatur^o ē ei^o
dē generis cū nā ſcta. r̄ per p̄ns ip̄z ſm
rōem ſuā formālē pertinet ad gen^o ſbe.
in deo nō ē ſic vt dictū ē prius. q̄ vt di-
ctū ē p̄^o ad incōcābilitatē ſbere non
pōt aliquid pertnēs ad gen^o ſbe in diui-
nis. q̄ q̄bz tale ē cōcābile. **ſz** adhuc
arguit illud per q̄ in diuinis ſit ſctio
vel determinā^o q̄litercūq̄ dicta ad incō-
cābilitatē vel ad incōcābile. ſm rōnem
ſuā formālē ē ſba vel acc̄s q̄. In h̄c
nō cadit me^m. nō at acc̄s. p̄z q̄ ſba. q̄ h̄z
p̄pam ſbalitatez. **R̄n** deo: h̄c reſpōdet
Aug. 5. de tri. c. 6. q̄ nō v̄e q̄ in deo ē
ſm ſbam d̄i vel ſm acc̄s. d̄i enī aliqd
ibi q̄ nec ſm ſbam d̄i nec ſm acc̄s. vt
pote illud q̄ ad alteruz d̄i. **Si** adhuc
3° replices ſic. illud quo formāl^r ſuppo-
ſitū in diuinis incōcābile ē aut ē tale cui
cōpetit formaliter inherere aut cōueni-
re pōt aut cui repugnat oīo: ſi p̄mū. q̄
ē acc̄s: ſi 2^m cū illud ſit ſba cui repu-
gnat inherere alteri. r̄ hoc prout ſbſtā

tia diſtinguitur cōtra accidens. ſequit^o
q̄ habet rōem ſbe propriā r̄ ita propriā
am ſbalitatem q̄ ē propoſitum. **R̄n**
ſm **Aug. 2° meta.** nō inherere r̄ nō poſ-
ſe inherere. nec ē ratio ſbe vt ſbſtātia
ē genus nec inherere ē ratio acciden-
tis. vel alicuius generis accidentis. quia
inherere ē dare eſſe vel actū ſm quid
alicui termino p̄iori ſimpliciter eēnti. ſz
ſba ē illud ſubſtractū cui conuenit nō
inherere vel cui repugnat inherere r̄ ac-
cidens vel qualitas vel quātitas ē na-
tura cui cōuenit inherere. **Detur** ergo i
diuinis illud mēbrū q̄ quo per^o in diui-
nis ē formaliter incōcābilis ē tale cui
repugnat inherere. repugnat enī illi da-
re eē ſm quid alicui eēnti ſimpliciter po-
ri. ergo r̄ inherere. r̄ hoc ſm rationem
ſuā formālē. nec tamē. ſequitur q̄ ſz ſu-
am rōem formālē habeat propriam ſb-
ſtācialitatez. q̄ vt dictū ē hoc nō com-
plet rōem ſbſtātie vt diſtinguitur cō-
tra alia genera. **Si. 4.** replicet quibus-
cūq̄ repugnat inherere. repugnat eis
per aliquā vnā rōem. ſbſtātie autē cō-
uenit vel alicui de genere ſbſtātie hoc
r̄ per te proprietati incōcābili in diuinis
ergo per aliquid cōmune eis nō per ra-
tionē eēntis. q̄ eēnti nō repugnat inherere
nec per rationē alicuius inferioris eēntie
niſi ſbe. patet diſcurrendo. ergo illa p̄-
prietas incōcābilis cui ſm ſe repugnat
inherere. ſm ſe includit propriā ratiōem
ſbſtātie. r̄ ita habebit propriāz ſubſtā-
cialitatē q̄ ē propoſitū. **Reſpōdeo** i
perfectiō poteſt repugnare alicui vel q̄
includit perfectionē ſimpliciter vel quia
includit imperfectionē illi imperfectioni
repugnantē. ſiquidēz ſunt multe im-
perfectiones repugnantes inter ſe. verbi
gratia. repugnat deo eſſe albu. r̄ nigro
repugnat eſſe album. deo autē propter
perfectiōē ſimpliciter. que repugnat to-
ti generi coloris. imo toti generi quali-
tatis. imo toti generi eēntis cauſati. nigro
autē repugnat albu propter perfectiōz

suā limitatā sub genere coloris que p-
fectio limitata necessario habet imper-
fectionē anexā. alia tamen 7 in alio
gradu a perfectione albi. ergo illa ma-
neganda est. quibuscūq; repugnat eadē
imperfectio cuiusmōdī est inherere vel de-
pendentia ad subiectū eis repugnat per
aliquid idē in ipsis. quia nō oportet q
eis quibus repugnat aliquid idē sit ali-
quid vnius rationis q a parte ipsorum
sit ratio illius repugnantie. imo ratio p-
pria vniuscuiusq; eorum potest esse ra-
tio repugnantie ad aliquid idē. Ad pro-
positū inherere siue dependere ad sub-
iectum est imperfectio. ideo ista repu-
gnat substantie cum ipsa talis entitas sit
q sibi repugnat esse entitatē diminutā.
quia dat esse simpliciter. siue primum.
qō est oppositū ei qō est inherere. cum
hoc etia repugnare potest relationi in
diuinis que licet non det eē simpliciter:
siue per se esse. tamen ipsa talis entitas
ē q repugnat sibi eē entitatē diminutā
siue actum scōm quid. inherere autem
repugnat essentie diuine. quia est perfe-
ctio simpliciter. repugnat etia relatiōi
diuine licet nō sit perfectio. quia ipsa ex
ratione sua nō potest eē entitas imper-
fecta. 7 inherere nō potest competere nī
si enti dependenti 7 per cōsequens imp-
fectio. Ad argumentū principale cū ar-
guitur q relatio vt comparata ad essenti-
am est ratio. 7 q causa huius est. qz ipsa
vt comparata ad essentiā transit in essen-
tiam. vtrūq; assumptū potest habere
vnu intellectū verum 7 aliū falsum.
potest enī intelligi ratio vt ratio oppo-
nitur rei siue enti extra animā: 7 hoc est
falsum. quia ad quodcūq; comparatur
semper est res extra animā propria re-
alitate que est ad alterū. Alio modo po-
test intelligi ratio idem: q modus siue
circumstantia rei: scōm boetii sic conce-
dendū est q relatio sit ratio respectu ef-
sentie. nō tamen propter hō tollitur qn
comparata ad ipsam sit res. *Consimiliter*

potest intelligi transire in essentiam. vno
modo ita q nō habeat propriā entita-
tem ad alterū. 7 iste intellectus est falsus
Alio modo transire in essentia sic q nō
remanet distincta realiter ab essentia. Et
licet nō sit hec questio de idēitate vel
distincte relationis 7 essentie. imo illa est
difficilioz questione proposita. tamē cō-
cedi potest q relatio comparata ad essenti-
am est ratio scōo modo 7 hoc modo nō
manet realiter distincta est tamen res ex-
tra animā propria realitate que est ad
alterū. 7 sic manet prout manere exclu-
dit transitū destructiū proprie reali-
tatis. *Consimiliter* si inferatur in cōclu-
sione q ipsa vt comparata ad oppositū
est ratio supple respectu essentie. quia sic
accipiebatur in premissa cōceditur. ad
nihil enī cōpari potest qō tollit ab ipsa
quin sit modus essentie. tamen nō sequē-
tur ergo vt comparatur ad oppositū non
est res. qz hoc modo eē rōnem. nō repu-
gnat ei q est eē rē. Si arguitur respectu
essentie est res: ergo 7 alia res. 7 sic nō trā-
sit in essentiam quātum ad idēitatem re-
alē. *Respondeo* q questio de realitate re-
lationis nō est questio de alicetate. imo
prima pertinet ad problema de accēte
vel genere. 2° ad problema diffinitionū
de eodē vel diuerso: patz ex primo tho.
in exemplo etiā patet idē. homo vt cō-
paratur ad sor. est res. imo sor. vt compa-
tur ad sortē res: 7 vtrūq; probatur: qz
idēitas realis nō est nisi rei ad rē. ho-
mo est idēz realiter sorti 7 sor. est idem
sor. 7 vt dicitur idē sor. comparatur sor.
patet de se. nec tamen homo vel sor. vt
comparatur ad sor. est alia res a sor. sic q
in proposito stant q relatio vt compa-
rata ad essentia est res 7 tamē nō alia res.
Et si queratur nūquid ē eadē res cū esse-
tia vel alia. si detur q eadē realiter hoc
tamē nō oportet propter qōem pposi-
tā. sed sufficit dicē q ipsa ē res que ē ad
alterū. sic q ad quodcūq; competetur trā-
sit in essentiam 7 manet.

Eide queritur

De relatione originis in comparatione ad personam: et specie liter ad personam primam. videlicet. scilicet. separata vel abstracta relatione originis posset manere prima persona diuina constituta et distincta: et arguitur quod sic quod aduenit persone constitute nec constituit nec distinguitur prima distinctione relatio originis est homini respectu prime persone in diuinis ergo. probum. m. relatio originis sequitur actionem vel passionem ex. 5. metha. illa quod pertinet prime persone non potest sequi nisi actionem quod prima persona non est ab aliquo. actio autem non potest esse nisi suppositum existens: ita quod ratio actionis presupponit rationem suppositi: ergo prima persona est persona vel suppositum per aliquid prout ipsa relatio. **Oppositum** abstracta relatione non manet nisi essentia vel substantia cuius quod non potest esse ratio constituti personarum quod non est propria necessitabilis ergo. In hac questione quod supponit quoddam dictum. scilicet. quod persona diuina constituitur per rationem: quod dictum non discutatur hic quod est difficile. propositum scilicet sit in istis questionibus suppositum tanquam contra processum. non enim omnia in dubium reuocare ubi suppositis dictis contra propositum potest declarari. nam ista questio non querit generaliter si persona diuina potest constitui per relationem: sed specialiter de prima persona quod de ea videtur esse specialis difficultas et hoc propter positatem eius ad alias quod videtur repugnare ne correlatiuorum. ergo supponendo eodem opinio. de eo quod quidam specialiter de prima persona sunt hic tria videnda. primo suppositum quod aliqua persona diuina constituitur per relationem ut videtur questio supponere. an repugnet specialiter prime persone. 2. dato quod non quod relatione posset prima persona constitui. 3. quod licet se habent iste relationes adinuicem quod contra procedunt inesse prime persone. et ultimo patebit. quod per quoddam correlatio cum quodlibet abstracta relatione vel separatione possit stare ratio prime persone.

De primo accipio

hanc propositum suppositis eiusdem non repugnat habere proprietates hypostatizatas sunt simul natura: probatur ista quod supposita eiusdem nature non habent in se prioritatem nature seu positatem essentialem et confirmatur per philosophum 3. meta. concordantem in hoc cum philosopho. quod in his quod sunt eiusdem speciei non est prius et posterius. nunc autem ex hypothesis. 2. persona potest constitui per relationem aliquam originis: ergo non repugnat prime persone constitui per aliquam proprietatem quod sit simul natura cum illa eiusmodi est alia relatio originis. **P**reterea si specialiter repugnaret prime persone constitui per relationem originis non esset propter aliquid commune sibi et alijs quod ex hypothesis non repugnat alijs: ergo propter aliquid quod est speciale prime persone sed hoc est falsum: quia nihil est sibi speciale nisi positas originis secundum quam quilibet persona est ab ipsa et ipsa a nulla: sed propter hanc positatem non repugnat sibi constitui per relationem originis ad 2. personam: quia hoc non esset nisi propter simultatem quam requirit relatio inter duo extrema: que simultas videtur repugnare illi prioritati in hac persona: sed hoc non est verum probatur: quando sunt aliqui ordines alterius rationis: quorum unus non includit alium: nec preexigit: nec coexigit necessario illum. potest iste esse sine illo: immo cum quadam simultate opposita illi ordinem patet satis in exemplo. ordo durationis et nature sunt tales: quod ille qui est nature non includit illum qui est durationis. nec necessario preexigit siue coexigit: ideo potest esse sine illo: patet et ratione: quia nunquam est impossibilis separatio nisi per hoc quod hoc includit siue necessario coexigit illud. Nunc autem ordo nature siue essentialis et ordo originis sic se habent quod ordo originis non semper includit ordinem essentialem. nec ipsum necessario preexigit nec coexigit: ergo potest stare simultas opposita ordini essentiali cum ordine originis: sed simultas

opposita ordini essentiali sufficit ad similitudinem correlatiuorum. ergo potest aliqua esse simul similitudine correlatiuorum. que est si multas essentialis et tamen esse ordo originis inter ea. minor que est bipartita. scilicet de non includendo ordinem vel non preexigendo illud. probatur. quia ordo nature siue essentialis necio includit imperfectionem in altero extremorum. scilicet in posteriore. ordo originis non requirit nisi quod hoc sit ab hoc. hoc autem esse ab hoc non includit necessarium imperfectionem eius quod est ab hoc. quia non includit necio quod procedens sit imperfecti natura illo a quo procedit. processio ei non includit de se quod sit equiuoca. nec persequens quod forma imperfectior sit in producto quam in producente.

Juxta illud quod super

ponitur de 2° arti. dico quod alia relatione constituitur 2^a persona et alia sibi opposita constituitur 1^a persona. probatur sic. 1^a proprietates incorrumpibiles positiva est proprietates constitutiva prime persone. talis est illa que correspondet correlatiue prime relationi in persona producta. quod tunc. materia. 1^a. quia cum persona includit essentialitatem et entitatem incorrumpibilem que sunt in questione supposita secundum Ric. 4. de tri. proprietates prime persone non oportet quod aliquid per se ipso sit nisi prima entitatem incorrumpibilem. minor patet quia secundum finem suam communem in ista questione supposita nihil potest esse ibi incorrumpibile nisi proprietates pertinet ad originem. et per consequens in 1^a persona non est incorrumpibile nisi proprietates pertinet ad primam originem. Illa. n. que pertinet ad secundam originem incorrumpibilis est. quia est duarum personarum productiuum. Illa autem que pertinet ad primam productionem actiuam opponitur illi que pertinet ad primam passiuam sicut. n. filius primam proprietatem habet pertinet ad generari siue dici ita pater primam proprietatem incorrumpibilem habet pertinet ad dicere siue gignere. quia illa conuenit patri 1^a quod habet intellectum secundum qui intellectus

est 1^a ratio productiva in patre. Contra istam rationem instatur contra utrumque istarum premissarum et 1^a quod 1^a ad materiam. unde enim quod ingenuum sit prima ratio constitutiva prime persone et tunc maior est falsa. quia prima proprietates positiva sit proprietates personalis. hoc probatur auctoritate et ratione. Auctoritas est dam. c. 8. omnia inquit que habet per filium sunt propter ingenuitatem que non significat omniam sibi sed modum entitatis: hec ille. Ratio autem talis est: primum incorrumpibile est prima ratio constituendi primam personam. hoc probatur. quia cum essentia sit ratio persone essendi simpliciter et cuilibet persone etiam essendi hec. nihil ergo ultra requirit ad rationem per se nisi incorrumpibilitatem. et ita incorrumpibili quocumque 1^a habito habet personam. sed ingenuum videtur importare primum incorrumpibile. quod tunc. probatur mihi. quod est ab aliquo et ab ipso aliud prius respicit illud a quo est quod illud quod est ab ipso. hoc probatur quia per prius a quo ipsum est habet esse. ordo autem ad posterius presupponit eius esse. Et ista prepositione de ordine positivo ad prius et posterius inferatur hoc consequens quod si aliquid non habet ordinem ad prius sed tantum ad posterius quod est ab ipso per prius sibi conuenit negatio ordinis ad prius quod ordo ad posterius. nunc autem prima persona non habet ordinem ad priorem. et habet ordinem ad posteriorem. ergo sibi prius conuenit illud quod negat ordinem ad suum prius. tale est ingenuum. probatur. quia non tantum contradictoria referuntur ad idem instans durationis sed sicut licet loqui ad idem nunc siue signum nature hoc per inductionem. quia cum hec sit vera 1^a dicendi per hoc est rationalis. hec autem vera 2^a homo est risibilis. hec autem per accensum homo est albus. et sic patet assignari instantia nature siue signa nature quod ad ordinem istarum predicationum si affirmaret hominem esse rationale per se in primo signo nature siue primo modo et negaret ipsum esse rationale 2° modo siue in 2° signo nature non est contradictio. sicut non est contradictio si

dicatur hominem esse album in 3° signo et non
esse album in 1° signo vel 2°. p³ q³ ista non
est dⁱdictio nisi pro eodem signo nature. et
ita in signis originis esse ab alio et non esse
ab alio sunt contradictoria: patet de se. ergo
pro quocumque signo attribueret alicui esse
ab alio. si hoc sibi competeret pro eodem
signo attribueret sibi hoc quod est non esse
ab alio. si hoc sibi competit. sicut q³ ei quod est
ab alio per prius convenit ordo a illis a
quo est. q³ ad posterius sic ei quod non est ab
alio prius convenit negatio ordinis ad p³
us q³ ordo positivus ad posterius. Si ar
guitur contra hoc q³ negatio non habet consti
tuere personam. Respondet q³ illud personale
quod intelligitur supradicti essetie sufficit q³
habeat primam rationem incorporeabilitatis. et
sententia. n. per³ tribuit esse et hoc esse et quic
quid positivum est. Si ergo affirmatio vel
negatio possit habere rationem incorporeabili
tatis in prima persona sufficit ad constituere
dum personam. illa autem negatio habet ut pro
batum est primam rationem incorporeabilitatis
ergo etc. **Ad** istum modum dicendi ar
guitur sic. proprietaria constitutiva est omnis
formalis et primo incorporeabilis. nulla ne
gatio formaliter et per seipsam est incorpore
abilis. ingenitum ut distinguitur formaliter
ab essentia et relatione positiva ad produ
ctum. non dicit nisi negationem formalem. q³
fm Aug. 5. de tri. c. 7. cum ingenitum di
citur non quid sit sed quid non sit ostendi
tur. et multe auctoritates ad hoc patet.
g. Prima propositio p³ q³ cum persona
sit formaliter incorporeabilis existetia op³
q³ illud quo aliquid est persona primo
sit formaliter incorporeabile. ergo etc. **2°**
propositio p³ q³ negatio propria exigit
positivum proprium ad quod consequitur. nulla
enim negatio est propria omni alicui. hoc est
soli illi necio conveniens nisi q³ ei repu
gnat affirmatio opposita. Affirmatio
autem quicquid nulli enti repugnat nisi p³
aliquid positivum. q³ si per negationem que
ritur an illa negatio consequatur aliquid posi
tivum cui repugnat illa alia affirmatio et

sic habetur propositum. aut non consequitur
positivum. et tunc negatio omni prima est i
illa unitate siue distinctione. et entitate
per prius quod est inconueniens. aut necio da
bitur q³ negatio consequitur positivum s³
non proprium isti. g. etc. et tunc sequitur q³ ne
gatio non erit propria isti q³ illud per quod
negatio convenit non est proprium isti. Res
det ad m³. q³ ingenitum non importat nega
tionem simpliciter sed aliquid pertinet ad
dignitatem q³ h³ quod est h³ esse a se. Alio
importat fontalem plenitudinem quod est p³se
ctionis simpliciter in prima persona s³ Au
gu. 4. de tri. c. 9. **Contra** p³ cum dicit
a se aut intelligitur q³ hec prepositio. a.
importat circumstantiam cause vel principij
positivum. et statim p³ dⁱdictio. q³ fm Aug.
p³ de tri. c. 1. nulla mens capit q³ aliquid
sit a se aut intelligitur negativum t³m. q³ non
habet aliquid pro primo vel causa et habet propositum
de negatione. **Ad** istam fontalem pleni
tudo aut dicit negationem et habet propositum
aut positivum. et tunc vel essentiam et sequitur
q³ si ingenitum sit proprietas personalis
ergo et essentia. aut rationem positivam. et p³
q³ non nisi ad personam. et tunc si ad personam
aut ad unam aut ad plures. non ad produ
centem vel producetes. g. ad productam vel p
ductas. si ad plures non poterit esse unum
formale principium constitutum per se ad unam
et singularem aut relationem ad personam
primam productam aut secundam. et tunc non
tenet positivum. s. q³ ingenitum ut distinguit
se per se vel inspirationem constituat perso
nam aut relationem unam abstractam ab istis
s. per se et inspiratione. et tunc si per se aliq
ualis ratio communis abstrahi ab istis duabus. se
quitur q³ p³ persona non aliq³ una ratione
s. singulari signata in existentia sit p³. sed
aliquo una abstracta a rationibus duabus et
hoc alteri rationis. q³ probatum est in questione p³ce
dente q³ due productiones actiue in divinis
non possunt esse eiusdem rationis. et tunc p³ p³ non co
stitueret formalem aliq³ constitutionem unam rationis
q. specificam. sed uno abstracto a duobus
q. alteri rationis. **Nec** oportet hic imitari quia

multi magistri hic cōcedūt p^o p^o q^o ad
ma. q^o aliq^o incōicabili positiuo cōstituitur
itur p^o p^o de q^o est hic fmo. *Cū* q^o argui
tur p^o ista opi. p^o ingenito p^o Dān. p^o p^o
cū m^o ibide. subdit. n. in solis p^orietati
bus paternitatis 7 filiationis 7 processi
onis differentiā cognoscimus. ergo quā
do prius accepit omnia p^oter ingenera
tionē 7c. intelligendū est q^o sub ingenera
tione cōprehendit paternitatē sicut pa
ter in diuersis capitulis eius. nunc nomi
nat vnā proprietatē prime persone nūc
aliā. 7 per p^osequens per vnāquāq^o itel
ligit quācūq^o proprietates propriam.
Ad rōem cōcedo q^o ordo ad prius quo
dāmodo precedit in aliquo ordine ipsi
us ad posterius maxime quādo ordina
tum est in se absolutū. concedo etia^o q^o
negatio ordinis ad prius in aliquo pre
cedit ordinē positiuū eiusde^o ad posteri
us. sed nō sic in illo q^o constituitur for
maliter per ordinē ad posterius q^o nul
lus ordo in illo potest esse prior nec etiā
negatio ordinis quā sit ordo quo cōsti
tuitur. si ergo eēt supposito absolutum
posset cōcedi q^o ingenitū esset quodam
modo prius paternitate. sed cū^o proba
tur generaliter de quocūq^o supposito
7 de ordine ad posterius 7 negatiōe or
dinis ad prius. illa propositio qua dicit
tur q^o cōtradictoria referuntur ad idem
nūc nō solum in ordine durationis. sed
etiam n° 7 originis est vera intelligendo
de per^o cōtradictoria. prout affirmatio
cōparatur ad negationē. nō est autē ve
ra intelligendo de affirmatione 7 nega
tiōe comparādo ad 3° de quo dicuntur.
Exemplū albū pro. a. 7 nō albū pro. b.
nō cōtradiciunt inter se nec ad quodcū
q^o comparatur. 7 hoc intelligendo per
a. 7 b. siue signa duratiōis siue signa na
ture vel originis. Sed si ista comparāt
ad aliquid cui cōuenit vel cōuenire pos
sunt. nō oportet q^o si album cōueniret
ipsi. c. pro. a. q^o nō album cōueniret ipsi
c. pro. a. Nihil ei est q^o nō oīo primo sit

ipsus sicut homo oīo est homo. 7 si ho
mo esset lapis esset oīo primo lapis. sic
lapis est lapis tamē nō oīo primo est nō
lapis. q^o nulla negatiō pōt eē eadē alicui
p^o. sicut ipm est ipm p^o. cōcedo q^o itelli
gēdū est eē ab aliquo 7 nō esse ab aliquo
referri ad idēz instās siue nūc cuiuslibet
ordinis ad hoc q^o sint cōtradictoria. vt
.s. pro quo nūc affirmatur esse ab alio
q^o ponit pro eodem nūc nō esse abneget
illud idēz. sed nō oportet q^o illi de quo
ista dicuntur cōueniat eque primo nō eē
ab. sicut illi cōueniret esse ab si esse ab si
bi cōueniret. 7 per p^osequens supposito
cui cōuenit negatio ordinis ad prius p^o
ozitate originis nō eque pmo cōuenit ista
negatio sicut cōueniret affirmatio ordi
nis si illum ordinēz haberet. *Responde*
tur aliter ad mī. p^oncipalis ratiois. 7 hoc
dupliciter. primo sic q^o p^oma proprietatē
incōicabilis in p^o p^o nō est rō accepta s^o
ratioe actuali. sed sub ratione aptitudi
nali. vtpote nō sub ratioe paternitatis.
vel generationis. sed sub rōe gnatiuitatis
7 p^onitatis aptitudinalis. 7 hoc probat
q^o hec ratio supponitur cuiuslibz alteri. ex
hoc sequit ad p^o p^o q^o nō sub rōe cōicati
onis vel gnatiōis actualis ad p^ocedēs ac
cipitur cōstitutū p^o p^o. sed s^o rōe hū
dis aptitudinalis accipiet p^o incōicabile.
Alia r^ontio ad eandē mī. q^o illud q^o est i
p^o per^o. q^o hitudo ad scōam pōt dupl^o
cōsiderari vno mō vt p^opetas. alio vt re
latio. 2° simul est cū cōstitutiuo scōe p^o
pp nām correlatiuoz. p^o mō p^o cōstitue
re. nec repugnat sibi ipsa rō simultatis
q^o uenit relatiuis. *Cōtra* ista sic p^o am
bo p^ouctim. 2° vtrūq^o diuisū. p^o sic. in
p^o p^o oīa ē vna entitas formalr incōica
bil 7 p^o 7 h^o in ex^o actuali 7 in re ex nā
rel. 7 h^o p^o de se. q^o plures eē entitates
incōicabiles p^omas in eadē p^o oīa 7 ex
nā rei est incōpossibile. nulla. n. potest es
se p^opetas p^osonal nisi sit entitas incōica
bil formalr. 7 p^o 7 p^o incōicabil in tali p^o
sona. 7 h^o in ex^o actuali. 7 ex nā rei.

quia persona diuina nō per aliqd potē
tiale: nec per aliquid quodcūq; non re-
ale: nec per aliquid cōicabile nec per ali-
quid non pmo incōicabile. potest esse p
mo hec psona: q̄ qualitercūq; intellectus
consideret diuersimode q̄ est in prima
psona reale aliqd p̄stitutū p se: tamen ē
habens condiciones p̄dictas: ⁊ ita non
opotet distinguere qz vt accidit maior
tale nō potest esse nisi vnicū oio. Ita at
entitas oio vnica quomodocūq; p̄side-
ratur necesse ē vt in se sit actus nō solū
aptitudo vel potentia: qz nihil ē ibi nisi
actualissimū. etiā ē necesse vt i se sit hec
entitas vel ad se vel ad alterum. Nulla
enim entitas potest esse in existētia actu
ali quin sit foris ad se v̄l ad alterz: ⁊ ita
quocūq; distinguitur in consideratōe
rō generatōis vel generatiuitatis i par-
titate. necesse ē in re qz ista entitas incōi-
cabilis prima que dicit actualiter habi-
tudinē p̄me persone ad scōaz sit p̄ma
entitas incōicabilis in prima persona ⁊
ita p̄mum formale constitutū in p̄ma p-
sona. **P**reterea p̄tra vtrāq; viam ou-
plicit: qz ille distincōes fiunt ad vitan-
dum difficultatem istā: quomodo p̄ma
psona pōt eē p̄rior scōaz: ⁊ tamen sit nul-
la cum ea: p̄pter hoc requirit qz p̄stitu-
tum p̄me p̄sone aliq̄ mō non sit s̄l cum
scōaz: quia si constitutū sit simul cum
scōa p̄sona q̄ ⁊ p̄stitutū. si autē relatiōe
ad scōam p̄stituatur illud quod cōstitu-
tū est erit oīno simul cū 2^a. p̄pter hoc enī
videt prima via ponere gnatiuitatez ne
ponat p̄stitutū p̄me p̄sone illud quod ē
oīno simul ⁊ non p̄us 2^a p̄sona. **S**cōa
via videt querere aliqd p̄stitutum vt p-
prietatez sibi nō vt relatiōez. lz vt relatiō
sit simul cū filio tñ sub illa alia ratione
vt. s. p̄p̄tas possit aliquo mō h̄re ratiō-
nem p̄oris. **E**st ergo distincō i vtrāq;
via p̄pter hanc difficultatem fugiēda:
i. ne p̄stitutū prime p̄sone vt cōstitutū
sit oīno simul cum scōa p̄sona: sicut
correlatiuum cum correlatiuo. **I**ta au-

tem difficultas est nulla: ⁊ illud quod i-
tendit fugere non est inconueniens: sed
necessarium. primum patet: quia quan-
do vnus ordo p se non includit alium:
nec necessario p̄exigit illuz nulla est re-
pugnā istum esse sine illo. patet non so-
lum de origine sed etiam de alijs. nunc
autem ordo originis nō per se includit
ordinem essentialē: saltez illū in quo
p̄rius potest esse sine posteriori. nec ne-
cessario p̄exigit illuz: ergo potest esse
sine illo origine ⁊ cum similitate oppo-
sita illi ordini: ergo p̄t ordo originis sta-
re cū hoc q̄b aliez extremū vt est extre-
mum huius ordinis nullo modo possit
esse sine reliquo: ⁊ ita simul natura cuz
similitate. s. opposita illi ordini. minoz
probata est p̄rius qz ordo originis nihil
includit nisi hoc esse ab hoc: quod po-
test stare cum similitate nature: qz non
includitur ibi aliqua ratō cause nec ali-
qua ratio p̄ncipij. istud potest ostendi
per exemplum: sed exempluz est aliqua-
liter dubium. p̄p̄ietas p̄sonalis ē oīo
p̄ma ⁊ p̄p̄ia persone cuius est. negatio
aut non est oīo alicui entī ⁊ primo pro-
p̄ia. ingentū autem vt distinguit p̄tra
essentialē ⁊ relatiōem positiuam i p̄ma
psona p se iporat negatiōem ergo 2^a.
Aliū r̄ndetur adhuc ad rōem ⁊ ad mi-
norē sic: qz licet p̄ prime ad secundam sit
relatiō originis sola vna realiter tamen
illa distinguitur fm rōnem. put est ha-
bitudo prime persone ad scōam. potest
enī intelligi sub ratione aptitudinis ad
generandum vt exprimitur s̄b nomie ge-
neratiui: ⁊ s̄b ratiōe potētie: vt supposi-
tum exprimitur p hoc qz est potens ge-
nerare: vel s̄b ratione actus vt exprimi-
tur per hoc nomen generans: vel s̄b ra-
tione habentis genituz coexistens vt ex-
primitur nomine p̄ris. illa ergo relatiō
personē p̄me ad scōam que est realiter
vna fm illā rationem p̄stituit primam
psonaz fm quā dat et esse personale: h̄
aut est fm primā istaz rōnū: qz f3 quā

per amaly
maly
maly

ma

h̄ dicitur in
p̄mā q̄
p̄p̄tas p̄p̄ia

libet aliā vī ppetere persone iam pstituta. p^a aut oio ē rō generatiui. q^o rē. Hec minor declaratur q^o illa ē prior s^z quā immediatius habet ordinem ad oppositum. nam in ordine ad oppositum attenditur ista distinctio rationum. medietius autem respicit oppositum s^z ratio ne ista q^o est pat^r et immediat^r s^z ista ratio ne gnātūm. h^o etiā declarat q^o alie rō nes fm quēdā ordinē se includūt et non ecōuerso. nō ei oē gnātū ē potēs gnāre s^z ecōuerso: sicut nec oē potēs gnāre generat: sed econuerso. nec oē gnāns ē pat^r vtpote si moriat^r ante formatōem fetus in vtero: sed ecōuerso ois p^r q^o h^z secum gnātū coexns gnāt v^l gnāuit: v^l q^o generatiuum esse primum tanq^o inclusuz in ceteris vel eis presuppositum. **Quā** q^o accipit in mī. rationis pncipalis in isto articulo q^o generare est prima p^rietas incōicabilis in p^rma persona: hoc est verum loquēdo de ista relatione fm rem quā importat generās vel generare sed non loquēdo de ipsa s^z rōne gnāre: sed s^z rōe generatiuitatis: q^o sic est p^r et si huic addatur q^o 2^a p^rsona pstituit per generari vt gnātū: tūc illa ē falsa prima p^rsona pstituitur p^r rōnez oppositā illi q^o pstituit scōdam p^rsonā: et hoc intelligēdo nō de relatōe eadē fm rem: sed de rōne eiusdem rōnis realis. **Alii** rñdet ad eādē mī. q^o pstitutz prime persone pōt dupliciter p^rsiderari: vno mō vt p^rpetas alio mō vt rō pstituit aut vt p^rpetas et p^r psequens non vt relatio corrdens relatōi i 2^a p^rsona. **Cōtra** ista arguit duplici: p^rmo p^rtra ambo p^ructi. 2° contra vtrāq^o diuisim. p^ructim sic relatō nō pstituit p^rsonā nisi fm q^o est in re et ex nā rei alioquin nō pstitueret p^rsonā reales q^o reale non constituitur nisi p^r illud q^o est in re et ex natura rei. ista relatō p^rme p^rsona nō est in re ex nā rei nisi i ratione actua^{ma} possibilī sibi: q^o quātūcūq^o possit p^rsiderari per intellectū s^z rōne ap^ritudinis vel actualitatis cū non consti-

tuat personaz diuinā nisi vt est in re ex nā rei et hoc non est nisi s^z rōne actu alissimā sequit^r q^o non pstituit nisi s^z rōne actua^{ma}. **Per idem** p^rtra scōdam rñsi onem: quia si intellectus possit p^rsiderare circa p^rnitatem rōnem. p^rpetatis et rōnem relatōis: nō tū ipsa est in re nisi s^z vnica rōne reali: s^z ista q^o pstituet et sub illa non potest esse ad se: ergo relatio: et non nisi relatio corrdens 2^a p^rsona et ita sequitur p^rpositum. 2° sic iō queritur ista distinctio i vna via p^rincipij generati et in alia p^rpetatis et relatōis vt videt^r pstitutz p^rme p^rsona eē oīno simul cum cōstitutio scōde p^rsona: q^o videtur aliq^o modo esse prius: sed nō oportet h^o vītare tanq^o inconueniēs: quia vt argutum est in primo articulo vbi sunt ordines distincti rē. ergo simul stāt ordo originis inter primam personam et secūdam siue inter constitutum huius et illius: et similtas corrdatōis: non q^o vt videtur ista similtas oportet ponere illā gnātūitatem constitutum p^ris: v^l alia p^rpetatē et nō paternitatē. quātuz ad p^rimam viam: nec etiā paternitatē vt p^rpetatē nō vt rōnem. quātū ad scōdam viam: q^o oīno s^z rōne reali cōstituit et s^z illa est ad scōdam p^rsonam: et ita simul cum illa. **Confirmatur** quia q^o necessario dat esse p^rfecte alteri ex h^o necessario est prius origine illo: et simul cum eo ita q^o non potest esse sine eo. nō est q^o repugnantia inter esse prius origine et esse simul natura sed necessario cōcōmīrantia qū est perfecta origo et p^rpleta. **Confirmatur** illud exemplo: sed forsā includit aliquod dubiū si sortes est pater platonis nō solū sortes est prior origine platonis: sed sor. pater p^rus est origine pla. filio: p^rbo q^o p^rnitās ē p^r se cā p^rozitatis originis. includēdo q^o totum illud quod est per se causa alicuius prioritatis non per hoc tollitur illa prioritas ergo sor. pater. put includit paternitatē que est causa p^rozitatis: adhuc esset p^ror

origine pla. filio ubi includitur rō posterio-
ritatis originis: 7 tñ for. vt pater est
simul natura cū pla. filio sicut correlati-
uum cum correlatiuo. Posset etiam cō-
firmari ratō pncipalis ptra vtrāqz rñsi-
onem ad istā mī. quia in 2ª psona nō q-
ritur distinctio aliqua in pstitutiūo nec
etiā fm aptitudinē nec fm actualitatez
nec fm rōnem ppietatis 7 relationis:
7 tamē equalit requiritur entitas posi-
tiua 7 entitas relatiua ad pstitutiū p-
mam psonam sicut scōam: qz vtrāqz ē
eque incōicabil 7 vtrāqz ē eque actual:
7 fm cōem viam nulla pōt eē pma enti-
tas incōicabil nisi relatio originis. **Ad**
tra pnam viā arguitur spāliter. pmo
p hoc q aptitudo non ē primo icōicabi-
lis. nō enim videt aptitudo incōicabilis
nisi v^t per fundamentū ē² ē vel p termi-
num ad quem. si enim aptitudo vt ap-
tudo non est primum sed est alicuius
entis cui aptitudo conuenit. nec ei² vni-
tas siue incōicabilitas erit oīno pma. s3
reduceretur ad aliquam entitatem que si
sit cōicabilis etiā aptitudo psequens ē
cōicabilis. sicut enī natura humana cōi-
cabilis ē ita aptitudo risibilis pns ē cōi-
cabilis. 7 cōiter rñsiones per aptitudi-
nem videntur minus efficiētes: nisi det
aliqd p quod sit illa aptitudo alioquin
facile eēt solū oīa: dicēdo hoc sic ē: qā
talis aptitudo est non sufficit hoc: si enī
queratur quare lapis descendit non suf-
ficit rñdere qz ap² natus est: nisi assigne-
tur que ē ratio aptitudinis: quia. s. gra-
uis: 7 hoc quia sic mixtū est: qz. s. in eo
dñatur terra: qd est elemētū graue 7 ter-
ra grauis: qz talis fm aliquā qlitatē pri-
orem: vel qz talis fm qdditate specificā
Qu ergo arguit per illam rationez q
relatio constituit s3 ratōne generatiui-
tatis. pcedo ma. quia s3 ratōne illa con-
stituit s3 q dat pmo eē incōicabile. gnā-
tuitas vt talis. s. vt distinguitur a gnā-
re est hmoi minor ista dupliciter est falsa
Et qz vt sic nō dat eē actū^m quale soluz

pōt eē in diuinis. 7 quia vt sic nō dat
eē incōicabile pmo qd p² refert ad eē p-
sonale. pbo illa de mediatori 7 imme-
diatori pcludit p nobis: quia loquēdo
de relatōe originis pme psonē ad scōaz
ipsa solū s3 illa rōne s3 qua respicit im-
mediate scōam ē ibi actualissime 7 sim-
pliciter icōicabilis: imo circūscpta illa
ratōe s3 nulla alia est: ibi actualissime
nec incōicabilis. **Ad** innuitur in illa p-
barione q rōnes aliquē eiusdem rōnis
q. sunt psonē iam constitute: rñdebit in
rñsione ad pmi pncipale. posset etiam
illud de immediatori alit^r adduci p pclu-
siōe nostra: quia 2ª persona formaliter
constituitur relatōne 7 immediate respicit
pma psonaz. nō enī ponitur illa pstitui
gnābilitate 7 pari rōne in proposito.

Qu pfirmatur illa ratio p hoc q gnā-
tuitū includitur in quolibet alio nō ecō-
uerso: hoc nō concludit positatem psti-
tutōis psonalis: qz nō positatē i actua-
litate incōicabili: s3 tñmodo i pñdo: 7
vt plimū que sunt pñora in pñdo sunt
cōioza 7 minus incōicabilia. **Contra**
2^m. nulla entitas vera hec signata potest
esse extra animā quin vel sit formaliter
ad se vel ad altez: licet forte fm aliquos
possibile eēt aliquem conceptum indif-
ferentē haberi q nec per se est: ad se nec
ad altez: tñ nulla res extra aiām posset
eē indifferēs quin p se entitas hec sit ad
se vel ad altez. det illud q qd dicit cōsti-
tuere vt ppietas dicatur a quero ergo
pñter an entitas eius in re sit formaliter
ad se vel ad altez. si formaliter ad se cō-
stitutū p ipsum est formalit^r ad se qd ipi
negant. si formaliter ad altez q illud s3
ratōne formali qua cōstituit ē relatio.
qd est ppositum. **P**terea cum dicit
paternitas vt ppietas: quero quid in-
telligis: vel reduplicat ibi formale cōsti-
tutum psonē. aut aliqd pns in re vel in
intellectu formale pstitutiū eius. si 2° mō-
do ergo illud formale pstitutiū ad qd se
quitur illud qd nō ē nisi pñitas vt pat^r.

nitas q² modus ille non psequitur nisi illā realitatem formale: q² pstitutū est p se entitas ad alie². si pmo mō cum ppetas p^o relatōz rōnis importat. sequit^r q² illa pma persona pstitutū relatōe rōnis q² est absurdū. q² autem p^o se importat relatōem rōnis pbat: q² dicit^r habitudinem p^onitatis ad patrem. paternitas at ad patrem nullam habet habitudinem nisi rōnis: q² nec distinctōem. Ista ratō ē pncipal^r p^otra istā distinctōem de claratur sic quantumcūq² sit relatō realis ad oppositū realit^r distinctū tñ intellectus pōt ppare illā ad fundamētū vel sōm in quo ē: nō ibi nō sit distinctio real^r nulla potest ibi esse cōpatio nisi p^o itelle ctū ē sol^r rōnis. Itē^r autem intell^rcs pōt p^osiderare illud sō ratiōne istius cōparatōis vel relatōe rōnis. per hoc enīz q² sic p^osiderat nihil variat in rōne illius q² p^o p^osiderat. Exemplū risibile pparatur ad hoīem sō illa ratiōne ē habitudine qua est p^oietas eius. ē rationale ut ē oīa specifica humanitas pparatur ad hoīem sō rōe qua est natura siue qdditas eius. In omnibus istis pparatōib² nō variat eētia personē et^r q² pparat^r si ei q²rat^r qua rōne risibilitas est demonstrabilis de hoīe vel est p se passio et^r. risibile ut risibile: ita q² si verum ē hoc risibile ut p^oietas demonstratur de hoīe p illud ut denotat aliqd p^ons rōez risibilis. non autē distrahens ab eius ratiōne etiā ut pparat^r ad ipm: vñ si risibile fm q² risibile est qualitas: etiā ut p se passio demonstrata de hoīe ē qualitas. nō autē est relatio: licz illud q² dicit^r modū eius. s. p^oietas dicat relatōnem. cōsili^r si rōnale ut rōnale sit sōa suo mō. rōnale ut oīa specifica hoīs est sōa sili^r modo: licet h^o q² est esse oīam importat quādam relatōem rōis q² iūde^rz scōaz ē sic vlt^r qdqd reale puenit alicui p^osiderabili fm se ē fm aliquā habitudinē rōnis si dicatur sibi ppetē ut tale. s. ut p^oietas vel oīa: nō destruit p se rō illius q² sō

est illi habitudini nec illa habitudo est formalis ratio alicuius p^odicati realiter iherēti. s. tñmō est rō sō qua illi quod sōest ppetit illud p^opum. de ista reduplicatione et^r q² dī ut tale patet i pcedēte. q. articulo 2°. Ad ppositum p^oietas ut p^oietas: cum non habeat ibi nisi quedam relatio rōnis stabit semp eadē ratio formalis eius de quo dicit^r ista cōparatio: ē illa p^oietas erit ratio cuiuscūq² p^opū dicit^r de sōo: ē ita si paternitas ut paternitas sit relatō paternitas ut p^oietas erit relatio. si enim intelligereur li ut p^oietas ut causalitas inherētie p^odicati realis ad sōm sicut ista est falsa paternitas ut p^oietas est relatio ad filium: ita ista esset falsa paternitas ut p^oietas ē relatio real^r: s. sic ē rō rōis: quia h^o q² est cē p^oietatem non est ratio inherētie alicuius p^odicati real^r: cum ipz dicat formalit^r relatōnem rōis. spāliter autē de cōstitutione reali extra aīaz nihil iuuat tale ut q² q² pstitutū formalit^r aliqd reale oportet eē reale ē ut reale. Alit^r dī adhuc ad mī. q. exponendo istam rñsionem secundam de p^oietate: q² essentia diuina pstitutū personam. non tamen absolute ut eētia: s. ut sola rōne oīa a rōe: p^oietas p^oietas: quia p^oietas puenit p se sōsistere. sola autem essentia est ratiō sōsistēdi: quia fm aug. 7. de tri. c. 8. vel. 9. sōa ē qua p se p^oiet ē. ē idē. s. c. 8. oīs res ad se sōsistit quāto magis deus. p rōnez autē comparatur psona ad oppositū. Contra illud. cum dicitur q² essentia ut sola rōne differens a relatione constituit psonam primam. aut li ut dicit^r formalē rōnem respectu p^odicati. aut quid p^oietas formalem rōnem. si pmo modo cū hoc quod est differre sola ratiōne a relatione non importet nisi relationem rationis. sequitur q² relatio rationis est ratio formalis constituendi personam. Si secundo modo tunc quero illud respectu cuius illud ut dicit^r rationem cōsequentem: hoc nō potest poni nisi cō

Tha. p^oietas
p^oietas q²
sōa aīa. 2°

et tunc est vnica actiua in patre: et quasi passiuæ a parte filij et erit ibi etiam vnica passiuæ. probatio maioris. illa non est perfecta originatione vnus ab alio quia circumscripta nihil minus ipsum esset perfecte originatum ab illo. sed si sint plures relationes originis qualitercunque distincte a parte rei sint a et b vna earum circumscripta adhuc secunda persona esset originata a prima: quia altera vt a et relatio originis et non nisi perfecte originis: ergo b non est perfecta originatione: siue relatio perfecte originis inter illas: sed si esset distincta ab a esset relatio originis perfecta et distincta. *Non* similiter arguitur de b circumscripta a et ita vtraque istarum circumscripta esset secunda persona a prima: quia per alteram originem: et non esset: quia perfecta originatione est circumscripta. Si dicas non potest a circumscribi manente b nec econuerso: istud non valet quia duabus originibus quarum vtraque sit perfecta non potest idem suppositum originari ab eodem. per vtraque enim totum haberet totum esse quod possit accipere a producente: et ideo impossibile est quod per alteram siue manentem cum ea siue quocunque modo accipiat aliquid esse. Hoc scdo arguitur per quoddam argumentum magis logicum: quia relationes distincte qualitercunque in re sic quod non sint omnino vnica formaliter realis non predicantur de se inuicem in abstracto licet sint in eodem supposito. hec enim est falsa paternitas siue generatio actiua est spiratio actiua siue inascibilitas secundum augustinum. 5. de tri. c. 6. non est hoc idem dicere ingentum: quod est dicere patrem: quia nisi filium non genuisset nisi prohiberet ipsum esse ingentum. Ista auctoritas habet suum intellectum: quia in secundo articulo dictum est quod relatio ad secundam personam presupponitur ingentum: sed saltem tantum habemus quod non est hec vera predicatio in abstracto pa-

ternitas est inascibilitas. hec autem est vera generatio actiua est paternitas et econuerso. et generatiuitas est generatio actiua sicut paternitas et econuerso. *Ad* tra istud. relatio pertinet ad secundum modum fundatur super actionem et passionem ex. 5. meta. et ad propositum videatur ibi dicere quod pater dicitur quia genuit sicut filius quia genitus est. sicut igitur fundamentum non est idem relationi nec econuerso sic nec generatio et paternitas. *Hoc* confirmatur per hyl. 9. de tri. c. 15. expositio autem a deo est absoluta natiuitas quod paterni nominis consecuta est confessio. *Uult* ergo dicere quod paternitas consequitur natiuitatem siue generationem et hoc declaratur per hoc quia pater non est pater ex hoc quod generat: sed precise per hoc quod habet genitum coexistens secum habere: autem genitum coexistens videtur differre ab eo quod est generare. quod in animalibus descendens semen habet actum generationis sicut sibi conuenit actus: et tamen tunc non habet genitum secum coexistens. et per consequens tunc non est pater sed postea. *Dico* tamen quod i deo oino eadem relatio realis est generatiuitas: generare et paternitas: quod secundum augustinum. de fide ad petrum. c. 12. proprium solius patris est: non quia non est natus ipse sed quia filium genuit et secundum hyl. 12. de tri. patri proprium est quod semper est pater: et filio quod semper est filius et ponit magister iniaz auctes li. p. di. 26. non est autem nisi vna proprietates personarum vnus personae: igitur eadem hec et illa. et tamen ista proprietates distincte considerabilis: et sic potest hinc distinctas rationes: et hec sunt 2. p. d. h. p. posita: et inuabit ad solutionem obiectorum. *Hic* dupliciter quod potest assignari omnia rationis siue rationum sub quibus potest considerari ista relatio: vna quantum ad id omnia siue indeiemia rationem vel abstractionem in considerando. *Alia* quantum ad possibilitatem vel actualitatem vel p. p. l. t. siue definitioem. quantum ad primam partem ista considerari: p. d. u. c. s. n. l. i. f.

et simile in natura produces: et 3° incondicibiliter
 ex his: et quod ad hoc produces: et per 3° tertius
 modus est indeterminatio: 2° et 2° primo.
 2° autem modo possum percipere hunc hac ge-
 neratione generatum. hunc potestem hac
 generatione generare hunc hac generatione
 generationem: hunc quia hac generatione ge-
 nuit: hunc quia hac generatione huius generatum
 secum coexistens. In creaturis prima oratio est uni-
 versaliter sic quod extendit se ad plura: 2^a
 differentia que est hic rationis est ibi real-
 itas cum separatione reali. pro eo quod aliquid im-
 perfectionis importat per se in uno quod
 non in altero: et 3^a in divinis prima differē-
 tia rationis possit aliquo modo saluari in
 una consideratione intellectus ita quod rema-
 neat preceptus indeterminatio: non rema-
 nente conceptu determinationi tamen in
 re non inueniatur: quia omnia idem est in re quod
 subsistitur isti conceptui et illi. 2^a differē-
 rentia in divinis saluat diversitatem con-
 ceptuum siue diversorum modorum con-
 cepti idem. tamen applicando ei quod est
 in re debet in quolibet accipi quod est im-
 perfectionis: et omitti quod est perfectio-
 nis. nam in aptitudine et potentia im-
 perfectionis est separari ab actu. in actu est im-
 perfectionis quod non statim habet secum ter-
 minum: et quod non inest sed transit: et in
 eo quod quasi consequitur actum suum sicut pa-
 ternitas est imperfectio quod non est sem-
 per in summa actualitate coniunctionis na-
 ture. perfectionis autem est quod manet et ha-
 bet secum correlative coexistens. Ablatis ergo
 imperfectioibus et retentis his que sunt per-
 fectionis generatio non est tantum dispositiva
 ad terminum: sed complete produ-
 ctiva termini: que quidem generatio per-
 fecta et generatio completa et generatio non
 transiens sed semper manens includit to-
 tum quod requiritur. paternitas etiam quod
 non sequitur actum generandi quasi dis-
 positivum et privum et ita transeuntem
 et manet in sua actualitate completa quod
 semper est incompleta coniunctione natu-
 re: ipsa includit totum. generatio ergo ista

completa et eterna: et paternitas illa com-
 pleta et eterna: et paternitas illa completa et
 eterne actualitatis omnino idem dicuntur
 ex parte rei: sed unam rationem perfectionis
 que est in creaturis magis importat hoc
 nomen generatio quam paternitas: et econtra
 so est de alia. Ex his patet ad obiecta in
 primo articulo que videntur probare ali-
 quam distinctionem ex natura rei in ge-
 nationem et paternitatem: quando pri-
 mo arguitur quod paternitas fundatur su-
 per generationem actiuam ex 5. meta. il-
 lud requireret plerumque tractatum et
 de hoc satis dictum est alibi. tamen ad pro-
 positum dico quod si quo modo generatio
 est prius paternitate in creaturis non ta-
 men est ut fundamentum: sed ipsa pote-
 tia generativa siue natura que generat
 est fundamentum: sed est preuia ut dispo-
 sitiva sine qua non existeret paternitas non
 inest: ita quod ibi est distinctio sicut est inter
 dispositionem preuiam et terminum com-
 pletum. Per 3° quod ista ratio distinctionis
 non manet in divinis: quia ibi non est
 generatio nisi completa et necessario se-
 cum ponens terminum in esse. nec est pa-
 ternitas consequens coniunctionem sed perpe-
 tue communicationis. Ad huius potest re-
 sponderi quod nomen paternitatis potest
 dici sequi generationem finem quod ista in deo
 comparantur ad generationem et paterni-
 tatem in creaturis: est quidem tunc que-
 dam consecutio finem rationem sicut in crea-
 turis est consecutio realis. ubi enim ali-
 que sunt distincta finem rationem similes habent
 ordinem rationis quem habent reale si essent di-
 stincta realiter sicut alias dictum est. Si quis
 autem perverius insisteret in verbis huius
 auctoritatis posset facilius responderi: quod per-
 fectio nominis privi consecuta est creationem mundi
 et forte nomen privi et hoc loquendo de perfec-
 tione et nomine a quoque intellectu creato: sed
 ipsa paternitas non est consecuta nec naturam fi-
 lii de qua intendit auctor huius: nec etiam genera-
 tionem prius nisi consecutio rationis: de qua dicitur
 est per hoc per ad aliud quod dicitur de paternitate quod est

habitus hñtis secū genitū 7 iō distin-
guitur a gnāōe in creaturis: 7 p oppo-
sitū h nō distinguit nisi rōne.

Existis duabus cō-

clusionibus. quomodo. s. vnica ē in re
datio originis pme p^a ad scōam qdāmō
tñ distincta fm rōem parē pōt qñō p^a
p^a manē pōt sepata rōe originis ad 2^{am}
si intelligat de manē in eē reali. p3 q nō
nec op3 distinguere de ista rōne vt fm
vnam rōnem vel aliā accepta: qz quan-
tum ad rem vnica ē 7 ita vnica sepata
in re: non manet pstitutū p ipaz. Si at
intelligatur de manere fm p^a consideratōez
intellectus: 7 hoc abiqz implicatōe p^adi-
ctōis vt sit sensus: an in p^a consideratōe intel-
lectus sepata relatōe originis int p^amaz
p^asonā 7 scōam posset manē sine p^adictō
ne intellects pme p^a. Distinctōe illa vī vten-
dū q prius posita ē de diuersis rōnibus
eiusdē rōnis qz ipa sepata fm oēs illas
rōes: 7 hoc in intellectu sic circūscribere
eam a supposito non manet i intellectu
aliqō suppositū relatū rōne tal' origis
qz q cito intellect' p^acipit rōnem talem
origis fm nullā rōez in eē suppo^o. p^adcō
ē q sil' p^acipiat suppo^o rel^a tali rōe se-
pata tñ illa re' apō intellectu fm vnā rō
nē posteriorē nō ē p^adictio q maneat i i-
tellectu suppositū rel^a fm rōem pōrē.
Iste aut rōes i intellectu nro habēt rōez
p^aceptibil' pōris 7 posteriori sic nate eēnt
p^acepti ab obis p^aportōabilr motis nri i-
tellect'. sepata tñ rōe origis ad 2^{am} p^aam
p3 quācūqz rōez ei' siue quātū ad idrā
siue idēmiatōez siue quātū ad actuali-
tatē siue aptitudinē siue p^aitōez: adhuc
forte sine p^adictōe possz intelligi qz incōi-
cabilir p^asistēs. S3 si qrit q forlir intelli-
gatur eē incōicabilir. Rñō. ab ipō p^ace-
ptu relatio icōicabili 7 ab illa fō: abso-
luta icōicabili forte possz abstrahi qdā
p^acept' indrñtioz hec. s. fōr vel entitas in-
cōicabilr: 7 illud in suo singulari p^aprio
posset intelligi eē q h' p^a: l3 nō intelliga-

tur i singulari aliq' alie' p^acept' iserioris
sicut intelligo aliquando nō solum ens
sed hoc ens: vel substantiam hanc non
determinate concipiendo in intellectu
meo singulare alicuius inferioris: puta
hoc animal vel hūc lapidem: sicut quā-
do video a remoris prius apprehendo
q est corpus q animal 7 animal q hoc
animal. 7 istum conce^m indifferentē for-
te incōicabil' forte intellexit ille qui cōce-
pit suppositū in diuis nō determinādo i i-
tellectu suo illud suppositū eē absolutū
vl' relatū quō o3 vice d phis nisi pona-
tur q ois eoz de deo p^acept' ad extra sit
falsus: qz planū ē q n p^acept' h' suppo-
sitū relatiū mouē celū: 7 tñ aliqō hoc
suppo^o posuerūt mouē celū: qz actio n
est nisi suppositi. si ergo nō p^aceperūt rō-
nem suppositi incōicabilis indifferentē
ad suppo^o absolutū 7 relatū ncario
p^acept' h' suppositū abso^m mouē celū
qō ē flm: nec isti qō dñt ē de p^aceptu ali-
cui' idrñtis ad abso^m 7 relatū 7 de p^ace-
ptu incōicabil' suppositi ad suppositūz
absolutū vl' relatiū repugnat illud qō
dñt ē supra q qūqz entitas signata in
re vl' ē forlir absoluta vl' forlir ad alterz
qz bñ possibile est ab aliquibus abstra-
hi conceptū indrñtez. nec absolutū nec
relatū 7 tamē quodcūqz signatū exñs
extra aiaz ncio 7 dēmiatē ē h' vl' illd
ita q indrñia p^acept' abstrahibil' a pluri-
bus nō pcludi indrñam singularis exñū
ad h' vel illud. Ad arg^m pncipale p3
i solutōe questōis q mī. ē negāda. 7 ad
pbatōem ei' pcedit q illa rō cōstituēs
p^amā p^asonā p^artinet ad originē imo ipsa
ē originatio actiua. 7 cū accipit q actio
p^asupponit suppositū. R' q p^amā entī-
tas incōicabilis non presupponit aliqō
ens incōicabile: nec p^a p^ans presupponit
suppositūz: quia suppositū ē ens icōica-
bile. Actō aut prima productiua siue p-
ductō p^ama vel originatio actiua est p^a
entitas incōicabilis i diuinis: qz illaz ni-
hil pcedit nisi memoria pfecta vel eēn^o

et totum hoc est concipibile. sed primum pro
ducere non potest concipi. quia tunc produ-
ctum per illud produceret se. quod est impos-
sibile. nec enim mens hoc capit secundum augu-
stinum de trinitate. c. i. Si ergo accipitur quod actio non
potest esse nisi suppositum existentis si in-
telligatur hoc de esse hypostatico potest
intelligi vel suppositum existentis aliqua
entitate priori ipsa actione vel suppositi
existentis hypostatice ipsa actione for-
maliter. et sic dupliciter potest intelligi.
primo modo est falsa. quia non est ibi entitas
hypostatica quia nec inconcipibile ante ac-
tionem. secundo modo est vera. quia ipsa actio
est ens hypostatice quia inconcipibiliter.
Sed arguitur contra hoc. quia oportet agere
presupponit esse. ergo agere non potest esse
prima ratio eandem ipsius agentis. **Re-**
spondeo esse in diuinis potest accipi vel
pro esse simpliciter vel pro esse inconcipibili
simpliciter non est ibi nisi unicum esse. sicut
sepe dictum est per augustinum. ut eandem esse au-
tem inconcipibile siue hypostaticum est ibi
aliud et aliud: sicut alia et alia persona.
Si ergo accipias in proposito quod agere
presupponit esse simpliciter quod est esse ad
se concedo. Si autem accipias quod agere pre-
supponit esse hypostaticum quod in proposito
non est nisi esse ad alterum falsum est. quia ipse
agere est primus esse ad alterum. sicut ipsa
actio productiva est prima habitudo ad
alterum. Et si arguas quod non solum agere
presupponit quodcumque esse sed presuppo-
nit potens agere. si enim nihil est potens
agere tunc non erit actio. sed potens age-
re nihil est in proposito nisi suppositum
ergo ut prius agere presupponit suppo-
situm. **R**espondeo hic posse agere nullo
modo a parte rei presupponitur ipsi age-
re. imo agens est primo potens ipso age-
re. sed presupponit illud quo ut principi-
formali aliquid est potens agere. **I**stud
et omnia dicta in solutione istius articuli
patere possunt si concipiatur hoc. quod ali-
qua habitudo realis unica originis est
inter primam personam et secundam. Illa enim

unica est productio actiua et est habitu-
do producentis ad productum. sed ut con-
ter loquimur de productione tanquam de
habitudine vel relatione concipimus ipsam
habere aliquid ut fundamentum. quando
loquimur de ea ut de actione concipimus
eam habere principium formale produ-
ctiuum. si ergo alicui non est difficile conci-
pere quod relatio non presupponit suppositum.
sed tantum essentiam que est quasi fun-
damentum sicut conceditur communiter secundum
communes vias non est ei difficile concipere:
quod actio non presupponit suppositum neque
ut agens neque ut potens agere. sed tantum
presupponit eandem que est quasi ratio
formalis agendi. Si contra illud argui-
tur actio in diuinis non est pure relatio:
sed aliquid absolutum. Hoc dictum licet i
creaturis a quibusdam negaretur saltem
de actione productiva quia non videtur
quod ratio productionis actiue possit intel-
ligi ad se sed ad alterum. tamen quicquid
sit de hoc in diuinis actio productiva est
mere habitudo. quia secundum Augustinum. 5. de
trinitate. c. 5. et 10. omne quod est in diuis aut
secundum substantiam dicitur aut ad alterum. et quod
secundum substantiam dicitur commune est. origo
igitur quecumque siue dicatur actio siue
passio formaliter est relatio. Si tandem
arguitur logice omnis actio denominat
aliquod agens. sed in proposito non de-
nominat nisi suppositum. denominas au-
tem presupponit illud quod per ipsum deno-
minatur. ergo etc. Ad hoc pater ex re-
sponsione ad primum argumentum in tertio
articulo questionis precedentis. ubi di-
ctum est quod nullum personale in diuinis p-
prie predicatur denominatiue de aliquo
subiecto inconcipibili de quo est modo se-
mo. licet forte posset dici predicari deno-
minatiue de aliquo significante eandem
cōter in cōterro. ut deus est generans. o
tali denominatione non oportet hic loqui
quia talis predicatio denominationiua ve-
rificatur pro aliquo cōterro sibi subiecto
quare autem non sit ibi proprie denomi-

siue p'dica^o denoiatiua de s'bo nō trāscē
dēte cā ē. qz p'pe p'dica^o denoiatiua d' s'bo
nō ē nisi i p'creto. 7 nō de eo qd includit
p'puz: sed d' s'bo receptiuo p'puz. p'petas
at p'sonal i d'nis nō p'dicat de aliq' incō
creto nō trāscēdēte nisi de ipsa p'p'itu
ta p' ipsā. 7 itacludēte ipsā. g' de i^a nō de
noiatiue p'dicat. sola at eēn^o ē ibi. q. s'bz
receptū tal' p'petatis. Sz de eēn^o nō p'
dicat i p'creto pp cāz q' taget in fine p'mi
articuli qōis seqnt. **Q**uestiō qrit de
rlone origis in d'nis qritum ad perfectio
nem suam intrinsecam 7 est questio.

Questiō re^o origis sit forma
lic i'finita. arguit q'
nō. qz qdqd est formalr i'finit^o ē
p'fec^o simplr. qz nō p't eē magl
p'fcm q' i'finit^o formalr. rlo origis nō ē p'
fec^o simplr. g' zc. p'bo. mī. vna p' h'z rlo
nē origis q' a' nō h'z. si i'gi i^a eēt perfectō
simplr vna p' h'iet aliq' p'fectiōz simplr
q' a' careret q' ē incōueniēs. **O**ppo^o ar
guē sic. ens dicit p' f'it^o 7 i'finit^o p' q' descē
dat i. io. gnā. g' qdēuqz ens 7 si nō sit i' ali'
q' genē f'it^o vel i'finit^o. re^o origis nō ē finitā qz
tō nō eēt idē realr eēn^o oīne. f'it^o. n. n. pōt
eē idē realr i'finito. i'gi ipsa est formalr i'f'
nita. **H**ic si trā vidē. p' de itellēu qōis
2° quid est tenēdum de questiōe/ 3° ou
bia occurrētia excludētur.

De primo i'finit^o f'z phuz 3°.
phi. ē c' qritatez
accipiētib^o sp ē aliqd accipe extra. Intel
ligit sic. c' qritatē accipiētib^o. i. qritūqz
accipiētib^o sp aliqd restat accipē. Et rō ē
qz i'finit^o in qritate sic loqit phs nō p't h'ie
eē nisi in po^o i' accipiēdo sp altez p' alte
rū 7 iō qritūqz accipiat illō nō ē nisi f'it^o
7 qdā ps totū i'finitū pōlis. 7 iō restat ali
qd altez ipsi i'finitū accipiēdū. **E**x h^o cō
cludit q' sic i'finit^o h'z eē in fieri 7 in po^o in
qritate. ita nō h'z rōz totū. qz totū est c'
nihil ē extra. sed extra illō i'finit^o h^o ē ex
tra illō qd h'z eē de ipso sp ē aliqd extra
nec est p'fcm qz p'fcm ē cui nihil p'fectiōis
deest. sed isti sp aliqd deest. **E**x h^o ad p

po^o mutem^o rōz i'finitū in pō in qritate
in rōez i'finitū i' actu in qritate si posset
ibi eē i' actu. si. n. sic nūc nēcio sp crescēt
qritas i'finitū p' acceptionē p'ris p' partē
sic imagiaremur oēs ptes acceptabiles
sil' acceptas 7 sil' remanē h'ērem^o i'finit^o
qritatē in actu. qz tanta eēt in actu qritā
eēt in po^o. **E**t oēs ille ptes q' i'finita suc
cessiōe eēt reduce in actū 7 h'ient eē p'
altas. tūc sil' eēt in actu accepte illō i'finit^o
in actu vē eēt totū 7 vē p'fcm totū. qz ni
hil sū eēt extra. p'fcm esset. qz nihil sibi
deessz. imo nihil p't addi f'm rōz qritatē
qz tūc posset excedi. **E**x h^o vltra. Si i' en
tib^o intelligam^o aliqd i'finit^o i' entitate i' ac
tu illud d'z itelligi p'portioabilr qritatē
imagine i'finitū in actu. sic vt ens illō
dicat qd nō p't ab aliq' in entitate excedi
7 ipz vē h'ebit rōz totū 7 p'fectū. totū qdē
qz i'z totū i'finit^o actu in qritate nulla pre
sui nec ē p'te qritatis talis careret tam
qz ps eēt extra aliā. 7 sic totū eēt ex ip
fectis. sed ens i'finit^o in entitate sic nihil eēt
tatis h'z extra: q' nec ei^o totalitas depēdz
ex aliqb^o ipfectis in entitate. sic. n. totū ē
q' nullā h'z p'te extrinsecā. qz tūc nō eēt to
talit^o totū. ita ē q'uis i'finit^o in actu eēt p'
fectū in qritate. qz sibi f'm se totū nihil
qritatis talis deessz. tñ cuilz p'ti e' deessz
aliqd qritatis: q. f. eēt in alia. nec ipz eēt
sic p'fectū nisi qdēz ei^o essz ipfectū. Sz ens
i'finit^o sic est p'fcm. q' nec sibi nec alicui ei^o
deest aliqd. sic g' ex rōe i'finitū posita in 3°
phi. p' applicādo f'z imaginatiōez ad ac
tualē in qritate si essz possibil' vltari^o ap
plicādo ad i'finitatē actualē in entitate
vbi ē possibil'. **H**ēm^o aliqlē itellēm q'lr
pcedēdū ē ens i'finit^o itēsiue siue ipfectiōe
vel in v'tute. **E**x hoc possumus ens i'finitū
in entitate sic describē. q' ipz est cui
nihil entitatis deest eo^o q' possibile ē illō
h'z in aliq' vno. **E**t h^o p' tato addit qz nō
pōt in se realr. 7 formalr per idēp'itatē
oēm entitatē h'z pōt ē describi p' excel
sū ad qdēuqz aliud ens finitū sic. **E**ns i'
finitū ē qd excedit qdēuqz ens finitū nō

D

s3 aliquā deīnata pportōz: s3 vltra oēs
 deīniata pportōez: vel deīniabile vbi
 gra. accipiat hec entitas albedo. excedit
 ab alia entitate q̄ ē scia in triplo. itez ex
 cedit ab aia intellectia i dūplo. itez a su
 pmo anglo: esto q̄ i cūplo: q̄lucūq3 p
 cedis in entib3 sp̄ eēt dare in q̄ pportōe
 deīniata supmū excedit isimū n̄ q̄ ibi
 sit ppe pportio tal q̄li vtunt mathema
 tici: qz nō pstat angel3 ex aliq̄ iserīore cū
 aliquo addito cū sit simplicior: s3 itellī
 gēdū ē h° fm pportōez vtutis 7 pfectio
 nis sic ē excessus i sp̄eb3. h° mō p opm
 isinitū excedit i entitate finitū vltra oēs
 pportōem assignabilez. Et h° sequit q̄
 isinitas intēliua nō sic se hēt ad ens qd
 dī isinitū tanq̄ qdā passio extrinseca ad
 ueniēs illi entī: nec etiā eo q̄ vez 7 bo
 itelligūtur passiones vl ppetares entis
 imo isinitas intēliua dīc modū itrisecū il
 lū entitatis cui ē: sic itrisecū: q̄ circum
 scribēdo qdlibet qd ē ppetas vl q. ppe
 tas et3 adhuc isinitas et3 n̄ excludit: s3 in
 cluditur i ipa entitate q̄ ē vnica. vñ ipa
 entitate p̄cissīme accepta absq3. i. q̄cū
 q3 ppetate vez ē dīc q̄ aliquā magni
 tudinē ppaz vtutis h3 sibi itrisecā: 7 nō
 magnitudinē finitā qz ipa repugnat si
 bi: ḡ isinitā. ipm etiā isinitū p̄cissīme
 acceptū nō s3 aliq̄ rōe ppetatis attribu
 tal vt bonitatē vl sapie p̄t ppari fm or
 dinē cēntialē ad aliq̄ q̄ excedit 7 nō fm
 aliquā pportōez deīnata qz tūc ess3
 finitū. itrisec3 ḡ mod3 cuiuslibet isiniti i
 tēliue ē ipa isinitas q̄ itrisce dīc ipm eē
 cui nīh deest: 7 q̄ excedit oē finitū vltra
 oēm pportōez deīniabile. Et istd corre
 lariū pfirmat p dam. c. 7. vbi ipe vult
 q̄ cēntia dīc pelag3 sbe isinitū 7 itermia
 tū. sba ḡ fm q̄ h3 rōez oio pmi i diuis:
 7 vocat ab eo pelag3 sic ipa ē isinita 7 i
 imiata. sic at n̄ icludit i ea nec vītas nec
 bonitas nec aliq̄ ppetas atributal: ḡ ipa
 isinitas ē magi mod3 itrisec3 cēntie q̄ ali
 qd attributū. Q̄iso de isinito de h° qd
 qrit videam3. i. si rlo fōlī poss3 eē isini

ta. h° ei nō ē q̄rē si rlo sit eadē realit3 ali
 cui isinito de q̄ nō ē oum cōit qz realit3 ē
 eadē cēntie: nec etiā ē q̄rē si rlo sit p idē
 p̄tate illd ism. s3 ē q̄rē si rlo fōlī: h° ē
 fm suā entitatē ppaz q̄ est entitas ad al
 tez sit isinita itēliue isinitate illi entita
 tis: h° ē si entitatē ppe h° p̄nitatis vt est
 entitas ppa h° p̄nitatis sit isinitas iten
 siua mod3 p se itrisec3: ita p se itrisec3 q̄
 nō tm rōe alicui3 alit3 q̄ sit realit3 illi en
 titati idē: s3 nō icludēdo aliquā entitatē
 nisi istā: imo circūscribēdo qdlibet p̄ter
 istā ad altez adhuc eēt entitas illa q̄ est
 ad altez itēliue isinita i seipā. Et hoc
 p3 statū q̄ r̄isio illa q̄ cōit dat nō ē ad q̄
 stionē vtpote dīcēdo q̄ rlo originis ē i
 finita fōlī qz cēntia ē isinita 7 illa rlo
 est cēntia. Nō enī qrit si sit p idēptitatē
 aliq̄ res que sit fōlī isinita: s3 qrit an
 ipa p se pmo sit illa res cui3 mod3 p i
 trisec3 sit isinitas. Et iō si sic arguit: diui
 nitas ē isinita fōlī p̄nitatis ē diuinitas
 ḡ 7c. p3 q̄ argm nō icludit qz maior est
 vā de p̄dicatōe fōlī. mior at nō nisi de
 p̄dicatōe p idēptitatez. p̄nitatis ē deitas
 fm oēs: ḡ nō p̄t iserri p̄clo in q̄ ē p̄dica
 tio fōlī qz nō p̄t maior idēptitas icludī
 i p̄clone extremoz q̄ sit idēptitas eoz
 ad mediū in p̄missis. Vñ ex alia de nca
 rio: 7 altera de p̄tigētī n̄ sequit p̄clo nisi
 p̄tigēs vl vnio p̄tigens extremoz. Nisi
 aut i p̄cloe h̄et p̄dicatio fōlī hui3. i. p̄
 nitatis ē isinita nō habet ppo sic p3 p
 ite p̄t expōitū: qz n̄ h̄et nisi q̄ p idēpti
 tatē ē res qdā q̄ ē isinita. Si at iēdas cō
 cludē p̄dicatōez fōlī 7 n̄ tm p idēptita
 tē ibi eēt pmutatō p̄dicatōis idēptice in
 p̄dicatōem fōlī: 7 iō i illatōe ē falla3 si
 dīctōis. pmutat enī q̄le qd i h° aliqd. i.
 it̄p̄tat mediū qd ē q̄le qd ē h° aliqd:
 qz sic ille ex me3 d̄ntē q̄le qd infert me3
 dīcēs h° aliqd ita h̄ ex vi illatōis tal p̄di
 catōis fōlī itēdī iserre ac si eēt h° aliqd
 ex vi illatōis q̄ alit nō tenēt. altera autē
 nō fuit nisi p idēptitatē ḡ pmutat p̄dica
 tōz p idēptitatē isfōlī vt inipetari vtrā

qz p̄dicatōez i p̄missis fuisse fōlē: s3 nō ē ibi p̄dicatio formalis: qz nō pōt illa mi nor v̄ficari nisi p p̄dicatōem idēp̄icaz p̄dōr aut̄ breuī dīci qz p̄cō ista p̄nitās ē īfīnīta p̄p̄e loquēdo nō ē v̄a: ⁊ rō est ex mō significandi formalī adiectiui: qz significat formā vt forma ē eius de q̄ dī p̄p̄i ista p̄p̄etate adiectiui nō pōt p̄dīca ri nisi p̄dicatōe fōlē: ⁊ tūc inferēdo eaz ex p̄missis erit fallacia figure dīctōnis f̄m modū pus assignatū. si ḡ īfīnītum nō dī formalī p̄dicatōe de p̄nitate sim plicit̄ p̄cō est falsa: sic ḡ intelligēdo p̄cō nē de idēp̄tate reali alicui īfīnīti ad p̄ nitate t̄m mō d3 inferri hec p̄cō. s. qz p̄ nitas ē aliqd qd ē īfīnīti: s3 questio h3 spālē difficultatē f̄m qz alio mō intelligi tur. s. de īfīnitate q̄ sit formalis mod⁹ itri⁹ sec⁹ p̄nitatis f̄m suā entitatē.

De secundo articulo

lo teneo hāc p̄cōz s3 qz expositū ē. p̄ni tas nō ē fōlē īfīnīta. Et ad h⁹ sūt tres rōes/p̄ma rō sumit ex entis īfīnīti vni tate: 2⁹ ex ei⁹ cōicabilitate: 3⁹ ex ei⁹ sim plicitate ⁊ īcōpōnibilitate. Si qdē ens īfīnītū itēsiue ē vnicū īplurificabile ⁊ n̄ artatū s3 cōicabile ⁊ cuiusqz īcōpōnibi le. **Quia rō sic formatur:** nō p̄nt eē plu ra realit̄ dīstīcta ⁊ fōlē īfīnīta. plures sūt rōes originis realit̄ dīstīcte: ḡ nō sūt formalit̄ itēsiue īfīnīte: nec p̄ p̄ns aliq̄ illaz qz q̄ rōe vna ⁊ q̄libet alia/maior p̄ bat p̄ p̄pando ista p̄la īnī se: 2⁹ p̄pado īfīnītū itēsiue ad entia fīnīta gnālīter ⁊ 3⁹ ad itellēz ⁊ volūtātē spālī. **Prō sic īfīnītū nīlī deficit entī** eo mō q̄ possibi le ē illud hī ī vno: s3 oēm p̄fectōez sim plicit̄ possibīle ē realit̄ ⁊ p̄ idēp̄tate hī ī vno sūme p̄fecto. īfīnītū ḡ h3 ī se realit̄ ⁊ p̄ idēp̄tate oēm p̄fectōez simplr: s3 nō h3 ī se realit̄ ⁊ p̄ idēp̄tate illud qd rea lit̄ ē dīstīctū ab eo: ḡ ab īfīnītū nulla p̄fectio simplicit̄ siue nullum p̄fectum simplicit̄ pōt esse realit̄ dīstīctum. esset autem p̄fectio simplicit̄ dīstīctū

cta realit̄ si esset aliud īfīnītum reali ter dīstīctum. Habemus ergo ma. qz non possunt esse īfīnīta plura realit̄ dīstīcta: sed īn p̄barione illa ma. scda p̄pōitio vīdet̄ esse p̄banda. s. qz possibi le ē omnem p̄fectōem simplr per idēp̄ti tatez haberi ī sūmō p̄fecto. p̄batur ḡ sic: quia nīlī est sūme p̄fectū cui deficit aliqua p̄fectio simplicit̄: qd p̄bat: qz nulla p̄fectio simplicit̄ est īcō possibīlis alteri p̄fectioni simplicit̄: ⁊ si non posset quēlibet haberi ī sūmo p̄se cto: hoc esset p̄pter aliquam īcōpōssi bilitatē earum. **Assumptum.** s. qz nulla sit īcōpōssibīlis alteri p̄batur p̄tō nem p̄fectionis simplr: quia enī ip̄a ē melior ī quolibet q̄ non ip̄a: hoc est qz quodlibet īcōpōssibīle sibi: sicut exponitur dictum **Ans.** ī rōne secūda p̄ncipali hui⁹ articuli. si sint ḡ due p̄se ctiones simplicit̄ īcōpōssibīles īter se dicatur a ⁊ b: erit ī quolibet melius īp̄m q̄ non īp̄m. hoc est qz quodlibet ī cōpōssibīle sibi ⁊ ita erit melius b quod ponitur īcōpōssibīle sibi: ⁊ parī ra tione b si ē p̄fectio simplr erit melius q̄ a: talis circūlatio est īpōssibīlis: q̄a tunc idem eēt īp̄fectius seipso: 2⁹ com parādo illa plura īter se p̄bari potest illa maior p̄ h⁹ qz plura bona excedūt ī bonitate idem bonum vñū: ⁊ hoc q̄n ī quolibet īstoz pluriū est eq̄lis bonitas sicut ī vno īlloz. nūc aut̄ si sint plura īfīnīta ī quolibet eoz ē eq̄lis bonitas sic ī vno q̄libet eoz: ergo illa plura bo na excedūt ī bonitate illud bonū: ⁊ ita illud vñū nō est īfīnītū. ⁊ si dicas qz sic ar gueret qz deus ⁊ creatura excedūt deū: non valet: tū qz qdlibet īlloz pluriū nō ē eque bonū cū vno īlloz: p̄ īnde ē qz bo nitas cuiuscunqz īlloz alit̄ ab illo vno eminent̄ p̄tinet ī illo vno: ⁊ tō īp̄m cum illo bono acceptū nō augeat neqz excessū facit sup̄ illud bonū ī se oppo t̄ ē ī hypo tesi: qz ibi vñū bonū nō p̄tinet totalit̄ eminent̄ ī altero: qz h⁹ ē 2⁹ rōem īfīnītū

ptinet in se oēs cognoscibilitatē. sic at cō-
tines vtuatū aliqd est et motū ad et co-
gnitionē. sic g̃ infim^m intensiue qd cūqz hz
rōz obiecti pmi respectu intellect^u diui-
ni z h^o pmitate vtuatū. *Ex h^o seqt^r qd ipz*
est obm p^m pmitate adeqtionis. qz sic
onsum est alibi in mā de intellectu diui
no intellect^u diuin^o nō hz obm adequa^m
cōe per abstractiōz ab oib^o obiectis sed
cōe cōitate vtuatū ad oia per^o obiecta. ali
as vilescet et intellect^u. qz possit imutai
ab obō finito. qd g̃ ē sibi p^m vtuatū est et
p^m adeqū. Ex hoc et pz 3° pmitas. s. p
fectiōis. q̃ est obiecti beatifici. qz in pfe-
ctissimo obō z sūme p̃tine oēs pfectō
nē oium obiectoz sūme q̃ctat. pficit: z
satiat: ipsa po^o. z ita beatificat. Confir-
mat ista rō q̃ ad ma. z mī. qz sint pla i
finita disticta. a. z. b. Intelles diuin^o po-
terit intelligē vtrūqz. alioqn alterū non
hiet rōz entis. neutru at pōt intelligi nisi
actu p̃phensiuo cū sit formalr infinitū.
vnico at actu p̃phensiuo nō p̃nt intelli-
gi duo disticta h̃ntia p̃paz infinitatē. qz
vnici obm intensiue infim^m adequat vnice
p̃phensiuo. g̃ intellect^u diuin^o duob^o acti-
b^o p̃phensiuis intelligēt. a. z. b. g̃ hz illos
hiet sil duos act^o qd est ipossibile. quia
vnica p̃phensio infinita z ifinitū adeqū
vni intellectui ifinito vel nō sil z ita suc-
cessio vel muta^o vel nunq̃ cū vtrūqz sit
infim^m intensiue. z rō p̃cipalis de cōica-
bilitate sic format. ois p̃fec^o simlr est cōi-
cabile. oē infim^m intensiue est p̃fec^o simpli-
ci. g̃ z c^o n^o at p̃petas p̃sonalis ē cōicabil^o
qz ē formalis rō incōicabil^o exndi. g̃ n^o
p̃petas p̃sonalis est infinita intensiue. mī
noz est māifesta. qz nihil pōt ēē magis
p̃fecū q̃ q̃ sit infim^m intensiue. p̃bō ma. p^o.
qd hz qz colligit ex intensiue an^o. mon. is
p̃fec^o simplr ē q̃ in q̃lz h̃ntē ipaz meli^o est
ipsa h̃ntē q̃ nō ipaz h̃ntē. Nec reglā idiget
duplici expōne. nō. n. intelligit sic meli^o
ē ipz q̃ sua nega^o p̃dictorie. qz sic qdlibz
positiū ēē p̃fec^o simplr. qz qdlibz positiū
ē simplr meli^o sua negatōe p̃dicto^o oppo

sita. sz intelligit ibi nō ipz p̃ qd cūqz sibi in
cōpossibili ēē positiue. vt sit sensus p̃fec^o
simplr ē in q̃lz melior^o qd cūqz sibi icom-
possibili. z intelligit in qd cūqz nō p̃ qd cū-
qz nā. sed p̃ qd cūqz supposito nō intelligē
do vt est tal^o nē vel talis. sed absolute ac-
cepto vt ē tale suppo^m p̃cindēdo rōz nē
c^o ē suppo^m. h^o pz qz auro sic cōsiderato
vt hz nāz auri vel supposito p̃siderato
vt subsistēs in nāz auri nō ē meli^o n̄ auz
q̃ aurū. qz incōpossibile vt incōpossibi-
le nō ē alicui meli^o. destruit. n. entitatez
ipsi^o. imo meli^o sic ē auz ēē auz q̃ qd cū-
qz incōpossibile nē auri. *Est g̃ intellect^u*
p̃pōis iste p̃fec^o simplr ē tal^o q̃ in qd cūqz
supposito abso^o p̃siderato hz rōz suppo-
siti nō deiminādo nāz in q̃ vel c^o sit sup-
po^m meli^o est ipz q̃ nō ipz. h^o ē q̃ qd cūqz
incōpossibile ipsi. Ex h^o seqt^r ppo^m q̃ n^o
p̃fec^o simplr sit formalr incōicabil^o. p^o p^o
qz qd ē formalr incōicabile ē formalr i-
cōpossibile cuiqz alit cōsiderādo ē illud
sb rōe suppositi nō includē nāz c^o ē illō
p̃bat. qz qd repugnat alicui cum vt sibi
repugnat destruat ipz vt sic n̄ est meli^o
ipz q̃ nō tale. qd at ē d̄ se incōicabile re-
pugnat cuiqz ē sb rōe suppositi. g̃ nō est
meli^o illi ē vt p̃sideret sb rōe suppositi
q̃ nō ipz. Hēn^o g̃ ista ma. q̃ nulla p̃fe-
ctio simplr ē formalr incōicabil^o. z argu-
it ex incōpoibilitate sic p̃fec^o simplr cui-
cūqz cōpossibili sibi in eodez supposito
necio ē eadē realr. sic intelligē q̃ i abstra-
cto accipiēdo hoc z illud verū ē dicē h^o
est illud. Sed re^o origis nō ē cuiqz p̃possi-
bili sibi in eod supposito sic eadē. g̃ z c^o.
minor ē manifesta. qz ista nō ē vā gnā^o
actiua est spira^o actiua. maior p̃bat idu-
ctiue z rōe iductiue sic: nihil ē in dinis
qd nō sit idē eēn^o vine. imo ēē z cuiqz
eēntiali. ita q̃ p̃siderādo vtrūqz i abstra-
cto simplr vez ē h^o ē h^o. de eēn^o g̃ z d̄ ef-
fēntialib^o de qd cōi appet q̃ qdlibz sit infim^m
formalr pz ma. q̃ qdlibz eoz ē idē cuiqz si
bi p̃possibili in eod supposito. p̃bat etiā
eadē ma. rōe sic. qz infim^m n̄ solū ē n̄ ppo^m

sed et oio incōpossibile cuilibet alii. oē ei cō-
ponibile pōt eē ps. et p pns excedi. qz to-
tū ē ma^s sua pte. Infi^m at nullo p^r exce-
di. g est oio simplex et incōpo^m et incōpōi-
bile. Si at aliqd ppossibile sibi i eodez
supposito nō eēt oio idē sibi tūc ipz nō
eēt oio incōponibile. qz tūc ibi eēt aliq
pōitō saltē aliq act^r et potētē. Dēm^g g
pma pte ma. s. qz inf^m ē idē realr ei qd ē
sibi cōpossibile in eodē supposito. ps
ma. s. qz sic sit idē qz sit vā p^r dica^r i abstra-
cto. vtpura dicēdo h^o ē h^o pbat. qz cū p^r
dica^r affirmatiua sit vā rōe idēptitatis.
ois i^o erit vā abstracti de abstracto vbi
p abstractionē nō tollit rō idēptitatis:
vbi at p abstractionē tollit rō idēptitatis
nō ē vā. *Ex^m* hec ē vā albedo ē color. qz
lz extrema sint abstracta nō tñ sit abstra-
ctio nisi a sbo altius nē. et illud sūz nō fu-
it p^r cisa rō idēptitatis eoz extrēoz. ma-
net g rō idēptitatis nē ad nām i^o sbo ex-
cluso. Albedo at et musica nō hnt idēpti-
tatē nisi p accis rōe sibi. lz g hec sit vā:
albū ē musicū p tāto qz idē sūz venoiat
ab vtroqz accis tñ abstractione scā ab
i^o sbo qd fuit rō idēptitatis eoz. hec ē flā
albedo est musica. p3 g qz p^r dica^r i abstra-
cto vā ē qñ extrēoz ē talis idēptitas qz p
abstractionē nō tollit rō idēptitatis eoz.
Nō qñ vñū extrēmū ē infini^m p abstra-
ctionē a supposito nō tollit rō idēptita-
tis ad ipz. et h^o cuiuscūqz ppossibil^r sibi i
eod supposito. Et iō pp infinitatē vt iā
argutū est nō p^r eē ppossibilis in eodem
supposito nisi vā et pfecta idēptitate re-
ali. g abstractione scā a supposito qdū
manet rō extrēmi infini^m formalr sp in
qñqz abstractione manet rō idēptitatis
extrēmi ad extrēmū. et p pns vā p^r dica^r i
abstracto h^o est h^o. *Ex* ista rōe p3 gnālī
qz qdā p^r dicatiōes in oīs sū vē nō solū
in pcreto: s3 et in abstracto. q non sū op-
positi de opposito. qdā vē in cōcreto lz
nō in abstracto. qz nō loqmur de illis q
neutro^r sū vē. vbi. s. extrema sū opposita
qz nec p^r ē fili^r nec p^rinitas filiatio. Vbi

at extrema nō sū opposita s3 ppossibilia
in eod supposito ibi sp ad min^o ē. p^r dica^r
vā in cōcreto sic p^r ē spirās: p^r ē ingenit^r
nō at in abstracto. sic p^rinitas ē spiratio
et tñ hec ē vā deitas ē p^rinitas. deitas est
spira^r. h^o nō ē nisi qz oīnitas ē formalr i
finita. nō at p^rinitas nec spiratō. et iō ab-
strahēdo a supposito deitatē cū sp ma-
neat in ipsa rō infinitatis sp manet ratō
idēptitatis simplr ad p^rinitatē et ad spi-
rationē. et iō manet rō vitatis affirmati-
ue p^rdicatiōis in abstracto. sed p^rinitatez
q nō ē formalr infini^m abstracto a sup-
posito nō manet rō idēptitatis ei^r ad spi-
ratioz actiua qz et nō ē infini^m. qz neutru
extrēmū fm p^rpaz rōz sui h3 infinitatē.
et iō lz hec sit vā p^r spirat. qz eidē suppo-
sito cōuenit vtrūqz. tñ abstractione ab i^o
supposito scā. qz neutru eoz ē infini^m non
ē vā p^r dica^r in abstracto p^rinitas ē spira^r.
Per oppo^m p^rinitas rō est. qñcūqz aliqd ef-
fetiāle p^rdicat de aliq eēntiali. vel psona-
le de eēntiali vel eēntiale de psonali. vt
pote hec ē vā sapia ē p^rinitas. sapia ē spi-
ratio et ep^r. qz abstracto a supposito
adhuc manet alterū extrēmū infini^m. s.
sapia. et iō remanet adhuc rō idēptitatis
extrēmi ad extrēmū scā tali abstractione
et p pns rō vitatis in p^rdicatiōe affirma-
tiua. p3 g gnālī ista maior qz nūqz ē
negāda p^r dica^r in oīs p idēptitatez ab-
stracci de abstracto nisi qz neutru extre-
mū est formalr infini^m. sicut hec est negā-
da p^rinitas est spira^r. *Adca* tñ ma. istam
qre p^r dica^r aliq in abstracto in oīs ne-
gat. duplr ab aliqb^r oī qz licz p^rinitas et
spira^r sūnt idē realr tñ oīnt rōe. et h^o suffi-
cit ad ipediendū talē p^rdicatiōē. Qz at
pbat qz talis oīa nō sufficit qm ista est
vā sapia est bonitas. Rūdet qz sic attri-
butū po^r nō ē attributū sapie. Sic nec i
pposito. Sed h^o nō vī pbabile. qz attri-
butū vī attributū dicit intētiōz scōam
vel rōne aliq rōis circa illud de q dicit
Un ē nūerat et verū est dicē qz bonitas
et sapia sū duo attributa. g fm illud fm

qđ ē nūera nō est verū dīcē h' ē h'. qz illud ē rōis. sed nō pp h' negat ista sapia ē bonitas vbi nō includit illud rōis qđ nūerat in eis. q a fili nō includēdo nisi illud qđ rei est. si oīo idē eēt in repinitas 7 spira: eēt hec vā pinitas est spira: l3 nī ista notō vel ppetas pinitatis est norō vl' ppetatis spiratiōis. *Quecūqz. n. si ead re simplr in oīs ipsa significata ē in ab abstracto 7 in oīb' pme ipōis siue significanti' rē pme intētiōis pdicant de se inuicē in abstracto. l3 nō in noīb' scđe i' positiōis siue accepta h3 aliq' noia scđe i' tētiōis. sic p3 in creaturis. vñ licz ista sit vā sortis est hō nō tñ rō sortis q est sin' gularitas est rō hoīs q est vl'iaf. Alii dī*
cit ali' 7 rōabili' vt vī 7 ad ppo' q ppetates in ead p' dīnt ex nā rei pzet pside rationē intellect'. qz ad h' sufficit dīpa' l3 nō sint oppositi: 7 pp h' p'dicā' vnus de alia i' abstracto nō est vā. Et h' iō qz illa dīstīc' ex nā rei est pp nō infinitatem h' 7 ill'. qz si h' vel illud eēt inf'm n' effz talis dīstīc' nec impedīret talis p'dicatio.

Circa tertiū articu

lū 3 p'dicā arguit quadrupl'r. p' sic qđ nō est pphensibile nisi ab intellectu inf'nito ē formal'r inf'm gnātiō illa vt gnā' est formal'r incōprehensibilis nisi ab intellectu inf'nito. qz rē. mī. pbat p illud yf. 53. gnātiōē ei' qđ enarrabit. qđ expōnēs hier. ome' p' sup mat. de gnātiōe eīna filij qđ indē impossibile ppha dīxīt af fatu rē. l3 qđ ē impossibile affatu ē icōphē sibile ab itellēu finito. *Qōfirmat ēt p illō amb. p' de tri. c. 5. grēs a te quō putas inquit filiū eē genitū. 7 sequit' mibi ipossibile est generatiōis scire secretū mens de ficit: vox silet: nō mea tñ sed angeloz: 7 supra cherubīn 7 seraphī. 7 supra oēs sensū est. 7 pbat ibi qz scriptū ē. par xpī q' erupat oēs sensuz: ad phī. 4. Ex hoc arguit ambro. ex quo par xpī est supra oēm sensum quō nō supra oēm sensum est tanta generatio.* *Preterea 2' arguit*

sic. oīs actio adequata principio 7 imi' no inf'nito est formaliter inf'nita: gene ratio in diuinis est actio adequata prin cípio formali inf'nito 7 termino inf'nito qz p'n' est eēntia vel memoria inf'nita. 7 p'n' termin' est fili' qui est inf'nitus. termin' ēt formalis est eēntia cōicata. si ue notitia declarata. quoz vtrūqz est i' finitū. Et p3 q' ista actio est vtrūqz ade quata. qz nō pōt eē nisi vnica huius pri cīpij ad hunc terminū. ergo rē. *Pre*
terea 3' rō subsistēdi est rō perfectissime essēdi. relatio originis prime persone ē rō subsistēdi. ergo est ratio perfectissi me essēdi. 7 per cōsequens inf'nita. qz esse in diuinis est formaliter inf'nitum.

Preterea intellectus diuinus est forma liter inf'nitus. Alioqui nō cōprehendēt inf'nita essētiā diuinā de qua tactū est qōne p' articulo p'. q' intellectus vt in tellectus eā cōprehendit. nō est aut inf'nitus. nisi qz est idē eēntie diuine que est p' inf'nita. sed p'nitas est eadē illi. ergo p'nitas pp eandē rōem est formaliter i' finita. Ad p' istoz quādo alicuius itel lectus est aliqđ p'imum obm p'imita' virtutis per illud qđlibet aliud obm in telligitur fm ordinē quē vnūqzqz obie ctū h3 ad illud p'n'. Ista p3 ex rōne i' q' facta est in i'. q. articuli 2' de intellectu 7 volūtate. Ex q'n' alie' intellect' est aliqđ p' obm p'imitate virtutis imediat' itel ligit vtrūqz ei' illud qđ est per' idē illi q' illud qđ ē p' accōis idē illi. nūc āt itellēf dīni est oīo idē obm p' p'imitate virtutis 7 adequatiōis sicut tactū est. eēn'. s. sub rōe eēntie. n'm q' personale est illi intel lectui h' obm p'imum. ppinqu' tñ est p' obiecto q' aliqđ creatū pro quāto q' est idē obiecto p'. 7 iō propinquus in eni tate. 7 per p'ns in cognoscibilitate. Ad formā argumenti maior est vera sic itel ligendo. q' si obiectū est incōprehensibi le propria incōprehensibilitate est ēt in f'm p'pā inf'nitate. sed sic maior ē flā. s. q' gnātiō illa vt gnātiō ē incōprehēbil

sed illa minor posset hic vix intellectū p
accūs vñ fm aliqō pcomitās vel adhuc
7 magis ad ppositū fm illud qd ē rō i
telligēdi ipaz. ipa enī nata ē pmo itelligi
p eēntiā tanq p p^m obiectū tā ab itellcū
diuino q bñ: qz eēntiā vt eēntiā ē pmiū
obm tā illi q iñt. ista aut rō itelligēdi
gnātoez ē icōprehēibil: 7 ita quātō pos
set dici incōprehēibil pncipatiue siue
cālīter possz etiā dici ē cōprehēibil pco
mitāter siue quātū ad illud qd icludit:
qz gnātio icludit cōicacōez eēntie q fit p
ipaz vel p naturā psonē ad psonā. Ista
aut cōicatio pzesuppositiue icludit ifini
tatē eēntie qz ipa non posset sic cōicari
plūb⁹ suppositis nisi eēt ifinita: 7 iō gnā
tio ē incōprehēibil quātū ad psupposi
tū. s. cōicacōez eēntie q requirit eē ifinitū
Sz p istas rñsiones arguit: qz sp restat
vis de ppa rōne gnātois vt gnātio ē p
qōcūqz pncipiū itelligēdi itelligat: 7 qd
qd pēgit i itelligēdo 7 cōicādo sp ip
sa i ppa itelligibilitate sua vñ icōphēsi
bil p auctoritates adductas: 7 cuiuscun
qz itelligibilitas ppa ē incōprehēibil
illud ē itelligibile ifinitū. **R^o** possz di
ci q pphēibile itellctui finito ē necessa
rio finitū: 7 icōprehēibile illi itellctui
nō ē finitū: 7 sic pcedit minor q gnātio
vt gnātio ē icōprehēibil itellctui cre
ato: 7 ita fm ppram entitatē 7 pphēsi
bilitatē nō est ifinita: s3 ex h^o nō sequit
q sit ifinita: de q tangēt i rñsione ad pñ
cipale argumētū: fm h^o g maior hui⁹ ar
gumēti ē negāda accipiēdo incōprehēsi
bile negatiue p nō possibili pphēdi: qd
ad h^o q eēt vñ opret illud itelligē pñe. s
p hñte quāritatē vñualē extēdentē se vl
tra oē pphēnsibile vl oē pphēnsibile ex
cedētē qd nō est i pposito. **Ad 2^m** adeq
tio dic ppeqūitate duoz in eadē quāri
tate: 7 sic nō ē adeqūto in pposito. Alio
mō adeqūto oī nō fm quāritatē s3 fm p
portōez: 7 sic dī aliqd adeqū alteri qd
ē sūme pportōnari sibi. si sibi sit adeq
tio vtpote effect⁹ adeq⁹ cause q ē pporti

onar⁹ i rōe effect⁹: licet ille nō sit simplr
sibi adeq⁹ eqūitate quāritatis. **H^o** mō il
luminatio dicetur adeqūa soli q maior
eē nō posset: s3 lumē nunq sit eqū etiaz
fm pfectionē quāritatis ipi soli: qz ē ef
fect⁹ equocus. **Ad formā** tñc maior est
vñ de adeqūtoe pmo mō si illa eēt: sed sic
minor ē falsa: 7 pñse vñ de adeqūtoe 2°
nec adhuc de adeqūtoe illo mō q. s. ē fm
itensionē s3 fm extēnsionē. qz. s. vnuz pñ
cipiū gnāndi nō pñ extēdi ad aliā gnāto
nem q ad istā. **Nō** ē g adeqūto quārita
tiua: nec ē ppe adeqūto fm pportōem
quātū ad itēnsionē s3 tāntū quātū ad extē
sionē: 7 ita nullo mō icludit ifinitatez
quāta ē in illo cui adeqūtur. **Ad 3^m** sic
tactū ē i pcedētī qñsione articulo 3° s3
sistē ē equocū. vno mō accipit p p se eē
vñ sic loqūtur aug. 7 bñ. c. 8. oīs res ad
se s3sistit quāto magis deus. Alio mō
p incōicabilitē p se eē. siqd ē cōicabile in
telligit nō. q. s3sistens: s3 qñ inherēs s3
sistēt 7. q. modū inherētē habēs. pmo
mō pcedo q s3sistere formaliter dicit p
fectiūmū esse 7 non dicit nisi eēntiam
fm aug. 2° s3sistere pzesupponit perfe
cte esse sed non formaliter icludit: s3 tā
tum addit incōicabilitatē supra p se eē
pmo mō acceptū: 7 illud sic ē rō s3sistē
di quod ē ratio icōicabilitē per se essen
di: 7 talis ē rō. rō aut eēndi icōicabilitē
non est ratio pfectissime essēdi. **Ad vl
timū** pcedo q intellect⁹ est formalr infi
nitus ppa ifinitate q est mod⁹ itrisec⁹
sue ppe entitatis. s. intellectualitatis vt
itellctualitatis: 7 tñ pñitas nō sic ē in
finita. cū h^o tñ pñitas est eadē realiter
eēntie aliq modo sicut intellect⁹: 7 cum
additur q ifinitas intellectus est pro
pter idēpñitatem eius ad essentiam.
Rñsio. pñmū omnino in diuinis vt ta
ctū est in pma qñsione est essentia vt
eēntia: q fm oām. est pelag⁹ ppter ppre
hēnsionē oīm pfectionū diuinaz. ista ē ifi
nita nō tñ itēsiue i se: s3 etiā vñualē pñ
mo 7 p se pñtines oīa itriseca: qōcūqz

Ad questionem
deinde de
essentia

at illud cōtinet p idēptitatē a^a sed n^o p^o oia. qz nec a se sed v^ote eēntie a qua ē hz suā infinitatē. Videl^g qz eēntia hz in finitatē r formaliter: r ppari: r primā: qz a se. qz respectu oium dī pelagus: qz oēs perfectissime cōtinet entitatē intrin^{seca} vt possibile est eā cōtineri i vno for malit. Ab hac at p^o sicut l3 loq emanāt oia ordinate. p^o quid intrinseca eēntialia que nō dicunt respectū ad extra. 2° noti onalia. 3° r vltimo creata siue extrinseca r qōl3 emanans recipit illud pfectionis ab ea c^o est capax si sibi nō repugnat. r il lius recepti cā. q. effectiua r primaria ē infinitas eēntie. cā at siue rō formalis ē ipsa entitas ppa cuiusl3 emanātiā eēnti ale g^o recipit ab ea infinitatē formale. qz talis eēnt^{is} sufficit in rōe pncipij r funda menti ad vāndū talē q^otitatē r talis q^oti tas v^oual ipsi nō repugnat sicut nec cōi cabilitas ipsi at rloni psonali cōpetit p eēntiā eē ad alterū: nec cōpetit sibi ifini tas itensiuā ppa. qz ipsa nō est capax ta lis q^otitatis sic nec cōicabilitatis. Et iā i genere pncipij formalis est stat^o. h^o eniz accipit infinitatē illud nō qz h^o est h^o: r illud est illud. sicut hoc accipit cōicabili tatē illud incōicabilitatē. qz hoc est hoc r illud est illud. repugnātia. n. formalis r nō repugnātia p^o reducit formalr ad rōz ei^{us} cui dī eē repugnātia. Tandē ab eēnt^{is} creature recipiūt entitatē finitā. qz talis sola eis ppetit. Ad formā igi argu menti dico qz sola idēptitas eēntie nō ē sola rō hūdi infinitatē formalr. sed ē rō sufficiens oī ei cui formalr nō repugnat infinitas. formalr at repugnat relōni p sonali vt pbatū est: r nulli eēntiali. Et si qras qre cōpossibilis est ifinitas huic r nō huic. pōt qri in oppo^o qre huic re pugnat incōicabilitas ē huic nō qō oēs pcedūt. r est ead^o rōio: qz in rōe pncipij formalis. qz. i. formalr h^o ē h^o r illud est illud formalr. qz at in rōe pncipij fūda mentalis ipsa eēnt^{is} est vni pncipiū illi mitatū a q^o multa si ordinate nata pce

dere r qōl3 in p^o istanti in q. q. emanat vel pcedit i esse. suā hz entitatē. h^o talē r illud talē. r huic sua entitas est rō repu gnātie alicui^{us}: c^o tñ illi nō est rō repugnā tie entitas sua. Ad arg^o pncipale sic de claratū fuit in pzi^o arti^o infinitas in enti tate dicit totalitatē in entitate r per op positū suo mō finitas dicit p^oialitatem entitatis. oē. n. finitū vt tale minus ē ifi nito vt tali: fm euclidē. 7. conclōne. 4. ois nūerus mior maioris nūeri ps ē vel ptes. Hoc nō sic itelligendū est qz iste bi nari^{us} sit ps illi^{us} inarij: qz nūbil est sic i oī uinis. sed q^o ad pporitiōes oēs attendē das i q^otitatib^{us} ille binari^{us} se hz ad illum inariū sic ps vel ptes ad totū. qz sili mō excedit ab i^o inario sic excedit ali^{us} binari us ab a^o inario c^o ē ps. Ita dico h nulluz creatū est ps dei cui dē sit simplicissim^{us}. sed oē finitū cū sit minus i^o entitate infi^o pformit^{is} pōt dīci ps. l3 nō sit fm aliq^o p portione dēiminatā qz excedit in infi^o. r h^o aliud ens ab ente infinito dī ens p pncipatiōz. qz capit pte illi^{us} entitatis q^o ē ibi totalr r pfecte. Hoc g^o volo hēe qz oē finitū cū sit minus infinito est ps. cui g^o re pugnat eē ps vel excedi realr ab aliq^o ei repugnat eē finitū. nūc at p^onitati huic repugnat eē ps oīnitatis illo^o vel excedi a oīnitate. qz pp infinitatē oīnitatis pa ternitas cū sit cōpossibilis sibi in eodez supposito est simplr idē sibi. r p pns re alit^{is} excedi nō pōt nec ē ps n^o rōz pti hēe nō g^o est finitā nec infinita sic p^o pbatū ē qz sic finitū hz rōz pti mō pdcō ita in finitū hz rōz totū h^o. f. ex plenitudie q^o titatis v^oualis sue mensurās oē aliō vt mal^o p accessū ad ipz r minus p^occssū. l3 nec p^onitās hz rōz totalitat^{is}. qz mēsuratio f3 gradū quēdā pfectiōis stat ad ali qō p^o i ordie mēsuradi. qō ē eēnt^{is} abso^o. Dico g^o breuiter qz p^onitās nec formalr est finitā nec formalr infinita. Et cū ar guis ex dīlione imediata entis in ista et anteq^o descēdat in. io. gnā. cōcedo bñ qz ista nō didunt ens vt iā p^octū ē ad aliqō

gen. imo qdlibet gen. et ens ut immediate in
differens ad. lo. gna est p. esse ens finituz.
finituz tñ et inf. nō vidunt ens nisi ens
q. tñ. q. sicut fm p. b. m. j. p. b. i. finitū et in
finitū q. titati p. gruūt qd est vez de fini
to et infinito p. p. e et q. titate p. p. r. e accepti
ita et extēsiue loquēdo finitū et infinitū
ut si passiōes entis cōueniunt p. esse enti
q. to in se hñti q. titatē aliq. p. f. ectionalē
talis at q. titas nō cōuenit entitati nisi q.
pōt ēē p. r. i. a. l. i. s vel totalis inf. cēntias. q.
titatē. n. p. p. a. t. ā ad aliā stati o. z excedē v.
excedi et ēē p. r. i. a. l. e vel totale sic h. loqui
mur de p. r. i. a. l. i et totali: p. r. i. n. i. t. a. s at ut p. r.
nitas nō pōt ēē inf. entitates totalis nec
p. r. i. a. l. i. s. Possz ēē dīcī q. q. titas v. r. u. a. l. i. s n.
cōuenit nisi entitati q. d. d. i. t. a. t. i. u. e. ut. f. o. i.
stīguīt ab entitate hypostatīca. et p. p. n. s
nec finitas nec infinitas. Ista at entitas
h. s. i. t. in se quoda q. d. d. i. t. a. t. i. u. a tñ ut ē tal
est m. h. y. p. o. s. t. a. t. i. c. a. / 3. o. dīcī pōt q. q. titas
v. r. t. u. a. l. i. s nō cōuenit nisi entitati abso.
Sed ille due rñsiōes vltīme p. c. e. d. ūt ali
qua dubia de entitate hypostatīca et en
titate relatiua. q. f. n. h. e. a. n. t. q. titatē v. r. t. u. a. l. e.
Uiso de relatiōe origis in diuis se
quit qd de relatiōibus cōib. et est vnica.

Quoniam equalitas i di
uinitis sit relo
realis. arguit q sic illa relo est
realis que hz fundamētū rea
le et extrema realiter distincta. ista ē h.
q. r. e. p. b. o. m. i. b. i. est magnitudo real. f.
eēntie. et p. s. o. n. e. realit. sūt dīstīctē que dī
cunt ad inuicē equales. Contra oīs re
realis fundat super actiōz et passiōz vel
supra q. titatē. s. meta. in deo nulla r. l. o
realis fundat sup q. titatē. q. z h. z. a. u. g. u. s. s.
de tri. c. 2. de est magn. sine q. titate. q. n.
est ibi re. r. e. a. l. i. s nisi fundata sup actionē
et passiōē. talis aut ibi est sola re. o. r. i. g. i. n. i. s.
equalitas aut nō est rela. o. r. i. g. i. n. i. s q. z
eiusdē r. o. i. s in viroq. extremo. Itē eadē
est magnitudo in tribus personis sicut
eadē essētia. q. extrema nō si realit. dīstīn
eta nec per p. n. s. rela. r. e. a. l. i. s. Dic si tria vi

dēda. p. m. o si equalitatē i diuis sit aliq.
fundamētū reale. scōdo si sit realis dīstīc.
extremoz. 3. o si illa equalitas ex natura
rei insit extremis fm fundamētum.

Primus articulus

habet tria. p. o vidēdum de fundamēto
equalitatis in cōi. 2. o quid posset assigna
ri fundamētum equalitatis in diuis. et
si sint plura fundamēta que et quot et 3.
de quocūq. eoz si sit ibi reale. p. m. videt
accipi a p. h. o q. fundamētum equalitatis
sit q. titas. ait. n. in p. r. e. d. i. c. a. m. e. n. t. i. s q. p. r. o.
p. r. i. u. i. est q. titati fm eā equalez vel ineqle
dīcī. Istud 2. m. notat fundamētum illius
relationis. sicut ipse loquit. c. de qualita
te q. p. p. u. m. sibi est q. aliquid fm eam dī
cat sile vel dīstīle. Istud dīctū de funda
mēto equalitatis vel silitudinis videt ma
gis explicare. s. meta. c. de adaliquid:
equale: sile. idē h. z. v. n. ū. dīcunt oīa. eq. l. i. a.
quoz quātitas est vna. silita quozū qua
litas est vna. idē quoz s. b. a. est vna. h. i. p. e.
v. i. innuere q. nō sola quātitas ē funda
equalitatis h. z. requirit vnitatis q. titatis.
et tūc est qd gnālior qdē p. p. o. s. i. t. a. duplex
vna an vnitatis sit formale in fundamēto
eq. l. i. t. a. t. i. s. et si oaret q. sic an imediatior
q. ipsa q. titas ē est vnitatis: vel e. z. 2. o qd
an vnitatis sit per. p. e. r. t. i. n. e. s. ad fundamē
tū equalitatis iporet per. a. l. i. q. d. pos.
vel solū p. r. i. u. a. t. i. o. z. vel negatiōz q. si dī
ceret solā negatiōz ipotare et cū h. e. e. p.
de fundamēto equalitatis siue tanq. r. o.
p. r. i. m. a siue remota sequit q. gnālīr eq.
litas nō eēt r. l. o. r. e. a. l. i. s. Ista cōclusiōez ge
neralē et istas duas p. r. e. m. i. s. s. a. s ex q. b. u. s. se
quit nō o. z hīc dīscutē q. z t. r. ā. s. c. e. n. d. ūt q. o. z
p. p. o. s. i. t. a. cōcedentes. n. equalitatē ēē ali
bi relationē realē adhuc negāt spālīter
de equalitate diua. Esto tgi q. eq. l. i. t. a. s
gnālīter sit r. l. o. r. e. a. l. i. s vel positiua necio
siue nō adhuc inquirēt si q. t. u. m. est ex p.
te eoz que requirunt ad relationē realē
p. n. t. et eque saluari in eq. l. i. t. a. t. e diua sic i
equalitate creata. De 2. in isto articulo

.s. de equalitate in diuinis in spali quid sit et fundamētū. Illud videt aug. assi gnare 2° de fide ad petrū ubi loquens d tribus personis diuis dicit. nulla iquit alterā pcedit eternitate. aut excedit ma gnitudine: aut superat pte. qz nec filio p anterior aut maior est. Et pot addi aut et potētiō. Illud dictū Aug. proba tur ex dictis phi. qz si equalitas est fm qritatē cū qritas p oluidat in conti^m z discretā in diuis nō pot eē equalitas fz qritatē discretā. qz nulla est ibi nisi tri nitas. q nō est nūerus. vel si est palitas minor ps est quodā maioris. z ita ineq lis sibi. Quāritas at cōtinua didit i per manētem z successiuā. in deo nō est qritas successiua. est tñ aliq que est sibi cor respōdens q est qritas duratiōis. z illa ppe dī emitas. qritas permanēs in cre aturis dī cōiter magnitudo mol. z ois sibi cōrēdens in diuis dī magnitudo virtutis. Sequit g ex dicto phi dcm aug. q ad hoc q equalitas sit in diuis aut est fm magnitudinē. aut fm eternitatē. 2° dcm aug. exponit. qz tunc ex dictis vī superfluere 3^m qd addit fm ptem. Sz est rñsio q equalitas aliquoz attendit ppe fm aliquid et intrinsecū z ad se. ex pñti tñ equalitas attendi pōt in ppatōe a. extrinseca. Unde ex psequēti ex hoc q aliqua formā aliquā habent in equali gradu sequitur q fm eaz possunt equa liter agere in compatione ad extrinseca equalitas ergo potestatis proprie nō est alia ab equalitate magnitudinis. z hoc ex equo distincta. sed est. q. explicans qdā equalitatē magnitudinis. que. s. ma gnitudo est forme actiue. sic in creatur que habēt equalē magnitudinem caloris habēt potētiā equalē calefactēdi. sic g sunt tria cōnumerādo equalitatē que ē in cōpatione ad extrinseca cū equalita te que est fz intrinseca pprie at z ex equo sunt tñ duo que sunt ad se z ad itra fz que attendit equalitas. s. fz magnitudiez z eternitatē. Et forte propter ista Aug.

in replicando tñ modo ista duo repli cat. nō potētiā cū ait nō est pater filio anterior aut maior. nō dicit aut poten tior. Est etia3 aliud du^m circa illud di ctum aug. quare nō scdm plura attē dicitur equalitas. sunt enīz pater z filius equales scdm sapiētia: fm bonitates: fz iusticiaz zc. talia. Respōdeo non sunt equales fm sapiētiam nisi vt habent ea vnā magnitudinē. z iō fm quācūqz per sectionē essentialē sunt equales. sp. pxi ma rō equalitatis est magnitudo illius perfectiōis. z iō per solā magnitudinem i telligit ipse quācūqz perfectiōē essentī alē. quātum. s. ad illud qd est fundamē tum equalitatis. qz nulla fūdat nisi sub ratiōe magnitudinis. De 3° in isto arti culo pz q ad illud vidēdum oz tria vīo re. pxi^o an magnitudo sit ibi ex nā rei: 2° an emitas. 3° an potestas. De p^o oportz tria videre. p^o qualiter magnitudo poni possit in diuinis. 2° qz magnitudo ē ali cuius magnitudo. iō ad hoc q hēamus magnitudinē ex nā rei oz p^o habere alt quid ex natura rei cuius sit magnitudo Et 3° an illa magnitudo et sit ibi ex nā rei. vt sic pxi^m isto qd. s. est de magni tudine requirat tria ad hñdum cōplere propo^m. De p^o pha. 5. meta. c. de quāti tate dicit. Sunt autē magnū z paruum z maius z minus z fm se z ad inuicem dicta quāti passiones fm se. trāsserunt ēt z ad alia hec noia. vlt dicere q ma^m z parū siue accipiant absolute. z fm se siue respectiue fm se cōueniunt qritati ppe dicte. translatiue autē alijs. Et hoc apparet satis per rōem quia nō negar3 pha equalitatē esse indiuiduoz eiusdez spēi in quolz genere z in equalitatē spe cieriū. z per pñs cū fm ipm equale z in equale nō dicant nisi fm quātitatē qriti tas aliquo cōuenit omni entī cuiuscūqz generis. z per pñs licet magnū z parū fm eum sunt passiones proprie quātita tis tamen translatiue accepta sunt tran scendentia z passiones totius entis.

aug. aut. 6. de tri. c. 7. ista magnitudine
 qua phs dicit translatiue dicta dicit esse
 magnitudinem non mole sed bonitatis et pfe
 ctionis. In his inquit non mole magna
 sunt idem est maius et quod melius esse. Patet
 quod magnus primo secundum arist. ppe dcm: et secundum
 aug. magnus mole non est in deo nec in alio
 spuali: sed magnus translatiue secundum phm: et
 magnus bonitate et virtute vel pfectioe p
 ponit ibi: quod illud est transcendens pueniens suo
 modo omni entis. **Quantum ad 2^m** ne de dubijs
 asserat certum. certum est quod est ibi eentia ex
 natura rei. quod etiam declaratum est in primo arti
 culo pme questois. Et statim ex hoc inferat
 3^m. scilicet quod ipsa eentia ut eentia habet ex natura rei
 ppa magnitudinem et hoc probat auctori
 tate et ratione duplici. auctoritas est dam. c.
 9. ubi vult quod eentia est pelag' quodam sbe i
 finitu et inimitu. eentia ut sepe dcm est
 de ab eo pelag' quodam. q. ppositate et pma
 pphensione hns oim et ut sic fin ipm est
 infinita et intermiata: sic ergo est infinitas eent'
 ut eentia. Ex his sic arguit: eentia est infi
 nita ex natura rei ut accipit ex aucte dam.
 quod ut est pelag' est infinita: et ut est oino p^o ex
 natura rei de pelag'. infinitas aut eentie dicit
 magnitudo ei⁹ ppa: ergo habet pnam magni
 tudinem ex natura rei. minor quantum ad aliqd
 satis pz: quod sicut quantitatiua infinitas p
 pte dicit magnitudinem: imo extensue il
 limitatorem quantitatit ppe ita infinitas
 intensiua: et in pfectioe dicit summa pfectioez
 vel magnitudinem pfectiois. Per rationem
 arguit sic: infinitas intensiua puenit eentie
 ex natura rei illa est ppa magnitudo eentie ergo
 et maior probat: quod sicut declaratum est in
 questione pcedere infinitas intensiua non
 dicit ppetate vel passione ei⁹ cui⁹ est sed
 modum itrisecu ei⁹ circumscripita etiam qua
 cumqz ppetate. nulli ergo pot puenire nisi
 cui ex natura rei intrinsece puenit pbo mi.
 quod eentia quidditatis absolute quod nata est
 hie rationem mesure vel meturalis vel coue
 nit finitu vel infinitu cui ergo repugnat fini
 tu ei puenit infinitu. talis est eentia diuina
 Posset ergo argui ad pbandum ma. p hoc quod

relatio rationis non pot ppetere infinitas inte
 siua: quod tunc relatio rationis est pfectio sim
 plicitatis: nec infinitas pot alicui coperere ex
 relatioe rationis sed tamen ex natura rei. 12° arguitur
 sic per rationem mod^o obiecti bifici ut obie
 ctu bificu est: et in et ex natura rei. Infinitas
 intensiua est talis mod^o in eentia diuina ergo
 ibi ex natura rei: et per pns magnitudo. maior
 probat ex pfectioe alicui⁹ act⁹ bifici quod ut
 melius capiat distinguat de duplici actu
 intellectus et hoc loquedo de simplici ap
 pphensione siue intellectu obiecti simpli
 cis: vnus indfinit pot esse respectu obiecti
 exntis et non exntis: et indifferenter etiam re
 spectu obiecti non realit pntis sic et realit
 pntis: istu actu frequenter expimur in no
 bis quod vltia siue quidditates rez intelligim⁹
 eque siue habeant ex natura rei esse extra in
 aliq supposito siue no. et ita de pntia
 et absctia. et etiam hoc probat a posteriori quod
 scilicet pclusionis vel itellect⁹ pncipij eq in
 intellectu manet re exnte et non exnte pnt
 te vel absente: et eq pot hui⁹ act⁹ sciendi co
 clusione et itelligedi pncipiū: ergo eq pot hui⁹
 itellecto extremi illi⁹ a quod depedet illud itel
 ligere pplexum pconit⁹ vel pncipij. iste
 actus intelligedi quod sciensific dicit pot: quod
 puius et reqsit⁹ ad itelligedi pncipij pntia
 tis ppe dicit abstractiu⁹: quod abstrahit ob
 iectu ab exntia et non existetia: pntia et ab
 sctia. Ali⁹ act⁹ intelligedi est quod tamen non
 ita certitudinalit expimur in nobis. pos
 sibilis tamen est talis quod. scilicet pntia sit obiecti pnt
 tis ut pntis: existens ut existens hoc p
 batur: quod ois pfectio cognitiois absolu
 te quod pot coperere potetie cognitue sensiti
 ue pot emineter coperere potetie cognitue
 intellectue. nunc aut pfectiois est in actu co
 gnoscendi ut cognitio est pfecte attigedi p^m
 cognitui. non aut pfecte attigitur quod non in
 se attigit sed tamen in aliq diminuta vel
 deriuata similitudine ab ipo. sensitiua at
 bet hac pfectoem in cognitioe sua: quod pot
 obm attigere in se ut exntis et pntis est in exi
 stetia reali: et non tamen diminute attigedo
 ipm in quodam pfectioe diminuta: ergo ita pfe

etō ppetit intellectiue i cognoscēdo: s; nō
 poss; sibi ppetē nisi cognoscēt exns 7 vt
 in existētia ppa pns ē vel i aliq obiecto
 intelligibili eminenē ipm ptnēre de q n
 curam ad pns. talē aut actū cognitōis
 de existēte vt existēs 7 pns ē h; angelus
 de se: nō tm enī intelligit mīchael se eo
 q intelligēt gabrielē si gabriel adnichila
 retur intellectōe. s. abstractiua: s; intelligit
 se vt exntē 7 vt exntē eūdē sibi: sic etiā
 intelligit suam intellectōem si reflectat
 sup eā: nō solū p considerādo intellectōez sic
 qdā obm abstractū ab exntia 7 nō ex
 istētia: q; sic intelligit intellectōem alterius
 angeli si nulla intellectō e ēer: s; intelligit
 se intelligē h° est intellectōem sibi inexistē
 tem: g ista intel° possibil angelo ē possi
 bil simplicit intellectiue nre: q; pmittit
 nobis q erim° eqles angelis. ista in qua
 intellectio pōt ppe dici intuitiua: q; ip
 sa ē intuitio rei vt existētis 7 pntis. **Ex**
 ista distinctōe ad ppositū. **Act°** brificus
 intellect° nō pōt eē cognitio abstractiua:
 s; nccō intuitiua: q; abstractiua ē eque
 existētis 7 nō existētis: 7 sic britudo pos
 set eē obō nō exntē: qd ē impossibile ab
 stractiua etiā posset hūi l; obm nō atti
 gatur i se sed i similitudine. britudo autez
 nunq habet nisi ipm obiectū brificum
 immediate ad se attingat: 7 h° est qd ali
 qui vocāt 7 bñ ipam ituitōem visionez
 faciale: 7 accipit ab aplo p° ad coē. i;.
 videm° nūc p speculū in enigmatē: tūc
 aut facie ad facie. **Ex his** p; maior q; si
 actus brific° ē nccō intuitiū ipi obiecti
 g est ei° vt exntis 7 in exntia ppa pntis:
 g ois pditio q est obiecti p se brifici ē ei°
 p se vt in exntia reali: imo vt i ipsa rea
 li exntia pntis: ex q habem° ma/pbatō
 mī. q. s. infinitas sit p se cōditio obiecti
 brifici. null° itellēs nec etiā volūtas i ali
 q obō pfecte detat nisi sit i eo tota pleni
 tudo pmi obiecti quāta. s. ppossibil ē p°
 obō: tal plenitudo pmi obiecti vltē vl vo
 lūtat nō pōt eē nisi infinitas: g nulla porē
 tia brificabil pōt detari i aliq nisi sit infini

tū 7 p pns infinitas ē p se pditio obi deta
 ti: 7 ita brifici: ma. pbat p° q; cū po° nā
 lū iclinat ad p° obm suū. vbi autē nō ē
 plenitudo obi pmi: s; defect° plenitudi
 nis ibi nō est detudo: imo po° vltēri in
 elinat vbi vltēri° ē rō pmi obiecti. Pro
 batō mī. cui nō repugnat infinitas illud
 nō h; totalē plenitudinē sibi possibilez
 nisi sit infinitū. hoc p; q; sola infinitas
 ē sūma plenitudo ei° cui ē ppossibil. nē
 aut pmo obiecto tā itellect° q volūtat
 infinitas nō est icōpossibil: q; siue sit ens
 siue vez vlt aliqō tale abstractuz ab oī
 bus siue pmi ens vel pmi vez qd vtu
 alit ptnet alia p; q; infinitas nō repugnat
 sibi: g nō h; totalē plenitudinē suā nisi
 hēat infinitatē. Sic g quātū ad istum
 articulū de magnitudie habem° q; ibi
 sit aliqd ex nā rei cui° sit magnitudo vt
 eēntia: 7 q; ei° sit magnitudo ex nā rei 7
 qlis magnitudo q; nō ppe fm pfm: s;
 trāsupitue 7 nō mol. fm aug. s; pfectōis

Adtra ista arguit sic. 5. de tri. c. 2°. Idē
 inq; aug. ē illi esse 7 magnū eē: g magni
 tudo trāsit i eēntia: 7 p psequēs nō ma
 net ibi magnitudo fm ppriaz rōez ma
 gnitudinis. nō aut fūdat eqilitatē nisi nō
 rōne magnitudinis: nō dico mol s; vtu
 tis. Rōo dico q oī ppetate p iposibili
 le vl possibile circūscpta ab eēntia diui
 na ipa h; ppa magnitudinē. s. ppa; inf
 mitatē. h; enī gradū intrisecū: sic res fini
 ta h; ppa; finitātē: imo magis sic si cir
 cūscribas ab hōie oēm ppetatē adhuc
 h; ppa; finitātē in ordine entiu; sic g
 pcedo q est idē deo eē qd magnū eē: 7 a
 liq mō sic l; dicē magis intrisece q deo
 iustū eē vel sapiētē esse: q; nō ita dic ma
 gnā ppetatē vl attributū sic iustuz
 vel sapiēs. trāsit ergo i ipm ppi sūmaz
 idēptitatē magnitudinis ad eēntiā cū i
 fers; g nō manet fm ppa; rōem magni
 tudinis: negan° ē pnia: imo i creaturis
 sic trāsit magnitudo pfectōis q; nō est
 aliud realit ab eo cui° est: 7 tm māz fm
 ppa; rōem magnitudinis vt pprimū

fūdamētū eq̄lītatis vel ieq̄lītatis. Et ei
vna species entis quāticūq; imālis al-
teri sp̄ei imāli eq̄lis v̄l ieq̄lis fm̄ p̄fecti
onē: q̄ manet in eam magnitudo fm̄ p̄-
fectōēz vt fūdas istā eq̄lītātē: 7 tñ trāsit
ista magnitudo in eēpiāz p̄ idēptitātē:
qz ait aug. 6. de tri. c. 7. de ista magni-
tudine idē est mai⁹ eē qd̄ melius eē. boni-
tas enī eēntialis q̄ vna sp̄es est melior
alia nō ē res addita eēntie. Nō sūt q̄ op-
posita in diuinis ūmo nec i creaturis trā-
sire 7 manē si recte intelligat: trāsire p̄-
pter realē idēptitātē: 7 manē p̄p̄ p̄p̄az
q̄dditātē: nec seq̄tur: manet q̄ manet re-
aliter distinctū: s; sic aliqd̄ manet qñ sua
p̄p̄a q̄dditas nō ē d̄structa siue p̄ corru-
ptionē siue p̄ reductōem ad possibilitā-
tē siue p̄ cōfusionē sp̄o trāsire ignis i aquā
12° si p̄ potētā diuinā resolveret i mām
p̄mā fm̄ se manētē: 13° si ex eo 7 aqua
gnētur mixtū neutri actualitate manē-
te nullo istoꝝ modoz trāsire aliqd̄ in di-
uinis 7 solo mō sic trāsire infert nō ma-
nē. Non q̄ seq̄tur p̄p̄ oppositū manet
hoc ē in p̄p̄a 7 p̄fecta 7 plena actualita-
te: q̄ manet realit̄ distinctū: qd̄ declarari
posset si eēt questio de alietate reali. sed
ex h̄ seq̄tur aliud dubiū: qz sicut se hēt
magnitudo ad essentā sic se v̄ h̄e eq̄lī-
tas ad idēptitātē. si q̄ magnitudo trāsit
in eēntis eq̄līt as trāsibit i idēptitātē: 7
ista nō erūt tres r̄ones cōes i diuinis. s.
eq̄līt as similitudo 7 idēptitas. Hic pōt
p̄cedi q̄ eq̄līt as n̄ eque distiguit ab idē-
ptitate 7 similitudine sic ista duo distiguit̄
tur in se: s; q̄ eq̄līt as dīcat modū p̄p̄uz
v̄riusq; r̄onis ad h̄. s. q̄ tā idēntas q̄
similitudo sit p̄fecta. Si enī p̄ impossibile p̄-
h̄et diuinitatē maiore 7 filius minore
eēt qdā idēptitas ibidē. s; qz fun⁹ nō ha-
bēt eādē magnitudinēz nō eēt ibi p̄fecta
idēptitas qz nō cū eq̄lītate. Cōsimilit̄
duo h̄ntes scīaz maiore 7 minore sūt alī
quo mō files: s; nō p̄fecte files: qz nō eq̄-
les in scīa i q̄ assilant. magnitudo igitur
eadē cuiuscūq; fūdamētū siue idēptitātē

siue similitudinis dat̄ cuiuscūq; idēptita-
ti 7 similitudini q̄ ip̄a sit p̄fecta eq̄līt as: q̄
dicit modū similitudinis: q̄ ip̄a sit p̄fecta
7 modū idēptitātē qz q̄ ip̄a sit p̄fecta sic
magnitudo eadē dicit modū fūdamētū
s. q̄ ip̄z sit p̄fectū. Ultio i isto articulo
v̄llo de magnitudie videndū ē q̄ est vni-
tas q̄ vt pus dcm̄ ē videt̄ requiri siue p̄
se siue q̄cūq; mō in fūdamēto eq̄lītatis
Et ē sciēdū q̄ si vnitas magnitudinis a-
licubi sit real̄ 7 realit̄ h̄ verissime ē real̄
qz hec vnitas ē numeralis siue singula-
ris magnitudinis i duob⁹. in alijs nō ē
vnitas numeralis: s; s; aliq̄s forte sit vni-
tas aliq̄ oīs siue r̄ois de q̄ nō curo mō.
tñ certū ē q̄ nulla vnitas veri⁹ ē real̄ q̄
vnitas numeralis: 7 q̄ ista sit p̄p̄e i dō alī
cū? cōs oib⁹ p̄sonis dicit dam. c. 8. In
oib⁹ inqt̄ creatis hypostasib⁹ qd̄ diuer-
sum ē re cōsiderat̄. cōcātio aut̄ 7 copu-
latio 7 vñū r̄oe siue cognitōe cōsiderare
in sacra vō 7 icōp̄rehēribili trinitate ecō-
uerso ē. illic enī cōe. qd̄ 7 vñū re cōside-
rat̄. vñū qd̄q; enī hoꝝ se h̄z ad alteꝝ nī
hilomī? q̄ ad seipm̄. cognitōne vō ē qd̄
diuīsū. Ad p̄positū ē etiā r̄o: qz ex. io.
metha. vñū 7 multa imēdiate diuīdūt̄
ens: q̄ si ex nā rei in p̄e 7 filio sit magni-
tudo eēntie vt p̄batū ē illa magnitudo
vel erit vna vel p̄les: nō p̄les qz nō alte-
r⁹ r̄ois p̄z nec etiā p̄les eiusdē r̄ois qz ea-
dē eēntia numero nō est magna pl̄ibus
magnitudinib⁹ eiusdē sp̄ei v̄l r̄ois: q̄ bre-
uī hēm⁹ p̄cōnē p̄mā hui⁹ p̄mī articuli
s. q̄ eq̄lītatis idiuinis. put̄ dī fm̄ magni-
tudine ē fūdamētū reale 7 ex nā rei quā-
tū ad qd̄libet qd̄ redit̄ ad fūda^m eq̄lītā-
tis: 7 h̄ eq̄ sic in qd̄libet fūdamēto cuius-
libet eq̄lītātē siue magis idiuinis. Restat
nūc vidē de eēntate. p̄z qd̄ q̄ ip̄a ē ali-
cū? qd̄ ē ibi ex nā rei: qz ip̄a ē exēntie vt
exēntia. exēntia aut̄ ē ibi ex nā rei. alioqn̄
nūb̄ eēt ibi exēns ex nā rei. hēm⁹ q̄ aliqd̄
ex nā rei cū? ē eēntitas. s; oꝝ q̄rē an ex nā
rei p̄ueniat sibi eēntitas vt eēntitas: v̄l q̄
sic: qz sic infinitas intēliua dicit modūz

fulandus
p̄p̄
eq̄līt as
similitudo
distiguit̄

intrinsicū cēntie vt cēntie ita cēntas vt
cēntas dicit modū intrinsicū exntie vt
exntie: tunc cū ibi sit exntia ex nā rei.
pari rōe mod⁹ intrinsec⁹ illi⁹ et h⁹ ex nā rei
sicut mod⁹ intrinsec⁹ alteri⁹: p h⁹ ē diony
sius de diu. nōi. c. 5. p. 3. de⁹ nō qdā
mō est exns: s; simplr et circūscriptiue to
tū eē accipit in seipso et p accipit: ppi qd
dicit rex scloz: et seqtur: ipe ē eē exntib⁹
et ipm ē exntiū: et exns an scia. ipe ē eni
eui euoz q est an scia. Cōsili mō vī sibi
attribuere eui euoz p qd intelligit eter
nitas fm q ipe ē exns simplicit et circū
scripte. Quia illud obijcit p illō boeci
5. de pso. p. 6. vbi vult q cēntas ē in
infinabil vite tota siml et pfecta posses
sio: et sūis snia hētur ab ansel. mon. 27.
et fm istā corrigēda ē snia. ricar. 2. tri. 9.
Qare inqt initio et fine et oi mutabilita
te dat emū ē: sic suppleda et intelligēda ē
ista snia fm descriptōem pdictā in q po
nit vita q accipit p exntia actuali pfe
cta quō Joh. 5. sic p hz vitā in semetip
so sic dedit et h. g. ponit tanq pnotatū
qz qsi sūm vī sūdamētū cēntas: et illō
certū est eē in deo ex nā rei sicut exntia p
fecta: s; alia tria. s; terminabil qd exclu
dit desitōez: et tota sū qd excludit succel
sionē: et pfecta possessio qd excludit de
pēdentia et participatōem. illa enī nō vi
dentur dicē vltra vitā nisi rloem positi
uā vel negatiuā. negatiuā quidē negati
one terminatōis: negatōe succelssionis: et
negatōe depēdētie. et rloez positiuā po
rētiāle vel aptitudināle qz inēminabilis
vī dicē posse p se coexistē cuicūqz dura
tōni vel exntie tota siml sine variatōne
et succelssione posse coexistē cuicūqz pfe
cta possessio a seipso existē et nō depēdē
in exndo. Fi g hēc ē ppiissima descriptio
cēntas quā iuenim⁹: et h ē vnuz tm ex
nā rei. s. vita/3 aut q pplēt rōem et nō
sūt ibi ex nā rei vt vī qz p se ipōrtāt vel
negatōem alicui⁹ imperfectōis extrinsec⁹ vī
rōne aliquā aptitudinē vel potentiale
ad aliqd extrinsecū et nec sic nec sic est ali

qd eoꝝ ibi ex nā rei: et p pns nec cēntas
vt cēntas erit ibi ex nā rei. Hec cōclo et
si pcedit pōt rīderi ad illud qd arguit i
pcontrarium q. s. cēntas sit ppus modus
exntie diuine sicut infinitas essentie di
uine: hēc ē neganda qz si p impossibile
essentia diuina raptim transiret adhuc
haberet tam essentia q exntia modum
intrinsicum. s. infinitatem intensiuam: s;
nō haberet illa exntia cēntatē p quam
intelligimus infinitatem duratiuā: q vl
tra infinitatē intensiuam non addit ni
si negatōnem efficiendī vel relatōnem
ratōis potentialitatis. s. coexistēdi cu
cūqz possibit: que relatō non est nisi rō
nis. hoc piz hoc modo quia si angelus
annihilaret cras nō hēt alium moduz
intrinsicuz in nā sua q si maneat eter
num sicut manebit et fm aliqs sine suc
cessionē: quia illam negant de euo: nō
est g possibile vltra infinitatem intensi
uam cēntie vel exntie que infinitas dici
tur magnitudo siue sit huius siue illius
intelligere ibi aliquā quantitatem q sit
ibi ex nā rei q. s. sit duratōnis ppetue: s;
quicquid intelligitur super addituz ad
dit relatōnem rationis vel negatōnis.
Verum est igitur q exntia hēt modum
sibi intrinsicum sicut essentia: sed illud
non est nisi infinitas intensiua. eternitas
autē vt eternitas siue infinabilis dura
tio vt infinabil duratio n ē infinitas. Ad
p. 10. pcedo q ex nā rei de ē exntia circū
scripta: hoc est infinita intensiue:
ita q magnitudo proprie exntie est infi
nitas: et ita esset si per impossibile de
us statim desineret esse. Sed quod ad
dunt vltēius q ipse est eum euozum
hoc est eternus vī eternitas verum qui
dem est hoc: quia sua existentia habet
repugnantiam ad desinere esse: et funda
mentuz illius repugnantie est ibi ex na
tura rei scz existentia: sed formalis ratō
repugnantie ad desinere esse siue sit ne
gatio desitionis siue necessitas coexistē
di cuicūqz compossibili: hoc vltra

illud qđ est ex nā rei addit negatiōz im
pfectiōis ad respectū ad extra. nec dīo.
dicit qđ ibi ex nā rei est eū euoz sic est
exns. sicut fz aug. dicim^{us} deū ēē magnū
esse sapientē bo^{us} rē. sicut frēqnter dicit
nō tñ pp h^{oc} o^{mn} qđ illi ex nā rei pueniat h^{oc}
vel illud sine oī negatiōe vel rōne rōis.

Quātū g ad istū articulū hī c^{on} sit cini
tas. i. exntie. De ista cinitate an insit ex
nā rei teneat alia via duaz dictarū iⁿ
que videt inquirēti pbabilior. **De vni**
tate cinitatis tanq^{ue} q^{ue} titatis fundamē
litate r hoc sū rōe vni^{us} nō o^{mn} hīc alit^{er} oī
scutē qđ dcm est pūus de vnitatis magni
tudis. **De 3°**. i. p^{ri}ate. ptās maxime im
portat rōnē ad possibile. r p p^{ri}ns rōnē
rōis. qz sicut alibi pbatū est de^{us} ad nihil
aliud a se pōt referri realr. si g ptās vt
ptās ponat fundamētū q^{ue} ad illud fun
damētū nō est ibi eqūitas ex nā rei. Si
āt accipiat ptās p iⁿ fz qđ iste respect^{us} oī
de deo qđ forte est voluntas qz illud est
absolutū qđ est p^{ri}ncipiū oīum possibili
um. si volūtas vt volūtas ponat ibi ex
nā rei de q^{ue} tactū est aliqd in p^{ri} qōe. seqt^{ur}
qđ illud fundamētū qđ ē reale est ibi ex
nā rei. sed tñ illud nō est fundamētū eq
litis fm ptātē vt absolute accipit. sed
vt accipit sū rōe ptātis ad obā extriseca
Nā fm volūtatē absolute p^{ri} r siliū n
si eqles nisi fz magnitudinem intrisecam
volūtatē. r illud est p^{ri} fz qđ attēditur
eqūitas. nō at 3°. fz g volūtatē vt 3° sūt
eqles put volūtas est eqūis p^{ri} possibi
lis. ita qđ eqūitas ptātis est sp eqūitas p^{ri}
cipij vt p^{ri}ncipij. r p p^{ri}ns eo^{us} qđ aug. inten
dit assignare eqūitatē fz ista 3° sp includi
tur in fundamēto eqūitatē 3° ptās vt po
testas sūe cālitas actiua. r cū iⁿ nō sit nī
si rōis nunq^{ue} fundamētū qđ assignatur
3° eqūitatis est ibi ex nā rei. **Sed** obijct^{ur}
qz rō nō pōt fundari in rōne. g nec eq
litas in ptātē. p^{ri} pbat. qz si sic. eēt pces
suo in infiⁿ. tū p aug. 7. de tri. 3°. oē qđ
relatiue oī est aliqd excepto relatiuo. g
o^{mn}z reducere ad aliqd absolutū. r o^{mn}z rō

nez fundari i aliq^{ue} absoluto. **Diceret** for
te qđ aīcedēs nō est verū qz. 5. geometrie
dīfiniūt euclides pportioābilitatē sic. p
portioālitas est silitudo fz pportioēm.
Silitudo ista dicit rōnez formāl^{is} r est
pportio r pportioīs vt duoz fūdamē
toz siliūm. pportio at māifeste impo
tat relatiōz. **Sed** qđqd sit de h^{oc}. **Ad p**
positū pōt dici qđ rō rōis pōt bñ fūdari
in relatiōe rōis. sicut ista est vā loqndo
de intētiōib^{us} scōis gen^{eris} est spēs. hec intē
gen^{eris} cōcipit sū intētiōe vliori qđ spēs qđ
est vīe. r p^{ri}ncipit sicut dīns spē ab hac in
tētiōe spēs r ab hac qđ est oīa. r n hīs
sub se per^{is} iferiora nisi nūero oīa. Nāz
hec intētiō genēris in coloze r iⁿ aīali
nō oīnt nisi nūero solū. fūdat^{ur} g hec
intētiō que est spēs in hac intētiōe que ē
gen^{eris}. r rō h^{oc} possibilitatis ē in relatiōib^{us}
rōis. qz ipsa rō pōt ppari ad aliā. possūz
āt relatiōz rōis intelligere r eā ad aliāz
ppare. g iⁿ 2° rō fundatur in relatiōe p^{ri}
rō at equalitatis que fundatur in pote
state est tātum rō rōis sicut illud in fū
damēto est tātum relatiō rōis.

De scdo articulo p^{ri}ncipali
tria dico. p^{ri} qđ eqūi
tatis in oīuis extrema si realr dīstincta.
2° qđ ipsa ē requirit dīstinctiōem realez
extremoz illoz. 3° qđ ipsa nō qualicūqz
requirit puta cōcomitanter. sed p^{ri}exti
git illā dīstinctiōem. **P^{ri}mu** p^{ri} qz p^{ri}sone
dicitur equalēs ista equalitate vna al
teri. nō autē oī essētia equalis sibi vel p
sone vel ecōuerso. persona at a persona
dīstinguitur realr. 2° pbat per auctozita
tē hīl. qui dicit. 3. de tri. **Silitudo** sibi
ipsi nō est. Si at silitudo nō requireret dī
stictiōem extremoz posset aliquid idēz
ēē sibi sile. sic est de idēptitate. idē. n. ē si
būpfi idē. p eo qđ idēptitas nō reqrit ex
tremoz dīstictiōz. **Hoc** at pbat auctori
tate aug. 6. de tri. c. 8. vbi vult qđ in filio
est p^{ri} equalitas. Si at equalitas nō req
reret dīstictiōem extremozum possz pa
ter esse equalis sibi. r per p^{ri}ns cuz p^{ri} sit

por origine filio pma eqlitas est in pre.
 nuc aut p tato dictu aug. e vez qz no e
 ibi eqlitas nisi in psonas distinctas: et to
 no e ibi nisi genito filio. In ipso g est p^a
 eqlitas et terminatiue q. s. pⁱ e eqlis sibi: et
 pma eqlitas q. denotatiue vl relatiue q
 s. no e ad terminu aliq^o subsequete. / 3^m p
 bat. s. q. distinctio perigit roi eqlitatis: h
 pbat rōe fudata i auctate accepta. ioh.
 5. ptem suū dicebat deū eqlē se faciedo
 deo. et inuit tal demōstratō xps dicebat
 et vssime ptem suū deū eē: g se faciebat
 h^o e se asseribat eqlēm deo. cōcatō at
 pfecta nē nō pōt eē sine cōcatōe et in p
 pzia sua magnitudie: et p pns nē sine eq
 litate in cōcatōe et illū cui cōcat: et q
 ipa cōcatō siue gnatio q importat i h^o
 q ptem suū dicebat deū perigat ipi eq
 litati. pbat p h^o qz qlis ordo real eēt in
 aliq si illa eēt distincta realit tal ordo e
 in ea vbi sūt eadē solū distincta rōe. hec
 rō est sup^o sepe declarata. nuc at si eē
 tie magnitudo differret realit ab ipa ef
 fectia: eētia por eēt realit magnitudie: et
 p pns cōcatō eētie cōcatōne sue ma
 gnitudinis: g qliscūqz distinctio sit in il
 la i pposito tali mō cōcatō eētie erit
 prior cōcatōne magnitudinis et p pns
 eqlitate: qz nō est in altero extremo nisi
 fm magnitudinē cōcatā. / 2° arguit ad
 idē qz plalitas eiusdē rōnis nccō finita
 nccō perigit plalitatē alteri^o rōnis fm
 quā ipa dēminet. Ista fuit declarata i
 solutōe 2° qōnis. mō aut eqlitatis i pso
 nis diuis plalitas e eiusdē rōis et nccō
 finita: g ipa perigit plalitatē alteri^o rōis
 p quā ipa dēminat ad certaz plalitatez
 Ista plalitas alterius rōnis preexacta n
 pōt poni nisi in ppetate psonali. minor
 quātū ad pma pte. s. q. eqlitatis i psois
 diuinis e aliq plalitas pbat: qz relatiue
 opposita nccō sūt distincta et p pns plu
 ra et cū rōes i eis sūt rōes oppositōis
 ille eq vel multomagis erit oppositē et
 distincte: et si idē nō pōt eē sille sibi vt. s. dī
 ctū e fm hyl. multomagis eqlitas i vno

eqli e distincta ab equalitate in alio eqli.
 Alia ps mi. s. q. illa e eiusdē rōis satis e
 euides: qz sic e in qlibet eqlitate. / 3° ps
 mi. s. q. e nccō finita pz: qz alioqui pos
 sent eē infinite eqlitates i diuinis et per
 pns nccō eēt: et si instet q maior ppo
 sitō e vā d plalitate reali et nō alia. si at
 minor sic accipiat plalitatē eqlitatu esse
 realē in diuis tūc petis pncipiū. Contra
 h^o maior e vā de qūqz plalitate siue rei
 siue rōis. mi. etiā pbat e qliscūqz sit. s.
 q. nccō e plalitas qz nō solū i rōib^o re
 alib^o nō pōt eē eadē rō real in vtroqz
 extremo s3 alia et alia: imo h^o vez e i re
 latōib^o fm rōem. quāuis enī rōes rōis
 sint dīminute entitatis respectu rōnuz
 realiū: tñ in sua entitate hnt oppositōez
 et distinctōem corrēdentē sue entitati: vt
 pz in ex^o satis pueniēt. rō entz eē vt dē
 de deo e tñ rōis: et tñ ipa cā suo modo
 oppositōez et incōpossibilitatē tāta hēt
 ad cātū sicut pñitas ad filiū. nō enī pe
 titur pōlo i mi. accipiedo i mi. q ista sit
 plalitas realis: s3 tñ accipit gnālī q sit
 distinctio eqlitatis i relatiuo et suo corre
 latiuo qd vez e sine relatio sit realis si
 ue rōis et e plalitas nccō finita et eius
 dē rōis. sedtur g pōlo: q nccō perigat
 aliquā distinctōez alteri^o rōis p quā dē
 minet: et nō iuenit tal alteri^o rōis nec re
 alis nec rōis nisi plalitas ppetatū per
 sonaliū. Juxta illud pz correlatiū ppi
 qd rōes cōes pcludūt de psonis i di
 uinis p rōes originis: sic dcm e in 2° ar
 ticulo p^o qōnis q p ppetates eēntiales
 pcludūt de psonis hntib^o illas ppetates
 psonales ppi qd: vtpote p mēoziaz pfe
 ctā ppi qd pcludūt de psona hntē talez
 mēozia a se q sibi pueit dīcē vbi pscm
 et p voluntatē pscāz pcludūt q hnti eā a
 se pueit spirare: quē admodū pcludūt si
 mēozia differrz a dīcē: et volūtas a spira
 re: ita i pposito pōdo rōes pōales ad
 cōes e sillis pcellus qz si differrent realit
 hīc istā nāz eadē p gnātōz et eē idē vel p
 gnātōz hīc magnitudinē eadē et eē eqlia

q dēminet
 hūc

sic p h° qd ē a pducē b pfecte ipscā ma
gnitudine demonstrat eqlitas a 7 b ita
vbi ē oīa qliscūq; rōnī sp manēt idē or
do pceptū quātū ad noscibilitatē: 7 p
pns idem ordo scibilitatis.

Contra dicta ī isto

art. ob. dupl. p° 3° p° 2° 3° illā itā
pbatōz de pērigētia illa. **Q**otra p° sic
eqlitas aliqz n̄ ē nisi rō fm magnitudi
nes eorūde p mēsuratas in se: n̄ ē q eqli
tas eoz nisi fm plures magnitudines
adiutē p mēsuratas: q cū fm magnitu
dinē eēntie n̄ ē psonaz eqlitas cum h
nō possit eē plalitas rei: s; tū rōis o; q
magnitudo bis accipiat fm itellctū ad
h° q fūdet eqlitatē semel. s. vt i hac p° 7
semel vt i illa: q nō ē distinctio fūdamētī
q reqrit nisi per tū iteratā acceptōnem
itellctō 7 ita rōis tū. **P**retea fōr eiusdē
rōis nō distiguit nisi p distinctōem mē:
ex. 12. meth. eqlitas ē fōr tū 7 eiusdē rō
nis 7 vt acceptū ē i arguēdo nō ē ibi mā
aliq; q nō ē ibi alia 7 alia eqlitas: nō q ē
h solū n̄ distinctio fūdamētī fm p° arg^m
s; nec distinctio rōnū oppositaz fm istō
arg^m. **P**retea 3° pbat q nec ē distinctio
extremoz iquātū sūt extrema q tū req
rit. nā extrēa n̄ sūt extrema nisi iquātū
tūmāt rōez. nō at tūmāt nisi iquātūz
hnt fūdamētū eqlitatē 7 iquātū hnt illō
nō distiguit. 14° 7 vltio. qd pueni pso
nis diuis fm sbaz nō distiguit i eis. nūc
aut fm aug. 5. de tri. 7. qrim° f; qd pū
sit eql sūt. nō at fm h° q ad ptem dī si
lī. **R**estat q vt f; illō qd ad se dī sit eql:
hec aug. hī q hec mī. assūpta. s. q eqlitas
pueniat psois fm sbaz. **I**staz qtuor rō
nū 3° pfirmat pma: 7 4° scōaz 7 pnt tā
gī p distincti rōib°. **P**ria rō vī eē fūda^m
vni opiniois 7 iō 3° illō qd accipit i ea p
fūdamēto. s. q eqlitas real reqrit distin
ctas magnitudines 7 p mēsuratas. arguit
p° sic: **R**ōnes q fūdat in aliq fūdamēto
vt ipm ē vni nō magis reqrūt distinctiō
nē et q ille q fūdat in aliq nō vt vnuz

7 h° loquēdo hincinde eqlit. s. quātū ad
illud qd ē eē relatōz realē s; relatōes ori
ginis fūdatū in eēntia diuisa nō vt vna
ita q vnitas nō ē rō pima fūdati 7 re
latōnes cōes p oppositū fūdat in fūda
mēto illo vt vni ē: q nō maiorē distincti
onē reqrūt i fūdamēto rōes cōes vt sint
reales q rōes originis. s; iste nō reqrūt
fm oēs: q nec ille. **P**retea eēn° fm se 7
nō vt bis accepta fm itellctm fundat di
stictas relatōes reales originis. p tato vt
vī qz ipa vt secūda in rōe pncipij cōica
tūi 7 imini cōicabil est ifinita fōlī: sed
ipa vt quāta vūalī ē ifinita fōlī: imo
ipa ē quāntas ifinita: q pari rōe ipa vt
sic quāta p fūdare rōnes cōes opposi
tas reales: 7 nō tū vt bis accepta p p
deratōez itellct°. **P**retea qd addit de
quātitatib° distinctis p mēsuratis. **Q**ue
ro quid intelligit p illud qd ipē dicit eq
litate realē nō ē nisi fm magnitudines
sic p mēsuratas. aut enī p h° qd est eē cō
mēsuratas itelligit rō fōlī eqlitatis. aut
aliq rō pūla fūdamētal. si p° ē manife
sta petitio: nō ē real p mēsuratō: q nō ē
real eqlitas. si 2° nō vī pbabile q sit rō
i fūdamēto p supposita eqlitati: imo cō
mēsuratio actual vī eē posterior eqlita
te qz vī ipotare coextēdēz 7 applicatō
nē aliqz eqlitū 7 modū talē extēdēdi si
ue hndi quātitatē f; quā pnt coextēdi
7 applicari ad hoc q sint p mēsurabilia
Un corp° xpi in eucharistia nō ē pmen
suratū alicui hnti quātitatē: s; nec p mē
surabile potētia p pinq sb eo mō q hē
ibi eqlitatē. nō est q arg^m aliq° a pōri nō
est real p mēsuratio: q nō ē real eqlitas.

Ad arg^m igit rñdeo q si eēnt due ma
gnitudines qriū neutra aliaz excedēt hē
rēt tū vltia rōem quātitatis fūdaris eq
litate vnitate l; dīmīnutā 7 fm qd. qn
aut ē in duob° suppositis eadez magni
tudo numero tūc cū distinctiōe extremo
rū ē ibi vnitas simplr. hētur q simplr ex
tremoz distinctiō 7 simplicitē vnitas fōr
me fm quā referūtur: 7 ita verū ē ibi il

lud qđ reqrit ad relatōem cōem qđ si nō
 ēēt vnitas forme i extremis nisi fm qđ:
 nā relatio cōis h° h3 gnale cū alijs qđ rlo
 reqrit distinctōem extremoz: s3 h° hab3
 spāle qđ reqrit vnitatē fūdamēti: negāda
 ē g illa ppositio qđ eqllitas nō ē real nisi
 fm plures magnitudines: imo illa qđ est
 fm plures magnitudines ē fm qđ eqll-
 tas real: q2 ē fm vnitatē magnitudinis
 fm qđ: g vbi ē vna magnitudo simpli-
 citer ppi eqllitatē simplr r realē nō op3
 qđ illa vnitas sit bis accepta vt rō fūda-
 dī: q2 iterata acceptio nīhil adderet ad
 illud qđ ē rō fūdandī: s3 magi distrabēt
 tīmō sufficit qđ ipa realit sit vna habi-
 ta i extremis realit distinctis. Ad 2^m de
 illa ppositōe maiore dictū est in questi-
 one. 2^a. r expōita ē intentio pbi. i. me-
 taphy. quō accipit mā r h° mō eqllitas
 h3 mām: q2 plalitas eqllitatis nccio per
 igit plalitatē alteri rōnis fm quā nccio
 determinat ad certā plalitatē: vt p3 i 3^a cō-
 clusione isti articuli qđ ē qđ eqllitas pxi-
 git rloes originis. Ad 3^m cū dī extre^m
 inquātū extremū terminat pōt. diuersi
 mode itelligi ista reduplicatio vel q2 re-
 duplicat relatiū qđ dī oppositū vel cor-
 relatiū: vt reduplicat rō fōrl vltima: qđ
 f. vltimate fōrl ē relatiū vel corre^m: vel qđ
 reduplicat rō fōrl nō vltima s3 fūdamē-
 talis. q. pūia pmo r scdo maior ē vā qđ
 f. extremū inquātū extremū oz realiter
 distingui ab extremo: 2° falsa ē: r soluz
 illo modo minor ē vera. vñ pbatō qđ ac-
 cipit qđ extremū inquātū ē extremū ter-
 minat. Adhuc ibi li inquātū h3 tantā re-
 duplicatōem quātā pxi r solūmō in 3°
 sensu pbat p h° qđ iminat inquātū hēt
 i se fūdamētū. Ad 4^m dico qđ hec ppo-
 sitio fm qđ sit cōpatio ad pdicatuz re-
 spectiū non sp notat suum casuale esse
 rōem formale vltimatā inherētie pđica-
 ti: s3 cōius vel saltē cōiter notat spm eē
 rōnem fūdamētalē. dico enī fōr. fm al-
 bedinē esse similem pla. cum tamē al-
 bedo non sit rō formalis proxima effē

di similem pla. sed similitudo essendi
 similem sicut albedo essendi album.

Pro tanto tamen hoc concedit quia al-
 bedo est rō fundamētalīs similitudinis
 dico tūc qđ aug. intelligit ibi qđ eqllis est
 patri fili^o fm sbam q2 pūitas r filiatio
 non sunt proprie rationes fundamen-
 tales ipsius equalitatis: s3 aliqd qđ ē cōe-
 eis r aliquid quod est ad se: quando er-
 go accipit in ma. illud quod dicitur fm
 sbam in personis non numeratur in eis
 ista est vera prout li fm notat proximā
 ratōem formalem: r sic minor est falsa
 nec ad intentionem aug. sed tūmodo i-
 telligit prout casuale huius prepositio-
 nis fm: notat eē ratō fundamētalīs re-
 spectu relationis qđ predicat rli obijcia-
 tur quare ergo pater non dicitur pater
 fm sbantiam cum sbantia sit ratio
 fundamētalīs respectu paternitatis r
 immediat^o qđ respectu equalitatis per-
 te. Dicit potest qđ cum dicitur fm sbaz
 ibi accipitur sbantia prout est vna. ē
 autem fundamētū vtriusq3 relationis
 vna qđ ē xpīs s3 nō vt vna imo vt vna
 in tribus est fundamētum equalitatis
 ipsa autem que est vna r non vt vna in
 tribus est fundamētum paternitatis:
 siue filiationis: imo vt secunda in ra-
 tōne principij r terminū cōicabilis qua
 si proximo fundat. Aliter potest dici
 logice qđ nihil dicitur vere competere
 alicui fm a si a sit ratio transcendens r
 hoc siue rō formalis siue fundamēta-
 lis: vnde hec ē falsa fōr. fm colorē est al-
 bus. hec autē est vera fōr. fm albedinē ē
 albus: nunc autē essentia est ratio funda-
 mentalis paternitatis. est tamē trāscen-
 dens. est autē equalitatis ratio fundamē-
 talis non transcendens sed adequata: r
 ideo scdm logicam augusti. proprie lo-
 cutus est: vt hec sit vera aliquo modo
 pater secundum essentiam est equalis
 quō ista non est vera fm essentiam est
 pater: imo ista est vera fm memoriā
 est pater: q2 ista ratio fundamētalīs ē

adequata relationi illi. / 2° dicitur his q^{ue}
dicta sūt in 2° art^{iculo} de p^{er}igē^{te}. D^{icitur}. n. q^{ue} eq^{ualitas}
litas nō ē aliq^{uod} realis re^{alis} distincta a p^{ersona}
lib^{er}. sed i suo intellectu icludit illas 7 ef^{fectu}
sentie vnitate 7 h^{oc} sic deducit. In vnīs nō
est p^{er}siderare nisi effētiā 7 r^{ationes} reales
q^{uod} sūt distincte. idē at ad se nō refert. nec
re^{alis} refert ad aliā r^{ationē} p^{er} aliq^{uod} r^{ationē} aliā
Cū. n. dī q^{ue} p^{er}nitās opponit^{ur} relatiue si
liatiōi opposito nō est re^{alis} media inī filia^{lis}
tiōz 7 p^{er}nitatē. q^{ue} isto re^{alis} multiplicaret i
infi^{nitum}. 7 iō eq^{ualitas} vtrūq^{ue} iporat 7. s. p^{ersona}
sonaz distinctiōz 7 effētie vnitatez. q^{ue} ex
h^{oc} si eq^{ualitas} q^{ue} sūt eiusd^{em} siue vni^{us} magnitu
dinis. icludit g^{enerale} eq^{ualitas} i suo intellectu 7
r^{ationes} distinguētes 7 effētie vnitate. Co
tra istud: si. n. iclūgat per se icludere 7
nō t^{amen} mālū siue p^{er}igēdo h^{oc} v^{er}ū flm. p^{ersona}
q^{ue} effētia 7 re^{alis} nō faciūt p^{er}ceptū p^{ersona} vni^{us}.
nullus. n. p^{er}cept^{us} vni^{us} ē p^{ersona} se ad se 7 p^{ersona} se ad
altēz. eq^{ualitas} at v^{er}ū hīc cōceptū p^{ersona} vni^{us}.
P^{ro}pterea q^{ue} p^{ersona} icludit aliā aliū rōis
nō est p^{ersona} eiusd^{em} rōnis. eq^{ualitas} at est p^{ersona} se
vni^{us} rōis in p^{ersona} se 7 si. g^{enerale} nō icludit per se
r^{ationes} origis istaz p^{ersona}az. q^{ue} ille r^{ationes} loes
sūt aliū rōis. Dico g^{enerale} q^{ue} eq^{ualitas} fundam^{entalis}
talī iporat effētiā. p^{er}igētiue at cōno^{uit}
tat r^{ationes} personales. sed nec p^{ersona} se h^{oc} vel
illud iporat. sed per se iporat r^{ationem}
aliq^{uod} et alter^{ius} rōis a r^{ationib^{us}} origis. q^{ue} re^{alis}
h^{oc} idē fundamētū remotū q^{ue} a^{li} re^{alis} h^{oc}
fundamētū p^{ersona}piquū. 7 fm hanc relati
onē cōem p^{ersona}ne p^{ersona}stitute p^{ersona} r^{ationes} origis
referunt. Et p^{ersona} h^{oc} ad ar^{tem} cōcedo enī q^{ue} h^{oc}
eq^{ualitas} effētia nō refert ad se. neq^{ue} et h^{oc}
eq^{ualitas} p^{er}nitās refert ad filiationē. sed
nō sequit^{ur}. g^{enerale} p^{er}nitās nō est a^{li} re^{alis} ab eq^{ualitas}
tate. imo fm eq^{ualitas} refert p^{ersona} hīs effēti
am 7 p^{er}nitatē ad filiū. nec apparet p^{ersona}ba
bilitas in ista p^{ersona}ntia eq^{ualitas} est re^{alis} a^{li} ab
illis origis. g^{enerale} h^{oc} illā vel idē refert ad se v^{er}
re^{alis} ad r^{ationē} oppositā. imo q^{ue} plus est h^{oc}
p^{er}nitatē nec refert idē ad se nec re^{alis} ad re
lationē oppositā. sed relatiū ad cor^{re}
latiū oppo^{nit} 7 sic est in p^{ersona}posito. nisi q^{ue}
ibi relatiū cōstituit p^{ersona}mo relatione q^{ue}

refert. hic autem t^{amen} denomiāt a relatiō
ne qua refertur q^{ue}si aduenticia.

De tertio articulo

olco q^{ue} ista re^{alis} q^{ue} inest extremis istis inest
h^{oc} fundamētū q^{ue} ē in eis ex nā rei. Et
h^{oc} p^{ersona}bat duplici auctoritate euangelij 7
duplici auctoritate Aug. 7 duplici rōe.
p^{ersona}ri^{us} auctoritas est Joh. 5. p^{ersona}ri^{us} allegata.
p^{ersona}riem suū dicebat eē deū eq^{ualē} se faciēdo
deo. qua. n. necitate 7 realitate p^{ersona}ri genu
it filiū eadē genuit sibi equalē dicēte au
gu. 5. max^{ime} li. 3°. c. 2. vel. 29. Si dicim^{us}
inquit q^{ue} p^{ersona}ri maior est filiū. q^{ue} pater ge
nuit filiū nō genuit. cito respondebo. i
mo ideo pater maior non est filiū. quia
equalē genuit filiū. 7 hoc iudei ceci^{li} itel
lexerūt fm q^{ue} pertractat Ariso. sup Jo.
5. q^{ue} x^{ristus} in dicēdo se filiū patris dice
bat se ex hoc eē equalē patri. Et hoc ite
rū probatur ex 2^a auctoritate euangelij 7
2^a aug. illa euangelij est Joh. 20. q^{ue} dōle
mibi pater maior omnibus est. 7 ver
bum Augu. huic cōsonans est. i. 5. de tri
ni. c. 14. pater inquit genuit filiū per
omnia equalē sibi non enim seipsum
integre perfecteq^{ue} dixisset si aut minus
aut amplius esset in verbo q^{ue} in seipso.
Ex istis formatur talis ratio. perfectissi
ma cōmunicatio non est nisi perfectissi
mi termini cōmunicabilis 7 imperfectis
sima magnitudine scōm quā omnio sit
equalis productus producendi. Si er
go ex natura rei ē p^{ersona}municatio illa in ge
neratione oluina est necessario perfectis
sima sicut terminus perfectissimus cō
municatur in magnitudine perfectissi
ma qua datur filiū. q^{ue} est maior oibus
sicut ipse dicit. sic ex natura rei data est
sibi equalitas ipsi patri habenti eandē
essētiā in eadē magnitudine. Huic
concordat tertia auctoritas scripture q^{ue}
est ad philo. scōo non rapinaz arbitra
tus est esse se equalē deo. Et cum hac
tertia auctoritate concordat Augu. sup
Joh. ome^{us}. 16. sup illō eq^{ualē} se faciēs deo

Sed non ipse se faciebat equalē s; ille illuz
generat equalē. si ipse se faceret equalē
deo cadet i rapinā. Aug. vult dicere nō se
fecit equalē dō rapiēdo v; usurpādo equali
tatē s; faciebat. i. asserēbat se equalē deo. p
pter h^o qd dixit se natū ex deo. vñ dicit
ibidē xps equalis pāi nat^o ē. Uñ sic illuz cō
mēdat apls. qd cū in forma dei eēt nō ra
pinā arbitrat^o ē eē equalē deo: qd ē non ra
pinā arbitrat^o nisi q nō usurpauit equali
tatē dei: sed erat i illa in q nat^o ē vñ pmi
sit aī. ecce inq; intelligūt iudei qd nō i
telligūt arriani qd dei filiuz ineqle pāi dī
cūt: nec iudei itellerūt ptem eē equalē fi
lio: s; tñ itellerūt i verbis q; tal pme
daret fili^o qd equalis eēt pāi. Ex oib^o isti ver
bis scripture 7 aug. vñ hūi q sic p nālē ge
neratōis cōicata ē filio nā eadē 7 magni
tudo sbe sic 7 equalitas. Ad pconē istaz
rō pma ē ista: si eēt alia magnitudo in
pāe 7 in filio fm arrianos fili^o eēt mior
pāe minoritate q eēt relatio realis 7 nō
tñ ratiois. rōnes enī de pmo mō fūda
te sup quantū nō vt vnū sunt reales: iō
magis vel eq si eadē magnitudo cōicat
erit equalitas real. 7 2° rō est q qsi pfirmat
istā: q nō vī pbabile q opp^m ipsectū sit
i entib^o ex nā rei. 7 nō possit ibi eē op^m
psectuz ex nā rei: Nūc āt equalitas ē op^m
psectū 7 iequalitas op^m ipsectū fm aug. b
quātitate aīe vbi loq; ad discipulū sic:
equalitatē inq; in equalitatē iuris anponis:
nec qsq; ē vt estimo hūano sensu pdir^o
cui illud nō vedeat. Nūc aut in entib^o ē
pfecta iequalitas q; maioritas 7 minoritas
ex nā rei 7 real: q vī irrōnabile q in entib^o
nō sit pfecta equalitas real 7 ex nā rei.
nūq; aut ē perfecta nisi i personis diuinis:
q; nūq; alibi est magnitudo pfecta
Ansilr posset argui de idēptitate 7 di
uersitate: q; idēptitas ē extremū siue op
positū pfectū. ē aut fm multos aliq di
uersitas pfecta i entib^o q sit relatio real
q aliq idēptitas pfecta q sit relatio real
nūq; aut est ita pfecta sicut in psonis di
uinis. illa enī q est eiusdē suppositi ad se

nō est relatio real. illa aut q ē in creatur
is alterius ad altez nō ē pfecta: q; non
est ibi nisi diuinuta vnitas. Ex his tri
bus articulis pcludit solutō questōis. si
enī fm cōem sniaz relatio realis nō req
rat nisi ista tria. pmi fūdamētū reale
qd. i. sit i re 7 ex nā rei. 2^m 7 extrema re
alia 7 realit distincta. 3^m 7 q ipa ex nā rei
insit extremis. absq; s. oī pconsideratōe itel
lect^o vel absq; operatōne potentie extri
sece. 7 ista tria conueniunt equalitati in
diuinis eque sicut cuicunq; equalitati i
entibus: vel magis vt patet de se in arti
cul^o pmissis sequitur q hec equalitas
erit relatio realis sicut alia quecunq; re
alis 7 magis ista q quecunq; alia. Ad
primum argumentum principale patz
ex pma sententia que ponitur de ma
gnitudine in primo articulo: quia non
est illa magnitudo mol sed perfectio
nis: 7 sic deus est magnus fm augusti.
non sine quacunq; magnitudine: quia
esset contradictio nec per consequens si
ne quantitate quacunq;: sed est magn^o
vno modo sine quantitate. alio modo
non. Ad secundum argumentum pa
tet q magnitudo nō numeratur: respō
deo ad primam obiectionem contra di
cta in scōo articulo. 3° arguitur sic: il
la relatio non inest ex natura rei q eque
inest si inest ex sola consideratione i
tellectus circumscripta existentia reali.
sed circumscripta per impossibile exi
stentia reali diuinarum personarum
posita tamen sola considerari in intelle
ctu earuz: adhuc intelligitur equalitas
quemadmodum nunc in entibus ratio
nis intelligitur que non excedunt se fm
suam entitatem: equalitas q personaz nō
necessario reqrit exntiam reales psona
rum sic quin sine ea possit itelligi esse.
R^o q oīo necessario psequitur aliqd siue
exntis siue fm exntia psequitur illō vt exntis
ita ipm vt itellcm nēario psequitur illud
vt itelligit vt quēadmodū ad hōiez rea
lit exntē psequit ipm eē risibile exnt ita si

telligat hō siue sit. siue non sit nccario
intelligit risibile pñs ipz in intellectu nec
tñ sequit q risibile nō sit et passio realis
ita hic pp neciaz psecutionē equalitat
ad supposita distincta in nā dina siue i^a
existant eqūitas puenit eis exñter siue i^a
intelligent circūscribēdo exñtiaz vel ab
strahēdo ab exñ^a in intellectu psequit eq
litas. Ad formā g argumēti dico q i^a
maior q accipit rlonē nō ēē reale q ppe
tit extremis hñtib^o oio ēē rōis pcedi p
si intelligat q eis tñ ppetēt vt hñtib^o esse
rōis. sed sic mior est flā. nō. n. tñ puenit
isti vt hñtib^o ēē rōis s; ēē reale tñ reali

Uso de his q cō
uent^ount deo p pparationē ad itra^o et
spālit de his q ipōrtāt respēm
psonē ad psonā restat vidē de his q cō
ueniūt deo p pparationē ad extra. siue q
ipōrtant respēm dei ad creaturas. Et p^o
de respectu p^o ēē difficultas. vno q^o ad
extremū cui puenit. 2° q^o ad extremū si
ue oppo^o qd respicit. De respēu ad ex
tra q^o ad illū cui pueit duo s; q^o sita. p^o
de i^o extēo in gnālī. 2° spālī p^o q^o ē ista

Arum deū ēē oipotentē pos
sit nālī rōe et necia de
mōstrari. Et h^o in gnālī intelligēdo non
descendēdo ad aliq^o psonā i spālī 2^a q^o
est spālī pando ad vnā psonā. vtrum
vbiū dei vel fili^o in oīnis hēat aliq^o cālita
tē ppar respēu creature. Ad p^o sic pce
dit. vī p^o q^o deū ēē oipotentē possit nālī
rōe demōstrari. qz nālī rōe demonstrat
deū ēē infinite potētē. g et oipotentē/añs
pbat. qz phs pbat. 8. phi. deū ēē infini
te potētē ex h^o q mouet tpe infinito / p
bo pñtiā. infinita po^o nō pōt ab aliqua
po^o excedi: nec intelligi excedi. qz tūc ali
qua posset ēē maior i^a. et ita i^a nō effz in
finita. sed ois po^o q nō est oipoten^a pōt
intelligi excedi a po^o que est oipotentia.

Ad oppo^o si pōt demōstrari deū ēē
oipotentē. g et deū posse gnāre filiū: pñs
falsum. qz est mere credibile. et per pñs

nō nālī rōe demōstrabile. pñ^a pbat per
Aug. 3. max^o li. 3. c. 7. vbi arguit sic. si
p^o nō genuit filiū sibi equalē aut qz non
potuit aut qz nō voluit. Et vltius argu
it si nō voluit eū inuidū dixisti. si nō potu
it vbi est oipotentia dei patris. Quid g ar
guere si p^o nō potuit gignē filiū sibi eq
lē nō fuit oipotēs. g ex opposito si est oi
potēs p^o gignē filiū sibi eqle. et ita si añs
est demōstrabile et pñs. Preica si sic
posset demōstrari deū posse creare oīne
creabile. pñs est flm. qz angelus ē qddā
creabile et tñ nō pōt demōstrari nālī rōe
vt vī q angel^o sit ab eo creabil. qz phs
sequens rōem nālē nō posuit intelligen
tias creatas a dō. imo eas necio a se po
suit. hoc est nō ab a^o effectiue. i. 2. meta. c.
5. Vbi postq^o ondit sbam sepatā nullā
hñe magnitudinē per hoc mediū. qz hz
po^o infinitā et infinita po^o nō pōt ēē i
magnitudie querit vtz ponēdū sit vnā
talē aut plures et desmīat q plures. Est
g nō solū s; ipm p^o sbā imālis sed qun
qz infinita et pari rōe est a se necia. Hic
pmittende s; due distinctiones necie. Et
2° iuxta mēbra distinctionis soluenda est
q^o. Prima distinc^o est nō ex p^o posteri
orē que est q demōstrationū a^o est ppi
qd siue per cām: alia qz: siue per effm.
Probat ista distinc^o per rōem. qz omne
necium verū nō euīdēs ex iminis hñs
tñ pñexionē neciam et euīdētem ad aliū
vt pñs necium euīdēs ex iminis. p^o de
mōstrari per illud verū euīdēs. nūc at
aliq^o verū neciū nō euīdēs ex imis hz
cōnexionē neciaz ad aliq^o vezz. accep^o
a cā et aliq^o ad verū acceptū ab effectu.
nō solū. n. vitates de causis nō pñt esse
sine quibusdā veris de effectib^o. sed nec
ep^o igr pōt aliq^o verū debēri per aliq^o
verū euīdēs acceptū a cā. et tūc pp qd
vel per aliq^o verū acceptū ab effectu et
tūc qz. Et vī hic sequit correlatiū q pri
cipia imediata siue euīden^a ex iminis n
pñt demōstrari demōstratione qz. q^o
si verū est tūc quedā media vera iter p^o

Infinita
pñtiā

vera et conclusiones ultimas et soluz illa
sunt demonstrabilia. quia per veravlti
ma. qualiter autē verū acceptū ab esse
ctu possit esse evidens et tamē veruz ac
ceptū a causa nō evidens patere potest:
si aliquis cōsideret modū illū acquiren
di sciam p^o meta. et 2° posteriorū per ex
perientia. q^z per experientia est frequen
ter notū de effectu. q^z ē ex multis singu
larib⁹ acceptis a sensu et nullo modo sci
tur propter quid ita est. q^z illud nō h^z a
sensu nisi mediante vltiore inquisitōe
2^a distinctio est de oipotentia. et illa p^{re}
supponit cōsum intellectū huius imi
ni oipotentia: qui talis est. q^z oipotentia
nō ē passiva s^z activa nō quēcūq^z s^z cāri
ua per hoc h^z q^z ipsa est respectu alteri⁹
in eētia cābilis. q^z nō est cālitās nisi re
spectu diuersi simplr. q^z est po^a respectu
possibilis nō gnāliter vt opponit impos
sibili. nec etiā vt opponit necessario oī
mō a se prout cōuertit cum producibili
sed respectu possibil^{is} prout possibile idē
est q^z cābile. q^z iminus potētie causati
ue. includit ēt oipotentia quādā vniuer
salitatē nō quidē ipsius potentie. nō enī
oipotentia est quēcūq^z po^a formalit^{is}. q^z
nō est po^a aliqua creature. Sed ista vni
uersalitas est ipsius potētie nō simplici
sed respectu huius q^z est possibile siue
creabile. vt sit sensus oipotentia est ipsa
po^a activa respectu cuiuscūq^z creabilis
Et hoc p^o intelligi duplr. vno modo q^z
sit cuiuscūq^z creabilis imediate vel me
diate. alio q^z sit cuiuscūq^z creabilis et i
mediate saltē imediatue cause. hoc est
nulla alia causa activa mediante.

De scdo articulo

videndū est de demonstratione. et p^omo
de demonstratione pp quid. 2° de demō
stratione quia. de demonstratione pp
quid si tres cōclusiones. **Prima ē ista**
deū esse oipotentē vtroq^z modo accipi
endo oipotentia^z est verū demonstrabi
le in se demonstratōne propter quid/2^a

cōclusio istud verū est demonstrabile vi
atori stante simpliciter statu vie. 3^a cō
clusio: illud verum nō potest demonstra
ri viatori ex notis sibi naturaliter et de
lege cōi. de demonstratione quia si due
cōclusiones. **Prima est ista** deū esse oī
potentē omnipotentia respiciente ime
diate quodcūq^z possibile. licet sit veruz
nō tamen est nobis demonstrabile de
monstratione quia/2^a cōclusio deū ē
omnipotentē omnipotētia imediate vt
mediate quodcūq^z possibile respiciente
potest demonstrari a viatore demōstra
tione quia. sic ergo sunt. 5. cōclusiones
ex quibus integratur solutio questiois

Prima cōclusio probatur sic. illud est
verū demonstrabile in se propter quid
per aliud verū prius gnāliter q^z ex ter
minis suis habet q^z sic posset demonstra
ri. tale est istud verū deus est omnipotēs
vtroq^z modo ergo et maior patet. q^z
tale verū est in se quale est ex ratioe ter
mino^z. vnde illud est in se verū notum
per se q^z ex rationibus terminoz est p^o
notuz. ex hoc sequitur q^z tale verū in in
tellectu cōcipiente sic terminos sit per se
notuz/minor probatur. quia verū illud
q^z ex terminis suis est necessariuz et me
diatuz ex terminis etiā habet q^z in se sit
demonstrabile propter quid. tale veruz
est istud. deus est omnipotens vtroq^z
intelligēdo oipotentia. proba^o patz. n. q^z
sit verū et necessariū. nec hoc hic proba
tur. q^z de hoc nō est questio sed tū mō
de modo quo illud verū possit ostendi
siue innotescere. Q^z ēt sit verū necūm
mediatū probat. qualis est ordo realis
inter aliqua distincta reali. talis ē ordo
cognoscibilitatis in eadē qualitercūq^z
distincta in esse cognoscibili. nunc at si
eēt distinct^o real^{is} in nāz. inte^m voluntatē
et pōm ad extra eēt tal^{is} ordo realis q^z q^z
nā h^z talē intellēz et talē voluntatē. iō ē
sic potens respēu taliū ad extra. q^z aliū
cūq^z est hic distinct^o sp est ordo cognoscibi
litaris talis q^z q^z natura diuina h^z talē

intellēm ⁊ talē volūtātē. iō hz talē pōz
que est oipotētia. p3 g q h° verū nec iuz
h3 mediū ⁊ qd mediūz. qz intellēm vel
volūtātē vel vtrūqz. Hoc idē. s. q illud
verū sit mediātū. pbat̄ sic. qz oē vez
nec ium vel est mediātū vel imediatum
illud at nō est imediatū g rē. pba° mī.
qz notioale imediatū vī puenire eēntie
q illud qd dicit respēm ad extra. vt hī
ex solone pme qōis. nūc at notioale nō
ita imediate cōuenit eēntie dīne sic ali
qd effētiāle. sicut pbat̄ in solutōe eiusdē
qōis. qz dicē cōuenit per h° mediū qd ē
perfecta memoria. g multo magis oipo
tētia q dicit respectū ad extra. nō cōue
nit deo siue cuiusqz psonē diuine oio i
mediate. Prima pbo istaz duaz possz
hīe quādā declaratiōe anexaz. que. s.
po° sit formāl̄ oipotētia. vel magis p
prie loquēdo imediatū fundamētū re
spectu oipotētē. an. s. intellect⁹ in deo an
volūtas. s3 hī expla° nō est ad ppositūz
simplr necia. qz ex vtroqz mēbro eque
hī intētū. 2° sic intelligit q viator nīl
hīs qd repugnet statui vie nec simplici
nec ēt ad tps pmanēs cuiusmodi ponit
raptus pauli p̄t hīe istā notitiā p medi
um pp qd de° est oipotēs. intelligēdo de
vtraz oipotētia. hec p° pbat̄ sic. In q
cūqz intellectu p̄t hū pceptus simplex
vtrualr includēs vītātē imediatā ⁊ vltē
rī mediatā. in i° intellectu hū p̄t notitiā
pp qd vītātis mediate. sed stāte simplici
ter statu vie citra. s. oēz notitiā pmanē
tē vel transeuntē. que. s. repugnat statui
vie p̄t hū talis pcept⁹ simplex vtrualr i
cludēs istā de° est oipotēs. ⁊ ēt vtrualr i
cludēs suā imediatā pcedentē. g rē. mī
nor ista q̄tū ad h° q aliqs pceptus sim
plex vtrualr includit istā mediante aliq
a° imediatā. p3 ex h° q in pbatōe pme
cōclusionis oñsum est ista cē mediatāz.
Sed restat h° pbare q talis cōcept⁹ in i
tellectu viatoris possit hū stante simplr
statu vie. hoc est citra cognitiōē n̄ tñ
beatificā sed ēt rapt⁹. Hoc at probat p°

exemplo. 2° rōe. Exemplo sic: aliquid i
telligit per accēs sicut intelligitur hō in
telligēdo albū vl risibile. vltērius aliqd
intelligitur per se sed in vlti vt intelligit
hō intelligēdo aial. 3° intelligit aliqd
per° ēt in particulari. sed adhuc quodā
cōfuse. sicut intē hōiem anteq̄ intelligā
diffinitiōē. ⁊ quorūqz gradus ponāt
qz licet primus gradus posset distingui
per absolutū ⁊ respectū vltimus tam
gradus cognoscendi aliqd incōpletum
cognitiōe scientifica siue p̄uila sciētie
est cognitiō diffinitīua. qz ipsa est cogni
tio per° in particulari distinctissima. ex
cedēs ēt illā cōfusaz cognitiōē de qua
loquit p̄s p° phi. sustinent autē hec ⁊
noia ad rōem rē. Saltē in hac cognitiō
ne diffinitīua habet cōceptus euidēti ⁊
vtrualiter includens oēs veritates ne
cessarias d tali obō. Ex h° arguit. Cogni
tio distinctissima p̄uila actui scie siue cō
cept⁹ maxime euidēti includēs vītates
p̄cipioz ⁊ cōclusionū qui p̄t hū citra
visiōē clarā siue cognitiōē intuitīuaz
ē obiecti sufficit ad hūdum sciam de ta
li obō. Sed quēcūqz cognitiō de deo q
sit citra visiōē clarā vel cognitiōē in
tuitīuā est simplr possibilis statui vie. g
talis cōceptus pōt simplici hū de deo
stāte simplici statu vie qui sufficiat ad
cognoscendū verū cōplexū. Huius sylli
maior apparet exemplo iaz posito. ⁊ cū
hoc ex quadāz distinctiōe inter intelle
ctiōē abstractīuā ⁊ intuitīuaz que po
sita est questione. 6. articulo primo. Et
breuiter hīc repetitur. quia etsi cognitiō
abstractīua possit esse nō existentis eq̄
sicut ⁊ existentis tamen intuitīua nō est
nisi existentis vt existens est. Cognitiō
autē hominis abstractīua ⁊ diffinitīua
potest esse nō existentis ⁊ existentis. p3
ex dictis ibi: ⁊ patet ex se. quia ita habe
tur si res nō existat: sicut si existat. ergo
illa cognitiō diffinitīua est citra cogniti
ōnez intuitīuaz obiecti diffiniti vniuer
salis. minor ēt p3 ex dictis ibidem quia

sola cognitio intuitiva diuine essentie ē illa que ponit hoīem extra statum viē. si simpliciter simpliciter. si ad tempus ad tempus. Quod pbatū est exēplo pbatū etiā ratione sic. de quocūq; obiecto scientie pōt haberi cognitio simpliciter distinctissima abstractiua obiecti citra intuitiua. deus autē est p^o obiectū alicuius scie. q^o de ipso pōt haberi talis notio distinctissima citra intuitiua. et p^o p^opositum. q^o illa nō poneret aliquem extra statū viē. et tñ virtualiter et euidēter est includens omnes vīitates necessarias de deo. p^o bō ma. omnis scia est de re nō precise vt exis est. quod intelligo sic. q^o ipsa exis et si sit ratio intellecta in obiecto v^o circa obiectū tñ nō necessario requirit vt actualit^o pueniēs obiecto inquantū obiectū est scibile. Istud pbat ex intentione phil. 7. meth. c. 13°. Demonstratio inquit est necessario et diffinitio scientifica. et nō contingit sic nec sciam quandoq; sciam quandoq; ignorantia esse ita nec demonstrationes nec diffinitionē. supple qñq; ptingit eē talem quādoq; nō esse talem. Ex hoc cōcludit. palam autē ipsoz. s. singularem corruptibiliū neq; scia neq; diffinitio. neq; enim sunt manifesta corrupta sciam habentibus cum a sensu abcesserint et saluatis in aīa ratiōibus eis dem non erit demonstratio neq; diffinitio. Intelligo sic rationē phil. q^o si de cōtingenti siue de corruptibili vt tale est diffinitio vel demonstratio cū illud tale possit qñq; eē qñq; nō. saluata tñ rōe in aīa sequit q^o esset qñq; scientia de illo obiecto qñq; ignorantia et qñq; demonstratio et quādoq; nō. q^o est impossibile. Ex hoc q^o habeo istā ppositiōez q^o cum ratio in aīa possit manere non manēte exis actuali obiecti sequit q^o exis non est p se rō obiecti vt scibile est. q^o rō scientifica non pōt manere eadem in aīa non manente eodē q^o est p se scibilē vt scibile est. siue autem scibile

possit existere in re siue non saltē ratio eius vt scibile est pōt manere eadem in aīa non manēte existētia. Abstrahit q^o scientia ab existentia ita q^o nō includit eam in ratione scibilis. Iuxta istā cōclusionē haberi potest correlariū quō theos^o potest eē scientia in intellectu viatoris stante simplici statu viē. q^o intellectus potens habere pceptū virtualit^o includentē omnes veritates de ipso necessarias ordinatas immediatius. s. et mediat^o potest de illo obiecto habere scientiam ppletam. Sic autē potest intellectus viatoris habere de deo. ergo et. minor p^o. q^o distinctissimus conceptus subiecti theos^o q^o est deus potest haberi citra cognitionem intuitiua. et ille conceptus et virtualiter et euidēter continet omnes vīitates necessarias de subiecto. Contingentes autē non potest includere quia ille non sunt nate includi in ratione alicuius subiecti. Quēcūq; enim veritas includit sufficienter in aliquo simplici conceptu est necessaria. Tamē de contingentibus sunt quedā veritates necessarie non quidem de actu eorum sed de possibilitate. et ille etiā modo predicto sciri possunt. vtpote deus est potens creare. potens resuscitare. potens beatificare. et sic de alijs articulis fidei respicientibus ptingentiā. nec vltra illud verum necessariū de eo quod est deum posse est aliquid proprie scientificē cognoscibile quantū ad tale p^orium. Esset q^o viator perfecte scientificē theologus. qui per conceptū distinctissimum diuinitatis possibilem haberi citra cognitionē intuitiuam cognosceret ordinate veritates omnes necessarias. siue illas que sunt de intrinsecis que necio insunt siue illas q^o sunt de possibili cōpando ad extrinsecas. Ex h^o sequit q^o si poneret theologia eē p^orie scia in qdā lumine citra lumen glorie et supra lumen fidei et illud lumē poneret talis cognitio siue cōceptus obiecti vera eē

opinio. Sed sic n̄ v̄t̄ int̄lexisse qui po-
 sitit lumen. qz videt posuisse lumē in q̄
 cognosceret obiectū. nō autē qđ cēt for-
 malis ratio siue formalis cognitio ipsi
 obiecti sicut hic est positiū. / 3^a conclusio
 est ista. qđ hō viator ex puris naturali-
 bus nō possit demonstratiue pp̄t̄ qđ co-
 gnoscere istā deus est oipotens. hoc p̄-
 batur sic. qz ppositio mediata non po-
 test cognosci pp̄ter quid nisi p propria
 immediatā. nec illa potest simplicit̄ co-
 gnosci nisi ex terminis. ⁊ specialiter nisi
 ex rōne termini subiecti. quod. s. subie-
 ctus. includit predicatum ⁊ pp̄ter hoc
 includit veritatē siue noticiā illius im-
 mediate. Coordinatio ḡ sciētie pp̄ter
 quid nō est possibilis intellectui nisi ha-
 bent pceptum d̄ subiecto virtualiter ⁊
 euidenter includentem totā illam coor-
 dinationē. sed talis pceptus de deo nō
 est possibilis viatori ex puris naturali-
 bus p statu isto. probatio huius. qz non
 est sibi possibilis ex n̄alibus nisi pceptus
 qui pōt causari virtute intellectus agē-
 tis ⁊ fantasmatis. nihil. n. aliud ē natu-
 raliter mouens intellectū viatoris d̄ le-
 ge cōmuni. Istoz autē virtute. s. fanta-
 smatum ⁊ intellectus agentis non pōt
 causari in nobis pceptus distinctus de
 deo qui virtualit̄ ⁊ euidenter includit
 veritates ordinatas vsqz ad istā deus ē
 omnipotens vtroqz modo. Quis pba-
 tio dependet ex solutione questiois illi-
 us. quō deus ē cognoscibilis a viatore
 Sed nunc breuiter pōt sic oñdi. viator
 habens cōceptum simplicē ⁊ perfectissi-
 mum ad quem attingit hō ex naturali-
 bus nō transcendit cognitionē perfectis-
 simaz simplicē de deo possibilē metha-
 phisico. Cognitio enīz fidei nō tribuit
 conceptum simplicē de deo. sed tantū
 inclināt ad essentia dū quibusdā pple-
 ris que nō habent euidentiaz ex termi-
 nis simplicibus apprehēsis. ⁊ p p̄ns p
 fidem nō habet conceptio simplex tra-
 scendens oēm pceptum simplicē apud

methaphysicū. Hoc etiam patz. qz me-
 thaphysicus infidelis ⁊ alius fidelis eun-
 dem pceptū hñt. Cum iste sic affirmās
 de deo. ille vero negās non tñ p̄dicunt
 sibi inuicē ad nomen sed etiam ad intel-
 lectum. Nunc autē pceptus simplex p̄-
 fectissimus ad quē attingit methaphysi-
 cus de deo nō includit euidentē verita-
 tes ordinatas ad istā deus est oipotens
 vtroqz modo. qz ph̄y multi attingētes
 vt supponit ad conceptus pfectissimos
 possibiles viatori ex n̄alibus de deo. ad
 noticiā huius veritatis attingē non po-
 tuerunt. qđ tñ fuisset eis possibile si ta-
 lem pceptum simplicē habuissent. imo
 fuisset eis. q. necessariū. quia ex virtute
 illius vidissent illam veritatē. q. imedi-
 atam. ⁊ vltērius applicando per illam
 ex ista necessaria deductione sciuisent
 veritatē illam mediata. Probatur hoc
 aliter. qz primū pncipiū ad quod attingit
 methaphysicū ⁊ hoc p̄p̄t̄ de deo
 non est sibi notū nisi tñ quia. esset autē
 notum sibi pp̄ter quid si posset haberi
 cōceptio de deo virtualit̄ ⁊ euidenter in-
 cludentē veritates ordinatas de deo. ḡ
 rē. Prima ppositio qđ metaphysicus
 non attingit ad pncipium p̄p̄t̄ de deo
 magis notum qđ quia. pbat. qz pmissa
 media ad pcludendū qđcūqz p̄p̄t̄
 de deo est aliqua ppositio p̄ticulari af-
 firmans de ente p̄ticulari aliquid predi-
 catum qđ p̄p̄t̄ enti creato. ⁊ ex tali p̄-
 missa pcludit methaphysicus de ente p̄-
 ticulari p̄dicatū p̄p̄t̄ de deo. vtpote
 si arguit aliquid ens ē cātum. ḡ aliquid ens
 est cā non cāta. vel aliquid ens est finitū
 ḡ aliquid ens est infinitū. vel aliquod ens
 est possibile. ḡ aliquid est necessariū. Qēs
 iste p̄. pbant p h̄ qđ p̄ditio imperfecta n̄
 inest alicui enti nisi alicui enti insit con-
 ditio p̄fectior. cum imperfectū depēdeat
 a p̄fecto. Qēs iste p̄ns nō pbant aliqd
 nisi quia. sicut manifestū est. Contra
 illud obijcit. quia cum voluntas sit me-
 dium ad pcludendū omnipotentiaz de.

deo. et hoc demonstratione propter quid. sicut dictum est in prima probatione prime conclusionis. et intellectus viatoris potest cognoscere ibi esse voluntatem. imo esse primam et perfectissimam voluntatem. quod per hoc medium potest cognoscere propter quid omnipotentiam in deo esse. Item omnis propositio vera et necessaria de extremis habetibus conceptus simpliciter simplices est per se nota. talis est illa que affirmat de deo passionem aliquam. quod recte. Preterea passionem note de ente naturali concludunt aliquas perfectiones de deo. quia imperfectio in mobili concludit de primo mouente perfectionem physicam quod potest attingere ad cognitionem habendam de deo. quia per effectus naturales. non quod videtur quod cognitio metaphysici possit transscendere physicam si metaphysicus possit transscendere hanc cognitionem quia per tales effectus. Rationes ad ista querere alibi.

Iam consequenter

videndum est de demonstratione quod primo videndum est de omnipotentia immediata respectu omnis possibilis. ubi primo in intellectus illius immediationis exponitur et 2° positio phorum videbitur. et 3° quid sit tenendum. De primo sicut mediatio cause respectu effectus potest intelligi dupliciter vel scilicet quia causat per causam mediam. vel quia causat mediate aliquo effectui.

Non enim omnis effectus medius ad alium effectum est semper causa illius effectus. ita potest intelligi immediatio cause active. vel excludendo causam activam mediam vel excludendo effectum medium priorem illo effectui. De utraque immediatione simul. dico quod non solum philosophi. sed etiam theologi negarent deum esse omnipotentem immediate. quia non conceditur deum posse causare relationem nisi prius vel duratione vel natura quando fundamur. et ita non potest in quocumque effectui immediate. sic quod nullo effectui. quod medio prius natura creato. Est ergo difficultas de immediatione ut excludit solutio

de causam efficientem mediam. et intelligendo effectivam generaliter siue illa causa mere in quando attingat effectum principalem siue trans aliquez effectum prium vel disponentem ad illum. 2um. scilicet de positione phorum. circa hoc philosophi videntur sentire non solum quod non sit demonstrabile deum esse omnipotentem immediate sed etiam quod hoc sit impossibile. Et videtur per eorum in ista propositione stare per necessarium et omnino perfectum ad nihil immediate contingenter se habet. hec probatur. quia nulla novitas seu contingencia potest assignari in principio immediato a tali principio. non enim. quia illud principium aliud se habet. cum sit simpliciter necessarium. nec quia illo uniformiter se habente aliquid aliud requiritur vel impeditur. quia non est principium imperfectum. et per omnes nec impedibile nec insufficientiens siue aliud requirere. Si ista propositio iam probata vera esset. scilicet quod nihil potest esse immediate et contingenter a principio necessario et sufficiente. statim sequitur quod non potest causare omne possibile immediate. Ista positio probatur primo in spali de motu. quia sequitur quod deus non potest immediate causare motum. siue specialiter motum localem siue specialissime circulationem celi. Et hoc videtur secundum intentionem phorum probari. primo generaliter. quia si posset omnem effectum immediate causare sine causa secunda sic posset facere quod nulla causa secunda haberet actionem propriam. Sed secundum mentatorem. 9°. methaphysice super illud. igitur possibile. Cum enim entia non habeant actiones proprias non habebunt essentias proprias. Manifestum est quod apud philosophum in convenientes est deum posse essentias omnium aliorum destruere. Cum secundum ipsum aliqua alia a deo sint formaliter necessaria. Confirmatur. quia si preter ordinem causarum in universo posset quocumque effectum causare. ergo ordo calitatis in causis non esset simpliciter necessarius. ergo non essentialis. quod est inconueniens apud philosophum.

12° specialiter videtur hoc ostendi de motu. qz fm phm. 8. phis. potentia in finita nō pōt imēdiate mouere corpus in tempore. qz si sic aliqua potētia finīta posset mouere corpus in equali tempore. sicut ipse dēducit ibi. eo qz augmētata virtute motiua minuit tempus in quo mouet. Habet g ex intentōe Arī. qz deus nō pōt imēdiate cāre motū p pte dictū. qz cū sit successiū? nēcio erit in tēpore. Si dicat qz pōt rem motus cāre sed sine successione. qz per mutatiōnem subitā ad illud ad qd finitum mouens moueret in tempore. Cōtra hoc nō soluit. qz deus nō pōt imēdiate cāre motum circularē celi qz nō in tempore vt pcedit. nec in instanti quia in illo instanti totū celum esset in eodez loco 7 quelibet pars sui in eodez loco in quo prius. g in isto instanti celum nō mutat. 13° hoc videt ostendi de qdūqz effectū malī. quia p transmutationem materie vt videt habet pducī. Videt enim Arī. 7. meth. ptra pla. pbare qz separati a materia nō possit imēdiate transmutare mām. Et pmentator ibidem. impossibile est qz forme separate transmutēt mām. nīhil. n. transmutat mām nisi quod est in mām. 7 hoc conuenit dicentibus mundū generari qz trāsmutans ipsū sit aliqd indiuiduū vlt indiuiduū vt corp? pticulare hec pmentator. Ultimo videt istas pbationes posse cōfirmari 7 ex intentione phi. 8. phis. vbi videt velle qz quidqz deus pōt imēdiate cāre 7 h^o totalitē necessario causat. quia nō videt posse pōt ptingentia ad causandū 7 nō cāndū nisi ppter aliquam mutabilitatē in agente. 7 hoc qn effectus totalitē 7 pccise dependet ab agente. Nunc aut si deus posset imēdiate in qdlibet causabile quodlibet dependet totalitē 7 pccise ab eo. 7 per pns nēcio qdlibet cāret. 7 tūc sequitur magis qz cāe secunde priuēnt actiōibus suis. quod tangit pma rō. 7 qz deus im

mediate cāret omnē motum. quod tangit secūda rō. 7 qz deus imēdiate causaret omnē effectū malē. qd tangit 3^a rō.

De 3° tenendū est fm cōmunē iniam theologoz deum sic esse omnipotentē qz sine quocūqz alio agente possit cāre quodlibz causabile. nec tū istud potest demonstrari demonstratione quia. Primum probat auctoritate. In principio creauit deus celū 7 terrā. Adducitur etiaz ad hoc ratio. qz virtus actiua cuiuscūqz cause secūde eminentius ē in prima cā 7 in primo agēte qz in ipsa cā secūda. hīs autē eminentius virtutem actiua videt posse in effectū absqz illo qz dīminute habet virtutē illā. Non enī ad pductionē effectus requirit impsectio virtutis actiue. qz nulla impsectio ē ratio agendi. sed est magis impedimentum actiōis. Cōfirmat qz videm? causas equocas ita pfectos effectus pducere sicut vniucocas. qd nō esset nisi haberent virtutē actiua eo modo quo sufficit ad causandū pfecte. non aut habent virtutē vniucocā sed tū eminentē. g rē.

Ista rō licz videat. pbabilis nō tū esset pho demonstratio. negaret. n. istaz ppositionē quicqd in se eminenter vel virtualitē habet virtutē actiua cause p xime ipsum pōt imēdiate effectū illius cause causare. Diceret. n. qz eminentiori mō hīs talē virtutē pōt qdez in suo ordine in effectū talis virtutis. sed ordo suus est qz sit causa superior 7 remotior.

Quia adducit qz impsectio non requiritur ad causandū. diceret qz cum dico imēdiate cāre 2° dico. s. cātionē: 7 ille requirit pfectionē 7 modū siue imediationē causandi 7 ille requirit impsectiōnem annexā. g ad imēdiate cāndū requiritur impsectio nō sicut rō causandi s3 sicut pductio necessaria in agente. Ubi enim est ordo essentialis ibi nō potest aliquid esse pxiū impsectissimo nisi ipsum sit aliquāliter impsectū. quia si perfectū esset pxiū impsectissimo

esset eque immediatus cuilibet alij a se. et tunc ista non haberet ordinem essentialē sicut nō esset ordo essentialis in spibus numerorū si quilibet eque immediate pcederet ab unitate. Ex quo patet quod ista ppositione negaret pha perfectior cā immediatus cāt. intelligēdo per immediatus exclusionē causē ppinque actiue. imo diceret quod sicut pfectior est causa superi or ita p plures causas medias causat. nec iste causē medie redunt vt addat perfectio calitatis que tota pfectissime ē in sola pma sed magis requirunt vt habeat ordinata pfectio descendē ad vltimum imperfectū. ordinata autē pfectio nō habet sine diminutionē pfectionis et cum inspectione annexa. s. q. illud verū non pōt demonstrari demonstrationē q. probat p. aucte. q. phi ad noticiā talium verorū. i. possibi. demonstrari demonstratione quia deuenire potuerūt. non autē ad noticiā huius veri. imo et op. tenuerunt. q. nō est verisile de aliq. demonstrabili demonstratione quia. / 2. hoc pbat rōe. q. ordo causalitatis nō cōcludit quod supior possit sine inferiori i effectū in quē pōt cum inferiori. sic sol non pōt per se generare hominem sine patre sicut cum pte. q. pari rōe ordo iste nō cōcludit quod pma cā possit sine secūda in effectū istum in quē pōt cum secūda. Hoc etiā manifestius est in alijs generibus causalit. Si. n. fm aliquos esset ordo essentialis in materijs puta quod pma mā aie intellectiue ppinqua sit corpus organicū. et sic vltērius vsq. ad mām simplicit. primā que sit ppria mā respectu forme pme sbalis. nō o. q. mā simpliciter p. possit eē immediata respectu cuiuscūq. forme cuius pōt esse alia mā secūda hoc etiā patet in formis. nō. n. o. q. p. forma possit esse immediata forma cuiuscūq. informabilis cuius pōt esse imediate alia forma 2. et hoc siue pma forma et 2. accipiant ordine generationis siue pfectionis. Ista que dicta sunt

de cā māli et formali habent maiorem euidentiā si vera sit opinio o pluralitate formarū. de quo mō nō est questio. Sed ad ppositum sufficit quod si in causalibus et formalibus esset ordo: non oporteret quod pmi eēt cā immediata cuiuscūq. causabilis. q. mō vbi talis ordo est puta in causis efficiētibus nō o. q. pma possit esse cā immediata cuiuscūq. bet. Hoc etiā patet in causis efficientibus respectu cognitōis. nā pnci. ponuntur causē respectu cognitionis pclusionis: vt habet 2. phis. l. 3. pimum principium habeat veritatē euidētissimā et etiā cōtineat eminenter et virtualiter veritates omnium posteriorū: non tñ o. q. possit esse immediate causa cognoscendi quod cūq. posterius. imo o. per media ordinatē pcedere ad hoc vt acquirat cognitio pclusionis remote. Hoc tandē patet in ordine causalit. finalium. accipiēdo enim vltimū in aliqua coordinatiōe finium non o. q. illud possit esse causa finalis immediata respectu cuiuscūq. q. aliquod remotū nō ordinat. ad ipsum nisi mediante fine ppinquiore. sic organa exteriora ordinata ad portionem vel incisionē nō ordinant ad sanitatem nisi mediantibus istis finibus ppijs. Sed licet hec p. nō sit demonstrabilis. quia tñ cum vera sit opp. demonstrari non pōt ideo ad rōnes adductas p opinione phorum rīdendū est. Ad primam. theologus bene pcederet quod causa pma pōt ista causata non solū priuare suis actib. sed etiam ppijs entitatibus. quia ea pōt annihilare. Nec p. cordat cum pho in ista ppositione quod omne sempiternū est formalit. necium. et hoc vocādo omne euiternū sempiternum. q. euiternū simpliciter potest nō esse. licet non tali potētia passiua intrinseca qualis est in corruptibilibus. Aliē licet deus priuet entia 2. actib. suis pueniēdo calitatem eorū et cādo effectus quos illa possent cāre nō oportet

q̄ p̄uuet illa suis entitatibus. manent enim ⁊ nō causant suos effectus q̄ alia causa imēdiate causat illos. possent tñ illos causare. sicut manet iste ignis ⁊ tñ non causat ignem in hoc ligno si aliā agens fortius pueniat in igniēdo. posset tamē causare quia formā que ē p̄ncipium igniēdi habet ⁊ ita potest intelligi dictum p̄mentator cum ait. Cū entia nō habent actiones p̄prias: non habebunt eēntias p̄prias. quod in antecedente neget habere actionē p̄prias. debet intelligi non tñ actualiter quia tunc argueret a destructione posteriori ad destructionē prioris ⁊ eēt fallacia cōsequentis. quia plurib⁹ alijs modis potest poni destructio istius posterioris. puta per fortius agens p̄ueniens vel per contrariū impediens. Sed debet intelligi in antecedente nō habent actiones p̄prias. nec actualit̄ nec aptitudinaliter nec virtualiter. ⁊ bene sequit̄ q̄ nō habebunt p̄prias eēntias. q̄ quodlibet actiō per p̄prias formā ⁊ virtutes habet virtualit̄ suam actionē etia q̄ non actualiter p̄ducit. Et ista expositio aūtis pōt haberi ex illo verbo p̄mentatoris quod p̄mittit. puenit istis vt nullum ens habeat actionē p̄prias naturalem. ⁊ subdit. Cum entia non habent actiōes p̄prias supple naturalit̄ vel aptitudinalit̄ fm p̄prias naturā nō habebunt eēntias p̄prias. Illi aut̄ p̄tra quos arguit ibi. s. moderni ponūt vñū agens omnia entia sine medio. sed non sicut xpiani. q̄ fm Aug. 7. de ci. c. 3. Sic deus res quas p̄didit administrat vt eas agere p̄prios motus sinat. l. 3. n. posset agere oia ⁊ sic agendo entitates quidez rerum nō destrueret. sed eas. q. otiosas ⁊ vanas relinqueret maluit tñ eis sicut entitatē sic ⁊ virtutes actiua ⁊ p̄prias tribuere actionē. non. n. vlt̄ p̄fectionē rebus subtraxit cuius sunt capaces. Ad secundā. formā mālē nō negat theologus imēdiate induci i m̄z a

deo. imo inferius in qōne de bona fortuna dicit qd Ari. sensit de aia intellectuā. de intentione eius. 7. meth. vbi adducit p̄mentator. ⁊ v̄ dicere q̄ nullū im mālē possit trāsmutare mām imēdiate Et si intelligat de deo sicut v̄ specialit̄ per illud v̄bū dicentib⁹ mundū gnārī. negaret eū theologus. ⁊ eandē iniaz dicit p̄mento. 3. post illud qd mouet m̄z nēcio est corpus hñs qualitātē actiua aut potentiā que agit p̄ corpus hñs q̄litatē actiua. ⁊ imponit Ari. q̄ idē sentit Sed meli⁹ v̄ q̄ qñ l̄ra Ari. pōt h̄re sanū intellectū. ⁊ l̄ra p̄men. sanū intē h̄re non pōt: q̄ dicit Auer. nō h̄re intentionē Ari. ⁊ saluet eius intentionē. qd h̄c etia v̄ posse fieri. Nam de hoc ad p̄ns breuit̄ transeundo dici pōt. q̄ Ari. ibi arguit 3 pla. p̄bādo q̄ idee nō sunt necessarie ad gnationē. q̄ sufficit hoc ali quid ad generandū hoc aliqd. sed nec idee p̄nt generare hoc aliqd. q̄ si generans nō est hoc aliqd nec genitū erit hō aliqd. Vtraq̄ p̄ntia sat̄ tenet p̄tra ideam pla. nec tñ extēdenda est ad p̄positum n̄m. s. de deo. q̄ si idea generaret eēt gnāns vniuocū q̄ eius dē sp̄ei. nō est aut̄ aliq̄ cā vniuoca necessaria nisi p̄posita ⁊ māl̄s sicut genitū est p̄positū ⁊ mālē. Hoc p̄ p̄ parte rōnis. s. q̄ idee nō sunt necie. Pro 2ª parte. s. q̄ idee nō p̄nt gnāre fac illud qd si gnāns vniuocum nō sit hoc aliqd p̄positū ⁊ mālē: nec genitū erit hoc aliqd. deus aut̄ pōt eē cā gnationis ⁊ req̄rit ad generationē. nō sicut cā vniuoca sed equoca. ⁊ hoc sup̄ma in cui⁹ vtute agit ois alia cā tam vniuoca q̄ equoca. Ad 3^m. absolute p̄cedendū est tam Ari. q̄ Auer. deum posse imēdiate mouerē corpus negasse. Et in hoc h̄z theologus vtrūq̄ negare. Posuerūt tñ deū mouere celum mediate. s. mediate intelligentia q̄ est p̄pria motrix celi. de hoc amplius tangeret r̄ndendo ad 3^m ar^m p̄ncipale ad questionē. Ad 4^m quod confirmat

istas tres ppositiones dici pōt q nō est de intentione Ari. q deus absolute necessario causet quicqd immediate causat hoc est sine cā media agente. sicut dicit inferius de aīa intellectiua in qōne de bona fortuna. sed fm ipsuz deus nēcio agit quicqd pōt agere immediate. hoc est sine oī medio siue agente ad ipsuz. siue ad aliqd pūum disponēs ad illud. 7 si ne oī medio cāto siue pūio ad illud. illud g qō sine oī medio cāto pūio siue cāte pūio pōt agere hō nēcio agit. Et rō huius est apud eum qz ex quo istud a solo deo immediate oīno depēdet ipsi- uis nouitas in eēdo siue pti nō redu- ceret fm ipsum vltimate nisi in aliquā nouitate in deo. Et sic intendit ipse ar- guere. 8. phyf. qz illa nouitas motus i vti siue oīno primi motus siue etiā oīo primi causati quodcūqz illud eēt. esset immediate a deo sine oīcā mē agente vel disponente 7 sine oī cāto medio. De il- lo aut qō pōt deus immediate cāre: sine s. cā mē agente attingente illud oūm tñ sit aliqua cā dispositiua ad illud vī sal- tem aliqd causatū pūum reqsūm ad illud nō diceret Ari. q deus necessario simpliciter illud causaret. sed tantūmō necessitate inuitabilitatis. 7 hō posito illo pmo vel pūio quod requirit. In neutro aut istozum concordat cum eo theologus. quia ponit q deus per vo- luntatē libere 7 ptingenter se habet ad quodcūqz causabile extra. 7 hoc exclu- sa necessitate non solum imutabilitatē sed etiam inuitabilitatis. Concedo g q Ari. fm sua pncipia negaret deum multa posse immediate causare. puta oīa illa in quozum pductione est simplici- ter cōtingentia absqz vtraqz necessita- te predicta. sed in hoc theologus cōtra dicit sibi. sicut dictum est. / Et g de de- monstracione quia cōclusio pncipalis 7 in ordine 4^a ista. s. q deū habere om- nipotentia immediate respectu cuiuscūqz causabilis licz sit verum nō tamen no-

bis demonstrabile demonstratione quia.

Quinta pclusio pncipalis est ista q demonstrabile est viatori demonstra- tione quia deum esse omnipotentē me- diate vel immediate. hoc est q possit cau- sare quodcūqz causabile vel immediate vel p aliquod mediū quod subsit cau- salitati eius. Hec pclusio pbatur per hoc q necesse est statum eē in causis ef- ficientibus. 7 hoc pbatur 2° meth. 7 p- batio Ari. breuiter nunc tangēdo stat i hoc. tota vniuersitas causatoz causaz habet. non autē aliquid istius vniuer- sitatis. quia tunc idem esset causa sui. g aliquid extra totam vniuersitatē illā. Si g in causis nō ascendat in infinitū non soluz quelibet est causata sed tota multitudo erit causata. 7 p psequēs ab aliquo extra totā illam multitudinem g in illo erit status. tanq in simpliciter primo causante. Pōt autē illius pclu- sionis adduci alia pbatō talis. Causa effectiua quāto superior tanto pfectior in causalitate. g si supra istā datam est alia in infinitū superior i causando illa erit in infinitum perfectior in causalita- te. 7 p psequens habebit causalitatē in finite perfectā. causalitas autē cāta vel dependens in cādo nō est infinite pfe- cta. qz est impfecta respectu illi^o a quo dependet. g si in infinitum ascendat in causis aliqua erit oīno incāta nec depē- dens in cādo. 7 per pns in illa erit sta- tus. sic q ipsa erit effectiua nō cāta nec dependēs in causando. 7 ab ipso est oīs causalitas cause inferioris. vel saltez in virtute eius causat. Ex hoc ad pposi- tum sequit q in qōcūqz causatuz pōt aliqua causa inferior mediate vel ime- diate: in illud idem pōt illa causa supe- rior. 7 hoc salte mediate cā pima. 7 p psequens pima causa habet oīpotenti- am fm intellectū pertinentē ad istū ar- ticulum. Ista ratio videtur dupliciē posse impediri. Primo qz diceretur q in ordine cārum efficientiuz licz status

sic ad vnum primum efficiens tñ istud nō est deus. sed aliqua intelligētia mouēs primum celum. nec rō nālis deducit q̄ vltra tale mouēs: deus imediate moue at nisi rōne cause finalis. Sicut videt phs illum modū mouendi appropria re ipsi deo. i2. meth. vbi ait q̄ mouet si cur amatum 7 desideratū. / 2° diceret q̄ efficiens p̄mū quodcūq̄ sit non p̄ba tur h̄e potentia respectu ois causabi lis qualitercūq̄. s. imediate 7 mediate. sed tñ respectu oium causabiliū in sua coordinatione. o3 ḡ p̄bare q̄ preter illa nō essent alia possibilia cāri extra illaz coordinationē. Ista duo excludunt per hoc q̄ non est nisi vnicum ens a se siue non ab alio. Ex hoc. n. sequit̄ q̄ nō est nisi vnicum agens nō dependēs in agē do. quod. n. depēdet in essendo si agat dependet in agendo.

Ad argumēta prin

cipalia. Ad primum p̄ videndū est d̄ an tecedente 7 postea de p̄ntia. De ante di cunt quidā q̄ Arī. non intellexit p̄mū ens esse infinite potentie intensiue siue vigori. sed tñ extensiue siue dūratione rō. n. sua nō plus p̄cludit. s. q̄ ipsū mo uet motu infinito. q2 motus ille nō est infinitus nisi dūratione. Et ad hoc vi detur sufficere virtus infinita in dura tione. Contra dupl̄r. p̄ cōtra illud q̄b̄ imponit Arī. ex hoc q̄ deus est infinite potentie p̄cludit q̄ non potest eē in ma gnitudine nec habere magnitudinē q2 nec infinitā cum nulla talis sit: nec fini tam q2 quacūq̄ po^a in magnitudine finita posset aliqua esse maior. intell̄ git ḡ in ante talē infinitatē potentie cuz qua fm intentionē eius nō posset stare op^m p̄ntis. s. habere magnitudinē vel esse in magnitudine. q2 hoc esset dicere q̄ faceret p̄ntiā que fm intentionē eius nō teneret si op^m p̄ntis posset stare cuz ante. Nunc aut cum potentia infinita fm dūrationē pōt stare op^m p̄ntis. s. eē

in magnitudine fm intentionē eius cō manifestum sit celū habere magnitudi nem. 7 tñ fm ipsum h3 potentia infinitē dūrationis. imo fm ipsum. 9 meth. 7 p̄ ce. 7 mun. 7 multis alijs locis. Qd̄ sempiternū est formalit̄ necessarium. 7 ita si actiū habet potentia actiua infi nitam fm dūrationē. ḡ in ante nō tñ intelligit ille de potentia infinita dūra tione sed de aliqua alia que repugnat magnitudini illa aut nō est nisi infinitas intensiua. Concedo ḡ cum ista p̄clu sione q̄ Arī. siue sufficienti p̄bauerit in tentum suū siue nō intellexit de infinitate potentie intensiua. Sed tñ restat 2^m. s. de p̄batione. qualis. s. eius p̄batō p̄cedat. De h̄ dico q̄ tanta p̄fectio pōt p̄cludi de potentia ex hoc q̄ sufficienti pōt in talē actū que cāri quanta pōt cō cludi ex hoc q̄ exit in talē actū. Et si ḡ aīis Arī. s. q̄ deus mouet motu infini to falsuz sit fm theologos: tñ multi eo rum cōcedunt q̄ pōt mouere motu in finito etiā a parte ante. sicut oēs p̄cedūt q̄ a parte post. tñ differunt a pho in h̄ q2 phs ponit istaz potentia necessariō p̄iuncta actui. q2 inter extrema fm se i mutabilia est bitudo oīno necessaria. talia fm eos sunt deus 7 celū. ḡ in ista est habitudo necia imutabilitatis ad quā sequit̄ motū qui cātur ab hoc i il lo esse necessariū. n̄ illa necitate que re pugnat motui. sed necitate inuitabili tatis. non pōt ḡ cessare. Nec p̄cordat se cum theologus in p̄ma p̄positione in i extrema rē. nec in 2^a de cōlo. q2 nō po nit mouē n̄ ecio p̄petē deo actualit̄. po nit tñ posse infinito ipe mouē. Ex isto posse sicut ex ipso mouere. p̄cludi pōt i finitas potētie. Sed nunq̄d intensiue Dico q̄ sic. nulla. n. virtus pōt p̄ infini tum tepus mouere nisi vel a se vel vir tute alterius 7 tandē o3 stare ad aliquā primam que mouet ex seipsa. Arī. ḡ ar guit de potentia p̄mi mouētis qui non mouet virtute alterius sed a se. Et ex h̄

pōt inferre q̄ ipsa sit infinita intensiū a
q̄d aut̄ habet a se potentiā actiūa h̄z a
se entitatē. q̄d aut̄ h̄z a se aliqd̄ h̄z illud
in tota plenitudine que sibi ōz p̄petere
nihil. n. habet limitatē in aliq̄ nisi ha-
beat ab aliquo agente determinante illud
ad certū gradū. q̄z si vnū ens habe-
at a se plenitudinē entitatis et aliud ens
nō h̄et a se talem plenitudinē sed enti-
tatem limitatā oīno nulla esset rō qua
re illud plus h̄et plenitudinē entitatis
q̄ istud. sed videt̄ esse casus qui nō pōt
esse in his que sunt a se. Ex hoc igit̄ q̄
primū mouens mouet a se. et p̄ p̄ns est
a se cuz tota plenitudo po^a actiue et en-
titatis: nō possit eē sine infinitate inten-
siua. sequit̄ q̄ ipsum sit infinite potētie
intensiue. **Cōtra** hoc q̄d accipit in an-
tecedēte q̄ mouet motu infinito. quia
eque habet fm̄ te p̄positūz si moueret
motu finito sed a se. Cōcedo q̄ vis p̄nci-
palis in hoc stat q̄ est mouere a se. sed
aliquā euidentiā h̄z rō de motu infini-
to. q̄z fm̄ Ari. motus p̄mus est p̄mo i
finitus. et ita ille est magis p̄prius p̄-
mo mouēti. p̄mitas aut̄ motionis est
mediū p̄priuz ad p̄positū si intelligat̄
in antecedēte mouet motu infinito p̄-
ma infinitate. que. s. non est ab infinita
te motus alterius sed a sola virtute illi-
us mouentis. De p̄ntia licz infinita
potentia actiua sit vere omnipotentia:
non tamē sequitur si ratione naturali
potest cōcludi hoc habere infinitā po-
tentia m. ḡ et omnipotentia. quia nō est
notum ratione naturali infinitam po-
tentiam esse omnipotentia. et hoc totū
intelligendo de omnipotentia imedia-
ta respectu cuiuscunq̄ possibilis. Cum
p̄batur q̄ infinita potētia sit omnipo-
tentia. quia infinita potentia nō potest
excedi nec intelligi excedi. quecūq̄ aut̄
potentia que non est omnipotentia po-
test intelligi excedi. Responderet p̄hs
q̄ potentia sup̄ma nō est omnipotentia:
sicut intelligimus omnipotentia. et t̄m

est infinita potentia. non ḡ potest intel-
ligi excedi fm̄ intensiōem. quia sic in-
finita est. sed licz possit intelligi excedi
aliquo modo fm̄ extensiōem. quia non
est omnipotentia nō tamen p̄prie hoc
intelligi potest. quia nō sine cōtradicti-
one. quia diceret p̄hs omnipotentia im-
mediata respectu cuiuslibet in aliquo
eodem esse includeret cōtradictionem.
quia destrueret ordinē eēntialem cau-
sarum. Verum est ḡ q̄ sup̄rema potē-
tia actiua siue potentia infinita est om-
nipotentia. sed nō est notum per ratio-
nem naturālē q̄ sup̄rema potentia pos-
sibilis etia. intensiue infinita sit omni-
potentia p̄prie dicta. que. s. potest in
quodcūq̄ possibile immediate. **Ad pri-**
mum argumentū in cōtrarium. quod
scilicet est de generatiōe filij. **Rōdeo** q̄
potentia actiua potest intelligi p̄prie.
quia p̄ potētia causatiua cui correspō-
det possibile: idest causabile. **Alio**
modo potest intelligi magis extensiue
pro potentia p̄ductiua cui correspōdet
possibile. i. obiectū p̄ducibile. et ita om-
nipotentia potest intelligi dupliciter.
Primo modo potētia causatiua omnis
causabilis. 2° modo potētia p̄ductiua
omnis producibilis. Si secundo modo
intelligeret solus pater eēt omnipotens
quia solus pater habet fontalē secundi-
tatem ad p̄ducendum omne p̄ducibi-
le. Sancti vero nō sic loquunt̄ d̄ om-
nipotentia. sed t̄m p̄mo modo. vt. s. im-
portat potentia causatiua. omnis cau-
sabilis. i. possibilis. quō nec filius ē pos-
sibilis nec spiritus sanctus. licz sit p̄du-
cibilis. q̄z nō est causabilis. nec in alia
te nature p̄ducibilis. sed ḡ q̄ sancti lo-
quuntur de omnipotentia. s. pro poten-
tia causatiua omnis causabilis que est
cōmunis tribus personis absolute con-
cedendū est q̄ omnipotentia non respi-
cit actum notionalē intrinsecum. et si ḡ
posset demonstrari deum eē omnipoten-
tem. nō tamen potentem in tales actus

notionales. Sed cōtra hoc est difficul-
tas in auctoritatibus Aug. ⁊ Richar.
adductis. Ad auctoritatez Aug. que
allegata fuit prius in contrariū dici po-
test. q̄ ista p̄sequētia si pater nō potest
generare filiū vel nō equalēz filiū
non est omnipotens nō est formalis. eo
modo quo arguit a destructione parti
in quantitate ad destructionē totius. s;
est a destructione posterioris necio con-
sequentis ad destructionē prioris. quia
si nō posset generare filiū aut filiū
equalem: aut hoc esset quia non cōpe-
tit eius perfectioni cēntializ: aut quia nō
competit eius p̄prietati personali. non
secūdo modo quia illa p̄sona est a se. ⁊
ideo non repugnat p̄prietati sue aliqd
actiue producere. Si p̄mo mō. q̄ non
habet naturam perfectam cui possit in
aliquid supposito competere potētia p̄-
ductiua omnis producibilis. ⁊ si q̄ nega-
tio actus notionalis nō infert formali-
ter negationem omnipotētie: tamē gra-
tia materie tenet p̄sequentia de ista per-
sona cui nō repugnat ratione p̄prietatis
sue actus talis notionalis. Sed cō-
tra hoc arguitur per hoc q̄ omnipotē-
tia videtur proprie respicere deum vel
personam diuinā pro obiecto. Juxta
illud Richar. 12. de tri. vbi arguit q̄ si
duo eēnt omnipotentes: vnus faceret
aliū nullipotentem. quod nō sequere-
tur nisi respectu omnipotentie in vno
eorum obiectum eēt alter omnipotens

Ad hoc potest dici sicut dictū est ad
argumentū Aug. q̄ non tenet illa con-
sequentia tanq̄ a toto in quātitate. est
oipotens: ergo est potēs circa aliūz siue
circa aliū deum oipotentē. q̄ aliū de-
si poneret non esset obiectum omni-
potentie p̄prie dicte. sed necessario esset a
se. Sed p̄sequentia sic tenet per locū ex-
trinsecum. vno modo quia vn⁹ omni-
potens posset sua volūtate omnia pos-
sibilia ⁊ cōpossibilia pducere. Alius
vero omnipotēs posset sua voluntate

eadez possibilia impedire. q̄ ille faceret
illum nullipotentē. nō agendo aliquid
circa ipsum sed circa obiectū potētie ip-
sius. Si dicas illum cum isto in obie-
ctis volūtis vniuersaliter p̄cordare. Ad-
tra quanq̄ illud videat esse pura fictio
de illis respectu quoz vtraq; voluntas
mē contingenter ⁊ eque independentē
se habet. tñ ex hoc sequitur q̄ ille faciat
istum nullipotentē. quia nō possunt eē
due cause totales cāntes idē causari
quia vel illud bis acciperet esse vel nō
vtraq; vt distincta ab alia esset cā com-
pleta. Iste autē qui per te ponitur con-
cordare cum illo in volūtis per suam p̄-
prietatē voluntatē potest eē causa totalis
⁊ completa volūtoz. q̄ ille nō potest eē
causa totalis distincta respectu eozun-
dem. Et sicut est de duobus ita de om-
nibus. q̄ per voluntatem illius ex parte
obiectoz potest ille fieri nullipotens.
hoc est nō potens aliqd ponere in actū
voluntate illius pueniente vt distincta
⁊ totaliter causante idē. Sed cōtra
rñsiones istas datas ad auctates Aug.
⁊ Richar. arguit per hoc q̄ formaliter
sequit si filius est omnisciens: q̄ est sciēs
generationē patris. ⁊ p̄similiter ē om-
niūolens est volens istam generationē
q̄ a simili de omnipotentia sequit in p̄-
vera ⁊ formaliter est omnipotēs. q̄ est po-
tens in generationē illaz. ⁊ non tñ gra-
mē sic dicit rñsio. Hic pōt dici q̄ in om-
nibus istis noib⁹. omnipotēs. omnisci-
ens. omniūolens est distributio nō act⁹
sed obiecti ipsius act⁹. q̄ formaliter infer-
ri potest de obiecto hoc ⁊ illo. ⁊ ita de
quibuscunq; obiectis actus talis. Nūc
autē scientie ⁊ voluntatē diuine in qua
cunq; persona diuina obiectū simplici-
ter est actus notionalis. nō sic est obie-
ctum potētie. igit formaliter omnisci-
ens ⁊ omniūolens inferunt scire ⁊ vel-
le actum notionalē. non sic omnipotēs
posse actū notionalē. Ratio illius dif-
ferentie est. q̄ actus notionalis est quid

scibile et volubile. non aut simpliciter possibile prout possibile intelligit causabile. quia et si habeat rationem boni et veri non tamen rationem causabilis et causati. Ad aliud argumentum de creatione angelorum. precedo quod sicut ista demonstrat quod deus potest in omne causabile mediate vel immediate. ita potest demonstrari in particulari quod possit in hoc. quoniam minor mediante qua inferri talis potest est evidens vel demonstrata. aliter non. quod secundum philosophum per priorum. Quod tingit scire de omni mula esse sterilem et ignorare de hac mula. si hec minor est ignota. scilicet hanc esse mulam. Nunc autem minor respectu huius conclusionis deus potest care angelum est ista angelus est cabilis. De ista minore dicitur quod tamen est creata et non demonstrabilis et ideo per se sequens est tamen creata. licet maior universalis sit demonstrata. Dicitur secundo. quod ista minor neganda esset secundum philosophum et ita conclusio. Posuit. nam philosophus ut dicitur isti omnem intelligentiam esse a se. quia posuit omnem intelligentiam esse necessariam. sicut pater. id est meth. c. 4. Causatum autem ab alio est ex se non ens et de se possibile. quod autem est simpliciter necesse est nullo modo est possibile. non ergo posuit Aristoteles ista contradictionem. scilicet intelligentiam esse necessariam quod plane posuit et tamen eam esse causatam ab alio. Dicitur etiam a quibusdam quod Aristoteles posuit intelligentiam esse infinitam. et ex hoc sequitur etiam quod ipsa sit a se. quod quod est ab alio est finitum. anteceditur per batur. quia. id est meth. c. 4. repetitur ostensum esse quod non convenit primum mouens habere magnitudinem. quia habet potentiam infinitam. et finitum non habet potentiam infinitam. Post illud statim in principio. s. c. querit utrum ponendum sit unam talem substantiam aut plures et determinat quod plures secundum meum latiorum. Intentio ergo sua est comparando conclusionem precedentem ad conclusionem sequentem quod plures sint substantie sine

magnitudine quod infinite potentie. Item c. 5. post principium. palam inquit est quod tot substantias necesse est esse natura semper eternas et immobiles secundum se et sine magnitudine propter predictam causam in. 4. c. scilicet habere potentiam infinitam. quia illa non potest esse in magnitudine nec finita nec infinita quia nulla est. Sed quia nulli auctori imponenda est sententia falsa vel multum absurda nisi habeat expresse ex dictis eius vel sequatur evidenter ex dictis eius. Et cum istud angelum esse ens a se sit non tamen falsum sicut patet sed etiam valde absurdum quia oppositum eius potest demonstrari ut patebit. nec istud legatur expresse ex littera Aristoteles. non videtur hoc sibi rationabiliter imponi. Dico ergo quod ista minore angelus est cabilis duo opposita predictis. primum quod illa est demonstrabilis secundum quod illud fuit ab Aristoteles. premissum. Primum probabo sic non possunt esse due nature intellectuales simpliciter infinite. sed quaecumque natura intellectualis si est a se siue incata ipsa est simpliciter infinita. ergo non possunt esse plures nature intellectuales simpliciter incausate. primum est incausata alioquin non esset prima. ergo quelibet alia est causata. Prima propositio istius deductionis probatur diffusius in questione de unitate dei. nunc tango unam probationem. quia utraque illarum intelligeret alteram perfectissime tantum. scilicet quantum ipsa est intelligibilis. et comprehensibilis. et similiter una diligeret aliam quantum ipsa est diligibilis et sic etiam utraque seipsam comprehendit et diligit. et ita utraque tam secundum intellectum quam secundum voluntatem beatificatur tam in se ipsa quam in alia. eandem autem potentiam simul comprehendere duo obiecta adequata infinita est impossibile. quoniam utrumque obiectum totam virtutem potentie totaliter adequatur. immo nec una potentia potest habere duo obiecta eque prima. essentia autem istius est primum

obiectum sui intellectus. nō ergo essentialius erit p̄muū obiectum istius. s̄ nec obiectum secundariū: q̄ nō est entitate posterius q̄ sit eētia illius cum sit infinita sicut ista. nec p̄ nō est posterius ea intelligibilitate. potentiā etiā ita p̄fecte cōprehendere essentialit̄ alterius sicut p̄p̄iaz est impossibile. p̄cipue q̄ natura p̄p̄ia nō includit eminent̄ naturā alterius nec dependet essentialit̄ ab illa altera. nec est eiusdē speciei cum illa que oīa sunt vera in p̄posito de deo. s̄. 7 intelligentiā. 1° p̄positio huius deductionis. s̄. q̄ nā que est a se est infinita. pat̄ ex illo q̄ dictū est. s̄. qualiter p̄b̄s probat p̄mū mouens esse infinite potētie q̄ est a se potens. 7 id h̄z plenitudinē potentie. 2^m. s̄. q̄ Ar̄. p̄cessit istam minorem. p̄b̄o. 7 p̄mo ex intentione eius i. meth. p̄cedit. n. oīa habere ordinem essentialē inter se 7 magis ordinē eētialem ad vnum p̄m. Nunc at infinitū intensiue nō pōt eē subordinatū essentialit̄ alicui alteri. nec sic ad finē. q̄ bo^m infinitum nō est propter alteruz bonū. bonum aut̄ totius vniuersi vtroq̄ mō se habet. 7. i. in ordine entiuū inter se 7 in ordine eorum ad op^m separatū. nec infinitum pōt eē subordinatū alteri vt p̄ncipaliori. q̄ habet virtutē actiuaz infinitam. Et ēt fm̄ ipsum in fine. i. Entia non volunt male disponi vn^o q̄ p̄nceps

R̄ndetur q̄ ordinē p̄cessit in entibus separatis. q̄ 2° cā dependet a p̄^o. i. 3 nō sit cāliter ab ea. sicut ē in sp̄ibus numerorum 7 figuraz. Cōtra hoc nihil est dependēs ab aliquo i essendo a quo nō habet in aliquo genere cause eē. 7 similiter de p̄manentia. 7 nō obstat illud b̄ numeris. q̄ numerus minor potentialiter seu māliter acceptus ē pars maioris. ps aut̄ habet rōnem materie. vt habet. s̄. meth. partes inquit totius vt ex quo cause sunt. 7 idem ibidē. hōz autē hec quidē q̄ subiectū vt partes. numerus vō minor actualit̄ 7 formalit̄ acceptus

ptus nō est ps maioris. nec ab ipso sic accepto depēdet maior in eēdo. Preterea in eodē. i. c. 4. de p̄mo mouēte dicit q̄ mouet sicut appetibile 7 intelligibile. h̄^o aut̄ mouent non mota. Sic aut̄ deus mouet intelligentiā sibi proxiam. q̄ causat intelligere ipsius intelligentie. sed illud intelligere vt isti dicūt fm̄ Ar̄. est idem q̄ s̄bā intelligentie. Si dicat q̄ illud mouere ē methaphoricum 7 nō proprie aliqd̄ cāre. Cōtra oīs intellectio que non est eadē obiecto causat̄ ab obiecto 7 videt q̄ effectie fm̄ p̄men. ibi dicentē. q̄ balneum in mēte mouet vt efficiens. 7 vt extra mouet vt finis. probat̄ idē 2° fm̄ intentionē Ar̄. 8. phys. quia ibi probat q̄ mouēs infinite potentie nō pōt immediate mouē celum. mouet igit̄ immediate ab aliq̄ mouente potentie finite. illud aut̄ est intelligentia p̄p̄ia motrix. vult q̄ illa sit finita 7 per p̄ns nō a se. h̄c p̄ntia est superius ostensa. Preterea ex eodē. 8. arguit sic. p̄b̄s vult ibi q̄ mouens infinite potentie moueat celū motu infinito 7 nō immediate vt dictū est. q̄ mediate. s̄. mediate intelligentia. Et hanc esse ei^o intentionē. s̄. mouens finitū mouere celū immediate 7 mouens infinitū mediate. dicit p̄mentator. i. meth. p̄mento. 4. i. sunt igit̄ respectu celi duo mouētia ordinata. Tunc arguo sic. q̄ncunq̄ sunt agentia essentialit̄ ordinata. aut 2^m accipit esse a p̄^o. exēplū de celo 7 igne. aut 2^m i. 3 nō accipiat eē a p̄^o tñ accipit aliq̄ influentiā. ex^m. Baculus motū accipit a manu vt possit vlt̄ius mouē pilaz. aut 3° ambo attingūt eundē effectū. i. 3 ordine quodā. p̄m. s̄. p̄ncipali^o. 7 2^m minus p̄ncipalit̄. tñ ipsū eundē effectū attingit. Ex^m de p̄e 7 m̄e resp̄u gnationis plis. fm̄ opionez ponentē m̄cm eē actiuā. Quero q̄ quō istoz triū mōz se h̄nt ista duo agētia in mouēdo celū. non 3°. q̄ statim sequit q̄ in cōli tpe imo in eodez tpe moueat vtus finita 7

infinita. qz vtrāqz attingit motus immediate tanq̃ propriū effectum. Si det 2^m cum nihil fm Ari. recipiat ab intelligētia aliud ab eius essentia habet ppositū. Si det primū patz qz hoc est ppositum. p3 qz Ari. sic intellexit ista agentia esse ordinata qz 2^m eēt a pmo. 7 tūc primū mouet mediate qz dat esse 7 virtutem primo mouēti. 7 qz ppe dat illud esse 7 virtutē ideo est cā ppetuitatē in motu. finitas aut virtutis que nō ē aliud a nā angeli est cā successione motus qz illi virtuti pōt esse aliqua resistentia in mobili que nō posset eē virtuti infinite. /3° probat hoc idē ex intentione Auer. qui de intentione Ari. loquēs in tractatu de sba orbis. c. 3. dicit sic. Corpus celeste nō indiget tñ virtute mouēte in loco sed etiam virtute largiēte esse 7 sba suam 7 pmanentiā eternā 7c. 7 post. dixerūt quidā ipsum. s. Ari. nō dicere cām agentē ce^m sed tñ cām mouētem. 7 illud fuit ualde absurdū. Ita aut posuit Ari. ce^m eē formalit̃ necessariū sicut intelligentias. qz vlt̃er oēm sba m sempiternā dixit formalit̃ esse necessariam. vt p3. 9. meth. c. 7. est aut potentia nihil sempiternū 7c. 7. 12. meth. sicut habetur intentio eius de hoc. c. 5. q̃ ita statet cū intentione eius qz deus esset cā eē 7 sba ipsius intelligentie sic fm Auer. fuit intentio ei⁹ de celo. Preterea hec est intentio Auicē. exp̃sse. 9. meth. c. 4. qz ois intelligētia cāta est a primo. 7 forte in hoc nō solum n̄ ptradicit Ari. sed explicat illud de modo 7 ordine pductionis qd Ari. non explicauit. Et si dicat Ari. posuisse oēm intelligentiā a pmo immediate pductam: tunc Auicē. quantū ad ordinē quē ponit ptradicit ei. sed ad ppositū qz intelligentia sit pducta habet pcordia. De mō illius causationis satis haberi pōt ex intentione Auicē. quo ad hoc. s. qz nō posuit eaz p motū vel mutationē vel cum aliq̃ nouitate. sed qz totū esse intelligētie sp̃ esset

a pmo. 7 in diuersitate essentie sic nos ponimus qz filius est a patre semper in eadē essentia. 7 fm Ari. sempiternū est lumen in illis corporibus pspicuis que nunq̃ cadūt in vmbra aliq̃ corporis. s. corporū cātiū vmbra in vniuerso. 7 tñ illud lumē perpetuū in corporib⁹ illuminatis poneret a sole effectiue. Nō enī lumen illud diceret a se formalit̃. qz tunc nō esset eiūsdē rōnis cum lumine in illa parte que aliqñ nō illuminat. nā illud lumen cuz sit nouū certū est qz cātum est a sole. qd aut cātū est nō est eiūsdem rōis cum eo qd est a se. Qñ q̃ p batur fm intentionē Ari. angelū non esse causatū qz fm ipsū est formalit̃er necessariū. Pico qz ipse nō posuit ista inter se repugnare cātum 7 formalit̃er necessariū. cum dicat 2° meth. sempiternorum pncipia semp est verissima necesse est. qz sunt alijs cā veritatis. Sempiterna q̃ que ipse posuit formalit̃er necessaria pcessit pncipia habere. Itē. 5. meth. c. de necessario nihil phibet necessario rum quorundā esse alteras cās. Hoc etiā p3 in veritatibus pncipij 7 pclusio nis. si tñ pncipiū sit cā pclusionis in essendo verū. Cum arguit cātū est de se non ens sed possibile esse. pprie dō est qz nō est de se ens. vel magis nō est a se ens. ita qz cātū nō o3 qz ppetat aliq̃ non entitas sed negatio modi essendi qui est a se esse 7 ista negatio est ppossibilis necessario. licz negatio entitatis nō sit cōpossibilis ei. Qd etiā dicit qz causatū est de se possibile si intelligit de potētia que est oīa entis opposita actui: talis potentia non necio inuenit in cātū nisi qd causat cum nouitate. nō aut neciūz fuit apud Ari. pñexio cātionis 7 nouitatis. sicut nec apd illos theologos qui dicunt deuz posse pduxisse aliquid ab eterno. est tñ omne cātū possibile hoc est obiectū potētie cātue. sed ista possibilitas licz repugnet necitati a se non tñ fm Ari. repugnat necessitati formalit̃.

Ad aliud cum imponit Ari. d. infini-
tate intelligentie op^m est vez. et etia in
se demonstrabile. et onsum est pus q^d sit
de eius intentione. Ad illas g^o auctes
eius p hoc adductas. Ad p^{ma} p^o vlti
ma. 4. c. nō est illa q^d p^{ma} ē sine magni-
tudine q^d inf^o potenti. sed p^o illā seq^t
alia p^o. q. recitata vt prius onsa. s. q^d est
impassibilis et inalterabilis. oēs. n. aliq^d
motus sunt posteriores illo qui est fm
locū. hec ille. Nō est aut illa sba mobi-
lis fm locū: q^d pbari pōt ex phabitis
ibi. et tunc pcludit q^d nō est mobilis aliq^d
posteriori motu et ita inalterabil. et tūc
sequit p^m. 5. c. vtz aut vna talē rē. ita
q^d talitas ista refert ad esse inalterabile
de quo imediate pcessit sermo. Nō aut
refert ad esse po^o infinite de quo fuit ser-
mo in pcedente pagrapho. que. n. cōti-
nuatio esset sermonis q^d esse tale refera-
tur ad pditionē prius habitā mediate
et non ad illā que prius imediate habe-
tur. vel posset dici q^d si tale referat ad il-
lam pditionē mediate ppositā referen-
da est ad illud q^d fuit in pclusiōe. s. nō
habet magnitudinē. et pcedo q^d plures
sunt tales sine magnitudie sicut plures
sunt inalterabiles et impassibiles. Ad
aliam auctem dico q^d negatio pōt per-
tor mē propter quid de aliquo pcludi
q^d possunt eē in ipso cause repugnāte
ad affirmationē oppositā. et si aliquid
vnum sit cā adeq^a repugnantie illud
erit mē^m adequatū ad ostendendū talē
negationē. infinitas intēlina est vna cā
repugnantie ad hē magnitudinē s; nō
adeq^a. hē at intellectualitātē sine mā
est rō adeq^a. Ista aut duo o; cōiungit.
s. intellectualitātē et imālitātē ad hēcū
mediū sufficiens. q^d sicut nō sufficit in-
tellectualitas sola fm mentē Ari. sic p; in
hoie sic nec imālitās sicut p; in celo.

Ad istā g^o auctem dico q^d nō hē ma-
gnitudinē pōt pcludi ex infinitate potē-
tie. et sic pcludit ibi. c. 4. pclusiōe penl.
et etiā pcludit. 8. phyl. Pōt etiā pcludi

ex alio. s. imālitate cū intellectualitate.
purum. n. intellectuale nō pōt hē ma-
gnitudinē. q^d forma intellectualis non
est extēibilis. sed si aliq^d intellectuale
sit quantū habet mām que pficit a for-
ma intellectuali. et tunc recipit quānti-
tem nō rōe intellectualitatis sed rōe mā-
litis quā pficit forma intellectualis. si
cur est in hoie. Hec g^o est vera nā hōis in
finitā potentiā non h; magnitudinē. et
hec. nā intellectualis nō hōis mām non
h; magnitudinē. Ibi g^o versus finez. 4.
c. probat nō hē magnitudinē p hē po-
tentiā infinitā. sed illud nō est mē^m ade-
quatū respectu pdicati. ibi at. c. 3° post
principiū habet de substātū immobilib^o
q^d o; eas esse sine mā. sempiternitas. n.
eas esse o;. Et si aliq^d est actu semper
num. g^o actu sine mā. et postea in pⁿ. 4.
c. habet quō iste sbe mouentes sunt na-
ture intellectualis. Ex istis h^o 2^m mē^m
ad remouendū magnitudinē q^d est eē
intellectuale sine mā. et istud ē medium
adequatū respectu pdicati. q^d g^o of. c.
4. q^d o; tot sbas esse sine magnitudinē
ppter causam pdictā. hoc o; intelligi
de illa cā adeq^a que. s. est intellectuā-
tas sine mā que dicta ē in pⁿ. 3. c. et in
pⁿ. 4. c. non aut o; referri ad illā pro-
positionē que tacta ē in fine de infinita-
te potentiē. nec hoc videt destruere sen-
tentiā lre cuz intellectualitas imālis sit
ppria cā imo adeq^a respectu pdicati.
hoc aut q^d est hē infinitā potentiā vel
non est eius cā vel non est adequata. q^d
predicatum omni intelligentie puenit.
mediū autem conuenit soli deo. cui ho-
nor est et gloria in se. se.

Utrum filius
vel verbuz diuinū habeat
cālitates ppriā respectu
creature. arguit q^d sic. q^d ars dicit respec-
tum causalitatis ad artificiātū et idea
ad ideatum. sed verbo diuino pperit p-
prie esse artem et habere in se ideas om

num factibilium. § 7°. minor p³ p Aug. 6. de tri. c. 9. vel 37. verbū inquit perfectum cui nō deest aliquid est ars quidē omnipotentis et sapientis dei. hoc pro prima parte minor. et sequit. plena omnium rationū viuentiū incommutabiliū et hoc pro secunda parte minoris. quia per rōnes illas intelligit ideas vt p³ ex intentione eius. 83. q. 9. 46. et sequitur ibi. nouit deus omnia que fecit p ipsū hoc p vtrāq³ parte minoris. intelligendo sic. nouit tanq³ i arte in qua relucēt rōnes artificiatorū. Ad op^m Aug. 2. de tri. c. 8. loquens de filio incarnato. mit^{ti} inquit a patre sine. s. s. non potuit et sequit paucis interpositū. Fortasse aliquis cogitat vt dicamus etiam a seipso missum ēē filium. q² ille Marie conceptus et partus opatio trinitatē est qua causante omnia causant. Et istā conclusiōem concedit implicite cum rīdet ad obiectionē que posset fieri p³tra eam dīcens. quō inquit pater filiū misit si ipse se misit cui primo respondeo 7°. Item ibidem intelligit istam incarnationem vna eadēq³ operatione patris et filij in separabiliter esse factam. nō vtrūq³ inde separato. s. s. Item ibidem. li. 4. c. 9. vel. 28. plane fidenter dixerim patrē et filiū et. s. s. vnius eiusdēq³ substantie deū creatorem trinitatē omnipotentē inseparabiliter operari. Questio ista generaliter pposita intelligi pōt de quacūq³ causalitate que deo puenit respectu creature. sed argumenta magis tangunt de causalitate effectiua. De ista causalitate pmo inquirēda sunt tria vīdenda. 1° vtrū aliqua rō formalis causandi sit p³pria verbo. 2° vtrū aliq³ modus v^l ordo in cālitare seu cādo sit p³ prius sibi. 3° vtrū aliq³ respectus causalitad v^l aliq³ alius respectus ad creaturam includat per se in eius p³prietate p³stitutiuā.

De primo

dici pōt q² non est p³pria sibi

aliqua ratio formalis agendi ad extra.

Et hoc pōt tripliciter ostēdi. p³mo auctoritate. secūdo rōne sumpta a posteriori. et tandē ratione sumpta a priori.

Auctoritas est Aug. 5. tri. i. 7. vl. 34. vbi dicit sic. ad creaturaz pater et filius et spiritus sanctus sunt vnum p³ncipiū sicut vnus creator et vnus deus. Ex h^o videt q² sicut est in eis vna formalis deitas per quā dicunt vnus deus: sic ē vna formalis rō cādi et p³ncipiādi p quā dicunt vnus creator et vnū p³ncipiū. Hoc idem vult Dio. de di. no. dīcēs cōmunia totius diuinitatis sunt cābilia oia. Ratio a posteriori sumit ab actu cādi de quo actu ait saluator. Job. 5. quēcūq³ ille. s. pater fecerit hec et filius filij facit. p hoc q² ait quēcūq³ p³ q² non se hnt pater et filius in agendo sicut cā v^lis et particularis. sicut sol et pater in generatiōe aialis. Ex hoc q² ait h. pat³ q² non sunt cause varie respectu alioz causatorum. sed eorundez ex hoc q² ait facit. p³ q² nō se hnt sicut agens et ratio agendi. ratio quippe agēdi nō p³prie agit. Ex eo q² agit similiter. p³ q² nō hnt se in agendo sicut cā supior et inferior. que nō agit virtute p³pria sed v^lute alterius. puta depēdēt et impfecte respectu eius nec etiā agunt sic due cāe p³triales cōtinentes vnam cālitatē p³pletaz. siue sint eiusdē rōis vt duo trabētes nauem. siue sint alterius rōnis. vt intellectus agens et fantasma s³m aliquos in mouendo intellectū possibilē. q² in talibus neutra causa pōt dici cōplete facer sed ambe faciunt complete et totaliter. vtrāq³ autē per se non nisi diminute et partialiter. vnde magis p³prie dici potest vtrāq³ alteri coagere q² facere effectum. similiter tales due cause non omnino similiter causant effectū. His § disferentijs et impfectiōibus exclusis intellexit x³p³ q² pater filius et parī rōne tota trinitas quēcūq³ causata simul causant. et hoc eque perfecte et complete.

Ex hoc sequit̃ q̃ verbo nō est p̃pria ali qua ratio formalis agendi p̃ntia ista p batur. nullū suppositū formaliter agit nisi sit actu per illud qd̃ est sibi formali ter ratio agēdi et inte^o sic. vel q̃ habeat illud tanq̃ formā informantē ut est in creaturis. p̃pter qd̃ Ari. 2° de aia. p̃clu dit aiam esse actum et formā corporis. quia est principiu quo pueniunt ei ope rationes corpori aiati vel sic q̃ illud qd̃ est principiu agendi sit omnino idē supposito agenti. sicut est in forma simpli ci subsistente que se tota statim ē illud qd̃ est ex. 8. metha. et ita se tota agit. Tunc at̃ illud qd̃ est p̃priu vni p̃sone non pōt esse actus alterius p̃sone nec p̃ mo mo nec 2°. sic vult Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 19. vbi vult q̃ pater nō pōt eē sapiens sapientia genita. sequit̃ g̃ si illd̃ quod est rō formalis agendi in aliqua actione sit p̃priu vni p̃sone q̃ alia per sona non agit formalit̃ illa actione. Si dicat ad illud fm̃ vna opinionē q̃ tres persone in suo intellectu cōmuni et esse tiali habent vnuū verbū quod est for male p̃ncipiū causandi. q. p̃m et essen tia. q. remotiū. sed p̃at̃ habet illud ver bum a se. q. dicēdo ipsum. filius. et. s. f. habet ipsum a solo patre. qui vice om nium vnicū verbū dicit ad pficiendū intellectum essentialē. Et similiter dicit de. s. f. respectu voluntatis. **Adtra cer** tum est q̃ pater nō habet vbi ut actus suum formale altero p̃dictōz modoz g̃ tantū habet ipsum ut cor̃re^m vel cō substantialē. distinctū tamen in supposi to. sed neut̃ modus h̃ndi sufficit ad hoc ut sic h̃ns dicatur formaliter agere ista actione respectu cuius illud qd̃ sic ha betur est p̃priu formale p̃m. quia neu ter modus h̃ndi saluat hoc p̃m forma le haberi tanq̃ formā vel actum h̃ntis. qd̃ tamen requirit̃ ad hoc q̃ h̃ns posset dici agere tali actione. Istud p̃z de crea turis non t̃m de correlatiuis sed q̃bus cūq̃ distinctis hypostatice p̃paratis

ad eandē actionē. 13° arguit ad p̃posi tum a p̃ori primo per mediū p̃prium sic. formalis ratio cādi i deo et p̃xima est intellectus vel volūtas vel aliq̃s act^o intellectus vel voluntas. sed triūz p̃so narum est idē intellectus et eadē volun tas. et per p̃ns eoz est oīno idem actus intelligēdi et volēdi et idem obiectū si ue p̃marium siue secundariū. g̃ et eadez ratio formalis cādi ē p̃xima est cois tribus p̃sonis. Hanc rōnē tangit Aug. 2. tri. 8. quō inquit p̃at̃ cum. s. filiū san ctificauit si ipse seipsū scificauit. vtrūq̃ enim ipse d̃ns ait sicut p̃bat ibi. et post quō pater cum tradidit si ipse se tradi dit. vtrūq̃. n. dicit aplūs. sicut ipse pro bat ibi. Et subdit r̃nsonem credo r̃nde bis si p̃be sapis. qz vna voluntas ē pa tris et filij et inseparabilis opatio. quasi dicat h̃i verū q̃ pater agit et filius simi liter agit cā est p̃pter eandē rōnē agen di. qz vna voluntas est p̃ris et filij. et ex hoc sequit̃ inseparabilis opatio. **Docet** am cōfirmat per illud. 3. tri. 6. volūtas dei prima est et summa cā omnīū. i. for malis rō cādi. Diceret̃ ad hoc q̃ rō vo luntas vel intellect^o sit formalis rō cau sandi: nō tamen in qualibet p̃sona. sed aliqua p̃prie habet potentia ut est p̃n cipium formale vel p̃ximū cādi. **Cō** tra hoc. si est eadē potentia. et h̃ns eun dem actū et circa idem obiectū ipsa in quocūq̃ supposito sit semp̃ habebit eandē rōnem cālitatis respectu obiecti causabilis per ipsaz potentia. nam sup positum nō tribuit aliquā rōnem cau salitatis ipsi rōi formali agēdi fm̃ ipm̃ habet rōnem cause agentis precise per hoc q̃ habet rōnē formale agēdi. que cūq̃z g̃ persona habet eandē potentia habebit eandē habitudinē ad obiectū causabile. **Aliud mediū p̃priu accipi** tur ad p̃positūz ipsum. s. esse diuinū. et ex hoc mediō arguit̃ sic. esse diuinū cō mune est tribus. qz ipsa essentia cōmu nis est tribus. esse aut̃ diuinū est p̃priu

principiū cauſandi. pbo eſſe rerum p-
prie eſſe cāū 7 o3 q' cauſet a ſuo ſūi.
q' per ſe cā ab eſſe diuino. Qōtra hoc
eſſentia vt eſſentia nō eſt pncipiū agen-
di niſi p modū nature. deus aut ad ex-
tra niſi agit hoc mō. Ultimo poteſt
oſtendi ppoſitū p mediū cōe a pōi 7
hoc ſic. oē cāū p ſe dependet a cā p-
ſic impfectū 7 poſſibile a pfecto 7 ſim-
plicit' neceſſario. q' illud quod ē forma-
lis ratio cauſandi ē formalis ratio ter-
minādi iſtā depēdentiā cauſati. 7 p pñs
formalis rō eēndi pfectū 7 neūū. ſz ne-
ceſſitas 7 pfectio eadē eſt cois tribus p-
ſonis. q' rō rāndi depēdentiā cāi erit
cois. 7 per pñs formalis rō agēdi erit
cois. Qōtra iſta poteſt argui notū 7
amor in diuinis fm qō ſunt pcedētes ſi
rōes fm q's crea' producunt. 7 h' fm ge-
nus cauſe formalis. ſine qb' intē 7 vo-
luntas eēntiales nō ſufficienti diſponerēt
ad ipſas creaturas producēdas. Nūc at
noticia pcedens vbi eſt. 7 amor pce-
dens. ſ. ſ. eſt. q' vbo ē aliq' rō formal' cān-
di ppa. 7 ſilr. ſ. ſ. maior oñdū qdruplī-
citer. Primo ſic. ſapia vt eſt eēntial nō
eſt niſi ſpeculatia. ſed vt eſt pſonalis eſt
practica reſpectu opandoz ptnēs in ſe
ideas q' ſunt pñ opatiui. Nūc aut nō
ſufficit ad operādū aliq' notū tanq' rō
pima niſi ſit practica. q' rē. 7 oſtendit
per exēplū d' aruſice creato. Artifex. n.
in ſapia artis duplicē h3 noticiā de ar-
tificio. vnā ſimplicis notū in arte vli
qua intuet opanda pure ſpeculatiue. 7
aliā h3 noticiā diſpoſitiuā ad opus. q' i
arte piculari pcepta de arte vli: intuet
ordinē pductionis ſue in opus 7 ē cog-
practica ſine q' ipſoſibile eſt artiſicē pce-
dere in opus. Silr deus i notū ſimpli-
ci eēntiali nouit ſingula ſimplr 7 abſo-
lute tanq' iu maniſtatiōe quadā. In
noticia vo pducta nouit eadē intrinſe-
ca 7 extrinſeca tanq' in qdaz declaratiuo
7 ſpālī nouit factibilia i eo tanq' in q-
dā diſpoſitiuo eoz ad op'. ſic q' notū

artis vli nō ſufficit ſine notū artis pū-
culari que ē diſpoſitiua 7 practica ita in
deo nō ſufficit notū eēntialis ſine notū
cia pducta. 13° oſtendit iſta maior per
qōdā ſilr in nālibus. qz ſic forma nālis
nō eſt pñ actionis fm q' ē pfectio eius
in q' ē: ſed ſolū fm q' h3 re^m ad effectū.
ſilr ſapia vel amor ſolū fm q' h3 re^m
ad effectū eſt pñ opandi. ſapia aut oī-
ſponens 7 amor affectās q' reſpiciūt ef-
fectū nō ſunt niſi ſapia 7 amor pceden-
tes. 14° oñdū eadē maior ex ordine p-
ductionis intrinſece ad extrinſecā 7 hoc
ſic. vbi in diuinis rāat ordo rōnis in eēn-
tialibus: ibi incipit ordo originis in pſo-
nis. q' pari rōne vbi rāat ordo originis i
perſonis ibi incipit ordo originis crea-
turaz nō pōt q' p creaturam pducere
niſi pūſ productis vbo 7. ſ. ſ. Si aut p-
bier in ſe formalit' oēz rōnē cāndi crea-
turā ita q' in vbo nō eēt aliq' ppria rō
cāndi vt q' poſſet pī cāre h3 non prod-
ceret filiū. Cōfirmat iſtud p Aug. 15.
de tri. c. 12. vel 28. pōt eē inquit verbuz
nrm q' nō ſequat op'. opus aut eē non
pōt niſi pcedat vbi. ſic vbi dei eē potu-
it nulla exīte crea'. crea' at nulla eſſe
pōt niſi p ipſum p quē facta ſunt oia.

Ad iſta maior pme rōnis neganda ē
qz vt dictū ē pūſ notū 7 amor fm que
deus eſt cā creature ſunt coēs formalit'
tribus pſonis. Ad pma pbatōnē iſtā
maioris. notū in memoria 7 notū ver-
bi nō differūt in nobis vt ſpeculatia 7
practica. qz nō differunt niſi ſic hūialis
noticia 7 actualis. que pueniūt ſp in rō-
ne ſpeculatiui 7 practici. Si q' notū eēn-
tialis in pze ſe h3 ſicut noticia i memo-
ria reſpectu noticie que ē in vbo nō erit
illa in pze ſpeculatiua 7 alia practica. ſz
vel vtraqz practica vel vtraqz ſpecula-
tiua. Qd addit ibi de ptnentiā idearū
ſoluet rñdendo ad argum pncipale.

Ad 2^m noticia in pze de creatura non
ſe habet ſicut noticia arti vli reſpectu
noticie eiūſdē in verbo. patz hoc ex pdi

ctis. quia se habent sicut noticia memo-
rie et intelligentie. et licet prima sit. q. ha-
bitualis. et 2^a. q. actualis. tñ utraqz est
eque vltis vel particulari. Illud etiam
quod dicit de arte vlti q. ipsa sit specu-
latiua. et ars particulari practica nō
videt verum. q. fm diffinitionez artis
6. ethi. Ars est habitus cum recta rōne fa-
ctiuus. patet q. ois ars ē habitus pra-
cticus. q. ois habitus factiuus ē practi-
cus. Hoc etiam arguit ex eo qd dicitur
artem particulare p̄cipi de arte vlti. q. 2^a
cōclusiones practice resolunt in prin-^a
practica saltem vt in p̄cipia p̄xima.
imo videt q. nō possint resolui aliquo-
in p̄n^a speculatiua: nisi practica sit sub-
alternata speculatiue. q. ois doctrina
p̄clusiones p̄prias resoluit in p̄cipia p̄-
pria nisi sit subalternata alicui superio-
ri cuius cōclusiones habet p̄ p̄cipijs
Si quandoqz q. inueniat dictū ab aliq
auctore q. ars vltis est speculatiua et par-
ticularis practica. Hoc indiget exposi-
tione et pōt sic intelligi. quāto aliqd me-
dium recedit magi ab vno extremo tā-
to non solū accedit ad alterū sed dicit
habere rationē alterius. sicut p̄ ex. 5.
phy. q. rubeū respectu albi dicit nigrū.
Nunc aut cognitio mē speculatiua est
illa que nullo mō est directiua in opus
Cognitio vero mere practica est illa q.
immediate est directiua in opus. quecūqz
q. cognitio media p̄ quāto magis rece-
dit ab vno extremoz tanto magis pōt
dici p̄tineri sub altero. Nunc autē co-
gnitio artis vltis non est immediate dire-
ctiua in opere. quia opationes sunt cir-
ca singularia. p̄^o meth. Noticia aut ar-
tis particularis est immediate directiua.
pro tanto igit noticia artis vltis pōt di-
ci speculatiua p̄ quanto nō est imedia-
te directiua in opus sicut ē particulari.
nec tñ est simpliciter speculatiua. sed di-
rectiua: licet mediate. quia particularis
virtute eius est immediate directiua. Qd
additur igit q. in verbo tanq. in dispo-

sitiuo nouit de^o factibilia qd intelligit
per noticia dispositiuam in deo. In no-
bis video vnaz noticia de agibili deter-
minantē quid sit agendū. et hanc sequi-
tur actus voluntatē qua recte volo sic
agere sicut rō dicit agendū esse. Itaz
volitionē sequit quedā cognitio q. scio
me sic velle. Et si scire voluntatē meaz
esse imutabilē et nō impedibilē scirem
me aliqn sic facturū eē. In deo aut nō
possumus hēre distinctos actus re sed
quasi rōne. Aut q. per noticia dispositi-
uam intelligis in deo noticia. q. p̄ceden-
tem oēm actū voluntatē. siue illū quo
vult se sic facturū esse. et tunc sequit q.
si talis noticia in deo dispositiua est in
vna persona et in alia. q. ois noticia in
deo. que. q. p̄cedit oēm actū voluntatis
habet in intellectu diuino vtute primi
obiecti mouent. illud aut mouet nēcio
intellectū diuinū ad quācūqz noticia
p̄cedentē actū voluntatē. q. in tota ista
motione nō inuenit p̄n^m motiū nisi p̄
modū nature. et p̄ p̄ns nēcio. Aut p̄ no-
ticiam dispositiuā intelligis illā que se-
quit determinatōnē voluntatē. et tunc
sequit q. cum quelibet p̄sona nouit de-
terminationē voluntatis in q̄cūqz p̄so-
na sicut in scipa: q. quelibet h̄z eque no-
ticiam dispositiuā de q̄libet operabili.
Nec valet dicere q. hec p̄sona nouit il-
lam sic disponere de operabili. sed nō se
ipsam. q. sicut argutū est ad p̄clusionē
principalē istius articuli vnus volun-
tatis vna est dispositio. et ita si vna per-
sona disponat de hoc operabili p̄ p̄ns
et alia que habet eandem voluntatem
eodem modo imo eodez actu disponit
et per p̄sequens reflectendo se per actū
intellectus super actum voluntatis. si-
cut vna scit se sic disponere de hoc ope-
rabili sic et alia. et sic noticia dispositiua
isto modo intellecta ē cōmunis tribus
personis. Ad tertiam probationem
que est de forma naturali actiua. Rñ^o
licet forma naturalis actiua habeat re-

xv

Original
p̄^o mē
p̄n^m

spectum quendam ad pductuz qui respectus significatur per nomen principij vel potentie. tamen illud quod dicitur esse principium vel potentia tanquam substratum huic respectui est aliqua forma absoluta. quod probatur quia non minus formale principium actionis vel motus est aliquod absolutuz quam terminus. Et precipue si ista propositio est vera illud est formale principium agendi in quo agens et pductuz assimilantur nunc autem terminus formalis actionis vel motus non solum potest esse forma absoluta. sed necessario videtur ex philosophia. quod est forma absoluta non includens aliquam relationem. et vel est necessarium vel saltem possibile quod illud quod est principium formale agendi sit forma absoluta et ut forma absoluta. hoc declaratur in exemplo. quia licet calor sit potentia calefaciendi. et hoc quod dicitur potentia importat respectum in concreto: tamen ille respectus per se non includitur in ratione principij actiui. sicut loquimur de principio actiui: accipiendo pro illo quod immediate denominatur ab illo respectu. Hoc patet in alio exemplo magis remoto hoc quod est subiectum importat ex significatione nominis respectum. Si tamen queratur quid sit primum obiectum visus non respondetur per aliquod relatiuum. quia tunc esset facile assignare omnia obiecta potentiarum. puta quod primum obiectum visus est visibile. et auditus audibile. et sic de alijs. sed oportet assignare per primum obiectum aliquod absolutum substratum illi relationi que importat per hoc quod est obiectum. cuius absoluti forma sit per se motiva talis potentie. sicut lux vel calor respectu visus. et sonus respectu auditus. et sic de alijs. hoc est quod dicitur Aristoteles. 2° de anima. cuius inquit est visus hoc est visibile. et sequitur. visibile est calor hoc autem est secundum se visibile. sed seipsum autem non ratione. sed quoniam in se

ipso habet causam esse visibile. omnia enim recte. vult dicere quod si calor est primum obiectum visus ipsum secundum se est visibile non per se primo modo. et hoc est quod dicitur non ratione. hoc est. hoc predicatum quod est visibile non cadit in ratione subiecti. sed per se 2° modo quia in subiecto est causa predicati. et hoc intendit cum subdit. sed quoniam in seipso habet causam. Consimiliter est in multis alijs. et specialiter in proposito. quia cum querimus principium actiuium respectu alius cuius actionis non intelligimus de respectu qui importatur in concreto per hoc quod est principium actiuium. tunc enim facile esset ostendere respectu omnis actionis suum principium. quia principium actiuium respectu calefactionis est calefactiuum. et illuminationi illuminatiuum et sic de singulis. Sed intelligimus de illo quod est primum fundamentum illius respectus. illud autem est forma absoluta. et hoc non includendo aliquem respectum. quia respectus ille non posset aliter cui esse prior natura termino respectus forma autem actiua est prior natura termino actionis saltem in actionibus equiuocis. Applicando ergo ad propositum si notitia que est ratio formalis producendi creaturam non plus includat rationem respectus ad eam quam ratio respectus includitur in forma in ratione principij actiui naturalis et ibi non includitur sed tamen consequitur. videtur sequi quod in ratione noticie ut est formale principium producendi creaturam non includit respectum ad eam. Alii breuissime possunt dici quod in noticia producta non est aliquis respectus ad creatibile qui non sit in notitia cum tribus personis. sicut prius probatum est. Ad quartam probationem maiorem. licet ista congruat de proportionis productionis intrinsece ad extrinsecam possit multipliciter impediri: tamen procedit 3° quod vera est. scilicet quod prius non posset producere creaturam nisi prius productis filio et filio. et ratio habet est. quia quoniam ab eodem vniuersum simpliciter necio pro

ducti et aliud contingere non potest producere illud ad quod contingere se habet nisi prius producat illo ad quod necio habet. et maxime quoniam eadem est necessitas producti et producentis. productum extrinsecus contingere producit. Intrinsicus vero necio sic quod ipsum est necium eadem necessitate quod et producat. Non potest ergo inchoari ordo productorum extra nisi prius iurato ordine productorum intra. Alia ratio est. quod productum potest coicari calitas respectu posteriori si non repugnet proprii rationi illi producti. nam ex ordine productorum non repugnat sibi calitas cum ipsum sit prius productum. Quod ergo productum ut tactum est in ratione potest sit productum prius quicunque creatura et cum non repugnat sibi ex ratione productionis calitas respectu creature sequitur quod est prius creatura non tamen prius producat quod ipsa scilicet et ut productiva ipsi. Et hoc dupliciter ratione positivitatis potest haberi ex verbis Augustini ibi adductis. primum ratio in hoc quod ait verbum dei esse potuit non existeret creatura. non autem ex. 2° in hoc quod subdit per quem omnia facta sunt. Nec tamen ex istis duabus rationibus nec ex ista auctoritate sequitur quod verbo sit aliqua propria ratio formalis causandi. quod absque tali proprietate rationis causandi potest stare tam positivae persone ad creaturam tanquam producti ad productum: quod prioritas tanquam principii productivi ad productum. non enim oportet quod productum immediatus producenti vel productioni et etiam productum tertium habeat propriam rationem producendi illud tertium. sed sufficit quod habeat rationem communem eandem cum primo producere sic quod necio sibi illam coicari antequam ultimum productum producat. et sic est in proposito. per hoc apparet quare pater filio et spiritui sancto non producat non posset creare. quod non productum illo ad quod producat necio se habet non potest produci illud aliud ad quod contingenter se habet. non productum etiam illo quod naturaliter est habere eandem causalitatem respectu tertii cum producente non potest produci illud tertium. ergo illa propositio assumpta si verbum non haberet propriam rationem candi pater et si

non produceret verbum tamen posset creare. falsa est propter duplicem rationem predictam.

Si arguitur contra hoc. quod secundum auctorem Augustinum allegata creatura necio perigitur verbis in ratione cause. unde ait creatura nulla esse possit nisi per ipsum per quem omnia facta sunt scilicet verbum. non autem necio perigeret in ratione cause si totalis et completa calitas esset in patre. Respondeo quod verbum necio perigat in ratione cause ad productionem creaturae potest dupliciter intelligi. vel tanquam calitate perficiens vel tanquam in eadem calitate cum primo preeracto pueniens. Primo non requiritur filius quod non perficit calitatem patris sed pater in se et a se habet calitatem perfectam. et eam coicari filio. et ideo filius habet quod pater habet. 2° requiritur filius. quod non prius quam creatura producat coicari sibi eadem nam cum patre. et per prius eadem virtus activa respectu cuiuscunque posterioris. sequitur quod filius tanquam convenientius in eadem calitate cum primo perigat ad productionem creature. Aliter potest dici et redit in idem quod effectum peragere aliquid in ratione cause potest esse dupliciter. Uno ex parte ipsius effectus simpliciter quantum est de se. ita scilicet quod effectus non haberet a quo sufficienter posset produci nisi illud esset causa. Alio ex parte necie perimitantem in causa. primo modo filius non perigit in ratione cause. sed 3° modo quod eandem perfectionem totalem candi habet pater si per impossibile solus esset. sed non potest in actu illius causalitatem exire nisi prius filius concurrat secum vel coicari secum in eadem perfectione et secundum eam exeat in eundem actum.

De secundo articulo

principali dicto quod filius negat a se auctorem primariam candi. Ioh. 5. non potest filius a se facere quicquam. concedit autem subauctoritatem in candendo. cum subdit. nisi quod viderit patrem facientem. et. j. ibidem opera que dedit mihi pater ut perficerem ea ipsa opera que ego facio. et c. Dedit mihi pater ecce calitas. et c. subauctoritas. ego facio. ecce calitas.

Consimiliter respectu spiritus sancti.

habet filius auctoritatē in agendo. Et ratio vtriusq; est. quia a quo aliqd habet principiu agendi ab eo habet et agere. et p seque[n]s virtute illius agit. non virtute eius tanq; cause superiori. quia non habet virtute distincta ab eo. sed virtute illius tanq; principij comunicatis sibi causalitatem. et ideo habens auctoritatem in ista causalitate in qua recipiens habet subauctoritatem. Sed hic obijciat quia si pater prius origine causat q; filius. q; filius nō causat illud causatum. quia quod prius causatū est posterius causari non pōt. nisi idēz bis causaret. quod est impossibile. Similiter potest argui de ordine originis sic de ordine causalitatis. quia si pater facit a se et filius non a se. q; pater causat prius origine. et tunc vt prius nō poterit causari a filio. q. in secundo signo originis quia idem nō potest bis causari. Ad istaz rēdeo q; ordo in causando potest intelligi vel vt actio respicit pducens. vel ut respicit pductum. Si primo mō est ordo auctoritatis et subauctoritatis i proposito. quia ille est inter supposita agentia in habendo principiu formale agendi p quanto. s. vnum illoz habet illud ab altero. 2° modo non est hic ordo quia nō prius ponit creatura in esse per actionē patris et postea sequitur actio filij. sed vtus causandi ordinate fm ordinem originis habet in vtroq; prius natura q; terminus pducatur. Et ista virtute habita a tribus in eodem signo nature. cōpleto tñ toto ordine originis ponitur effectus omnino simul a tribus.

Qd q; dicitur q; prius causatū nō potest posterius causari. pcedat referendo prius et posterius ad ipsuz causari et sic probat propositio. sed nō propter hoc est negandum quin prius habens virtutem causandi et posteri^o origine habēs eandem possunt per ipsam simul natura habita in vtroq; simul effectuz causare. Aliter posset dici specialiter ad

2^m. q; prius origine causare est causare a se. posterius origine causare est causare ab alio. sicut aut ab alio habet virtutem causandi vel a se: sic et causare. nec est veruz q; sic prius causatū ab aliquo non possit posterius causari ab alio. q; bi^o intellectus est iste q; aliquid nō possit causari ab vno a se: et ab alio nō a se qui intellectus falsus est vbi eadē virt^o actius est in pducēte et pducto.

De tertio articulo

principali dico q; null^o respēus ad creaturam pōt per se includi in cōstitutio[n]e persone verbi. tum q; quicqd in ea includitur per se est reale. distinguēdo reale contra ens rationis. q; cōstitutū est sic reale. et per pñs quicqd in ipso per se includitur est hoc mō reale. Nunc autē quicunq; respectus in diuinis ad creaturam est tñmodo ens rationis. q; rē. tum q; quicunq; respectus dei ad creaturam habet p fundamēto. primo aliquid cōmune tribus. nō dico sic proximo q; ex natura fundamēti oriat[ur] relatio illa. quia tunc esset relatio realis. s; sic proximo q; illud sit prima ratio cōparandi per actum intellectus diuini p sonas diuinas ad creaturam. Sicut etiam tactum est in pmo articulo d[icitu]r intellectu et voluntate. sic posset probari de quocunq; fm qd deus per actum intellectus est cōparabilis ad creaturā. Qñ autē fundamentū primum est cōmune tribus: respectus non potest esse proprius vni. nō ergo respectus ad creaturam includitur per se in pprietate alius cuius persone. quia quicquid includitur sic est pprius illi persone. Tum tertio. quia iuxta primā viāz posset argui q; quicquid est in persona diuina ē necesse esse a se. et hoc excludendo p li a se aliud in ratione cause. non aut in ratione principij. quia quicquid est ibi est in causatum. licet aliqd ibi posset poni pñcipiatum. Nunc autē respectus ad crea-

turam etiam in quocumque esse reali vel cognito non potest esse necessarius a se habere modo. quia nec terminus respectus potest esse necessarius sic. quia in quocumque esse creatura est vel possibilis vel saltem non necessaria a se. sed nullus respectus ad creaturam in quocumque esse potest per se includi in persona diuina. Sed ista ratio licet forte procedat ex veris tamen apparenter posset multipliciter improbari et impediri. et non euidenter solui nisi cum prolixitate tanta quantam hic aggredi non intendo. Sed obicitur contra istud quia verbum importat per se proprietatem secundae personae. et cum hoc per se importat respectum ad creaturam. et tunc. Prima propositio patet ex principio euangelij Joh. In principio erat verbum. ubi euangelista per hoc quod est verbum intendit exprimere proprietatem secundae personae in diuinis. Et Aug. 7. trini. c. 4. eo verbum quo filius. 12^a propositio probatur per illud. 83. q. q. 63. ubi exponit illud In principio erat verbum. Aug. quod graece inquit logos dicitur. latine verbum et rationem significat. hic tamen verbum melius interpretatur ut significetur non solum ad patrem respectus sed etiam ad illa quae per verbum facta sunt operantia potentia. Vult ergo quod cum dicitur verbum importet respectus ad creaturam. Item contra rationem factam obicitur. quia si verum sit hoc quod accipit in illa ratione quod creatura in quocumque esse non est necessaria a se. nec per consequens quicunque respectus ad creaturam est sic necessarius tunc sequitur quod nec respectus dei ut intelligentis ad creaturam intellectam. nec respectus eius ut creaturi ad creaturam ut creabile sit necessarius a se. sed deus nihil est formaliter et necessarius nisi illud sit necius a se. ergo sequeretur quod deus non necessario est intelligens creaturam nec causatiuus creature: quorum utrumque est falsum. Ad ista ad primum posset

esse duplex difficultas. una ex re. alia ex significato huius nominis verbum.

Quantum ad primum dico quod in proprietate secundae personae non includitur aliud respectus per se prius ad creaturam: propter rationes ad hoc positas. Quantum ad secundum dico quod respectus realis et respectus rationis non faciunt aliquid per se unum. et ideo si tales duo respectus importentur per hoc nomen verbum sequitur quod illud nomen non precise significat unum per se conceptum quia respectus ad patrem ut dicentem est realis respectus ad creaturam ut dictam vel causatam est rationis tantum. sed si hoc nomen verbum per se importat tamen unum conceptum sequitur quod alterum illorum significabit et alterum pronotabit tantum modo quod si verum est probabiliter dici potest quod sicut idem significat filius et filiatio licet alio modo significandi: sic idem significat verbum ut est. quod concretum et eius abstractum si licet fingere. quod. scilicet est verbum quod significat idem licet alio modo. verbari enim est idem quod dici siue intellectualiter exprimere. et per consequens verbum importat in concreto hoc quod est intellectualiter expressum. et tunc connotabit relationem ad illud quod dicitur per verbum. per tanto quod connotat noticiam perfectam quae notitia habet respectum rationis ad cognita per eam. secundum hoc igitur quantum ad si significatum huius vocis verbum esset iste ordo quod primo et per se significatur respectus originis. scilicet expressio intellectualis passiva. sed modo concreto. Secundo connotatur noticia. quod terminus formalis communicatus per istam expressionem. et illa est communis tribus tamen appropriata verbo. Tercio vero per hoc quod ista noticia habet respectum ad noscibilia pronotaretur in nomine verbi talis respectus. secundum hoc neganda esset secunda propositio assumpta in argumento. et cum

probat per Aug. 83. q. q. 63. dici potest qd p tanto melior est translatio huius quod est logos in hoc quod est verbum qd in hoc qd est ratio. quia h° nomen ratio nec respectum originis ppiam nec illum consequentem appropriatum qui est ad creaturam ita importat sicut hoc nomen verbum. quare verbum ut verbum potest comparari per intellectum ad quodcumq. et per consequens habere ppiam relationem rationis. Qd vero ait ut significatur ad patrem respectu. hoc debet intelligi de eo quod primo et principaliter significatur. quod autem ad id ad ea que facta sunt ibi debet intelligi significare pro conotare.

Ad secundum potest dici qd necessarium a se absq. omni repugnantia quantum est ex parte sui potest esse sine esse reali cuiuscumq. non necessarium a se. quia non est contradictio quantum est ex parte prioris absoluti: qd ipsum sit sine posteriori. tamen illud necessarium non potest esse sine esse cognito cuiuscumq. alterius. quia esse eius necessario requirit cognitionem alterius. et per consequens alterum in esse cognito. et consimiliter est de esse possibili. Non igitur persone divine competere aliquid reale potest. nisi illud sit necessarium a se. hoc est incausatum. quicquid autem includitur in proprietate persone competit persone ut aliquid reale. potest tamen persone divine competere aliquid cognoscere vel aliquid posse licet illud non sit necessarium a se. sicut nec terminus. Aliter potest dici qd deus est sic necessario intelligens creaturam et causativus creature: qd utrumq. istorum formaliter dicitur aliquid necessarium a se. put a se excludit causam. sed non necessarium in esse reali sed in alio quo est diminuto: quicquid autem includitur in proprietate persone sic est necessarium a se: qd est in esse reali. Nunc autem necium a se non necessario coexistit

aliquid aliud in esse reali: licet coexistat aliquid aliud in esse cognito vel esse diminuto. Tercio modo posset dici qd alio modo est necessarium illud quod necio requiritur et hoc siue preexistat siue coexistat ad esse necessarium. Alio modo est necium illud quod ad esse necio consequitur. Ex dictis de causalitate effectiva patet solutio questionis de causalitate exemplari et finali. quia cum causa exemplaris sit aliqua ratio formalis exemplaris et causa finalis sit aliqua ratio terminans siue finiens sicut causa efficiens aliquid qua ratione formalis efficiens: sequitur ex consimili ratione qd nulla istarum causalitatum potest esse propria nisi ratio formalis causandi sit. propria non potest alicui persone esse propria ratio exemplandi siue finiendi. sicut nec formalis ratio agendi. Hoc posset probari hic sicut prius probatum est qd causa effectiva sed de probationibus prius positis evidenter ad propositum videtur illa ultima. quia ratio formalis terminandi dependentiam causati ad causam in quocumq. genere cause de quo est hic sermo est aliqua perfectio. et loquendo de causa prima in quocumq. illorum generum est aliqua perfectio simpliciter. Si ergo quocumq. perfectio simpliciter eadem est in tribus: sequitur qd quocumq. causalitas in quocumq. generum illorum sit communis. Ad argumentum in oppositum dico: ad minorem dico qd quilibet persona sicut est creatrix sic est artifex. et cum sit simplex in qua non differt habens et illud quod habetur. quilibet est ars. et ars eque particularis et eque actualis. sicut patet respondendo ad obiectiones in primo articulo. tamen appropate verbum de ars sicut sapia siue noticia. p tanto qd ex modo sue perfectionis appetit sibi qd sit noticia actualis procedens de memoria prima declarans omne intelligibile qd in memoria illa continetur. Hoc patet per

Aug. 7. trini. c. 4. ita dicitur filius sapientia patris. quemadmodum dicitur lumen patris. 7 qualiter hoc sit statim subdit. i. quemadmodum lumen de lumine 7 vtrunq; idem lumen. sic intelligit sapientia de sapientia 7 vtraq; vna sapientia. consimiliter dico ars de arte 7 vtraq; vna ars. Ad illud quod addit in minore de ideis patz prius in rñsione ad primam objectionē in primo articulo. quia idee sunt cōmunes cuilibet persone: licz appropriēt verbo ppter modum ppiū emanationis eius. qz procedit vt noticia actualis declaratiua omnis obiecti quod. q. habitualiter continetur in memoria paterna.

Qonsequenter queritur de omnipotentia in cōparatione ad obiectuz quod respicit. 7 sunt tres questioēs. prima questio de omnipotētia vt respicit substantiā immaterialē: 7 est ista. Utrq; deus possit facere angelum informare materiam. 2^a questio est de omnipotētia vt respicit formam accidentālē sed habentē eē modo supernaturali. 7 est ista. Utrum deus possit species i eucharistia conuertere in aliquid pexistens. 3^a est de omnipotentia put respicit formam accidentālē habentē eē modo naturali. 7 est hec. Utrum deus possit facere q; manente corpore 7 loco: corp; non habeat vbi: siue esse in loco. Ad primam questionē arguitur q; sic deus potest facere formam materialē esse sine materia. 8 7 formam imaterialē eē in materia 7 per psequens angeluz esse in materia 7 informare materiā. antecedens sic. quia deus facit accidens materiale sine subiecto in sacramento altaris. psequētia pbatur. quia nō magis videtur repugnare forme imateriali eē in materia q; forme materiali esse sine materia. Contra si angelus informaret materiam: aut daret ei actum sim-

plēter siue substantialem: aut actu fm quid siue accidentalem. non pmo modo. quia cum sit per se subsistens nō potest facere per se vnum cum alio. actus autē substantialis facit per se vñ cum illo quod informat. nec secūdo modo. quia fm Aristo. pmo phyf. quod vere est nulli accidit. angelus est id quod vere est. 8 7c. Hic sunt tria vidēda. pmo intellectus questionis exponat. 2° solutio eius put possibile fuerit declaratur. 3° aliqua dubia dissoluantur.

De primo breuiter h non queritur si angelus habeat materiam partē sui. quia tunc angelus non informaret materiam. sed forma que est altera pars eius informaret eam. sicut ignis non informat materiā sed forma que est altera pars eius. nec queritur vtrum angelus possit informare materiam hoc est effectiue transmutare mām ad formā. 7 hoc virtute dei: licz forte virtute sui non possit. vt sic deus faciat angelū effectiue informare materiā. sicut fm aliquos facit corpus effectiue agere in spiritum. Sed queritur de informatione formali. an. i. deus possit facere angelum esse formam informantē. De secundo cōclusio negatiua est tenenda. 7 ad hoc possent poni due rationes. quarum prima sumitur ex medio cōmuni secunda ex medio magis pprio. Ad dentur postmoduz rationes inquiredo de eis si cōcludant. Prima ratio ē ista illud quod est simplicit per se subsistēs non potest esse forma materie. angelus est huiusmodi. 8 7c. maior declaratur. Ens p se potest intelligi tripliciter. vno modo intelligitur ens per se solitarie. put accipitur pmo posterioz in tertio modo per se. 7 hoc modo accidens potest esse ens per se quādo nō est in subiecto. Secūdo modo dicit ens per se pro ut distinguitur cōtra ens in alio. 7 sic p se ens est idem qd nō inherens actualit nec aptitudinalit. 7 h^o modo quēcunq;

substantia non tñ pposita sed etiā materia et forma est ens per se. quia forma substantialis licz in sit materie informando: non tñ inheret: quia inherere dicit nō per se informare. qz inherens nec est actus simpliciter s3 actus fm quid. nec cum illo cui inheret facit p se vnū. opposita pueniunt ei quod p se informat.

Tertio modo ens per se dicit illud qd habet actualitatē vltimāz ita q nō est per se ordinabile ad aliquē actum simpliciter vltra istum quē habet qui quidem actus vltiorz possit esse actus ei⁹ per se. et hoc vel primo vel participatiue. qd hoc modo est p se ens pmuniter dicitur suppositum et in natura intellectuāli dicitur psona. hoc modo intelligitur maior de ente per se. Istud soluz dicitur ppte subsistens. sicut phus loquitur 2° de aia dicens. q materia ē potentia hoc aliquid. species autē fm quā aliquid dicitur hoc aliquid. 3^m q est ex ipsis qd simplicitē est hoc aliquid. s. per se subsistens habet actualitatē vltimāz non ordinabile per se ad aliquē actum vltiorē / maior sic intellecta. pbat. quia forma substantialis p se ordinat ad esse totius. Illud autē esse est actus simpliciter ppositi quidē per se primo. sed forme participatiue qz pars dicit esse p se per accēs hoc esse per se participatiue. totū autē primo. qd igitur est per se subsistens nec pōt ordinari ad aliqd esse p se illud non pōt eē p mse formas pbatō minoris. angelus est pfectus in specie pfecta imo pfectiore q sit aliqua species substantie materialis. ordo. n. specierū est vt ordo numeroz. 8. meth. nunc autem aliqua sba materialis ē ita in actu vltimo q nō est p se ordinabilis ad aliquid quem actuz vltiorē. alioquin posset esse pcessus in infinitū in substantijs materialibus. vt quilibet posset eē ps alterius. g. multo magis angelus ē p se subsistens fm intellectū predictuz. Nec rō pcedit ex medio cōi. qz mediū illud qd

est per se subsistens eque pcludit ppo^m de igne sicut d angelo. imo de quocūqz qd est pplete in aliqua spē sbe. **Hinc pz** q nō vnibile non ē oīa distinguēs angelum ab aia. qz est cōe angelo et igni. **Hinc etiā pz** quare aia separata nō est persona. licz. n. non sit nata inherere: et ideo sit ens p se 2° predicto. l3 etiā posset eē ens per se p^o. i. solitarie: n tñ per virtutē cause extrinsece sic pōt accēs vltima forma mālī: sed virtute nature sue sibi derelictē. et hoc qz nō nēcio dependet a mā in pprio suo esse tñ non pōt eē ens per se 3° p dicto. et solū illud quod ē sic per se ens dicit suppositū. in nā autē intelligibill dicit psona. et sic est psona in coicabilis. qz sibi repugnat coicari non tñ vt vlt singularib⁹: sed vt forma mē actuande per ipsaz. 2° rō ad ppositū est hec. quicqd pōt esse forma sbalis h^o sibi cōpetit imediate p essentiā suam. s. posse dare actū simplici ipsi mē. qz. 8. meth. pz q nō est alia rō quare h^o posset facere per se vnū cuz mā: nisi qz hoc est p se actus et illud p se po^o. et huius nō est aliqua rō vltior nisi ppria rō huius et illius. g. cui repugnat eē actuz mē hoc p se repugnat sibi per rōnē ppriā pntia ista pbat. qz maiori perfectiōi attestat q alicui repugnat eē formam mē qz q sibi pueniat. si g non pōt hoc sibi puenire nisi p suam ppriā rōnē: sequitur q cui repugnat maxime repugnat per ppriam rōnem formale ipsius. Si igitur rō ppria quidditatiua angeli eēt nota: per illam ppter quid posset oīdi q sibi repugnat informare materiam. **Ista ratio** licz ostendat q mediū esset pprium ad cōclusionem si ipsa esset vera: tñ non ostēdit pclusionē esse veraz. vnde negās eam diceret q nō repugnat huic sformare. nec eēntia sua propria est ratio p se repugnātia. **Ideo** vltius confirmat rō sic. cuilibet actui simplici per rōnem ppriā vel cōuenit aptitudo ad p se informandū vel repu

gnat informare de eētia angeli nō est dare primū. 3^m. et tunc ultra vt argutum est: ipsa essentia ē ppria ratio repugnantie, pbatio minoris, aptitudo non ē sine actualitate quin sit imperfectio aliqua. 3^a ratio posset poni talis ordo pfectionis in formis videtur esse per recessus earū a materia. sicut actus perfectior plus recedit a potentia. s3 aia intellectiva tantū recedit a mā q natu re sue relictā pōt habere eē suū. ppriū sine ea. 3 angelus qui est perfectior quacūq3 anima intellectiva plus recedit a mā sed non videt q plus possit recedere nisi sibi repugnet in eē materie. ista ratio nō videtur multū probare q3 multiplex dat excellentia actus ad actū alia q ista sic recedere a materia. imo anima intellectiva l3 possit eē sine materia: tamē ita perfecte potest vniri materie sicut aliqua forma inferior. ita dicetur q angelus potest quide3 eē sine materia etiā pfectiori modo q anima intellectiva. sed tñ potest esse in materia quia lic3 dependere a materia sit imperfectio: nō tñ est evidens q posse cōminicare actualitatē suā mē sit imperfectio. et precipue qñ talis p munitio potest esse sine dependentia. sicut ponere tur in pposito. 14ª ratio videt sumi fm aliquos ex operatione angeli que ē intelligere. et hoc sic. intelligere est operatio imaterialis. 3 intellectus est potētia imaterialis. et vlti⁹ 3 natura intellectualis est natura imaterialis. Prima psequētia pbatur per hoc. q operatio inest operanti fm potentiam propriam vt fm rationem pxiā operandi. et psequens si potentia sit materialis illa operatio nō est imaterialis. 12^a pntia pbat quia potentia non excedit s3am et videt ista pntia pcpue tenē de natura illa que ē mere intellectualis cuiusmodi ē natura angelica. nō sic manifeste tenet d natura que est olminute intellectualis. et cum hoc sensitiua quā

tum ad aliquā potentiam. sicut est anima nostra. q3 illa dependet a mā in operando saltem aliqua operatione. sed nā mere intellectualis nullo modo depēdet a mā in operando. nec per pns in cēdo videt etiam pntia a primo ad vltimū cōfirmari per cōmentū ppositionis penultime d causis ubi habetur. Impossibile nanq3 est vt sit res cuius substantia cadat sub tempore. et eius actio sub eternitate. sic enim eius actio melior eē ipsius substantia: hoc est impossibile. Primum autē pbatur ex obiecto. quia ab obiecto actus quilibet recipit speciem et perfectionē. nunc aut obiectum intellectus inquantū huiusmodi a materia abstrahit. quia forme in materia sunt individuales quas nō apprehendit fm q huiusmodi. Si huic rationi inestet quia simili ratione posset pcludi p operationē et vltius per potentia q anima intellectiva esset imaterialis. et tamē conclusio est falsa. hoc est q non est perfectio materie. lic3 fm aliquos vera sit d immateriali hoc est nō cōposita ex materia et forma. Dicere q bene potētia intellectiva est imaterialis et etiam anima hoc modo eēt imaterialis. quia nō est imersa materie nec a materia totaliter apprehensa. et hoc declarat q3 quanto forma est nobilior tanto magis vñatur materie corporali et minus ei pūngitur et magis eam sua virtute excedit anima aut nostra vltima in nobilitate formarū. vnde in tantū sua virtute excedit materiā corporalem: q3 habet aliquid quam operationem et virtutem in qua nullo mō cōmunicat cum materia corporali. et hec virtus dicitur intellectus. Contra istud. homo nō est homo fm animam siue per animā nisi fm q anima informat materiam. ergo nec operatur operatione propria hominis secundū animā nisi vt anima informat materiam. 3 vel intelligit fm animam vt fm formam que sit principium huius

operationis. vñ intelligit fm eam vt in
format materiam. **P**rima ppositio
probat. quia compositum non est il-
lud quod est nisi ex partibus. et hoc nō
vt diuisis sed vt unitis. vt patet ex. 7.
metha. respectu huius syllabe ab. de a
et b. et ita vniuersaliter de partib⁹ et to-
to. nec solum est hoc verum de parti-
bus materialibus quas vocat ibi elemē-
ta. sed etiam de partibus essentialibus
que sunt materia et forma. compositum
enim ex hoc vnum est. quia hoc est po-
tentia et illud actus. sicut vult. 8. meth.
hoc est quia vna pars que est potentia
lis informatur. et alia que ē actus infor-
mat ipsam. **I**tem secūdo cōtra idēz.
Anima fm supremum gradum perfe-
ctionis sue essentialis informat materi-
am. sed intelligere non potest compete-
re sibi fm aliquem gradum superiores
q̄ sit supremus: non ergo competit sibi
vt excedit materiam. intelligendo p ex-
cedere nō informare. prima patet quia
alioquin homo non esset supremus ens
corporale. nec per cōsequens primum
angelo in ordine specierum. quia nō es-
set actu formaliter per illud quod ē su-
preum in anima intellectus que est
proxima forma angelo. **D**e ista quar-
ta ratione videndum est primo d ante-
cedente. Illud antecedens. s. q̄ intelle-
ctio est operatio immaterialis: potest in-
telligi tripliciter. **U**no modo per op-
positum ad operationes sensitivas que
dicuntur organice. quia exercentur per
organa determinata. et sic materiales:
quia requirunt determinatam partem
corporis determinate cōplexionatam.
et per oppositum intellectio est operatio
non organica. nō enim per aliquā par-
tem corporis determinatam exercetur.
et hoc modo intellectus dicitur esse nul-
lius partis corporis actus. intelligendo
sic vt in nulla parte vel per nullam par-
tem ppete exerceat operationem suam

sicut potentie sensitivae. **S**ed ex isto in-
tellectu antecedentis non videtur sequi
immaterialitas forme. forma enim pu-
re materialis dum tamen sit vniformis
in toto et in qualibet parte: non dicitur
operari per organum. sicut ignis nō di-
citur operari per organum. et pmenta-
tor. 7. metha. super illud ergo sicut di-
ctum est. Virtutes iste assumuntur in-
tellectui in hoc q̄ non agunt per orga-
num. et loquitur d virtutibus que sunt
in seminibus. et paulopost. virtutes que
sunt in corporibus animalium agunt
per instrumenta determinata et mem-
bra propria. virtus autem formativa
non agit per membrum ppiū. et ra-
tio huius est. quia sola forma dicitur
princiū operadi organice. que. s. quodā
modo illimitata in agendo: potest esse
principium disformium actionū que
tamen non possunt elici nisi mediantibus
partibus dissimilib⁹. et ideo requi-
ritur q̄ perfectibile a tali forma habeat
partes dissimiles per quas operationes
ille organice exercentur. et talis forma ē
proprie sola anima que propter sui per-
fectionem ultra formas inferiores po-
test esse principium plurium operatio-
num per ipsam cōuenientium suo toti
et ideo requirit pro suo perfectibili ade-
quato corpus habens partes maioris
dissimilitudinis que conueniunt pluri-
bus operationibus dissimilib⁹. quā-
rum potest esse principium. **I**mmo ex
isto intellectu antecedentis videtur pos-
se argui q̄ intellectio est operatio eque
materialis sicut visio. quia visio potest
exerceri per partem materiale deter-
minatam. intellectio autē non per ali-
quam partem sed est totius primo. nō
enim manus intelligit sed homo. sed si
anima non vt perficiens totum possit
esse principium intelligendi: q̄ ipsa vt per-
ficiens quācumq̄ partem eque possit
esse principium intelligendi sicut ipsa vt

perficiens totum. et tunc dici posset ita
 digitus intelligere sicut homo. quia ita
 esset in actu per formam ut est principi-
 um intelligendi. Si ergo totum est eque
 materiale sicut pars vel magis sequitur
 quod ista operatio que non competit for-
 me nisi ut est in toto sit eque materialis
 sicut illa que sibi competit ut est in par-
 te. Rursum ad hoc operatio que com-
 petit forme ut est quodammodo illimita-
 ta perfectio si communicetur materie vel
 toti communicatur ei quod est in actu per
 formam sic illimitatam. tale est totum
 et non aliqua pars eius respectu anime
 intellective cui ut sic illimitata est com-
 petit intellectio. **Alio modo** posset
 intelligi antecedens quod intellectio est ima-
 terialis terminative. hoc est tendit in
 obiectum abstractum a materia. et in hoc
 intellectu videtur antecedens probatum
 fuisse per imaterialitatem obiecti. sed
 ista probatio non concludit imaterialita-
 tem simpliciter etiam terminative siue
 obiective. quia secundum omnes quidditas rei
 materialis potest esse per se obiectum in-
 tellectus nostri: sed tantummodo si requi-
 ritur in obiecto imaterialitas: hoc est
 abstractio a materia individuali. et ex
 hoc sequitur quod operatio sit imaterialis
 terminative. hoc est indifferens ad obie-
 cta singularia materialia. et tunc ad ha-
 bendum conclusionem intentam oportet
 probare quod operatio que respicit univer-
 sale per obiecto non posset aliquo modo
 communicari materie. **Tertius intel-**
 lectus antecedens est iste intellectio non
 est primo alicuius materialis tanquam pri-
 mi receptivi. sed eius receptivum pri-
 mum et proprium est forma non illa to-
 tius que est quidditas sicut est humani-
 tas. sed illa que est simplex et altera pars
 compositi. quolibet autem operatio sensi-
 tiua est primo compositi ex materia et
 forma sicut proprium receptivi. sicut patet
 in principio de sensu et sensato. non enim
 ipsa anima est immediate receptiva visus

visus. sed ipsum organum quod est compo-
 situm ex anima et determinata parte cor-
 poris est prima ratio recipiendi visio-
 nem. nec est anima nec aliquid anime nec
 illa forma mixtionis que est in determi-
 nata parte corporis sed forma totius or-
 gani eo modo quo humanitas est for-
 ma totius hominis est prima ratio re-
 cipiendi visionem. **Ex hoc patet** quod si or-
 ganum dicat illa pars totius animalis
 in qua tanquam in primo receptivo recipi-
 tur sensatio. organum dicit aliquid compo-
 situm ex anima ut est principium talis ope-
 rationis et ex parte corporis sic mixta.
 et tunc patet quare oculus cecus non est
 oculus nisi secundum quid. quia non est nisi al-
 tera pars compositi quod natum esset ut
 ei oculus carens alia parte qua complete
 oculus est oculus. **Ex hoc etiam** patere
 potest quod si potentia dicatur illud quod
 est ratio prima recipiendi actum: poten-
 tia visiva non erit aliquid precise anime
 sed vel erit forma totalis ipsius organi
 vel aliquid presequens illam formam. **Pa-**
 tet etiam quare anima separata non po-
 test sentire. quia non habet receptivum
 sensationis quod est organum. nec for-
 malem rationem recipiendi que est for-
 ma totalis ipsius organi. **Per opposi-**
 tum est de intellectione quia receptivum
 eius primum et prima ratio formalis
 recipiendi eam est anima vel aliquid ex
 parte anime precise non includendo ali-
 quam materiam et propter hoc possunt ip-
 sa pretere anime separate. quia ibi ma-
 net primum eius receptivum. **Secundum**
 etiam istum tertium intellectum qui
 plus continet veritatis intelligere est ope-
 ratio imaterialis. quia primum recep-
 tivum habet non includens materiam.
 saltem corporalem. et ideo sine tali ma-
 teria potest ipsa operatio haberi. nunc
 autem potens habere operationem sine
 materia potest habere esse sine materia.
 ergo natura illa cuius est ista operatio
 propria potest habere esse sine materia.

Ex hoc g^o medio. s. operatiōe potest
concludi ipsius nature talis immateria-
litas hoc est a materia in essendo sepa-
rabilitas. nō autem illa imaterialitas
vltior que est impossibilitas informā-
di materiaz. et hoc est rationabile q^o ex
intellectione que est mediū cōmune ani-
me et angelo possit concludi imateriali-
tas cōmunis vtriq^{ue}. **De** tertio pnci-
pali obijciatur cōtra p^{ri}ma rationē. q²
ex. 7. metha^o. forma est magis ens q^{uam} cō-
positum. g^o illa non ordinat ad esse toti-
us tanq^{uam} ad aliquid perfectius. **Pre-**
terea specialit^{er} de anima videtur q^{uod} ipsa
sit per se subsistens. quia ipsa per se ope-
ratur. operatio enim qua p^{ro}positū ope-
ratur per se non cōpetit soli forme. ani-
me autē separate competit intelligere.
Preterea esse anime est esse cōpositū
g^o non ordinatur ad illud esse. Antecedēs
probat^{ur}. p^{ro}pter hoc enī anima huma-
na remanet i suo esse. totius esse destru-
cto. non autē alie forme quia hoc idēz
esse quod est totius: est ipsius anime nō
sic in alijs. **Pre**terea hec aqua potest
esse pars alicuius totius aque. et ita est
ordinabilis a^{ut} esse p^{er}fect^o quod sit eius
participatiue. et per p^{ro}sequens hec aqua
nunc non est per se subsistens. **Pre**te-
rea idē nō repugnat eidem nisi per ea-
dem rationē repugnātie. si g^o angelo re-
pugnet informare materiā: hoc est per
aliquam vnam rationē in angelo p^{ro}-
pter quā sit ista repugnātia. non g^o sunt
due ratios. vna cōmunis sicut p^{ro}cessit
prima ratio. et alia p^{ro}p^{ri}a sicut p^{ro}cessit
secunda ratio. **Pre**terea s^{ecundum} p^{ro}pos ce-
li vident esse animari. nō autem potest
poni ibi anima intellectiua. quia intel-
lectiua inferior angelo nō potest p^{ro}ficē
corpus nisi p^{ro}ficiat s^{ecundum} perfectionē ve-
getatiue et sensitiue quas includit. v^{el} nī
si ille si sint distincte simul p^{ro}ficiant.
Preterea angelus quādoq^{ue} sumit sibi
corpus per quod exercet act^{us} vite. ergo.

cum agere p^{ro}supponit esse dabit illi cor-
pori esse viuū. et per p^{ro}sequens infor-
mabit illud. **Ad** ista quinq^{ue}. **Ad** p^{ri}-
mum nō intelligitur p^{ro}us et magis s^{ecundum}
perfectionē sed s^{ecundum} p^{ri}ncipalitatez et in-
dependentiā. quia esse p^{ri}ncipij p^{ri}nci-
palioris est independens respectu p^{ri}nci-
cipiati et respectu p^{ri}ncipij minus p^{ri}nci-
palis. **Ad** 2^m quāuis ista ponatur ra-
tio fundamētalis p^{ro} conclusionē ista q^{uod}
anima intellectiua est subsistens. tamē
conclusio nō uidetur vera loquendo p^{ro}-
p^{ri}e de subsistente eo modo quo p^{ri}us
dictum est q^{uod} ens per se tertio modo ibi
accipiendo dicit^{ur} subsistens. sed nec ani-
ma intellectiua vnita est per se subsistēs
idest solitarie sicut accidens in altari di-
citur per se ens. quia tunc vnita nō in-
formaret corpus. separata enī quia sic
est per se ens nō informat. si g^o vnita eēt
sic per se ens eundē modum essendi ha-
beret informans et nō informans. **Ad**
rationem g^o illaz intellectio que est ope-
ratio imanens in operante potest dici
p^{ro}petenter per se alicui dupliciter. **Uno**
modo sicut p^{ri}mo susceptio. **Alio** mo-
do sicut remoto. exempluz p^{ri}mo mo-
do superficies dicitur alba. secūdo mo-
do non. sed bene dicit^{ur} homo est albus.
sic anima dicitur per se intelligere tanq^{uam}
p^{ro}p^{ri}um receptiuū intellectiōis. sed
non p^{ri}muū quando est vnita. q² quan-
do est vnita est ratio s^{ecundum} quam intel-
lectio cōuenit homini tanq^{uam} toti per for-
mam. homo autē dicitur per se intelli-
gere tanq^{uam} receptiuū remotum. quia
nō recipit intellectiōez nisi per hoc q^{uod}
anima que ē eius forma p^{ri}muū reci-
pit eam. quando g^o accipitur in maiore
quod per se operat^{ur} est per se subsistens
verum est d^{icitur} p^{ri}mo operāte. quod. s. sic
operatur q^{uod} non est vlt^{er}ius alicui ratō
operandi illa operatione. Si autēz nō
esset subsistens sed forma informās nō
posset operari quin vlt^{er}ius esset ratio

ad ista quinq^{ue}.
ad p^{ri}muū
ad 2^m
ad 3^m
ad 4^m
ad 5^m

operādi suo totū. sed isto modo minor est falsa q̄ anima per se intelligit. hoc enim non est verum nisi eo modo quo operatio cōuenit forme sicut proximo susceptius. Ex ista patet quomodo intellectio est imaterialis. s. non q̄ non sit ipsa anime vnite put informat materiaz sed quia ipsa est solius anime vt proximi susceptiui. totius autē compositi tanq̄ remoti susceptiui et tantū fm partem formalez sui. Ad aliud. habens omnino idem esse non videt simpliciter imperfectum per hoc q̄ non cōmunicat alteri illud esse. si ḡ anime eēt idem esse quod et totius: quare anima separata esset imperfecta in essendo cū tunc nihil sibi tollatur nisi q̄ suū esse non cōmunicat alteri. quare etiā idem esse habens anima eēt imperfecta in essendo et totū habens idem esse eēt perfectum in essendo. quomodo etiā manet eē totius nisi maneat totum habēs illud eē. Dico ḡ q̄ eē anime manet idē dum anima manet ens illo esse. et hoc siue sit coniuncta siue separata. et consimiliter videtur q̄ esse totius non manet idem nisi dum totum manet idem illo esse. quia nullius esse actuale videtur manere idē: nisi illo actualiter habente illud esse. Videtur ergo ista negāda q̄ eē anime est idem quod esse totius. quia habens esse videtur pars habentis esse. cōsimiliter videtur eē se habere ad eē. Et illa probatio que adducitur ad propositum. s. q̄ anima remanet in suo eē non sic alie forme: non concludit propositum imo oppositum. ideo enim remanet in suo eē. quia esse eius est omnino incorruptibile et per se et per accidens videretur autem corruptibile si eēt idem cum esse compositi. compositum enim vere corrumpitur. sicut enim generatō videtur terminari ad eē generati: ita eē corrupti videt esse terminus a quo corruptionis. et per cō

sequens nō manere. **Alie autē forme materiales** nō manent in suo eē corrupto pro toto. non quia eē earum fuit aliud ab eē compositi corrupti. sed quia ipse corrumpunt per accidens hoc autē est vel quia agens corrupens per principium suum actiū contrariū illis attingit illas vt contraria: vel saltem attingit cōpositum corrupendo ipsū et forme tales sunt inseparabiles a composito in eēdo. neutrum autē istorū verum est de anima intellectiua. Si etiam vt isti dicunt anima intellectiua sit incorruptibilis quia eē per se cōuenit forme que est actus. quod autē fm se conuenit alicui inseparabile est ab illo. sicut ḡ impossibile est q̄ forma separet a seipsa: sic impossibile ē q̄ forma subsistens desinat eē. Si inquit ista sit ratio incorruptibilitatis anime intellectiue: sequitur q̄ non est incorruptibilis ppter hoc q̄ idem est eē eius et totius. est enim separabilis a toto manēs tamen inseparabilis a seipsa. **Potest** tamē ad clariū videndū responsiones ad duo argumēta p̄dicta distingui de eē. vno modo eē potest intelligi illud quo primo formaliter aliquid recedit a nō eē. primo autem receditur a nō eē: per illud per qd aliquid est extra intellectū et potentia sue cause. h° modo cuiuslibet entis extra intellectū et causam est p̄prium eē.

Alio modo dicitur eē ultimus actus cui. s. nō aduenit aliquis alius dans eē simpliciter. et ipsum dicit simpliciter habere eē cui primo cōuenit eē sic dictum primo inquit sic. q̄ non sit alicui alteri ratio eēdi illo eē. **Isto modo** cōpositum p̄fectum in specie dicitur eē et solum illud. pars autē eius dicitur eē per accidens tantūmodo vel magis p̄prie participatiue isto esse totius. sic igitur solum compositum est per se ens accipiēdo eē secundo modo. **Anima autem** intellectiua nō dicitur subsistēs nisi

si improprie et secundum quid licet dicatur ens
et per se ens primo modo accipiendo est.
et hoc pro responsione ad primum argu-
mentum. Per eandem distinctionem pa-
tet ad secundum quia primo modo acci-
piendo est forme et totius non est idem
esse omnino. 2º modo est idem esse. sed il-
lud non est utriusque eodem modo. sed
totius primo et partis participatiue.
Ex hoc patet quomodo anima separa-
ta dicitur imperfecta in essendo. quia eo
modo quo ipsa est unita potest dici perfe-
cta in essendo. non essentialiter et prima-
rie sed participatiue. suo quidem proprio
esse est eque perfecta separata et coniun-
cta sed coniuncta perfecta est esse totius
participatiue licet non primarie. et quan-
tum ad hoc separata est imperfecta. quia
caret ipso esse totius. et possit dici quod ista
imperfectio est imperfectio simpliciter
quia caret illo esse quod est perfectio sim-
pliciter licet non propria. imo ipsa est ma-
ior perfectio quam esse eius proprium. quia
includens illud esse. Non igitur dicitur
forma imperfecta ex hoc solo quod non com-
municat suam perfectionem alteri. sicut
nec ipsa perficitur in hoc quod communicat
sed dicitur imperfecta ex carentia perfe-
ctionis esse totius. que carentia comunicari
tatur illud non communicare. Ad 4^m
illud quod potest esse pars integralis
omogenea totius et si participet esse eius
quando est in toto: et non participet quan-
do est extra totum. tamen separatim non
dicitur imperfectum. quia habet esse eque
perfectum cum illo esse quod potest par-
ticipare. unde non dicitur proprie ordi-
nabile ad esse totius sic illud quod natu-
rum est esse pars essentialis per se ordi-
nabilis ad esse illius cuius natum est esse
aliquid nec potest esse in se aliquid eius-
dem rationis cum illo. Ad aliud di-
citur quod in eodem possunt plura includi quo-
rum cuilibet secundum propriam rationem etiam
alio circumscripto repugnat aliquid idem.

et tunc quodcumque illorum potest esse ratio repu-
gnantie illius includenti ad aliud. Exe-
plum homini per rationem sive repugnat quod
sit albedo etiam quocumque alio circumscri-
pto. item per rationem rationalem. illa ergo propositio
est neganda quod unum uni non repugnat nisi
per unam rationem repugnantie. sed si ad-
datur non nisi per unam rationem primam
distingui potest. quia ratio repugnantie
uni extremo cooperit illi cui est ratio re-
pugnandi et alteri repugnat. vel ergo primi-
tas ista refertur ad istam convenientiam
et tunc illa erit prima ratio repugnantie
que primo pervenit isti et cum hoc repu-
gnat alteri. vel primitas ista refertur ad
repugnantiam et tunc illa erit prima ra-
tio repugnantie que primo opponitur
illi et cum hoc convenit isti. et utroque mo-
do potest distingui de primitate comuni-
tatis et perfectionis. Quantum ad primi-
tatem comunitatis prius repugnat sub-
stantie esse quantitatem quam animalis. et ta-
men quantum ad primitatem perfectionis.
quia animal plura includit propter que
repugnat sibi quod sit quantitas quam substancia
includit accipiendo tamen uniformi-
ter primitatem vera est propositio. quod eius-
dem ad idem una est prima ratio repu-
gnantie. et ex hoc sequitur quod non precessit
utraqque ratio posita ad conclusionem ex
ratione repugnantie prima eadem primi-
tate. quod concedo. Similiter quantum
ad primitatem comunitatis prius preterit
homini esse substantiam quam rationalem. et quantum
ad primitatem perfectionis est etiam. Sed
si arguatur idem non preterit eidem nisi per
eandem rationem. ergo similiter est de repu-
gnantia. Rursus non est simile. quia mul-
tis communiter non convenit idem predi-
catum saltem quod non est de essentia eorum nisi
si per idem esse eis. sed multis repugna-
re potest idem non per aliquid esse eis. Exe-
plum. repugnat homini et albedini esse
angelum. et licet forte homini et albedi-
ni sit ens commune: tamen non est ratio

istius repugnancie. quia couenit angelo.
Exemplū manifestius. lapidi albedini
chimere repugnat esse deum nō tamen
per aliquid cōmune sicut manifestū est

Ad argu^m principale nego p^{ri}am et
ratio est. q^z p^{ri}us pōt esse rō repugnan-
di alicui ne insit sibi: qd si inesset esset
posterius. sic repugnat hoi eē rudibilē.
et illud quo formalit^r hō est hō est ratō
illius repugnantie. et tñ rudibile si ines-
set: esset posterius hoie sicut passio est
posterio^r suo subiecto. Est igit p^{ri}ā sim-
pliciter nēcio cā repugnantie. sic. s. q^z cō-
tradictio ē illa p^{ri}ungi. nō sic necessario
pōt esse rō pueniētie alicuius postero-
ris. sic. s. q^z contradictio sit illa non vniri
q^z non est contradictio abso^m p^{ri}us sepa-
rari a suo postero^r. Ad ppositū for-
mam mālem separi a materia nō req^u-
rit nisi q^z forma non sit simpliciter nēcia
rō sue vnionis ad mām. qd verum est.
q^z est entitas absoluta et ita pōt nā illa
vnione. sed formā imālem vt angelum
posse vniri mē poneret aliq^u vniri quo-
rum vnū est rō repugnancie. vt ostensū
est in solutione questionis.

De secundum

quesitū an deus posset spēs
in eucharistia conuertere in
aliquid pexns. arguit q^z nō. q^z non pōt
aliquid pueri in aliud nisi habeat ali-
quid cōe. iste spēs nō habent aliqd cōe
cum aliquo pexnte. g^z rē. maior pbat
si nihil maneret cōe: g^z esset istaz specie-
rum annihilatio et nō puerio. minor p-
bat q^z iste spēs nō hnt sūam subiectam
nec etiā mām que ē p^{ri}mū sūm in his que
transmutant adinuicē. Cōtra. nā pōt
istas spēs puertere in aliqd nō pexns. g^z
deus pōt illas puertere in aliqd pexns
aūs p^{ri}. q^z iste spēs puerunt p actū nu-
tritiois in sūam nutriti ita q^z ex eis vir-
tute nature generet caro nō pexns. q^z si
pexns magis habet propolū. psumiliū

ex eis virtute ignis posset generari ignis
et virtute celi posset generari aliquod
animal per putrefactionē. Probatio
psequente. magis videt potentia diui-
na posse super istas spēs vt cōuertēdas
in pexistens: q^z potentia nature in non
pexistens. quia potētia excedit potēti-
am in infinitū. pexistētia imini et non
pexistētia nō variant rationē terminū
in infinitū. g^z rē. Questio ista nō que-
rit generaliter d^o possibilitate totalis cō-
uersionis vnus in aliud: sed specialiter
de puerfione inter tales terminos de q^u-
bus ē specialis et p^{ri}ia difficultas. Ad
cuius solutionē p^{ri}iam videndū est p^{ri}-
mo si in istis terminis de quibus queri-
tur sit aliqua specialis ratio impossi-
bilitatis ad cōuersionem totales. Et hoc
videndū est p^{ri}mo ex parte illius termi-
ni a quo qui dicit^r quantitas separata.
2° ex parte termini ad quem qui intelli-
gitur per hoc q^z est aliquid pexistens.
3° ex parte puerfionis qualis est ista cō-
uerfio. puta si illa fm q^z tangit argumē-
tum sit annihilatio.

De primo dico.

q^z non est aliqua specialis ratio impos-
sibilitatis in quātitate separata quin ip-
sa possit eque conuerti in quodcūq^z si-
cut posset aliud creatū. vbi ponitur cō-
uerfio totalis esse possibilis. hoc potest
ad p^{ri}ens breuiter ostendi sic. illud agēs
eque potest quemcūq^z terminū in quē
cūq^z totaliter cōuertere: qd in virtute
sua actiua habet vtrūq^z terminū eque
totaliter quantū ad esse et non ēē. et etiā
qdlibet necessario cōcomitans vtrūq^z
terminum in essendo. deus habet que-
cūq^z duo creata eque isto modo i sua
potestate siue potētia actiua. g^z rē. ma-
ior p^{ri}mo exponit sic totum aliq^u tene-
tur cathe^r et significat idem quod p^{ri}-
ctum ex p^{ri}ibus. Aliquando sincathe^r
et significat idem quod queibet pars.

In gnatione fm phm pmo de generati
one conuersio ē totius in totum hoc in
telligitur pmo mō qz tam corruptuz qz
generatum est p se vnum. 7 is vere totū
In generatione vero fm qd qualis est i
alteratione vel augmentatiōe ibi genera
tum non ē p se vnū fm phm. 7. met. c.
6. Non sit inqz quale sed quale lignum
nec q̄tum sed q̄tum lignum. 7 ideo ibi
genitum non ē vere vnum. In pposito
vero itelligitur puerfio totalis siue toti
us i totum accipiēdo totum sincathe
vt pote qz sic pueratur composituz icō
positum. vt mā i materiam 7 forma in
formam. maior sic expōita pbatur. qz
agēs quod eque hēt in virtute sua acti
ua vtrunqz terminū conuersionis quā
tum ad aliquid partiale i eo. eque pōt
vnum i alterū conuerrere puerfione pti
ali. sicut. n. generās quod hēt in virtute
sua actiua formā huius corrupti 7 for
mam h^o genitū pōt illud i illud puerter
puerfione ptiali q̄ est fm formam. sic il
lud agēs quod eque hēt in virtute sua
formā huius corrupti 7 formā hui^o ge
niti eque pōt ptialiter puertere illud cō
rumpendo vel generando. ergo pari rō
ne agēs qd eque hēt in virtute sua acti
ua vtrūqz terminū istum 7 vtrunqz
illum 7 hoc quātum ad quodlibet viri
usqz 7 quantū ad quodlibz necessario cō
comitans vtrūqz in eēndo. eque potest
vtrubiqz istum terminū conuerrere i
illum conuersione totali. tale autē agēs
est deus. Scōdo modo sic. eodem modo
potest aliquid conuerti i aliud in quo il
lud potest succedere isti. nunc autēz vir
tute diuina potest quodcunqz creatum
fm se totum 7 quodlibet eius succeder
alteri creato ergo 7c. Contra illud ob
icitur primo sic. quia scōm hoc de^o pos
set eque cōuerrere substantiam corpore
am i sbām incorpoream. 7 vnam incor
poream i aliā sicut pōt puertere vnā
corporeā in aliā corporeā. p̄na p3 qz po
tentia dīna eque hēt terminū vtrubiqz.

sed p̄ns est falsum. hoc pbat pmo per
Aug. sup geneli 7. Omne corpus in oē
corpus posse mutari non defuerint qui
assererent. corpus autē aliquod pueri i
aiam fieriqz naturam incorpoream nec
quenqz sensisse scio. nec fides habet. In
eodem li. etiam. c. io. 24. vel. 26. expref
sius habet idem. omne inquit corpus i
omne corpus mutari credibile est qdli
bet autem corpus posse mutari in aiam
credere absurdum est. Preterea Boe.
li^o de duabus naturis 7 vna psona chri
sti in parte qua disputat contra Eutē
dicit neqz corporea sba in incorpoream
mutari posset nec incorporee in se iuicē
pprias formas mutant. sole. n. in se mu
tari possunt que hnt vnius nature sbz
cōe hec ille^o instatur contra istam rō
nem. qz cum non solum sbstantie crea
te sed quecunqz creata eque sbstantie vir
tuti diuine sequeret qz si aliqd creatum
posset deus totalr cōuerrere i aliud cre
atum. qz hoc possit eque de quibuscun
qz creatis. 7 tunc sequunt multa que vi
dent inconuenientia puta qz sba posset
conuerti i accns; 7 ita posset fieri inhe
rens. 7 absolutum posset conuerti i res
pectiuum 7 ita posset habere duos ter
minos. 7 pari rōne econuerso i vtrāqz
puerfione. Tercio instat cōtra istaz rō
nem. qz qz agēs in virtute actiua habe
at totaliter vtrunqz terminū nō ifert
nisi qz pōt totaliter istum destruere qd
est annihilare 7 illum totaliter pducere
quod est creare. Sed hoc creare 7 illud
annihilare nō est puertere hoc in illud
g 7c. Ad ista. Ad p̄mu3 inte^o Aug. ibi
pbare qz aia in p̄ma pductione non sit
pducta de aliquo corpore sicut ipse p
cedit 7 pmo per vlā diuisionis de singu
lis corporibus. 7 tandem summatim d
oi corpore p illud qd allegatum est. cor
pus pueri in aiam 7c. Productio autē
p̄maria nō hēt opus miraculosum sed
talis est qualis cōpetit rebus pductis.
Non vult g negare quin deus posset p
b

uertere corp^u in aiam. s; vult dicere q^d hoc i pma rerū pductōe non sit factuz vel nō potuit fieri fm modū illius pductōis. quia illa non erat miraculosa sed correspōdens naturis rerum pductariū hoc est de intentōe Aug. ibidem. Si arguatur ex verbis Aug. quia dicit omne corpus posse mutari in omne corpus s; non in aiam: non est primū at possibile nisi per omnipotentiam diuinam. ergo nec scōm per illā est possibile. quod est propositum. **R^o i** aliquid est impossibile vbi cōcurrunt multe rōnes impossibilitatis. quodcūq; aliud vbi dicitur aliqua istarū rōnum cōparatū ad istud potest dici possibile. nō absolute sed respectu h^o. vbi gratia. Si lapidem est impossibile videre. et aial execratum ē possibile videri et catulū ante nonuz diem impossibile respectu est videre. In istis sēper posteriori ē possibile respectu prioris qz nō remanet rō illa q̄ est precipua respectu impossibilitatis i pōi. **D3** discurrendo p rōnes impossibilitatis i istis exēplis. **Ad** ppositū ignē cōuerti in ce^m multas hēt rōnes impossibilitatis. puta qz non habēt ista corporea pⁿ transmutādi se iūicez cuiusmōi sūt qualitates actiue et passiue formāl^r vel virtual^r oppoⁿ nō ē hēt sōm receptiūū transmutatōis adinūicē nō ppter istas rōnes solas ē impossibile corpus pueri in aiam. sed ppter aliam rōem repugnatiue. que. s. est q^d vnum ē extensum aliud nō. et sic non pueniunt in aliquo qd natū est manere cōe i trās^u mutatione vnus corporalīs in aliud. quia corporale nō transmutat in aliud nisi per alteratōem que recipit in corporali et mō extenso. et ita nec pductum pducitur nisi vt extēū et habes modū extensi. **Ad aliam** auctoritatē que ē boetij. dico q^d intentio sua est quod non sūt pueribilia in se inūicē nisi que hēt materiam cōmunem. nec hec oīa. sicut ait ibi. sed ea tantuz que in se facere et pati possunt. vnde dicit ibidē q^d non pōt es

in lapidem pmutari. ergo non loquit^r de quacūq; conuersiōe possibili deo. sed de pueriōne que requirit materiam cōmunem. immo et vltra hoc etia; qualitates actiue et passiue mē oppositas. q̄ sufficiunt ad pueriōnem naturalez: qz aliter intelligi non potest q^d es non posset conueri in lapidem nisi de conuersiōne naturali et nō quacūq; sed immedīata. Si obijcias q^d sic intelligendo dīcta sua non potest haberi p^o quā intēdit probare. s. q^d humanitas non posset cōuerti in deitatez quia fm predicta ex pmissis suis non poterit predicta pclusio concludi nisi de pueriōne immedīata que posset fieri virtute nature. de tali pueriōne non fuit cōtradictio inter ipm et euticem. **R^o rō** Boetij in premissis suis non plus concludit q^d qd dictum ē supra. s. q^d natura humana non pōt cōuerti in diuinitatē tali pueriōne que requirit sōm cōe et pncipia agendi et patiendi mutuo in pueris. sed vt habeatur p^o quam intendit scilicet q^d per nullam potentiam potest humanitas conueri in diuinitatem. oportet addere istaz ppositionem diuinitas non minus excedit actiuam potētiam quacūq; causatiuam in ratione termini q^d vnum ens naturale excedit quacūq; potentiaz naturalem cōparatum ad aliud ens naturale. patz quia hec ppositio cum diuinitas sit infinita et incausabilis nullo modo potest esse terminus potētie cātiue. quodcūq; autem creatum potest esse terminus potētie causatiue et hoc nō tantum absolute sed comparatum ad quodcūq; aliud ens creatuz tanq^d succedens illi. tunc fiat argumentum Boetij per locum a maiorē. si per totam potentiam creatam non potest es immedīate mutari in lapidem. ergo multo magis vel eque potest per quacūq; potētiam actiuam natura creata conueri in diuinitatem. **Ad illud** de substantia et ente absoluto concedi potest conclusio.

que infertur. q̄ ſc̄a potest cōuerſi in ac-
cidens. ⁊ ens abſolutum in ens reſpecti-
uum non tñ ſequitur q̄ ſubſtantia in
hærebit manens ſubſtātia. quia vterq̄
terminus conuerſionis habebit propri-
um modū eſſendi ſibi cōr̄ndētem. ita
q̄ terminus a quo ſi fuerit ſubſtātia ha-
buit modum per ſe eſſendi. terminus au-
tē ad quē iſtius cōuerſiōis ſi fuerit acci-
dēs habebit proprium modum ſibi cōr̄-
reſpōdētem. ſ. in alio. n̄ ergo ſubſtantia
exiſtit i alio ſed ſubſtātie per ſe enti tan-
q̄ termino a quo ſuccedit ens in alio tā
q̄ terminus ad quem. Cōſimiliter de
ente abſoluto ⁊ reſpectiuo. Ad tertiuꝝ
dici poteſt q̄ n̄ improbat cōuerſionem
totalem quātitat̄is nec etiam i aliquid
preexiſtēs. ſed ſi aliquid improbat. ipſo
bat generaliter cōuerſionē totalem que
tamē i iſta q̄ōe ſupponenda videtur. ⁊
illa ſuppoſita difficilia declarāda eſſēt.

De ſecundo p̄cipali cō-
ceditur cōi-
ter q̄ nō eſt aliqua rō ſpecialis i poſſibi-
litate ad iſtam cōuerſionem i preexiſtē-
tia termini ad quez. quia i eucharīſtia po-
nitur panis p̄uerti i corpus chriſti p̄xi-
ſtēs. hui⁹ crediti poſſibilitas declaratur
vno modo ſic. deus quia n̄ agit vt iſtru-
mentum cui⁹ ſit p̄miū agēs ideo poteſt
agere n̄ per motum ⁊ ſic ſequitur q̄ po-
teſt formam deſtructā eandem reduce-
re. ⁊ hoc i eadē materia. n̄ ideo prohibe-
tur forma eadē redire actione alicui⁹
agētis creati. quia illud agēs agit p̄ mo-
tum. qui cū ſit ſucceſſiuus n̄ poteſt idēz
ridire. Uterius deus reſpicit materi-
am vt eſt quid. ſic eſt i diſticta. q̄cūq̄ er-
go formā poteſt ponere in hac materia
eadem poteſt ponere i quacūq̄ materia
q̄ iſtis duob⁹ d̄claratis arguit q̄ de-
pōt formā deſtructā eandem reducere in
ſuā mām ex p̄o ⁊ p̄ p̄o ex 2o. pōt illā for-
mā in q̄cūq̄ mām reducere. ⁊ pari rō-
ne formā manentē i materia p̄p̄ta. pōt
eadem i quacūq̄ materiā inducere. ſed

ad idēptitatē forme i numero ſequitur
q̄ eadem ſit materia. q̄ deus poteſt face-
re q̄ quecūq̄ materia fiat hec materia.
ſicut poteſt facere q̄ fiat ſub hac forma
poteſt q̄ deus facere q̄ forma corporis
chriſti ponatur i mā panis. ſicut poteſt
facere q̄ materia panis fiat ſub hac for-
ma. ⁊ ſic iſta mā cōuertit i materiā illi⁹
corporis ⁊ forma in formā ⁊ totū in to-
tum. Aſſumpta multa in iſta deducti-
one declaratur diſſuſe ſed declaratiōes
ille cauſa breuitat̄ poſſūt omitti immo
deductiōem breuiādo viſ eius i hoc vi-
detur ſtare. cōpoſitum a. cōuertit totali-
ter in cōpoſitum b. eſt potētiale a. i for-
mari forma ipſius b. hoc autē eſt poſſi-
bile ergo ⁊ c. p̄ma p̄batur q̄ potētiale ip-
ſius a. i formari forma ipſius b. eſt iſtō
potētiale fieri illud q̄ idēptitas forme
cōcludit idēptitatem materie. ⁊ ita p̄-
uertitur a. in b. non ſolum forma in for-
mam ſed materia in materiā ⁊ contra
probatio ſecūde quia potētiale ipſius a
⁊ potētiale ipſius b. eſt quid i diſtinctuz
⁊ ſic in hoc et in illud poteſt eadez for-
ma induci ab agēte reſpiciente illud po-
tentiale vt eſt quid. iſto modo breuiā-
do iſtam deductionem non videtur ne-
ceſſariū eē ad p̄poſituz illud q̄ ibi tā-
gitur de reditōe forme deſtructe. Con-
tra iſtud mā tota vt ē quid ſub qua ra-
tione deus eam attingit i agendo. aut i
telligitur eē eadē idēptitate numerali
aut tantummo eadem q̄ ei⁹dem rati-
onis. ſi p̄mo modo hoc videtur falſum
⁊ contra Ar. 12. metha. c. 2o. horum in-
quit que ſūt in eadē ſpē diuerſa ſūt p̄-
cipia non ſpē. ſed q̄ ſingulariū aliō tua
mā ⁊ ſpēs ⁊ mouēs ⁊ mea. rōe aut vni-
uerſali eadē. Si ēt ſit eadē numero ma-
teria a. ⁊ mā b. q̄ cum forma a. n̄ poſſit
educi de mā a. q̄ mā a. iam actu hēt il-
lam formā pari rōne non poterit educi
de materia b. intelligat per a. corp⁹ chri-
ſti ⁊ p̄ b. panis: educat forma corporis
chriſti n̄ p̄pter hoc materia panis fieri

materia corporis siue conuerteretur i eaz
qz materia quadā prioritate ē prior for
ma fm Aug. 12. confessi. c. 16. esse vtiqz
aliquid non formatū potest formari au
tē quod non est. non potest. sic ergo ē p
or materia q illud quod ex ea fit. 7 i li.
13. c. 18. cum aliud sit celi 7 terre materi
es aliud celi 7 terre species. materiem q
dem de nihilo oino. mundi autem spēs
de informi materia. simul tamen vtrū
qz fecisti. 7 fm illud 2° methaphy. in fū
damento nature non est aliquid distin
ctū 7c. Et per rōem. quia ipsa materia
est eadem sub oppositis formis. forma
autē non potest sine ipsa manere. **Nunc**
autem ad variationem posterioris nō
sequitur variatio prioris. non g si hec for
ma recipiatur in aliqua materia seque
retur q illa fieret ista. nam ibi non ē ni
si inductio forme in materiā que prius
eam non habuit. materia autē transiens
a priuatione ad formā. non ppter hoc
fit mā que ipsa prius non fuit. Si intelli
gat 2° mō q quēcūqz mā vt quid est ea
dē. hoc est eiusdē rōnis ex hoc non seqt
q forma que ē in ista materia posset ea
dem numero fil inē illi. sed tñ q aliq
eiusdē rōnis cū ea. hoc autē non suffi
cit ad habendū intentū. **Uterius** quan
tum ad istū articulum dico q dupliciter
potest intelligi conuersionē fieri in pexi
stens. vno mō. s. in illud quod aliquan
do fuit sed nūc non manet. **Alio modo**
in pexistens quod. s. presuit 7 nunc i eo
dem eē manet. **Et hoc 2°** adhuc duplr
intelligitur. **Vno modo** q manens sim
pliciter iē prehabeto tamen aliqua no
uitate superaddita illi eē sit termin⁹ no
ue conuersionis. puta q ibi sit noua pre
sentia illius termini alicui cui prius nō
fuit pns. **Alio modo** q ibi non sit aliq
nouitas nec in ipso eē nec in aliquo po
steriori. **De istis tribus intellectibus** p
ordinem est videndum. **Primus** nō hz
aliquā difficultatem de termino pexi
stente. hoc est q aliqñ pfuit q de nō pre

existente. nisi istā si deus pōt destructuz
idem numero reparare. quod pceditur
ab oibus catholicis nec mirum qz non
est ibi contradictio. **De alio intellectu p^o**
existentis. qd. s. in eodē eē manet est am
plior difficultas. qz nulla mutationum
de quibus loquitur phus. 5. phy. videt
posse ad terminum preexistentē sic. **Pri
mus** autē intellectus subdiuisionis ē se
cundus principalis. qui videtur possibi
lis. qz ita videtur de facto ponendū in
eucharistia. corp⁹. n. christi pñs 7 ret
nens idem eē simplr. per istā conuersio
nē sit de nouo pñs spēi panis. **Et consi
milr** posset poni de qritate pueritēda in
preexñs. qz non ē aliqua repugnātia ex
pte termi ad quē. **Contra** ista arguit p
mo ptra illud qd dē de eucharistia 7 h^o
sic hz illud aliqd est p se termin⁹ ad quē
puersionis fm q succedit termin⁹ a quo
sed p te corp⁹ succedit pan⁹ fm istā pñt
am quā hēt de nouo 7 non fm eē sbale
g est p se termin⁹ fm q hēt illā pñtā vl
fm q sit pñs. sed sic eē pñs non dicit for
malr sbam nec aliquid sbale. qz eadem
sba per te manens non fuit prius pñs 7
nunc ē pñs. g p se terminus ad quē con
uersionis i eucharistia non eēt sba. 7 p
pñs ista puersio non eēt transbatio. qd
transbatio est transitio vnus sbē in ali
am. **Preterea** 2° arguitur ptra illō qd
vī hoc eē possibile d quantitate. primo
sic iō genitum ē vbi prius corruptuz fuit
qz rō locandi que ē quātitas manet eadē
in vtroqz. sic etiā in eucharistia qd fuit
ratio locandi panē manet idem i couer
sione. 7 per hoc corpus christi quod est
terminus conuersionis potest poni ibi
esse siue habere presentiam talem. ergo
per oppositum si nō manet illud quod
fuit in termino a quo ratio locandi. se
quitur q terminus ad quem non est ibi
vel non habebit talem presentiam. sed
si quantitas conuertatur in aliquid pa
tet q ratio loquendi non manet. quia
qritas fuit illa ratio locandi. **Pritica**

si per conuersionē quantitatis in aliud aliud fieret hic presens sequeretur quod illud esset hic. tali modo essendi quali modo conuersum habuit hic presens esse. scilicet conuersum quod est quantitas fuit localiter circumscriptione terminus ad quem conuersionis est hic localiter ex quo videtur sequi duo impossibilia. Primo quod idem sit simul in duobus locis localiter presentia probatur. quia terminus qui sit hic localiter potest manere in suo proprio loco localiter sicut corpus christi nunc manet localiter in celo. presentia autem quod idem sit simul in duobus locis localiter videtur inferre multa impossibilia. puta quod idem sit moueretur et quiesceret. quia posset ibi moueri. et hic quiescere. Similiter quod idem simul calefieret et frigeretur. si hic haberet approximatum ignem ibi aquam. Similiter idem esset continuum et non continuum si hic haberet diuidens partem a toto et ibi non. Similiter idem erit si mortuum et viuum si animal habeat ibi corruptiuum inferens mortem et hic non habeat sed que cumque necessaria et sufficientia ad salutem. 2^m impossibile principale sequens ex hoc quod terminus conuersionis sit hic localiter est istud. quod duo corpora possent esse simul in eodem loco. presentia probatur. tum quia conuertatur istud in duo corpora quia ratio est hic localiter unum et aliud. tum quia conuertatur istud in aliquod maius. illud maius si sit hic localiter pars erit cum parte. presentia autem scilicet quod duo corpora sint simul videtur Aristoteli probare esse impossibile ex intentione. 4. physicorum. Ad ista ad primum si terminus per se transbationis est substantia et secundum esse substantie non ut arguitur cum corpus habet esse substantie succedit panis proprie loquendo de successione. quod et si habeat esse post esse panis. non tamen incipit habere illud esse desinente pane. quod videtur necessarium ad hoc quod proprie diceretur succedere ibi inesse. Alioqui posset dici sol succedere vermi corrupto. quod habet esse su-

um post esse vermis. neganda est ergo ista propositio secundum hoc aliquid est per se terminus ad quem secundum quod succedit termino a quo. quia secundum idem est prius et nunc manens. et per presentia alteri proprie non succedens corpus christi diceretur terminus esse ad quem transubstantiationis et hoc ideo. quod illa non est productiua termini ad quem sed tantummodo conuersiua alterius in ipsum. secundum autem illud esse non dicitur proprie succedere termino a quo sicut prius dictum est. possit tamen ista concedi quod secundum illud est nouitas in termino ad quem secundum quod succedit termino a quo. accipiendo proprie succedere. et tunc concedi posset quod non esset hic nouitas in termino nisi secundum istam presentiam secundum quam nunc vere et realiter est hic. et prius non fuit hic dum substantia panis fuit hic. Ad secundum dico quod nec corpus christi est ubi fuit panis nec tamen quantitas que fuit panis formalis ratio essendi hic. est formalis ratio corpori christi essendi hic. tum quia quantitas ista non est formaliter in corpore christi. ergo nec aliquid corpori christi competit per illam ut per rationem formalem. tunc quod quantitas non potest esse formalis ratio locandi nisi circumscriptione. quia illa est ratio determinata ad illum modum locationis. quicquid ergo per quantitatem ut per rationem formalem locatur. hoc circumscriptione locatur corpus christi non sic est presens in sacramento patet ergo et licet non manet illud quod fuit conuerso ratio formalis locandi. adhuc poterit deus terminum conuersionis facere ibi presentem ubi conuersum fuit. et quod adducitur de generato et corrupto. si concedatur eandem quantitatem manere et ideo per illam generatum localiter esse ubi corruptum fuit hoc non concludit propositum quia per istam conuersionem non oportet terminum esse localiter ubi fuit ipsum conuersum. immo est hic eodem modo esse dei. quem tribuit sibi agens conuertens alii

ud in ipsum. Ad aliud negari potest
ista ppositio. iminus est hic eodem mo
do essendi quo mo fuit hic illud quod
couersum est. Instantia eniz est. quia s
stantia panis que puerfa fuit. fuit hic lo
cali suo modo. sicut scilicet substantia
panis pot e alicubi locali. quia pars
s quantitate fuit in parte loci et tota i
toto. nec tn substantia corporis christi in
qua puerit e h tali mo. immo tota est
vbiz. non g sequit q terminus in quez
couertit quantitas necessario sit hic lo
caliter. Si tn daret q deus posset coue
tere qritate in illu terminu et q i fierz h
locali. alicui forte videret q illa que se
quunt ex hoc non sit impossibilia sim
pliciter. sic. f. q includat contradictonem que
sola dicunt esse impossibilia deo. apud
que non est impossibile omne vbu. hoc
est omnis pceptus possibilis in intellectu
qualis est omnis cceptus in quo non i
cludunt contradicoria. ¶ Cum g ex primo
istoru quod est ide corpus ee simul i du
obus locis locali inferut multa que ap
parent impossibilia. p duas ppositio
nes videt pbabili posse respondere. pri
ma est forme priores ipso vbi. non va
riant ppter variationem ipsius vbi. qz
ppter variationem posterioris non va
riat prius. ex qua ppositione habet q
idem habens duo vbi. non ppter hoc
variat fm aliquam formam substantiale
nec fm aliqua de genere quantitatis. vl
qualitatis. quia forme istorum generuz
sunt simplici priores ipso vbi. scda pro
positio est ista. quacumq passionem ad
formam substantie. vel quatitatis. vl qua
litatis. recipiet idem corpus a duob agē
tibus sibi in isto eodem vbi approxima
tis. illam et non aliam recipiet ab eisde
sibi i diuersis locis vl vbi approximat.
¶ Exemplum. si hic circa lignuz appropi
ment ignis et aqua qualem transmuta
tionem facient circa illud lignu. eandez
et non alia facient circa idez lignu si ha
beat duo vbi et in vno approximet sibi

ignis et i alio aqua. Istud pbat ex pma
propositione precedente. quia in diuer
sis vbi non variat forma absoluta que
est simplici prioz ipso vbi. ¶ Istas duas
applicando soluunt que tangunt i argu
mento et multa similia. Primum scilicet
idem moueri in hoc loco siue vbi et qui
escere in alio vbi non sunt repugnata.
sicut nec habere hoc vbi et illud. qz ista
duo. f. moueri et quiescere fm vbi sunt
posteriora ipso vbi. to possut variari fz
variatoem in illo priore. Scdm de cale
fieri et frigeri soluit p scdm ppositi
onem. non. n. aliter calcifieret et frigeret
existens in duobus vbi. qz existēs i vno
vbi in quo haberet ista duo agentia ap
proximata. et sicut tunc si altez agentiu
simplici vincet vtutem reliqui agentis
illud assimilaret sibi passum et impediret
reliquu qd eet minoris vtutis assimila
re sibi passum. si aut eent aliquo modo
equalia in vtute alterarent passuz. q. ad
quoddaz mediu inter duo extrema. sic
etiā nunc quando ponit idem in duob
vbi. Tertiū de continuitate soluit p ide
qz si agens soluens vtinuitatem vincet
vtutem conseruantis cōtinuitatez abso
lute cōtinuatas esset diuisa vtrobiz. n
tn vt ab aliquo vtrobiz. sicut rndet de
corpore christi in pixide quando idem
corp fuit diuisum in cruce. Quartū si
militer vel facili soluit. quia forma s
stantialis si vtute alicuius agentis circa
istud in vno loco seperaret a mā simpli
ci. nusq esset vnita eidem mae. vt dicet
de corpore christi quando fuit mortuū
in cruce non fuit viuū in eucharistia.
¶ Scdm pncipale qd inferit tanq incon
ueniēs. f. duo corpora posse ee simul vi
ceret non ee iconueniens. nec impossibi
le. qz contradicito non apparet cū vni
tas loci non sit formalit vnitas corpori
sed corpus habet ppiam vnitatem in
trisea cui accitallit aduenit ee i vno lo
co g non sequit qdūq corp est in hoc
eodem loco e ide corpus. nec simultas

uariat unitatem corporis vlt loci. **Ad**
autem Ari. 4. phy. dici potest. q. pba
tio sua ad hoc pcedit q. vltute ppria vlt
nature create ppter sui limitatōem nō
potest idem corpus eē in diuersis locis
adequatis. sed de virtute diuina illimi
tata non concludit. **Tertius** intellec
tus principalis scilicet q. aliquid ma
nens in eodem esse quod iam prius ha
buit nulla oīno nouitate facta circa ipz
potest esse terminus noue conuersionis
declarat esse possibilis hoc modo quan
do deus conseruat creaturam terminus
illius conseruationis non ē aliquid no
uum sed idem et fm idem esse quod pri
us habuit. non g requirit conseruatio
actio vel passio nouitatem in termino.
g nec conuersio pnia declarat ex hoc q.
sicut deus volens hoc hēre esse. q. post
idem esse conseruat illud. sic volens illd
habere esse post esse illius conuertit illd
in istud. quia facit esse istius et si non p
prie tamen aliquo modo succedere ipsi
esse illius non requirit autem ad hoc q.
illud sit terminus actionis qd simplicit
et pprie succedit alteri. s. tanq. nouum.
sicut patet in conseruatione. fm hoc di
ceret q. sicut deus eodem velle creat il
lud inq. tum vult hoc esse post non esse
et conseruat illud inq. tum vult hoc esse
.q. post idem esse. sic eodem velle couer
tit aliud in illud. q. vult illud esse post
istud. **Si arguit** quomō pōt illud eē ter
minus puerfionis positue si p eam nō
accipiat aliquod esse. cum etiam in di
uino illud quod est terminus actionis
accipiat esse per illam actionem. **Dicere**
tur q. non oportet omnez terminū acti
onis positue habere esse acceptum p il
lam actōem. nisi vel simplicit vel i ordi
ne ad aliquod aliud. et sic terminus cō
uersionis potest dici accipere esse i ordie
ad conuersum inq. tum deus vult istd eē
post illud. **Alii dicere** q. actio positia
vel est pductua termini simplicit vlt eq
ualent et ista conuersio 2° mō est pducti

ua. q. q. tum est ex parte sua ipsa suffice
ret ad hoc q. terminus acciperet esse p
eam. sed si non accipit esse. hoc sō est q.
iam phēt illud esse. **Contra** istam de
claratōem arguit. q. fm hoc posset dici
deum q. quid annihilat conuereere i so
lem. q. vult solez manere in suo eē. post
esse illius annihilati sicut hoc pceptis
manet post esse illius conuersi. **Aliter**
pōt declarari possibilitas illius intelle
ctus et hoc sic quod pōt esse termin^o cō
uersionis concomitante ipm aliquo po
steriore quod non includit in pte termi
no ipsi illo circūscripto pōt eē termin^o
eiusdē hoc p. q. vt prius est termin^o cō
uersionis et a pte vt pus pōt circūscribi
posterius. nunc aut ista corporis christi
ē pte iminus transbationis lz concomi
tes pntia illa qua de nouo est pns spec
ei panis. sicut declaratū fuit exponēdo
intellectū pcedentē. g sine tali pntia et q.
cunq. nouitate alie posterioris ipso eē
corporis. posset corp^o eē imin^o puerfionis

De tertio pncipali tenet cō
ter q. in conuersi
one totali non ē annihilatio imi a quo
vna opinio deducit ex hoc q. p^o puerfi
onē. nanis non ē nihil. et pbat 2°. q. si
eēt nihil opozeret dicē q. eēt annihila
tū. et vltra deducit si non ē nihil ē aliqd
non aut ē qd pfuit. q. illud conuersum
ē. nec aliquid extra iminum ad quē pa
tet discurredo. g p^o puerfionē ē illud in
qd puerfum ē vt sic vez sit dicē. qd pfu
it panis est corpus christi. Aut si ista ne
garet necio est dare q. aliqtas corporis
christi sit ei qd fuit panis. **Contra** illd
qd ipse addit q. panis p^o puerfionē non
ē nihil sz aliqd sic q. aliqtas corpori sit
eius qd fuit pns. pōt argui p^o sic. quod
nullo alr se hēt i se post cōuersionē q. p
us se hūt nec aliqd in se alr hz. non hēt
aliquam aliquitatem quā pus non ha
buit. corpus christi nullo se hēt in se ali
ter post conuersionem q. ante. sed ante
conuersionem panis non habuit in se

aliquitate panis nec aliquiditas corporis
erat aliquiditas panis. ergo nec post con
uersionem. *Preterea* eē termini ad quē
conuersionis requirit nō esse termini a
quo. patet si termini sint oppositi cum
esse vnius oppositi excludat esse alteri
us oppositi. ergo terminus ad quē con
uersionis vt talis non habz in se entita
tem vel aliquiditatem termini a quo. *Aliter*
dicitur quod non annihilat. qz manet in
potentia materia corporis christi.

Contra hoc arguitur quia tunc non pos
set deus annihilare aliquod materiale
nisi siml annihilaret omnia materialia
quia quocūqz materiali nō annihilato
semper in materia eius manet in poten
tia quodcūqz materiale. *Preterea* vbi
totum trāsit in totū. ibi non manet ma
teria termini a quo. cum ergo i trāsmu
tationibus que requirunt materiaz mā
teria manēs sit illa que fuit corrupta. §
2c. *Aliter* dicitur qz sicut fm *Ar.* 5.
physicorum. transmutatio naturalis ali
qua est a non subiecto in subiectum. et il
la est generatio. aliqua econtra. vt cor
ruptio. aliqua a subiecto in subiectum
vt alteratio. et generalr motus proprie
dictus. sic in transmutatione supernatu
rali aliqua est versio a non subiecto in
subiectum. vt creatio. aliqua eo^o vt anni
hilatio. et aliqua a subiecto in subiectum
vt couersio totalis vnius positiui i aliū
non est ergo ista ouersio annihilatio qz
hēt per se terminum positiuum. *Con*
tra hoc. licet sint duo termini positiui
tamen cōcomitātur duo termini nega
tiui. sicut quando concurrunt generatō
et corruptio cōster in naturalibus sunt
duo termini negatiui concomitātes du
os terminos positiuos sicut esse aque
corrumpe de concomitat non eē ignis
generandi. et esse ignis concomitatur nō
esse aque. *Assimiliter* in proposito eē
panis concomitatur non esse corporis
christi. et esse corporis concomitatur nō
esse panis. Tunc arguitur mutatio dici

tur esse creatio vel annihilatio ex perse
terminis eius. non aut ex cōcomitanti
bus perse terminos. sicut generatio nō
est perse creatio propter hoc qz termin^o
pse a quo non ē nihil sed priuatio. et cō
similiter ē de perse termino ad quē cor
ruptionis. Cum ergo comparando per
se terminos hui^o ouersiois qui si eē pāis
et nō eē panis cū illud nō esse sit totale nō
esse quia nihil panis manet. sequeretur
qz ipsa destructio perse cōsiderata sit an
nihilatio. *Aliter* potest dici et deduci
ad ppositum illud exemplum de corru
ptione vbi non tantum per accēso termi
nat aliquod positiuum. quod. s. est per
se terminus generationis concomitanti
sed cum corruptio sit destructio partia
lis. s. totius non nisi fm formam ibi re
linquitur altera pars compositi. s. mate
ria pse. § corruptio nō ē annihilatio. quia
aliquid corrupti manet. *Sed* si ista esset
precisa ratio. tunc forma videretur ani
hilari quia nihil eius remaneret. *Silr*
illud manens non est perse termin^o cor
ruptionis ad quem. Ideo magis adhuc
distinguitur perse corruptio ab annih
ilatione per suum perse terminum. quia
ille non est nihil siue negatio absoluta.
sed est negatio in apto nato siue priua
tio. et pro tanto etiam forma posset dici
non annihilari. quia ei succedit pro ter
mino non nihil. sed priuatio illius for
me. adhuc si vtraqz istarum rationum
deficeret. puta si deus subito conuer
teret totum ignem in totam aquam non
manente eodem subiecto communi. ad
huc non esset annihilatio. quia termin^o
ad quem destructionis ignis et si non sit
pprie priuatio forme ignis. tamen non
est negatio extra genus. sed ē negatio vt
includatur in forma opposita positiua
negatio autem in genere non potest esse
terminus ad quem annihilatiois. sicut
nec talis negatio potest esse terminus a
quo creationis. In proposito licet due
prime rationes non inueniantur qz nec

aliquid termini a quo m̄aet. nec forme eius succedit priuatio ipsius proprie loquendo. quia non in eodem susceptiuo tertia tamen ratio inuenitur. quia destructionem panis terminat negatio. eē panis non extra genus. sed vt includit inesse termini ad quem. **Sed contra** hoc arguitur. quia termino destructionis accidit qd sit terminus aliqd ad quē positiuus. ergo qualis esset ista destructio si non esset terminus positiuus concomitans. talis est modo quantum ad perfe rationem destructionis. non ergo prohibetur esse annihilatio per hoc qd terminus positiuus cōcomitatur. **Di**ceretur autem hic qd negatio extra gen^{us} et negatio i genere absoluta tamen et negatio que dicitur priuatio. non differūt formaliter fm rationem negatiōis. et tamen sic distinguūt qd alicuius mutationis vnum est perfe terminus et non aliud vt patet de corruptione. ita negatio vt includitur in termino positio succedente est hic perfe terminus. **Ad argumentum principale.** aliquid esse commune terminis potest esse dupliciter vt cōitate reali. sicut materia que est commune substractum vtriqz termino i corruptione. hoc modo non oportet in cōuersione totali aliquid esse cōe terminis immo tale commune repugnat conuersioni totali. **Alio modo** potest intelligi cōe communitate ratiōis. puta qd vtrqz terminus contineatur sub ente. et h^{oc} sufficit ad excludendum rationem creationis et annihilationis. quia in illis alter terminus non continetur sub ente et hoc modo diceretur qd iste species et illō preexistens in quod conuerterentur haberent aliquid cōe. **Aliter** posset pōi aliquid commune terminis non essentialiter. sed cōis habitudo ad idēz agens. qz potentie agentis eodem modo subiaceret vterqz terminus conuersionis. et hoc etiam sufficit ad excludendum annihilatiōem. quia nihil proprie non subiaceret

potentie agentis. cui non sit aliquid cōabile. **Argumentum in oppositū** pbat qd natura potest conuertere aliquid i aliud conuersione totali. et ita non requirit sōm cōe quod manifeste est inconueniens. in quacūqz trāsmutatōe naturalī fm phm ideo ad illud argumentum dicendum est. qd agens naturale pōt omnem transmutationem illam et soluz cāre circa istas species. que transmutatio potest hic habere subiectum transmutabile nulla autem transmutatio substantialis habet hic subiectuz transmutabile. quia nulla est hic substantia. nec cōposita nec materia. ideo agens naturale non potest hic transmutationem sbalē cāre sed accītalem in qua sufficit qritas p sō. In illo ergo nunc in quo p actiōnem agentis naturalis eucharistia hēt. pmo non esse cui natura nihil corrum pat nisi aliquid impossibile pducēdo pducetur virtute nature qōdam compositum per accīō. s. qritum quale qualitate impossibile eucharistie q corripitur et istius compositi sōm pfluat. et forma iducta ē ab agente creatō habente eam in virtute sua actiua. **Sz nū**quid tunc pducitur aliqua sba. **R^{es} nō** actione nature. qz non passum de quo producat sbam. si ergo tunc sba pducatur. hoc est actiōe dei qui disposuit nūqz accīō esse sine sō nisi in eucharistia manente. et ideo illa destructa deus producit sbam compositaz que nata est affici suis accītibz cātis per agens naturale nec illa sba noua requiritur ppter actionem nature. immo actionem illaz sequitur ordine nature. nec necessario. quia deus posset non producere sbam illam. sed sequitur ordine dispositionis diuine. **De ipsa autem desitione eu**charistie duplex est opinio. vna que videtur esse Inno. de officio mīsse pte tertia. vbi dicit qd quis spēs maneat que posset afficere sbaz panis et vini si eēt ibi. si tñ tāta fiat alteratio circa spēs qd

panis eis affectus non eēt pueniens nutrimentum. desinit eē eucharistia. 7 i eo dem instanti actione diuina fiet ibi noua substantia que nata est affici illa qualitate. hoc autē est substantia panis. 7 tūc illa manet vltius in altatione vsq; ad instans generationis noue substantie. 7 illam generare natura corrūpēdo illaz substantiam cōpositā quam potentia diuina reduxit. Alia est opinio q; manet q̄diu manēt qualitates que possent afficere sbām conuersā. licet ipsa sic affecta non eēt conueniens nutrimentū: nō g̃ desinit eē eucharistia nisi qñ desineret ipsa substantia panis: 7 fin hoc eēt dicens q; in illo instanti corruptionis spēz est ibi substantia noua sed non panis. qā illa non eēt nata affici qualitatib; incōpossibilib; panī tam iductis. sed talis ē illa substantia noua qualem nā generaret de pane corrupto. si substantia panis ibi fuisset.

Ad tertium sic

preciditur. arguit q; deus non pōt facere q; manente corpore 7 loco corpus non hēat vbi i loco. q; non possūt manere extrema qñ maneat relatio media. sicut nō pnt eē duo alba quin sint filia. corp; 7 locus vident eē extrema inter q; ipsum vbi ē q̄si hitudo media. fin illud. 6. principioz. vbi est circūscriptio corporis a circūscriptōe loci pcedens.

Contra sic se hnt corpus 7 loc; ad vbi sicut actiuū 7 passiuū ad actionē 7 passionē. nunc autē de; pōt facere q; manente actiuo 7 passiuo non sit in illa actio 7 passio g̃ rē. maior pbat. q; ita videt vbi hitudo media in locū 7 corp;. sicut actio 7 passio in agens 7 patiens. mior pbat q; sicut habet Dan. 3. Tres pueros in fornacem missos ignis non combussit. 7 tñ fuit actiu; q; flāma erūpens inuiscit eos qui miserūt eos in fornacē 7 corpora eoz erāt passiuā. quia non ē vltimile q; tūc hūerunt dotē impassibi-

litas. Ista qō pōt hēe duplicem intellectū. vnu de corpore 7 loco in cōi aliuz de corpore 7 loco determinato. 7 vterq; pōt s̄bdistingui. Et iō sunt hīc quatuor declaranda. p^o si corpori in cōi repugnat non hēe vbi posito loco in cōi. 12° si repugnat loco in cōi eē sine vbi siue n̄ circūscribere. 7 hoc posito corpore in cōi 13° si possibile sit hoc corpore 7 h^o loco manentib; sed hoc corpore huic loco n̄ pnt. q; hoc corpus non hēat hoc vbi. 14° si hoc corpore 7 hoc loco manentib; 7 hoc corpore huic loco pnt possibile eēt hoc corpus non hēe hoc vbi.

De primo dico q;

non includit contradictionem corpus eē in corpore aliquo continente 7 p pns sine vbi. immo ita est de pmo ce^o qd nō habet corpus cōtinens. posito etiam q; eēt locus non tantum quicunq; sed aliquis capax huius corporis nō esset adhuc pdictio. q; hoc corpus non haberet vbi. Ratio p̄ini est. q; nō est cōtradictō absolute manere absq; respectu ad illd quod nō est pus eo vel saltem qd nec ē prius nec simul nā cum ipso. nunc autē locus nec est prius nā corpore nec simul immo videt poster; corpore g̃ rē. Ex hoc pōt accipi rō scōi. Contra istud corpori p̄se competit eē in loco. ita q; corporeitas est p̄se rō eēndi in loco sed p̄tradictio est rōnem formale eē. nisi illud sit cuius est rō formalis. Preterea corp; locatum dependet a locante. g̃ illa hitudo locati ad locans ē hitudo quedam dependētie sed absolutū nō pōt eē sine dependētia p̄p̄ia quam natum est habere. Preterea cōtra illud qd dicit de p̄ celo arguit. q; illud corpus si moueat. non est dare quo motu moueret nisi locali. sed moueri localit̄ requirit eē in loco. q; moueri localit̄ est aliter se habere in loco nunc q; prius. Si det q; celuz quiescit. sequit q; quiescit quiesce opposita illi motui quem natum est hēe. 7 ita

quiescit localiter. et tunc ppositum. Ad
 primum potest dici quod dimensio est ratio funda-
 mentalis prima respectu ubi. et si sic in-
 telligeretur ratio formalis bene potest talis ratio
 formalis separari ab illo respectu cuius dicitur
 esse ratio. et hoc intelligendo in actu licet non
 separaretur ab aptitudine vel potentia ad il-
 lud. Exemplum albedo isto ratio essendi
 simile. et tamen non est contradictio quod sit
 sine similitudine actuali. Contra si di-
 mensio est propria ratio fundamentalis res-
 pectu passive locatōis saltem ista erit per
 se ratio motus et si non primo corpus locat. sic
 color videtur sed in propositione per se motus
 cum sit necessaria simpliciter sibi non potest esse
 sine predicato. **R.** quod corporeitas est ratio
 fundamentalis respectu huius quod est esse
 locale. et respectu huius est quod est loca-
 ri. propria quidem et prima utriusque. quia
 cuius est potentia eius est et actus. sed res-
 pectu primi est ratio necessaria. respec-
 tu secundi ratio non necessaria. quia aptitudo est
 intrinseca per istam rationem etiam per se ac-
 ceptam. sed illud ad quod est aptitudo
 non inest actualiter nisi per agens reducens
 aptitudinem ad actum. negandum est igitur quod
 assumitur. scilicet hanc esse per se motus corpus lo-
 cat. licet concedendum sit hanc esse per se cor-
 pus est locale. Exemplum huius est per se
 motus homo est risibilis. hec autem contin-
 gens homo ridet. **Ad tertium** illa depen-
 dentia que est locati ad locans non est sim-
 pliciter necessaria ex parte eius quod di-
 citur dependere sicut est dependentia cau-
 si ad causam. sed est dependentia aliqua
 licet tanquam ad illud quod natura est conservare
 rem in sua dispositione naturali. corpus
 quidem naturale in suo loco naturali na-
 tum est sic conservari. sine tamen tali con-
 servante potest absolute esse. **Ad tertium**
 potest dici quod si movetur. movetur per
 locare non secundum locari. quia nunc aliter
 corpus contentum quam prius locavit sed
 non aliter locatur quod non locat. et isto modo
 intelligitur dictum. **Quero.** quod celum est in
 loco per centrum. quia suum esse in lo-

co est locare locale fixum in loco. Si
 queratur de isto locare ad quod genus
 pertinet ut sic motus ille diceretur esse
 in illo genere. non ad genus ubi. quod ubi
 est circumscriptio passiva. non ad aliquid ali-
 ud genus. tunc quod motus esset in pluribus
 generibus quam ponit philosophus. 5. physicorum
 tum quia discurrendo non invenit ad
 quod genus aliud pertineat. Preterea
 sicut celum potest circulari licet non con-
 tineatur a corpore sic potest circulari
 licet non contineat corpus. puta si esset
 idem corpus continuum et sphericum. igitur
 illa forma fluens secundum quam est per se
 motus circulationis. posset per se esse si-
 ne respectu tamen ad continentem quam ad conten-
 tum. et ita est forma mere absoluta. Ra-
 tionem quere.

De secundo articulo

lo dico quod non apparet predictio sufficiens
 concavum esse sine respectu ad aliud cor-
 pus ut contentum. esto etiam quod aliud cor-
 pus sit quod esset natum contineri ut prius
 argutum est de respectu locatōis passive
 ita potest hic argui de locatōe activa. **Atque**
 confirmat. quod celum est incorruptibile et licet
 secundum se tota sint incorruptibilia per philosophum non
 tamen eo sunt incorruptibilia quam celum. quod for-
 ma elementi cum sit eiusdem rationis in toto et in
 parte. non est formalis ratio incorruptibilitatis. in to-
 to. sic nec in parte. et licet non sit aliquid causa naturalis cor-
 ruptiva totius elementi sic patet. tamen ista pos-
 sibilitate intrinseca reduci ad actum non est
 ita impossibile sicut esse corrupti. **Aur** sal-
 tem per theologos possibile est deum esse an-
 nihilare que quantum est ex formis suis sunt
 corruptibilia licet non annihilent celum quod per
 formam suam est incorruptibile. quod in preserva-
 do prius et magis necium non requirit tamen
 quam medium ad aliquid minus necium preserva-
 ri. **Absolute** igitur potest annihilare elem-
 ta et nihil innovare circa esse celi. hoc pos-
 to latera celi non concurrerent in instan-
 ti. quia natura non potest facere talem
 transmutationem in instanti. remanere igitur

pōt superficies p̄caua celi ⁊ tamen non continens aliquod corpus. Cōtra ista vacuum esse est impossibile simpliciter vt probat Ari. 4.º. phisicorū. sed si superficies cōcaua esset sine corpore. esset vacuum. igitur ⁊c. Ad p̄bationem maioris. vna ratio p̄bi in. c. de loco contra ponentes locum esse spacium est ista. qz tunc infiniti vtiqz eēnt loci ⁊ subdit ad p̄batōem istius p̄nie. distante enīz aere ⁊ aqua idem faciunt omnes partes i toto quod omnis aqua i vase. Preterea inter latera vacui nihil est medium fm phm. 5. phisicorū illa sunt simul quorum nihil est medium. si igitur esset vacuum latera essent simul ⁊ non simul.

Preterea i tempore est p̄tradictō duo instantia esse distantia ⁊ non esse tempus medium. igitur pari ratione in loco cōtradictio est duo esse localiter distantia ⁊ non esse corpus medium. Ad p̄mū ista probatio p̄nte fm phm multipliciter exponitur. sed qualitercūqz p̄nia de claretur non tenet nisi ponendo vacuū esse spacium actu dimensionatum licet non habeat qualitates naturales. quando enim ponitur ibi dīmensio in actu semper remanet ratio scdm phm. quā non compatitur secum aliud corpus nisi si vnum diuidat alterum. sed vacuum istud quod ponitur possibile deo in isto membro non est aliquod spacium hñs dīensiones positīuas. sed tantummodo est ibi possibilitas ad tantas dīensiones positīuas cum carentia cuiuscūqz dīmensionis in actu ⁊ hoc modo potest dici de omnibus rationibus p̄bi ibi positīs qz procedunt cōtra vacuūz vno mō imaginando. s. qz sit spacium actu dimensionatū sine corpore. ⁊ ita nihil cōcludunt cōtra intellectum qui cōceditur deo esse possibilis. Ad scdm dico qz medium pōt intelligi vel positīuū ⁊ actuale. vel p̄uatiuum ⁊ potentiale. et vtroqz mō debet intelligi nullum esse medium eorum que tangūt se ⁊ que si

simul. latera autem vacui ⁊ si nō habeant medium. p̄mo mō. habent tamen medium 2º mō quia inter ea posset tñ corpus intercepti quantum est illud corpus qd interceptiur qñ spaciuū est actu plenum. est ibi igit medium potentiale ⁊ sequit ex hoc qz est ibi medium p̄uatiuum siue p̄uatiue. qz carens tanto medio q̄tum posset intercepti inter illa extrema. Ad tertiu diceret qz nullo motu exīte posset esse q̄s aliqua etiā p̄prie accepta. qz nullo corpore moto posset aliter qd corpus vniformiter se habere. ⁊ cuī hoc esse aptū natū aliter ⁊ aliter se hie sicut corpus beati posset vniformiter se habere in sua dīpositiōe licet nullū corpus aliter se haberet. qz non oportet qz aliqua corpora inferiora aliter se habeant ad hoc vt beati vniformiter se hēat nec aliqua alia corpora ponuntur tunc forma mouēda. huic ē vniformi dīpositioni correspondet propria mensura que est tēpus. inter cui⁹ quecūqz duo instantia imaginata posset tātus fluxus sūi mot⁹ intercepti. ⁊ ita si tēpus dicat mēsurā motus siue fluxus illa vniformis existētia habebit tēpus licet nō vniformi actuale positīuū sed potentiale ⁊ p̄uatiuum. vnde intellectus habens noticiā tēporis actual⁹ ⁊ positīui applicando eaz ad istā duratōem vniformē pōt cognoscere q̄ritatē ipsi⁹. s. qz tāta h̄ret positīue si eēt tps positīuū. p̄sū ē i p̄posito de instantia i loco positia ⁊ p̄uatiua. sic mora p̄uatiua mēsurat p̄tes alie⁹ successiuas sic dīmensio p̄uatiua mēsurat p̄tes p̄manentes ⁊ hº qz p̄uatiua equat hitu suo. vñ illud ar. m. pōt adduci p. p̄posito p̄firmādo. ⁊ hoc sic. possibile est distantia aliter quā eē inter aliq. q. fm tps lz non sit int̄ illa tps positīuū intermediū. hoc ē positīua mēsurā mot⁹. s. sufficit qz sit tps potentiale vñ p̄uatiue acceptū ad hoc vt sit distantia iter illa t̄p̄alis fm quā hoc dicitur eē posterius vel prius eo igit a fili d lo co ⁊ distantia localiter si arguit contra

hoc q^d distantia non potest esse nisi sit aliquid in quo sit illa distantia. et hoc nihil est quia nullum medium. Potest dici q^d distantia formaliter importat respectum inter extrema. respectus autem est in vno extremo et ad aliud sicut ad terminum. hic autem est dare utrumq^{ue} terminum positivum licet non sit medium positivum. et si ex solo primo istorum diceretur habitudo positiva posset prece^{di} q^d hic est distantia positiva. sed si ultra hoc requiratur q^d medium sit positivum tunc saltem salvatur propositum. quia hic est distantia privativa et positiva potentia^{lis} sed non actualis.

De tertio patet q^d si hoc corpus non sit huic loco prius non inscribitur isto loco igitur non habet ubi in hoc loco si etiam non est huic loco prius. secundum cursum nature est in alio loco. et secundum naturam non potest simul habere duo ubi. igitur non habet hoc ubi. et tamen iste locus manet quia manet hic ultimus corporis continentis et hoc patet in 2° articulo. Contra hoc locus importat rationem continentis. quia superficies absoluta circumscripta ratione continentis non habet rationem loci nunc autem continere cum dicat res non videtur manere nisi sit ad eundem terminum. igitur quando continetur aliud et aliud non videtur manere idem locus. sed quando corpus non est prius huic loco non est idem contentum.

¶ 4° phy. vult philosophus q^d idem locus maneat succedentibus sibi in vicem corporibus. ex hoc patet q^d non est alius locus si aliud locatum contineat. quando igitur arguitur de relatione continentis ad contentum prece^{di} potest q^d locus ultra superficiem addit relationem continentis. ut intelligitur per illud quod dicitur in definitione ultimi continentis. hoc est primum et immediatum continens et tunc prius dicendum est vel q^d variato preterito non variatur relatio in alio extremo. et hoc eodem modo quo respicit illud extremum. quia respicit pro extremo per se. contentum in eo et non hoc

signatum. vel potest dici q^d variato contento variatur relatio ipsa correspondens. et ita est aliud et aliud continere respectu alterius et alterius contenti. sed non variatur extremum relatum. quia idem est continens et ita idem locus. **Exemplum** hic corpus habens albedinem si secundum eam est simile multis multis habet similitudines. quia similitudo numeratur termino numerato. sed tamen ipsum non est multa similia sed unum simile. sicut habens multas scientias est unum sciens: quia concretum non numeratur ad solam numerationem forme. sed oportet q^d cum hoc sit numeratio suppositi habentis formam.

De quarto videtur q^d posset esse ibi triplex intellectus primus q^d hoc corpus modo quantum tatiuo sit prius huic loco sine alio corpore sic presente. Alius intellectus q^d similis cum alio presente sit hoc modo presentis. Tertius intellectus q^d sine modo quantitativo sit huic loco presentis: de primo planum videtur q^d talis presentia non potest esse sine ubi. sicut non potest poni sine circumscriptione passiva corporis a loco: quia circumscriptio illa non videtur aliquid ponere ultra hoc q^d est corpus esse presentis huic loco modo quantitativo scilicet tanquam coextensum et commensuratum.

Sed hic est dubium. quia ista circumscriptio vel presentia non videtur dici aliquid nisi respectum formaliter et per consequens ipsum ubi nihil est formaliter nisi respectus. hoc consequens videtur falsum. quia secundum philosophum. 5. et 7. physicorum. ad relationem non est per se motus. sed secundum philosophum. 5. physicorum. motus est per se in genere ubi. Si dicitur q^d ubi per se importat et absolutum et respectum et per illud absolutum quod importat distinguitur ab alijs generibus que similiter important respectus. sed determinatos per determinata fundamenta. Contra absolutum et respectus non faciunt per se unum

ceptum. s. cuiuscūq; generis ē concep-
tus p se vn^o. g. 7c. nec absolutum p se p
bit re^m ad tale genus vel ad talē speciez
in tali genere ppter idem mediū. qz nō
facit p se vnū pceptū cum illo. Similit
ex eodem mō pōt argui vltcrius qz acci-
piatur vterq; istorū pceptū per se. vī
qz si ē cōmunis ē dicibilis de pluribus
quid. ergo vtrobiq; ascendendo status
est ad v^m conceptum cōmunissimū per
se dicibilez de pluribus. 7 tunc i vtroq;
processu stabitur ad conceptūz proprij
generis in illo processu. **Hic** dicit pōt
qz si fin cōiter dicta saluanda sūt distinc-
tio. io. generū. 7 per pns. 6. genera vlti-
ma non p̄tineant sub genere relationis
cū non appareat qz ipōtent formas ab-
solutas. nec simul ipōtant absolutū 7
respectum. vt argutū est pns est dicere
qz sunt eēntialiter respect^o. nec tñ de ge-
nere relationis igitur oportet distingue-
re inter respe^m 7 respe^m etiam distinc-
tione fin genus. pōt autē distinctio respectū
quos important ista sex genera ab illo
respectu qui proprie dicitur relatio que
est quartū genus accipi ex illo dicto cō-
muni quo dicuntur respectus de gene-
re relationis esse respectus intrinsecus ad
uenientes respectus autē illozū sex gene-
rū extrinsecus aduenientes. hoc potest
intelligi sic. nullus respectus sic intrinse-
ce aduenit absoluto. qz conueniat ei fin
se siue ad se. quia tunc non eēt respectus
de rōne enim respectus est qz sit vni^o ad
alterum. ille igitur respectus dī intrinse-
cus adueniens qui necessario psequitur
fundamentū posito termino. qz non pōt
esse respectus magis intrinsecus absolu-
to. 7 p oppositū ille est extrinsec^o adueni-
ens qui non necessario cōsequit funda-
mentū etiā posito termino. **Si ista sūt**
vera. rñderi pōt ad illam auctoritatem
phi. 5. phy. qz negat motū ad relationez
ppe dīctam qz pertinet ad quartū genus
non autē ad quencūq; respectū pertinen-
tem ad aliqō sex generūz. imo concedit

ibi motū eē in vbi. qui cōiter non dī eē
morus ad formā absolutā. qz vbi vt vī
detur non ē forma absoluta. sed re^o cōz-
poris p̄tenti ad locū p̄tinentem. Rō au-
tē dīe relationis ab alijs respectib^o in nō
terminando motūz videt eē. qz ex quo
re^o necessario psequit extrema posita nū-
qz pōt ipsa acquiri p se sed tñ^o p accūs
alio. s. absoluto acq̄sito in altero relato-
rū. 7 talia qz non acq̄runt nisi p accūs a^o
acq̄sito negat p̄hs in. 5. phy. p̄ termina-
re motū. spēs autē non nescio p̄hs extre-
ma pōt h̄re p̄pam nouitatē. absq; noui-
tate vnus vel alteri^o extremi. 7 iō pōt
h̄re p̄pam acq̄sitiōem. nā ita videt eē
de vbi. qz pōt deus cōseruare idē locabi-
le 7 eūdē lo^m. 7 tñ non manebit eadem
circūscriptio. qz corpus ē abñs ab i^o lo-
co 7 hoc ē pōt nā facere. ponendo aliū
corp^o p̄hs illi loco. non igr ista extrema
locū 7 locabile nescio psequit ipm vbi.
7 iō potest eēt nouum nouitate propa-
7 acquiri corpori nullo absoluto acq̄si-
to nec corpori nec ipsi loco. **Sed si qz**
ratur quo potest acq̄sito respectus esse
successiua nisi successio ponat in aliquo
absoluto. diceret qz corpus successiue s̄z
p̄tem aliam 7 aliā sit p̄sens eidem par-
ti loci. similiter corpus fin eandem par-
tem sit successiue p̄sens a^o 7 ali^o par-
ti loci. ita qz tam ex diuisibilitate corpo-
ris qz loci sequitur diuisibilitas circū-
scriptionis corporis a loco. 7 diuisibili-
tas successiua quando pars post partēz
acquiritur. non est qz diuisibilitas in res-
pectu sine diuisibilitate in absoluto. s̄z
est successio i respectu. qui ē circūscrip-
tio sine successiōe in forma absoluta cor-
poris vel loci. **De secundo intellectu in**
isto articulo. s. an hoc corpus h̄ret hic
vbi. si simul cum ipso hic esset aliud cō-
pus modo extenso. videt posse dici qz tē
hoc corpus non haberet hic vbi. qz pa-
ri ratione aliud corpus haberet hic vbi
non possunt autē esse duo vbi eiusdēz lo-
ci. quia vnus loci vna circūscriptio. Itē

corpus locatum facit latera continentis distare. sed hoc corpus quod aduenit se-
cundo huic loco non facit latera eius dis-
tare. immo iam per aliud corpus quod
prius fuit hic fuit distantia inter latera
Et confirmatur. quia si utrunque faceret
latera distare. igitur utrumque esset medium
inter ista distantia. sed ubi est aliud et ali-
ud medium per se. ibi videtur esse alia
et alia distantia. et ita inter eadem latera
eiusdem loci esset duplex distantia. **Do-**
test tamen dici quod in isto intellectu utrum-
que corpus haberet ubi in hoc loco. quia
cum utrumque ponatur hic sicut conten-
tum coextensum et commensuratum.
vel utrumque erit locatum quod est pro-
positum vel neutrum. et tunc est locus iste
vacuus in quo ponuntur esse duo cor-
pora modo extensiuo. quod nullus di-
ceret. Similiter utrumque istorum amoto
altero remanente. illud remanens habe-
bit hic ubi. sed non alio modo habebit
hic ex parte sui ad locum continentem quam
modo habeat. Istud patet per op^m de an-
gelo. quia si angelus sit similis cum corpo-
re non habet proprie ubi in isto loco in quo
corpus coexistens habet proprie ubi. quia
angelus non est ibi coextensus et comen-
suratus illi loco nec replet illum locum. unde
si corpore amoto solus angelus ibi
maneret. locus ille proprie diceretur va-
cuus opposita istorum sunt vera de cor-
pore coexistente alteri corpori. Et si que-
ras quomodo potest locus iam plenus
iterum repleti. **R**espondeo ad obiectiones
pro aliqua parte. **A**d primam finem istam
viam que ponit in eodem supposito et
fundamento posse esse plures respectus
eiusdem rationis ad diuersos terminos
concedendum est quod eidem loco potest
competere alia et alia circumscriptio ac-
tua. et potest sibi in alio et alio corpo-
re alia et alia circumscriptio passiva cor-
respondere. **A**d alias facere latera dista-
re potest intelligi dupliciter. vel effectiue.

et sic agens distendens latus a latere facit
ea distare. vel quasi formaliter. et sic me-
dium interceptum dicitur facere distan-
tiam et hoc secundo modo concedendum est
set quod utrumque corpus hic extensiuo exi-
stens facit latera huius loci distare. quia
utrumque est medium inter extrema. pri-
mo autem modo neutrum corpus facit
latera distare. sed ipsum agens quod pri-
mo diuidit hoc latus ab illo. et per hoc
etiam patet quomodo utrumque replet.
quia non effectiue sed formaliter. non
enim est maius inconueniens locum ple-
num repleti de nouo aliquo replente for-
maliter quam continens unum sibi comen-
suratum de nouo continere aliud simili
modo continendi. **A**d confirmationem
illa diceretur quod accipiendo distantiam
pro illa habitudine que est in uno distan-
te ad alterum ut ad terminum non est
nisi una distantia inter eadem extrema
siue sint plura media siue unicum. nec
illa est vera hoc modo loquendo de distan-
tia quod ubi est aliud per se medium. ibi est
alia per se distantia. nisi intelligatur ali-
ud per se medium. hoc est aliud necessa-
rio requisitum tanquam medium distan-
tie. sed in proposito non requiritur illud
tanquam aliud. **S**i autem distantia accipe-
retur alio modo pro dimensione me-
dia inter extrema que distant conceden-
dam esset sic loquendo quod inter latera
continentia duo corpora est duplex di-
stantia. **D**e tertio intellectu in isto arti-
culo scilicet quod si hoc corpus esset presens
huic loco. sed non modo quantitativo
hoc est non tanquam coextensum loco nec
commensuratum. **N**otest dici quod tunc
proprie non haberet ubi in hoc loco. quia
proprie ubi est forma secundum se diui-
sibilis. cum secundum eam per se posset esse
motus et ideo non conuenit alicui nisi
diuisibili. et per modum diuisibilis se ha-
benti corpus autem quod non coexten-
ditur loco. sed est totum presens cuiuslibet.

extrinsecū 3° p^o minoris. f. q^o vtracq^{ue} hī-
tudo est hītudo dependētie essential^{is} de
creatōe est manifesta. de p^{er}servatōe pbat^{ur}
q^{uod} ad illud depēdet res eēntialit^{er} in essen-
do q^{uod} est sibi rō hīdi esse. talis est cōser-
vatio cāe p^{er}servantis iuxta illud Aug^{ustinus}.
iii. sup. gen. c. xiiij. Creatōis namq^{ue} po^{te}-
t^{er} oipotēntis atq^{ue} oitēntis virtus: causa
subsistēdi est omni creature: que v^{er}us
ab eis q^{ui} creati sūt regēdis si aliq^{uando} cessa-
ret: s^{ed} illo^{rum} cessaret spēs. oisq^{ue} nā p^{er}-
derz. neq^{ue} n. sicut structor edū cū fabri-
cauerit abcedit: atq^{ue} illo cessāte atq^{ue} ab-
cedente stat op^{er} eius. ita mūdus nec ictu
oculi stare poterit si ei deus regimē sub-
traxerit. hec sibi. Dīcēt hīc q^{uod} fundamē-
tū relōnis creature ad deū ut creantem
nō est absolute exētia rei create. s^{ed} ipsa
creatio passiua. p^{er} sūt fundamentū relō-
nis creature ad deū p^{er}servantē nō est exē-
stētia creature absolute. sed ipsa p^{er}serva-
tio passiua. h^{oc} pbat^{ur} p^{er} p^{ri}m. v. meta. c.
de ad aliquid. ubi vult q^{uod} relōnes secun-
di mōi fundant^{ur} sup^{er} actōem 7 passionē
nunc aut^{em} l^{ib}z absoluta exētia creature sit
eadē in p^{ri}mo nūc effēdi 7 deinceps: tamē
creatōem passionē 7 cōservatōem passi-
onē eē eadē nō est manifestius q^{uam} illō q^{uod}
grīf. Hīc dīcī pōt^{est} q^{uod} p^{ri}m. v. meta. nō in-
telligit^{ur} q^{uod} actio 7 passio sūt p^{ri}ma fun-
damēta relōnū scōi modī. q^{uod} relatio nō
manet fundamēto nō manēte. māet āt
relō scōi modī nō manēte actōe uel pas-
sione: sicut aliq^{uando} manet p^{ri} non manēte
generatōe. q^{uod} aut^{em} dīcīt relātōnem de 2°
mō fundari sup^{er} actōez 7 passionē intel-
ligēd^{um} est nō tanq^{uam} sup^{er} fundamētū pro-
p^{ri}ū uel sup^{er} rōem p^{ri}imā fundādī: sed
tanq^{uam} sup^{er} dīspōnem mediā inter funda-
mentum p^{ri}imū 7 ipsam relātōnē. ip-
sa aut^{em} potētia actiua 7 passiua possūt
poni fundamētū imēdiatū relātōis ip-
sius actōnis 7 passionis. licet requirāt
actio 7 passio mediā: non ut ratio fūdā-
di relātōem: sed ut quoddam p^{re}uium
ad hoc ut ipsa in fundamēto tali sūdēt

Specialiter aut^{em} in p^{ro}posito nō v^{er}o conce-
dendū q^{uod} aliqua passio sit ratio funda-
mentalis huius habitudinis quā habz
creatura ad deū: ut creantē uel p^{er}servan-
tē: quia nunq^{ue} p^{ro}p^{ri}e est passio nisi quan-
do est aliq^{uando} passū recipiens formā ab
agente: q^{uod} s^{ed} p^{ri}m. v. meta. Po^{te} actia
est p^{ri}ncip^{ium} trāsmutādī aliud inquātuz ali-
ud. igit^{ur} pō passiva est p^{ri}ncip^{ium} trāsmutā-
di ab alio. talis trāsmutatio nō inueniē-
nisi ubi ē passum recipiēs eā ab agēte. i
p^{er}servatōe 7 creatōe nō est ita. sed totuz
creatū 7 totū p^{er}servatū ē totalit^{er} a crean-
te 7 p^{er}servatē: nō sic ut aliquid eius ut pas-
sum recipiat formā ab agēte. Hīc objēci-
tur p^{er} illud Augul. xi. sup. Gen. vbi vult
q^{uod} aer nō est factus lucidus a sole: sed sic
lucidus. aliōqn recedēte sole remaneret
lucidus. eque aut^{em} v^{er}o quecūq^{ue} creatura
depēdere a deo in esse sicut aerē in illūia-
to esse: q^{uod} ipse intelligit^{ur} p^{er} luciduz esse a
sole. igit^{ur} nulla creatura respectu dei ē fa-
cta in eē: s^{ed} p^{er}tinue sit in eē. 7 p^{er} p^{ri}m. eē cre-
ature est in p^{er}tinuo fieri. Rō. p^{ri}m. 3. phi-
si. dīcīt q^{uod} aliqua sunt in fieri q^{ui} non hnt
p^{er}pletū eē: sicut successiva. 7 p^{er} oppositū
aliquid dī in facto eē q^{uod} sic habet eē cō-
pletū q^{uod} nō depēdz in eēndo ab aliquo
extrinsecō. creatura aut^{em} sp^{iritus} in essendo eē
depēdet a deo in esse: q^{uod} eque sp^{iritus} ab ipso
p^{er} idē uelle ipsius hz idē eē. 7 h^{oc} mō pos-
set dīcī: q^{uod} p^{ro}ductio p^{er}sone diuine sp^{iritus} est i
fieri: quia nunq^{ue} ista p^{er}sone pōt^{est} hīe esse
nisi accipiēdo actualit^{er} a p^{ro}ducēte. 7 tñ
eē p^{er}sone est maxime p^{er}manēs. hoc mō el-
se creature l^{ib}z sit p^{er}manēs: tñ respectu dei
a cuius volitōe actuali sp^{iritus} eque depēdet
sp^{iritus} est q^{uod} sit in fieri. hoc est actu dependēs
a cā dante eē: 7 nunq^{ue} in facto eē. hoc est
in actu sepato 7 indepēdēte a q^{uod}cunq^{ue} a^g
nō tñ est in fieri nouo 7 nouo: s^{ed} p^{er} obrī
illi est in facto eē. hoc est in eē p^{ro}pleto. ac-
cepto sine aliqua nouitate addēda.

De secundo articulo

lo dīco q^{uod} cū isto respēu creature hntis

h^{ic} dīcīt^{ur}
q^{uod} aer nō
est factus
lucidus a
sole

In isto articulo dīcīt^{ur} q^{uod} creatura
dependet a deo in esse: q^{uod} eque
sp^{iritus} ab ipso p^{er} idē uelle ipsius
h^{ab}et idē esse. 7 h^{oc} mō posset
dīcī: q^{uod} p^{ro}ductio p^{er}sone diuine
sp^{iritus} est fieri: quia nunq^{ue} ista
p^{er}sone pōt^{est} hīe esse nisi accipiēdo
actualit^{er} a p^{ro}ducēte. 7 tñ eē p^{er}sone
est maxime p^{er}manēs. hoc mō esse
creature l^{ib}z sit p^{er}manēs: tñ respectu
dei a cuius volitōe actuali sp^{iritus}
eque depēdet sp^{iritus} est q^{uod} sit in
fieri. hoc est actu dependēs a cā
dante eē: 7 nunq^{ue} in facto eē. hoc
est in actu sepato 7 indepēdēte a
q^{uod}cunq^{ue} a^g nō tñ est in fieri nouo
7 nouo: s^{ed} p^{er} obrī illi est in facto
eē. hoc est in eē p^{ro}pleto. accepto
sine aliqua nouitate addēda.

eē ad deū ut a quo h3 esse: pnt pcurrere diuersi respectus. idē. n. eē qñq3 imedia te succedit nō esse opposito. sicut in istā ti in quo res incipit eē. qñq3 aut nō im mediate succedit ipsi nō eē: s3 quasi eidē eē ut pñs hito. ita intelligēdo q3 nō sit ista positas in ipso eē fm se: tñ dī esse in ipso p ppatōem ad aliud pñs secum co exñs. pñus respñs q. s. est ipsius esse ad nō eē pcedēs nō est realis: q3 nō ē ad ter minū positiuū: 2° aut qui est ipsius esse ad esse idē qñ pñstēs uel magis cū alio pñzi exñs: nō est realis p quāto ē eiūsdē ad idē. respectus aut ipsius eē ad causaz a q est: est realis. igit neui illoz dictozū respectuū est idē illi. Qñtingit tñ eadem voce multa distincta aliqñlū ipozari. sic pōt imponi aliquid ad significandū de pendentia ipsius eē ad cām nō pñsse. sed ut est cū respectu ad nō esse imediate p cedēs. 7 sic significat hec uox creare vel creatio q3 ibi nō tñ notat depēdētia rei ad cām in eēndo. s3 vltra hoc in accipiē do. tunc pmo illud eē pñ non eē. pōt etiā aliqua uox imponi ad significandū illaz depēdētia ut est cū 2° respectu. s. ut ē ip sius eē ad seipm qñ pñabitū: 7 sic iponi tur hec uox pseruare. vbi nō tñ notat depēdētia in eēndo. s3 cū hoc habitu do illius eē quasi ad idē esse ut pñabitū. Pro tāto igit nō est vep dīcē de creatu ra q3 creatur pprie nisi in pmo instanti q3 nō nisi in illo habet immediatū ordiez ad nō esse pcedēs. nec est vep dīcē q3 cō seruet nisi post pñmū instās: q3 nō nisi tē h3 immediatū ordinē ad seipm qñ pñabi tū. Propter igit istos distinctos respect rōnes ipozatos p creare 7 pseruare nō pter vnū de re qñ aliud pñcat. respect tñ ille q est ad cām semp manet idē. etsi iste precise significaret duabus vocibus vtraq3 simul vere pñicaret de eodem si cut hoc qd est eē ab alio dāte esse. 7 hoc qd est accipe eē ab alio pñse significant illā habitudinē nō intelligendo ibi dāt ul accipe nouitatē. nec illā importat: q3

verū est dīcē q3 filius accipit deitatem a patre: 7 pater dat ei 7 cōicat deitatez. et ista duo sp simul pñcant de eodez. nec curo disputare de significato huius vo cis creare an p se significet respectū ad creatore 7 pñotet respñm ad nō esse pce dens. an ecōuerso illū p se significet. 7 il lū pñotet ad cām. An vtrūq3 significet 7 tñ nō significat pñse pceptū p se vnū s3 duos respectus. 7 vnus est real: 7 ali rōnis: q nō faciunt pceptū p se vnū: qā qdēq3 istoz triū def. hoc saltez soluaf q3 vterq3 respectus aliquualit importat: pñse tamē propter illā q est rōnis negat idē fil creati 7 conseruari.

De tertio principa

li dico q3 nō est pñdictio aliqd ens tantū modo in vno instāti h3e eē. ipm eniz in stans raptim transit ita q3 nō est nisi ut ita loquar instātanee. vel si dicas instās fm sbam sp manere idē: si illud dicat eē sba mobilis: cum illa sba nō sit p se ter min alicuius pñui de genē qñtitatis. se quis q3 illud qd vocas instās fm sbam: nō est imū pñtinuans p se pres tps. sal tē instās fm eē nō manet s3 raptim tran sit. 7 ita o3 dicere de mutatoe: 7 p conse quēs de instanti: qd est p se mēlura mu tatois. nō aut vī maior pñtradictio d re pmanēte q3 nō nisi in vno instanti h3eat eē: q3 de ipso instāti uel mutatoe: q3 etsi res permanēs possit h3e idē esse nō pñ se p instās: sed pñāsiue. 7 instans ul mu tatio nō possit. tñ pmanēs totū eē suuz habet in instāti vno: q3 in hoc distiguit p successiuū. nō est ergo pñdictio si illud esse vltra hoc instās nō habeat. **Con** tra hoc vī Aris. viij. phy. ubi ait. oppo nunt inq3 generatio 7 corruptio: quare si impossibile est siml mutari fm oppo sitas. nō erit aut pñtinua mutatio s3 erit mediū ipsoz tps. Et in sine. c. penit in conueniens vī si factum necesse est mor corrupti 7 nullo tpe pmanere. **Pñca** inferius in eodē. viij. vult q3 non est acci

perire ultimum in esse ipsius corruppen-
di. sed p^mū in eē gⁿandi. et cū hoc etiam
p^mū in nō esse corrupendi. signū inquit
vtrūq^{ue} cōe est. et p^mo et posteriori. huius
aut^{em} finis: illius aut^{em} p^mū. res aut^{em} sp^{ecies} poste-
rioris passiois est. et idē paulo post ipsi^{us}
tpis in quo fiebat scēn est in ultio signo

Præterea. si res creata tūmō hēat esse
in instāti: tunc in illo vey est dicere: res
ista incipit esse: quia tunc p^mo est. et sū
verū est dicē res ista desinit esse: q^{uia} tunc
ultimo est. nunc aut^{em} repugnātia v^{er}ū q^{uia} sū
res incipiat esse et desinat eē. Ad p^mū
intentio p^{ri}mi est ibi q^{uia} solus motus local^{is}
potest esse p^{er}tinuus et p^{er}petuus et nullus
alius motus nec etiā mutatio. et hoc p^{ro}-
bat: q^{uia} oēs ali^{us} motus et mutatiōes sunt
ex oppositis in opposita. ut gⁿatiōis in-
quit et corruptōis. esse et nō eē imūi sunt
Alteratiōis aut^{em} p^{ro}trarie passiones et c. Si
igit^{ur} aliq^{ui}s istoz motuum uel mutatioⁿ
posset esse perpetuo p^{er}tinuus: hoc nō ef-
fet ab eodem termino a quo ad eundez
terminū ad quem: quia in motu sic sim-
pliciter vno uera est ista p^{ro}positio. vi.
physi. mutatio autem neq^{ue} vna infini-
ta. esset ergo illa p^{er}tinua perpetuo p^{er} con-
tinuam reflexionez a termino in termi-
num. puta si motu finito moueret a ca-
lido in frigidum cessaret alteratio quā-
tum est in istis terminis. nisi statim esset
reflexio a frigido in calidum. sed in tali
reflexione motus p^{ri}or et posterior cum
sint oppositi nō possunt p^{er}tinuare nec fa-
cere vnum motum continuum. cuius p^{ro}-
batō est: quia tunc mobile simul moue-
retur moribus uel mutatiōibus opposi-
tis. hec cōsequētia probatur: quia i mo-
tu p^{er}tinuo verum est dicere a p^{ri}ncipio mo-
tus q^{uia} mobile mouetur ad ultimum imūi
num. sicut si ultimus terminus motus
continui est calor: verum est dicē d^{icitur} mo-
bili in p^{ri}ncipio motus q^{uia} calefit. si igit^{ur}
calefactio posset continuari frigeffectōi
a p^{ri}ncipio huius totalis motus continui
esset uerū dicere q^{uia} mobile calefit et frī-

gescit. Et p^{ro}pter p^{ri}ncipalem rōem p^{ro}bauit ibi
q^{uia} non potest p^{er}tinuari corruptio genera-
tioni ut sit vna mutatio: quia tunc a p^{ri}-
ncipio mutaret oppositis mutatiōibus q^{uia}
corruptio et generatio. Nam in quacūq^{ue}
vna mutatiōe siue p^{er}tinua uerū est dicere
q^{uia} a p^{ri}ncipio mutat ad ultimum terminū.
Ille aut^{em} est imūus generatiōis. igit^{ur} a p^{ri}-
ncipio mutat mutatione generationis. et
tū tunc p^{er} positū mutatur mutatiōe cor-
ruptōis. quia illa ponit p^{re}cedere ut cōti-
nuāda generatiō. istud aut^{em} nihil est con-
tra hoc q^{uia} dcm est rem in vnico solo in-
stanti. s. creatōis habē esse: q^{uia} nō p^{re}cedo
q^{uia} illi creatiōi possit p^{er}tinuari adnihilā-
tio ut sit vna mutatio. q^{uia} tunc fm ar^{guitur} p^{ri}mi
q^{uia} creatur uerū est dicere q^{uia} adnihilat:
s. tūmō p^{re}cedo q^{uia} creatōem p^{re}cedit adnihilā-
tio. Et si arguit^{ur} q^{uia} tam adnihilatio
q^{uia} creatio est in instāti: q^{uia} vtrāq^{ue} est a v^{er}-
tute infinita que nō pōt agere in tēpe ut
v^{er}ū p^{ro}bare. viij. phy. igit^{ur} in p^{ro}posito
uel erunt in eodē instāti q^{uia} est incōueni-
ens p^{ro}bare. s. idē sic mutari oppositis mu-
tationibus. uel erunt in diuersis instan-
tibus. et tunc illa instantia erunt imme-
diata: quod etiam est. inconueniens apud
philosophum. Ad hoc dico q^{uia} ratio
philosophi que tacta est. scilicet q^{uia} idez
non potest simul mutari mutatiōibus
oppositis probat corruptiōem non pos-
se continuari generatiōi. sed cum hoc
est alia conclusio uera: scilicet q^{uia} genera-
tōem non potest immediate sequi cor-
ruptio. sed illius est alia ratio hec: scilicet
q^{uia} vtrāq^{ue} est in instanti: et non simul
in eodem ut pater. erunt igit^{ur} in alio et
alio instanti: sed non sunt duo instantia
sibi immediata. Hec probatio que est se-
cundum intentiōem philosophi lz nō
ibi ponat eā nō est p^{ro} p^{ro} n^{on} n^{on} n^{on}: q^{uia} ista
res creata q^{uia} nō manet nisi p^{er} instans cre-
atiōis adnihilatio ei^{us} non est in instāti.
sed in tpe habito instanti creatiōis: si
quidem post instans non est aliquid in
tpe indiuisibili^{us} immediatū: s. diuisibili^{us}

tali. s. immediatōe qua p̄tinuum īniatus
 ē immediatū suo termino. ⁊ hoc mō mo-
 tus ē immediatus ultimo dētis: quia post
 illud statiz est motus sicut diuisibile p̄
 indiuisibile qd̄ est eius p̄ncipiū. **Qu** igitur
 arguit: qd̄ adnihilatio ē in instātī ne-
 gandū esset de adnihilatōe in casu in q̄
 loq̄mur. ⁊ hoc semp̄ referendo intenti-
 nez ad instans t̄pis siue in illo dicat pro-
 prie eē creatio ⁊ adnihilatio siue magis
 cū illo. **Et** cū pbat: qd̄ v̄tus infinita nō
 agit in tpe. Illā p̄pōnem p̄his nō pcedēt
 nisi de v̄tute infinita nālī necitate agēte
 qz de alia nō est incōueniēs illud ad qd̄
 ipse deduct. s. qd̄ v̄tus finita et infinita a-
 gunt in equali mēsurā. **Theologi** autēz
 nō pcedunt deū agere nālī necitate cir-
 creaturā. **Sed** nunqd̄ tenēdo deū agē-
 nālī necitate nō posset pcedi aliqd̄ posse
 manere tm̄ p̄ instans: cū mutatio sic tm̄
 maneat etiā fm̄ p̄hm. **Quere** r̄sionez.
Ad aliā autētem p̄hi illa requirit aliūm
 īncellōn etiā ab vtroqz p̄dictoz. qz scili-
 cet nā nihil pducit qd̄ statim corrupa-
 tur. nec qd̄ necē est mox corūpi: sic ipse
 dicit. qz nā pducēs sic influit ad p̄serua-
 tōem pducti qd̄ possit p̄ t̄ps aliqd̄ manē-
 ita qd̄ corruptia uel nō sunt approxima-
 ta uel nō vincūt v̄tutē gnātīs ⁊ p̄seruā-
 tis generatū. quia tunc generans impe-
 diretur generare. nec ex illo pōt haberi
 aliq̄ impossibilitas respectu po-^o diuine
 sed tm̄ impossibilitas fm̄ cās nāles in
 se p̄patas. **Ad** aliud dico qd̄ in gnātō-
 ne ⁊ corruptōe nālī corruptū non habz
 ultimū sui esse: quia tūc h̄et q̄litates cō-
 ueniētes saltē in tali gradu in q̄ possent
 stare: cum forma illius. ⁊ si sic: nō subī-
 to abijcerent. nec igit̄ corrupēdo subī-
 to corrupet. s. sicut corruptū nō habz
 vltimū sui in eē: sic hz p̄m in nō eē: quia
 tūc eē genitū p̄currit nō eē corruptū. genitū
 aut̄ in instātī gnātōis hz eē: qd̄ tūc for-
 ma eius est in m̄a. ⁊ hz tūc p̄mū esse: q̄a
 tunc forma imēdiare succedit p̄uatiōi: ⁊
 sicut genitū hz p̄m in esse: sic corruptum

[illegible]

important incipere ⁊ desinere sicut istos intellectus in quibus est aliquid idez as firmatū ⁊ negatū: vel opposita aliqua includuntur. **A**d p̄mū argu^m p̄ncipale patet ex secundo articulo p̄ncipali: q̄ mō p̄mū aīis est vez. s. q̄ aliquid p̄t creari ⁊ nunq̄ p̄seruari. hoc. n. ē t̄mō ex rōe alterius ⁊ alterius respectus ip̄ortati in hoc q̄ est creari ⁊ p̄seruari. s. f̄sp̄ctū ad oppositū. s. ad nō esse p̄cedens quantū ad creatōnem ⁊ ad ip̄met esse ut p̄ habitū q̄tum ad p̄seruatōem: qui duo respectus sunt t̄m respectus rōnis. p̄m^o est respectus negatiuus: q̄ ad nō esse. et nullus talis est realis. 2° est eiusdē ad idē p̄habitū. sicut p̄mus ad idē esse non habet. nō ē at̄ vez rōe f̄sp̄ct^o ad cām. **E**t cū inferi igit̄ pōt habere respectū ad deū creatōrē: ⁊ t̄m nunq̄ h̄c respectus ad deū p̄seruatōē p̄cedi pōt si vniformit̄ accipiat. hoc est q̄ de^o nunq̄ dicat p̄seruari illud quantū ad totū quod importat p̄seruare. **S**i aut̄ intelligatur q̄ nunq̄m habebit ad deū respectū illum quē importat hoc q̄ est p̄seruari a deo qui est respectus depēdentie ad cām in cendo. neganda est p̄sequentia: quia etsi nunq̄ habeat respectū depēdentie cū illo alio qui est quasi successionis ad seipm: tam̄ illū qui est depēdentie necessario hēbit ⁊ tunc in ultimo p̄nti nō pōt plus cōcludi nisi q̄ totū q̄ importat p̄ illum terminū creari nō idem totū: q̄ importat p̄ p̄seruari. s. duplex respectus h̄c duplici respectui ibi. q̄ uerū est: quia l̄ ille q̄ cōiter vtrōbiq̄ importat sit oīo idē. t̄m alter qui importat in hoc quod est creati alius est ab illo altero qui importat per hoc q̄ est p̄seruari.

E creaturis

In spālī mīmō querebat
de creatura viuente ⁊ h°
vita sensitiua uel intelle-
ctiua. Et erit questio cōmunis omīs vi-
uenti hac vita uel illa ⁊ erat ista. Utruz

actus cognoscēdi ⁊ appetēdi sūt essen-
tialiter absoluti: vel eēntialiter relatiui.

Arguitur quod relatiui: quia talis actus non potest intelligi nisi cointelligendo terminum. absolutum autem potest intelligi non cointelligendo aliquid in ratione termini. igitur recte. propter quod probatur: quia non potest intelligi quod sit visibilis nisi sit alicuius visibilis uel obiecti. minor de se est manifesta. Contra. talis actus est qualitas. omnis autem qualitas est forma simpliciter absoluta: quia genera sunt impermixta. ergo recte. **Questio ista** non querit de actu terminato ad cognitionem quo. scilicet actu producit uel educit uel inducit ipsa cognitio: sed querit de actu cognoscendi. quod scilicet est ipsa cognitio actualis ita quod iste actus si dicatur actio non intelligitur quod sit de genere actiois: quia ipsa est semper ad terminum aliquem accipientem aliquid modo esse per ipsam actioem. sed intelligitur quod sit actio hoc est operatio quam agens tanquam actu ultimo perficit. Et breuiter ad cautius loquendum in tota ista questione intelligitur hoc nomen actio per actioem de genere actiois. quod scilicet est actio productiua: uel saltem aliquid modo ad esse termini per ipsam ponendi. et hoc nomen operatio intelligitur per actum intrinsecum quo ipsum operans perficit ultimatate. **Item 13** questio generaliter posset intelligi de respectu ad obiectum uel subiectum. non tamen arguitur uidentem restringere eam ad primum intellectum.

Est igitur intellectus questionis pmo tractandus iste. An actualis cognitio sit essentialiter relatiua ad obiectum cognitum? et similiter de actuali appetere ubi tria sunt videnda pmo qd in omni intellectu one et generaliter operatio quacumq; de qua loquimur est aliquid entitas absoluta, scdo qualiter illud absolutum habeat aliquam relationem ad obiectum sibi annexam, tertio an illa relatio sit actui isti essentialis.

Prima conclusio.

probat^r tripliciter. pmo sic: vltima pfectio substantie viue non est sola relatio operatio est huiusmodi pfectio substan^t

viue que nata est operari. puta viuendi
 vita sensitua vel intellectua. igit opato
 n̄ est sola reſo. igit rē/maior pbat: q̄a ſo
 la rſo n̄ ſūme appetit appetitu nālī r ele
 ctio nāe pfectiſſime appetētis. ſz ultima
 pfectio nāe viuētis a tali nā ſūme deſide
 rat deſiderio nālī. de q̄ intelligi pōt illō
 aug⁹. ſz. d. tri. c. ſiū. Beati oēs eē uolum⁹
 qd̄ ſp verū eſt ſiue de b̄itudine actu co
 gitemus ſiue nō. r tñ ſine actuali cogni
 tiōe nō eſt in nobis actuale uelle uolun
 tatī. Ibidē etiaſ vult q̄ q̄cqd̄ aliud q̄ſq̄
 latenti uelit ab hac uolūtate cōi nō rece
 dit. deſiderat etiā ſūmo deſiderio electi
 uo uolūtatis bñ diſpoſite. Minor pba
 tur ē p p̄m. i. r. x. ethy. ubi vult q̄ feli
 citas q̄ eſt ſinis vltim⁹ nāe intellectualis
 r p p̄is ſūme deſiderabilē ē opatio opti
 ma. uel p̄ſiſtit in opatōe optia. Idē vult
 xij. metha. c. vi. ubi de deo loquēs dicit
 q̄ ſi nō intelligat qd̄ vtiq̄ ē inſigne r ſta
 tim poſt. ſi nō ē h̄ qd̄ ſua intelligētia ſed
 pō: nō eſt utiq̄ optia ſba p̄ itelligētia in
 telligit actualē intellectōem. nā ad p̄bō
 nē oē p̄ntie ſtatim ſb̄dit. p̄ intelligē. n.
 ei honorabile ieſt. Idē h̄. ix. meta. c. viij
 ubi vult q̄ act⁹ eſt p̄or pō nō ſoluz tpe et
 rōe: ſz etiā ſba: hoc ē p̄fectōe. vñ in p̄bō
 ne illius mēbz q̄ act⁹ p̄or eſt ſba/ exem
 plificat ipſe ut vir puero r hō ſpermate
 r p̄lōnē ſic intellectā ibi. pbat: qz gr̄a a
 ctus tanq̄ ſinis ſunt alia ordinata ad a
 ctū: ſicut declarat ibi in multis exēplis.
 S̄ilr auctes multe de ſine vlti⁹ r ſūme
 deſiderabili q̄ eſt b̄itudo ſiue oīcant de
 cognitōe ſicut illa aug⁹. viſio ē tota mer
 ces. ſiue loquant de dilectōe. ſic de docē
 na xp̄iana ſūma merces eſt ut ipſo p̄ſu
 amur ſaltē in hoc oēs pueniūt q̄ ſinem
 vltim⁹ r maxime deſiderabilē dicūt eſſe
 opatōem uel in opatōe p̄ſiſtere. 2° pbat
 p̄lō p̄ncipalis ſic: reſo. p̄prie oē nō eſt
 noua ſine nouitate alicuius abſoluti p̄
 oris. r hoc in ſbō uel in imino. opa⁹ aut
 pōt eſſe noua ſine nouitate cuiuſcūq̄ al
 terius p̄oris abſoluti in ipſo opante. ſine

etiā cuiuſcūq̄ alteri⁹ abſoluti nouitate
 in imino. igit opatio nō eſt p̄ciſe relatio
 p̄prie accipiendo reſonē. igit rē. maior
 pbat. tñ p p̄m. v. phyſi. ubi negat mo
 tū in ad aliqd̄. r exp̄ſſi⁹ in. vij. ubi vult
 q̄ ad vtutē r maliciā nō eſt alteratio. qz
 ſunt ad aliqd̄. hec autē q̄ ad aliqd̄ neq̄
 gnātiōes ſūt: neq̄ gnatio eſt ipſoz neq̄
 alteratio oīo. hec ille: tñ p rōnem: qz re
 latio p̄prie oē nēcio ſequit extrema ſil
 poſita. r ita nō p̄t eē noua ſine nouitate
 alicuius extremi/mino. pbat q̄tū ad p̄
 mā ptem: qz illud qd̄ erit de pō accituali
 ad actū nō recipit aliquā formā nouaz
 p̄orem ipſa opatōe: qz tñ nō fuiſſet pri
 us in pō accituali ſz eēntiali. 2^a p̄o mino
 ris eſt maniſeſta. p̄z. n. q̄ n̄h̄l abſolutū
 aduenit. viſibili qñ vñ actu. nec intelli
 gibilī qñ intelligit actū: r p̄ſiſtit de alijs.

¶ Deſterea oīs relatio realis fundamē
 tū ſuum p̄x^m uel rōem fundādi p̄ximā
 nēcio p̄ſequit uel p̄comitat. r hoc poſi
 to termino nūc aut ipſa pōm opatiūz
 nō nēcio p̄comitat reſo actual⁹ ad obm̄
 igit ipſa pō nō eſt p̄xima rō fundādi ta
 lē reſonē. igit ſi ponat aliq̄ reſo actualis
 opantis ad obiectū oporteret dare ſibi
 p̄ fundamētū uel rōe fundādi p̄ximā
 aliqd̄ poſteriori ipſa pō: r q̄ſi mediū inter
 ipſam pōm r illā reſonē. tale qd̄ non vñ
 poſſe poni niſi ipſa opatio. nūc aut illō
 qd̄ eſt p̄xi^m fundamētū reſonis uel p̄xi
 ma rō fundandi eā. aut eſt abſolutū. iū
 xta illud vij. de tri. ca. ij. Omne qd̄ rela
 tiue oī eſt aliquid excepto relatiuo. aut
 ſaltē nō eſt p̄ciſe illa relatio cuius ē fun
 damentū uel rō fundādi. igit opatio nō
 eſt p̄ciſe reſo opantis ad obiectum. r pa
 ri rōne operatio non eſt p̄ciſe aliqua re
 latio. ¶ Ex hac p̄cluſione ſic p̄bata cō
 cluditur ulterius p̄poſitū ſic. ſi hec ope
 ratio eſt p̄ciſe reſpectus: tunc eē relatio
 quia reſpectus quem p̄bus concedit ali
 quo modo conuenire operatōi eſt p̄o
 p̄rie de genere relatiōis. r p̄tinet ad itūz
 modū relatiuo: ut patet ex. v. meta. cū

igit opatio non sit p^{ri}ncipale relatio ut pbat
rationes iam posite: sequitur q^{uod} non sit p^{ri}-
ncipale respectus. 7 p^{er} consequens est ibi ali
qua entitas absoluta quod est proposi-
tum in isto articulo.

De secundo articulo

lo p^{ri}ncipali tria sunt videnda. p^{ri}mo argui-
tur q^{uod} in opatione nullo est aliq^{uod} relatio re-
alis ad obiectu^m. 2° dicit^{ur} q^{uod} licet hoc sit in-
telligendum. 3° videbit^{ur} de rationibus ad
istud pbandum positis. P^{ri}mu^m ostendit^{ur}
tripliciter: 7 hoc correspondenter tripli-
ci pbat^{ur} posite in p^{ri}mo arti. p^{ri}mo ex ra-
tione p^{er}fectionis que fuit mediuz in p^{ri}mo ra-
tione. arguit^{ur} sic: ultima 7 summa p^{er}fectio
n^{on} opatiue non potest esse sine reali re-
latione ad obiectu^m p^{er}fectionis circa q^{uod}
ipsa nata est opari. opatio aut^{em} est summa
p^{er}fectio talis n^{on}. igit r^{ati}o maior pbat^{ur}: q^{uod}
si summa p^{er}fectio nature viue diceretur a-
liquid ut est ad se: ipsa sba rei hoc m^{od}o ef-
fet summa p^{er}fectio: q^{uod} sba est p^{er}fectior quo-
cuq^{ue} suo accidente s^{ecundum} aris. vii. metaph^{isicam}
igit pcedat b^{eatitudo} in^{ter} creare esse accidens
illi n^{on} beatificabili. 7 cu^m hoc summam
eius p^{er}fectionem: hoc n^{on} pot^{est} poni ut e ali-
qd ad se: sed p^{ri}ncipale inquantu^m p^{er}nectit 7 se
p^{er}iungit fini ultimo simpli. s. obiecto ex-
trinseco q^{uod} p^{er} ip^{sum} attingit. ipsa igit rela-
tio ad ip^{sum} obiectu^m est formal^{is} r^{ati}o p^{ro}pter
qua^m beatitudo d^{icitur} summa p^{er}fectio. C^{on}fir-
matur hoc p^{er} illud aug^{ustinus}. 13. de tri. c. v. ul-
t^{imo}. ubi alijs diffinitioibus beatitudinis
reprobatis pcludit quasi p^{er} uera diffini-
tione. beatus igit n^{on} est nisi h^{ab}eat oia q^{ue} vult
7 nihil mali vult. Ex hoc arguit^{ur}: q^{uod} n^{on} i
p^{re}teritis est p^{ri}ncipale p^{er} se p^{ri}mo m^{od}o sequit^{ur}
q^{uod} abstractu^m p^{ri}ncipale de abstracto: patet i
exemplo albu^m est coloratu^m p^{er} se p^{ri}mo 7 p^{er}
p^{er}sequens n^{on} r^{ati}o subiecti: sed r^{ati}o forma-
li. 7 ideo hec e uera: albedo est color. igit
si hec est uera. p^{ri}mo m^{od}o beatus habet q^{uod}
quid bene vult. sequit^{ur} q^{uod} beatitudo e ut
ita dica^{bitur} habitio cuiuscunq^{ue} bene uoliti
nunc autem habitio vel habere v^{el} p^{er} se

importare relati^oem. 7 p^{er} s^{ecundum} iuxta 2um me-
diu^m. s. de nouitate absoluti arguit^{ur} sic.
Ad forma^m absolutu^m nouaz pot^{est} e^{ss}e p^{er} se
mutatio. Ad opati^oem puta intelligere
uel huiusmodi n^{on} pot^{est} e^{ss}e p^{er} se mutatio.
igit r^{ati}o maior pbat^{ur}. q^{uod} forma absoluta
pot^{est} acq^{ui}ri sbo n^{on} t^{am} p^{er} acc^{us} ad acq^{ui}siti-
nem alteri^{us}: s^{ed} p^{er} se p^{ro}p^{ri}a acq^{ui}siti^one: q^{uod} p^{ri}mo
p^{er} se succed^{it} sue p^{ro}p^{ri}e p^{ro}uat^{ur} in^{ter} in-
no^u pbat^{ur} p^{er} p^{ri}mo. vii. phy. dicent^{ur}. neq^{ue}
in intellectu^m p^{er}te aie e altera^{us}. scies eni
max^{ime} ad aliqd d^{icitur}. 7 multa ibide^m tam in
l^{ib}ra phi^{losophi} q^{uod} in p^{ri}ncipio vident^{ur} e^{ss}e ad hac in-
tenti^one. 7 p^{er} s^{ecundum} iuxta tertiu^m mediu^m. s. de di-
stincti^one relati^onis 7 fundam^{en}ti eius argui-
tur sic. In cuius sba est rel^{ati}o illud n^{on} est
aliqd absolutu^m. s^{ed} in 3° relati^one i sba
vni^{us} extremi. s. m^{ed}surati est rel^{ati}o. opati^o
n. refert^{ur} ad obm illo 3° m^{od}o. igit r^{ati}o maior
pbat^{ur} q^{uod} absolutu^m n^{on} includit in sua r^{ati}o-
ne e^{ss}entiali relati^one: q^{uod} t^uc e^{ss}e p^{er} se ad alte-
ru^m p^{er} illu^m resp^{ectum} inclusuz 7 e^{ss}e p^{er} se n^{on} ad
alteru^m s^{ed} ad se: q^{uod} ponit absolutuz mior
p^{er} p^{ri}ncipio p^{ri}ncipio. v. meta. ubi vult q^{uod} in
3° relati^one relatio est in substantia al-
terius extremi tantum: sicut in ratione
intellectus 7 non in rati^one intellecti uel
intelligibilis. relatio inquit non est i sba
stantia intellecti. sicut est in substantia i-
tellectus. igit r^{ati}o. Ibi etiam illud verbu^m
phi^{losophi} id^{em} bis diceret. exponit sic. intellect^{us}
non refert^{ur} ad intelligent^{em} s^{ed} ad intell^{ectum}
quia si ita esset tunc intellectus p^{ro}stituere
tur p^{er} intelligentem: 7 videtur esse econ-
uerso. ex quo sequer^{etur} q^{uod} illud q^{uod} p^{ro}stitu-
itur p^{er} aliud c^{on}stituat illud: sicut ipse ar-
guit q^{uod} intellectus si diceretur ad intelli-
gentem constitueretur p^{er} ip^{sum}: ita intel-
ligit q^{uod} p^{ro}stituatur p^{er} itelligibile ad q^{uod} d^{icitur}
n^{on} aut^{em} p^{ro}stitueret^{ur} p^{er} illud: si e^{ss}e i se aliqd
absolutu^m. Circa 2um i isto arti. distiguo
de opatione: 7 est distincti^o manifestior
in actu cognoscendi. pot^{est} t^{am} poni forte in
actu appetendi. aliq^{uod} est p^{er} se ex^{tr}is sicut
q^{uod} attingit obiectuz in sua p^{ro}p^{ri}a ex^{tr}is
actuali. Ex^{tr} de v^{er}sione coloris 7 c^{on}ter

in sensatōe sensus exterioris. Aliq̄ etiaꝫ
est cognitio obiecti nō vt exñtis in se: sꝫ
vlt̄ obiectū nō existit: vel saltē illa cogni-
tio nō est eius vel actualit̄ exñtis. Et 1°:
vt imaginatio coloris: qꝫ cōtingit ima-
ginari rem qñ nō existit sicut qñ existit.
Q̄similis distinctio p̄bati pōt i cog-
nitione intellectiua. hoc p̄bat. p̄mo qꝫ pꝫ
qꝫ aliqua pōt eē intellectio nō exñtis
aliqua etiā potest esse obiecti exñtis vt
exñtis: qꝫ talē hēbit bñs de obiecto be-
atifico: alioqñ posset aliq̄s esse bñs in
obiecto. esto per impossibile qꝫ ip̄m nō
esset exñs: de q̄ dī hīc clarā visionē siue
facialem p̄p̄ hoc qꝫ actus ei⁹ cognoscē-
di tēdit in illud ut in se pñs in p̄p̄ia ex-
istentia actuali. / 2° p̄bat idem. qꝫ q̄cqd
est p̄fectionis in cognitōe magis pōt cō-
petere cognitōi intellectiue q̄ sensitīue.
nūc aut̄ posse attingere obm̄ in se reali-
p̄fectionis est: vbi nō vilesceret po^a attin-
gens p̄p̄ imp̄fectionem obiecti: q̄ intel-
ctus pōt hīc actū quo sic attingat obm̄
in sua reali exñtia: saltē illud obm̄ qd̄ ē
nobilius tali intellectu vel eque nobile.
Et si p̄cedatur de intellectu n̄ro ip̄m. s. f.
posse hīc talem actū cognitōis q̄ attin-
gat rem vt exñtem in se: pari ratōe pōt
hoc p̄cedi de quocūqꝫ obiecto: qꝫ intel-
lectus n̄r est p̄lis respectu cuiuscūqꝫ in-
telligibilis. **Q̄tra** istā distinctiōem ar-
guīt p̄mo p hoc qꝫ intellect⁹ n̄r in cogno-
scendo abstrahit ab hīc et nūc: et pari ra-
tione ab om̄i cōditiōe exñtis vt exñtis.
igīt nō p̄petit sibi aliqd̄ p se intelligē vt
exñtis. **S**i sint due tales intellectōes
possibiles intellectui n̄ro: tūc pari rōne
eiusdē obiecti poterūt eē due d̄es. Que-
ro tunc quō distinguēnt. nō nūo tñ: qꝫ
duo accñtia eiusdēz speciei nō pñt eē
in eodē s̄bo siml. nec specie: qꝫ siue act⁹
cognitōis accipiat specieꝫ a po^a siue ab
obiecto cū hīc sit eadē po^a et idem obie-
ctum: nō possit poni differētia specifica.
Ad p̄mū illoꝝ dici pōt qꝫ distinctio
q̄ ponitur cōiter in cognitōez intellecti

uam et sensitīuaz ex p̄re obiecti: puta qꝫ
intelligim⁹ vn̄uersale: sentim⁹ singulare
et quocūqꝫ distinctio alia isti cōr̄ndens
nō dꝫ intelligi tanq̄ in potētiis dispa-
tas ex equo: sicut ē distinctio visus i vi-
dendo colozes: ab auditu in audiēdo so-
nos: sed dꝫ intelligi distinctio intellectu-
a sensu sicut potētie sup̄ioris cognitīue
ab aliq̄ cognitīua subordinata sibi: et p
pñs qꝫ po^a sup̄ior pōt cognoscere aliqd̄
obm̄ vel sub aliq̄ rōne qd̄ obiectuz: vel
sub qua rōe po^a inferior nō pōt cogno-
scere. nō tñ oportet ecōuerso qꝫ inferior
possit aliqd̄ obiectū vel sub aliqua rōe
cognoscere quin sup̄ior possit etiā perfe-
ctiori mō obm̄ illud cognoscere: et sub
eadem rōne cognoscibilitatis ex p̄re ob-
iecti. et sic pōt p̄cedi qꝫ intellectus pōt co-
gnoscere obiectū nō vt hīc et nūc: qꝫ s̄b
rōne quidditatiua absoluta. sensus aut̄
nō pōt sic cognoscere obiectū: qꝫ est vir-
tus limitata ad cognoscendū ip̄m sub
rōne exñtis: sed nō p̄pter hoc intellect⁹
determinat ad cognoscendū obm̄ sub
mō opposito: qꝫ indifferēs ē ad cogno-
scendū ip̄m sub vtroqꝫ mō. **Ad 2^m** cō-
cedi pōt qꝫ sint due cognitōes eiusdē ob-
iecti simul: sic qꝫ nō distinguat obiectuz
ab obiecto: sic essentia ab exñtia: qꝫ licet
inter ista sit aliq̄ distinctio obiecti: tam
nō sufficiens ad p̄positū: qꝫ etiā ip̄a ex-
istentia pōt cognosci cognitōe abstracti-
ua. sicut. n. essentia sic exñtiam possūz
intelligere. sꝫ nō sit realiter extra intelle-
ctum. dicent̄ igīt cognitōes distincte: et
hoc fm̄ specie p̄pter rōes formales mo-
tiuas hīc inde: qꝫ in cognitōe intuiti-
ua res in p̄p̄ia exñtia est p se motiua
obiectiue. in cognitōe aut̄ abstractiua ē
p se motiua aliquid in q̄ res habet esse
cognoscibile: siue sit cā virtualit̄ p̄tēns
rem vt cognoscibile: siue sit effect⁹ puta
species vel similitudo rep̄hensīue p̄tēns
ip̄m cui⁹ est similitudo. **Ista** distinctio
ne actus cognoscēdi sup̄posita pōt dici
qꝫ p̄mus. s. qui ē rei exñtis in se necessa-

rio habet annexā relatōem realē ⁊ actualem ad ipm obiectū. ⁊ rō est: qz nō potest esse talis cognitō nisi cognoscēs habeat actualit ad obiectū talem habitu dinem q̄ necessario requirit extrema in actu ⁊ realiter distincta: ⁊ que etiā nām extremoz necessario cōsequit. In speciali aut vī esse duplex relatio actualis in isto actu ad obiectū. vna pōt dici relatio mensurati vel veri mensurabilis ad mensurā. Alia pōt dici relatio vniētis formalit in rōne mediū ad terminū ad quē vniēt: ⁊ ista relatio mediū vniētis specialiori nomie pōt dici relatio attinentie alteri vt termini vel tendētie in alterū vt in terminū. Ista autē distinctio duarū relationū. s. mensurabilis ad mensurā ⁊ attingentie ad terminū: satis videt esse manifestā: qz vtrāqz ab altera separi pōt: sicut in eētīs supior habet rōnem mensurē respectu inferioris. nec tñ semp inferior habz respectu supioris relatōem attingētie de qua loquimur. Actus etiā volūtatis vel intellect⁹ tota liter causantis obiectū: videt hīc relationem tendētie respectu eius vt termini intellectōis vel volitōis: siue ista relatō sit realis siue tñ rōnis: nō tñ talis intellectio vel volitio habet respectu tal obiecti relatōem mensurabilis: sed magi relationē mensurē. De p̄a rōne. s. mensurabilis loquitur Aris. v. meta. qz illa p̄prie p̄tinet ad tertiū modū relatiuozū. vbi sciendū qz aliqd mensurari ē intellectum de eius quātitate deiminata p̄ aliud certificari: ita qz mensurari importat respectū ad intellectū cui sit certitudo: ⁊ ad mensurā p̄ quā sit certitudo. p̄ma nō est realis: sic nec scibilis ad scientiāz. 2ª est causati nō in esse sed in cognosci ad cām in cognosci: ⁊ hec est relō realis q̄tum est ex pte depēdentie cāti ad cām q̄ depēdentia ē rōe extremoz: ⁊ nō tñ p̄ actū intellect⁹ p̄pantis hoc ad illud: tñ qz ista hitudo depēden^r nō quidē ipius cognitōis ad cām cognitōis q̄ bñ est rea-

lis: sed depēdentie obiecti vt cogniti ad obm: vt p̄ qd cognoscit est in extrema nā ut hñtia esse reale sed tñ ut hñtia ēē cognitū: tō ista hitudo nō est simplr realis: nec tñ est ita pure relō rōnis: sic est illa q̄ est vlis ad singulare: vel illa q̄ est p̄dictorū ad p̄dic^m: qz Aristo. nō dicit relonem in 3° mō ēē mensurati ad mensuram sed ēē mensurabilis: hoc ē apti natē mensurari ad mensurā: hoc ē aptā natē mensurare. qd sic pōt intelligi sic ex ocis p̄z: mensurari actualit est actualit depēdere i cognosci: ita mensurable dicit aptitudinalē vī pōlem depēdētiā in cognosci vel dicit depēdētiā in cognoscibilitate. vñ quodqz aut se hz ad cognoscibilitatē sic se hz ad entitatē. igit per mensurable intelligit illud substratū rōne cui hoc ē mensurable: ⁊ illud ē entitas cāta vī p̄ticipata: vt sic in 3° mō relatiuoz p̄ h^o qd est aliqd dicit vt mensurable ad mensurā: intelligit dicit tanq̄ depēdens in entitate ad illud a q̄ p̄ticipat entitates: vt sic sit relō simplr real ex pte mensurabilis in hoc 3° mō. qz illud intelligit ens p̄ p̄ticipationē vī imitationē resp̄u alteri. Alteri ad p̄pō^m: cū aliqd possit multipliciter p̄ticipare p̄fectiōem ab alio act⁹ cognoscendi sic p̄ticipatiue se hz respectu obiecti sic silitudo resp̄u cui est. nō dīco silitudo p̄ cōicationē eiusdē forme sicut ē albi ad albu: sed silitudo p̄ imitationē: sicut est ideati ad ideā. Scōs act⁹ cognoscendi q̄. s. nō est necario exñtis vt exñtis: nō necario hz relonem realē actualē ad obm: qz relō realis actualis requirit p̄ se iminū realē ⁊ actualē: tñ iste scōs act⁹ pōt poni hīc ad obm relonem realē pōlem: ⁊ hoc p̄mā de q̄ in p̄cedēti mēbro dictū est. s. mensurabilis vel depēdentie: nō aut scōam. s. vniōis vel attinentie. pōt etiā ista cognitio hīc ad obm relonem rōnis actualē: sed illā nō necario requirit ad hoc qz sit ipsi obiecti. Sūt h̄ q̄tuor declarada. p̄o qz cognitio abstractiua hz relonem realē pōlem et

aptitudinalē. s. mēsurabilis ad obm̄ et
nō exn̄s. hoc pbat: qz illud qd hēt refo
nem actualē ad iminū exntem et q̄tum
est ex pte sui vniformit̄ se hz ad illū hz
realez aptitudinalē ad illū terminū qn̄
nō est exn̄s. opatio ē hmōi: qz est aliqd
mēsurabile p obm̄: hoc ē aptū natum
in entitate sua depēdere ad obm̄: et hoc
in spēali tali depēdentia q̄lis ē eius qd
est silitudo p imitationē vel picipatōez
ad illud cui⁹ est silitudo. hec om̄ia q̄tū
est ex pte fundamēti essent in actu si ter
minus eēt in actu. 2^m. s. de refoe attingē
tie ad iminū qui attingit pōt dici qz co
gnitioni abstractiue nō puenit talis rfo
realis pōlis vel aptitudinalis. pbat: qz
nō puenit fundamēto q̄tū est ex pte ei⁹
nec sibi ppeteret in actu si imin⁹ ponere
tur in actu: qz iminus nō est nat⁹ p illū
actū attingi vt actu exn̄s. 3^m. s. de refo
ne rōnis in cognitōe abstractiua potest
dupl̄r intelligi. Uno mō sic: qn̄ termin⁹
nō hz esse reale: sed tm̄ esse in intellectu
tūc ad ipm̄ nō pōt esse nisi refo rōis: qz
nō pōt refo veri⁹ hīe esse q̄ termin⁹ ad
quē est. nūc aut obm̄ qd terminat cog
nitionē abstractiua nō oportet hīe esse
nisi in intellectu. igit̄ rē. Alius pōt eē
intellect⁹ talis: act⁹ intelligēdi obm̄ ab
stractiue pōt intelligi actu reflexo. cum
n. ista intellectio sit silitudo obiecti per
obm̄ cognitū: pōt illa cognosci reflectē
do: et intellect⁹ sic cognoscēs istā cogniti
onē pōt ppare ipam ad obm̄. ipa autē
sic ppata p actū intellect⁹ refer̄ relone
rōis. In istas duas relones rōis vna
est oīa. nā 2^a sicut pōt esse obiecti non
exntis: sic pōt esse cognitōis nō exntis.
si tm̄ illa cognitio sit intellecta et p intel
lectū ppata. p^a aut refo nō pōt esse nisi
act⁹ exntis et nō vt obiecti cognitū p ali
quem actū reflexū nec p intellectū ppata.
Ex hac oīa sequit̄ alia. s. qz 2^a refo ē
ratōis q̄tum ē ex pte vtriusqz extremi.
p^a q̄tum est ex pte obiecti ē rōnis: q̄tū
est ex pte act⁹ esset realis: qz vī sequi na

turā actus et nō tm̄ ppetere illi actui vt
obiecto intellecto vel ppato. Qd̄ra h^o
ens reale nō req̄rit tanq̄ ad naturaz ei⁹
p̄ns vel cōcomitans aliqd nō reale. igit̄
actus cognoscēdi realis nō hz relonem
rōnis psequētē ipm̄ ex nā sui. Rn̄ p^a
actū cognitōis obm̄ hz esse cognitū: et
iō pōt nām actus sequi aliq̄ habitudo
que sit ad obm̄ vt hīs tale esse. Ex hoc
patet q̄tum quō. s. refo ratōis necario
cōcomitat: qz hoc veri⁹ est de p^a relone
rōnis. nā sine scōa posset cognitio ipsa
esse sicut act⁹ rectus sine reflexo p̄nte. et
multo magis posset obiectū terminare
actū illū absqz hoc qz hēret relonem rō
nis ad actū. 2^a ptingent catur post actū
intellectōis recte. igit̄ nō fuit in obiecto
necaria rō terminādi illū actū. Nunc
itio in isto art. r̄ndendū est ad argumē
ta facta in p̄ma parte hui⁹ articuli pro
q̄nto vident̄ minus pcludere. Ad p̄mū
pcedo qz opatio que ē vlti^a pfectio nāe
opantis necessario hz annexā relonem
puta si loq̄mur de opatōe beatifica ho
minis vel angeli ista necessario ē exntis
vt exntis: qz si sit cognitio ē intuitiua: si
sit volutio est necessario pcomitās intu
itionem. sed cū oī qz ipsa est vltima pfe
ctio p̄cise inq̄tuz pnectit cū obiecto. oī
co qz vltima pfectio pōt intelligi vel ali
qua summa pfectio p se vna: vī pfectio
integrata ex illa et omib⁹ necessario pco
mitantibus. p̄mo mō dico qz opatio ē
vltima pfectio: et est simpliciter pfectio:
quocūqz pcomitante ipsam: etia illa re
latione quā formalit̄ importat p̄nexio.
qz si possem hīe opationem sine illa re
latione essem brūs: nō aut essem brūs si
habere relonem sine opatiōe. Istud pa
tet de beatitudine dei q̄ formalit̄ p̄sistit
in opatione fm̄ illud p̄bi. xij. meta. vbi
de eo loquēs ait: Si nō intelligat quid
est insigne et venerabile: sed hz quemad
modū si dormiēs siue intelligit: et nō est
hoc qd sua intelligētia. s. actualis intel
ctio nō est vtiqz optima sba: et pbat cō.

sequentia. p. intelligere. n. et honorabile
 inest: et tñ beatitudo et nō reqrit relati
 onem rōnis in opationē vobm: qz etsi
 possit intellectus eius ppare actū suū ad
 obm: tñ ista ppatio siue relatio rōis nō
 includit in ipsa opatiōe que opatio fm
 se est beatifica. nō. n. videt ratioabile q
 magis de sit btus formalit aliq opatio
 ne includente relonem rōnis q q beati
 tudo angeli includat aliquā talez relati
 onem. beatitudo tñ creata necario req
 rit relonem ad obm sed realē. et hoc qz
 nō pōt hēre maiorē vnitatē cū obiecto
 q vnitatē relonis. opatio aut dei habz
 cū obiecto verā vnitatē et identitatez: et
 tō ibi nulla requirit relō ad hoc vt ipa
 sola et absoluta sit plene beatifica. In
 hoc pz vna excellētia beatitudinis diui
 ne sup creatam. qz illa vt absoluta ē ple
 ne vltimū bonū eius. beatitudo creata
 nō est vltimū nisi cū relone ānexa. Qñ
 igit dī q est vltima pfectio inq̄tum pci
 se pnectit cū obiecto. Reduplicatio ista
 pōt intelligi fieri vel rōne relonis vl rō
 ne fundamti pxiū. pmo mō negandū
 ē: qz ipsa formalis rō relonis nō est sibi
 rō essendi vltimā pfectōem. 2° mō cōce
 dendū est q inq̄tum pnectit hoc ē inq̄n
 rum est fundamtiū pxiū pnectens:
 sic est pfectio vltima. Per idē pz ad illā
 pfirmatōem: Btū est qui hz rē. si enīz
 hē intelligat ibi importare relōem: tūc
 vel est descriptio p illud qd necario cō
 comitat opationē beatificā. vel hoc no
 men beatitudo nō importat pciū abso
 lutū: sed cū respectu ad obm. Si autē p
 hē intelligat opatio q obm hz: iuxta il
 lud Aug. lxxxij. q. q. xxv. hē oēū nihil
 aliud est nisi nosce. tūc hē beatificū nō
 importat p se relonez: sed illa tñ modo
 pcomitat. Qōtra hoc: non est pdictio
 absolutū separi a relone sicut pus a po
 sterioz: et maxime qñ nō est relō depen
 dentie essentialis. igit si opatio beatifica
 sit absoluta: posset p potentiaz diuinaz
 separi a relone illa: et tūc esset btus: non

tñ pnectus obiecto. P: poster^o genera
 tione est pfectius fm pxiū. it. meta. sed
 relatio si ē aliud ab opatione absoluta
 est posterioz generatōe. igit rē. Ad p^m
 alibi. Ad 2^m: illa ppō phi dī intelligi
 pcedendo ex eodez ordine: qz si in alio
 ordine vel gnē sit aliqd poster^o genera
 tione: nō oportet q sit pfectius. sic. n. ac
 cidens esset pfectius forma sūali. et tñ
 isto mō est relatio posterioz absoluto:
 nō. n. in eodez ordine aduenit tanq̄ pro
 priū pplementū absoluto: sed absoluto
 in se hñte propriā pfectionem ppletam
 ex illa pfectione consurgit relatio. Ad
 2^m argumentū qd accipit ex vij. phisic.
 si diceret q Arist. omia illa dicit non
 fm op. pxiā: sed fm op. Pla. videt
 posse haberi ex pmentatore: vbi in fine
 pment: Arist. inquit intelligit in hoc
 loco nō q hec sit opinio eius: sed inten
 dit declarare vīm opinionis hui⁹. Hec
 ille. Sñia etiam in se videt illa quā im
 ponit Aug. Pla. in. xij. de ciui. et Arist.
 .j. posterioz. s. q addiscere nō sit nisi re
 minisci. ait. n. sic: Acquirere cognitōem
 in pncipio nō est generatio neqz altera
 tio. hō. n. sit sciens et intelligens qñ ant
 ma eius quiescit et firmat: quēadmodū
 qñ surgit a somno. Et pmentator expo
 nit: et in alia translatōe apparet illa eadē
 sententia q nō mutat anima in pma ac
 ceptione sciētie: sicut nec mutat qñ post
 impedimentū somni vel ebrietatis pōt
 vti sciētia qua pus nō potuit vti. tñ pōt
 aliter dici q si Arist. ista dixerit fm p
 xiā opinionē hoc fuit q motū et mu
 tationem nō dixit per se esse ad aliquā
 formam nisi que potest pxiā acquisiti
 one acquiri: et ideo ad nullā formāz dī
 xit esse motū que tñ acquiritur alia ac
 quisita: sicut est de relatiōe. vñ vult ibi
 q in qualitatib⁹ illis nō est alteratio q
 sunt cum quedā alterantur: hoc est cū
 alteratio sit in alijs. densata. n. aut rare
 facta rē. et post: Sicut sanitas frigidōz
 et calidōz cōmensuratio quedam est.

quid alibi dicitur in actu
 huius beatitudinis pxiū
 dicitur qz relatio qz op
 pxiū huius in motu
 pxiū huius pxiū

et ideo sanitas non est proprius terminus alius alteratiois. sed aliquid alia alteratio ad aliquem gradum calidi uel frigidi. et tunc ipsum est commensuratum aliis quantitatibus corporis. et sic est sanitas. Si autem hoc esset manifestum. scilicet quod scia uel actu considerare esset sola ratio satis patet quod finis intentionis aristotelis. ad illam non esset mutatio uel alteratio sed probatum est in primo articulo. quod operatio non est sola ratio. et pariter ratione uel maiori nec habet scientie. Unde ubi aliquid ultra addendum. scilicet quod aristoteles non preedit alterationem esse ad aliquam qualitatem: nisi quod per primum accipitur sic quod ipsa non tamen consequatur per accedens ad formam inductam sic ratio. sed nec eius inductio necessario sequatur inductioem alicuius fortis. et tunc ista ratio eius non est vera nisi de alteratione immediata primo alterati in illo ordine. et sic ad sciam per considerationem non est aliqua alteratio immediata primo alteranti in illo ordine: quod primum tale est obiectum extra. cognitio autem in intellectu non immediate capitur ab obiecto ut extra. sed in aliquid intra: quod intelligimus cum volumus. unde de anima. quod ad intelligendum habemus obiectum intra. ad sentiendo requirit obiectum extra. quod autem intelligat de tali alteratione de qua dictum est. probatur: quod patet autem preedit sensum alterari dicentes: et ipsi sensus alterant. patiuntur. nam actio enim ipsorum motus est per corpus: patiēre aliquid sensu. habet autem negat per intellectum alterari: ut ubi assignatur per rationem: quod noticia intellectiva accipitur non immediate ab obiecto extra quod est primum alterans in isto ordine. sed mediante cognitione sensitiva. unde ad probandum quod nulla mutatio est ad sciam. aliter: ex ea. nam quod est finis per experientia universalem accipimus sciam. At sic illud verbum sciens maxime ad aliquid dicitur dicitur intelligi sic. ad aliquid. id est ad obiectum intra et non immediate ad obiectum extra quod est primum alterans. et ista ratio sic particulariter intellecta de alteratione prima sufficit ad propositum suum ibi: quia rationem illam quod mouens et motum simul sunt. intendit probare inductioem

et in singulis motibus et specialiter in alterationibus ubi habet instantia de illis quantitatibus quod non immediate inducunt a primo alterante: quod ibi alteratum et si simul sit cum primo alterante: non tamen cum primo in illo ordine de quo manifestum est quod ipsum sit alterans. sed modo posset dici quod dictum aristoteles. est intelligendum de alteratione quod est motus. uel si est indiuisibilis est mutatio terminatiua uel continuatiua motus uel saltem que est subiecti mobilis uel mutabilis et ab aliquo agente naturali. nullum istorum inuenitur in parte intellectiva: quia ipsa est indiuisibilis et ita non susceptiua motus quod requirit subiectum diuisibile. ipse etiam quod indiuisibilis ideo non est localiter prius alicui agenti naturali quod non replet locum. agens autem physicum non est actuum nisi in passum sibi localiter prius. sensus autem per oppositum potest dici alterari. et quod ibi propositum quod recipit: et quod ab agente naturali cui est localiter presens.

Istud tertium dictum ubi satis uerum sed non ubi posse haberi ex textu aristotelis. ibi. Ad tertium potest dici quod in tertio modo relationum sic preedit relationem esse in substantia alterius extremi tamen: sicut in duobus primis modis conceditur relatione esse in substantia utriusque extremi. unde dicit ibi commentator: relatio est duobus modis. aut ratio est in substantia utriusque extremi relati. aut in substantia alterius tamen. nunc autem in duobus primis modis non includitur relatio essentialiter in utroque extremo. immo utriusque secundum se est absolutum. sed dicitur ibi relatio esse in substantia utriusque extremi: ut in fundamento proximo siue ratione fundandi. et sic in tertio modo est ratio in substantia alterius extremi: hoc planius habet in alia translatione ubi sic habetur: per numerum et primum dictum ad aliquid omnia sunt ad aliquid: eo quod ipsum quod est alterius dicitur ipsum quod est: sed non eo quod aliud ad illud mensurabile uel sensibile et intellectuale eo quod aliud ad ipsum dicitur ad aliud dicitur uel dicere quod relationum primis duobus modis per se dicitur ad aliud: et non tantum

eo qd aliud refert ad ipsum. In itio mō
tū vnū extremū est per se fundamentū
relatōis. reliquū uero dī ad aliud solū
qz aliqd est eius. Sic breuiter dici pōt
qz hec est differētia istoz modoz: quia
in p̄mis duob⁹ est relatio mutua: ita qd
in vtroqz extremo est rō fundandī rela
tionem vnā: et ratio terminandī relatio
nem aliam. In tertio mō est relatio nō
mutua: sed ratio fundandī relatiōem est
tū in vno extremo: et in alio ratio imi
nandī eandē. quod addit ibi de illo bis
diceret idem rē. pōt cōmentator ibi sic
intelligi: qd aliqd dicat cōstitutū per il
lud ad quod essentialit̄ depēdet: lz illud
nō sit intrinsecū illi: et sic constituitur p
illud qd est mensura eius. si igit̄ intelle
ctus diceretur ad intelligentē vt ad mē
suram: cōstitueretur hoc mō per ipsū.
sed intelligens cōstituitur per intellectū
vt per formā suam. igitur erit circulus
in constitutōibus: lz nō eodem mō con
stituendī. et hoc est impossibile: dum tū
vtrunqz constitutū dependeat per se a
cōstituente: quia nō potest esse circulus
in p se dependentib⁹: et hoc pōt intelligi
per illud dictū cōmentatoris: ibi Idem
diceret bis. et tūc idem erit causa et cau
satum eiusdem. sed facilius exponit lit
tera Aristotelis ibidem fm aliaz trāsla
tionem: quia si intellectus diceret ad in
telligentem vt ad mensurā: et cum dicat
ad intelligibile vt ad mensurā idem vt
mensurabile erit bis dictuz: hoc est ad
vtrunqz duoz vt ad mensurā: quod ē
incōueniens de duobus disperatis. s. qd
vtrūqz sit p̄plete mensura eiusdem.

De tertio articulo

p̄ncipali dico qd relatio pōt tripl̄r se ha
bere ad absolutū. Vno mō cōtingenter
et p accidēs: vt similitudo ad albedinē.
Alio mō necessario: vt relatio creature
ad deū. Tertio mō fm verā identitatē:
sicut in diuinis relatio p̄sonalis se hēt
ad essentiā. sed nō videt̄ qd possibile sit

amplior identitas que p̄prie dicat iden
titas essentialis: quia nec relatio potest
essentialit̄ includi in absoluto: qz idem
esset essentialit̄ ad se et essentialit̄ ad alte
rum. nec absolutū et relatio possunt in
cludi in aliquo p se vno: sic p se vno qd
sit vnus generis: et ipsius sit p̄prie cō
ceptus p se vnus: et qd ipm sit p se i vno
genere: quia sicut in rebus nō potest fie
ri vnū per se ex distinctis nisi illa se ha
beant sicut p̄prie actus et p̄prie potē
tia in eodē genere: vt patet p p̄m. viij.
meta. sic nō pōt aliquid esse hīs per se
cōceptum vnū: et cū hoc p se includens
distincta nisi p̄ceptus vnū sit p se poten
tialis et alteri actualis p se determinās
illū potentialē. relatio et absolutū non
pōt habere tales p̄ceptus quoz vnū sit
p se determinabilis: et alius p se determi
nans: qz si aliquis cōceptus absolut⁹ sit
indifferēs pōt trahi p cōceptum abso
lutum quousqz sit determinatissim⁹ sub
genere absoluto. p̄similiter de cōceptu
relati sub genere relatiuo. neuter igitur
est p se p̄tractiuus vel determinatiuus al
terius: qz vterqz sine altero natus ē hīc
p̄ceptus determinatissimū in p̄prie co
ordinatione. Ex his ad p̄p̄m. in actu
cognoscendī de q querit̄ est aliq̄ entitas
absoluta: vt p̄batū est in. j. art. ibi etiā
est aliq̄ relatio vt probatū est in 2º art.
Et ex isto vltimo hī qd absolutū et rela
tiuū nō pōt p̄stituere aliqd p se vnum:
nec saltē vnū generis qd. s. habeat cōce
ptum p se vnū. Ex his sequit̄ qd act⁹ co
gnoscendī vel nō est aliquid p se vnum
vnū generis: vl nō p se includit illa duo
que p̄bata sunt ibi p̄currere. videt̄ autē
p̄batuz in p̄mo art. qd essentialit̄ inclu
dat absolutū: et p̄cipue in p̄º ratiōe. igit̄
vī qd act⁹ talis nō sit eēntialit̄ relatiuus
sicut p se includēs relatiōem. vel si dicat̄
qd est quoddā totū includēs ambo illa
tūc nō est aliquid p se vnū essentialit̄ re
latiuū: sed vnū p accidēs essentialit̄ in
cludēs alterā p̄tem: sicut diceret impro.

prie q^d h^o albus ē essentialit^r albus. hoc
 .n. improprie d^r: q^z nihil essentialit^r pro
 prie d^r de eo q^d nō est in se aliquid vnū
 essentialit^r: sicut nihil pōt eē verū de eo
 q^d est in se falsum: sicut ē illud cuius rō
 includit repugnantia. q^d q^z nō est in se
 possibile: ideo nihil d^r de ipso possibile.
 vel sibi esse possibile. sic in pposito: q^d
 nō est p se vnū nihil pōt ei esse vere vel
 p se vnū. Si querat supponēdo opati
 onem esse p se vnā: r per p^{ns} vni⁹ gene
 ris ad q^d genus ptinebit. Pōt dici p se
 est i genere qlitatis. hoc pbatur discor
 rendo p genera. p^z q^z nō est in genē sub
 stantie. r siliter de omibus alijs generi
 bus preterq^z de qlitate: relatio: actio: r
 passione. nō est aut relatio vt pbatur
 ē in pmo arti. nec actio: nec passio. pbo
 pmo p mediū cōe illud. s. q^d positiū est
 in pmo arti. q^z sicut nulla relatio nec vl
 la actio de genere actōnis: nec passio de
 genere passionis est pfectio vltima agē
 tis vel operātis. hec opatio est pfectio
 rē. **P**reterea actio ē trāsmutatio alte
 rius inq^{ntum} alterum: sicut po^a actiua
 fm p^hm. v. meta. est pncipiūz transmu
 tandi aliud inq^{ntum} aliud. passio etiāz
 est trāsmutatio ab altero inq^{ntum} alterū
 opatio aut cogitoscendū vel appetendū
 nec trāsmutatio alterius: nec trāsmuta
 tio ab altero. q^d lz videat eē manifestū
 tū. pbari pōt: quia trāsmutatio tā acti
 ua q^z passiua ē necessario ad aliquē ter
 minū accipientē esse illa trāsmutatio
 q^z fm terminū formale passūz se habet
 aliter q^z prius. opatio nō est ad aliquēz
 terminū accipientem esse p ipsam: imo
 eo mō quo habet terminū ad quez: nec
 est pductiua terminū ad quē: nec educti
 ua de po^a passi nec inductiua in passūz
 sed p^{supponit} terminū. omis aut actio
 de genere actōis vel est pductiua termi
 ni vel eductiua vl inductiua: immo eo
 ipo quo actio talis ponit in diuinis pu
 ta generatio vel spiratio p ipsam aliq^s
 termin⁹ accipit esse. s. suppositū genitūz

vel spiratū. **T**ertio sic agens actōe de
 genere actōis nunq^z est simplicit^r pfecti⁹
 p illā: immo ex pfectione sua pplete agit
 cōicando alteri pfectionē. nunc aut ope
 ratio est pfectio simplicit^r opanti⁹. relin
 quitur igit tandē q^z illud absolutū q^d ē
 in opatione sit aliq^d de genere qlitatis
 Et si querat in qua specie. vno mō pōt
 dici q^z discurredo p species illi⁹ generis
 rōnabili⁹ videt ponendū q^z sit in pma
 specie: quia in nulla alia pōt poni. patz
 de 2° r de 4°. de tria etiā patet si in illa
 nō sit nisi qualitas sensibilis: sicut vide
 tur hū in p^{dicamentis}. r etiāz q^d videt
 innui. vj. phys. In illa etiā pma specie
 vident poni omis qlitates spuales: siue
 sint in esse quieto sicut sunt habit⁹: siue
 in fieri sicut sunt opatiōes. nisi forte oi
 ceretur q^z opatiōes ptinent ad tertiaz
 specie qualitatis: r q^z sint passionēs spi
 rituales: r q^z p^hs intentionē ibi fecit ex
 p^{esse} de passionib⁹ corp^{alib} tanq^z ma
 nifestioribus. lz aut in aia sit distinguer
 opationem pprie dictam a passione ca
 iusimodi ē delectatio vel tristitia in vo
 luntate: q^z opatio tendit q^{si} in terminū
 opationis. passio aut quasi a termino
 causat in subiecto sicut tristitia a trista
 bili in volūtate. tū in hoc pueniunt spi
 ritualis opatio r passio: q^z vtraq^z ē in
 fieri in subiecto: r p tāto vtraq^z posset
 dici passio ptinens ad tertā specie. quic
 quid at dicat circa hoc de p^o specie vel
 tertia: hoc saltē videt pbabile q^z opatio
 sit in genē qlitatis. **C**ōtra hoc v^o illud
 phⁱ. ix. metaph. quorū inquit nō est ali
 quod aliud opus pter actiōem: in istis
 existit actio: vt visio in vidente: r specu
 latio in speculāte. hec ille. **I**ntentio sua ē
 distinguere in actiōem transcuntē r im
 manentē. vult igit ibi q^z aliqua actio sit
 immanēs sicut exemplificat de visione
 r speculatio. tū pstat q^z iste sunt opatio
 nes. igitur opatio est actio fm eū. **I**tem
 ph^s. ij. de aia: **I**ntelligere quodda pati
 est. **I**tem. x. ethi. c. ij. vel. ij. dicit sic nō

tn si nō qualitatur est delectatio: ppter hoc neqz bonoz. neqz. n. virtutis opatio nes sunt qlitates neqz felicitas. hec ibi. Itē. vii. phyl. sciens et cognoscēs dicuntur ad aliqd. vbi pmentator: digni est matur eē de. c. ad aliqd qz de qualitate. **P**reterea p rōnem: absolutū nō distinguitur specificē p aliqd extrinsecū sed p ppriam dīam intrinsecā sibi et absolutam. nūc aut opatiōes distinguunt specificē p obiecta distincta specie. qz opatiōes circa distincta specie magis distinguuntur qz opatiōes qz sunt circa obiecta eiusdem speciei. iste aut distinguunt numero. igit ille hnt maiorē differentia qz numeralē: et ita specificā. **P**atiō habet ppriā perfectiōem et nobilitatem ab obiecto: vt vī satis manifestū p illud p. ethic. c. iij. vel. iij. fm vnūquodqz opatiō est opatiō optime dispositi ad potentissimū eoz que sunt sub ipa: hoc ē circa obm optimū talis opatiōis. **A**d ista ad pmiū: opatiō hz duas pditiones in quibus puenit cū actiōe: p^a est qz semp est in fieri nō dico successiuo: qz opatiō est indiuisibilis: sed sic in fieri qz in cōtinua depēdētia ad cām eandem et fm idem: sicut depēdētia rei cōseruate ad cām cōseruantem de qz dictū est pūs in quadā qōne habita de ista mā. 2^a cōditio est qz opatiō transit in obm sicut in terminū l3 nō accipiat esse p ipam: qz p suppositū in suo esse: et ppter istas duas pditiones pōt opatiō dici actiō: sicut ppter istas significat grāmice p verbū actiūū: et ppter eandem dī opatiō actus secūdus. et ita ista distinctio actionis sic intellecta in transeuntēz et immanentēz nō est generis in spēs: sed vocis in significationes. nā actiō transiēs est vā actiō de genere actiōis: actiō immanēs est qlitas: sed equoce dī actiō ppter pditiones pdictas. **A**lio mō pōt actiō de genē actiōis diuidi in actōez immanentē et trāseuntēz sic supius in inferiora. nā nō solū ad formā inductā p motū in passūz

aliud ab agēte ē actiō de genē actiōis: s3 etiā ad formā inductā p mutatiōem in ipomet agēte. illa. n. forma absoluta cū sit noua ē termin⁹ alicui⁹ actiōis pprie dicte p quā accipit esse. qn igit for^a immanēs actōez ē extra ipm agēs: tūc actiō illa trāsit. qn vō forma illa ē in ipō agēte: tūc actiō est immanēs. distinctio istorum duoz modoz intelligēdi actōem immanentēz p3: qz illud qd fm p^m intellectū dī actiō immanēs: hic dī termin⁹ actiōis immanētis fm aliū intellectū. et qd in alio 2° intellectu dī actiō: cōiter intelligim⁹ p hoc qd est elicē. qn dicimus qz po^a elicit opatiōē. et p hoc qd est dicere qn dicim⁹ qz memoria siue suppositum p memoriā dicit verbū: et p spirat qn dicim⁹ qz p voluntatē spirat qz amorem. **I**ste scōs intellect⁹ de ista distinctiōe actiōis immanentis et transeuntis l3 sit verus: nō tñ est de intentiōe phi sic p^m vt patz ex eo qd dicit. ix. meta. nō est aliud opus pter actōem. opus vocat opatum. pter aut illā actiōem qz inducit vel educit opatiō est aliqd opus: hoc ē immanus opantis: puta ipsamet opatiō. et sequitur ibi: In istis existit actiō vt visio in vidēte. vbi satis expmīt qz vīsiōem vocat actōem immanentē: nō aut aliquā aliaz cui⁹ visio sit immanus. **A**d 2^m pōt dici qz sicut esse albū est hīe albedinem tanqz formā: sic sentire vl⁹ esse sentientē est hīe sensatiōem sicut formā. vñ si obiectū vel de⁹ causaret effectiue sensatiōez nō diceret sentire: sed ipē sensus in qz sibi effectiue recipit sensatiō. est igit sentire recipere vel hīe sensatiōem: et sic intelligēt recipe intellectiōez. qz l3 intellēs fm aliā opatiōē cāret in se intellectiōez: tñ nō diceret intelligēs in h⁹ qz causat. sed bñ denōtaret aliq mō a vbo significāte talē actōem vel causatiōez: vtpote si eēt impositū tale verbum intelligifico. qd igit dī intelligē est pari nō pbat qz sit p se de genē passiōis: sed qz formalit⁹ denominat p hoc qz recipit in aliq sibiectiōe:

ut sit sensus: intelligere est recipe intelle
ctione: et recipe est quoddam pati. Ad ali
ud. x. Ethic. dici potest vno modo quod opatio
nes virtutis dicuntur actus elicitive opati
onum proprie dictarum: et ille actus bone
sunt: quia generatio boni est bona. ille autem
operationes actus non sunt qualitates: sed pro
prie sunt de genere actionis. Iste intellectus
vero haberi a presentatore quod ad probationem
illius. neque virtutis operationes qualitates sunt
dicit sic: siquidem opatio motio est opati
ua. motio autem non est qualitas. hec ille. ope
ratiua motio potest dici motio ad opati
onem. Et si obijciat per hoc quod dicit neque
felicitas. potest dici quod sicut nomen operatio
nis sumit hic minus proprie per actionem imi
nata ad operationem. proprie dicta. sic feli
citas potest improprie sumi per actionem imi
nata ad ipsam. et sufficit Aristoteles. accipe
operationes virtutis et felicitates per illas per
quibus sufficienter potest instare per hanc. pro
nem: omne bonum est qualitas contra quam inten
dit facere instantia. Alii potest dici ad il
lam auctorem quod intendit ibi tantum de quali
tatibus in esse quieto cum dicit: neque vir
tutis operationes qualitates sunt. quod appa
ret per hoc quod negat ibi istam presentiam. dele
ctatio non est qualitas: igitur non est bona.
et probat quod non sequitur per illam instantiam.
neque. n. virtutis et. antecedens. n. in ista con
sequentia non est verum nisi de qualitate
permanente. nam delectatio vere est quali
tas sed in fieri. igitur sufficit sibi instare de
illis que hoc modo non sunt qualitates: si
cut nec delectatio est qualitas. scilicet non in fie
ri. quod autem delectatio vere sit qualitas proba
tur ex dictis ibidem. nam intendit probare quod
delectatio non est motio. omnium inquit
motionum. proprie videtur esse velocitas et
tarditas vel in se vel in comparatione ad
aliud. delectationi autem nullum horum existit
transponere in delectationem velociter vel
tarde est. non est autem velociter delectari.
vult dicere quod delectatio non est velox: et
io non est motus. sed contingit velociter
transponi vel transmutari ad eam. igitur po

test esse imminis transmutationis velocis.
igitur potest esse terminus motus. sed secundum
philosophum. v. physicorum. motus non potest esse per se
ad actionem et passionem. igitur ipsa delecta
tio non est actio nec passio. et tunc discursu
rendo per genera relinquit tandem quod est
qualitas. Illi igitur qui fecerunt istam pre
sentiam supposuerunt tanquam verum: omne
bonum est qualitas habens esse quietum.
delectatio non est talis. igitur et. Et ad
istam maius tactum in enthymemate ridet
philosophus per instantiam de operatione virtutis.
Quia autem non omnis operatio sit actio. proprie
dicta probatur per illud ibidem. c. v. Appe
tere inquit delectationem existimabit de
vitiis omnes. quod probat subdens: Quia et
vivere omnes appetunt. vita autem operatio
quedam est. hec ibi. quomodo vita vel vive
re posset dici actio de genere actionis.
Ad aliud de. vii. physicorum. ista philosophi secundum ea que
dicta sunt in secundo articulo. intelligenda est sic:
quia scientie necessario annexa est relatio
ad obiectum intra: et ita non est a primo al
terante immediate nec per primum ad ipsam
est per alterationem: sed illud quod presentator ad
dit exponendo quod dignum est quod sit de. c. ad
aliquid quod de qualitate: potest habere alium
intellectum: de quo dicitur ridendo ad ar
gumentum principale. Ad primam rationem
diceret quod actus distinguuntur per obiecta
quod ad manifestationem: quia manifesti
or est distinctio obiectorum quod actuum et ex
illa tanquam ex manifestiori innotescit ista
Et confirmatur hoc: quia. 2. de anima sicut
vult philosophus quod actus distinguuntur per obie
cta: immo magis quod obiecta sunt pura
ipsis actibus. propter quod oportet philosophum tra
ctare de distinctio obiectorum quod actuum:
ita etiam vult quod potentie distinguuntur per
actus. hoc autem non est essentialiter: quia actus
est essentialiter posterior potest. et posterius
nam est per se ratio distinguendi philosophum. igitur
nec ibi illud aliud. scilicet de obiectis in pro
positione ad actus debet intelligi de distin
ctione essentiali. Aliter potest dici quod a quod
aliquid habet entitatem ab eo habet unitatem

et per consequens distinctionem cāti igitur
sicut h3 entitatem a quacūq; causa p
se ita unitatem et distinctionem. et etiā
quocūq; dependens ab illo a quo depen
det eēntialit. et maxime vez ē hoc quā
do depēdz ab aliq; tāq; a cā ppa siue tio
ppo sue depēdentie. q2 qñ communit
iminat depēdētā eius et alterius nō ita
accipit unitas ei' et distinctio s3 unitatez
et distinctionem talis imini depēdētie.
nūc aut act' depēdz ab obō tāq; a imio
ppo sue depēdētie. Lōcedi tgr pōt q; ac
tus distinguuntur p obiecta sicut p ali
qua extrinseca a qb' act' dependēt depē
dētā eēntialit et ppa. nō tñ distinguūt
p illa sicut p formalia distinctia nec etiā
qō ē ad ppositū sicut p iminos relatō
nis incluse in actib'. Et cū d3 q; absolu
ta distinguuntur p intrinseca. vez ē tā
q; p formalia distinctia. Si acciperetur
q; non distinguūt p extrinseca. conce
dētū eēt sic intelligendo sicut p correla
tiua et p se iminos relatōis. q2 absolutū
nō reqrit extrinsecū vt p se correlatiuū
nec p se iminū relatōis. pnt tñ absoluta
distingui p aliqua extrinseca sicut cāta p
cās ppas siue per illa ad que habēt pp
az depēdētā i entitate. et unitate talia
subiecta respectu opatō. Ad aliaz rō
nē patet p idē q2 act' et si nō sit eēntialit
relatiuū cū tñ sit p se mediū vnies po
tētiam talī obiecto d3 pfectior ex maio
ri pfectōne obi. s3 istā pfectōnem nō h3
ab illo tāq; a pncipio intrinseco. s3 sicut
a cā extrinseca vel saltem ab aliquo ex
trinseco quod terminat depēdētiam
eius eēntialem.

De quarto princi

pali dici potest. q; illa qualitas que uel
ē opatio uel includitur in opatione nō
h3 relationem ad subiectum magis eēn
tialē q; alie qlitates; et tō si ponat alias nō
eē eēntialiter relatas ad subiectū de quo
nō ē mō qstio nec ista ponetur. eēntialit
flata ad subiectū. q; si dicatur ista eē in

fieri et per hoc essentialius dependere a
sbo. q; alias que sunt in facto eē vel in
qeto eē. Respondeo istud nō variat de
pendentiā ad subiectum. sed tñ uariat
modū eēndi ipsius forme in se uel saltē
in compatōne ad causam datam eē Ad
argumētum pncipale dici pōt q; si aliq;
vox imponeretur ad precise significan
dū entitatē absolutā q; ē opatio vl i op
atione; et p se in genere qlitatis; significa
tū illi' vocis posset intelligi nō cointelli
gēdo obm in ratōne termini sed comu
nit voces impositae ad significandū op
ationem important relatōnem. uel pnci
paliter uel cōnotando. et rō ē quia opa
tō cōiter intelligitur sub respectu tendē
te ad obm. et sub mō q; intelligitur s3 eo
cōmuniter significatur. Exemplū spēs
intelligibilis ē qualitas absoluta. quod
saltem o3 eos cōcedere qui ponunt spe
ciem eē formalem rōnē intelligendī. s.
p se pncipatiuam actus et tamen cōmu
niter vocatur similitudo obiecti. nō q; illa
sit rō quā p se importat hoc nom simi
tudo. sed q2 ipsa ex natura sua ē quedā
forma imitatiua et representatiua obiec
ti ideo dicitur similitudo talis. s. p uni
tationem et etiā cum significatur p hoc
nomen spēs adhuc non significatur s3
rōne absoluti precise sed includendo il
lam relatōnem sub qua communiter i
telligitur. vñ etiā spēs dicitur alicuius
obiecti species. cōsimiliter ē de uocibus
significatib' opationez. Et si arguas ali
qua opatō puta illa q; nō ē obi vt exis
tētis nō h3 ad obiectū nisi relatōnez po
tētionalē nunc aut o3 cōintelligere ob
iectum tanquam terminum actualis re
lationis. quia qui intelligit actum cog
noscendū oportet ut cōintelligat obiec
tum non tantum ut cognoscibile s3 ut
actu cognitum igitur cognosceat impor
tat relationem actualez. Respondeo re
latō que qtu3 est ex parte fundamenti
esset actualis et propter non entitatem
termini est potentialis ipsa denomina
k

nat frequenter fundamentuꝝ l' subiectuꝝ
quasi actualiter inesset. **E**xemplū cō
ceditur q' aia sepata nō est tm̄ iclinabil'
ad corp' sed qd̄ inclinatur ad corpus ⁊
tamē non ē ibi actualiꝝ inclinatio. q' ter
minus non est in actu. sed p' tato actu
aliter denominat. q' q̄tū est ex pte aie
actualiter inesset. Cōsimiliter dicitur q'
scia practica dirigit l' nō sit actual' di
rectio fm̄ eam. puta quādo nulla alia
potentia ab intellectu operatur nec di
rigitur fm̄ eam. Cōsimiliter dicit'
q' albedo ē mēsurā oīm colorum. ⁊ sic
de pmo in quolibz genere resp̄cū poste
riorū. l' qñq' nō sit actual' mēsuratio p'
pter defectū termini. Cōsimiliter pōt
vici h. q' q' rlo operatiois ad obm̄ sem
per q̄tū ē ex pte eius inesset actu: iō sub
rōne eius quasi actualiter inherētis op
atio intelligitur. ⁊ sic significatur. ⁊ sic
obiectū cōintelligitur vt tminās actua
lem dependētiā. **I**llud qd̄ dictū ē verū
ēēt si cōintelligeretur sp̄ obiectū sub rōe
mēsure. q' rō mēsurabilis ē ibi potētia
lis. ut prius dictū ē. nūc aut̄ intelligēdo
opatioem oꝝ cōintelligere obiectū tāq'
illō qd̄ attingitur p' opatioem. **V**erū
igitur v' ēē dicendū q' oꝝ obiectū cōin
telligi tali actu vt terminū attingentie
vniōis in actu q' ut tminū dependētie
vel mēsurabilis. ista aut̄ attingentia est
relatio ratiōis in actu abstractiuo. sed
quia sub rōne illius relationis attingē
tie communiter intelligitur. ⁊ hoc atti
gentie actualis. l' illa nō sit actualitas
real' sed actualitas relationis rōis. ⁊ iō
cōiter opatio significatur sub tali rela
tione actuali. ⁊ oꝝ obiectū cōintelligi vt
terminans talē relationem actualē.
Hinc p' q' illud arl. in predicamētis ni
hil phibet idem in plurib' generibus
enunciari. quod nō est verum de aliq'
per se vno. l' de aliquo vno p' accōis. q'
etiā quādoq' vno noie significatur. sic
forte hoc nomen scia. sed nō ppter hoc
est unū fm̄ diffinitōem fm̄ illud. ⁊

metha. c. 3°. diffinitio est nō si nomē ra
tioni idem significet. omnes. n. rōnes ef
sent termini. hoc est diffinitōnes. ⁊ pro
bando consequentiā subdit. **E**rit enī
nomen qd̄ cuilibet rōni idem. **Q**uare
⁊ alias diffinitio erit. **E**t ex hoc posset
intelligi dictum auerrois. 7. phisicoꝝ
dignus ē inquit qd̄ sit de. c. ad aliqd'
q' de qualitate. quod forte vez est quā
tum ad illud qd̄ formalius ē in signifi
cato nois impositi ambobus vel illi
tori p' accidens. quod ē absolutum sub
respectu. **E**t hoc etiā forte pōt intelligi
illud. 5. metha. q' aliq' dicitur ad aliqd'
fm̄ genus. vt medicina inq̄t eoz est q'
ad aliquid. q' ipsius genus scia videtur
ēē eoz q' ad aliqd'. nomē forte sp̄ci im
ponitur precise ad significandum qua
litem ⁊ ppter hoc nō ē ad p'prium cor
relatiuum. nomē at generis nō impoi
tur precise ad significandum genu' siue
qualitatem. sed ad significandum ipsā
sub respectu.

Consequenter
queritur de his que pti
nent specialiter ad creaturā hntem vi
tam intellectualem. **E**t primo de his q'
sunt cōia hōi ⁊ angelo. **D**e inde de his
que sunt hōi p'pria. Cōmunia sunt ista
intellectus ⁊ volūtas. de intellectu sue
rūt quesita duo. vnū de obō. aliud de
causa actiua intelligendi. **P**rimū su
it. **U**t aia sue naturali pfectōni relic
ta possit cognoscere trinitatem psona
rum in diuinis. **E**t idem pōt queri de
āgelo videtur q' sic. q' qui potest cog
cere aliqū actum pgnosendi pōt etiā
cognoscere obiectum ut est obm̄ illius
actus. nūc autem aia vel angel' ex sua
pfectōne naturali pōt cognoscere actū
bea tificum alterius anime uel āgeli. ⁊
obm̄ illius actus est deus trinus. igitur
rē. probatio maio. actus est naturalis
īsimilitudo obiecti. act' etiā p se tendit
in obm̄. igitur qui cognoscit illum actū

propter vtranz conditionem predictā
sequitur q̄ cognoscat obm̄. p̄batio miō
ris. pō nō est impedita s̄ sue naturali p̄
fectioni relicta pōt cognoscere quodcū
q̄ p̄tentum sub suo obiecto primo siue
adequato. alioquin nō esset sibi adeq̄
tum. sed obm̄ adequatum cōe tā ange
lici intellectus q̄ nostri est ens in cōi. v̄l
saltem ens limitatum. actus autem be
atificus creature p̄tinetur sub isto obō
primo. **Contra** obm̄ sup̄naturale n̄ p̄t
creatura cognoscere ex p̄fectione sua natu
rali. q̄ tunc non esset sibi sup̄natura
le. nunc aut trinitas est obm̄ sup̄natu
rale immo obm̄ beatificum igitur rē.
Ad intellectum questionis aliqua p̄mit
tantur. primo de perfectione naturali
anime vel angeli. Anima humana r̄si
in quocunq̄ statu. siue. s. nature institu
te siue destitute siue restitute h̄eat eādē
p̄fectionem naturalem intelligendo ō
illa quam ex n̄ccitate nature requirit.
tñ ad p̄fectionem naturalem sup̄remam
in solo 3° statu attingit in quo n̄ tñ h̄
bit sup̄naturalem p̄fectionem gl̄e. sed ē
p̄fectionem sup̄remam ipsius n̄e. **Pos
set** igitur intelligi qd̄ vel de illa p̄fectōe
naturali que sp̄ habetur: vel de ista su
prema. et tunc in primo intellectu bene
proprie dicitur anima relicta rē. sed in
isto scōo intellectu magis proprie queri
tur hoc modo. An aia ad p̄fectionez
naturalem sup̄remam reducta ex ista
p̄fectione possit sic cognoscere trinitatē
Secundo premitto q̄ aiam posse cog
noscere aliquod obm̄. vno modo pōt i
telligi ip̄am posse recipere illam cogni
tōnem. Aliomodo ip̄am posse attiger
i illam cognitionem et hoc vel ex se sola
vel saltem ex p̄cursu carum que nate s̄
concurrere naturaliter ad illum effec
tum. Istoz membrorum. scōm̄ infert
primum sed non econuerso. q̄ ad pri
mum sufficit nuda capacitas quomodo lapis
p̄ oppositū n̄ potest p̄gnoscere q̄ repu
gnat sibi recipere illū actū. **Ad** finem requi

tur q̄ tali capacitati correspondeat ali
qua cā actia naturalit̄. q̄ vero difficul
tas ē in scōo mēbro q̄stionis. ideo ō p̄
breniter expediendo posset p̄cedi q̄ si i
tellectus possibilis est. p̄p̄a potētia recep
tiua cuiuscūq̄ intellectionis. ita q̄ l̄ re
quiratur aliquod p̄uiū intellectioni n̄
tñ tanq̄ potētia receptiua v̄l ratio reci
piēdi. sicut sup̄ficies ponit ratio recipi
endi colorē. tūc qd̄cūq̄ ens qd̄ h̄z i n̄a
sua intellectū possibile potest ex natura
sua cognoscere qd̄cūq̄ cognoscibile.
hoc ē recipe cognitionez eius q̄tū ē ex
pte sui. **Tertio** p̄mitto q̄ cognitiō itelle
ctia de qua ē questio potest intelligi p̄
fecta aut imp̄fecta. et intelligo ad p̄posi
tū n̄ de p̄fectione intensiua. q̄ ad subie
ctum sed de p̄fectione ex pte ob̄i. q̄. s.
illa intelligatur p̄fecta qua attingitur
obm̄ sub p̄fecta ratione sue cognoscibi
lītatis. hoc ē p̄ se p̄pria et distincta. et p̄
oppositū imp̄fecta dicatur illa q̄ attin
gitur tñ p̄ acc̄s vel tñ in aliquo p̄cep
tu communi vel confuso. **Item** cogni
distincta vel ē mediata vel im̄mediata. ōi
co im̄mediatā qñ obiectū n̄ mediātē aliq̄
aliō obiecto intelligitur p̄ qd̄ ut in q̄ itel
ligatur. ita q̄ hic excluditur mediū p̄g
nitum. non aut mediū qd̄ ēē precise ra
tio cognoscendi v̄l intelligēdi. **Ex** istis
sequitur q̄ ad solutionē q̄stionis tria s̄
videnda. p̄mo de cognitione imp̄fecta
scōo de cognitione p̄fecta im̄mediata
et tertio de cognitione mediata. et in q̄
libz istozum ad quā potest aia l̄ angel⁹
attingere ex p̄fectione naturali vno mō
vel alio intellecta.

De primo. Intellectus se
cundum philo
sophum tertio de anima habet dupli
cem operationem scilicet intelligentiā
simplicium et intelligentiam composi
torum scilicet componere et diuidere in
tellecta. et prima potest esse sine secun
da et non sic econuerso etcetera.

Primo igitur videndum ē de prima cognitione. dico q̄ aīa ex perfectione nāli etiā quā habz in isto statu qui ē int̄ tres status infimus: pōt h̄re intellectōem im̄ perfectā istoz terminoz deus ⁊ trinus non aut̄ pfectā. pōt. n. ex cognitione b̄ entis abstrahendo cognoscere ens scōm se. ⁊ sic de bono. ⁊ hoc isto modo quez tangit Aug. 8. de tri. c. 3. bonum hoc ⁊ bonuz illud tolle hoc ⁊ illud ⁊ vide ip̄z bonum si potes ita deuz videbis. ⁊ ibi dem inferius satis patet quō non soluz potest cognosci deus in isto quasi cōfuso conceptu boni: sed in cōceptu quodā modo pprio. si intelligit bonuz per eēntiam vel bonum summum. vñd aut̄ inferius. si poteris sine illis q̄ participatiue bona sunt p̄spicere ip̄m bonum cuius p̄ticipatione sunt bona: perspexeris deū

Consilr per hoc veruz potest itelligi ip̄m verum. ⁊ fm̄ Aug. ibidē. c. 3. deus veritas ē. cum dē veritas mane si potes in intellectōe veritatē. ⁊ si intelligas veritatem nō tm̄ in cōi: sed per essentia iam habes conceptū quodāmodo ppriuz deo Brevit̄ dico q̄ quodcūqz transcēdēs p̄ abstractōem a creatura cognita potest i sua indifferētia itelligi. ⁊ tunc concipit̄ deus quasi confuse sicut aīali intellectu homo intelligitur. Sed si tale transcēdens in cōi intelligitur s̄b rōne alicuius sp̄alioris perfectionis. puta summū vel p̄mum vel infinitum: iam habet conceptus sic deo pprius q̄ nulli aliq̄ conuēit

Consilr abstrahendo a numero pprie accepto. qui. s. est quantitas discreta ratione pprie discretionis: haberi potest cōceptus eius qd̄ est trinitas. Et ad istū modū acquirēdi cognitionē simplices istoz terminoz deus ⁊ trin̄ suffic̄ naturalis aīe etiā in hoc statu. Quod pbatur p̄mo. qz̄ fidelis ⁊ infidelis cōtradictēs sibi de hac pp̄he deus est trinus ⁊ vn̄ non tm̄ p̄tradiciunt sibi de nominibus: sed de conceptibus. qd̄ non eēt nisi vīqz in intellectu suo haberet cōceptum ter-

minoz. Hoc 2° pbatur: qz̄ fides que dīstinguit istū ab illo cum non sit habitus inclinans ad assentiēdum ex noticia terminoz nō est rō noscēdi terminos: s̄ p̄supponit eoz̄ noticia. 3° pōt idēz on̄ di: qz̄ abstractio entis ab hoc ente ⁊ sūmī ab hoc sūmo in sensibilibus ē naturalis. ⁊ ista duo sibi p̄iuncta nō habent repugnantiam: ppter quod rō ista ens sūmū nō est ratio in se falsa: sicut loquitur ph̄s. 3°. metha. c. de falso. q̄ illa rō ē i se falsa cui⁹ partes includunt repugnantiam ⁊ illa nō potest cōcipi aliquo actu simplici intellectus. ⁊ per oppositū ista ens sūmum pot. st suo actu concipi. qz̄ alterum istoz non repugnat alteri.

Restat vlt̄erius videre qualit̄ habēs noticia de predictis terminis. s. deus ⁊ trinus possit ex nā sua cognoscere veritatē huius pp̄onis deus est trinus. ⁊ cū possit itelligi de p̄plexione haberi noticia credulitatē vel scie: ⁊ hoc vel scie ppter qd̄ vel qz̄ videndū est que istaz possit haberi de isto p̄plexo de⁹ est trin̄. Dico q̄ p̄ma. s. noticia credulitatē saltē acquisite pōt haberi ēt mō ex nālibus. hoc pbatur. qz̄ fm̄ Aug. xi. de ciui. c. 3°. Ea que remota sūt a n̄ris sensibus qm̄ n̄ro testi monio scire nō possum⁹. de his alios testes requirim⁹ eisqz̄ credim⁹ a quoz̄ sensibus remota eē vel fuisse nō credimus ⁊ idē. 15°. de tri. c. 13°. vel. 23°. Absit vt̄ scire nos negemus q̄ testimonio didicim⁹ alioz. Alioquin nescim⁹ eē occasum nescim⁹ eē terras atqz̄ vrbes q̄ celebrissima fama p̄mēdat. Ex his ⁊ silibus auctibus ei⁹ habem⁹ q̄ credere possum⁹ testimonio alioz ēt tam firmit̄ vt̄ illud credere dicat apud eum scire. igitur magis possumus ⁊ magis debemus credere testi magis veraci. ⁊ adhuc magi cōtati q̄ persone singulari. nunc aut̄ ecclesia catholica est cōitas maxime verax. quia illa maxime veritatem cōmendat ⁊ mendacium rep̄rehendit. igitur ei⁹ testimonio certissim⁹ credi potest. ⁊ p̄cipue

Non Sp̄s
sua ad
haberi.
Dicitur
vbi dicit
fides
et cognoscit

q̄ non possit esse falsus. sed instituitur ac
quisitum tanquam regule minus certe q̄
nō p̄ illā repugnet actui q̄ esset falsus
vel circa falsum obiectū. **Cōtra** istā dis
ferentia pōt argui sic. q̄n ad eundem ac
tū p̄currit regula fallibilis l̄ cū regula
infallibili ille actus n̄ ē infallibil̄. pbat̄
p̄ simile. q̄ ex duabus p̄missis quarū
vna ē necessaria et alia contingens n̄ se
q̄tur cōclusio necessaria. et rō ē q̄ qd̄ de
pēdet ex plurib⁹ nō pōt ēē p̄fectōis cō
ditōnis quocunq̄ illoz. nūc aut̄ quicū
q̄ act⁹ credēdi ad h⁹ q̄ eliciat̄ depēd̄z a
fide acquisita mouēte igit̄ si illa sit fal
libilis nūq̄ actus elicit⁹ erit ex p̄ncipio
tali quin sibi possit subeē falsum. **R.** ad
q̄d cūq̄ inclinatur lumē fidei infuse illud
ē determinate verum. si aut̄ ad idē icli
net simul aliqd̄ q̄d p̄tū ē de se posset icli
nare in falsū non ab illo alio vt tale s̄z
ab isto lumē h̄rē q̄ in illo actu nō sit d̄
ceptioz. drā posset poni que puenit cū
p̄ma que. s. est q̄ non percipio me incli
nari in actum p̄ fidem infusam siue fm̄
illam elicere actum. sed tantum percipio
me assentire secundum fidem ac
quisitam vel eius principium. scilicet
testimoniū cui credo. quia si perciperem
me habere actum secundum fidem infu
sā. et cum hoc scirem q̄ fm̄ fidem in
fusāz nō pōt haberi actus nisi determi
nate verus. perciperem q̄ actus meus nō
ēē possit falsus. q̄ ex h⁹ seq̄tur q̄ percipere
q̄ obm̄ actus non posset esse falsum. et
tunc scirem illud. i. infallibiliter cognos
cerem illud ēē verum qd̄ nullus expe
ritur in se ut credo quātuncunq̄ aliqd̄
habeat vtrāq̄ fidem et secundūz vtrā
q̄ assentiat t̄mmodo igitur credimus i
vniuersali. quod tendens in aliquod cō
plexum fm̄ inclinationem fidei infuse i
hoc non posset errare. q̄s autem et quā
do secundum eam tendit nec ipsemet
tendens scit nec alius. nec aliquis certi
tudinaliter exp̄itur. **Cōtra** hoc. l̄z. de
tri. c. 2. sic videtur fides in corde i quo

ē q̄ eam tenet certissima scia clamatō
p̄scia. et post. **Illud** q̄ credere subemur
videre non possumus: ip̄az tamen fidē
q̄n est in nobis videmus in nobis. **R.** n̄
scit̄ sic fidem videri quomodo con
cedit animā sp̄ se noscere. nō semp̄ q̄ sit
actus elicitus. sed q̄ semp̄ ē p̄fecta p̄n
tia obi actu intelligibilis. vnde subdit
ibi: rerum absentiu p̄ns est fides et c. ita
q̄ generaliter illō ad quod h̄z aia potē
tiam actūalem p̄pinq̄a noscendi. hoc
Augl. dicit eam noscere. **Aliiter** diceret̄
q̄ accipit fidem p̄ actu credendi de qua
ibidem parū post dicit. Aliquādo re
bus falsis accomodatur fides. hoc ē ali
qd̄ actus credendi. **De scia** q̄. dico q̄ n̄
pōt aliquis modo ex naturalibus atti
gere ad sic intelligendūz trinitatē in di
uinitis. q̄ nō pōt scire illud de cā p̄ effec
tū demonstratōne q̄. q̄ circumscripto re
manet in causa quicqd̄ est neciū ad
cāndum. sed circumscripta p̄ impossibile
trinitate h̄rētur quicquid neciū ē in
deo ad cāndum creaturam: q̄ et p̄nci
piū formale cāndi p̄fectum et completū
et suppositū h̄ns illud p̄ncipium forma
le perfectum. ut p̄z in quadā q̄ōne p̄bi
ta de hoc mota videtur aut̄ ad cātonē
sufficere suppositum p̄fectum h̄ns p̄nci
piū formale p̄fectum. **De scia** p̄pter qd̄
dico q̄ non potest anima modo ex na
turalib⁹ attingere ad sciēd̄ p̄pter quid
deū ēē trīnū. q̄ noticia eius qd̄ ē p̄p̄s
simū subiecto nō continetur v̄tualiter
p̄mo et euidenter nisi in p̄se et p̄prio p̄cep
tu subiecti vel in ip̄o subiecto sic cōcep
to ēē trīnum ē huiusmodi respectu dei
igitur nō pōt sciri propter quid de deo
nisi habito tali conceptu dei. s̄z talis n̄
habetur pro statu isto nisi de lege com
muni. sicut patet in p̄ima conclusione
q̄ fuit de simplici notitia terminoz p̄
batio maioris. q̄ tale propriū aut sci
retur de subiecto p̄prio et p̄ se concep
to et tunc patet veritas illius ma. **Aut**

sciretur de subiecto concepto in vniver-
sali ul' indistincte et de ipso sic concepto
non pot' sciri ppter quid nisi p concep-
tum illius ppter quid et distinctum. Exem-
pli esse primam figurarum non potest
sciri ppter quid de aliqua figura i com-
muni nisi per medium proprium. s. per
rationem circuli. nec mirum. quia pre-
dicatum proprium ad hoc q' sciatur p-
pter quid requirit medium proprium.
De isto sciri ppter quid vere ent' due
conclusiones que possunt esse. s. in qone
de omnipotentia. sed no sunt hic ad p-
positum q' hic tñ querit o' noticia pos-
sibili modo haberi ex naturalibus.

De secundo princi-

pali 3 noticia per se et p'pria et immedi-
ata possit distingui in intuitiuam et ab-
stractivam de qua distinctione prius est
habitu. tamen de utraq' videtur ista
conclusio nunc tenenda q' aia non pot' at-
tingere ad noticia dei p'pria et imedia-
tam ex perfectione sua naturali etiaz p
quocunq' statu nature. concurrentibus
etiaz quibuscunq' caus' naturaliter moti-
uis ipsius anime ad cognoscendū. et idē
diceretur de angelo. Et ratio ē q' omnis
talis intellectus. s. p se et p'pria et imedia-
ta requirit ipsum obm sub p'pria ratio-
ne obi p'ns et hoc ul' in p'pria exntia. pu-
ta si est intuitiva. uel in aliquo pfecto
repntante ipm sub p'pria et p se ratio-
ne pgnosibilis. si fuerit abstractiva. o-
us aut sub p'pria rōe diuinitatis non est p
sens alicui intellectui creato nisi mē vo-
luntarie. de pntia reali p' per illō Am-
bro. sup lud. in eius potestate satis ē vi-
deri. in cuius natura non ē videri si vlt
videtur. si non vult nō videtur. optime
dicit q' eius nature nō ē videri. supple a
creatura. q' eius natura nō est cā natura
liter actiua huius visionis. nec etiaz ali-
qua natura creata que ē naturaliter ac-

tiua potest ēē cā huius visionis vel per-
fecte pntie obi. q' nō p' pntine in se pfecte
entia illā s'z entitatē suā. igit' nec fm
suā intelligibilitatē. Per idē etiā p' q' nō
hū creatū p' ēē cā ei' pntie etiaz abstra-
ctie apd intellectū. q' nō p' cāre aliqd qd
sit representatm propriū et p se diuinitatis
s'z p'pria ratione pgnosibil. q' tale re-
pntatū nō p' cāri nisi lab ipomz p'fici-
bili l' ab aliq' pfecte continere ipz s'z ra-
tione sue pgnosibilitatis. Et si igit' deus
possit p'fici p aliquod representatiuū
illō tñ nō possz cāri nisi imediate ab ip-
so deo illud volūtarie cāte. Contra is-
tud. qdqd pfe continetur sub primo ob-
iecto nālī alicuius potentie ad illud po-
tentia potest naturaliter attingere alio-
quin obm primū nō esset adequatum
potentie sed transcendens in ratōne ob-
iecti nūc aut ens qd est primū obm na-
turale intellectus verissime puenit ipi-
do. igit' rē. Diceretur q' obm primū na-
turale pot' duplr intelligi. vno modo ad
qd potētia inclinat. Alio qd potē-
tia pot' naturaliter attingere. s. ex cōcur-
su carum naturalium. Ans in sua cōita-
te siue sit vniuocatonis siue analogie. nō
curo modo. et si ponatur obiectum ad-
equatū cuiuscunq' intellectus creati lo-
quēdo de obiecto adequato primo mo-
do nō tamē de obiecto adequato secun-
do modo. immo sic pro quocunq' sta-
tu cuiuscunq' intellectus creati precise
ens limitatū ē obiectū adequatū q' p-
cise illud potest attingi virtute cause natu-
raliter motiue intellectus. Sed nec ens
adhuc in tanta communitate acceptū
est obiectum naturale intellectus huā-
ni vt videntur aliqui dicere. sed specia-
liter quidditas rei materialis. Ad quod
ponitur talis ratio. potentia p'portio-
natur obiecto. Triplex autem po-
nitur potentia cognitiua. quedam om-
nino sepata a materia et i cōdo et i p-
gnosendo vt intellectus s'be separate.

Obiectum
primū
et secundū
p' se et p' se
p' se et p' se

et
p' se
p' se

Alla cōiuncta materie ⁊ in cēdo ⁊ in opando ut potentia organica, sicut sensus, q̄ est forme habentis eē in mā. s; ip̄a nō vūt materia siue organo māli i opando. talis est intellectus nr̄. Isti triplici potētie cōrīder triplex obm̄ proportionatū p̄me q̄dditas sepata oīno a mā/scōde singulare oīno māle/tertie igitur cōrēspōdet q̄dditas rei mālis. que l; sit in mā tñ nō cognoscat vt i mā singulari. **H**z i illud intelligeret de p̄prio obiecto intellect⁹ humani vt ē tal potētia sequeretur q̄ intellect⁹ bti hr̄et q̄dditātē rei mālis p̄ obō adequato vel si n̄ nō manēt eadē potentia que mō quoz vtrunq; ē falsum, nec valet dicere q̄ eleuat p̄ lumē glie. null⁹. n. hitus elucans potētiā pōt hr̄et obm̄ qd̄ trāscēdat p̄m obm̄ pō. qz tūc i hīr̄ n̄ cēt illi pō. s; l̄ eēt in se potētia uel facēt potētiā esse aliam ab istā. sicut hr̄et aliud obiectū p̄mū, dicō igitur q̄ obiectū naturale hō ē natur aliter attingibile adequatū intellectu nr̄o. ⁊ si p̄ statū isto sit q̄dditas rei material⁹ uel forte adhuc spālūs q̄dditas rei sensibīl̄ intelligēdo nō de sensibīl̄ p̄pe solū. s; etiā de cluso cēntialit̄ vel v̄tualiter in sensibīl̄. tñ obiectū adequatū intellectui nr̄o ex natura potētie nō ē aliqd̄ spālūs obō intē⁹ angelici. qz q̄c qd̄ pōt intelligi ab vno ⁊ ab alio. ⁊ hō salte p̄cedere d; theolog⁹ q̄ pōit istum statū nō cē naturalē. nec istā ipotētiāz intelligēdi respectu mltōz intelligibīlū eē naturalē s; penalē. **Iuxta** illō. 15. de tri. 28. vel. 82. certa inq̄t oculis tuis interiorib⁹ lux illa mōstrauit. illa. si ēna de qua tibi locut⁹ ē ⁊ subdit, que igitur cā cur acie fixa ip̄am vidē nō possis nisi vtiq; infirmitas ⁊ q̄s eā tibi fec̄ nī si inq̄tas: ⁊ de hō. 6. ibidē. **Q**uā aimā mea vbi te sentis te eē in hō stabulo quo samaritan⁹ ille pduxit illū quem reperit multis a latronib⁹ infectis vulncri b⁹ seminiūū relictū **T**am p̄us qui sta

cū istū dicēt simplr naturalē hominē: nec aliū exptus erat nec rōe cogentē cō elusit: diceret forte illud ēē obiectūz ad equatū intellectus humani simplr ex natura tal potētie qđ pcepit sibi ēē ad equatū p statu isto. Contra ista argu tur. qđ ens nō tm limitatum. sed illimi tātū sit obiectū naturaliter motiū in tellectus creati ⁊ ita ens vt est indifferē ad vtrūqz erit obiectūz adēq̄tū natura le. s. p actōem cāe naturalis agēis attin gibile. Et arguitur pmo sic. eiusdē obi primi accepti fm suaz indifferentiā ad potentiā quā pmo respicit acceptaz f3 suam totam indifferentiā: ē idē modus se habēdi in mouēdo. s. naturaliter vel nō naturaliter. nūc autē ens illimitatuz mouet naturaliter aliquē intellectū vt diuinum igitur sili mō mouet quēlibet intellectū. Alia est minor ista. aliquod ens mouet naturaliter intellectū cātum ⁊ seq̄t igit qđlibz sili mō mouebit. Ma ior ista pbat p° iducē de potētis ⁊ ob iectis eaz pms. ⁊ p se obis ptentis sō ill pms p batur scō qz obm ppuz f3 totā suā indifferentiā ē adequatū obm ⁊ respicit potētiā fm totū gen° suum vt ppū extremū. Aliqd igit ē mod° pp us fm quē h° extremū respicit illud. ⁊ l le idē mod° saluabit int q̄cūqz extrema pticulariter ptenta sub istis pmiis ex tremis quia pccularia extrema. ⁊ se respiciunt secundum hoc qđ includunt prima extrema. ⁊ ita se respiciunt eodē modo quo illa prima. Pcterea om nis actus precedens actum voluntatis est mere naturalis/nunc autem actio es sentie diuine etiam vt est obiectum mo uens intellectum creatum pcedit actū volūtati igit. ⁊ē. pbatō minori. qz cēn tia ut cēntia ē obm beatificū n aut cēn tia vt volūtas l vt volēs igit mouē ad ac tū beatificū pūcit cēntie rōe q̄ cēntia ē. ⁊ p psequens illa ēit pōr actōne voluntatis Confirmatur qz si per impossibīle de° nō cēt volēs cēntia sua naturaliter mo

Templest opij
 16. 11. 12. 13.
 salum 14. 15.
 16. 17. 18. 19.
 20. 21. 22.

[illegible]

neret intellectū ad videndum ipaz. igit
 7 modo similiter mouebit cum nō mo
 ueat inq̄tum volens. sicut nec ē p̄mum
 obm̄ inquantum volens. **P**reterea
 obm̄ oē gignit noticiā actualē sui 7 ista
 gignitio ē natural̄ ppter qd̄ genitūz d̄z
 p̄les fm̄ aug. 9°. de tri. c. ul. igitur ista vi
 sio cēntie in intellectu b̄ri nāl̄iter gignet
 ab illa cēntia. **P**reterea si volūtas ncc̄o
 concurrat cum cēntia in rōe p̄ncipij mo
 tiui ad actū beatificū intellectus creati.
 quero qd̄ est ordo cēntie 7 voluntatis
 in mouēdo. volūtas n̄ pōt dici rō moti
 ua prima 7 cēntia sc̄da q̄i vtute ei⁹ mo
 uēs o3 igit dare ecōuerso. s. q̄ cēntia sit
 p̄ rō motia. sed p̄mo rō motia in mo
 uendo tenet suum. p̄p̄iū modum mo
 uendi. n. determinatur ad mouendū
 p̄ illud quod secundum est. s3 determi
 nat ipm̄ ad mouendū. sicut videm⁹ q̄
 actiūū nāl̄iter q̄tū ē de se ncc̄io agit. in
 illa tñ actōne in qua subiaceret volunta
 ti nō ncc̄io agit. s3 pōt contingēter age
 re 7 n̄ agere nō quidē ex se. s3 ppter con
 tigētā in volūtatē ad agēdū. **S**imilit̄
 si volūtas in agēdo subiaceret p̄n̄ nāl̄iter
 actō determinaret ab illo ad determi
 nate agēdū. **N**ic intelligēdū ē q̄ motio
 oio p̄ in entib⁹ ē ncc̄essario nāl̄is. qz oī
 motiōi volūtatē ē alia p̄supposita. **E**t si
 aliqua motō in entib⁹ ē nō nāl̄ maxie
 motio volūtatē ē nō nāl̄. **I**te aliqua mo
 tio pōt intelligi esse ad ter. simpliciter
 infinitū: aliqua aut̄ ad t̄m̄ finitū l̄ ad i
 finitū includēte finitū. 7 illa q̄ ē ad ter
 minū infinitū simplr̄ ē p̄oz. quia n̄ pōt
 infinitū p̄rigere finitū. **S**ic igitur loq̄
 possum⁹ l3 ip̄o p̄ accipēdo motōnem
 extēsiue: assignari pōt ordo motōnum
 in entib⁹. 7 sic loq̄ndo oīno p̄mū mobi
 le motōne nāl̄ extēsiue loquēdo est in
 tellectus d̄m̄. 7 iō p̄mū motiūū motōe
 nāl̄ ē cēntia d̄ina ut ē p̄mū obiectū ite⁹
 sui. igit oīo p̄ motō ē nāl̄is motō ite⁹
 oīni a suo obō 7 cū naturale mouens
 moueat mobile inq̄tum pōt: illud at

obm̄ pōt mouere ad intellectōnem az
 tualē sui. 7 hoc in intelligētia igenita
 illius p̄sone in qua p̄mo ē cēntia. 7 ad
 actualē noinatōnem sui genitū: ad vtrā
 qz mouebit l3 ordie q̄dā. qz qd̄ ē alicui
 p̄ncipiū opādī opatōne imanēte 7 pdu
 cēdi pductū distinctū qd̄amodo ē p̄us
 p̄ncipiū opandī. **S**i dicas q̄ pductō in
 manet i diuinis sic opatio. **P**roduc
 tō nō imanet q̄tum ad t̄m̄inum. opa
 omnino autem immanet. **S**imilit̄ ef
 sentia est naturale motiūū ad intellē
 gendum qd̄cunqz intelligibile simplex
 sed nō nisi prius illa cēntia sit in omni
 bus suis suppositis. nō quidē q̄ sine h̄
 eēt defectus p̄ncipij actiui sed ex pte ter
 mini requiritur ordo. **S**ic igit completa
 est actio mere naturalis 7 ad t̄m̄inum
 omnino p̄mum. s. infinitum vbi motō
 omnino p̄ma est elicere vel quasi elicē
 intellectionem in intelligentia p̄na. 7
 huic p̄ma est gignere vbum. hanc se
 quitur actio q̄ nata est eē ad terminum
 omnino p̄mum. puto ad essentiam p̄
 mam communicandam q̄ l3 nō sit na
 turalis tamen est omnino necessaria. 7
 hec est motio volūtatē 7 hōc quasi du
 plex. scilicet ad amare simplex 7 ē ad
 amorem procedentem. 7 hec duplex
 motio volūtatē corūder duplici mo
 tionē naturali que dicta est eē i intellec
 tu ad intelligere 7 olcere. **C**ontra actio
 naturalis in eodē p̄cedit actōnem non
 naturalem. nūc aut̄ p te actōne natura
 li inte⁹ dinus itelligit creabile. igit ista
 actō p̄cedit oēm actōne volūtatē. 7 ita
 spiratōne spūs sci. **P**̄ maior ē vera lo
 quēdo de eodē ordine ex pte t̄m̄ini. hic
 aut̄ ē alius ordo ex pte p̄mi t̄m̄ini 7 secū
 di. 7 iō natural̄ i vno ordine seq̄tur nō
 naturalē in alio ordine. p̄. n. distinctio
 ordinū attēdit ex pte t̄m̄inorū. 2° ex pte
 p̄ncipioz q̄tū ad mod p̄ncipiādī. **P**tra
 ordo p̄ncipioz ē prioz ordie t̄m̄inoz s̄
 cut 7 p̄ncipiū t̄io. nā p̄ p̄n̄ t̄m̄ p̄ducit
 vel cōcatur. **P**̄ aūs vez ē de t̄io totali

qui simplr capit eē. non autē de termino
formali qui solūmodo capit eē fm qd.

*Essentia diuina ē obiectum
huiusmodi intellectus diuini
et per hoc habet in eā
determinā*

Completo toto isto p̄cessu originis
respectu p̄mi termini. s. eēntie diuine cō
tōicande: sequitur ordo aliū resp̄cū ter
mini scōi eēntie. s. creabilis: et quidē eēn
tia ip̄a diuina in isto scōo ordine mouet
p̄mō ad itellectionē simplicem ois in
telligibilis. et hec intelligentia vt iam ē
in tribus suppositis. non autē mouet ad
distinctam noticiāz veritatis cuiuscūq;
complexionis: qz si moueret determina
te ad cognoscendā alteram partem i su
turis p̄tingentibus: cum nāle mouēs ne
cessario moueat: seq̄tur q̄ intē diuinus
necessario itelligeret hanc partem p̄tra
dictionis fore verā. et ita vel posset erra
re: vel oppositū non posset euentre. et tē
non eē p̄tingens sed necessarius: illō qd
ponitur eē p̄tingens. Si querat cū idēz
videat esse ordo cuiuscūq; intelligibilis
ad p̄mum intelligibile quare p̄mū nō eē
necessario mouet ad cognitōēz cuiuscū
q;. Rūdeo nālīter mouet et per p̄ns
necessario ad cognitōēz cuiuscūq; qd
est possibile nālīter et nēcio cognosci. hu
iusmōi est quodcūq; obiectū simplex et
etiā quodcūq; p̄plexū verū nēciūz. non
autē tale ē aliq̄d p̄plexū de extētia p̄tingē
tis: qz non est natūz eē determinatū ad
veritatē. Et si q̄ras q̄re nō necessa^o mo
uet ad talē cognitōēz de p̄plexo hūdam
q̄lis posset h̄i de eo. Rū^o mouet autē
ad cognoscendū s̄b disūctōe hoc fore
vel non fore: et hec cognitio nō ē deimi
nata de altera pte. Si autē moueret de
terminatē ad cognoscendū alterā pte illa
nēcio eēt determinata. Completo toto or
dine motōis nēcie. sequit motio p̄tingēs
illa nō pōt esse p̄ principiū nālīs motōis
qz illius nō esset nisi nēcio. mouē igit̄ oīz
illius motōis p̄m^o ponere volūtātē. Et
sit huiusmōi motō p̄tingēs ordinate. p^o
ad itra. qz nisi ip̄a deimiet̄ se ad volēn
dū alterā ptem nunq̄ deimiabit aliqd
ad extra. p^o igit̄ deimiat se ad volēdū h^o

fore deimiate. 2° ex hoc intē vidēs istā
deimiatōēz volūtātē non ē hoc eē futu
rū. ep^o igit̄ est i motōe nēcia et p̄tingēte.
qz in nēcia p̄mū p̄m^o est nāle. et iō p^o nā
liter deimiat ad p̄p̄iā actōēz. Fin p̄tingē
te p̄mū p̄m^o ē libez hui^o actōis i p̄rio
ordine seq̄tur nāle. Lōpleta motōe p̄tin
gēte ad itra seq̄tur motio ad extra. Illa
igit̄ tota ē p̄tingēs et p̄ p̄ns imediate ip̄i^o
volūtātē vt p̄cipiū. nullū igit̄ itellectūz
creatū mouet eēntia vt eēntia tāq̄ mo
tiuum p̄ modū nāe s̄z oīz itellectōēz il
li^o eēn^o quā nō cāt aliq̄d creatū cāt ime
diate volūtās diuina. Per hoc p̄z ad
argumēta iā scā in p̄lū. Ma. n. p̄mī ar
gumētū oīz sic itelligi quācūq; potētiā i
mediate mobilē a tali obō ip̄z obm vni
formit̄ mouet. Nūc autē q̄rū ad p̄mam
mī. eēntia diuina ē motiā imediate sui
itellect^o: s̄z nō itē creati. qz itē diuin^o est
p̄mū mobile oīo. et iō p̄rio mouet a p̄
ma forma motia. et nihil aliū ē imedia
te mobile a p̄ma forma motia: qz nō po
test imediate mouē nisi p̄rio motōis: et
nihil aliud natū est sic moueri. Si igit̄
pcludas q̄ eēntia diuina eodē mō mouet
oīz itē^o. pcedat quēz imediate mouet.
s̄z ille ē sol^o itellect^o diuin^o: vt p̄z ex oīs
Alia minor. s. q̄ obm creatū nālī^o mo
uet. vā ē de itellcū quē imediate mouet
falsa autē eēt si aliq̄e itē^o moueret me
diāte actu volūtātē: qz illū nō nālī^o mo
ueret. sic si volūtās mea posset libere cā
re itellectōēz eēntie mee. S̄z isto^o forte n̄
ē de aliq̄ eēntia et volūtate creata. qz q̄lī
bet eēntia ē imediate motia itē^o creati: et
iō motōe nālī. nulla autē volūtās ē moti
ua ad itellectōēz p̄fectā aliē^o essentie vt
eēntia ē: qz nec p̄fecte eā p̄inet eminentē
vel vnitiue. et q̄līcūq; sit de obō creato
mouēte itē^o nālī^o: p̄z p̄us q̄ nō ē cadez
rō de eēntia diuina: qz ip̄a nō est imedi
te motia aliē^o itē^o nisi p̄mī. Ad ali
ud dico q̄ mouere ad actū b̄ificū nō ē
p̄mī act^o volūtātē diuine. imo est p̄p̄ie
act^o illi^o volūtātē. eēntia. n. vt quodamō

prior voluntate lz sit obm prius et im-
mediat illius visionis in rone terminatis
et non e obm immediat in rone mouentis.
sz tm moues remotu p qto mouet ite^m
diuini ad visionē pcedentē illud velle
quo mouet inte^m michael ad visionē. Et
p hoc pz ad pfirmatōez ibi positā. qz si
illa eētia nō eēt formalit volens nihil
oio posset cāre ad extra: qz nihil posset
cāre nisi nāliter. et quodcuqz intrinsecuz
cū sit formalit possibile n possz eē a nēci^o
nisi ptingēter. **Ad 3^m** dicit pōt q eē-
tia nō hz rōem motiui ad visionē sui in
intellectu creato: nisi inq̄tū p̄supponitur
īpaz mouisse inte^m diuini ad visionē: q̄
p̄supponit īpī velle diuino motio itelle-
tus creati. nō igit se hnt eētia et volun-
tas. vt mouēs supius et inferi^o. pprie lo-
quēdo sic itelligēdo qz vtrūqz attingat
īpīm motū. sz tm voluntas attingit inte^m
creatū: tm p̄supponit motōem intellect^o
diuini ab īpā eētia sine q̄ īpā voluntas
nō hēret illud velle q̄ mouet. Si arguit^r
p̄tra hoc. qz voluntas vt voluntas n̄ pōt
pōt mouere nisi ad vidēdū voluntatez
vt voluntas ē. nō aut ad vidēdū eētiāz
vt eētia. nē at vidēre voluntatē vt volū-
tas ē. et nō eētiā vt eētia ē: nō ē vidēf
būficiū. pbatō mioris. qz idē ē obm bti-
ficum intellectus creati et intellectus di-
uini. Intellectus autem diuinus nō bea-
tificat in vidēdo voluntatē vt volūtas ē
qz voluntas nō ē p̄mū obm inte^m sui et nō
būficat nisi attingēdo p̄mū obm. pba^o
maioris. qz cū voluntas sit q̄si posterior
īpā nā qz p̄prietas: nō pōt eē p̄mū cāndi
p̄scāz visionē eētie vt eētia q̄ qdāmō
ē prior et p̄fectior. **Iuxta illō Dam. c. 9°**
totū inq̄t i seipō p̄phēdēs habz eē velut
qdā pelag^o sbe infinitū et. Ad illō dī-
co qz qz voluntas ē p̄fecte idēz cū eētia.
iō pōt eē p̄mū motiui ad vidēdū essen-
tiā vt eētia ē. negāda est igit illa maior
vex qdē ē qd ibi affirmat. f. qz voluntas
pōt eē p̄mū motiui ad vidēdū volū-
tatē vt voluntas ē. falsuz aut ē qd ibi ne-

gat. f. qz nō pōt eē p̄mū ad vidēdū eē-
tiā vt eētia. **Ad pbatōnē ma.** Rūdeo
qz prioritas illa ē q̄si prioritas fundamē-
ti. sz illō fundamētū nō solū ē p̄fē idēz
cū illo qd itell^r sūdari i eo: sz et illō hz p-
fectionē formalē formalit īfinitā. pp qd
p̄fē idērice et vnītie p̄tinet p̄fectionēz fū-
damēti. et pp istā rōez pōt voluntas esse
p̄mū cōicādū eētiā: qz īpā ē idērice oio
eiūsdē p̄fectōis cū eētia. **Ad aliō pos-**
si^o dicit qz Aug. loq̄tur ibi de nō^o q̄ est v-
bū. vñ cū dixisset nascit^r ples īpā nō^o: sz
dīc in fine capli. Est qdā imago īpā mēs
et noticia ei^o q̄ est ples ei^o ac de seipā ver-
bū ei^o et amor 3°. hec ille. Nō igitur q̄cū-
qz noticia actual^r obi ē v̄bū ei^o. sz illa so-
la q̄ de īpō nascitur tāq̄ ples. hē nō tm
ē nālī sili^o ei^o sz nālī gignitur ab īpō na-
scēdo. nō^o igit actual^r q̄ pduc īmediate p
volūtatē nō ē v̄bū obi: qz et si sit sili^o nā-
lis obi. nō tm ē nālī genita. **Et pp illud**
posset dīc qz būs nō hz v̄bū de deo. qz
et si illa visio sit imago vine essentie īpaz
nālīter rep̄ntās: nō tm ē imago nālīs nā-
lit ab īpā pcedens. sz illi^o essentie est tm
vnīcū verbū et hoc ī solo itellcū increa-
to. in q̄ solo pōt eē noticia īpīus obi nā-
lit genita. **Ali^o** posset dīc ad illō. 9°. de
tri. cū dīc Aug. qz oīs res quācuqz cog-
scim^o p̄generat in nobis noticia sui. qd
vel itelligit de re quā nālīter cognosci-
m^o hoc est ex cāis nālīter motiuis inte^m
nri. illa qdē in seipā vel in cāis suis p̄ge-
nerat h^o ē nālī secūditate et nēcitate cāt
ī nobis tāq̄ nālēz silitudinē noticiā sui.
et sic v̄bū nō gignit nisi de memoria. nē
aut obm qd sit cognitū p actū volūtatē
... o3 p̄esse ī mēoria l saltē nō agit vt p-
exis in memoria. Sic igit mō deō sal-
uat p̄p̄e rō vbi. f. si hoc qd ait. oīs res ex-
tēdat et ad eētiā oīnaz: tūc illō qd seq̄t^r
f. p̄gnāt noticiā sui o3 itelligi vel forma-
liter p obō nālīter motiui: vel equiua-
lenter p obō increato: qz īpīm vel per se
vel p aliquid sibi idē: cāt in nobis noti-
ciā sui. que equiualeat in p̄ficiēdo inte^m

ac si esset ples naturaliter genita. quia est similitudo naturaliter ducens i obiectum: sicut si esset ab obiecto naturaliter expressa. Hic videtur sequi qd essentia non est repñtatiua sui michaeli. prius natura qd visio eius causatur in michaele. igitur multo magis non est representatiua alicuius alterius. sed tam ipsa qd alia contingenter representantur p actuz voluntatis ita qd ipm representare non est precedens quocunqz ipsam intellecti onem obiecti qd dicitur repñtari. Sed si queratur quare hec repñtatio quodam modo pōz actuali intellectione illa tm modo iuenitur i memoria. et in memoria diuina nihil pprie est nisi obiectuz qd quasi tribuit actum pmum siue immediatū actui. et. i. intellectōi actuali. illud aut sic actiuans ē presentia ppleta primi obiecti. i. essentie diuine. Contra. qñ igitur beatus videt obiectum scōarium in ipsa essentia si non est aliquo modo sibi repñtatum. et non repñtatur sibi in voluntate. quia voluntas non est speculū in quo videat lz per voluntatē manifestet. Rñdeo. lapis uidet in essentia diuina non vt in speculo in q reluceat vt obiectum pñs. sed ipsa essentia se solam et soli suo intellectui se repñtat añ actuz intelligendi. sz lapis uidet in eētia diuina vt obiectū scōariuz in pmo obiecto nō quidē motiuo ad intellectiōem scōi sic mouet intellectū ppriuz et sic intellectū nrm mouet principū ad pclusionē sz ordine pmi obiecti et scōi terminātis. quodā alio. i. voluntate mouēte ad ista duo obiecta ordine quodā actum intellectus terminantia.

De tertio principa

pali dico qd aia ex nālibus in quocunqz statu vel angelus non pōt cognoscē eēntiam diuinā sub rōne ppria mediate. sic intelligēdo qd per obiectū cognitum mediū vel in obiecto cognito mediō cognoscatur rō eius. quia nihil potest per

se distincte intelligi hōc modo mediate nisi in illo medio cōineatur essentialit vel virtualiter. et hoc perfecte. i. scōz totam rōnem cognoscibilitatis sue. essentia diuina in nullo alio sic continet. igitur et. minor pbatur. quia nihil aliud a diuinitate pñet eam perfecte sb rōne entitatis. igitur nec sb ratione cognoscibilitatis. maior pbatur. qd obiectū qd cunqz si moueat ad aliquam noticiam. tūc fm vltimuz vutis motiue moueat ad ppriam et pfectam noticiā sui. igitur nec potest mouere ad noticiā simpliciti pfectiorem illa. nec per pñs ad noticiā ppriā pfectioris obiecti. Contra istō instatur pmo ptra rationem sic. sufficit qd causa virtualit pñeat illud cuius est cā: ita qd ad hoc qd sit cā non oportet qd pñeat illud cuius nō est causa: nūc aut quicquid moueret ad distinctam et pfectam noticiā essentie diuine non ppter hoc o3 qd esset cā illius essentie. sz tatum causa illius noticie. igitur lz non pñneat illā essentiam vt pbatur: si tamē cōtineat illam noticiā: vtputa qd sit pfecti ea. sic sba est pfectior accēte hō suffic ad hō qd moueat ite ad talē noticiā. vñ aut qd illa nō possit emunēt pñnei i sba angeli l aie. cū illa sba sit mltō pfectior qd nō et mltō imediatione ipi obō i ordine eēntiali. Preterea istat qd pñone illā pbatā. pō sic. p illō qd ē imago ppa alicuius obi vñ posse distincte cognosci illō ē imago. sic. n. sēsus vñs distincte cognoscit obm i speculo. nūc aut nō solū angel: sz et aia ē imago dei sz Aug. i4. tri. c. 8. vñqz at pōt distincte cognoscē seipm et ex nālib. sic de ipsa aia de q min vñ. vñ Aug. i4. de tri. c. vi. qm sp se noscē spqz seipaz velle pphēdebat. sñ et sp sui meminisse spqz seipaz intelligē et amare pphēderet: quō nō sp se cogitare discretā et. li. i4. c. 4. vñ 9. dixim mētē noscē semetipaz. nihil. n. tam nouit mētē qd illud qd sibi psto ē. nec menti magis quicqz psto est qd ipsa sibi. et de hoc ibidē mltū. c. 6. et 7.

Secundo instatur ad idem p hoc qd itel
letur creatus bñs pōt nālīter pgnoscer
suū actū beatificū. igitur p illū pōt na
turaliter cognoscere obiectū. cōtia ista
pbat. tū qz act⁹ ē natural' silitu' obi
mo vñ eē expōitio silitu' qd eēt spēs in
telligibil' ipsius obi si ponēt. igit obñ
distincte pōt pgsi per ipz vt p natura
lē silitudiez sui. tū qz n vñ q act⁹ possit
pgnosci ut est huius obiecti nisi cogno
sceret hoc obiectum sub ea ratione sub
qua ipsius ē actus. Ad ista ad pñū oi
co qd nihil sufficienter continet cōtinen
tia vñali ipsam noticiam nisi contine
at obñ cognoscibile tanq pñū repre
senta^m eius. s. formale l' ei' repñta^m vir
tuale. species autem ppria obiecti rñ
sit respectu eius diminuta in entitate
tñ continet ipsum pmo modo tāq. s. re
pñtatum p ipsam formaliter. sed qñ
nō est repñtatiūū formale obiecti o3
q virtualiter ptimeat tale repñtatiūū
ppñū r quando ē repñtatiū sicut ob
iectū pñitū tñ o3 q ptimeat aliud ob
iectū qd p ipsū d3 cognosci. Ad duo
alia argumenta negaretur forte q aia l'
āgelus ex naturalib' posset cognoscere
se ipm r etiā actum suū bñficū. Sz qz
vtraqz vñ contineri sub pprio obiecto
intellectus huius r illius r hoc sub p'
naturalit' attingibili. s. sū ente limitato
Idē dici possz aliū. qd tā aia q angel⁹ licz
possit naturaliter noscē se qñtū ad illū
absolutū qd ipm ē. n tñ pōt naturalit'
noscē se ipm ē imago dei siue se eē ima
ginē dei. qz n pōt naturaliter pgnosci re
latio nisi naturalit' possit pgsi vtrūqz
extremū. Pzo ista rñsione videt eē illū
Aug. 15. de tri. 24. uel. 7. Qui videt in
qñ suam mentem r i ea trinitatē istam
s. memoriā intelligētiā. r volūtātē nec
tñ credūt ea que intelligūt eē imāginē
dei speculū quidem vident: s3 vñqz abo
ñ videt p speculū ut. s. ipz specz q vñ
det sciat eē specz. s. imāginē. Qtra istā
rñsionem dupl'r argui pōt. p' sic. relatō

imāginis vel est idem cum essentia ani
me vñ āgeli l' saltē nēcio pñs naturā eē
igit p ipsā pñitā pōt ipa relatio pgsi
Ans sic. qz relatio dependentie. cēntia
lis l' ē idē nature dependenti vñ necessa
rio consequē. qz si pñgēt adueniret na
ture nā possz eē sine illa depēdentia. r
ita n cēntialit' depēdēt. flatō aut imāg
vñ eē relatō depēdētē imitāt ad illud
qd imitat. r sic potētia pōt nālīte pgsi
qd cōtētū sū suo pmo obō natu
li. nūc autē sub ēte limitato qd est p'
obiectum naturale intellectus creati cō
tinetur illa relatio imāginis. quia ipsa
nō est infinita cum sit in fundamento
finito. Ad pñmum relatio nō pōt pgsi
ci nisi cognoscatur vtrūqz extremum
qñ igitur fundamentū nō includit imi
num in rōne cognoscibilitatis ipm nō
est cā sufficiens ad cognoscēdū relatō
nem. ita est hic. Et cum arguitur q ne
cessario pseqt fūdamētū ex h' n seqtur
q p ipsū possz pñe pgsi nisi eēt ētias
absoluta ad c' cognitōem nō reqrit ali
ud cognosci in rōne imini. Qtra hoc
qd icludit aliū i entitate r i pgsibilita
te fūdamētū illū icludit i ētitate relatōz
istam si necessario cōsequat ipsū igit r
icludit ipsam i cognoscibilitate. Rñde
includit eam in entitate vt total' cā ei'
sed vt pñma cā supposita tñ alia cā. s.
imino quia r ipsum fundamētum illū
alia cāz supponit. Qōsitr cōcē q inclu
dit eaz i cognoscibilitate p supposita alia
cā eius in cognoscibilitate. r b' si sim
plicit' simpl'r si alicui ali cui. sed isti cog
noscenti. s. angelo uel anime r b' natu
raliter siue ex cāis naturaliter motiuis
non presupponitur obiectū siue imin'
eē naturaliter cognoscibilis. r ideo fun
damentum licet sit huic naturaliter pgsi
scibile non sequitur relatōnem huic eē
naturaliter cognoscibilem. Ad fm ens
limitatum r ad se. vel si etiam est limi
tatum r ad alterum tamen limitatum
est naturale obiectum intellectus crea

ti. sed entitas limitata i se q̄ est eēntialit̄
ad altez illimitatū. non ē nālīter intelli
gibile ab intellectu creato: sic nec termi
nus sine quo. nec ip̄a intelligi pōt. Licet
iste rñsiones pbabilē videantur salua
re q̄ absoluta entitas aīe vel actus btiff
ci posset naturalr̄ intelligi ab aīa l3 non
nālīter possit intelligi ab ea relatio ad
terminū. nec p̄ pñs oporteat deū intelli
gi in rōne termini illius relationis. Tñ
rationes ille de anima 7 de actu vident
habere aliam diffinitatem. vnam cōez
qz per illud quod ē natural̄ imago obie
cti pōt ip̄m obiectum cognosci. licet per
hoc qd̄ est imago non cognoscat relatō
imaginis. Exemplū. per spēm albi i ocu
lo videtur album l3 non cognoscat rela
tio illius sp̄ei ad album. 7 ita est de itel
lectu ponendo spēm intelligibilem. 7 rō
est: qz illa relatio fundata in sp̄e sensibi
li vel intelligibili non ē formalis ratio
cognoscendi obiectum. s3 illa forma in
qua fundatur relatio. igitur in pposito
l3 nō naturalr̄ intelligat relatio anīme l
actus beatifici ad deū: tñ qz est tale fun
damētū q̄ ex se est similitudo obiecti p
ip̄m poterit cognosci obm̄. Videtur au
tē stare ratio p̄us facta de actu. qz actus
videt esse formal̄ similitudo obiecti 7 actu
alioz q̄ sp̄es intelligibil̄ si poneretur. igr̄
si p̄ spēm possit obiectū distincte intelli
gi vel cognosci maḡ vel eque poterit in
telligi p̄ actum. Videtur et̄ stare aliud
qd̄ fuit ibi tactū. quia q̄ actus intelliga
tur vt est obiecti 7 nō intelligat obiectū
s3 illa rōne sub qua terminat̄ actuz: vi
detur eē p̄radictio. nunc aut̄ ex nālībuz
aīa que beata ē potest cognoscere ex nā
sua actū beatificum vt est beatific̄. 7 p̄
pñs vt ē obiecti beatifici. qz 7 si non ha
beat actū illū ex nā sua: tamē sup̄ illum
actū iam exñtem potest reflecti: 7 hoc v̄
tute sua nālī. quod p̄bo p̄mo per illud
15°. de trī. c. xi°. vbi dicitur. Qui dicit
scio me viuere. vnum aliquid se scire di
cit. p̄inde si dicat. scio me scire me viuere

re duo sūt. 7 sequitur sic pōt addere 3^m
7 4^m 7 innumerabilia si sufficiat. potest
inquā ex virtute naturali. si tñ sufficiat
ad p̄tinuandū istos actus reflexos. Hoc
pbat 2° qz si ad actum reflexionis req̄
ritur aliquod supernaturale pari rōne
ad nouum actum nouum supernāle et
tunc sicut in infinitum pōt p̄cedi in acti
bus reflexionis. sic in infinitum requiri
tur aliud 7 aliud supernaturale quo re
flectetur. Confirmat. quia actus 3^m
haberet se ad 2^m sicut reflexus ad rectuz
si igitur poito actu recto non pōt aīa re
flecti super illum nisi virtute alicuius su
pernaturalis ad hoc eleuantis. pari ra
tione nec per 3^m reflecti potest super 2^m
nisi per aliud supernaturale. hoc pbat
3°: quia intellectus actum quem habet
potest percipere 7 experiri. 7 hoc scōm
ppriam perfectionem illius actus 7 ex
nā ip̄ius potentie: sicut quando video.
ex uirtute potētie natural̄ percipio me
videre. 7 possem illud ex ratione virtu
tis visive percipere si esset reflexiua sic
intellectus. Ad ista aliquid eē medi
uz cognoscendi vel in cognoscendo pōt
intelligi duplr̄. vno mō q̄ sit mediū co
gnituz sic q̄ per ip̄m cognitū cognoscat
aliud: sicut cognoscit p̄clusio per p̄m^m
Alio mō q̄ nō sit mediū cognitū sed
rō cognoscēdi solū. sic sp̄es sensibil̄ in se
su ē ratio sentiendi. p̄mo mō nihil pōt
eē mediū cognoscendi obiectū illud nī
si p̄tineat in se cognoscibilitatē illi ob
iecti sūm quā istud cognoscitur p̄ illud:
quia si istud excedat illud in cognoscibi
litate tunc illud qualitercunqz perfecte
cognitum deficiet ab isto cognito in co
gnoscibilitate: 2° modo bñ potest aliqd̄
esse mediuz cognoscendi illud l3 cogno
scibilitas sua ppria deficiat a cognosci
bilitate illius. dum tamen sit natuz du
cere in illud vt cognoscibile. per hoc p3
ad primum: quia licet anima sit imago
dei. tamen non est nata esse mediū co
gnoscendi deum. 2° modo: sed tantum

primo modo. ut habere potest ex auctoritate Augustini. prius adducta. Qui videt suam mentem et Medium autem cognoscendi. 2° modo respectu istius medijs ut cogniti est aliquod proprium formale representativum ipsius anime. et per illud cognoscitur anima sub propria ratione tanquam perfectissimum representabile per illud. et per consequens per illud non potest intelligi deus sub ratione sue intelligibilitatis. se tamen in aliquo diminuto intelligibili imitante et participante intelligibilitatem eius. Et per idem ad 2^m quia actus est similitudo cognita et talis non sufficit ad cognoscendum illud cuius est actus. sicut species intelligibilis in uno intellectu visa: alij intellectui videnti eam non sufficeret ad perfecte cognoscendum obiectum cuius est.

Contra. actus in illo intellectu cui in est est ratio perfecte attingendi obiectum tanquam presens per illum actum: igitur ei cui iste actus est presentia notus ille per illum actum poterit attingere illud obiectum. quia per illum actum et in illo habet idem obiectum sibi presens.

Respondetur intellectus cui actus inest per illum ut rationem primam attingendi attingit obiectum supposita tamen presentia obiecti propria. cui autem ille actus est cognitus non habet illum ut sibi propriam rationem attingendi: sed ad hoc quod haberet actum quo formaliter attingeret et habere alium actum et cum hoc propriam presentiam obiecti. Ad aliud cum arguitur quod anima ex natura sua potest reflecti super actum beatificum ut beatificus est. hoc posset negari. verum quidem est quod reflecti potest. sed non nisi virtute illius: virtute cuius habet actum rectum. Nec plus probat auctoritas Augustini. quia non dicitur quod possit semper ex sola natura: sed si habet actum rectum potest reflecti super illum vel ex virtute nature vel ex virtute illius per quod habet actum illum. et non sequitur illud inconueniens de pro-

cessu in infinitum: quia idem supernaturalis sufficit ad actum rectum et ad omnes reflexos. Ad idem etiam de sensu patet quia quod percipio me videre esto quod hoc non sit per potentiam visivam: tamen non est per potentiam aliquam inferiorem sed forte per aliquam superiorem. cuius est cognoscere actum visum.

Consequenter

queritur de modo quo intellectus exiit in actum siue de causa intellectus. Et est quod posito quod beatus in patria habeat verbum de creatura visa in essentia divina. Utrum respectu illius verbi creature intellectus possibilis habeat se pure passive. Arguitur quod sic. quia intellectus possibilis recipit illam intellectionem. sed idem respectu eiusdem non habet rationem receptiui et actiui quod enim recipit est in potentia. quod autem agit est in actu. Idem autem non potest esse simul in potentia et in actu: cum iste sint prime differentie entis. igitur intellectus possibilis nullo modo active se habet respectu verbi. et per consequens pure passive. Contra. si verbum ibi formatur quero a quo formatur: non potest dici quod formatur ab obiecto. quia intellectio est actio immanens secundum philosophum 9° metaphysice. si autem esset actio obiecti in intellectu illa esset actio transiens. nec potest dici formari ab intellectu agente quia intellectus agens facit de potentia intelligibili actu intelligibile secundum philosophum 3° de anima. igitur tota actio eius completa est ante intellectionem actualem. et per consequens ante verbum: nec potest dici quod memoria format actum verbum. quia verbum formatur per intellectum intelligendi. memoria non intelligit. sed omne intelligere est ipsius intelligentie. id est. de trinitate. igitur relinquatur tandem quod nihil in anima active format verbum nisi intellectus possibilis.

Hic non queritur si de obiecto beatifico possit haberi vbi nec de obiecto scda-rio viso in illo obiecto p: nec si aliud sit vbi obiecti pmi et scdi sed supponitur de obiecto secundario haberi verbum et querit qualiter intellectus possibilis se habeat in eius formatione. Incipiendo igitur a manifestioribus pmo inquireret de formatione verbi fm modum intelligendi quod nunc experimur et 2° applicabitur ad intellectionem in patria.

De primo **S**upposito qd in intellectu perfecta puta diffinitiva de obiecto diffinibili siue sit vbi illi siue non saltem non est sine verbo ipsius et per pms si quis actiue se habeat ad intellectionem illam perfectam ipse quodammodo actiue se habebit i formatione verbi de causa igitur intellectionis in nobis p statu isto tria sunt videnda p: qd in parte intellectiva est aliquod principium actuum respectu intellectionis 2° vtrum illud actuum sit aliquid anime intellectiue vel tñmodo sit obm vel re pñtatiuuz obiecti qd dicat esse in aia p tanto qd sit in ipsa sic accñs eius vel repñtatiuuz non aut sicut aliquid nāe eius. 3° dato qd sit aliquid aie inquireret si ē intellectus agens vel possibilis pma pclusio pbatur sic. intellectio aliqua in nobis ē noua vt expitur quilibet et est forma absoluta vt dictū est in qōe de hoc habita ois aut forma absoluta cuz sit terminus actōis hz aliquod pñcipiū actiui p quod accipit eē igitur respēu intellectionis nostre noue non est aliqd actiui pñcipiū illud est intrinsecus supposito intelligenti vt p3 p p3 2°. de aia e. 6° differt aut supple in intellectu et sensu: qm hec quidē actiua opatōis extra sunt vt visibile et c. et sequitur cāsa autē qm singularium fm actus ē sensus scia aut vliuz hec aut in ipsa quodammodo sūt aia vnde intelligere in ipsa quidē est cuz videt sentire aut non ē in ipsa necessariū aut est eē sensibile hec ille habetur igit

hec pclusio tanq̄ certā qd alicuius intellectiōis noue principii actiui sufficiens est intrinsecus supposito intelligenti.

Tunc arguitur vltra per diuisionē vllud principii pertinere ad voluntatē vel ad pte sensitivā vel ad ptem intellectuam vt distinguit contra voluntatem et sensum non potest dare pñm saltem in prima intellectōe: qz ipsa pcedit omnē actū voluntatē nec est dare 2m. s. qd illud principii sit pñce in pte sensitiva: relinquit igitur qd sit in pte intellectuā 2m. s. qd non in pte sensitiva. pbatur primo sic effectus equiuocus semp est min⁹ nobil⁹ totali causa sua equiuoca: vt hf. 13°. in p. Sen. sed intellectio ē simplr pfectiorfā tasimate et quacūqz tali pfectione qd est i pte sensitiva. qz inte⁹ est pprie pfectio nature intellectuā vt intellectuā est qd inq̄ tum talis nobilior est tota aia sensitiva. et ita pfectior pfectione h⁹ pbatur sic angelus non semp hz oem intellectōez quā pōt habere: qz cum possit intelligere qd cūqz intelligibile vel haberet vnica qd esset simul oium intelligibiliū: vel hēret tot distinctas quot cornderent oibus intelligentibus. quoz vtrūqz videtur esse impossibile. qz primū poneret nimia pfectionem illius intellectionis. imo videt qd infinitam. qz nec inte⁹ diuina excederet eam q̄tum ad multitudinem obiectoz 2m videtur ponere nimia pfectionē in intellectu. qd ita distincte cognosceret oia p distinctos actus siml. sicut vnū obiectum p vnū actū sequitur igitur qd cum possit quodcūqz intelligibile intelligere qd possit habere aliquā intellectionem nouā. igitur videtur sibi attribuenduz qd quid pfectionis ē in intellectu potēte habere aliquā nouam intellectōem. hz i tali pfectionis est habere noticiā hituale pfectam p quā actus sit in potentia accñtali tñ ad intelligēdū fm pñm 3° o aia qui loquens de intellectu possibili dicit. cū aut sic singula fiat vt sciens dicit qd fm actum. hoc aut confessum accidit

cum possit opari p seipsum. Est quidez
igitur et tunc potentia quodammodo non
tñ similiter et ante adducere vult dicere
q qñ habet habitum p quem pōt ex se
opari licet tñ sit in potentia aliqua: nō
tamē essentiali que ē ad formaz siue ad
pñcipium operandi. sed tñ modo acci-
tali ad opationem. et hec ē dispositio p-
fectior eius quod de potētia opādi exit
in actum operandi. hic dicit q angelum
posse habere nouā intellectionem ē me-
re creditum. qz pñ pñcipui hoc nō vide-
runt. Preterea. hic etiā diceret q an-
gelus ad quālibet intellectionem quam
h3 moueret immediate a deo. Contra hoc
h3 forte pñs q posuit intellectionē ange-
li idem cū sba angeli diceret psequenter
intellectionez esse ab eo a quo est sba. et
licet catholicus dicens intellectionē illā
qua angelus intelligit se esse coeui ange-
lo et quasi ppiam pfectionē necessario
psequente naturam eius posset aliq mō
possibilit dīcē illā imēdiate a deo iuxta
illam ppōnem pbabilem. accñs ppiū
coeui sbe cuius ē: est a generāte illa sub-
stantiam. tñ de accidente p accñs qō cō-
tingenter inest nō vñ pbabile dicere: q
illud sit a generante. Et pfirmant quia
licet deus possit imēdiate cāre quācūqz
intellectionē in angelo. tñ si ali quaz nō
causet vtpote huius obiecti. sed ocrelin-
quat angelum sibi et ordini causaz na-
turaliter actiuarum: nō videt probabile
q angelus nō possit attingē ad intellec-
tionem hui' obi. cū aia sic sibi et cāi nā
libus relicta: ad eius intellectōez possit at-
tingere h3 mediāte sensu. Nō. n. vñ q aia
possit attingē ad intellectionez alicuius
obiecti etiā mediante sensu qñ ad itelli-
gendum idē obm possit angelus attingē
sine sensu. Istud qō vñ ex pñs vñ facere
ad ppositū nfm. qz si pñs vidisset aliq
intellectionē nouā posse competere āge-
lo dīxisset ipm aliqñ esse in potētia acci-
dentali ad intellectionē qz hec ē dispō p-
fectior eius qō aliqñ est in potētia ad in-

telligendum. Igit ille qui t3 siue p rōnem
siue p fidem aliquā ēē itellectionē nouā
in angelo pñter dicat angelū qñqz ad il-
lam esse in potētia accidentali. sicut pñs
psequēter dīcēt ad illud qō sbe t3. magi
aut pcorat cū pñs. q tenens aliqō añs
concedit pñs quod pñs etiam concedēt
si illud añs teneret: q ille qui tenēdo illō
añs negat illud psequēs. quia Aristo. il-
lud nō negaret concedēdo illō añs. /3°
ppositum pbatur p auctes. 15°. de tri.
7°. vel. 14°. dicit August. q excellit i aia
mens vocat et post hō non fm oia que
ad naturā eius ptinent. sed fm solā mē-
tem imago dicit. Et li°. 14°. c. 8°. imago
sbi inueniēda in nobis est. quo etiāz nā
nra nihil h3 melius. Ex istis auctibus et
alijs similibus hñ qz tota imago est in p-
te intellectiua accipiēdo intellectiua p
ea q transcendit sensitiuam. S3 imago in-
cludit parentē et plem. vt p3. 9°. de tri. c
vlt. et alibi multoties. igitur i pre intelle-
ctiua ē parēs gignēs illam noticiā que
est ples. et per psequēs pñcipium actiū
respectu itellectionis. Qui igit ponerz
fantasma vel aliquā formā talē i pre sen-
sitiua esse rationē imēdiate gignēdi no-
ticiā actualet nō saluaret vt vñ ratōez
parentis in mēte ppiē accepta. Prete-
rea. Aug. 15. de tri. c. 22°. Memoria ho-
minis et maxie illa quā pecora nō habēt
i. qua res intelligibiles ita ptinent vt nō
in eam p corpis sensus venerint h3 i hac
imāginem trinitatis imparē quidem. s3
tamē qualem cūqz similitudinē patris
hoc exponit. c. 13°. in si. sic. hoc verbum
nostrum de scientia nostra nascitur quē
admodum. et illud de scientia patris na-
tum est. et capitulo 21°. vel 63°. Memo-
ria inquit tribuens esse quod scimus.
Et istis habetur q illa memoria quam
pecora non habent hoc est ppiē intelle-
ctiua p tanto habet similitudinē pa-
tris. quia de ipa vel de scientia que ē in
ea nascitur verbum nostrum. sicut vñ
eternum nascitur de scientia patris. sed

expresse videtur in istis auctoritatibus
velle q̄ in pte intellectiva p̄prie accepta
sit p̄ncipiū actiū respectu intellectōis

De secundo primi

p̄ncipalis certū est q̄ ad actualē intellec-
tionem cādam p̄currunt aliquid ipsius
aie intellectiue et obm̄ aliquo mō p̄ns. s.
vel in se vel in aliq̄ rep̄tante. sed quoz
istoz debet p̄nt p̄ se actiūm : respectu
intellectionis auctoritates vident̄ varie
loqui. Aug. 12. sup. Gen. c. 29. Non pu-
tandum inquit est corpus aliquod age-
re in sp̄ritum quasi sp̄s corp̄i facienti
materie vice subdatur om̄i. n. modo pre-
stantior est res que facit illa de qua facit
nec vllō modo corpus p̄stantius sp̄ritu
imo sp̄ritus p̄stantior corp̄i. quamuis
igitur imago esse incipiat in sp̄ritu tam̄
eandem imaginem non corpus in sp̄u:
sed sp̄s in se ipso facit celeritate mirabi-
li. Item idem. 1. de tri. c. 5. aia conuo-
luit et rapit imagines corporuz. Pro
actiuitate tñ obiecti videt̄ dicere. 15. de
tri. 1. vel. 20. formata cogitatio ab ea
re quam scimus. verbum est quod i cor-
de dicimus. et ibidem ex ipsa sciētia quā
memoria tenemus nascitur verbū. 7. c.
12. vel. 30. verbum est similitudo rei no-
te de q̄ gignitur et imago eius. Phus
aut̄ videtur loqui p̄ actiuitate obiecti.
q̄ illud v̄r esse p̄ncipiū actiū per qd̄
aliqd̄ reducitur b̄ potentia essentiali ad
accidentalem. hoc aut̄ est aliqd̄ ex parte
ob̄iecti. quia illud p̄ quod obiectum est
p̄ns sub rōne actu intelligibilis. Pro
hoc est illud scōi de anima quod p̄us est
adductum. s. vniuersalia quodāmodo
sūt in anima. vñ intelligē in ipa quidē ē
cū velit. ac si diceret. q̄ quia obiecta itel-
ligibilia sūt p̄sentia aie. ideo ipa est in
potentia acc̄ntali potens intelligere cuz
velit. Sed p̄ actiuitate potētie videtur
aliquibus esse illud. 9. metha. q̄ specu-
latio est actio imanens. si autem intel-
lectio nō est ab intellectu. sed tñ ab ob̄.

non esset ibi actio imanens sed tñ tran-
siens. De isto articulo potest dici : q̄
vtrunq̄ p̄currit in ratōe p̄ncipiū actiū
respectu intellectōis. aliqd̄. s. ipsius aie
et ipm̄ obiectū vel aliqd̄ ex pte obiecti.
Et hoc videt̄ haberi ab Aug. 9. de tri. c.
vlti. Liquido inquit tenendum ē q̄ ois
res quācunq̄ cognoscimus p̄generat in
nobis noticiam suā. Ab vtroq̄ enim p̄-
cipitur noticia sc̄z a cognoscēte et cogni-
to. Ex. xi. de tri. c. 3. vl. 5. ex visibili et
vidente gignitur visio. Et 13 ibi subdat i
formatio sensus que visio dicit̄ a solo i-
p̄mitur corpore quod videtur hoc nō
est contra illud quia equoce accipit̄ hoc
nomen visio. p̄. p̄ actu videt̄. 2. p̄ ipa
similitudine rei vise. et illa a solo corpo-
re causat̄. Et ista equiuocatio pōt colligi
ex multis verbis illius capituli. Pro
hac p̄clusionē v̄r esse ratō qm̄ qm̄ ob̄iec-
tū intelligibile ē actu p̄ns intellectui pōt
haberi intellectio actualis illius ob̄iecti
sed nō pōt h̄ri sine p̄ncipio p̄fecte actio.
igitur vel alterz illoz est p̄fecte p̄ncipiū
actiūm vel ambo integrant vnū p̄m̄
actiū. ita q̄ vtrunq̄ sit p̄iale actiūm
Quod aut̄ neutz sit p̄fecte p̄m̄ actiū
p̄batur p̄ de ob̄iecto. q̄ aliqd̄ ob̄iectū
nō est nobilius ipa intellectōe : sic acc̄tis
sensibile. et p̄ncipiū actiū perfectum
qm̄ ē equocum necessario est perfectius
forma causata. p̄ p̄batur idem. q̄ ob̄-
iecto existēte eque p̄ntē intellectui si ma-
ior est conatus et maior intensio ad intel-
ligendū p̄fectior pōt h̄ri intellectio. et h̄
videt̄ q̄ p̄fectius vestigiū delinquit̄. igit̄
maior intensio volūtatis causat aliquo
modo perfectiorem intellectōem : qd̄
non videretur p̄babile si solum ob̄iectū
esset causa actiua eius. q̄ illud videret̄
semp̄ agere fm̄ vltimum potētie cum sit
agēs nāle nō liberū p̄ eēntiā p̄z. s. nec li-
berū p̄ p̄ticipationē v̄r. cū nō sit in eadē
nā cū volūtate. 13. oñd̄ idē sic. opario
illa nō ē p̄ se p̄fectio agēs quā ipm̄ elicit̄
p̄cise mediante aliquo suo accidente per

Etiam hoc videtur q̄ de
actiuitate p̄ncipiū actiū
de p̄ntē aie tñ p̄ntē
actiū de p̄ntē aie tñ p̄ntē
actiū de p̄ntē aie tñ p̄ntē

accidens. Exemplum calefacere vlt etiaꝝ calere non est p se perfectio ligni calidi. quia non competit sibi nisi per calorem qui est accidens eius. illud a q̄ obiectuꝝ aliud ab aia est pñs intellectui est eius accñs p accidens. quia qñqꝝ ptingenter inest qñqꝝ non. igit si solū illud ē pñc^m actū respectu intellectōis. intellectio nō esset ppria pfectio intellect^{us} vlt hominis

Item 2° pbatur: q̄ nec totalis actiui tas cōueniat intellectui. q̄ actus videt ppria similitudo obiecti. videt etiā for^{is} tiri spēs ab obiecto lz nō sicut a pñcipio formali intrinseco tñ sicut a pñc pñcipio extrinseco. vlt etiā essentialiter dependē ab obiecto ppter quod refertur ad ipm 3° mō relatiuorū. hoc nō videretur verum si obiectum eēt tñ causa p accidēs vel cā sine qua non. Concedo igitur auctoritates pñs adductas ad q̄scunqꝝ affirmatiuas siue de intellectu siue d obiecto. verum quidē est q̄ vtrunqꝝ istoꝝ aliquo mō est actiuum ad intellectionē sed actiuum partiale. ambo autem intergrānt vnum actiuum totale. Sed h sunt duo dubia. pmo quō ista pñcipiunt vnum pfectum pñcipium. 2^m q̄busdā auctoritatib^{us} adductis. puta de illa Augusti. Ex ipsa scia nascitur verbum quō isto facit p obiecto. 7 similis illa Arist. 2° de aia. scia autem vniuersaliū est.

Ad p^m dico. q̄ cause concurrentes qñqꝝ sunt eiusdem rationis 7 ordis: vt plures trahentes nauem. qñqꝝ vero sūt alterius rōnis 7 ordinis. Et hoc duplr. qñqꝝ posterior habet virtutem suam a pōre. Exemplū. sol 7 pñ in generatōe hominis. qñqꝝ posterior nō h3 virtutē suam a pōre. nec dependet m hñdo suā virtutem ab ea. sed tñ depēdet ab ea i agēdo fm suam virtutem. ita q̄ superior pñcipaliter agit 7 inferior minus pñcipaliter agit. Exemplum forte d patre 7 mfe i generatione plis. vt enim videtur haberi ex. 16°. de aialibus. mater aliquo mō se habet actiue qd videt rōabile cū formā

eiusdem spēs psequatur virtus eiusdem speciei. Mas autem 7 semina nō differunt specificē fm pñm. x^o metha^o. Mf autem virtutem suam. actiuam nō habet a patre nec in habendo ipsam ab illo depēdet. sed dependet ab ipō i agē^o. fm ipsam virtutem 7 agit minus pñcipaliter. **Ad ppositum.** intellectus 7 obiectum non concurrunt pñmo mō quia ille concursus nō est necessarius ex ratōne concurrentium. sed tñ ex defcū virtutis in vno. q̄ si duplicaretur vtus vnus ipm solum sufficeret: non sic hic. quia q̄tumcunqꝝ sit obiectum pfectum vel intellectus perfectus neutrum causa ret actum sine alio. Nec concurrunt 2° quia intellectus non habet virtutem suam actiuam ab obiecto. nec econuerso. 3° igitur modo possunt dici concurrere quod autem eorum sit pñcipaliter non oportet discutere. **Ad 2^m dico.** q̄ ista tria accipit August. pro eodem. verbuz gigni de memoria. 7 verbum gigni d sciētia in memoria. 7 verbum gigni d re nota quia p sciam intelligit actum pñm per quem anima ē in actu sufficienti ad actum intelligendū: 7 virtute illius pñm actus gignitur verbum 7 in illo actu pñmo relucet obiectum. 7 pro tanto dicif gigni de obiecto. igitur de scientia gignitur vt de pñcipio formali gignendi: de obiecto vt relucente in illo pñcipio: de memoria vt pñtente illud pñcipium. ita q̄ omnes tales auctoritates August. fm intentionem illius loquuntur p actiuitate obiecti. **Consimilis** 7 ille auctoritates Arist. que dicunt q̄ per sciētiā possumus intelligere cū volumus 7 in 2° de aia. scientia est vniuersaliū 7 in 3° de aia. cū autē vnaqueqꝝ sciat. vt habetur. 8. **Et est intelligendum** q̄ tam Augusti. q̄ Arist. accipit sciam nō pro habitu illo acquisito ex actibus frequentatis 7 facilitate ad similes actus. sed pro illo per qd obiectum est pñcñs vt actu intelligibile. siue ponatur species

intelligibilis siue aliquid aliud. Scientia enim est illud secundum Aristotelem. secundum quod anima educitur de potentia essentiali ad accidentalem. hoc autem precedit omnem actualem intellectionem. quia illa est terminus potentie accidentalis. Scientia enim acquisita ex actibus et facilitans ad considerandum non precedit omnem actum intelligendi. Similiter apud Augustinum. Scientia est formalis ratio secundum quam memoria est parens siue gignens. Ista autem scientia acquisita ex multis considerationibus non est formalis ratio gignendi quacumque intellectionem. imo gignitur ex multis precedentibus. Si dicas quod illa auctoritas. id est. super Genesim. non affirmat tantum de anima. sed etiam negat obiectum agere in anima. Similiter Aristoteles. non tantum concedit obiectum agere. sed videtur negare intellectum agere. quod videtur poni quod intelligere sit pati quoddam.

Ad primum posset dici quod Augustinus. negat ibi obiectum agere in anima immediate secundum eam male quod habet extra animam. Ad secundum Aristoteles. videtur frequenter loqui pro accidente obiecti et passibilitate potentie. cuius ratio est. quia communiter locutus est de potentis anime in quantum sunt illa quibus formaliter possumus operari. puta de sensu in quantum est quo possumus formaliter sentire. et de intellectu quo intelligere. sicut loquitur de anima ut est illud quod formaliter viuimus. nunc autem licet intellectus actiue causet intellectionem non tamen dicitur intelligere in quantum causat. quia si deus causaret illam eandem intellectionem non tamen dicitur intelligere illa intellectione. sed intellectus ille in quo causat intellectionem. igitur et modo intellectus dicitur intelligere non quia causat. sed quia recipit intellectionem. Et si verum est quod intelligere est quoddam pati. quia intellectum intelligere non est nisi ipsum recipere intellectionem. Illa autem auctas. 9. methaphisicorum. si faciat per actiuitate obiecti vel non patet ex questione de actu cognoscendi et appetendi. *¶* De 3. primi principalis. videndum est an illud in

parte intellectiua quod est actiuum ad intellectionem sit intellectus agens vel possibilis. videtur quod agens. quia intellectus possibilis recipit intellectionem. si igitur cum hoc sit actiuus respectu intellectionis. pari ratione posset dici quod respectu speciei intelligibilis quam recipit esset actiuus. et ita non requireretur intellectus agens ad aliquem actum in intellectu. Confirmat illud quia actiuum et passiuum distinguunt potestas in anima. / 2. ad idem sic. philosophus. 3. de anima distinguens intellectum agentem a passibili sic ait. Est enim intellectus hic quidem talis in omnia fieri. et de agente. ille autem quo est omnia facere. Ex hoc videtur sequi quod intellectus agens adequat passibili in ratione actiui et passiui. Est igitur actiuus ad omne illud cuius passibilis est receptiuus. et per primum ad intellectionem. Preterea ibidem sequitur de intellectu agente. Est habitus quidem ut lumen. lumen autem intellectuale videtur esse principium actiui cognoscendi veritates intelligibiles. secundum illud. id est. de triplici. 15. Mens rebus intelligibilibus naturali ordine disponere conditor subiecta. sic ista videtur in quodam luce sui generis incorporea: quemadmodum oculus carnis videtur que in hac corporea luce circumadiacent.

Preterea ibidem sequitur semper nobilior est agens patiente. et principium materiae. et subdit de intellectu agente. igitur impassibilis est substantia in actu. igitur vult quod intellectus agens est nobilior passibili vel saltem non minus nobilis. nunc autem imago persistit in eo quod optimum est in nostra materia ut probatur in primo articulo. per Augustinum. igitur intellectus agens pertinet ad imaginem. sed non potest pertinere nisi ad memoriam per 3. sed cum memoria habet conservare obiectum vel speciem obiecti et exprimere vel gignere noticiam actualem eius. per 3. quod intellectus agentis non potest competere primum. quia non est virtus receptiua nec conservatiua. igitur competit sibi 2. scilicet. exprimere noticiam. *¶* Pro alia parte. scilicet. intellectu passibili arguitur primo per illud Aristoteles. quod intellectus

agens est sicut lumen. pmetator vult ibi
q̄ sicut lumē facit quodammodo potētia
colorem actu colorem: sic intellect⁹ agēs
facit de potētia intelligibili actu intelli-
gibile. igitur actus eius terminatur ad ob-
iectum actu intelligibile. et hoc precedit
intellectionem. Confirmatur p̄ illud
3° de aia. p̄mento. 18°. vbi vult commē-
tatio. q̄ si res haberent esse eo modo: q̄
posuit plato nō oporteret ponere intelle-
ctum agentem. igitur nō ponitur nisi vt
p̄ipsum fiat obiectum actu vniuersali.
sed hoc p̄cedit actualē intellectionem.

P̄terea 2° p̄m pmetatorē intellect⁹ agēs
ponit vt p̄ ipsum transferat obiectū de
ordine in ordinē. quod sic intelligi pōt. d̄
ordine sensibiliū ad ordinē intelligibiliū
et p̄sequēs de ordine corporaliū ad ordi-
nem spiritualium. et quare requirit ibi
aliquod transferēs p̄prium. rō videt eē:
quia vbi habet eē corpale nō habet ra-
tionem agentis nisi in passum corpale:
p̄pter hoc q̄ tale agēs requirit passum
approximatum sibi localiter. quia si nō
esset localiter p̄ns esset talī agentī quasi
nō p̄ns. igitur nunq̄ aliquod corporale
pōt esse rō imēdiate cōndi aliqd sp̄iali.
nec per p̄sequēs transferēdi ab illo ordi-
ne ad illum ordinem. Et ista videtur eē
rō Augusti. 12° sup̄ Gen. 29. Sed quan-
do obiectū sit de actu intelligibili actu i-
tellectum nō transfert sic de ordine ad
ordinē. igitur nō requirit ibi intellectus
agens. Confirmatur: quia ad hoc q̄
intē fiat actu volitū nō ponit talis trās-
latio ab ordine in ordinē. et hoc ideo: q̄
actu intellectum est sufficiens p̄portio-
tum voluntati. Cum igitur actu intel-
ligibile habēs esse in memoria intellecti
ua sit eque sufficienter p̄portionatum i-
telligibile ad hoc sc̄z vt sit actu intellec-
tus. sequitur q̄ ibi nō requiritur virtus
transferens de ordine ad ordinem.

P̄terea tertio. si intellectus agens esset
per se actiuus ad intellectionem actualē
pari ratōne vbiq̄q̄ poneretur poten-

tiam esse actiuam ad p̄p̄iam op̄atōem
et cum hoc etiam potentiam receptiuaz
talīs operationis. ibi esset distinguē po-
tētiā agentem et possibile: vtpote vo-
luntatem agentem et voluntatem possi-
bilem. s̄m communē op̄inōnem q̄ pōit
voluntatem actiuam et etiā receptiuam
volitōis. et similiter si sensus ponat ac-
tiuus p̄pter hoc forte: q̄ sensatio videt
nobilioz ipso subiecto sensibili extra eēt
distinguendum de sensu agente et possi-
bili. Cum igitur p̄his istam distinctio-
nem de agente et possibili nusq̄ ponat
ibi nisi intellectu. sequitur q̄ ista differē-
tia nō est p̄pter illa que cōmuniter inue-
niuntur in alijs potentijs: et ita nō p̄p̄
agere et recipere actōnem. P̄terea.

4° videtur esse idem 9°. de tri. vlti. a co-
gnoscente et cognito p̄f̄ noticia. intellec-
tus autem agens nō est cognoscens: sed
solum possibilis igit ab illo p̄itur intellec-
tio. et per p̄sequēs actiue se habet respe-
ctu intellectionis. De isto articulo si p̄
via tenetur posset dici q̄ tam agens q̄
possibilis habet duas actiones ordina-
tas. p̄ma est facere de potentia intelli-
gibili actu intelligibile. v̄l de potentia vni-
uersali actu vniuersale. 2^a est facere de
potentia intellecto actu intellectum p̄p̄-
mum intelligitur sic. q̄ de virtute intel-
lectus agentis de fantasmate in fantasia
gignitur species intelligibilis in intellectu
vel aliqua ratio in qua actu relucet intel-
ligibile. que breuiter loquēdo dicat spe-
cies intelligibilis. et ad istam gignitōem
realem representatiui de rep̄ntatiui di-
citur p̄comitari quedaz gignitio metha-
phorica obiecti de obiecto. s. intelligibil
de imaginabili. quod ideo rationabilis
dicitur. quia tale esse obiectiuum habet
obiectum in rep̄ntari quale habet repre-
sentariuum correspondens. et ideo trans-
latione reali facta in representatiui quā-
do de corporali gignitur spirituale d̄ re-
presentatiui singulari gignitur represen-
tatiuum vniuersale p̄similis dicitur vel

Intelligitur translatio in obiectis de cor-
pali ad spirituale. vñ de singulare ad vñ
2ª actio poneretur p quā de potentia in-
tellecto fieret actu intellectum. vñ simi-
liter intelligit factio methaphorica ex p-
te obiectoz correspondēs factioni reali
ex pte eoz quibus tenditur in obiecta.
quia realiter speciem intelligibilem seqt
actualis intellectio. 7 sic prima transla-
tio de potentia ad actum. sic etiā 2ª dice-
retur fieri p intellectū agentem: tam ex
pte obiectoz 7 hoc methaphorice q̄ ex
pte illorū in quibus relucēt obiecta 7
hoc realiter p tanto scz q̄ virtute intelle-
ctus agentis de fantasmate gigneret spe-
cies intelligibilis. 7 sic methaphorice de
potentia intelligibile gigneret actu intel-
ligibile. 7 2^a virtute speciei intelligibilis
gigneretur actualis gignitio. 7 sic metha-
phorice loquēdo in obiectis de potentia
intellecto fieret actu intellectum. *¶* **Q**
similit̄ posset poni duplex passio ordi-
ta in intellectu possibili correspondens
isti duplici actioni intellectus agentis. q̄
rum pma esset receptio speciei intelli-
gibilis a fantasmate p p̄mam actionem in-
tellectus agentis. 7 2^a esset receptio intel-
lectionis a specie intelligibili p 2^{am} acti-
onem intellectus agentis. Et fm hoc di-
ceret q̄ ad memoriā intellectuā p̄mi-
nent intellectus agens 7 possibilis. agēs
quidē non quantum ad p̄mam actio-
nem que est facere de potentia intelli-
bili actu intelligibile. immo illius actio-
nis terminus est memoriā in actu. quia
p illam actiōem est intellectus habens
obiectū actu intelligibile sibi p̄ns. sed q̄
tum ad secūdam actiōem: quia cū me-
morie sit exprimere actualē noticiā vñ
intellectionem. intellectus agēs quātum
ad scōam eius actiōem includeretur in
memoriā intellectus autem possibilis q̄
tum ad p̄mam eius receptiōem qua. s.
recipit actu intelligibile sibi p̄ns dicitur
memoriā. 7 quantū ad secūdam recep-
tiōem scz actualis intellectionis dicit̄ i-

telligentia. Et fm hoc responderi possz
ad illa que vident adducta in contrariū
per hoc q̄ actio abstrahendi que est p̄mi-
ma actio intellectus agentis est magis p-
pria sibi q̄ 2^a que est causare intellectuē
quia illa potest ppetere alijs potentijs.
nulla autem alia transfert obiectū suū
de ordine ad ordinem sic intelligēdo de
ordine corporalium ad ordinē sp̄tialium
imo voluntas licet causando actū suū
fm aliquos p hoc methaphorice trans-
ferat obiectum suū de ordine intelligibi-
lium ad ordinem appetibiliū. tamē ista
translatio nō requirit voluntatē agētes
sic intelligēdo hoc est pparatē obiectū
suū vt sit actu volubile. quia quādo ob-
iectum est actu intellectum. est actu vo-
lubile. nō. n. requirit̄ aliqua actio prepa-
rans obiectum volūtatī. ille igit auctori-
tates affirmant qd̄ vñ est de p̄mo actu
intellectus agentis. 7 si quādoq̄ dicat q̄
ppter illū solū ponitur intellectus agēs
verum est vt talis virtus ē p̄pria intelle-
ctui. quia est ibi tñ potentia preparans
obiectum: p̄p̄ 2^m. n. actum non ē p̄p̄rie
in intellectu talis virtus agēs: nam alie
potenti e possunt agere ad opatiōem p̄
supposito obiecto. *¶* **S**i teneretur alia
via. s. q̄ illud anime quod est actiū ad
intellectionem est intellectus possibilis.
7 q̄ agens habet tñ actionem abstrahē-
di obiectum. tūc esset dicendum q̄ agēs
nō pertinet ad memoriā. sed actio ei⁹
terminatur ad memoriā 7 hoc respe-
ctu sensibilium. quia terminatur ad illā
formam per quā obiectum actu intelli-
gibile relucet intellectui. 7 illa est forma
constituens perfectam memoriā. Re-
spectu autem mere intelligibilium puta
sp̄tialium nullam actionē omnino h̄ret
7 hoc si talia intelligantur non p sp̄m
vel si per speciem tamē possunt eam cō-
re virtute p̄pria. Intellectus autem pos-
sibilis fm hoc poneretur pertinere ad
memoriā non tantum vt retinēs oīe
rep̄ntatiū obiecti actu intelligibilis.

sed etiam ut exprimens actiue noticiāz
actualem. Et tunc ad illa que sūt addu-
cta contra hoc posset responderi. Ad p-
mum q̄ potentia operatiua non est acti-
ua sui obiecti. licz sit actiua sui actus cir-
ca obiectum. 7 ideo non pari ratōne po-
test intellectus possibilis causare speciez
intelligibilem sic potest causare intellec-
tionem illam. Ad p̄firmationē illaz
diceretur q̄ loquendo de potētia ut dīc
respectum bñ distinguitur in actiuū 7
passiuū: sed loquēdo de illo quod est
subest respectui quod communiter intel-
ligimus cum dicamus potentia quēad-
modum dicimus q̄ calor est potētia ca-
lesfactiua. sic nō oportet q̄ actiuū 7 pas-
siuū distinguūt ipsam. quia tūc volū-
tas esset scē potētie. Ad aliud cū ar-
guitur fm̄ Aris̄. q̄ agēs est quo est om-
nia facere. Intelligēdum est sic. facē om-
nia actu intelligibilia. Et hoc habet ex
eo quod sequitur q̄ lumē facit quodam
modo potētia calores actu calores. qz
facit eos actu visibiles. sic intelligēdo q̄
licet natura absoluta coloris que est i ge-
nere qualitatis maneat eadem i tenebris
tamē ut sic nō est visibilis intelligēdo ō
potētia propiua. quia quādo oportet
duas causas pcurrere ad agēdum vna
eaz scz scda nō est in potētia propiua.
nisi alia scz pma pcurrēte. Ad hoc autē
q̄ color agat in visum requirit alia cau-
sa pcurrēs ad agendum scz lumen. ideo
tūc solum est color visibilis in potentia
ppinqua quādo est actu illuminatus.
hoc modo fantasma nō potest gignere
speciem itelligibilem nisi pcurrēte actio-
ne intellectus agētis. Ille igitur intellec-
tus facit omia intelligibilia 7 hoc in po-
tentia propiua. quia relucētia in speci-
ebus itelligibilibus que pus fuerunt in
potētia remota. quia tūc relucētia i re-
pntatiuo materiali 7 repntante ea sub
ratōe singularis. nō autem dicit q̄ agēs
est quo est anima facere actu intellecta.

Enim igit pcluditur adequatio intelle-
ctus agentis in agendo ad possibilem in
recipiendo debet inferri vniformiter de
actōne 7 receptione actu itelligibilis nō
de actōe 7 receptione actu intellecti.
Ad 3^m. veritas pncipij videtur i rationi-
bus terminorum. ille aut ratōes termino-
rum ut actu intelligibiles 7 vniuersales
relucēt intellectui per actionem lucis in
intellectus agentis. Sic igitur videt veri-
tatem pncipioz in luce intellectus agen-
tis nō tanq̄ immediate causate illam vi-
sionem. sed mediate scz causādo ratōes
terminorum in esse itelligibili per quas
postea causat actus videndi veritatē p-
ncipioz. Ad 4^m diceret. q̄ agēs ē no-
bilius possibili precise ut respicit obiec-
ta sensibilia. quia precise respectu illoz
est agēs in intellectum possibile. De
isto articulo hoc tenendum videt. q̄ illā
distinctionem Aug. x^o. de tri. c. 14°. me-
morā intelligentia 7 voluntas compa-
rādo ad illam Aris̄. in intellectu agentez
7 possibilem sic sibi inuicem correspon-
dent q̄ solus possibilis est intelligentia.
quia solus recipit actum intelligēdi: 7
sic etiam p̄mūter Aris̄. loquit de itel-
lectu ut est quo itelligimus siue quo re-
cipimus intellectionem. etiam possibi-
lis pertinet ad memoriā in quantum
memorie est recipere noticiā habitua-
lem. secundum illud. 15° de trini. x. scien-
tia quam memoria tenemus. 7 sic loqui-
tur Aristo. quando qz de intellectu pos-
sibili ut est quo scimus: siue ut est quo
habemus scientiā per quam reducit
de potentia essentiali ad accidentalem.

Sed ad alium actum memorie qui
est gignere noticiā actualem: patet q̄
hoc competit adhuc intellectui possibi-
li per accidens. quia quando forma acti-
ua 1est alicui s̄biecto actiui secūda 7 illā
formam per accidens competit eidem.
sicut lignum per accidens calefacit.
nunc autem illud quo obiectum habz

actiue se habet ad gignendū intellectio-
nem est forma intellectus possibilis. igitur
intellectus possibilis saltē per accidēs
gignit. Sed si ultra hoc querās an cō-
ueniat actus gignendi noticiā per se ipī
parti intellectiue. potest teneri sūm predi-
cta vel competere precise intellectui agē-
ti. vel precise intellectui possibili. et sūm
hoc iste vel ille diceret pertinere ad me-
moriam. Vel posset poni tertio modo ac-
tus gignendi vtriq; competere. sed agen-
ti tanq; principaliori: et passibili tanq; mi-
nus principali. nec sequitur si sint vna
natura. igitur nō possunt habere respec-
tu eiusdem causalitātē principaliozem
et minus principalem. patet enim instan-
tia de intellectu et voluntate quarū vna
sūm multos est actiua principalior: et alia
subordinata in aliqua actione: et tamen
sunt vna natura. Sed ista instantia
sūm aliquos nō est similis. quia nō vtra-
q; potētia immediate attingit idē ut cau-
latū. sed vna per operationē suā. causa
tam mouet aliā ad suā operationē. Bre-
uiter si nō teneret distinctio potentiārū
nec re absoluta: nec relatione reali. sed
tantū q; idem absolutū quodammodo il-
limitatū est principū immediatū mul-
torū actiū. et sic respectu alterius et alte-
rius dicitur aliā et alia potentia. tūc pri-
ma via p̄babilis videtur.

De secundo articulo

lo dico. q; intellectus beatus pōt habere
verbū de creatura cognita in genere p-
prio. et ad formationē illius verbi ponē-
dum est intellectū possibile sic se habere
tunc: sicut se habet nūc ad formationē
verbi quod habet de obiecto nunc. q; sūm
Aug^m. 7. de ciuit. c. 30. Sic deus res
quas cōdidit administrat vt eas. p̄pos
motus agere sinat. igit remanebit in pa-
tria naturalis actio que nata est compe-
tere nature sūm suā p̄fectionē. sed de cre-
atura visa in essentia diuina dubiū est
an intellectus beatus habeat de ea ver-

bum p̄prium. q; si sic consilr dicendū
esset de intellectu possibili in formatōe
verbi de creatura visa in eēntia diuina.
sicut de visa in p̄prio genere dictum est

Sed posset dici q; nō est ibi verum de
obiecto viso in essentia diuina. tū quia
habēs verbū immediate attingit obiectū
cuius est verbū. lapis enim visus in eēn-
tia nō immediate attingit vt obiectū p ac-
tū visionis. q; sic videt in genē p̄prio. s; ibi
sola eēntia diuina immediate attingit.
q; ipa sola p̄mo mouet. et per p̄ns ad se
ipam attingendā. Preterea verbum
p̄prium alicuius gignit de scia siue p̄pria
spē ipius. nūc aut in memoria intellect^{us}
beati nō est scia p̄pria vel spēs lapidis
vt videt in verbo. quia per illā nō vide-
tur nisi in genē p̄prio. Item eodē actu
videt eēntia diuina et res i ipa. s; de eēn-
tia visa nō h; intellectus videns verbū.
q; tūc nō videret illā immediate. igit nec
habet verbū de re visa in ipsa essentia.

[Cōtra ista motiua. cōtra p̄mū et si p
p̄ncipiū cognoscat 2°. tū ipa p̄t p̄gnosci
immediate in rōne obiecti. q; discursus n
terminat p̄fice ad illud qd fuit p̄ncipiū
discurrendi. q; tūc ab illo adhuc eēt vl-
terius discurrendū. nec per p̄ns eēt dis-
cursus terminatus. nūc aut 2° de se ē ter-
minus discursus syllogismi demonstrati-
ui. igit illo discursu terminato stat intel-
lectus in cognitōe immediata p̄clōnis pa-
ri rōne: s; eēntia diuina moueat p̄ ad vt-
dendū seipm. tū q; est motiū. illimita-
tum mouet et ad videndū creaturā i ter-
mino. igit illius motōnis. intellect^{us} pōt
videre creaturā vt obiectū immediatū.

[Cōtra 2^m sic. ad gignendū verbū p-
prium alicuius obiecti sufficit memoria p-
fecta siue actualr siue virtualr continēs
illud obiectū. sicut per noticiā habitua-
lem. p̄ncipiū pōt gigni actualis cognitio
p̄clōnis. s; illa memoria nō sit huius ob-
iecti formalr et p̄pria: sed eius. virtualr
cōtēntia. sic intellect^{us} beati hñs eēntiam
diuinā actualr p̄ntem vt intelligibilem

Quia in actu dicitur
quod nunc fuit vna de
creatura visa in deo. q;
quod ipa se habet et alius
videns vna et res

habet memoriā p̄p̄iā respectu visionis illius cēntie. 7 cū hoc memoriā p̄fecta virtualr p̄tentiā visionis creature. q̄ sicut virtualr p̄tinet in entitate sic in cognoscibilitate. beatus igit h̄z memoriā siue sciam in memoria sufficientē ad gignendū p̄p̄iū verbū lapidis. nec sequit in illa 2ª sicut nec in p̄ma rōne q̄ illa visio sit rei in p̄p̄io genē. q̄ visio in p̄p̄io genē est per rōnez videndi acceptā a creatura aliqua. **Cōtra 3^m** motiū. ille actus nō est p̄p̄ia cognitio huius obiecti qui pōt stare in intellectu. 7 tñ illud obiectū oīo nō cognoscit. nūc aut visio essentie diuine pōt stare eadē in intellectu beati 7 tñ lapis nō videri ab ip̄o. igit rē probatio maioris. q̄ p̄ximū formale in intellectu ad hoc vt obiectū sit sibi cognitū est ip̄e actus cognoscendi illud obiectū sibi inherens. p̄xima 7 rō formalis nō videt posse inesse alicui sine illo cui est rō formalis. sicut albedo nō pōt inesse alicui nisi illud sit album. **P̄terea.** pari rōne idem actus visionis eēt ip̄ius essentie 7 cuiuscūq̄ creati visi in ea. 7 ita vnus actus finitus posset esse infinitoz obiectoz possibilū videri in ip̄a. quia qua rōne nō repugnat vnū actū eē duorum vel triū obiectoz: pari rōne nec q̄ rucūq̄ obiectoz. Itēz nō p̄z necessitas illius p̄ntie. si eadē est visio diuine 7 lapidis. igit si est verbū lapidis est verbū essentie. **Ad p^m** istoz diceret. q̄ illud qd cognoscit per aliud bene pōt imediate cognosci. Sed nō sic si cognoscat p̄cise in illo. sicut intellectus diuinus p̄cise cognoscit creaturā in essentia sua et nō per illā creaturā vt obiectū imediatū. q̄ tñ intellectus eius videret. **Cō** similiter dicit de visione quā beatus habet in verbo de creatura. **Ad 2^m** diceretur q̄ cēntia diuina n̄ est in memoria creata beati aliquo ordine q̄ p̄ius q̄ in intelligentia. q̄ nō causat aliqua forma in intellectu beato representans illā cēntiam. Sed p^m qd causat in intellectu beato est

ip̄a visio. illa aut causatur in ip̄a intelligentia. Vel aliter diceret q̄ illa visio imediate causat a voluntate diuina sic dictū est in. q. p̄xima p̄cedente. 7 consilr visio lapidis. 7 p̄ p̄ns neutra gignit a memoria nō solū ip̄ius vidētis. sed nec ab aliqua memoria. **Cōtra** intellectio cēntie diuine cōtinet virtualiter intellectio nē lapidis. igit ista intellectio gignit illā 7 tunc illa est verbū. **R^o** intelligentia nō gignit. Vel pōt dici q̄ vtracq̄ visio imediate causat a voluntate diuina. **Ad 3^m** illud videtur eque cōcludere qd nō est idem actus diuinus respectu essentie sue 7 obiecti secundarij. qd omēs negāt. Unde maior rōnis est neganda. nisi intelligat de p̄mo obiecto. **Ad alia** q̄re alibi. **Ad p̄mū** p̄ncipale si teneat in 3° articulo. q̄ intellectus agens actiue se habeat ad intellectionē 7 possibilis passiuē: tūc nō fm idem mouet 7 mouet. anima ad intellectionem. nec tamen fm distincta subiecto. quia illa duo non sic distinguunt. Si autem dicatur q̄ possibilis actiue se habeat ad intellectionem tunc idem fm idēz mouet ad eam 7 mouetur. **Et si** dicatur hoc esse impossibile. quia tunc idem fm idem esset in potentia 7 in actu. **R^o** omnis actio que est ad formā nō actiua est agentis equiuoci 7 non vniuoci. quia si agens esset vniuocum forma qua agit esset eiusdem rōnis cum forma terminante: 7 ita illa eēt actiua. Augmentationū autem 7 multarum alterationū 7 cōmuniter motus localis termini nō sūt forme actiue. igit mouens in istis 7 vniuersaliter agēs equiuocum est in actu aliquo non eiusdem rationis cum termino ad quem mobile est in potentia. sed est in actu fm qd virtualiter vel eminenter contingens illuz terminum. sic diceretur in proposito q̄ idem in anima est ratio virtualiter continendi intellectionem vt effectum equiuocum 7 recipiendi eandem. **Cōtra** hoc. habens formam nobiliozem nō est

natum recipere formam minus nobilē. igitur habens istam nobiliori modo. s. virtualiter non est natum recipere illam formam formaliter. Et confirmatur quia pari ratione diceretur quod quodlibet quod sit tale formaliter: esset tale virtualiter. et ita quodlibet transmutaretur a seipso. Ad primum dico quod forma eiusdem speciei non potest simul haberi intensius et remissius. nec due forme ut contraria et media possunt simul esse in eodem. sed tamen due forme disparate bene possunt simul esse: et etiam eiusdem generis remoti: sicut calor et color quarum tamen una est nobilior altera. Non est igitur impossibilitas formarum in eodem. quia una est eminentior altera. vel eminenter siue virtualiter ipsius contentiva: sed ex aliqua ratione specialiter. puta propter contrarietatem. vel unitatem specificam. vel aliquam aliam talem. Antecedens igitur vniuersaliter sumptum falsum est. et licet in multis singularibus videatur esse verum. tamen hoc non est ratione nobilioris forme vel nobilioris modi habendi formam et minus nobilis. sed ex aliqua alia ratione specialiter que non reperitur hic in principio motu et in ista forma recepta. Si tamen aliquid haberet istam formam eminentem sic quod infinite virtualiter: non esset capax eius formaliter. quia infinitas excludit omnem potentialitatem. sed quando forma illa virtualiter s. finite habetur bene potest aliqua perfectio licet secundum quod et accidentaliter addi per hoc quod illa recipitur formaliter. sicut licet substantia sit simpliciter perfectior accidente. tamen aliquo modo perficitur recipiendo accidentem et totum illud. s. substantia qualis perfectio est quod substantia sola. si potentia operans est perfectior quam potentia sola. et operatio est aliqualis perfectio ipsius potentie. licet potentia sit simpliciter perfectior operatione. Ad confirmationem illam potest dici. quod ibi est cau-

tela transferendi se a parte opponentis ad partem respondentis propter defectum argumenti. nec videtur aliud nisi obligare respondentem ad probandum unum necessarium manifestum. puta quod non quodlibet mouet se. Et ad illam probationem pari ratione potest dici quod licet in hoc quod est esse in potentia tale formaliter non sit aliqua repugnantia ad hoc quod est esse tale virtualiter. nec econuerso quantum est ex parte rationis terminorum. quia tunc ubique esset eadem repugnantia: tamen alicubi concomitatur unum istorum aliquid quod repugnat alteri. Et tunc gratia materie verum est: quod illud quod est tale virtualiter non potest recipere tale formaliter. sed non per se propter hoc quod est habere virtualiter. sed propter illud concomitans. Exemplum. sol est calidus virtualiter. et tamen non potest recipere calorem formaliter. sed tamen non repugnat ei esse formaliter calidum propter hoc quod est calidus virtualiter. quia etiam saturno qui est frigidus virtualiter repugnat esse calidum formaliter. huius autem repugnantie causa communis est soli et saturno. quia corpus celeste non est receptivum qualitatibus elementaris vel cuiuscunque corporis corruptibilis. sicut nec econuerso. sic in proposito aliquid mobile ad formam concomitanter habet aliquid propter quod repugnat sibi virtualiter continere eam. sicut lignum habet aliquid propter quod repugnat sibi virtualiter continere calorem. sed hoc non est: quia est receptivum caloris. sed quia habet tale formam mixtam. Ad argumentum in oppositum cum arguitur de obiecto quod actio est immanens. concedo quod intellectus que dicitur actio. i. operatio est actio immanens simpliciter in potentia operante. sed actio illa de genere actionis quod terminatur ad illam operationem aliquam quidem est immanens non solum in eodem supposito: sed etiam in parte intel-

lectiua ⁊ fm vnum modum dicendi in
tertio arti°. est immanens in eodem in-
tellectu possibili. ad illam tamen intel-
lectionem est aliqua actio non immanens
puta illa que est obiecti. *¶* Cum argui-
tur de memoria q̄ illa non intelligit. il-
la ratio deficit dupliciter. primo quia re-
mouendo aliquid de memoria non pro-
pter hoc cōcluditur illud competere in-
tellectui possibili. sed magis contrariuz
quia fm dicta in tertio arti°. vel solus
intellectus possibilis est memoria vñ sal-
tem intellectus ille includitur necessario
in memoria. 2° deficit sic. quia memori-
am non intelligere non concludit ipam
non esse actiuam respectu intellectionis
vt termini per actionem eius producti.
verbum autem nō est terminus produ-
ctus per intellectionem. sed per actionē
aliquā productiua de genere actionis.

Consequen-
ter queritur de volunta-
te. Et primo de actione
eius in communi. 2° in
speciali de distinctione

vnus actus eius intrinseci ab alio actu
Et 3° de distinctione actus intrinseci ab
extrinseci. *¶* Prima q̄stio est hec. Vtrū
libertas voluntatis ⁊ necessitas natura-
lis possunt se compati in eodem respec-
tu eiusdem actus ⁊ obiecti. *¶* Et argui-
tur q̄ non. quia necessitas ⁊ libertas vi-
dentur repugnare. Juxta illud Aug. de
li. ar. Satis inquit compertum est nul-
la ratione fieri mentem seruaz libidinis
nisi ppria voluntate. ⁊ statim post. Qui
motus si culpe deputetur non est natu-
ralis sed voluntarius. in eo quidem simi-
lis motui illi quo deorsum lapis fertur
q̄ sicut iste est propius lapidis. sic ille
animi. sed in eo dissimilis q̄ in potesta-
te non habet lapis cohibere motū quo
mouetur deorsum: animus vero nō sic
⁊ sequit. Ideo naturalis lapidis est ille
motus. animi vero iste voluntarius. hec

verba Aug. ⁊ paulo post verba discipu-
li ab Aug. quidem approbata sequunt
ista. Motus quo voluntas conuertitur
nisi esset voluntarius ⁊ in nostra potest-
tate neq̄ laudandus neq̄ culpā-
dus homo esset neq̄ mouendus. mouē-
dum autem hominem non esse quisq̄
existimat de hominū numero extermin-
andus est. Ex istis satis patet q̄ repug-
nat nālis motio ⁊ libera respectu eiusdē

¶ Adtra. 5. de ciui. x°. Si necessitas in-
quit dicenda est que nō est in nostra po-
testate: sed etiam si nolum⁹ efficere qd po-
test: vt est necessitas mortis: manifestuz
est voluntates nostras quibus recte vel
p̄raue viuunt sub tali necessitate nō eē.
Et sequitur. Si autem diffinita illa ne-
cessitas esse fm quā dicimus necesse est
vt ita sit aliqd aut vt ita fiat nescio cur
eam timeamus ne nobis libertatem au-
ferat voluntatis. neq̄ enim ⁊ vitam dei
⁊ prescientiā dei sub necessitate ponim⁹
si dicamus necesse est deum semper vi-
uere ⁊ omnia prescire. Et post cum dici-
mus necesse est vt cum volumus libero
velimus arbitrio. ⁊ verum dicimus. et
non ideo liberum arbitrium necessitati
subijcimus que adimit libertatem.

¶ Sic sunt tria vidēda. primo an in ali-
quo actu voluntatis sit necessitas. 2° si
cum hoc stet ibi libertas. 3° si quando-
q̄ cum libertate possit stare naturalis
necessitas.

De primo dico q̄

in actu voluntatis diuine est necessitas
simp̄r. ⁊ hoc tam in actu diligēdi se: q̄
in actu spirandi amorem. pcedentē. scz
s. f. hoc sic patet. quia deus necessario ē
beatus. igitur necessario videt ⁊ etiā ol-
ligit obiectum beatificum. Similit̄ spi-
ritus sanctus est deus ⁊ per consequens
summe necessarius in essendo. igit̄ cum
accipiat esse procedendo: actus ille quo
procedit est simp̄r necessarius. vtrq̄
autem conclusio p̄batur ppter quid sic

voluntas infinita ad obiectum perfectis-
simum se habet modo perfectissimo se
habendi. voluntas diuina est huiusmodi
igit ad summum diligibile se habet mo-
perfectissimo quo possibile est aliquam vo-
luntatem se habere ad ipsum. sed hoc non
esset nisi ipsum necessario et actu adequa-
to diligeret. et etiam amorem eius adequ-
tum spiraret. quia si aliquod istorum ob-
ficeret posset sine contradictione intelli-
gi aliquam voluntatem perfectiori mo-
do se habere ad obiectum. quia ille mo-
dus posset intelligi perfectior. et ille mo-
dus non includit contradictionem. quia
non est contradictio quod voluntas infinita
habeat actum infinitum circa obiectum
infinitum et per consequens actum necessa-
rium et etiam necessario. quia si posset
non habere talem actum circa tale ob-
iectum posset carere summa perfectione.
Similiter si amor adequatus obiecti est
spirabilis ut credimus maxime compe-
tit voluntati infinite esse principium spi-
randi illum. *Ad hanc conclusionem*
ponunt quedam probationes que etiam
concludunt de omni voluntate respectu
illius obiecti siue clare visi siue in vni-
uersali apprehensi sicut modo ipsum app-
hendimus. *Prima probatio* talis est.
voluntas necessario vult illud in quo est
ratio omnis boni. quia non potest obiectum
aliquod non velle in quo non est malitia
aliqua nec aliquis defectus boni. finis au-
tem ultimus est huiusmodi. *2^a proba-*
tio habetur ex dicto philosophi et phy-
sicoz. sicut principium in speculabilibus
sic finis in operabilibus. Et 7° et 8° in a-
ctionibus quod cuius gratia est principium:
quemadmodum in mathematicis suppo-
sitiones. nunc autem intellectus assentit
necessario principis in speculabilibus. igitur
voluntas necessario assentit ultimo
fini in agibilibus. *3^a probatio* talis est
voluntas necessario vult illud cuius par-
ticipatio vult quicquid vult. ultimus
finis est huiusmodi. igitur et probatio

maioris. omne variabile reducitur ad
aliquid inuariabile. et ita varietas actu-
um circa ea que sunt ad finem preexigit
actum inuariabilem. et maxime circa il-
lud cuius participatione alia obiecta ter-
minant actum. minor probatur per illud
8° de tri. 5°. tolle hoc tolle illud vide ip-
sum bonum si potes ita deum videbis
non alio bono bonum: sed omnis boni
bonum. *Iste rationes* non videntur pro-
bare conclusionem necessariam de quo-
cunque voluntate in comuni: nec etiam
videntur in se necessarie. primum proba-
tur. quia quando sunt due nature abso-
lute et essentialiter ordinate hoc sine con-
tradictione videtur posse esse sine poste-
riori. nunc autem istorum trium que sunt
obiectum diligibile et ipsa apprehensio
vel visio illius obiecti in intellectu crea-
to. et etiam ipsa voluntas creata. quod
cunque est absolutum et prius naturaliter
actu diligendi illud obiectum. et hoc lo-
quendo de dilectione in voluntate crea-
ta. igitur quodcunque illorum possit esse
immo quod omnia illa possint esse sine ac-
tu illo dilectionis: non includit contra-
dictionem: nec per consequens oppositum
est simpliciter necessarium. quomodo
illud dicitur necessarium cuius oppositum
includit contradictionem. Dicuntur quod ma-
ior vera est de illis absolutis quorum vnum
non dependet ab alio nec ambo a 3°. in pro-
posito autem visio et fructio dependent ab
eodem 3°. scilicet obiecto. *Contra hoc* quod
quod absolutum deus potest immediate care-
re et ta-
men non necessario. si causat illud per causam
mediam potest non necessario care-
re. quia illa cau-
sa media non necessitat ipsum ad candum ef-
fectum illius cause medie. igitur et ambo ista
causant a causa communi. tamen 2um non solum prin-
cipenter causabit. sed etiam posito primo ad
huc contingenter causabitur. *Preterea*
potentia que necessario agit circa ob-
iectum necessario continuat actum illum
quod potest. voluntas autem saltem viatoris
non necessario prouocat actum circa finem

In vniuersali apprehensū. q̄tum posset
cōtinuare. igit nō necessario agit circa il
lum. Maior patet ex^o de appetitu sensī
tīuo. 7 videt posse pbare per rōnem. qz
illud qd est intrinseca rō ipius potentie
necessario agendi: erit etiā ratio semper
necessario agendi q̄tum est ex parte po
tentie: 7 ita continuādi q̄tum ipa poten
tia potest cōtinuare. Minor pbat^{ur} qz
volūtas viatoris posset quādoqz conti
nuare actū intellectus quo p̄siderat finē
q̄i nō cōtinuat. sed vel cōuertit intelligē
tiam ad 1^{am} considerationē alicuius alteri⁹
vel saltē nō impedit quā obiectū aliud
occurrēs impediāt illā considerationē.
illa autē cōsideratōne nō cōtinuata non
continuat circa illud obiectū acti volū
tatis. 7 cōtinuata illa cōtinuaret ista. p
batio eiusdē minoris. per illud p̄mo re
tractationū. 9°. 7. 22. nīhil tam est in po
testate volūtatīs q̄ ipsa volūtas. qd nō
intelligit q̄tum ad esse illius voluntatis
sed q̄tum ad agere eius. nūc aut in pote
state voluntatis est q̄ per eius imperiū
aliā potentia habeat actū vel nō hēat.
sicut q̄ intellectus nō cōsiderat saltem il
lud obiectū sine cuius cōsideratōne pōt
voluntas habere actū imperādī. igit in
potestate volūtatīs est q̄ ipamet nō ha
beat actū circa illud obiectū determina
tū. hoc nō intelligo sic q̄ ipsa possit vo
luntarie suspendere omnē actū suū. sed
voluntarie potest nō velle illud obiectū
sed habet tunc aliud velle. s. reflexū sup
suū actū. istud. s. volo modo nō elicere
actū circa illud obiectū. 7 hoc bene pōt
ex se. alioquin nō posset omnē actū suū
suspendere post deliberationē. 7 est simile
de actu intellectus 7 voluntatis quo ad
hoc q̄ nō potest suspendē illā intellectio
nem que necessaria est ad volitionē illā
per quā suspendit illam intellectionem.
sed potest quācūqz aliā suspendē. sic
nō potest pro nūc suspendere omnē voli
tionem. qz nō illā qua volūtarie suspen
dit. sed potest suspendē quācūqz aliā

ad hoc nō necessario requisitā. Pre
terea. necessitas agendi est ab illo qd est
p̄ncipium per se agendi. quia si illud nō
necessario se habet nec aliqd p̄ illud ne
cessario agit. passū autē fm se est in po
tentia cōtradictōis. si igit per te obiectū
sit rō necessitatis in volēdo. qz ponis q̄
quēcūqz voluntas p̄pata ad ipm obiec
tum necessario vult ipm. nulla autē vo
lūtas vult necessario quōcūqz obiectū
tūc videt sequi q̄ obiectū sit p̄ncipale ac
tūū respectu volitionis. qd tñ sic arguēs
nō cōcedit. 12^m. s. q̄ ille pbatōnes non
sunt necessarie p̄z discurrendo per eas.
Ad p̄mā negat maior. q̄tūcūqz in ob
iecto aliquo sit p̄fectio tota obiecti: tñ
ad necessitatē actus requirit q̄ potentia
necessario rēdat in illud obiectū. 7 qd qd
sit de volūtatē creata beata: 7 de p̄fectō
ne eius supernaturali qua tendit in ob
iectum illud. tñ diceret q̄ volūtas viato
ris simplr contingēter tendit in illud. et
etiā quādo est in vniuersali apprehensū
qz illa apprehensio nō est ratio determi
nandi voluntatē ad necessario volendū
illō. nec ipsa volūtas necessario se deter
minat illo posito: sicut nec necessario cō
tinuat illud positū. vt tactū est in 2° rō
ne. tñ ista posset cōcedi q̄ volūtas non
potest resilire ab obiecto siue nolle obie
iectū in quo nō ostendit aliqua rō mali
nec aliquis defectus boni. qz sicut bonū
est obiectū huius acti q̄ est velle ita ma
lum vel defectus boni qd p̄ malo repu
tatur ē obiectū huius acti q̄ est nolle. 7 nō
sequit vltra nō potest nolle hoc. igit ne
cessario vult hoc. qz pōt hoc obiectū ne
qz nolle neqz velle. vt tactū est supra per
tractādo illā autētem p̄ retractationū.

Adtra hoc pōt argui sic. si nō potest
nolle hoc obiectū hoc ideo est qz habet
in se aliquid cui repugnat illud nolle. ta
le autē repugnās nō potest esse nisi actu
velle illud obiectū. igit illud necessario
sibi inest. Maior pbat^{ur}. quia si vnū
impossibilitū repugnat: alterū neces

fario inest. Minor probatur. quia nulla inclinatio ad volendum habitualis vel aptitudinalis repugnat illi nolle actu ali. quia cum vno actu potest stare possibilitas vel aptitudo ad oppositū actū. Hic potest dici qd illud repugnans actui nolendi finem est ipsamet potentia volūtatis. quia ipsa nō potest habere velle nisi respectu obiecti volibilis. vel nolle nisi respectu obiecti nolibilis. quia nulum aliud velle vel nolle est possibile fieri. finis autē nō habet rōnem nobilis. quia nec maliciā nec defectum boni. unde hoc quod est nolle finem includit contradictionē sicut videre sonum. Sicut vult Aug. in enche. 63. Sic enim beati esse volumus: ut miseri esse non solum nolumus. sed nequaquā velle possumus. Sicut igitur repugnat ipsi actui volēdi tendere in miseriam. ita videtur repugnare actui nolēdi tendere in beatitudinem. vel forte magis. quia non ita caret miseria omni rōne volibilis sicut beatitudo rōne nolibilis. Ad scōdam probationē. illud simile phī de fine et principio debet intelligi quo ad duo. scilicet quo ad ordinē obiectōrum intelligibilium et obiectōrum volibilium: et etiā quo ad ordinē quē hñt respectu potentiarū ordinate tendētium in ipsa. Intelligo sic primū. qd sicut est ordo in veritate inter principium et conclusionem que habet veritatē participatam a principio: sic est ordo inter finem et ens ad finem in bonitate siue appetibilitate. quia ens ad finem habet bonitatem participatam respectu finis. Et ex hoc sequitur 2^m. scilicet qd sicut intellectus ordinate tendēs in illa vera. ppter principium assentit conclusioni: sic voluntas ordinate tendēs in illud quod est ad finem tendit in ipsum ppter finem. Sed non est simile hinc inde comparando ad potentias istas ut absolute operātes. quia tūc nō posset aliqua voluntas velle illud quod est ad finem nisi vtendo. scilicet volendo ipsum ppter finem. Cum tamē dicit Aug. 83.

q. q. 30. qd peruersitas voluntatis est in vtendo fruendis et fruendo vtendis. Ex quo habetur qd voluntas potest obiecto vtendo frui. nō sic autē potest intellectus verum scibile intelligere tanq̃ principium scilicet tanq̃ euidens ex terminis. et ratio differētie est. quia intellectus mouetur ab obiecto naturali necessitate. voluntas autem libere se mouet. patet etiā in alijs qd nō est similis necessitas hinc inde. quia per principium necessario scitur conclusio. non sic per bonitatē finis necessario appetitur illud quod est ad finem. Ad tertiā probationē maior potest simpliciter negari. quia si voluntas nihil necessario vult nō oportet qd rōne cuius vult alia necessario velit. sed qd illud contingēter velit sufficit ad volendū alia eo modo quo vult ea. Aliiter potest dici qd maior potest habere duplicē intellectū. vñ tale illud cuius participatione vult alia tanq̃ participatione obiecti voliti: illud magis vel prius vult. Aliū talē. cuius participatione in entitate vult alia que participant entitatē illud prius vult. p̃mus intellectus videtur esse verus sed nō scōs. quia et si color quē video participet entitatem suam a p̃mo ente: et visibilitate a p̃mo visibili. nō tamē color visus requirit p̃mū ens vel p̃mū visibile prius videri. quia nō videt participatione eius ut visū. sed ut entis vel visibilis. et tantū in isto 2° intellectu est minor vera sicut et illa probatio adducta tantum probat qd illud sit bonum: vel volibile participatione p̃mi volibilis. nō autē qd hoc precise sit volitum participatione illius p̃mi ut voliti. De isto igitur articulo quicquid sit de voluntate creata beata: verum. scilicet per aliquid supernaturale necessitetur ad volendum vltimum finem vel non: saltem probabiliter potest dici qd non omnis voluntas creata necessitetur ex natura sua ad volendum finem. nō solū absolute: quod manifestū est. sed nec posita apprehensioe obscura

alius obiecti sicut modo apprehēdimus: h^o salte certum videtur q^d voluntas diuina necessitatur simpliciter ad volendū bonitatē ppriam. Et si querat an necessario velit aliquod aliud obiectū ab eo posset dici q^d exclusa necessitate coactionis de qua non est sermo potest intelligi vna necessitas immutabilitatis que excludit posse oppositum succedere ei q^d inest. Alia est necessitas omnimoda de inuoluntatis siue determinationis que nō solum excludit oppositum posse succedere isti: sed omnino excludit ipsum posse inesse. loquendo de sola prima necessitate. de^o necessario vult quicquid vult quia non potest succedere oppositum ei quod inest neq^{ue} ex parte actus neq^{ue} obiecti. quia hoc nō posset esse sine aliqua mutatione in deo: cum obiectum eē volitum non ponit aliquid extra ipm deū et non potest de non volito fieri volitū. vel econuerso quin sit mutatio in aliq^{uo} non enim est transitus a contradictorio in contradictoriū nullo aliter se habēte quia tunc nō esset ratio quare illud contradictoriū magis esset verum modo q^{uam} prius. et quare illud falsū. Sed de secunda necessitate posset dici q^d licet necessario voluntas diuina habeat actū complacentie respectu cuiuscunq^{ue} intelligibilis. in quantum in illo ostenditur quedam participatio bonitatis proprie tamen non necessario vult quodcunq^{ue} creatum volitione efficaci siue determinatione illius ad existendum. immo sic vult contingenter creaturam fore. sicut contingenter eam causat. quia si necessario hac secunda necessitate vellet eaz fore necessario etiam necessitate inuitabilitatis eam causaret: saltem pro tunc pro quando vult eam fore.

De secundo articulo

lo principali dico q^d cum necessitate ad volendum stat libertas in voluntate. h^o

probat^{ur} primo per auctoritates. p^{ri}ma est Aug^{ustinus}. in enche. que dicta est supra. Sic enim oportebat prius fieri hominem vt bene posset velle et male nec gratia vel frustra si bene: nec impune si male. hoc est in statu illo primo meretur: vel demeretur. Et sequitur. Postea vero si erit: vt male velle non possit. nec ideo libero carebit arbitrio: multo quippe liberius erit arbitrium quod omnino non poterit seruire peccato. et ibidē q^{uasi} pro p^{ro}batione. neq^{ue} culpanda est voluntas: aut voluntas non est: aut libera dicenda non est. qua beati sic esse volumus vt esse miseri non solum volumus sed nequaquā velle possumus. sicut igitur anima nostra nunc habet nolle infelicitatem. ita tunc nolle iniquitatem semp habitura est. Item Anf. de libe. arbi. c. p^{ri}mo. Qui sic habet quod decet et expectat vt hoc amittere nequeat liberior est q^{uam} ille qui sic habet hoc ipsum vt possit perdere. Et ex hoc cōcludit. liberior igitur est voluntas que a rectitudine declinare nequit. Idem probatur per rationem: et primo quia ita est. nam ex p^{re}cedente articulo habetur q^d voluntas diuina necessario vult bonitatem suam. et tamen in volendo eam est libera. igit^{ur} et cō. probatio minoris. quia potētia operans circa vnum obiectum non absolute licet in ordine ad aliud eadem est operatiua circa vtrunq^{ue} obiectum. sicut arguit p^{ri}us in 2° de anima. q^d illa potentia qua cognoscimus differentiam vni^{us} obiecti ab alio obiecto ipsa nata est cognoscere vtrunq^{ue} obiectum in se. sicut ipse arguit ibi de sensu cōmuni. nunc autem voluntas ipsa diuina refert ad finē alia obiecta que sunt volibilia p^{ro}p^{ter} finem. igit^{ur} ipsa sub eadē rōne potentie est operatiua circa vtrūq^{ue}. sed circa illud q^{uod} est ad finem libere operatur. p^{er} q^{uod} cōtingenter vult illa et contingētia in agendo reducitur ad p^{ri}mu^m nō naturaliter

actuum sed libere. igitur ipsa sub ratione
 potentie libere vult bonitatem suam.
Preterea. 2° pbatur idem ppter quid
 7 pmo sic. actio circa finem vltimum est
 actio perfectissima. 7 in tali actione fir-
 mitas in agendo est perfectionis. igitur
 necessitas in ea non tollit. sed magis po-
 nit illud quod est pfectionis cuiusmodi
 est libertas. **P**reterea pditio intrinse-
 ca ipsius potentie vel absolute vl in or-
 dine ad actum pfectum non spugnat p-
 fectioni in operando. nūc autem libertas
 vel est pditio intrinseca voluntatis abso-
 lute vel in ordine ad actum volendi. igitur
 ipsa libertas potest stare cum condi-
 tione perfecta possibili in operando. ta-
 lis conditio est necessitas specialiter vbi
 ipsa est possibilis. est enim semp possibi-
 lis vbi neutrum extremum requirit cō-
 tingentiam in operatione que est media
 inter extrema. sic est in pposito. sicut p-
 batum est in precedenti articulo. **S**i
 queras. quomodo stat libertas cum ne-
 cessitate. **R.** fm phm. 4° metha. nō est
 querenda ratio eorum quoz non ē rō.
 demonstrationis enim pncipiū non ē de-
 monstratio. ita dico hic. q sicut ista est
 immediata 7 necessaria voluntas diuī-
 na vult bonitatem diuinā: nec est alia
 ratio. nisi quia hec est talis voluntas: 7
 illa talis bonitas. sic voluntas diuina cō-
 tingenter vult bonitatem seu existentia
 alterius. 7 hoc quia est talis voluntas 7
 illud est tale bonum nisi addamus gnā-
 liter vnum breue. q voluntas infinita ne-
 cessario habet actum circa obiectū infī-
 nitum buia hoc ē pfectionis: 7 pari rōe
 nō necessario habet actū circa obiectū
 finitum. quia hoc esset impfectionis nā
 impfectionis est necessario determinari
 ad posterius 7 pfectionis requisite ē sic
 determinari ad prius. 7 pfectionis con-
 comitantis ad illud quod est simul na-
 tura. **C**onfirmatur illud. quia nō est
 eadem diuisio in principium naturale
 7 liberum. 7 in principium necessario a

ctuum 7 contingenter. aliquod. n. pōe
 contingenter agere quia potest impedi-
 ri. igitur pari ratione possibile est aliqō
 liberum stante libertate necessario age-
 re: Sed semper est dubium in quo stat
 per se ratio libertatis. siue. n. dicatur q
 stat in indeterminatōe ad agendū siue
 in dñatione respectu actus. neutrum. n.
 videtur posse saluari. **H**ic diceret q
 cum dicitur voluntatem necessario vel-
 le necessitas potest determinare actū vo-
 lendi vt terminatur ad obiectum. 7 sic
 est veruz manifestum intelligendo bō
 nitate diuina que sola est p prius 7 per
 se obiectum. alia aut non sunt p se obie-
 cta p prius. ideo non necessario vult illa.
 aut potest necessitas determinare actū
 vt egreditur a voluntate. Et hoc potest
 intelligi dupliciter. vno modo vt sit ne-
 cessitas p reia ad voluntatem. 7 volun-
 tas intelligatur cadere sub necessitate tā
 quā impellēte in actum 7 figente in actu
 si sic esset voluntas ageretur 7 nō agerz
 nec staret in tali actu libertas. Alio mō
 potest intelligi necessitas p comitans: ita
 q ipsa intelligatur cadere sub voluntate
 sic q voluntas ppter firmitatem liberta-
 tis sue sibi ipsi necessitatem imponit in
 eliciendo actum 7 in pseuerando siue fi-
 gendo se in actum. inspiratione p comi-
 tatur necessitas nature. quia vis quedā
 nature pmo. mō dicte. i. essentie siue na-
 ture 2° modo dicte. i. pncipiū naturalis
 pductiui similis. talis. n. afficit volun-
 tati in cōicando naturaz spiritui sancto.
Est igitur ordo quadruplicis necessita-
 tis. pma qua deus necessario viuūt. 2^a
 qua necessario intelligit. 3^a qua neces-
 sario spirat. 4^a qua necessario diligit
 se. **I**n quo igitur est libertas volendi
 R. quia delectabiliter 7 eligibiliter eli-
 cit actum 7 pmanet in actu. **C**ontra
 fm Ric. gloriōsus est quod fm naturaz
 habetur q quod aliter habetur. **R.** q
 ex necessitate nature habetur velle. non
 necessitate tamen nature. habet obiectū

quia esset contradictio: igitur in ista propositio-
ne que est de dicto deum se velle esse neces-
sarium. patet distinctio quod necessitas po-
test determinare actum volendi sic vel sic.
scilicet absolute vel cum respectu ad obiectum
sed non eque apparet in ista. deus vult ne-
cessario que est de re. tamen eadem veritas
est communis quod necessitate nature habet
actus. sed non vult obiectum necessitate
nature.

De tertio principa

li dicunt. quod in aliquo actu voluntatis diu-
ine scilicet in actu spirandi. scilicet est aliquo modo
necessitas naturalis. sic intelligendo volun-
tas ut est simpliciter voluntas non est prin-
cipium elicitiuum actus notionalis quo
produciatur simile in forma ipsi producti.
quia tunc in quocumque esset: esset principium
elicitiuum actus quo produceretur simile in
forma quod falsum est in creaturis.

Sed voluntas ut est in natura diuina: et ut
sic per illam habet quandam naturalitatem
ad produciendum actum notionalem. sic
est principium elicitiuum actus notionalis
Ex hoc enim quod fundatur in natura diui-
na siue in essentia habet sibi annexam
quandam vim nature. et sic quandam ne-
cessitatem naturalem ab ista naturalitate si-
ue ut naturali annexa voluntati contra-
bit. et sic est principium elicitiuum actus
notionalis. licet enim in actu voluntatis
ut ordinatur in summum amatum ab ip-
sa sola voluntate ratione qua est libera
sit necessitas immutabilitatis tamen in quo-
tum actio voluntatis ordinatur in amorem
productum tendentem in amatum termina-
liter sic ab illa naturalitate annexa vo-
luntati procedit necessitas immutabili-
tatis circa solum actum notionalem eli-
citum a voluntate vel potius ab ipsa li-
bertate voluntatis ut ei talis naturalitas
est annexa. Addit ad hoc quod illa natura-
litas in voluntate: nullo modo preuenit
eius libertatem. nec est ratio elicitiua
actus notionalis. hoc. n. esset omnino co-

tra eius libertatem. sed potius est secun-
daria et annexa libertati. ut aliquid quo
assistenti voluntati. voluntas ipsa ex vi
quod habet ex eo quod est voluntas et libera potest
elicere actum suum notionalem quem si-
ne illo assistente elicere omnino non pos-
set. Sunt igitur aliter et aliter iste pro-
positiones in diuinis necessarie. deus neces-
sario viuunt. quia necessitate nature. de-
necessario intelligit. quia necessitate in-
telligibilis determinantis intellectum ad
hoc: ubi est aliqua diuersitas rationis de-
necessario spirat. scilicet. quia necessitate na-
turali non preueniente sed concomitante
deus necessario amat se. necessitate con-
sequente infinitatem libertatis absque a-
liqua necessitate nature. Contra istud
non videtur quod illud quod fundatur in aliquo
possit habere rationem aliquam necessita-
tis ulteriozem ultra illud in quo funda-
tur. nec etiam quod fundatum posset habere
duplicem rationem necessitatis. et illud
in quo fundatur tamen unicam. quia tunc
circumscribitur per impossibile vel possibi-
le illa unica ratione necessitatis in funda-
mento adhuc remaneret alia ratio neces-
sitatis in fundato. et ita illud fundamen-
tum remaneret necessarium. et tamen
non remaneret necessitas fundamenti.
nunc autem secundum istos actus notionales
fundatur in actu essentiali. et secundum omnes
actus esenciales aliquo modo sunt potest
igitur non potest esse quod in actu essentiali
quo deus diligit se sit tamen unica necessitas
et ex unica ratione necessitatis scilicet ex in-
finitate libertatis. et tamen quod in actu spi-
randi sit cum hoc alia ratio necessitatis
scilicet naturalis. Preterea. sicut memo-
ria perfecta in supposito preueniente est prin-
cipium perfectum produciendi verbum p-
fectum. sic videtur quod voluntas perfecta
in supposito vel suppositis preuenientibus
sit perfectus principium produciendi amo-
rem perfectum. sicut igitur memoria in pa-
tre est principium gignendi filium sic vo-
luntas in patre et filio est principium spiran-

di spiritū sanctū. nec videtur ultra ratio nem perfecte memorie vel perfecte volū tatis coassistencia alicuius esse necessa ria. sic q̄ illa nō assistente nō posset vo luntas in actum spirandi ⁊ memoria i actum dicendi. Si intelligeret assiste tiam esse vt obiecti ad potentiam: forte illa requiritur tam in memoria q̄ in vo luntate ⁊ magis forte ad hoc vt p̄ actū ꝓmunicetur natura q̄ ad hoc c vt actus sit necessarius. quia principioꝝ illorum scz obiecti ⁊ potentie vtrunq; per se ē ra tio ꝓprie necessitatis in eliciendo actuz suum vt suus est. sed forte non vtrunq; per se est ratio pfecta consubstantialitatē termini ad ip̄m ꝓducens. ⁊ tunc veruz esset q̄ nō requiritur talis assistencia ad actum effecialem. quia licet ibi requira tur obiectum nō tamē vt ꝓcipium cō municadi suam ꝓprietatem perfectionem.

De isto articulo potest dici q̄ non est hic difficultas accipiēdo naturam extē siue ꝓut extēdit se ad om̄e ens. sic. n. di cimus naturam volūtatē immo exten dendo ad nō ens dicimus naturam ne gationis. Sic enī extēsiue loquendo necessitas i ente quocunq; posset dici ne cessitas naturalis. ⁊ tūc cum volūtas sal tem diuina ex sua perfecta libertate habe at necessario aliquod velle. ista necessi tas perfecte libertati potest dici isto mo do necessitas naturalis. Sed difficultas nō est nisi accipiēdo naturam magis stricte: ꝓut scz natura ⁊ libertas sūt ꝓprie differētie agentis vel ꝓcipij agendi quomodo loquitur ꝓhys 2° ꝓhysicoꝝ. Vbi diuidit causam actiuam i naturam ⁊ ꝓpositum. Forum iquit que sūt ꝓprie hoc. i. ꝓpter finem cuiusmodi sūt omia que sūt a per se causa: alia quidem fin ꝓpositum alia vero nō fin ꝓpositum. ⁊ paulo post sūt autem ꝓpter hoc que cūq; ab intellectu vtiq; agūtur. ⁊ quecū q; a natura. ⁊ reducit ad istas duas cau sas per se duas causas per accidēs. scz ca sum ⁊ fortunam. De hac distinctōe loq̄

9°. metha. c. 4°. distinguens modū quō potentie actiue ratiōales ⁊ irratiōales di uersimode exēit in actus suos tales in quit scz irratiōales potētias necesse ē quā do actiuum ⁊ passiū appropinquātur hoc quidem facere. illud autem pati. il las vero scz ratiōales nō necesse est sup ple hoc facere ⁊ illud pati. de hac distin ctione loquitur Aug. 5°. de ciuit. c. 9° est causa fortuita. est naturalis: est volūta ria ⁊ declarat ibi membra. Ista diuī sio ꝓncipij actiui diuersis nomib; exp mitur nō solum apud diuersos: scz etiaꝝ apud Arist. vt patet ex 2° ꝓhysicoꝝ. vbi ꝓmisit fin ꝓpositum ⁊ nō fin ꝓpositū ⁊ subdit ab intellectu. ⁊ a natura. ⁊ in 9° metha^o. ratiōales ⁊ irratiōales potētias. per ista tria nō fin ꝓpositum ⁊ a natura ⁊ potētie irratiōalis intelligit ꝓncipium actiū quod communiter dicimus na turam. per alia tria intelligit illud aliud ꝓncipium actiuum i quo concurrūt re spectu actus extrinseci ⁊ intellectus ⁊ vo lūtas. sed vtrūq; istorum per se acceptū habet suū ꝓprium modū ꝓncipiandi: intellectus quidē per modū nature. vñ ad suū ꝓprium actum compatas natura ē sicut filius in diuinis ꝓducitur per mo dum nature. licet eius ꝓncipium ꝓduc tium sit memoria. volūtas autē semper habet suum modum causadi ꝓprie scz libere. ⁊ ideo quādo concurrat cū intelle ctu vt in ꝓductōe artificialium totū di citur ꝓduci libere ⁊ a ꝓposito. quia ꝓ positum est ꝓncipale ⁊ immediatum ꝓn cipium illius ꝓductionis extrinsecē. si autem quādoq; concurrat potētia na turaliter actiua cum ipsa volūtatē. sic ē de potētis inferioribus quib; vtimur ad agendū licet actio ꝓprie vt est hu lus ꝓncipij sit per modum nature. ta men quia totum subiacet volūtatē. tō li bere vtimur ⁊ dicimur libere agē a ꝓncipali agēte. ⁊ hoc modo loquit. 9°. me tha^o. vbi vult q̄ ultra intellectum req̄ritur aliquod determinans vt appetitus.

alioquin simul faceret contraria. nam ipsa scientia simul contraria ostendit. et ipsa quantum est ex parte sui esset principium per modum nature. et necessario quantum est ex parte sui causaret quodlibet respectu cuius est in potentia. Ille inquit contrario rum quare simul faceret contraria. hoc est impossibile. necessarium est igitur alterum adesse quod propositum est. hoc est determinans ad unum oppositorum. et subdit: dico autem hoc appetitum etc. Ad propositum dico: quod licet aliquod principium posset currere in agendo cum voluntate puta secundum aliquos obiectum. secundum aliquos intellectus. et illud currere quantum est ex se sit naturaliter actuum. tamen voluntas per se loquendo nunquam est principium actuum naturaliter. quia esse naturaliter actuum ut esse libere actuum sunt prime differentie principii actui. et voluntas unde voluntas est principium actuum libere. non magis igitur potest voluntas esse naturaliter activa: quam natura ut est principium distinctum contra voluntatem potest esse libere activa. Sed querit unde est quod voluntas licet necessario agat non tamen naturaliter agit. cum non possit natura magis esse determinata ad agendum. quam quod sit necessitata ad agere. Rideo. omne agens naturale. vel est omnino primum vel si est posterius erit ab aliquo priore naturaliter determinatum ad agendum. voluntas nunquam potest esse agens omnino primum: sed nec potest esse determinata naturaliter ab aliquo agente superiore. quia ipsamet est tale actuum quod seipsam determinat in agendo. sic intelligendo quod si voluntas aliquid necessario velit: puta a non tamen illud velle causatur naturaliter a causante voluntate etiam si naturaliter causaret voluntatem. sed posito actu primo quo voluntas est voluntas si ipsa sibi relinqueretur posset contingenter habere vel non habere hoc velle. tamen seipsam determinaret ad hoc velle

Quando igitur dicitur quod naturale principium non potest magis determinari quam quod necessitetur. Respondeo. licet necessarium sit summe determinatum: quo ad exclusionem determinationis ad utrumlibet. tamen aliquod necessarium aliquo modo est magis determinatum quam aliud sicut ignem esse calidum. vel celum esse rotundum est determinatum a causante vel dante simul esse celi et rotunditatem sed graue est determinatum ad descensum non habito actu descendendi ab ipso gnante sed tamen habito ab ipso primo naturaliter determinato ad descendendum. voluntas contra si necessario vult aliquid non sic est determinata a causante ad aliud velle: sicut graue ad descensum. sed tantum a causante habet principium determinatum suum ad hoc velle. Si autem queratur quare si descensus causatur a gravitate intrinseca tunc graue mouet se: quare igitur non libere eque sicut voluntas. sed ad illud velle: respectu cuius ipsa voluntas est ratio necessaria causandi. Respondeo illa causatio gravitatis est naturalis ista libera. quia hoc est hoc et illud est illud. Breuiter igitur posset dici. quod esse forme et modus essendi agere et modus agendi sunt immediata ideo sicut non est alia ratio: quare hoc habet talem modum essendi nisi quia est tale ens. sic non est aliqua ratio quare hoc habet talem modum agendi. puta libere vel necessario. nisi quia est tale principium actuum scilicet liberum vel necessarium. Ad argumentum in contrarium dictum potest. quod intentio augusti. est ibi arguere contra Ciceronem qui negauit prescientiam dei ne ex illa prescientia concessa oporteret eum negare liberum arbitrium nostrum. Augustinus autem docet qualiter prescientia dei et liberum arbitrium simul stant sic arguendo. Si inquit deo certus est ordo causarum. quod concessit ipse Cicerone. subdit Augustinus. Et ipse quippe

nostre voluntates in causarum ordine sunt quoniam humane voluntates humanorum operum cause sunt. atque ita qui omnes rerum causas presciuit profecto in eis causis etiam nostras voluntates ignorare non potuit. **Et post.** quomodo igitur ordo causarum prescienti deo certus id efficit ut nihil in nostra sit voluntate cum in ipsarum causarum ordine magnum habeant locum nostre voluntates. Etiam in sequenti. c. non propterea nihil in nostra voluntate est: quia deus presciuit quid futurum esset in nostra voluntate. non enim nihil presciuit sed aliquid. et illo presciente est aliquid in nostra voluntate. Respondendo autem vult ostendere quomodo simul stant necessitas illa quam in prescito requirit prescientia: et tamen quod prescitur sit in nostra potestate. hoc quidem non esset verum si esset ibi necessitas violentie: qua autem etiam si nolimus efficit quod potest. sic est necessitas mortis. sed si est necessitas qualiscunque de qua solemus dicere. necesse est ut ita sit aliquid: vel ut ita fiat aliquid non oportet timere quod talis necessitas si ponatur in actu nostro prescito nobis auferat libertatem. quia ista necessitas prescientie vel presciti ut presciti. et si sit necessitas immutabilitatis: non est tamen simpliciter necessitas inevitabilitatis sive omnimode determinationis. sed tantum inevitabile ex suppositione ista quod illud est iam prescitur. **Et ad ostendendum** quod non qualiscunque necessitas tollit libertatem subdit illud ex quo argutum est. neque et vitam dei et prescientiam etiam si precise dixisset et prescientiam facile esset videre qualiter illam non ponimus sub necessitate que repugnet libertati. quia libere et contingenter prescit hoc. licet supposito quod prescitur immutabiliter prescitur. **Et eodem modo est de actu meo prescito.** quod licet sit immutabiliter prescitus tamen contingenter ex parte dei prescientis. et similiter relinquitur contingentia ex parte mei exequentis. Sed difficilius

est quod addit vitam et prescientiam. **Sed** ibi potest esse duplex responsio. una quod vita accipitur ibi pro actu beatifico. si autem accipitur vita Job. 17. Hec est vita eterna ut cognoscat te. et sicut loquitur philosophus. 12. metha. intellectus actus est vita. et pari ratione actus voluntatis est vita. vita ista non cadit sub necessitate excludente libertatem etiam in deo. si intelligatur vita pro vita naturali illius deitatis non debet intelligi de illa vita secundum se accepta: sed de ipsa ut a voluntate diuina acceptata. potest autem esse aliquid bene in se necessarium et necessitate repugnante libertati quantumvis tamen sit libere immo contingenter acceptatum. **Exemplum.** Si quis voluntarie se precipitat et semper in cadendo illud velle continuat necessario quidem cadit necessitate gravitatis naturalis. et tamen libere vult illum casum. ita deus licet necessario vivat vita naturali et hoc tali necessitate que excludit omnem libertatem tamen vult libere se vivere tali vita. igitur vitam dei non ponimus sub necessitate intelligendo vitam ut a deo libera voluntate dilectam.

Deinde queritur. Utrum actus dilectionis naturalis: et actus dilectionis meritorie sint eiusdem speciei. Arguitur quod non. quia illi actus differunt specie qui eliciuntur a principijs diversis specie. isti actus sunt huiusmodi. igitur etiam. Probatio maioris. non est minor differentia in principijs quam in principijs imo maior. Probatio minoris. actus dilectionis naturalis elicitur a voluntate propria actione naturali ipsius. Actus autem dilectionis meritorie elicitur mediante habitu supernaturali puta charitate. naturale autem et supernaturale differunt specie.

Contra. differentia specifica actuum precipue accipitur ex parte obiectis. nunc autem idem est per se obiectum dilectionis

naturalis et meritorie. quia deus sibi ratione summi boni utroque actu diligitur.

Hic primo videndum est quid intelligendum sit per dilectionem naturalem.

2º quid per dilectionem meritoriam.

3º ex his inferat veritas quesita.

De primo non in

telligitur hic dilectio naturalis illa inclinatō nature ad bonū que est coeua ipsi nature. immo forte non aliud ab ipsa natura. quia queritur de actu elicito dilectionis naturalis. illa autem inclinatio non est actus elicitus. et pro tanto posset dici dilectio habitualis. quia assimilatur habitui in hoc quod est precedens actum et permanens sine actu. **Actus** autem dilectionis naturalis de quo queritur posset uno modo intelligi actus elicitus secundum illam inclinationem naturalem. puta quoniam mens actu diligit se. vel actu vult sibi commodum. **Alio** modo posset intelligi actus naturalis dilectionis. distinguendo contra supernaturalem ille. scilicet quem voluntas ex se ipsa actu naturali potest habere. licet non sit secundum inclinationem naturalem. sicut voluntas ex se ipsa potest habere actum viciosum tamen ille actus est preter naturam vel contra naturam. secundum Damascenum. hoc 2º modo magis videtur intelligi. in quo. quia sic procedit primum argumentum. tamen primo modo intelligendo dilectionem naturalem illa forte continetur sub dilectione naturali. 2º modo accepta. saltem ut in pluribus. quia plures actus dilectionis ad quos naturaliter inclinamur possumus potestate naturali elicere licet non omnes. quia ad perfectissimum circa ultimum finem est inclinatio naturalis licet ad illum non possit natura attingere ex se.

De secundo dico

quod actus meritorius est actus deo specialiter acceptus tanquam. scilicet dignus premio reddendo pro illo actu. specialiter dixi.

quia omnia acceptat acceptatione generali diligendo ea secundum bonitatem suam et ordinando ea ad seipsum ut ad finem sed actum meritorium specialiter acceptat in ordine ad aliquod bonum iuste reddendum pro eo. meritorium igitur addit supra actum duplicem relationem. unam ad voluntatem ut acceptantem. et aliam ad illud bonum ad quod voluntas acceptans illud ordinat. et huic respectui 2º similis est illa que importatur in hoc quod est utriusque. utriusque enim est obiectum volitum ordinare ad aliud ut ad finem. sic voluntas apud quam meretur quis actus istum meritorium ordinat ad aliud ut ad premium. Neutra autem relatio importata per meritorium est realis. quia non competit actui ex natura alicuius realis in actu. sed tantum per actum voluntatis quo actus acceptatur. **Non** solum enim intellectus potest comparare obiectum aliqua proportionem que non est ex natura rei. sed etiam voluntas potest hoc acceptando. sicut intellectus cognoscendo et forte posse comparare obiectum comparationem que non est ex natura obiecti preter illis potestatem per rationem communem in eis scilicet propter immunitatem earum. **Et** si queramus de comparatione causata in obiectu per actum voluntatis an sit relatio rationis potest dici quod stricte accipiendo relationem rationis. scilicet per habitudinem causata in obiecto per actum perit rationalis per essentiam. scilicet intellectus non est relatio rationis. quia comparatio ista immediate causatur per voluntatem sic ipsa immediate habet actum proportionem. et tunc sequitur quod sic stricte accipiendo relationem rationis non omnis relatio est realis vel rationis. sed est 3º scilicet relatio voluntatis comparantis. **Alio** modo potest intelligi relatio rationis per quicumque proportionem facta per actum perit rationalis siue per essentiam siue per participationem. et sic ista potest dici relatio rationis. **Alter** meritorium notat siue quasi per exigat in actu duplicem habitudinem eius quod ad duplex principium una est ad voluntatem ut libere elicentem

vel impātem actū. nihil. n. acceptat ut meritorius nisi sit libere in potestate opantis. imo illud qd est cōe ad meritū r demeritū qd potest intelligi per hoc qd est imputabile reqrit istam habitudinē ad voluntatem ut in ptate sua hñtē actū nihil. n. imputat alicui nec ut pmiabile nec ut pūibile. nisi sit in potestate ei: nec per psequēs ut laudabile vel vitupabile laus. n. quodāmodo premium ē. vitupium quidē pena. Alia hitudo reqrit ipsius actus ad formam supnālem q accēptatur ipa psona vel potētia opans que ponit esse grā vel charitas. non. n. actus alicui acceptat ut dignus premio nisi psona opans sit accepta. fm illō Gen. 4. Respexit deus ad Abel r ad munera eius ad Abel q ad munera. quia nō placet oblatio nō dilecti. Unde scquit ibi ad Layn vero r ad munera eius non respexit. Sed qlis requirit hitudo actus ad charitatem ad hoc ut sit meritorius dubium est. vñ. n. q sufficit charitatem inēē ipi opanti. qz ex quo fm charitatem est speāliter dilectus actus eius speāliter acceptabit. sicut videmus q supplicatio vnus apud aliqū acceptatur r alterius non. licet inter eos nō sit dñā in aliquo quod sit pncipiū actiū respectu actus supplicandi. sed tñ in hoc est dñā p iste est speāliter dilectus ab illo qui rogat r iste non. Sed ptra h° arguitur. quia habens charitatē pōt peccare venialiter. Dicit q ille actus nō est acceptabilis qz habet aliqd repugnans. sed ad h° q actus aliqs nō hñs aliqd tale repugnans acceptet. sufficit solum pncipium acceptationis psonē. Qōtra h videt esse q ab hñte charitatem pōt aliquis actus indifferēs elici. qz nō appaēt repugnantiā q aliqū actū eliciat. non ordinans actualiter ad finem vltimum vlt virtualiter hoc est virtute alicuius actus immediate ordinati ad illum. ille igitur non est meritorius. nec tamen est peccatum: quia nullo precepto astringit quis

actualiter omēs actū suum ordinare in deum vel virtualiter modo predicto. Potest igitur dici q ad hoc q actus sit meritorius non sufficit q habeat secum charitatem inexistentē psonē. sed vltra hoc requirit q fm inclinationem charitatis inexistentis actus eliciatur. deus. n. qui se solum ppter se ipm diligit potest aliquā formā deformem dare creature quam habēs spāliter diligatur. r opus eius ad quod ipsa inclinat p qto sit fm ipsius inclinationem speāliter acceptetur.

De tertio principa

li pōt dici. q actus dilectionis natural r meritorie nō differūt specie. r hoc loquendo de per se differentia quā importat p se ratio naturalis. r rō meritorie nō autem p accidens de dñā scz aliqua pcomitante. puta dñā obiectoz vel ali qua tali. intelligendo etiam de differentia actus specifica in esse natura. Nec pclusio sic intellecta. pbatur sic. qz forma absoluta: nō distinguitur specie ab alia per solam relationem. sed p aliquā dñā absolutam eiusdem generis: fm illud in pdicamentis. diuersoz generoz r nō sbalternatim positoz diuerse sunt species r dñe. Absolutum igit non distinguitur specificē per aliquod respectiū actus autem dilectionis est forma absoluta ut habitum ē pus in quadam questione de hoc mota. meritorium autem ut iam dictū est nō importat nisi respectum. igit rē. Si istius ratiois altera premissaz negaret saltem ambe iste videntur verē. q nō est distinctio specifica relata re per solū respectū rationis vel nō realem. nunc autem meritorium ut dictū est nō importat formaliter nisi respectū vel respectus r non reales: puta ad voluntatem acceptantem. r ad premiū in ordine ad illud ad quod acceptatur. Diceretur q rñ iste rationes pcludant: q non distinguitur actus ab actu in ge

nere nature. tamen distingui potest i genere moris. quia illa distinctio fit p respectus cum circumstantie formaliter dicant respectus. et forte aliqui dicunt respectus non reales sicut videt de circumstantia finis. nam q aliquis velit hunc actum ppter hunc finem non videt dicere in actu nisi relationem voluti. et per actum voluntatis ad talem finem relati. **Contra** hoc illud quod est proprium potentiale ad formam specificam non distinguitur specificice ab ipsa specie. quia ipsum ut est potentiale non est complete in aliqua specie. nunc autem actus naturalis ut hic loquimur est proprium potentiale. respectu illius quod dicitur actus meritorius. quia actus sub illa ratione consideratus sub qua est in potentestate naturali voluntatis capax est ordinis illius quem importat meritorius. **Exemplum** huius. Si animal esset tantum constitutum per formam animalem et non per formam specificam sub animali. illud non esset distinctum specie ab aliqua specie sub animali. quia esset proprium potentiale respectu forme specificice. ita est de natura actus copata ad illas conditiones quas importat meritorium. **Diceret** q tunc actus moralis posset dici distingui specie a meritorio in specie moris. quia iste actus est in specie virtutis moralis. actus autem meritorius est in specie alterius virtutis puta super naturalis. Iste autem virtutes differunt specificice. igitur et actus differunt specie in genere moris et tamen ille qui est actus virtutis moralis est actus naturalis sic intelligendo q in naturali potentestate voluntatis. quia actus virtutis moralis non excedit totam potentestatem illam. **Respondeo.** actus qui est complete circumstantiatus finem virtutem moralem est potentiale respectu virtutis quam dicit meritorium. immo est immediatius potentiale q actus naturalis. naturalis hoc est nature nude ut presupponit virtuti morali. Est. n. rationabile ut actus mere naturalis prius recipiat perfectionem illam que non

transcendit totam facultatem nature. cuius modi perfectio est finem virtutem moralem et ulterius illa habita recipiat perfectionem simpliciter supernaturalem. Non solum igitur de actu mere naturali ut. s. potest est perfectione moralis. sed etiam de actu perfecte morali concludit ratio prius facta scilicet q potentiale non distinguitur specificice ab illo respectu cuius est potentiale. quia sub illa maiore potest accipi minus. vera. non solum de actu mere naturali: sed de actu morali. **Et cum** arguitur q virtus moralis differt specie a charitate igitur actus differt specie ab actu in genere moris. contra non valet quando sunt virtutes subordinatae. licet. n. de virtutibus disparatis videret q earum esset actus distincti specie saltem in esse moris. tamen quia una est superior et alia inferior non oportet q bonitas quam habet actus ab una sit distincta absolute specie a bonitate quam habet ab alia. sed magis q virtus superior tribuat bonitatem ulteriores que sit quasi completiva bonitatis illius quaz tribuit inferior. **Et hoc modo** charitas dicitur esse forma aliarum virtutum. quia bonitas meritoria que competit actui aliquo modo a charitate est completiva bonitatis cuiuscumq alterius in actu. **Contra** hoc: saltem accipit ut est charitatis siue meritorius. scilicet non sit in specie disparata ab actu ut est virtus moralis. erit tamen in specie ulteriores et pleniori q sit actus virtutis moralis. Et talis distinctio specifica sufficit ad proprium. **Hic vno** posset prececi conclusio. et tunc dilectio meritoria diceret huiusmodi quamdam rationem specificam quam non habet aliquid dilectio naturalis virtutis naturalis. scilicet eadem dilectio numero sit naturalis considerata ut presupposita rationi meritorii. ratio igitur meritorii est ratio specifica pleniva bonitatis precedentis non autem specifica disparata. nec probat mediū per positum de potentiali. pro et perfectio et pleniva. **Si autem** iusticia generalis est virtus suprema et forma aliarum virtutum moralium. tunc de illa esset aliquid simile et de charitate

Alter dicitur. q̄ ratio meritorij nō est aliqua ratio specifica et completia in genere moris. quia nō dicit aliquā bonitatem vel rectitudinē intrinsecā actui. s; tantū illā p̄supponit. et dicit ulterius respectum ad voluntatē acceptantē. Sed si meritorij nō p̄supponat p̄cise bonitatem actus moralem. sed bonitatē quā tribuit charitas cum illa sit completior bonitate morali in actu. sequit̄ q̄ actus qui est meritorius habet aliquā bonitatem specificam ulteriozē q̄ bonitatē moralem. licet enī meritorij nō importet talem bonitatem ulteriozē: tñ p̄exigit et hoc videtur probabile. quia alis poss; actus esse meritorius qui tamē nullam haberet bonitatem ultra bonitatē moralem. **C**ontra hoc. actus potest h̄i etiam complete ex̄is in sp̄e moris s; nō habeatur habitus virtutis. sicut est generaliter de electione qua generat virtutē moralis. igitur a simili omnē bonitatē quā actus habebit quando charitas in erit habere posset si nō inesset. **R**atio probat. q̄ omnē illā rectitudinē posset habere. q; conformitatē eandē ad regulam puta dictamen verum. et ideo in moralib; haberetur eadē bonitas moralis quia illa rectitudo est bonitas moralis. vel nō est sine ea. sed actus charitatis ultra rectitudinē hoc est conformitatem suā ad cognitionē directivā habz p̄p̄iam bonitatem ex hoc q̄ est fm̄ inclinationē charitatis. imo esse fm̄ illaz inclinationē est habere p̄p̄iam bonitatem charitativā nō sic de virtutibus moralibus. **C**ontra conclusionē que tenetur in solutōe q̄onis obijcitur sic. cognitio naturalis de deo et cognitio fidei infuse sunt actus differētes specie in intellectu. igitur pari ratione dilectio naturalis et dilectio charitativa in affectu aīo p̄batur. quia actus fidei infuse ē de terminatē veridicus. ita q̄ nō potest ei subesse falsum. actui autē credulitatis acquisite ex naturalibus potest subesse

falsum. in cognitivis autem illud quod est determinatē veridicum distinguitur a nō determinatē veridico specie. vt p; 6°. ethi. quia sic suspitio et opinio q̄bus potest subesse falsum distinguit a virtutibus intellectualibus que sunt habitus determinatē veridici. p̄batur etiā aīo de cognitionē naturali scientifica d̄ deo. de qua videtur manifeste q̄ differat sp̄e a quacūq; credulitate. p̄ntia p̄batur tñ per locum a simili. quia videtur esse simile de actibus in intellectu et de illis in voluntate. cum a causa. quia quādo cognitionēs p̄vie differunt specie. actus voluntatis sequētes differunt specie. quia ea que sunt eiusdem speciei nō p̄exigūt per se nisi aliqua eiusdem speciei. **A**d illud aīo potest negari loquēdo de actu credendi naturali et supernaturali. quia credere supernaturale est actus vt elicif fm̄ inclinationē fidei infuse. credere autem naturale est actus elicif fm̄ certitudinem acceptam ab aliquo testificante. nunc autem vt dictum est prius in q̄dam questione simul potest quis vno et eodem actu credere ex testimonio asserentis et credere fm̄ inclinationē fidei infuse. si inest. igitur idem est actus in re et ille vt est naturalis est potentialis ad illam perfectōnem quā recipit a fide infusa. p̄p̄ium autem potentiale nō distinguitur specie a perfecto habente ultra illud potentiale p̄p̄iam perfectōzē.

Ad p̄bationē aīis potest dici q̄ cognitio certa que habet p̄p̄iaz certitudinem intrinsecā. et hoc vel a se vel ab obiecto vt includit in ip̄a. vel ab aliqua p̄ se causa: distinguit specie ab incerta cognitione. **E**x^m cognitio p̄ncipij seipsa est certa vel ab obiecto. s. a p̄ncipio qd̄ est a se verum manifestum. v̄ saltem ē manifestum ex terminis qui sunt per se cāe evidentiē p̄ncipij et includuntur in ip̄o conclusio autem est certa per p̄ncipij tanq̄ per causam sue certitudinis. sed p̄ nullum istorū modorū est actus fidei in-

fufe certus. sed tantūmodo a quodā ex-
 trinsecō. illud enim lumen fidei infuse.
 quia est participatio quedam lūmis oī-
 uini non potest inclinare intellectū nisi ī
 aliquod determinate verum. certitudo
 ergo illa in actu est ex quadam compa-
 ratione ad quoddam extrinsecum infal-
 libile cui actus ille conformatur. nō est
 autem ex ipsa intrinseca perfectōe actus
 quia eque perfectus esset q̄tum ad q̄dli-
 bet intrinsecum sibi si eque intense elice-
 retur. p̄cipue fm fidem acquisitā. **Con-**
 tra. saltem istam certitudinem habet a
 per se causa sua. et hoc sufficit. **R.** qua-
 liscunq; sit causalitas fidei infuse respe-
 ctu actus credendi: tamē nō facit actum
 illum esse certiozem intellectui habenti
 actum q̄ si ipsa fides non causaret. certi-
 tudo enī nata est inesse intellectui de ac-
 tu suo excludens non tantū deceptionē
 sed etiam dubitationem. et hoc non est
 nisi intellectus percipiat illud a quo ac-
 tus habet q̄ sit certus. quia si nīhil pōt
 percipere unde sit certus: videtur q̄ pos-
 sit dubitare. intellectus autem non per-
 cipit illud principium certificans. **Alia**
 probatio aūtis que tangit de actu scien-
 tifico videtur accipere manifeste verum
 et tunc neganda est p̄ntia. non enim seq̄-
 tur si intellectōnes distinguantur specie.
 igitur et volitiones nisi addatur in aūte
 q̄ intellectōnes vt sunt per se p̄uie ad
 volitiones distinguuntur specie. hoc est
 q̄ requirat in eis distinctio specifica ad
 hoc vt possent habere tales volitiones
 et ita non est in proposito. quia si q̄s na-
 turali rōne sciens deum esse bonum eli-
 ciat actum fruitōnis circa ipm. et alī cre-
 dens ipm esse bonum diligat ipm. nec
 p̄mus actus requirit per se ad habendū
 dilectionē vt scientificus: nec 2° vt credi-
 tiuus. sed vterq; requiritur sub quadaz
 rōne cōmuni. s. vt ostensiuus obiecti di-
 ligibilis. **Consimiliter** etiam possz di-
 ci ad aliaz p̄bationem aūtis de creduli-
 tate infusa et acquisita. esto q̄ illi actus

differunt specie hoc non est per se inquā-
 tum sunt p̄uui ad diligere. hoc est inq̄-
 tum precedunt ipsos actus diligendi nō
 requiritur illa differentia istoz. **Specifi-**
ca. Ex^m. si alicui demonstratiue conclu-
 deretur hoc esse volendum et alteri dia-
 lectice: tamē actus quo iste vellet hoc nō
 differt specie ab actu quo ille vellet idē.
 quia in cognitōnibus inquantū sunt p̄-
 uie non requiritur ista differentia. **Ad**
 argumentū p̄ncipale dicitur. q̄ habitus
 est causa non substantie actus sed modi
 in actu. et ille modus posset concedi dif-
 ferre specie suo modo a substantia actus
 Ista respōsio licet videatur fm aliquos
 p̄babilitatem habere loquendo de illo
 modo quem habitus attribuit actui cu-
 iusmodi est delectabiliter vel faciliū vel
 p̄mpte operari vel expedite. istos q̄dez
 modos vel etiam istum modum si sint
 vnus modus videtur habitus acquisit^o
 cōmuniter tribuere actui. vel si vltra h^o
 dicatur q̄ habitus aliquis puta virtut^{is}
 virtuosus tribuit recte vel virtuose agē.
 tamen nullus istozū modozū potest eē
 p̄p̄ius charitati vel actui meritorio. qz
 meritorium vt dictum est dicit actū ac-
 ceptatum voluntati diuine in ordie ad
 p̄m̄ium reddendum. nunc autēz nīhil
 aliud est actum acceptari a volūate di-
 uina sicut q̄ volūatez sic acceptare actū
 nīhil autem causatum potest eē rō for-
 malis voluntat^{is}. quia sic acceptet actuz
 et hoc intelligendo vt rō formalis medi-
 ans inter potentiam et actum. igitur de
 charitate non videtur posse dici q̄ ipsa
 sit principium illius modi in actu q̄ mo-
 dus sibi p̄p̄ie correspondet. **Potest**
 igitur aliter dici ad argumentū. q̄ ma-
 illa q̄ actus illi differunt specie qui elici-
 untur a p̄cipijs differentibus sp̄e vera
 est de principijs totalibz. quia ab illis
 habent totaliter actus entitatem suam
 et per consequēs vnitatē suaz et distincti-
 onem. vera est etiā de principijs partia-
 libz: dum tñ sunt p̄ncipia disparata et

per se requisita inquantū distincta. q: si
sint subordinata vel non per se requira
tur q: sint distincta. non oportet
specie distinguant. nunc autem charitas
non est principium totale actus nec dis
paratum respectu ipsius voluntatis sed
subordinatum. quia potentie est vti ha
bitu non eōuerso. nec est per se requisi
ta non solum ad substantiam actus. sed
nec ad actum inquantū meritorium. sed
tantū requiritur vt quoddam preuius
ad hoc q: actus sit acceptabilis. S; nec
requiritur vt tale preuius necessitate or
dinis essentialis causarum. sed tantum
necessitate dispositionis illius volunta
tis que contingenter disposuit non acce
ptare actum nisi fm istam inclinationē
sit elicitus. principium autem specie di
stinguens vel est per se principium illius
in se. et per consequens dāns sibi aliquā
entitatem realē que sit eius in se. vel sal
tem est principium eius fm illud fm qd
distinguitur specie. vel si est principium
dispositiue distinguens oportet q: per se
disponat ad hoc q: fm ordinem essent
ialem causarum hoc vt distinctum cau
setur. nullum istorum competit actui p
habitu charitatis. *Nota hic per or
dine;* quis sit actus imputabilis ad lau
dem vel vituperiū actus virtuosus fm
virtutem moralem. actus charitativus
et actus meritorius. p^{mus} dicit respectū
ad potentiā libere elicientem actum. 2°
addit respectū ad virtutē inclinantē vel
verius ad regulam virtutis. s. rationem
rectam vt dictantem. 3° dicit respectum
ad charitatem inclinantem. 4° ad volū
tatem diuinam specialiter acceptantem
3° dicit bonitatem aliquā ultra 2^m. et
peractam ad 4^m. nō ex natura rei. s; ex
dispositione voluntatis acceptantis.

Quinde queri
tur de comparatione actus
intrinseci voluntatis ad ac
tum extrinsecum. *Utrū*

actus exterior addat aliquid bonitatis
vel malicie ad actum interiorem. Argu
itur q: non. quia quod nō habet rōnem
voluntarij non habet rationē boni vel
mali. actus autem exterior vt distinctus
ab interiori non habet rōnem volunta
rii. q: non habet q: sit voluntarius nisi
ab actu interiori. igitur actus exterior
fm se non habet bonitatem vel mali
ciam. non adderet autem nisi tale aliqd
fm se haberet. igitur 2°. *Contra* que
preceptis negatiuis distinctis phibetur
habent ppriam et distinctam rōnem il
liciti. nunc autez alio pcepto phibetur
actus exterior et alio interior. vt patet b
istis pceptis. nō mehaberis. et nō cōcu
pisces vxorem 2°. et similiter de istis pre
ceptis. non furtū facies. et non concupi
sces rem pxiimi 2°. *Ista* questio habet
maiorē difficultatem de bonitate act
moralis. quia de vnitāte actus naturali
manifestum videtur quicquid per illaz
intelligatur q: ipsa est alia et alia alteri
nature. patet autē q: alia est natura act
interioris et exterioris. imo isti actus eli
ciuntur immediate a diuersis potētis
interior a voluntate. exterior a potentia
aliqua exteriori. licet per imperium vo
luntatis. 2° etiam habet difficultatem
intelligendo de actu illo et isto non quā
do sunt diuersi siue in diuersis supposit
tis. puta si vnus habeat actum interior
rem et alius exteriorem. siue in eodē sup
posito. puta si vnus nūc solum habeat
interiorem et alius exteriorem. Sed dif
ficultatem habet de actibus istis quādo
sunt coniuncti. puta quando in eodem
ex actu interiori sequitur actus exterior
3°. non est intelligenda questio de ad
ditione bonitatis et malicie fm intensio
nem sed fm extensionem. frequenter q:
dem euenit q: tā in bonis q: in malis ac
tus desiderij qui est respectu absētis est
remissior actu illo qui est presentis. quā
Aug^o. vocat amorē. 9°. de tri. vlti. dicit
q: appetitus inhiantis sit amor fruētis

Et forte nō tantū est actus intensior cir-
ca obiectū p̄sens q̄ circa absens: sed sim-
pliciter alius actus sed siue sit idem act⁹
desiderij ⁊ amoris siue alius ⁊ alius. sal-
tem actus amoris est perfectior intensiue
quiescat enim voluntate eo modo quo
actus desiderij non potest eam q̄etare.
quādo igit̄ exterior habet tunc vel cau-
saliter vel occasionaliter actus interior
intendit. Sed de hoc nō queritur. s; an
actus exterior ex se addat bonitatē aliā
illi que est in actu interiori. Est igit̄
intellectus questionis iste in quo p̄cipu-
am habet difficultatem. an actus exteri-
or quādo in eodem est coniunctus inte-
riori habeat bonitatē moralem p̄p̄iaz
distinctam a bonitate actus interioris.
Ubi sunt tria videnda. p̄mo a quo act⁹
habeat bonitatē moralem vel maliciā.
2. an ab eodem habeat q̄ sit laudabile
vel vituperabile siue culpabile. 3. si est
aliā bonitas vel laudabilitas in actu ex-
teriori q̄ interiori.

De primo bonitas

moralis actus est integritas eorum oīuz
que recta rō operantis iudicat debē ipsi
actui conuenire vel ipsi agenti in suo ac-
tu conuenire. **Hec descriptio** declarat
Sicut enī bonitas primariā entis que
est integritas entis in se importat positi-
ue negationem imperfectionis per quod
excluditur imperfectio ⁊ diminutio. sic
bonitas entis secundariā que est accēta
lis siue superueniēs entitati est integritas
conueniēte vel integra cōuenientia eius
alteri cui debet cōuenire vel alterius si-
bi. ⁊ iste due conuenientie communiter
sunt connexe. **Exemplum** p̄mi. sanitas
dicitur bona homini. quia sibi conueni-
ens. ⁊ cibus dicitur bonus quia habz sa-
porem sibi conueniēte. **Exemplū** vtri-
usq; potest haberi ab Aug. 8. de tri. c. 3.
vel 8. Bona inquit validudo sine dolo-
ribus ⁊ lassitudine hoc p̄ p̄mo mēbro.
quia validudo est bona homini. quia ē

ei conueniens. Et subdit Aug. ⁊ bona
facies hominis dimensa p̄l̄r ⁊ affecta hy-
lariter ⁊ luculente colorata. hoc pro 2.
membro. quia talis facies dicitur bona
habendo illa que sibi conueniunt. et est
differentia. quia illud quidem quod est
conueniens alicui dicitur ei bonū. hoc
est illi perfectio vel bonitas. sed nō dicit̄
denominatiue vel accidentaliter bonū
in se illud autem cui aliquid cōuenit di-
citur denominatiue bonum eo q̄ habz
illud quod sibi conuenit. ⁊ in p̄mo ē de-
nominatō quasi forme a subiecto. sicut
anima dicit̄ humana sic aliqd dicit̄ bo-
num homi quia bonum humanū. sed
in 2. ecōuerso est denominatio subiecti
a forma. cum dicit̄ homo est bonus fm
illud bonū suū. actus aut̄ natus est con-
uenire agenti ⁊ etiā habere aliquā cōdi-
tionez sibi conueniēte. vtroq; igit̄ mō
habens illam potest dici bonus bonita-
te accidentali. ⁊ hoc verum est generalit̄
de actu etiā naturali. ⁊ per p̄ns bonitas
ista in habendo illud quod sibi cōuenit
nō tantū est bonitas accidentalis sed na-
turalis. **Ista conuenientia** vel est a nā
extremoz vel si debeat reduci ad iudici-
um alicuius intellectus cum intellectus
sit mensura conuenientie hoc est ad iu-
diciū illius intellectus qui est mēsurā
totius nature qui est intellectus diuin⁹.
Iste quidem sicut p̄fecte cognoscit q̄d cū
q; ens ita p̄fecte cognoscit conuenientia
vel disconuenientia vni⁹ entis ad alterū
Alterius aliquod agens de eo q̄ cōue-
nit actui suo nō iudicat. nec illud in po-
testate sua habet sic est agēs sine intellee-
tu ⁊ voluntate. ⁊ ibi v̄l ex solis causis me-
re nālibus determinat q̄d pueniat actus
⁊ ex eis inclināt agens ad agendū. vel si
vlt̄ra illud sit iudiciū alicui⁹ intellect⁹. ex
motio alicui⁹ voluntas hō n̄ est nisi ip̄i⁹
dei inq̄tū ē v̄l̄s director tot⁹ nāe. ⁊ ista
bonitas in actu agētis sine intellectu nō
erit nisi mere naturalis. **Aliud ē agēs**
quod de conuenientia sui actus iudicat

et illū in potestate sua habet sicut agens per intellectum et voluntatem. et bonitas scđaria talis actus integra dicitur bonitas moralis. in actu autem cuiuscūq; alterius agentis: nō est bonitas nisi mere naturalis. quia vel sū causas mere naturales vel si sū intellectum vel voluntatem hoc non est nisi dei quasi naturaliter mouentis. **U**ltra istud iudicium generale actus quod est cōmuniter de actu agentis per cognitionē: siue sine cognitione sunt aliqua que sū iudiciū spūale agunt ex cognitione intrinseca sibi. et quādam cum cognitione sensitīua tātū que aliquo modo apprehendūt cōuenientia obiecti siue iudicent de cōuenientia actus siue non saltem non transcendunt bonitatem naturalem. **A**lia agunt ex cognitione intellectīua que pprie sola est iudicatiua de tali cōuenientia. et talia nata sunt habere regulam intrinsecam rectitudinis in suo actu. et in solis istis pōt esse actus bonus habens bonitatem moralem: sed non sufficit ad illam quod in agente sit potentia iudicatiua de cōuenientia sui actus. sed oportet quod actu recte iudicet de actu. et sū illud rectum iudiciū actus fiat. si enim cognitio propria sit erronea licet agatur conformiter cognitioni recte alterius cognoscentis. quia tam tale agens natum est regulari in suo actu per propriam cognitionem. et sū illā non agit sed contra illam ideo nō recte agit. **C**onsimiliter talem actum elicit qualem habet in sua potestate. habz autem in potestate sua talem actum qualem cognoscit et eligit. quia potestas liberi arbitrii vel formaliter vel concomitanti existit in cognitione et electione. Sic igitur patet qualiter bonitas moralis actus est cōuenientia iudicata secūdu rectam rationem opantis. Quod autē addebatur omniū eorum que debent cōuenire actui sic declaratur. omne iudicium incipit ab aliquo certo. primum iudicium: de cōuenientia non potest presupponere

re aliquaz cōuenientiam dictatam ab illo intellectu. quia tunc non esset p̄mu3 presupponitur igitur aliquod certum et non ab illo intellectu iudicatum et huiusmodi est natura agentis et potentia sū quam agit. et ratio quidditatiua actus ex ratione enim istorū quidditatiua cōcluditur hunc actum esse cōuenientem huic agenti sū istam potentiam vel ois cōuenientem. nullo presupposito nisi rationibus istorū terminorum. sicut ex ratione hominis et potentie intellectiue et actus intelligendi. patet quod conuenit homini per intellectū intelligere. patet etiā quod nō conuenit sibi per intellectū tangere cognita ratione illius actus qui est tangere. similiter patet ex rationibus nature potentie et actus quare bruto nō conuenit intelligere vel magis pprie sibi repugnat intelligere. in isto quidem p̄mo iudicio quod precise accipit ex natura opantis et potentie opatiue et ipsius actus nō est inconuenientia hoc est indebita siue iordinata connectio. sed disconuenientia hoc est impossibilitas absolute cōueniendi

Alterius ex rationibus istorum trium concludi potest quid sit obiectum cōueniens tali actui ut est talis agentis. puta de actu p̄medēdi quod pueniēti transeat super cibū restauratiū deperditi. nō autē super illud quod non est natum esse nutrimentū. sicut lapis vel aliqd h̄c quod licet aliq̄ aiali esset nutrimentum non tamē homini. **I**sta determinatio obiecti est p̄ma determinatio que p̄tinet ad genus moris. nō tanq̄ differētia determinans ad aliquid in illo gnē. sed tanq̄ potentiale receptiū determinatōis moralis. quia quā actus est habēs obiectū pueniēs agēti tūc est capax determinatōis moralis. sū circūstantias ordinatas. pp̄ quod dicitur ex obiecto actus h̄re bonitatē ex gnē. quia sic genus ē potētiāle respectu differētiarū sic bonitas ex obiecto est p̄ in gnē moris p̄supponēs solam bonitatē n̄e. et capax ois bonitatis specificē in genere

moris. In ista autem bonitate specifica que dicitur bonitas ex circumstantia talis est processus prima bonitas videtur esse ex circumstantia finis. quia ex natura agentis et actionis et obiecti statim concluditur quod talis actus non debet competere tali: nisi in ordine ad talem finem. et debet eligi et appeti propter finem talem. et ista circumstantia non est ipsius actus. ut in eo reali positi vel non precisi sic. sed est ipsius actus ut voliti et per actum voluntatis ad talem finem relati. imo non minus electio bona que fit propter finem debitum esto quod per actum illum elicited extra non attingatur finis electionis quam si attingeretur. **Post** circumstantiam finis videtur sequi circumstantiam modi agendi que concluditur ex omnibus predictis vel aliquibus eorum talis vel talis debere esse. **Postea** concludi potest de tempore. quia tali agenti talis actio propter talem finem etiam talem habens modum non debet semper convenire. sed pro tempore pro quo ordinabilis est ad talem finem: vel pro quo potest talem finem habere. **Ultima** autem omnium videtur circumstantia loci. imo multi sunt actus quorum etiam bonitas completa moralis non determinat locum. **Sic** igitur pars de pluralitate eorum que recta ratio dicit debere convenire actui. quod ad hoc ut sit perfecte bonus debet habere finem descriptionem tam positam omnium istorum integritate. Unde Dionysius de divinis nominibus. 4. bonum ex una et tota est causa. malum autem ex particularibus defectibus: tota inquit causa hoc est integra ex omnibus circumstantiis. **Contra** circumstantie sunt relationes. et bonum est qualitas. 1. ubi virtus etiam est qualitas in predicamentis. **2. et** philosophus virtus omnis et malitia ad aliquid sunt. actus igitur esse bonos vel virtuosos importat relationem vel multas relationes. sed tamen habet modum denominandi vel predicandi qualitatis. sicut sanum vel pulchrum. et contra ita est de prima specie qualitatis. **Iuxta** 2am partem auctoritatis Dionysii. videndum est unde ac-

tus habeat malitiam moralem. uno modo potest malitia opponi privatione bonitati in actu. **Alio** modo per contrarium. sic etiam homo dicitur malus contrarie. quam habet vitiosum qui est habitus quidem positivus licet cum privatione perfectionis debite. **Alio** modo dicitur malus privatione tantum. quia caret bonitate quam deberet habere licet non habeat habitum vitiosum contrarium positivum. **Distinctio** ista potest haberi a Boetio super predicamenta exponendo primam proprietatem qualitatis. Dicitur inquit iusticie iniusticia esse contraria. putat enim iniusticiam privationem esse iusticie non contrarietatem. Et subdit hoc reprobandum multe habitudines privationis vocabulo perferuntur ut illiberalitas atque imprudentia que nunquam virtutibus opponerentur que sunt habitus nisi ipse quod habitus essent. **Per** rationem apparet ista distinctio. potest enim aliquis agere non cum circumstantia debita et tamen non cum circumstantia indebita. puta quando non ordinat actum ad finem debitum. nec tamen ipsum ordinat ad finem indebitum. tunc ille actus est malus privatione non contrarie. sicut ille qui ordinat ad finem indebitum. et ex multis talibus actibus generatur habitus privatus in malitia. scilicet privatio non contraria. **Ex** huius dare elementum non propter bonum finem. scilicet amorem dei vel subventionem proximi. non tamen propter malum finem puta vanam gloriam vel nocum mentem alicuius: est actus malus privatione non tamen contrarie. **De** malitia privativa loquitur Dionysius. quod quicumque defectus particularis cuiuscumque circumstantie necessarius requisitus reddit actum sic malum sed malus contrarie non est nisi habeat circumstantiam positivam habentem aliquam deformitatem. **Breviter** igitur sicut bonitas moralis est integra convenientia. sic malitia moralis est disconvenientia. et malitia quidem privativa disconvenientia privativa. hoc est carentia convenientie debite. malicia autem contraria disconvenientia

contraria. hec est conditio aliqua repugnans conuenientie. *Ex dictis* sequitur correlariū q̄ in eodem actu sūstrato potest esse multiplex bonitas moralis. quia idem actus potest esse recte circumstantionatus non solum multis circumstantijs particularibus que nō sūt multe bonitates sed integrat vnam bonitatem. sed etiam potest idem actus esse circumstantionatus complete omnibus circumstantijs pertinentibus ad vnā virtutem et etiam omnibus pertinentibus ad aliam virtutem. et ita sū dictamina diuersa pfecta prudentie respectu multorum finium p̄prior. *Ex* vado ad ecclesiā ex iusticia. quia teneor per obedientiā vel ex voto. vado etiā ex charitate ad deū. vt orem vel vt exhibeā deo cultū patrie et vado etiam ex charitate fraterna vt edificē p̄ximū. Et breuiter in quocūq; actu siue bono tantū bonitate moralis: siue vltra bonitate meritoria quāto concurrunt plura motiua ordinata agendi tanto melior est. *Consilr* in eodē actu possunt concurrere multe malitie tot quidem quot sunt dictamina de oppositis que deberent inesse.

De secundo principi

pali dico q̄ laudabile et vitupabile immo generalius p̄miabile et punibile continent sub hoc cōi q̄d est iputabile et illi nō cōis est vna rō. hec. s. actū esse in libera p̄tate agētis. et licet ad istā p̄tatem concurrant intellectus et volūtas. tñ illa indifferentia qua posset non fieri illud q̄d fit. et posset fieri illud q̄d nō fit intelligēdo diuisim nō coniuncti in sensu. s. diuisionis nō compositionis. *Ista* in quā differentia vel indeterminatio ad alteram partē nō potest cōplete reduci nisi in ipsam voluntatē. quia quocūq; alia potentia actiua est nāliter actiua. et ita determinate vnus q̄tum est de se. vnus in quā partis dictionis. ita q̄ licet sit indeterminate actiua respectu multorum dispa-

ratorum. sic sol est causa multorum effectuum hic inferius. tamē loquēdo de quacūq; vna dictione cā quocūq; talis est determinata ad vnā p̄tem. puta sol ad generandū herbā hanc determinate. et hunc vermē. et sic de alijs. volūtas autē sola habet indifferentiā ad dictionē. et tales q̄ ipsa est sui determinatiua ad alterū eorum. ex. 9. metha. c. 4. alii simul agēt contraria. ppter hoc igit q̄ actus eius indifferent est in ei p̄tate. licet nō nisi supposita intellectōe. ideo per se est impurabilis agentis. *Un* 2. de li. arbi. dic Aug. satis compertū est q̄ motus si culpe deputatur nō est nālis s; volūtarius Et p̄ discipulus. mor. q̄ volūtas cōuertit nisi eēt volūtarius et in nra p̄tate positus. neq; laudandus esset hō neq; culpādus ut supra in. q. de necessitate nāli in voluntate. *Imputabile* igit duos respectus iporat. vnū ad p̄tates vel dñum agentis. et aliū ad aliqd cōrēdens actui vel agētis sū iusticiā. et hoc pp ipm actū. et 2. sequitur ad p̄mū. q̄ enī iste est dñs sui actus. iō actui et agentis debet aliqd pp actum p̄mus respectus manet nō variat p se i actu bono vel malo. aut variat non q̄dem formalr sū bonū vel malū. s; p̄ supposita differentia boni vl mali q̄ attēditur sū puenientiā vel discōuenientiā aliquā dictā in p̄o arti. variat penes aliquā cōrēdentia istī et illi. bonū q̄ppe sic est iputabile q̄d ad laudē vel p̄miū. malū autē sic q̄d ad vitupium vel penā. Actus autē neuter siue indifferē dū tñ sit in p̄tate agētis iputat: vl vt q̄dam mō vituperabilis. q̄ poterat ordinate agē. vl saltem vt nō laudabilis. et hoc pp defectū eius q̄ potuit laudabilr egisse. *Ex* h. p̄ q̄ nō ab eodē formalr est actus bonus bonitate moralī et iputabilis. sed p̄m h; ex cōuenientiā ad regulā iuxta quā debz elici. 2. ex eo q̄ est in libera p̄tate agētis laudabile aut et vitupabile ambo ista iporat. q̄ et l; formalr dicant h. q̄d est iputabile cū determinatione illius ad q̄d

est imputabile. tamen materialiter con-
notat illud propter quod ipsum est ad
hoc imputabile. scilicet bonitatem vel
maliciam propter que ad penam vlti-
mum imputandum est. De imputabi-
li tamen distingui potest. qd vno modo
proprie accipiendo illud potest dici
imputabile in potestate voluntatis. et sic solum velle est
imputabile. quia ipsum solus est imme-
diate in potestate libera voluntatis. Alio
modo imputabile potest dici quicquid
est simpliciter in potestate voluntatis:
licet non immediate. et sic actus alterius po-
tente voluntatis mediante actu suo volendi
potest imperare ut eliciat vel impedire ne eli-
ciat est imputabile voluntati. qd tota co-
ordinatio visus ad illud actum etiam includen-
do istum actum est in potestate voluntatis. Et e-
st distinctio inter imputabile pmo et 2do. vna qd ad
imputabile pmo non requirit nisi ipsa potestate
voluntatis. et illud quod requirit per actum
eius cuiusmodi est intelligere. et ratio est. qd
illud est immediate effectus voluntatis. et
de hoc potest accipi illud pmo retrahere. 9o. Ni-
hil tam in potestate voluntatis quam ipsa volun-
tas. intellige voluntas non quantum ad voluntatem
esse sed quantum ad actum suum proprium. Ad ac-
tum imputabile 2do requiritur potestate alia a
voluntate exequens illud actum. Ex hoc sequitur
alia. qd vno est maior contingencia siue in-
differentia respectu actus pmo imputabilis.
qd. si non requiritur ad illud nisi voluntas sup-
posita ostensione sufficienti intellectus. vnde
per alia posteriora quecumque impediri non
potest ne eliciat sed ad actum 2do imputabilem
requiritur alia potestate per cuius potentiam impe-
ditur potentia ad actum illud. non igitur ex so-
la indifferentia voluntatis est contingen-
tia eius sicut contingencia primi actus. cum
igitur contingencia cuiuslibet alterius cause
vel potentie in agendo magis recedat a
ratione contingentie simpliciter quam contin-
gentia voluntatis in causando. sequitur quod
simpliciter maior est contingencia respec-
tu actus voluntatis primo modo impu-

tabilis quam alterius. pro quanto tamen ac-
tus 2do modo imputabilis dependet a plu-
ribus: ex quorum quocumque vel defectu
eius potest accidere ne ille effectus eue-
niat: potest dici effectus ille magis con-
tingens. vel magis proprie multiplicius
contingens.

De tertio principa

li primo dici potest. qd actus exterior sci-
licet imperatus habet bonitatem mora-
lem propriam aliquam aliam quam actus
interior elicitus. et 2o videbitur qualiter
habet vel non habet propriam imputa-
bilitatem. primum probatur dupliciter
primo per Augustinum. 13. de trinitate. c. 5. vel. 14.
Mala voluntate vel sola quilibet mi-
ser efficitur. sed misertor potestate qua
desiderium male voluntatis impletur.
profecto quantumvis et sic male volendo mi-
ser esset. minus tamen esset si nihil eorum
que perperam voluisset habere potuisset.
patens est quod hoc non potest intelligi
de miseria pene. quia desiderans et non
potens habere quod desiderat plus ha-
bet de pena quam ille cuius desiderium im-
pletur. Intelligitur igitur de miseria cul-
pe. actus igitur malus exterior addit ad
miseriam culpe que presuit in actu inte-
riori malo. 2o probatur idem per ra-
tiones. ex primo articulo habetur quod bo-
nitas moralis est integritas eorum que
secundum rectam rationem operantis dictan-
tur debere convenire ipsi actui. est autem
alia integritas eorum que secundum dictamen
recte rationis debent convenire actui in-
teriori et eorum que actui exteriori. igitur
et alia bonitas moralis. et per consequens
alia malicia moralis. et hoc siue priua-
tiua tantum. quia alia carentia eorum
que debent convenire siue contraria. que
alia disconvenientia repugnans illis que
debent convenire. Probatio minoris.
recta ratio non dicit actui convenire
debere quod impossibile est sibi conue-

nire. nunc autem actui exteriori impos-
sibile est conuenire illud quod conuenit
actui interiori. vel conuenire potest et h
intelligendo de utroque actu ut inesse re-
ali et de eo quod sibi conuenit ut in tali
esse. licet enim actui exteriori inquantum
est obiectum volitum et non ut actu eli-
citur posset aliquo modo competere de
nominatiue denominatione quadam
exteriori illud quod conuenit actui in-
teriori realiter. non tamen idem eodem
modo conuenit illi et isti. quia etiam po-
tentie operatiue sunt capaces eiusdem
actus. immo nec eiusdem rationis: nec
per consequens actus illi essent capaces
conuenientie eiusdem rationis vel ad minus
quod sufficit ad propositum poterunt ha-
bere conuenientiam aliam et aliam. Et p
hoc patet ad aliquas instancias contra pre-
dicta. *Ad ista ista istatur primo.* quia ea-
dem est veritas actus intelligendi et ipsius
obiecti intellecti. igitur pari ratione eadem
est bonitas actus volendi et obiecti voliti
ans videtur manifestum in exemplis. quia
sicut veritas principij est immediata sic
noticia eius potest dici immediata et co-
clusionis mediata. Similiter noticia prin-
cipij est ex terminis conclusionis ex prin-
cipijs sic istis competit veritas. *Con-*
similiter idem. quia ubi vnum propter alte-
rum ibi tamen vnum. sed actus exterior non
habet bonitatem nisi tantum propter boni-
tatem actus interioris. igitur non est ibi
alia et alia bonitas. *Preterea* peccatum
secundum Anselmum de conceptu virginali est ca-
rentia iusticie debite. non est autem in actu
interiori et exteriori nisi vna iusticie de-
bite carentia: quia iusticia vel iniusticia
secundum ipsum non est nata esse nisi in volun-
tate. *Preterea.* ubi est vna auersio et
vna libido. ibi videtur esse vna ratio for-
malis peccati. sed in actu interiori et ex-
teriori non est nisi vna auersio. quia vo-
luntas est illa potentia cuius solius est
auerti a fine sicut conuerti ad finem. libi-
do etiam que aliquando vocatur ab Augustino.

cupiditas. ut. 83. q. 36. ipsa secundum ipsum
ibi est proprie venenum charitatis. igitur
inest proprie illi potentie cui nata est cha-
ritas inesse. hoc est voluntas sola. *Ad*
primum esto quod eadem veritas que est ipse
actus intelligendi formaliter sit quodam
modo scilicet obiectiue ipsius obiecti intelle-
cti. et hoc inquantum obiectum habet esse
in ipso intelligibili. et similiter bonitas
que est formaliter actus volendi sit quodam
modo denotatiue ipsius obiecti voliti
inquantum volitum est. tamen actus ille
bene potest habere aliquam bonitatem proprie
inquantum positus in esse reali ex-
tra voluntatem sicut inesse suo reali ha-
bet proprie conuenientiam debitam vel dis-
conuenientiam. *Ad confirmationem*
illa potest deduci ad oppositum. quia si
actus exterior habet conuenientiam ad
regulam suam per actum interiorem siue
mediante actu interiori. igitur habet aliam quam
actus interior. quia idem non est causa:
nec etiam medium respectu sui ipsius. nec
etiam est causa vel ratio mediandi respec-
tu sui ipsius. Exemplum huius habet
in actibus intellectus. conclusio autem licet
habet veritatem a principio tamen habet
proprie veritatem. quia proprie confor-
mitatem eius quod affirmatur ad exi-
stentiam rei et ad ipsos terminos propositi
conclusionis. non enim conclusio est vera for-
maliter veritate principij: sed est veritate
mediata et demonstrata. et ita habet ve-
ritatem demonstrabilem. *Consimili-*
ter multe conclusiones sequentes ordina-
te ex eodem principio habent veritates
proprias distinctas. et forte prior est ve-
rior et magis necessaria. quia in necessi-
tate sua non dependet a posteriori: sed
econuerso. *Consimiliter* conclusio-
nes false repugnantes eidem vero habent
proprias falsitates. quia proprias dis-
conuenientias eius: quod enunciatur
ad illud quod est in re. *Consimili-*
ter de actibus voluntatis non solus
actus volendi natus est habere illud ad

conuenientiam et l' disconuenientiaz p
pnam ad dictamen rectum. sed actus i
peratus natus est mediante illo habet
conuenientiam et conformitatem et l3
idem sit cui debet conformari actus iste
et ille tamen ea que conformantur sunt
diuersa. et ideo habent ex pte sui diuer
sas conformitates sue conuenientias li
cet ad idem. Si dicas q veritas non co
uenit alicui extra intellectum sed tantu
actui intellectus vel obiecto vt est in in
tellectu. igitur a simili bonitas non co
uenit actui exteriori vt exterius elicit
sed precise vt obiecto act' volendi. Rnd
pntia negari posset iuxta illud. 6. meta
ph. in fine non est falsum et verum in
rebus ut quod quidem bonum verum
quod autem malum falsum. sed in me
te. Aliter posset negari a. quia si itel
lectus aliquis sit regula intellecti. sicut
est de intellectu diuino exemplare et re
gulante creaturam illud potest dici ve
rum non tantum vt est actu cognitum
sed etiam ut est in se. quia secundum es
se suum in se est exemplatum. et confor
me exemplari. **Ad aliud** dico quod
iusticia potest accipi vno modo prout
est rectitudo habitualis siue habitus vo
luntatis. et ab illa dicitur voluntas rec
ta habitualiter etiam. quando nihil
vult actu et sic dicitur dormiens iustus
qui habet habitum. et alius iniustus q
caret isto habitu vel habet iniustitiam
contrariam. **Alio modo** potest acci
pi rectitudo pro rectitudine actuali si
ue i actu q est conformitas act' eliciti ad
suam regulam. primum membrum di
stinctionis conceditur satis communiter
Secundum probatur. quia actus non
dicitur formaliter rectus vel iustus ab
illa iusticia habituali in voluntate. qa
stante illa potest haberi actus peccanti
venialis. vel actus indifferens. quorum
neuter est act' iustus nec rectus. sed o3
q rectitudo qua formaliter actus dicit
rectus precise insit dum actus inest. im

mo forte non inest immediate volunta
ti sed ipsi actui. et mediante illo volunta
ti. quia voluntas nata est immediate re
cipere habitum et operationem. iusticia
autem actualis neutrum horum est. l3
tantum est conditio quedam ipsius actus
puta conformitas eius propria ad sua
regulam. Istud autem esset manifestu
si actus non esset raptim transiens. sed
idem aliquandiu manens. quia sicut
motus p propria parte sui potest esse
velox. et idem pro scda parte sui tardu
ex hoc sequitur q nec velocitas nec tar
ditas omnino sunt idem motui: ita possz
actus prius elici conformiter regule rec
te. et idem actus continuatus et posset
elici postea non conformiter illi regule
et ita eet act' p priori pte rect' et p po
teriori n rect'. Et q2 act' rapti transit l' si maz
manet communiter cum eo sua rectitu
do. nec idem manens mutatur a recto
in non rectum. nec sibi recto pro priori
parte succedit alia pars non recta. ideo
non ita manifesta est differentia actus
et sue rectitudinis. Concluditur tamen
ista differentia motis predictis et p hoc
etiam q relatio non consequens necessa
rio naturam fundamenti non est om
nino eadem fundamento. nunc autem
rectitudo non necessario consequitur
naturam actus. iusticia etiam actualis et
si primaria sit precise in actu volendi.
tame scda vel secundaria pot esse in actu
impato p actuz volendi. q2 et ille habz
rectitudinem ppriam licet dependere a
rectitudine actus volendi. **Quando** igit
d3 q iusticia no est nisi i voluntate vni
e de iusticia habituali que est rectitudo pte
se suata ut diffinit Ansel. suatu. n. pro
prie puenit hitui vl magis extendendo. ve
ru e de iusticia actuali primaria. q2 vo
luntas illa ppter se suat h' e 13 in actu
suo que illa iusticia rectu elicit. Si aut
sit fmo d iusticia actuali secundaria illa
o3 dicere ee voluntati non subiectiue sed
causaliter tantum. et ita adhuc de ista

potest aliquo modo saluari diffinitio illa iusticie. quia illa est rectitudo voluntatis non ut voluntati formaliter inheret sed voluntatis ut cause et imperantis est etiam propter se servata tanquam effectus voluntarie positus. Et isto sequuntur quedam correlaria per que etiam declaratur propositum unum quod manente eadem iusticia habituali sunt tot iusticie actuales quot sunt actus elicti quare una potest esse intensior alia si actus unus cum maiore conatu elicitur quam alius et si habitus maneret equalis. immo actus prior potest elici cum maiore conatu et tunc habebit iusticiam actualem intensiorem correspondentem intentioni sue. et secundus actus potest elici cum minore conatu. licet certum sit quod tunc habitus non sit minor. Aliud quod singuli actus mali habent proprias malicias actuales quia sicut nati sunt habere proprias bonitates. quod convenientias vel conformitates siue eidem regule siue alijs sic singuli habent proprias carentias. Aliud quod malicie eo modo differunt quo bonitates que deberent inesse. si specie si numero numero. privationes enim distinguuntur si cut habitus nati essent distinguuntur. puta surditas et cecitas suo modo differunt specie privativa sicut auditus et visus specie positiva et hec cecitas et i numero privative sicut hic visus et ille differunt numero positive. Et hinc patet quod non solum distinctio viciorum philosophice loquendo. sed etiam peccatorum theologicè. loquendo et hoc specie et numero et etiam genere accipi potest non tantum per distinctionem conversionis. quia illa nec per se constituit nec est distinguit peccatum ut peccatum. sed accipitur secundum rationem propriam huius privationis que est formalis ratio distinguendi privative sicut habitus positive. Apparet etiam quomodo unum peccatum est gravius alio siue intelligatur

siue distinctam speciem gravitatis siue siue distinctam gravitatem et in eadem specie. quia actus eo modo quo debet habere bonitatem maiorem siue in specie siue intentionis in specie. eodem modo si caret bonitate debita est peior privativa. et si habeat conditionem aliquam positivam repugnantem est peior contrarie. Tertio apparet quomodo peccata possunt continuari in infinitum in damnatis et tamen natura non consumitur. nec hilitas naturalis siue quodcunque aliud in natura. nam nulla creata natura potest naturam intellectualem vel aliquid naturale in ipsa corrumpere. et si posset diminuire posset aliquando destruere totaliter illam. Similiter effectus contingens alicuius cause non necessario concomitatur suam causam. igitur oppositum talis effectus vel alicuius conditionis in ipso non destruit vel diminuit talem causam. malicia autem in actu est privatio aliquid in illo quod est effectus contingens voluntatis igitur nihil diminuit de ipsa voluntate. Quid ergo admittit peccatum aditum peccato. cum secundum Augustinum in encheiridionem. instanti sit malum quantum admittit de bonitate. Respondeo. malicia actualis in aliquo actu elicto non admittit bonum quod simul secum inest patet nec oportet quod adimat bonum quod insuit. quia ut dictum est prius actus raptim transiens non mutatur de bono in malum. Si autem intelligatur per bonum quod insuit habitus gratuitus qui admittitur peccando. hoc non potest intelligi de quocunque peccato. quod secundum peccatum non admittit illum. quod iam ademptum fuit nec prius peccatum ex se ratione sua magis admittit illud quam hoc. quod tunc peccatum prius est simpliciter gravius secundo. quod maius bonum adimere. pertingit autem quicquid quod finis sit gravius primo. et ita natus esset adimere maius bonum. et ita per se admittit bonum illud actualem admittit etiam per se bonum habituale

si inesset admittit igitur peccatum generaliter illud quod deberet inesse. sicut in ceco nato cecitas admittit visum non quod insuit. sed qui debuit inesse. et ita dicit Aug. 13° super Gen. 8°. de angelo peccante quod cecidit non ab eo quod accepit sed ab eo quod accepisset si deo subdiuoluisset. et si infinitum adderetur peccato peccato quodlibet adimeret bonitatem propriam que deberet inesse nec est inconueniens in vno bono finito virtualiter contineri sicut infinitos effectus successiue eliciendos: sic et infinitas rectitudines eorundem. Ad aliud vero auersione auersio a fine potest intelligi actualis nolitio ipsius finis. et patet quod non omnis peccans auertitur isto modo cum forte frequenter peccans non actualiter consideret finem vel si consideret non illum in se ex malicia respuit. Alio modo potest intelligi auersio non sic formalis sed quasi virtualis que potest poni acceptatio aliquid voluntatis inconueniens voluntati finis saltem efficaci vel consecutioni finis. sicut quando voluntas vult omnino aliquid quod inordinatum et deordinatum a consecutione finis. puta aliquid contra preceptum diuinum sine cuius obseruatione possibile non est consequi finem. adhuc isto modo intelligendo auersio est solius voluntatis. Tercio modo largius potest dici auersio quaecumque malicia separans a fine efficaciter volendo vel consequendo. et talis malicia potest esse in actu voluntatis imparato quia cum imparato actu sit malum non stat voluntatem efficaciter velle finem ultimum nec etiam consequi ipsum. Sicut igitur referribilitas vel quasi ordinabilitas ad finem potest dici conuersio. sic inordinabilitas potest dici auersio. quando igitur accipitur quod non est nisi una auersio in actu interiori et exteriori vix est duobus primis modis intelligendo. immo non est talis auersio nisi in actu interiori et si sic intelligatur quod auersio sit formalis ratio in peccato negandum est. immo

sufficit illa inordinabilitas actus imperati. que potest dici auersio tertio modo dicta. Quod etiam additur ibi de libidine si libido intelligatur esse improba voluntas. hoc est immoderatum velle libido non est formaliter in omni peccato sed vel formaliter vel causaliter conuenit ad peccatum. Si igitur libido vel cupiditas debet esse conuertibile cum peccato. oportet extendere ista non tantum ad actum interioriorem voluntatis immoderatum. sed etiam ad actum imparatum. De secundo. in isto articulo scilicet de imputabilitate patet ex distinctione posita in secundo articulo. quod si stricte accipiendo solum illud dicat imputabile quod est immediatum in potestate voluntatis per quod solum vel le vel nolle est imputabile. Si autem imputabile generaliter dicatur illud quod est simpliciter in potestate voluntatis sic actus impatus proprie est imputabilis quia et si non sit immediate in potestate voluntatis est tamen mediante actu volendi qui actus non solum secundum se est in potestate voluntatis. sed et ut patet actus exterior. quod voluntas potest per interiori ponere immediatum exteriori. Ex hoc ex precepto domini occidit illa occisio imputatur domino quod in potestate sua erat actus sui licet mediate. Et si arguitur sicut prius quod ille non est imputabilis nisi mediate isto. Respondetur ex hoc sequi propositum quod illud et istud est alia imputabilitas. idem enim non est medium nec ratio mediandi respectu sui ipsius et potest idem declarari sicut prius de propria bonitate. quia quancumque terminus sit idem. tamen in diuersis fundamentis sunt diuersi respectus ad eundem terminum. actus ille et iste sunt diuersa fundamenta. igitur licet imputabilitas conueniat istis in ordine ad eandem voluntatem. tamen illa erit alia sicut est alia causabilitas vel aliud subiaccere potestati cause licet causa sit eadem. Ad primum argumentum principale. voluntarium potest dici illud quod est subiectum in voluntate.

vel illud quod est volitum a voluntate
vel illud quod est imperatum a volunta-
te, primum non facit complete quod aliqd
sit voluntarium, quia habitus potest esse
in voluntate: et tamen non voluntarie
voluntas habet illum, quia tristitia est
in voluntate subiective. 2° dicitur volu-
tarium participative, quia acceptatio
eius ut objecti est voluntaria, ipsum enim
magis diceretur volitum quam voluntarium
voluntarium enim proprie dicitur quod
est in potestate voluntatis, et sic dicitur
3° modo, et sic actus exterior est volun-
tarius: sicut actus interior simpliciter,
non tamen est eque primo, sed illo pre-
supposito generaliter et sic minor est fal-
sa. Ad probationem minoris dico quod
licet actus exterior separatus ab actu in-
teriore hoc est sine illo positus in esse non
sit voluntarius, et hoc quia effectus re-
motior non dicitur voluntarius nisi po-
natur in esse per actum interiozem qui est
effectus propinquior tamen quando actus
exterior coniungitur cum interiori et ex
illo procedit tunc ille exterior ut distin-
ctus habet rationem voluntarii et disti-
ctam: quia voluntarii mediate, actus autem
interior non sic est voluntarius sed immediate

Consequenter
queritur de dependentia natu-
re assumpte ad uerbum. Utz
in christo unitas nature humane ad uer-
bum sit sola dependentia nature assum-
pte ad personam verbi. Arguitur quod non.
talis est ibi unitas que sufficit ad verifi-
candum predicationem nature de persona
iuxta illud primo de tri. 16. talis fuit illa
unio que deum faceret hominem et hominem
deum. Tunc autem sola dependentia non
videtur ad hoc sufficere: quia dependens
non predicatur semper de illo a quo de-
pendet, quod patet in proposito, natura enim
assumpta dependet a patre, non tamen
pater est homo: igitur est ibi aliqua alia
unitas quam dependentia nature humane

ad verbum. Contra, discurrendo per
omnes modos unitatis non videtur posse
ibi alia unitas inueniri. Dic tria sunt vi-
denda, primo quis modus unitatis sit
hic ponendus. 2° inquiretur qualiter ipsa
unitas sit possibilis quantum est ex parte per-
sone assumentis. 3° qualiter est possibilis
quantum ex parte nature assumpte.

De prio creditum

est naturam humanam personaliter esse
unitam verbo. 3° primo. Uerbum caro
factum est, ubi caro secundum Augustinum pro homi-
ne ponitur, et hoc expresse habetur in sym-
bolis diuersis. Ex isto infertur hec con-
clusio quod ibi est ordo siue dependentia na-
ture humane ad verbum. prima probatur
quia omnis unio vel est per informatio-
nem vel per aggregationem vel est unio
ordinis: et ne ita altercat, o de perfectio-
bus essentialibus vel de proprietatibus no-
tionalibus vel alijs que dicuntur unita
in deo, intelligo de unione que est realiter
distinctorum, hic autem non potest poni
unio per informationem, quia verbum
non est potentiale nec informabile nec
actus informans naturam humanam,
nec est hic tantum unio per aggregationem
quia sic verbum habet unionem ad na-
turam meam: vel pater ad naturam as-
sumptam, et generaliter quodcumque disti-
ctum ad aliud simpliciter distinctum,
nec illa unio aggregationis ut patet suf-
ficit ad unitatem persone. Restat igitur
tertia unio, scilicet ordinis. Ordo autem est po-
sterioris ad prius, patet autem quod verbum
non habet rationem posterioris respectu
nature, igitur econuerso natura habet per
se ordinem posterioris respectu verbi: et ita
dependentiam, probatur et prima, quia unio
nature ad verbum importat relationem
realem non ex parte verbi, igitur in na-
tura assumpta tantum, omnis autem re-
latio realis non mutua nec equiparatie
vel est quedam dependentia vel requi-
rit dependentiam relati ad illud ad quod

refertur. **U**lterius qualis sit illa de-
pendentia nature ad verbum: concludi-
tur ex quodam credito isto. scilicet q^d
solus filius est incarnatus. ex quo se-
quitur q^d natura illa n^o est vnita cuilibz
persone in trinitate. sed soli filio. ex quo
sequitur tria. primum quod ista depen-
dentia non est propria causati ad causam
quia secundum Augustinum. 5. de tri-
ni. 17. ad creaturam pater et filius et spi-
ritus sanctus sunt vnum principium.

Secundum vo est quo d^r ratio for-
malis terminandi istam dependentiam
non est aliquid commune tribus perso-
nis. quia in quocunq^e est istud quod e-
formalis ratio terminandi aliquam de-
pendentiam et hoc prius naturaliter q^d
dependentia sit terminata. ad ipsum de-
pendet dependens. **S**i igitur ratio
terminandi esset communis tribus per-
sonis: tota trinitas terminaret quod
falsum est. hic dicitur q^d licet sit aliquid
commune toti trinitati tamen alio mo-
do est in vna persona q^d in alia et pro-
pterea potest esse in vna ratio terminandi
licet non in alia. **C**ontra hoc in ha-
bendo illud quod est commune tribus
personis non est aliqua distinctio nisi p^r-
tinentis ad originem. puta quod prima
persona habet illud a nullo. scda a vno
tertia a duobus. Sed ista differentia noⁿ
facit q^d vna persona terminet dependen-
tiam nature et non alia. quia illa diffe-
rentia eet omnino eadem etiam si nulla
persona fuisset incarnata siue quelibet si-
ue quecunq^e sola persona puta si pater
solus fuisset incarnatus. tertium sequi-
tur ex isto. s. q^d ratio formalis termina-
di illam dependentiam nature est entitas per-
sonalis persone. verbi. hoc probatur q^d
realis vniionis est aliqua entitas realis
formalis terminus siue ratio terminan-
di. quecunq^e autem entitas generalissi-
me loquendo enit de entitate vel est en-
titas essentialis siue nature vel est enti-
tatis hypostatica siue personalis quan-

do est in natura intellectuali de qua lo-
quimur probatum est autem q^d ratio
terminandi istam dependentiam non est
entitas nature siue essentie in deo. igit^r
erit hypostatica et breuiter ista depen-
dentia non est ad aliquid communicabile
vt per se terminum vel per se rationem
terminandi. sed est ad aliquid incom-
municabile: siue incommunicabiliter
subsistens vt tale. sicut est nature depen-
dentis vt communicabilis vel sub com-
municabilitate: sic patet primum. s. q^d
vnitas siue vnio nature humane ad
verbum est quedam dependentia vel
consistit in dependentia tali scz nature
vt communicabilis ad aliquod sub si-
stens incommunicabile. **C**ontra vnio
eiusdem rationis posset esse ad personam
patris. ergo haberet terminum forma-
lem eiusdem rationis. sed entitas hypo-
statica est alterius rationis in personis
igitur et. **R**espondeo dicitur ad hoc
sicut diceretur de communitate ei⁹ q^d
est persona in diuinis. quia si ponatur
aliqua communitas realis persone ad
tres personas posset concedi commu-
nis ratio terminandi eadem non tamen
propria.

De secundo articulo

lo principali videndum est quomodo sit
possibile ex parte termini. quomodo
s. h^o subsistens incommunicabile vt tale
potest terminare dependentiam. hoc
autem potest aliquo modo declarari sic.
si repugnaret sibi dependentiam termi-
nare aut illa repugnancia esset per hoc
q^d est illud subsistens siue persona aut p^r-
hoc quod est persona diuina. aut per
hoc q^d est hec persona que. s. sola poni-
tur terminare dependentiam. sed prop-
ter nullum istorum repugnat isti perso-
ne. q^d probatur dupliciter. primo sic.
in dependenti non repugnat terminare
dependentiam: et si heat ppria idpendenti-
am n^o repugnat sibi est terminum ppuz

dependētie. nunc autem verbum q̄tuz
ad entitatem suam etiam personalem
est independens. et hoc independentia
sibi propria. igitur nullo istorum trium
modorum repugnat sibi terminare de-
pendentiam. probatio minoris. cui for-
maliter repugnat omnis imperfectio:
ei formaliter repugnat omnis dependē-
tia. et quod est formalis ratio repugnā-
tie respectu vnius et respectu alterius.
hoc patet. quia dependentia vel est for-
maliter imperfectio vel omnino habet
necessario imperfectionem annexam.
nunc autem filio ratione proprietatis
hypostatice repugnat formaliter omnis
imperfectio. ita q̄ ista proprietatis est ip-
si filio formalis ratio repugnantie. nihil
enim ponitur in diuinis ex natura rei
qui sibi precisissime considerato repug-
net quecumq̄ imperfectio. alioquin pre-
cise quantum est de se: possibile esset sibi
aliquam imperfectionem competere et
ita posito q̄ illa imperfectio competet
adhuc ipsa posset manere ipsa. et si ipsa
manet est intrinseca deo. igitur pos-
sibile esset aliquam imperfectionem esse
intrinsecam deo. quod est impossibile.

Contra istam rationem obicitur p̄-
mo contra maiorem. quia si independēti-
a concluderet posse terminare dependē-
tiam. igitur independentia talis conclu-
deret posse terminare talem dependen-
tiam. consequens est falsum. sicut patet
in multis primò in substantia et accidē-
te. quia omnis substantia est indepen-
dens independentia accidentis ad sub-
iectum. et tamen non omnis substantia
potest terminare dependentiam acced-
tis cuiuscumq̄ ad subiectum. sicut lapis
non potest terminare dependentiam sa-
pientie. **C**onsimiliter patet de depen-
dentia totius ad partes. quia multa sunt
quibus repugnat dependē tali depen-
dentia que est totius ad partes nec tam
possunt terminare talem dependentiam
sicut est quodcumq̄ simplex quod non
est totum nec pars. patet etiam de inde-

pendentia cāti ad causas. quia angelus
est independens a quocumq̄ cāto. ut a
causa. non tamen potest terminare quod-
cumq̄ cātum. **A**pparet etiam cōsissime
de proprietate de qua est propositum.
quia proprietatis personalis cum sit om-
nino independens secundum hoc possit
terminare omnem dependentiam crea-
ture ad deum ut cāti ad causam. et hoc
secundum quacumq̄ rationes cālitatis.
quod est manifeste falsum. quia propri-
etas in persona non est formalis ratio
causandi sed aliquid commune tribus. ut
dictum est. s. per Aug. **R**espondet
igitur ad maiorem. q̄ licet independēti-
rōne sue independētie nō repugnat q̄
ipm terminet dependentiam alterius:
tñ independētia nō sufficit ad hoc ut sibi
cōueniat terminare. sed o3 q̄ habeat po-
ritatē v̄l p̄mitatē eēntialē respectu illius.
q̄ dependet ad ipm. q2 dependētia est
posteriozis eēntialit̄ ad pus eēntialit̄. o3
etiā q̄ habeat p̄fectioēz aliquā respectu
cuius dependens sit ip̄secti. et ad p̄po-
m entitas hypostatica nō h3 p̄oritātē eēn-
tialē respectu creature. q2 ordo eēntialit̄
est per se inter essentias distinguēdo esse
tias p̄ entitatē hypostaticam. s. me.
n. i. q̄dditates rez se habent sicut nūci.
entitas ēt hypostatica non est simpliciter
perfecta uel simpliciter perfectio. prout
dictū est in qōne de hoc mora p̄ idem
negaretur minor q2 si aliqd esset ratio
repugnantie respectu cuiuscumq̄ ip̄fec-
tionis ipm eē p̄fectio simplr. si igit en-
titas hypostatica nō est p̄fectio simplr
seq̄t q̄ ipsa nō est formalis rō repugnādi
oi ip̄fectiōi. et p̄ p̄ns nec per ipsas habet
p̄sona formalit̄ p̄p̄riā independētiāz.
Ad ista ad p̄m. dependētia pōt dupl̄r dī-
stingui. vno mō formalit̄ sine q̄si ip̄e fm
rōnez distinctā formalē dependētie. Alio
q̄si malit̄ s3 distinctiōne independētiū. Et
h3 dupl̄cit̄. uel in eodēz ordine. v̄l i alio
et alio. p̄ma distinctiō req̄rit in termino
rationem formalem terminandi aliam
et aliam uel eandem q̄si illimitatāz vir

etualiter. s. vel eminenter continentem
tales rationes formales distinctas. scda di
stinctio non requirit distinctiōem nisi eo
rum q̄ dependet. et q̄nq̄ ista distincta sūt
eiusdē ordinis. q̄n. s. eque immediate ul
eque mediate. dependent ad idē. q̄nq̄ si
alterius ordinis quādo. s. vnum depen
det mediate et aliud immediate. lz igit
ista ppō sit falsa independens tali depē
dentia pōt quālecūq̄ depēdentia ter
minare et ista etiā independens depē
dentia tali pōt talem dependentiā cui
cūq̄ dependentis terminare. tamē vī
ista pbabilis quod independens tali dē
pendentia pōt alicui dependentis talem
depēdentia terminare vī pōrē et hō vel i
mediate vel saltē mediate. et ista pbabi
lior simplr independens potest cuiuscūq̄
q̄ dependentis vel saltem alicuius de
pendentis aliquā dependentiam termi
nare. Et istaz duaz ppōnum veritas
apparēt si ista esset nota q̄ quēcūq̄ en
titas quacūq̄ alia vel est per se prior l
posterior. et ista vī posse haberi ex con
nexionē entium et vnitate eorū siue vni
uersi. q̄ vnitas ē ordinis fm phm duo
decimo metha. videretur. n. illa entitas
inconnexa cum alijs q̄ nō hēt p se ordi
nem prioris nec posterioris. Quando
igitur arguitur si independētia et vno
modo posset negari consequentia quia
si independens tali independētia non
posset terminare talem dependentiam
hoc est propter aliquid anuexum sue
independentie que est limitata et ideo
potest habere aliquam imperfectionē
annexam sed hec ratio non tenet de in
dependente simpliciter. quia in tali sal
tem nulla est perfectio. Aliter etiā de
ficit illa consequentia. quia non oportet
q̄ talis independētia concludat talez
terminationem nisi independētia sim
pliciter acciperetur in ante. sic q̄ inde
pendentia simpliciter et omnimoda cō
cluderet posse determinare omnem de
pendentiam. lz hoc nō fuit acceptum lz

solummodo q̄ independens omnino possit
aliquā dependentia terminare. Hoc
enī sufficit ad propositum. qz p viam di
uisionis sequitur cū illud independens
de quo ē fmo. s. persona vel entitas p
sonalis non possit terminare aliquam dē
pendentiam q̄ est causati vel mensura
ti vel aliam huiusmodi: q̄ possit termi
nare istam q̄ est nature vt ē comuni
cabilis ad aliquo vt incommunicabilis
ter exis. Aliter possit concedi conse
quēs fm intellectū pus expositū. s. q̄ in
dependens tali dependentia alicuius ta
liter depēdentis vel pōrē depēdentia de
pendentis pōt depēdentiam terminare p
hoc patet ad illas instācias ibi positas.
Ad primā quia substantia illa pōt ali
quam dependentiam alicuius accētē ter
minare. puta illius quod natum est si
bi cōuenire. Et esto q̄ cēt aliq̄ substantia
nōn susceptiua alicuius accidentis. sic
ē natura diuina illa tñ pōt terminare
aliquā depēdentiam pōrem q̄ sit ista.
puta alic̄ cātī pōris ipo accētē. et sic me
diate tēminat depēdentia ipi accētē. ad
faz de toto et de pti b p idē. qz simplex
q̄ nec ē totū nec ps pōt tērare depēdentia
pōrē q̄ sit illa que ē totius ad partes.
Et si querās quā dependentiam termi
nat angelus respēu ignis q̄ dependet a
partibus suis. Respōdeo illā dependē
tiam q̄ est minus nobilis ad magis no
bile in ordine eēntiali nāz. Per idē
ad tertiam. qz angel⁹ terminat depēde
tia cuiuscūq̄ nāe inferioris et hoc medi
ate vel immediate. illam quidē q̄ ē fm
ordinē eēntialez q̄ddatur et illa ē q̄dā
mō pōr depēdentia illa q̄ ē effcūs a cā ef
ficiēte imo hec videt oīno p. et hō pōt af
signari cōtē cōuenire cuilibz independēti
respēu illi respēu cōtē independēti. Ad q̄r
tā independēs oīno bñ vī q̄ necrīo possit
aliq̄ depēdentia tērare. qz nō vī al cōnex
ionē hēre cū alijs eūb. lz nō oz q̄ q̄lēcūz dē
pēdentia possit terminare. qz illa q̄ r̄qrit i
termino perfectōnez simplr cuiusmōi ē

dependentia cāti ad causam non termi-
nat: nisi sit perfectum simpliciter. pōt au-
tem eē independens si sibi repugnet im-
perfectio licet sibi non pueniat simpliciter
perfectio. quia entitas hypostatica ut ta-
lis non est perfectio simpliciter. nec tamē
ois talis est imperfecta. **P**er hoc ex-
cluditur responsio ad maiorem. qz inde-
pendenti oio nec ratione independētie
sue nec rōne alicuius sibi annexi pōt re-
pugnare generalr terminare quancūqz
dependentiaz. **E**t cum tangit qz ad hoc
ut terminet requiritur qz sit prius essen-
tialiter pōt dici qz pprie loquendo de po-
ritate essentiali: que. s. est rōe essentie ut
distinguitur ptra entitates hypostaticas
sic vna est priusitas trium personarum
sz extendendo positatem essentialē ad p-
ositatē per se. 7 hoc respectu cuiuscunqz
entitatis siue qdditate siue hypostaticē
pōt entitas personalis in diuinis dici p-
o: essentialr. vel magis pprie per se pōt
quocunqz causato. **E**t isto 2° accipiēdo
prioritatem necesse ē vt omne dependē-
tiā terminans sit prius eo qd dependet.
nō aut primo^o accipiēdo positatem. ni-
si tñ qñ est dependentia causati ad cāz
vel aliqua filis dependētia. puta cāti po-
sterioris ad causatū prius. vel cāe vnius
ad aliam cām. vel mēsurati ad mēsurā.
Et cum dicit qz sole forme hoc est qddi-
tates se hñt: sicut nūeri q ad hoc qz i eis
solū attendit ordo essentialis. nō igitur
in entitate hypostatica potest distingui
de dependentia cēntiali. quia est simplr
essentialis que ē rōne essentie in vtroqz
extremo. vbi. s. fundamentum rōne cēn-
tie dependet. 7 terminus ratiōe essentie
terminat. **E**t isto mō est dependētia cēn-
tialis creature vt cāti ad deū vt ad cāz.
Alio^o potest dici essentialis tñ ex parte
fundamēt. cui. s. essentia est rō dependēti-
sz nihil rōne essentie terminat: sz ratiōe
entitatis distincte ab cēntia puta hypo-
stative. **E**t cū additur qz terminans de-

pendentiam dz esse perfectum. licet hīc
possit distingui qz perfectio sicut 7 entitas
equiuoce conuenit entitati quiddi-
tatiue 7 hypostaticē. tamē pprie pfectio
non videtur cōuenire nisi entitati qddi-
tatiue. qz entitas hypostatica non ē fm
quā aliquid formalr perficit: sed sz quā
recipit pfectionem: vel saltem determinatur
ad pfectionē receptaz. **E**t scdm hoc
neganda esset illa ppō o: qz terminans
dependentiam sit perfectum. sufficit enī
qz sibi repugnet imperfectio qualis conue-
nit dependenti. **E**t per hoc patet ad illō
quod dicit ptra minorem: quia perfectio-
nem non extendendo 3° pprie accipiē-
do negāda est ista ppōitio qz si aliquid
sit rō repugnātie respectu cuiuscunqz im-
perfectiois ipm est pfectam vel pfectio
simpliciter. quicquid. n. pōt realiter eē idē
simpliciter pfecto. ipm non potest esse
aliquomō imperfectum 7 tñ non oportet
qz quodcunqz tale fm rōnem sui forma-
lem sit simpliciter pfectum. 2° potest
ppositum sic declarari. aliqua est in
tibus dependentia nature cōicabilis in-
quantū cōicabile ad suppositū cui cōi-
catur. g in illa dependētia status est ad i
cōicabile vt terminans talem dependē-
tiā. añs declarat. quia aliqua nā habet
pprium per se suppositum sic est nā sū-
stantialis. 7 ibi ē idēitas realis nature 7
suppositi. nec est dependentia nāe ad ali-
quid extrinsecū: vt eius suppositū 7 ali-
qua nā ppter eius imperfectiōē supposi-
tū per se hñe nō pōt. 7 per pñs nō potest
sic intrinsece terminari. sz requirit suppo-
sitū extrinsecū: sicut nā accētis requirit
suppositū substantie ad quod vltimate
eius dependentia terminat tanqz suum
suppositum. 7 hoc per accētis. quia sup-
positum per se habere nō potest. tali au-
tē supposito per accētis non est natura p
se idem. quia natura 7 tale suppositum
sunt alterius generis: sz est ibi aliq vniō
supplens: vt possibile vicem idēitatis il

la est actualis dependentia nature et ex parte suppositi actualis sustentatio nature vel terminatio dependentie eius. sic quod illam naturam dependere ad illud suppositum est concitari ipsi tanquam suo supposito: sicut potest habere suppositum: quod non potest per se habere suppositum: sicut substantia: sed tamen per accidens. prima principalis pars. quod cum suppositum sit per se aliquid inconcicabile dependentia nature ut concicabilis ad suppositum erit per se ad inconcicabile: et ita cum persona divina sit verissime inconcicabilis. immo sit sola per aliquod positum inconcicabilis ut dicitur in 3° arti. non repugnabit sibi ex parte sui terminare dependentiam nature ut comunicabilis tanquam suppositum eius non per se vel intrinsecus: sed tamen extrinsecum et alterius nature. Dicitur quod nulla natura potest dependere ad ipsum ut ad suppositum extrinsecum quia non potest informari per accidens aliqua natura: sicut suppositum substantie informatur accidente. et pro tanto est suppositum per accidens nature accidentis. Preterea dicitur quod dependentia accidentis est per se ad singularem substantiam non autem ad suppositum ut suppositum. scilicet quantum ad illud quod suppositum addit ultra rationem singularem. quod illud non videtur esse nisi negatio. negatio autem non est ratio terminandi dependentiam. Non firmatur. quod natura singularis assumpta a verbo eodem modo terminat dependentiam accidentis sicut terminaret si non esset assumpta: sed assumpta non habet rationem propriam suppositi. igitur quando non est assumpta ratio suppositi non est ratio per se terminandi. Nec potest dici quod quando est assumpta dependentia accidentis quod sibi inheret terminat ad personam assumptam: quod dependentia accidentis est inherere. accidens autem nature assumpte non inheret persone assumpti. Ad primum dici potest quod sufficit hoc habere quod non sit repugnans a parte inconcicabilis quod

sit terminus alicuius dependentie. an autem aliqua natura alia ab illa que est propria ipsius inconcicabilis possit dependere ad ipsum inconcicabile. de hoc in sequente articulo. Quid autem tangitur quod inconcicabile terminans dependentiam nature extrinsece esse informabile a tali natura: sicut substantia informat accidente dependente ad ipsam. Rideo quando accidens inest substantie sunt ibi due habitudines: una forme ad informabile et illius extremum est substantia ut receptiva talis forme et ut potentialis saltem potentialitate secundum quid. Alia est habitudo accidentis ut dependentis ad substantiam ut ad quam dependet. et illius extremum est substantia ut essentialiter prior: accedente naturaliter posteriori. Prima habitudo non potest esse alicuius nature ad verbum. quia illa requireret imperfectiorem in verbo. quia aliquam potentialitatem. 2^a potest esse quia illa non requirit in verbo nisi per se prioritate que non repugnat sibi respectu cuiuscunque nature create. hic patet illud dictum. deus est respectu cuius omnis substantia creata est quasi accidens quia nisi habitudinem accidentis ad substantiam que est forme secundum quid ad informabile non possit substantia creata habere respectu dei tamen habitudinem nature comunicabilis extrinsece et posterioris potest habere respectu persone divine: qualem habitudinem habet etiam natura accidentis respectu suppositi substantie. Ad 2^m potest dici quod substantia singularis est inconcicabilis. put inconcicabile opponit universali quod est comunicabile pluribus: sed non. put inconcicabile excludit omnem comunicabilitatem tam communis quam forme. et hoc tam forme partialis que dicitur comunicari materie informate quam forme totalis. puta quidditatis vel nature. que dicitur comunicari supposito participant. sic inquam inconcicabile non convenit omni

singulari: sed solum illi quod non ē ali-
cui forma altero duorum modorum. ⁊
tale est illud quod est vltimatus habēs
formam vel ens per formam ita q̄ nihil
habet ipsum tanquā formam siue prin-
cipium quo essendi. ⁊ tale est suppositū
licet igitur accidentis dependentia ter-
minetur aliquantulum ad substantiaz sin-
gularem tamen non est vltima termina-
tio nisi ad singularem ut incōmunicabile
quia dependentia que est in cōmunica-
ri non videtur habere statum nisi ad i-
cōmunicabile: quia si est dependentia
ad singularem cōmunicabilem cui illa
sit ratio essendi et cui cōmunicatur. nō
est dependentia adhuc terminata vlti-
mate nisi ad illud cui cōmunicabile cō-
municatur. Nec tamen intelligo q̄ cō-
municabile terminans dependeat ad in-
cōmunicabile: ⁊ propter hoc cōmunica-
bile non vltimate terminat. sed illō ad
quod ipsum dependet. quia non est ve-
rum substantiam singularem cōmuni-
cabilem dependere ad suppositum sub-
stantie. sed est ibi vera idēitas singula-
ris cōmunicabilis ⁊ suppositi: sed p̄ tā-
to quod dependet ad singularem cōmuni-
cabile vltimate dependet ad incōmuni-
cabile: quia cōmunicabile est alicui incō-
municabili ratio essendi. ⁊ quod depen-
det ad illud quod est alicui ratio essendi
dependet vltius ad illud cui ipsum est
ratio essendi. incōmunicabile autē non
sic est ratio essendi alicui. ⁊ ideo qd̄ de-
pendet ad ipsum non oportet vltius de-
pendere ad aliquid quasi habens esse p̄
ipsum. Non igitur vltimate terminat de-
pendentia accidentis vt cōmunicabilis
nisi ad suppositum substantie: vt incō-
cabiler subsistens ⁊ sustentans ipsum. ⁊
est ista ad aliquid extra totum genus de-
pendentie talis que est incōmunicari. qz
est ad incōmunicabile. Et cum argui-
tur q̄ ratio suppositi vltra substantiaz
singularem non addit nisi negationem

Rūdeo si hoc verum sit. tamen illa ne-
gatio prius conuenit substantie singula-
ri q̄ terminare dependentiam acciden-
tis. nec est inconueniens aliquam nega-
tionem imperfectionis prius conuenire
alicui q̄ aliquod posterius dependere
ad ipsum sicut prius conuenit homini
non esse irrationale q̄ esse album. quia
negatio illa statim sequitur affirmatio-
nem que includitur in ratione hominis
etia⁹ si nunquā tale accidens cōpetet ⁊
p̄petere possit hōi. Et cum dicitur nega-
tio non est ratio terminandi. Respō-
deo vltimate terminare duo dicit scilicet
terminare. ⁊ sic terminare q̄ nihil vlti-
rius terminet. ratio igitur terminandi ē
aliquod posituum. s. ratio istius q̄ ter-
minatio sit vltimate: est illa negatio. qz
scilicet terminans non est cōmunicabile
si enī esset cōmunicabile: tunc adhuc vl-
terius terminaret dependentiaz illō cui
ipsum cōmunicaretur. Exemplus. si ac-
cidens dependeret ad aliud accidens: sic
fm aliquos color ad superficies: eius de-
pendentia non vltimate terminat ad su-
perficiem: sed ad illud cui superficies ē
forma. ⁊ esto q̄ non dependeret ad illō
cuius est forma. sed tñmodo esset sibi
ratio essendi: adhuc vltimate dependē-
tia esset ad illō cui superficies est forma
Ad p̄firmationem posset dici q̄ acci-
dens nature assumpte ⁊c. 12° fm ali-
quos declaratur p̄positum sic. persona
diuina eminent cōtinet perfectionē oīa
suppositi causari. igitur potest supplere
vicem cuiuscunqz in sustinēdo illā nām
quā posset tale suppositū sustentare.

P̄terea. q̄libet nā creata ē in potētia
obedientiali respectu p̄sone diuine: igitur
p̄sona diuina potest sustentare quācunqz
Prima ratio videt deficere: qui nī
p̄sona diuina rōe essentie p̄tineat vlti-
liter quācunqz entitatem creatā: tamen
nō videt virtualit̄ p̄tinere rōne p̄p̄rieta-
tis p̄sonalis aliquā entitatem creatā. qz

pari rōne p̄tineret quālibet ⁊ ita pp̄ietas p̄sonalis esset formalis infinita: cui⁹ oppositum ostensū est in qōne de h̄o mo-
ta. **P**reterea. si pp̄ietas p̄sonalis contineret virtuali oēs entitates creatas videtur q̄ possit esse rō formalis crean-
di creaturas. cuius oppositum dictū ē in quadam alia qōne. **12^a** etia⁹ ratio videt̄ deficere. quia potentia obediēcial creatura respicit omnipotentiam creato-
ris ⁊ illa est cōmunis. igitur illa susten-
tatio per quā filius per omnipotentiam sustentat naturā istam est cōmunis trib⁹
illa autem sustentatō que est p̄sone vni-
te est pp̄ia filio. non igitur p̄ hoc q̄ est
natura esse in potentia obediēciali per
sone p̄cluditur ip̄am posse naturā sustē-
tare hypostatice vel suppositiue: sed t̄m
posse sustentare cāliter. s. effectiue. **Cō-**
tra p̄clusiones istius articuli arguit p̄i^o
quia vno realis habet terminū reale⁹.
que igitur sūt simplici⁹ idem in re sunt
idem in terminando talem vnionem. p̄-
p̄ietas ⁊ essentia sunt simplici⁹ idem in
re. igitur sicut vnum terminat. sic ⁊ rel-
quum terminabit. **I**tem ad relatiuū
vt relatiuum non dependet aliud a suo
correlatiuo. igit ad uerbum vt uerbum
nō dependet natura humana. qz sol⁹ pa-
ter ē correlatiuum. **A**d p̄mum dicen-
dū q̄ formalis distinctio relationis ab
essentia sufficit ad hoc q̄ pp̄ietas pos-
set dici formalis terminus vnionis real-
⁹ ⁊ non essentia. t̄m ratio videt̄ efficax cō-
tra ponentes idēritatem reale⁹ ⁊ forma-
le essentie ⁊ pp̄ietas cōstituentis p̄sonā
Ad 2^m dici potest. vno modo negan-
do aūs. nam aliud est dependere ad re-
latiuū vt relatiuū. ⁊ dependere ad ip̄z
verbū relatiuum nō tamē dependet ad
ip̄m tanq̄ correlatiuū. **A**litter pōt dici
q̄ natura assumpta dependet ad verbū
sed non pp̄ie vt ad relatiuū. sed vt ad
incōcābile s̄sistens. ⁊ sic negāda ē p̄ia

De tertio articulo

certum est s̄m Dam. 57. q̄ verbūz assū-
psit naturam in athomo. hoc est singu-
larem: ⁊ tamen non habentem persona-
litatem propriam. quia illa non posset
stare cum assumptione in vnitate perso-
ne verbū. si autē pp̄ia singularitas natu-
re p̄sonalis eet formaliter pp̄ia perso-
nalitas eius: non posset illa esse sine ista
p̄pter quod oportet videre quo forma-
liter ⁊ completiue natura creata sit per-
sonata in seipsa vt ex h̄o pateat si potest
ipsa carere propria personalitate ⁊ per-
sonari etiam personalitate extrinseca.
Est autē dubium an personalitas prop̄ia
sit formaliter per aliquid positium. et
videtur q̄ sic. quia negatō non est p̄mo
incōmunicabilis. negatio enim quātūz
est de se posset cuiusq̄ competere. t̄m
modo igitur est incōmunicabilis. p̄pter
incōmunicabilitatem positium ad quod
ipsa consequitur. ⁊ ita p̄imum incōica-
bile est positium. pp̄ietas p̄sonalis ē
p̄mo incōicābile. qz est rō formalis cō-
stituēdi incōicābile. s. p̄sonam. **P**re-
terea. negatio non est p̄mo pp̄ia alicui
enti. sed tātūz p̄pter hoc q̄ sequitur ali-
quā affirmationem pp̄iam. pp̄ietas
eniz p̄sonalis est p̄mo pp̄ia illi cui⁹
est. igitur ⁊c. **P**reterea. quod excludit
imperfectionem ip̄um est perfectum vl
saltem aliquod positium. nunc autem
dependere ad personam extrinsecā est
imperfectionis. igitur personalitas pro-
pria que excludit formaliter illam depē-
dentiā est aliquid positium. **N**on
firmatur. p̄pter hoc eniz ponitur q̄ sin-
gularitas nature est per aliquid positū
quia excludit imperfectionem que est di-
uidi. vnde singulare dicitur indiuiduū
hoc est in plura indiuisibile a simili in p̄-
posito. p̄sonari in se excludit depende-
re ad personā extrinsecā. **S**ed cō-
tra. Dam. c. 50. In nullo enim eorū
que plantauit in nostra natura deus v̄-
bum a p̄ncipio plasmans nos defecit
s̄z oia assumpsit. totus enim toti vnitus

est mihi ut totū toti tribuat. quod est in
 assumptibile et incurabile. vult dicere
 igitur. quod quaecumque entitas positiua in
 nostra natura est vnita verbo. *Et*
 quod hoc sit possibile de quacumque probatur
 ratione. quia quaecumque natura est simpliciter in
 potest obedientiam ad dependendum ad perso-
 nam diuinam si ergo esset aliqua enti-
 tas positiua qua natura esset in se per-
 sonata illa entitas esset assumpta a ver-
 bo. et tunc natura nostra in christo esset per-
 sonata simul duplici personalitate. quod
 est impossibile. quia si creata. igitur per
 illam est formaliter incommunicabi-
 lis alteri persone et per consequens per-
 sone verbi non communicatur. et ita in
 ipso non personatur. *Præterea* si ali-
 qua entitate positiua esset formaliter per-
 sona creata. igitur verbum non posset
 deponere naturam assumptam. nisi vel
 illa maneret non personata quod vide-
 tur inconueniens. vel oporteret quod dare-
 tur sibi de nouo videlicet aliqua alia en-
 titas. qua esset haberet personalitatem
 creatam. sed hoc est impossibile. illa enim
 non posset esse entitas accidentalis quia
 accidens non est ratio formalis personam
 di subiectum nec posset esse aliqua en-
 titas substantialis. quia nec materia nec
 forma. nec substantia composita. quia
 quaecumque talis si daretur non maneret
 natura eadem que prius. quia haberet ali-
 am materiam vel formam vel entitatem
 substantie compositæ. *Potest* igitur
 dici quod nostra natura est personata per
 sonalitate creatam non aliquo positiuo tamen
 quod ratione formali. quia ultra singulari-
 tatem non inuenitur aliqua entitas po-
 sitiuus qua singulare completiue sit inco-
 municabile. sed tantum singularitatem
 superadditur negatiua comunicabilitati.
 siue dependentie que est incommunicari
Potest autem intelligi triplex negatio
 comunicabilitatis siue dependentie
 sicut enim possumus intelligere depen-
 dentiam actualem potentialem et apti-

tudinalem sic possumus intelligere ne-
 gationem actus dependendi. et nega-
 tionem possibilitatis dependendi. et ne-
 gationem aptitudinis ad dependendum
Prima negatio est nuda siue sola. secun-
 da est cum repugnantia ad actum. ter-
 tia est cum inclinatione opposita siue
 aptitudine contraria. *Exemplum* pri-
 mo modo superficies si esset sine colore
 omnino esset non alba. quia haberet so-
 lam negationem albedinis. secundo mo-
 do angelus est non albus. quia sibi re-
 pugnat albedo. *Tertio* modo lapis est
 non sursum. quia in lapide est negatio
 aptitudinis ad sursum cum inclina-
 tione ad non sursum sicut ad suum
 oppositum. *Ad* propositum loquen-
 do de dependentia ad hypostasim extri-
 secam et spiritualiter diuinam de qua modo
 loquimur sola negatio actualis depen-
 dentie non sufficit ad hoc quod aliqd
 dicatur in se personatum vel persona.
 quia anima petri habet talem negationem.
 et tamen non est persona. *Secunda* nega-
 tio non inuenitur in natura creata personabili
 quia nulli tali potest omnino repugnare de-
 pendere ad personam diuinam. immo que-
 cumque entitas positiua in tali natura est
 in potentia obedienti ad dependendum
 ad ipsam et per consequens illa negatio non
 constituit personam creatam siue et nega-
 tio non sufficit. quia illa habet natura assump-
 ta. ipsa enim cum sit eiusdem rationis
 cum mea natura habet aptitudinem eius-
 dem rationis. et habet aptitudinem ad subsistendum
 in se et non habet aptitudinem ad dependen-
 dum ad personam extrinsecam. nec est
 inconueniens possibilitatem esse sine ap-
 titudine quia ad formas supernatura-
 les et si sit potentia aliqua in susceptio
 non tamen proprie aptitudo quia illa
 non est proprie nisi ad formam natura-
 liter perfectiuam. *Ad* personalita-
 tem igitur propriam siue creatam oportet
 concurrere duas negationes. primam
 et tertiam. ita quod tertia est quasi habitual

siue sit personata in se siue in psona ali-
 ena: sed alia negatio. scilicet actualis dependē-
 tie superueniens isti negationi complet
 personalitatem propriam. Ad illa igitur
 que probant quod personalitas propria est
 formaliter per aliquid posituum ad omnia
 simul est una. Rūdeo quod nulli simpliciter re-
 pugnat esse cōicabile nec tanquam cōicabi-
 le dependere nisi sibi sit simpliciter proprium
 aliquod posituum quod sit ratio repugna-
 tie cōicabilitatis et dependentie. tamen
 cōicari et dependere potest secundum quid repu-
 gnare alicui per solam negationem. quia
 dum negatio illa inest: affirmatio non po-
 test inesse. sed non propter hoc est simpliciter
 impossibile affirmationem inesse: nisi illud
 cui talis negatio inest esset necessaria ra-
 tio quod talis negatio consequeretur. et tunc
 negatio esset simpliciter propria. alias non
 esset nisi secundum quid propria. Similiter. n.
 modo propria est alicui negatio sicut ipsi
 repugnat opposita affirmatio. sola per-
 sona diuina habet incommunicabilita-
 tem primo modo. quia entitatem aliquam
 intrinsecam simpliciter propriam: per
 quam sibi repugnat posse comunicari.
 natura creata licet in se subsistat non ta-
 men aliquid habet intrinsecum per quod
 impossibile sit eandem dependere. et ideo
 sola persona diuina habet propriam per-
 sonalitatem completam. natura creata
 personata in se non habet: quia non habet
 repugnantiam ad posse dependere: sed
 tantum ad actum dependere. et hoc secundum
 quid. scilicet dum sibi inest negatio dependē-
 tie actualis. Ad formam igitur prime
 rationis dico quod incommunicabile simpliciter
 quod. scilicet importat repugnantiam ad pos-
 se dependere non conuenit primo nega-
 tioni siue alicui ratione negationis. nec
 talis incommunicabilitas est in creatura etiam
 in se personata: sed tantum incommunicabilitas
 secundum quid. scilicet repugnantia ad cōica-
 ri. et hoc stante illa negatione dependen-
 tie actualis. ista autem incommunicabilitas scilicet
 quid non requirit entitatem posituam

simpliciter incommunicabilem: sed tantum
 entitatem posituam receptiuam nega-
 tionis dependentie actualis. sed incommu-
 nicabilitas simpliciter si alicui negationi
 conueniat hoc non est nisi quia illa con-
 sequitur entitatem posituam simpliciter
 incommunicabilem. Per idem ad aliam ma-
 iorem de dependentia concedo quod si ali-
 cui repugnat posse dependere. hoc est
 propter aliquam perfectionem vel ratio-
 nem posituam. sed illa repugnantia non
 est in creatura: sed sola negatio dependē-
 tie actualis. Exemplum. accidenti sepa-
 rato non simpliciter repugnat inherere
 vel posse inherere. sed scilicet quid dici pos-
 set ei repugnare inherere. pro quanto quod
 stante illa separatione non potest simul
 stare cum hoc quod inhereret. Consimiliter
 ad illud de proprio dico quod incommunicabi-
 tas simpliciter est simpliciter propria illi
 cui puenit siue incommunicabilitas. incommu-
 nicabilitas autem secundum quid non est ei pro-
 pria. sed tamen sic quod soli illi conuenit.
 De 3° igitur articulo principali videtur
 quod nature humane repugnat dependere
 ad personam alienam ut sustentantem
 ipsam. primo quia est natura substantialis
 2° quia intrinsece siue idēice habet ratio-
 nem non dependendi tali dependentia
 3° quia non potest habere aliquid intrin-
 secum quod sit sibi ratio taliter depen-
 dendi. Et primo sic arguitur. natura
 substantialis non est nata dare supposito nisi
 esse simpliciter. et per consequens non pre-
 supponit esse simpliciter. natura autem
 dependens ad suppositum alienum pre-
 supponit in eo esse simpliciter: quia est
 nature proprie que prius conuenit sibi quod
 ista natura dependens ad ipsum. Antequam
 probatur. natura substantialis est entitas
 simpliciter. sicut accidentalitas est enti-
 tas secundum quid et qualis est aliqua entitas
 formaliter tale esse tribuit. sicut igitur natura
 accidentalis tribuit esse tantum esse secun-
 dum quid. et ideo presupponit ens sim-
 pliciter: ita natura substantialis dat esse

simpliciter. et ideo si presupponit tale esse.

Ex 2° arguitur sic. omne dependens habet in se aliquid quod est sibi ratio dependendi natura humana non habet nec habere potest aliquid tale in se: quod sit sibi ratio dependendi tali dependentia. igitur **et** **Ma.** patet inductive in dependentia causari ad causas in quocumque genere cause. et probatur ratione. quia nisi in isto sit aliqua ratio dependendi quod non est in illo non magis istud dependet quam illud. natura autem mea non dependet a verbo tali dependentia. igitur nec illa assumpta magis dependet nisi habeat aliquam rationem dependentie sibi in se. probatio maioris non dependens non sit dependens nec e converso: nisi sit aliqua mutatio. mutatio autem non habet per se terminum nisi aliquam formam absolutam. si igitur natura sit de novo dependens advenit sibi aliqua forma absoluta que sit ratio dependendi et talem etiam amittit ut terminus a quo mutationis. si fiat de dependente non dependens probatio minoris: tum quia natura illa posset deponi nullo absoluto corrupto in ea. si autem haberet aliquid absolutum quod esset ratio dependendi sibi propria: oportet illud eorum per se quando ipsa fieret non dependens. tum quia nature eiusdem rationis competit similis ratio dependendi et ad simile terminum vel eundem terminum quando non est nisi unicus naturae terminare talem dependentiam. natura autem christi et mea sunt eiusdem rationis: et mee non competit aliquid quod sit ratio taliter dependendi ad verbum: quia tunc mea violenter subsisteret in propria persona.

Ex 3° arguitur sic. propria personalitas que potest competere huic nature humane est realiter eadem sibi. igitur manente hac natura manet habens hanc personalitatem. sed personalitas propria est ratio repugnans ad sic dependere. igitur **et** probatio antis. quia certum est quod

huic nature humane singulari potest competere propria personalitas illa non potest esse aliud ab ipsa nec ei accidens. quia accidens non est ratio personandi substantiam: nec potest esse substantia alia ab hac natura. quia nec substantia composita. patet enim quod una substantia composita non est ratio formalis personalitatis alteri substantie compositae. nec potest esse alia substantia sicut pars. quia non maneret eadem natura composita nisi maneret eadem utraque pars substantialis. **Proest** dici quod non est ponenda iter aliqua esse formalis repugnans nisi vel in rationibus eorum propriis aliqua repugnans includatur manifeste vel necessaria ratione probetur includi vel se qui. sed neutro modo est de natura humana et de dependentia ad personam alienam. igitur ponendum est quod talis dependentia non est simpliciter impossibilis quod est ex parte fundamenti. Maior probatur. quia quodlibet ponendum est possibile esse cuius non patet ratio impossibilitatis. **Consimiliter** quodlibet compositibile ubi non apparet ratio impossibilitatis. prima pars minoris declaratur ex rationibus istorum de quibus est sermo. **Ratio** autem nature humane magis patet. ratio autem illius dependentie de qua loquimur potest circumscribi quando vel aliquo modo describendo poni talis dependentie nature ut communicabilis ad personam propriam alterius nature ut terminantem eius dependentiam. hec ratio exponatur. primo illud quod dicitur ut communicabilis. potest aliquid communicari alicui sic. quod illud sit ipsum quod communicatur. sicut universale communicat singulari. **Alio** modo sic quod illud cui communicatur sit isto tanquam formali principio essendi. **Et** hoc dupliciter: vel ut forme partialis que communicatur materie informare et aliter communicatur composito constituto ipsam vel ut forma totalis sicut quidditas communicatur supposito ut humanitas sol

ti. In pposito intelligitur cōicabile. 3°
 .f. q. sic cōicatum sit forma totalis quā
 habens dicatur fm eam esse formaliter
 tale. sed ppositum suppositum nature di-
 citur hoc modo tale fm illam non pro-
 pter dependentiam sed magis ppter p-
 idēritatem. sed ad suppositum non pro-
 prium non potest esse per se idēritas: s3
 illud quod potest ibi ēē quasi supplens
 vicez idēritatis est perfecta dependentia
 nature ⁊ perfecta sustentatio ex parte
 suppositi siue terminatio dependentis.
 tale autem suppositum: quia est per
 se suppositum alterius nature ⁊ istius
 nature dependentis non per se suppositum.
 ⁊ per se. est prius eo quod non est
 per se sequitur q. prius habeat naturā
 ppositam q. istam dependentem que ē sibi
 tanq. natura aduentitia vel natura
 scōa. Et qd nature humane non re-
 pugnet talis dependentia qualis dicta ē
 potest sic aliquo modo declarari. vt pba-
 tur est in 2° articulo. persona diuina po-
 test esse propriū terminū alic. depēdētie
 nō aut dependentie que est cāti ad cau-
 sam nec breuiter cuiuscunq. terminati
 ad aliquod ratione perfectionis formalis
 in ipso: sed tñ illius que ē nature vt cōi-
 cabilis ad incōicabile sustentans ipam
 igitur talis dependentia est possibilis in
 aliqua natura. qz non pōt esse possibili-
 tas terminandi dependentiam nisi i ali-
 quo sit possibilitas dependendi: sed hoc
 non magis repugnat nature humane q. alteri.
 Preterea 2°. quia accidens de-
 pendet tali dependentia ad suppositum
 substantie cui inheret. nunc autem li-
 cet ibi coniungatur dependere ⁊ inhe-
 rere tamen prioz videt ēē ratō dependē-
 tie q. inherētie: sicut in termino videt
 esse prioz ratio prioritatis eēntialis pro-
 pter quam terminat dependentia: q. in
 formabil vel susceptiui s3 quā terminat
 inherētiā. Si igit intelligatur alicui
 puenire depēdētia nature vt cōicabil.
 ⁊ hoc sine inherētia nō videt cōtradi-

ctio. s3 talis ē illa que ponit in pposito.

Confirmat. qz fm ph3. 5°. metha. q.
 le vno mō dicit oia substantie: igit mod^o
 qualitatis nō repugnat sbe. 3° decla-
 ratur sic. accidens potest hēe moduz s3
 stantie l3 non perfecte. .f. q. sibi repugnet
 dependere ad subiectum: tamen aliqua-
 liter similem. .f. in non dependendo actu-
 aliter: sicut apparet in accidente separa-
 to. pari rōne igitur videt q. substantia po-
 test habē modū accidētis l3 nō pfecte. .f.
 depēdendo ⁊ inherendo subiecto tamē
 modum aliquo modo similem. .f. in depen-
 dendo actualiter ad suppositum alienū

Ad illa que adducta sunt in contra-
 rium ad primum concedo q. natura s3
 stantialis est ad esse substantiale: sed non
 oportet q. sit primum esse suppositi ha-
 bentis esse per ipsam nisi quando illud
 est eius per se suppositum. quando autē
 est eius suppositum non per se: sed per se
 alterius nature tunc per illam alteram
 prius habet esse. ⁊ cum accipitur illud
 quod dat esse simpliciter non presuppo-
 nit esse simpliciter in eodem. [Respo-
 deo aliquod esse in se est esse simpliciter
 ⁊ tamen i pposito non proprio nō dat
 esse simpliciter omni modo. Ad se-
 cundum aliquid potest esse ratio depen-
 tie dupliciter. vno modo sic q. ipsuz cō-
 sequatur vel concomitetur dependen-
 tia actualis. Alio modo q. licet ipsum
 necessario concomitetur aptitudo ad
 dependendū non tamen necessario de-
 pendentia actualis. sed ipsum quantum
 est ex natura sua dependeret: ⁊ quando
 est actualis dependentia contingit scōz
 ipsum vt proximum fundamentum.
 primo modo est dependentia creature
 ad deum. quia necessario fundamentū
 dependentie est in actuali dependentia
 semper 2° est dependentia causati ad cau-
 sam secundam sine qua posset ipsum i
 mediate cāti a prima: ⁊ ita possz ab illa
 scōa nō depēdere actualiter. licz semper
 haberet aptitudinem ad dependendū.

Ma. igitur rōnis vera est intelligēdo de ratione dependenti non precise pmo modo. sed indifferenter primo modo t secundo nihil plus concludit. pbatio pma ma. inducendo de dependentijs ca si ad causam. Secunda pbatio pbat q dependens habet aliq ratōnem dependendi quam non habet non dependens qd necium est intelligendo per rationē dependentie rationem formalem depēdendi que est ipa depēdētia. qz sine illa non posset aliquid dependere. sed intel ligendo ratōnem fundamentalem depēdētie fm quam inest dependentia sic fm albedinem similitudo. non oportz q illa ratio sit magis in dependente q in illo quod non dependet actu ē tamē eque aptum ad dependendum. **Item** plium accidens quando est in subiecto non magis habet talem rationem de pendendi quam quando ipsuz est sepa tum. quia ipsamet natura est isto mo do proxima ratio dependendi. nec opz ad hoc q actu dependeat superaddi ac tu talis ratio dependendi sed sola ratō formalis. f. actualis dependentia. Consi militer hic de natura assumpta z non assumpta. Tertia probatio videtur plus probare. f. q actu dependens hēat semper rationē dependēdi fundamenta lem. z hoc aliquam entitatem absolu tam. **Ad** illam igitur propositionēz cui illa probatō innititur scilicet q om nis mutatio habet pro persone termi no formam absolutam. **R**esponde tur per interemptionem immo motus est secundum vbi z ad vbi. nec tamen vbi dicit aliquam formam absolutam **Qualiter** aut sit h n cōtra philosophū quinto phisicorum. vel septimo dictū est supra in quadam questione de cor po. e z ubi zc. **M**inor principal rōis non est vera eo modo q maior est vera scz intelligendo indifferenter de ratōne formali dependendi vel fundamentali. z hoc necessario fundate actualiter. vel

saltem aptitudinaliter. habet enim na tura assumpta rōnem formalem depēdendi. f. ipsam dependentiam z rōnem fundamentalem. immo ipsa est prima ratio fundamentalis dependentie. licet non necessario consequatur ipsam talis depēdētia actu sed aptitudine. nec pl pbat prima pbatio. quia si natura de poneretur nullum absolutum in ea cor rumperetur. z ita non habuit aliquod absolutū quod esset necessaria rō actu dependendi sed absolutum fuit primū susceptivum dependentie. z sine illa ma nere potest sicut sine respectu non neces sario consequente potest manere funda mentum absolutum. **Ad** aliam pbatio nem dico q licet nature eiusdem ratio nis habeāt aptitudinem similem ad de pendendū. tamen non oportet q si vna actu depēdcat q similiter z altera. patet de accidente coniuncto z separato. natu ra autem mea zsi non actualiter depen deat ad verbum dependentia predicta. f. ad suppositum ypo statice sustentans ta men habet aptitudinem sicut natura illa assumpta habet aptitudinem. **Ad** argumentum principale dico. q licet n omnis dependentia sufficiat ad verifi candum predicationem de dependend de illo a quo dependet. tamen illa que est nature ut communicabilis ad sup positum vt hypostatice sustentans ea z sufficit ad verificandum predicationēz nature sic dependentis de supposito ad quod dependet. patet de accidente sic dependente ad suppositum substantie d quo etiam predicatur. z sicut predica tio accidentis de subiecto licet sit vera non tamen est per se sicut eēt nature de proprio supposito non est predica tio per se nature humane de ipso verbo.

Quodrum sacer dos obligatus ad dicendū nullam p vno obligatus

etiam ad dicens missam p alio suf-
ficienter soluat debitum dicens vnam
missam p ambobus. Arguit q non qz d
tenet ad maius bonum nō satisfacit sol-
uēdo minus bonū. sic est in pposito. qz
due misse sunt magis bonū q vna. vna
etiā missa p isto est maius bonū sibi si
dicat p illo. q si dicat simul p illo 7 a^o
Cōtra qui plus soluit q illud sit ppi
quod obligat videt abundatē satisfacere.
sed vna missa est maius bonum q
sunt illa p quibus obligat duob^{us}. quia
bonū misse est ex virtute sacrificij. sacri-
ficiū autē ē infinitū 7 infinitis sufficiens
Christus. n. qui offert in illo sacrificio
sufficiens fuit quādo offerebat in cruce
ad satisfaciendum p peccatis infinitis.
ergo 7c. **Hic** premittendū est vnū. hoc
s. quod pabile videt q missa non so-
lū valet virtute meriti siue operis ope-
ratis. sed etiā virtute sacrificij 7 operis
operati. vel non solū valet virtute meri-
ti psonalis sacerdotis offerētis sed etiā
virtute meriti generalis ecclē in cuius p-
sona mīstrum cōm offert sacrificiū. ali-
oquin missa mali sacerdotis qui in illo
actu non meretur personaliter sed ome-
retur nulli valerz in ecclesia. quod repu-
tat cōter incōueniens. 7 ratioabili iux-
ta illud Joh. 6. panis quem ego dabo
caro mea est p mundi vitā. quādocūqz
n. Christus vt summus sacerdos offert
panis quem dat. i. caro eius est mundi
vita. Ex hoc sequit q ad solutōem hu-
ius questionis tria sunt vidēda. pmo si
missa dicta p duobus tantū valet isti
sicut si p eo solo diceretur. 7 hoc meri-
to personali celebrātis/scōo si tantū va-
let merito generalis ecclē offerētis. 7 si
iste simplr soluit debitū vtriqz cui obli-
gatur.

De primo est sciē

dum q inter opa meritoria oōo habet
magis rōem meriti applicabilis alii. qz
ipsa de rōne sui est placatiua dei 7 reco-

lutiua rei deo 7 hoc illius p quo per
ipm orantē spālī offertur. Pōt aut me-
ritū vel spālī oōo in triplici gradu intel-
ligi valē alicui siue p aliquo. Vno mō
specialissime 7 sic semp valet oranti qn
est in grā. ipse. n. habz motū animi bo-
nū 7 elicit opus bonū. Iste motus 7 il-
lud opus nō sic sūt alterius p quo orat
sicut orātis. nec potest iste ordinata vo-
luntate sic illud alteri dare. q non sit su-
um meritū qz magis tenet ex charitate
diligere seipm q aliū. imo forte nō pos-
set dare quin istud esset suū. Alio gene-
ralissime 7 sic v3 toti ecclē. nec. n. debet
orās aliquē de ecclā excludere. sed ex in-
tentione habituali oōs includere. 3° mō
s. mō medio v3 illi cui p orantem spālī
ter applicat. non. n. v3 ei spālissime patz
ex primo membro. sed nec pōtē valet si-
bi gnālissime sicut cuiusqz. tūc. n. fru-
stra in ecclā cēt spāles oratiōes assigna-
te alie p viuīs alie autē p mortuis. 7 ite-
rū p viuīs alijs 7 alijs. puta bñfactori-
bus amicis 7 alijs vt p3 in orōnibus in
missali romano pro diuersis assignatis
psonis 7 statibus vl pgregatōibus. Fru-
stra in quā cēt iste spālīter assignate. qz
non plus valerēt illis q generalit̄ cuius
qz in ecclesia. Habz g articulus iste dif-
ficultatem spālī intelligēdo hoc tertio^o
Et pōt dici q vna missa dicta p duob^{us}
n tū valet hoc mō isti qnti valeret si p
eo solo diceret. Quod oñdi pōt sic. me-
rito finito fm plenā iusticiāz adequate
corrūdet aliqō pmiuz determinatū ad
certū gradū pter aut bonuz qō vel et
ecclē gnālī 7 pter bonū quod debet r
isti oranti spālissime que duo semp iclu-
dunt in pmo debito orōni. accipio illō
bonū quod virtute meriti ipsius orātis
debet mediomō ei p quo spālīter orat.
illud est determinatū ad certū gradum
virtute igit istius meriti nō debet alicui
isto mō medio aliquod bonū quod nō
includit in isto bono medio determina-
to. si g totum illud bonū detur isti tāq

p̄m̄ium modo medio debitū orationi.
 nullū bonū debitum oratiōi isti dabit
 alteri ⁊ p̄ p̄ns si v̄tute isti meriti datur
 aliq̄d bonū illi vt debitū isti orōni mō
 medio. sequitur q̄ non totū bonum sic d
 bitū datur isti. ⁊ r̄c. **Confirmat.** q̄ eā
 li merito p̄cise debetur equale bonū si
 ue premiū. ⁊ hoc in quocūq̄ mō. s. gene
 raliter specialissime. ⁊ medio mō. Nūc
 autem ex equali deuotiōe celebrās habz
 op̄eque meritorium loquēdo de meri
 to personali. p̄tingit aut̄ q̄ eque deuote
 celebret quando celebrat. p̄ isto speciali
 ter sicut quādo specialr celebrat. p̄ vtro
 q̄ simul. ergo v̄tute eius meriti d̄betur
 p̄cise equale bonū merito huius m̄s
 se dicte p̄ vno ⁊ merito illius dicte p̄ du
 obus. ḡ si quādo dicitur pro duobus d̄
 betur isti totum illud bonum equale. se
 quitur q̄ v̄tute illius meriti nihil d̄be
 tur alteri. quia bonū q̄ daretur illi al
 teri. non includitur in bono q̄d cor̄r̄ndz
 adequate isti merito. **Dicitur** ad ma
 ior. q̄ merito equali tam fm̄ intensiōez
 q̄ sc̄dm̄ extensiōē debetur bonū equa
 le vtroq̄ modo. nunc autem quādo d̄s
 simul. p̄ duobus orat licet sit meritum
 equale sc̄dm̄ intensiōem sicut quando
 orat p̄ vno. tamen est maius fm̄ exten
 siōē. q̄ pluribus applicat. ⁊ tō d̄betur
 bonū eque intensiue sed maius extensi
 ue. q̄ vtroq̄. **Simlr̄** r̄ndet ad p̄maz
 ma. q̄ merito certi gradus cor̄r̄ndet bo
 nū determinatū ad certum gradū. v̄z
 est vniformiter accipiēdo vtrobiq̄. s. fm̄
 intensiōem vel vtrobiq̄ sc̄dm̄ exten
 siōē. sed licet meritum ad plures exten
 datur ⁊ per p̄ns premiū pluribus debe
 at non tamē oportet q̄ intensiue. minuat
 licet pluribus cōicetur. **Hoc** declaratur
 p̄mo sic. bonū sp̄uale p̄portionat sp̄ui
 ⁊ sp̄us est vbq̄ totus ⁊ non p̄ p̄tes cōi
 cat. ḡ bonum sp̄uale cōicat sine diuisiōe
 ⁊ ita nō diminuitur licet pluribus cōice
 tur. **Hoc** etiā ostēdit exēplo vbi tñ min⁹
 apparet q̄ in p̄posito. Aliqua quidē

corporalia de quibus minus videt q̄ d
 sp̄ualibus nō minus tñ cōicant ⁊ si plu
 ribus cōicent patet de lumine cande
 lē illūminātis plura illuminabilia ⁊ eq
 liter sicut illuminaret quodlibet istorū
 p̄sōe. patet etiā in voce que equalit̄ sil i
 mutat quēcūq̄ multorū audientium
 sicut imutaret vnū illozū solum. **Ad**
 firmat tertio. respōdeo per autem que
 hētur de cōse. di. 5. nō mediocriter. ⁊ co
 tat ibi Hiero. vbi inter alia sic habetur
 Lū. p̄ centū aiabz psalmus vel missa
 dicit. nihil minus q̄ si pro vna qualibet
 ipsoz dicit accipit. **Potest** dici q̄ ista
 non impediunt rōes p̄ius pōitas. quia
 vtrazq̄ minor istarū rōnū est vera sim
 pliciter tam f̄z extensiōē q̄ sc̄dm̄ inten
 siōez. ita q̄ equali merito non debet se
 cundū strictam iusticiā bonū numerosū
 us. sicut nec bonū intensius. quia plura
 bona equalia equiualēt vni bono ma
 iori intensiue. ⁊ hoc in omni reti ibutio
 ne iusta ⁊ commutatione. Si ergo meri
 to equali non debetur maius bonū fm̄
 intensiōem. nec per p̄ns sc̄dm̄ extensiō
 nem. quia sicut ista si facerēt vnum face
 rent vnum maius altero illozū. ita sunt
 maioris valoris sc̄dm̄ iusticiā q̄ altruz
 illozū. **Hoc** cōfirmatur. quia altoqui
 qui vellet orare p̄ omnibus aiabz in
 purgatorio intendens q̄ singulis vale
 ret modo medio eque valeret cuilibz si
 cut si oraret p̄ vna. ⁊ tunc sc̄dm̄ ordina
 tam charitatem deberet quis orare pro
 quocūq̄. quia deberet impetrare bonū
 pluribus. dum tñ hoc posset per eundē
 actū sine diminutione boni alicuius eo
 rum. **Dices** q̄ per modum satisfacti
 onis non tantum valet pro pluribus si
 cut p̄ vno. quia pena debita non relaxa
 tur nisi aliquid equiualens solvatur.
Contra. tunc aliquis posset impetrare
 primam gratiam peccatoribus quocūq̄
 q̄ sicut vni. quia hic non requiritur pe
 ne solutio. sed dei placatio ⁊ impetratio
 boni ab ipso. **Item** sicut plures pene

equivalent vni maiori pene et non relaxantur nisi per opus satisfactionum maius vel per plura opera satisfactoria: sic videtur de pluribus bonis impetrandis. quod equivalent vni maiori. et ideo non nisi per plura bona vel vnum maius bonum impetrantur. Quare etiam non sufficit ad dilectionem mali aliquid sicut sufficit ad impetrandum bonum. immo secundum videtur magis. **Confirmatur** etiam propositum secundum. quia in amicitia humana dilectus per supplicationem suam meretur maius bonum vni quam si supplicaret per multis. nam per vnum exaudiretur ut tantum bonum impetret ei. et si per multis peteret vel non per omnibus exaudiretur. vel non tantum bonum impetraret. et istud est secundum iustitiam legem amicitie. **Confirmatur** tertio. quia voluntas non videtur efficacior ut est causa meritoria quam ut est causa elicitiua vel imperatiua imo minus efficax. quia ut meritoria est tantum causa dispositiua habilitans et disponens ad actionem principalem agentis. ut autem est elicitiua vel imperatiua est causa principalis. sed voluntas ut est causa elicitiua vel imperatiua non equalem effectum causat simul in quolibet multorum sicut in vno solo causaret. neque enim simul intensa est amicitia ad quoruncumque sicut esset ad vnum. 8. ethi corum. nec voluntas eque perfecte imperat plures operationes potentialium inferiorum sicut vnam. minuitur enim intentio voluntatis plures actus inferiores imperantis. consimiliter videtur quod voluntas minus bonum intensius mereatur quando pluribus meretur. Et si dicas hoc verum est quando deuotio minuitur ex distractione circa plures. sed si deuotio sit equalis non oportet quod minus bonum mereatur multis quam vni. **Contra**. distractio non necessario concurret ex hoc quod per pluribus celebratur. quia non oportet celebrantem per multis tunc de eis actu cogitare. sed sufficit quod ante recollegerit istos per quibus intendit specialiter orare.

et intentionem suam talem deo obtulerit. extunc. n. si tantum in coram eorum memoriam habeat. hoc sufficit. quia deus oblationem et deuotionem per illis acceptat. per quibus ordinavit prius se velle offerre. et in isto casu verum est quod propter multitudinem attentio actualis ad singulos minuitur. quia non est ad eos nisi in coram. sed deuotionem que est motus mentis in deum non oportet minui. **Exemplum** non minus deuote celebrat deus de omnibus sanctis quam de vno sancto. quod si minus distincte attendat ad quem libet tamen attentio ad totam communitatem sufficit ad deuotionem. non tamen equaliter sed maiorem quam sufficeret attentio ad vnum eorum. nisi forte ad illum in quo eminenter est illud quod est materia deuotionis ad omnes. qui est solus deus trinus. sic quando orat per multitudinem suam communitate indigente ut impetret sibi bonum quod indiget maior compassio propter hunc et ita maior desiderium impetrandi illud quod indiget quam si per vnum indigere oraret. et ita non minuitur ibi deuotio sed minuitur attentio actualis et distincta. non ergo minus bonum tunc impetrat singulis propter diminutionem deuotionis. sed propter hoc solum quod merito suo correspondet aliquo bonum certum et hoc in quocumque eodem gradu. scilicet credendum illi cui valet specialissime vel illis quibus valet generalissime vel etiam illi vel illis quibus valet mediocriter modo. et per prius in isto tertio gradu in quo loquimur si est maior extensio est minor intensio vnicuique. **Ad illa in contrarium.** Ad primum de spiritu dico quod spiritus et si extensius non diuidatur tamen numeraliter spiritus a spiritu distinguitur. sunt enim singulorum corporum animatoz singule anime et ille habent bonitatem naturalem magis extensius quam vna ex eis. imo equaliter lentem bonitati magis intense secundum illud 7. trinitatis. id est. vel. 12. plus aliquid si duo homines quam vnus homo. et per hoc distinguitur pluralitas in diuinis a pluralitate in creaturis. quia plus aliquid si hic duo quam vnum. non sic ibi. unde sub

dit nō maior est pater et fili⁹ q̄ solus pater. bonitates et plures spūm sūt maioris valoris. et iō requirūt plura bona vel vnum maius bonū ppter qd̄ retrībuanf. nō. n. qui orando meret viuificare vñū mortuū eadē rōe eque meret viuificationē quorūcūq; mortuorū. ita dico q̄ bonū spūale cōicaf sine diuisione quātitatiua fm̄ extensionē. tñ cōicatur cū distinctione. s. aliud alteri. et ita req̄rit distinctum meritū ppter qd̄ reddat et hoc dico equale itē sue. **Contra.** salte bonū spūale non cōicaf p̄ pres. q̄ si virtute h⁹ misse debet bonū vtriq; tanquā vñū totale p̄mūm. illud non reddet p̄ pres. sic. s. q̄ ps dabit vni et pars alteri.

Confirmat qz qui spiritū recipit totū spūm recipit. q̄ similr. qui aliquod bonū spirituale recipit recipit ipsum totū. **R. Aug. 7. de tri. 7.** In his que nō mole magna sunt iō est maius eē qz melius duo vō bona eq̄lia sūt meliora altero. q̄ in eis est maior bonitas. mai⁹ autē lz non possit actu diuidi. tñ habz plura pua sibi eq̄lia. sicut lz celū non posset actu diuidi tñ toti equat plura pua q̄ medietati. et in illis paruis est distinctio. et p̄ illo vno magno lz in se idiuisibili tñ diuisibili vel magis distinguibili in eq̄ualentia possent illa multa reddi. sic h. tanto merito debet adequate tñ bonū illud in se diuidi non potest. s. tñ illi eq̄uale possunt multa bona minora. et ita ipsum potest diuidi in valore oī p̄ ipso diuersa bona minora distincte reddant non ergo illud bonū spirituale realit p̄ pres dat. sed dat in multis bonis minoribus que respectu illius boni habent p̄talem valorem. **Ad cōfirmationem.** si possibile esset eundē spūm distribui multis in valore sicut hic est possibile de bono reddendo virtute orationis vni. cuiq; minus bonū daretur et forte etia; realit spūs minus cōicaref si transcenderet suum susceptiuū p̄portionatū. sicut forte aia nō eque viuificaret corpus q̄tū

cūq; cresceret. sed passio p̄portionato eque cōicatur in p̄posito receptiuū p̄portionatum bono illi quod est reddendū p̄ merito ē vna persona et quod datur illi dat non p̄ partes. **Contra** exēpla ista prius posita istat per alia exēpla. quia non eque possuz portare duo equalia sicut vnum. Si dicat q̄ in mouendo localiter non eque pōt agens in plura et pauciora tñ in alterando potest et hoc quādo illa plura sunt agēti eque approximata. dico q̄ aliqui motus sūt tales quibus necessario totū simul scōz omnes sui partes mouet hoc est non p̄us vna pars q̄ alia. sicut est motus localis. et de hoc intelligit. s. meth. continuū est illud cuius motus est vnus scōz se vnus autē cuius indiuisibilis: indiuisibilis autē scōm tps. si. n. moueretur v⁹ pars continui. alia nō mota. solueret cōtinuitas. Alius est motus quo nō est necessario totū fm̄ oēs pres simul moueri vt est alteratio. mobile ēt aut intelligitur illud quod est adequatum virtuti mouentis vel agentis. ita. s. q̄ nō posset sil mouere mai⁹. aut aliq̄ mobile min⁹ tali adequato. est q̄ aliq̄ oīa iter motū localem et alios mot⁹. qz sp̄ totum cōtinuū fm̄ se totū est mobile adequatuz mouenti ita qz nō aliqua ps eius sine alia ē mobile adequatū. In motu at̄ altatōis aliq̄ ps ipsius mobilis pōt esse mobile adequatū mouenti tāte virtutis sic q̄ simil non mouebit nisi tanta pars. S; virobiz immo in motu generaliter verum est q̄ ab isto mouente nihil simul mouetur nisi suum mobile adequatū. vel qd̄ includitur in illo. et dico inclusum i illo realiter sicut aliquid eius vel equiualef sicut minus quod etiā non est pars maioris potest dici includi in eo. et sic illud quod potest simul mouere illud mobile tanq̄ adequatum. non potest simul aliud mobile maius mouere nec etiam cum isto aliquod aliud. potest tamē sil mouere duo mobilia que simul iuncta

non excederet mobile adequatū. 7 o ta-
libus verū est qd nō min^o mouet plura
q̄ pauciora. qz nō min^o mouet mobile
sibi simplicit^r adequatū q̄ mobile min^o
ipso. qz tūc illud nō eēt oīno adequatū
intelligo adequatū nō sic qd mouens f3
totū conatū suū possit illud mouere. sed
sic qd cum q̄rocuqz modico conatu pōt
ipm mouere. tale mobile oīno subiace-
ret talī mouēti. 7 mobile oīno subiacer^r
mouēti pōt dici ipsū mobile oīno adeq̄
ri passīue ipsi agenti. **Alī** celū fm p̄m
est mobile adequatū itelligētiē que 7 si
nō possit mouere mai^o tñ posset minus
Ad exēpla illa dīco qd passi p̄portiona-
ri agēti pōt quelz pars eque pfici ita sal-
tē qd vna nō minus pficit si alia pficiat
q̄ si sine illa pficeret. qz enī totū ē p̄mo
p̄portionatū agēti. ideo pluralitas p̄ti-
um que includūt in isto toto non ipedit
pfectōem actōis in oēs sicut. nec in totū
includēs eas sed si vno passio p̄portio-
to adderet aliud passū illud nō oportet
ret eque pfici ab agente sicut si soluz re-
ciperet actōem agēti. hoc p3 in exēplis
lux. n. 7 sonus 7 illia q̄tum est de se mlti-
plicat se spīce. passū q̄ p̄portionatū ta-
li agēti quātuncūqz sit parū cū tñ spe-
ricū includit ptes. 7 ille que sūt ptes et
dem spere circūstātis lumē. eque illumī-
nabūtur. hoc est tñ illuminabūt medū
fm vnā diametrū eiusdē spere circa cā-
delā sicut scōm aliā. sed si accipiat alia
spera remotior a candelā ambīes p̄maz
sperā acceptā circa candelā. illa nō eque
illumīnabūt sicut prima quod q̄ or q̄ eque
illumīnant plura illumīnabilia sic vnū
verū est qn illa plura sunt ptes eiusdē il-
lumīnabilis adequatū. puta qn sūt cten-
ta in eadē spa siue intra candē sperā res-
pectu illumīnātis vt centri accipiendaz
In p̄posito aut duo illi p qbus oratur
nō sūt p se ptes vnus qd sit susceptiū
adequatū boni reddendū vīute orōis
sed vtriqz p se est susceptiūm adequa-
tum. **Adtra** qz 2^a spera minus illumīa-

tur q̄ p̄ma hoc est qz 2ª est remotior a
luce. nō aut qz sūt cū scōa aliā. s. prima il-
lumīnat. imo scōa nullū lumen recipet
nisi prima sūt illumīnaret. q̄ nō min^o re-
cipit hoc vnū passum qz aliud sūt reci-
pit. sed qz ipsū est remotius ab agente.

In p̄posito nō est talis remotio s3 tñ dī-
stinctio recipientiū. **Ad** duo mobilia
posse eque appproximari eidē mouēti ne-
cessario cōcludit illa eē mobilia p̄talia
contēta. s. realr vel equiualenti in v^o mo-
bili adequato qd sp est imaginare spīcū
circa centrū ipsius agēti 7 que ē sūt in
eadē spera hoc est infra distātiā eiusdē
axis illa eque mouēt 7 alia nō eque cūz
illis. **Ad autē** Hiero. glo. ponit ibi
duplice rāsonem. vna ē referēs hec ad
ipsū celebrātē. vt sit sensus nihil minus
accipit supple. p ipso celebrātē. qz siue p
vno siue p multis dicat. sp v3 spālissime
celebrātī. 7 equalr qn est eque disposit^r.
7 eque ordiate facit hoc qd facit hoc est
eq celebrat p multis qn p multis 7 pro
vno qn p vno. **Alia** rāso glo. ē ibi refe-
rens ad casū in quo loq̄t q. s. nō minus
valet vna missa dicta p centū aiab^r cūz
cordis hilaritate. q̄ si p qz vno diceret
cū anxietate. **Premittit** n. ibi sic. **Meli**
or est. s. ps. decantatio cū cordis purita-
te ac serenitate 7 ē spūali hilaritate. q̄
totius psalterij modulatio cū cordis an-
xietate ac tristitia. **Et tūc** subdit illd qd
adductum est. cū q̄ p centū 7c. 7 hoc 2^m
fuit forte spālī fm intētiōnez beati hie-
ro. volentis loqui ad psolarōem mona-
choz qd si p multis teneret orare tñ nō
oz tot psalmos legere. qz vrgēt in fastidi-
um. sed melius satisfcit illis si p eis dica-
tur pauciores 7 cū hilaritate meli^r ē v3
dicenti si pōt stare cū obligatiōe ei^r.

De secūdo articulo

lo p̄ncipali tria sūt vidēda. p^o si in p̄tate
sacerdotis sit applicare certe p̄sone bo^m
qd debet ecclē vel alicui in ecclā vīute sa-
crificij. 2° si sacerdos pōt illud bo^m appli-

care p libito voluntatis sue. / 3° si valz
 isti eque qñ applicat sibi ⁊ alijs sicut sic
 sibi soli applicaret. / **De pmo** videt qñ
 qz instrm non hz vtutem applicandi ac
 tionem vel effectū actōis. agentis ei⁹ pñ
 cipalis est applicare vtutem ⁊ actionem
 nūc aut sacerdos qrtum ad vtutez sacri
 ficij est mere instruz. qz organū inaiatuz
 licet. n. sit organū viuū qrtum ad me
 ritū psonale in celebrando. qz sic mereri
 est eius inquantū in se vult vita gfe. tam
 quātum ad illud bonū quod debet vtu
 te sacrificij. est organū precise rōne ordi
 nis. ⁊ eque puenit effectus iste vtute sa
 crificij. etiaz si minister i se nō viuat vi
 ta gfe. g. rē. / 2° sic bonū quod nō debet
 isti nō hz iste ius alij assignandi vel ap
 plicandi sed bonū quod debet vtute sa
 crificij non debet sacerdoti inq̄tuz cele
 brians sed tm̄ ipse est nunci⁹ offerens pe
 titōem eccle. ⁊ bonū quod vtute sacri
 cij debet non sibi debet. quia eadem eet
 vtus sacrificij si ipsa eet in mortali pec
 cato. / **Dico** tm̄ q in ptate sacerdoti ce
 lebrantis est aliq mō applicare vtutem
 sacrificij. quod pbat duplici aucte. Au
 gusti. in enche. 89. vel. 77. non est negā
 dum defūctorū aias releuari cum p ill
 sacrificium mediatoris offert. g. offerens
 potest applicare illis sacrificium ⁊ ille p
 hoc poterunt releuari. Idem in sermōe
 de cathedra sacri Petri. Ostēdam inq̄t
 qua ratōe animas defūctorum iuuare
 possunt. adhibeāt p eis sanctorum pre
 ces ⁊ sacerdotali eos psecutiōe dñi cō
 mendēt. Iuuant g aie p hoc q sacerdos
 p eis applicat vtutem sacrificij. / **Ad h^o**
 est duplex cōuenientia vna qz vbi i do
 mo aliq est aliqō bo^m est distribuendū
 diuersis scōm eoꝝ exigentiam vel indi
 gentiam. rōnabile est q dñs domus nō
 immediate singulis distribuatur. sed talis
 distributio alicui vl aliquibus certl mi
 nistris in domo concomitatur. Ita viō
 mus regulariter in familijs ordinatis.
 eque ergo vel magis debet ita esse in do

mo dei que est eccle. q bonum sibi vtute
 sacrificij communicandum: non solum
 deus distribuatur sed aliquis mifer in ec
 clesia. nulli aut magis puenire pōt in ec
 clesia q sacerdoti sacrificium offerenti.
 cui sicut puenit determinare intentionem
 suam pro quo specialit offerat. sic cōue
 nit sibi dispensatorie vel dispositiue de
 terminare cui vtute sacrificij bonuz qd
 impetratur reddatur. / **Ad illa** que p
 bant q nullo mō cōueniat sacerdoti ap
 plicare vtutem sacrificij. / **Ad p̄mum**
 dico q licet bonum quod impetrat vtu
 te sacrificij non impetret vtute meriti p
 sonalis sacerdotis. sed vtute meriti eccle
 in cuius psona fit oblatio ⁊ ob cui⁹ gra
 tiam oblatio acceptat. ⁊ ideo quo ad h^o
 .f. tale bonum sic impetrandū sacerdos
 licet sit materie organum. tamen rōe or
 dinis habet gradū notabilem in ecclesia
 ppter quē sibi puenit offerre ⁊ oblatio
 nis vtutem determinare. ⁊ in hoc est pre
 cise organum sed minister ⁊ dispēlator.
 / **Ad scōm** dico q ⁊ si bonum redde
 dum vtute sacrificij non debeat sacerdo
 ti p se. debet tamē eccle scōz eius distri
 butōem: qz ipse ex ordine suo est nunci⁹
 sponse ad sponsuz offerens petitiōes spe
 cialit p determinatis psonis. ⁊ ita dispen
 satorie vel dispositiue determinans eis
 illud quod p talibus petitionibus red
 detur. / **De secūdo** i isto articulo. s. an
 possit p libito distribuere bonum debi
 tum vtute sacrificij. ita. f. q hoc bonum
 specialit reddat illi cui ipse specialit ap
 plicat vtutem sacrificij diceret q non. s.
 ad hoc q applicatio sua habeat effectū
 oportet q eam faciat fm beneplacitum
 dei. qz ipse solus est dator illius boni et
 scōm suum pprium beneplacitū. non g
 dabit illi cui sacerdos applicat. nisi sacer
 dos in applicando conformet se volun
 ti datoris. / **Nota** hoc nullam videtur
 ille hēre auctatem applicandi vl assignā
 di aliquod bonum alicui. cuius applica
 tio nunq tenebit nisi fiat fm voluntatē

alterius de qua iste regulariter non potest habere certitudinem sed sacerdos non potest habere certitudinem determinatam voluntate diuina cui velit dare bonum reddendum virtute sacrificij. quia nec regulariter hoc deus reuelat in speciali nec ex scriptura habet doctrina de hoc nisi multum remota et vniuersalis que non sufficit ad sciendum voluntatem diuinam in speciali respectu huius persone vel illius. ergo si nunquam applicatio facta per sacerdotem habet effectum nisi esset facta secundum beneplacitum diuinum. sequetur quod sacerdos nullam haberet auctoritatem applicandi virtutem sacrificij nisi multum in vltimo. **Pot** ergo dici quod ubi habet doctrina certa de applicatione ibi est sic facienda. ita. scilicet quod si contrarium fiat forte nec ei cui applicatur valet. et applicanti nocet. quia peccat. cum autem oratio possit ut dictum in principio primi articuli alicui tripliciter applicari. scilicet specialissime generalissime et medio modo in ista. scilicet specialiter licet non specialissime prima autem applicatio determinata est. quia semper fit ipsi oratori etiam determinata est. quia semper fit toti ecclesie. et has duas determinationes facit regula caritatis que debet esse potius sibi ad seipsum et generaliter ad omnem proximum. **3^a** applicatio. scilicet media aliqui vident determinata esse ex institutione siue ordinatione ecclesie que in diuersis personis instituit diuersos sacerdotes personales que tenent officium ecclesie et celebrant spiritualiter per suis personis. personis in diuersis collegijs personis sunt diuersi sacerdotes instituti ad offerendum sacrificium altaris et spiritualiter semper per illis que sunt in tali collegio de hoc potest accipi illud. 7. q. 1. et coram Hieronymo. ad rusticum monachum. in apibus princeps vultus est grues sequuntur vnam. Roma autem condita duos fratres reges simul hic non potuit. et sequitur singuli ecclesiarum episcopi. singuli archidiaconi et omnis ecclesiasticus ordo suis rectoribus regitur. hec ille. Nec tamen requiruntur rectores in ecclesia ad correctionem faciendam sed ad reconciliandam faciendam peccatorum per orationes ecclesie et hostiam salubrem. **S**imiliter videtur determinari applicatio ex iusticia. et hoc illis qui prouident vel prouiderunt ministris de necessaria sustentatione. hoc modo multi prouiderunt monasteria et ecclesias solennes collegiatas vel minores ecclesias ad hoc ut ministri in talibus ecclesiis tenerentur celebrare per illis et per illis per quibus ipsi intendebant eos obligare. et est obligatio rationalis. ut qui recipit elemosynas temporales refundat per eis suffragium spirituale orationis et oblationis. sicut de temporalibus beneficio refundendo per spirituali beneficio predicationis. ait apostolus. 1. ad Corinthios. 9. Si nos vobis spiritualia seminamus magnus est si carnalia vestra metamus. quod dicitur non. Ex quo ergo licitum est immo rationabile quod elemosyna requirat orationem. illi qui cum elemosyna sua imponit obligationem orandi per se rationabiliter facit. et ita ista elemosyna ad quencumque succedentem semper transit cum onere sibi imposito nullus tamen presumit se et suum collegium sic alicui obligare quod non posset de cetero alteri aliqua suffragia committere vel promittere. et ita presumitur obligatio fieri secundum intentionem obligantis persone tamen secundum notulam legem non sit hec obligatio nisi si premissoria. Isti quoque orationes et oblationes sunt sic determinate certi personis non possunt eas pro libito alijs applicare. quia facerent iniusticiam subrahendo debitum illis quibus iam sunt obligati. et intelligo si applicarent alijs ita specialiter sicut ipsis. et hoc alijs quibus non eque obligantur. **S**i quidem illa applicatio medio modo potest habere multos gradus. Exempli gratia ponantur tres. et semper ipsa plus valet illi cui fit in priori gradu. puta si quis sic intendat quod quantum potest oblatio valere alicui alij ab offerente tantum valeat ipsi a. et tunc post ipsum a. quantum valet potest alicui alteri valeat ipsi b. et per

b. ipsi c. et hoc siue p. a. intelligat vna sola persona siue multe p. quibus vult i eodem gradu orare. Esto igitur q. ex ordine ecclesie vel ex beneficio recepto tenet quis offerre medio modo. et hoc i primo gradu p. vno non p. iudicat tñ illi si medio modo i 2º gradu offerat vel applicet virtutem oblationis alij. et i 3º gradu 3º. et sic de quibus cūq. gradibus. q. nūq. applicatio facta in gradu posteriori subtrahit aliquid illi cui facta est i gradu priori. Qui autē fieri debet applicatio et i quo gradu dubium est. an. s. curatus debeat p. applicare oblationem suo parochiano q. pri vel mri. Vide. n. q. de lege nā obligat penitus. et illi legi p. iudicare non pōt posita obligatione. nec quisq. recipiens obligationem debet velle sibi sacerdotem obligari p. tra rectū ordinem legis nature. et ita interpretandum est q. nūquā voluit sacerdos sibi sic obligari q. nō possz libere reddere sp. patri et matri illud in quo eis tenet. Sed p. tra pat. et mat. si sint parochiani alterius sacerdotis habet euz obligatum ad orandum p. se sicut pro subditis. et videtur q. obligatio ista spū alio filiationis p. valeat quātum ad efficaciam. Alij autē sūt sacerdotes in ecclesia nō habētes curam nec etiam caplania vel p. bēdam rōne cuius sit eorū oblatio applicata certe persone vel certis psonis et tales magis possunt libere p. suo beneplacito applicare. debent tñ applicationem suā conformare bñplacito summi sacerdotis quāntū possunt de illo verisimiliter conicere vel conicere quod difficile quādoq. ē p. cipere in spālī de hac psona vel illa. p. babilius autē p. cipit magis in cōi. puta parētibz bñfactoribz pncipibz et p. latis. iuxta illud aplī. p. mortuis et iuxta illud. 2º machabe. 12. Facta ē et salubris ē cogitatio p. defunctis exorare. Et adhuc sistēdo etiam sic in cōi dubium est quibz debet offerens medio modo applicare sacrificium. et hoc in gradu priori et quibz

i gradu posteriori. nā in aliquibz ē maior indigētia sicut in mortuis q. nō pnt p. se mereri q. in viuis. et in p. tōibz q. i iustis qui p. grām p. priam quā hnt pnt mereri nō sic peccatores. et magis idigēt videt iustuz prius sbuenire. tñ ex alia pte videt maior vtilitas. vtilius ē. n. vltorū gratiaz augeri et ex pnti merita q. mortuo sola penam remitti vbi non augetur grā nec crescūt merita. Vide. et q. magis obligatus fratri suo exnti in charitate q. peccatori q. nec deū dilligit nec a deo dilligit sicut iustus. et debeo magis dilligere eum quē deū dilligit et qui deū dilligit q. illum qui p. rō mō se hēt. Tu. tūc q. v. applicationem facere gnālē talē. Dignis oñe oblationem istāz specialiter acceptare p. illis p. quibus nosti me teneri spālī offerre. et in illo gradu in quo nosti me teneri p. eis. Et si in spālī dicitur minet ad aliquem vel aliquos tūc est q. fiat sic sub p. ditione. sibi placet. De 3º i isto articulo dici pōt sicut in p. cedēti articulo. q. s. missa non tñ valet virtute sacrificij applicata pluribus in eod. gradu sicut si vni soli applicaret. hoc d. clarat sibi rōne qua p. us. q. bonuz q. debet v. tute sacrificij cor. rēdet sibi iusticiāz alicui merito in ecclā. illud meritum est finitū et certū gradus. ergo sibi scōz iusticiam plenā adequate correspondet bonū certū gradus reddenduz. ita q. nihil redet virtute sacrificij nisi illud vel inclusum in illo. ergo si totū illud reddat isti nihil v. tute sacrificij reddet illi. q. quod daret illi nec est istud bonū quod datur isti. nec includit in illo vt aliquid est. et p. pns ex opposito pntis si virtute sacrificij aliq. bonū det illi. nō totū dat isti q. debet v. tute sacrificij daret autē ei totū in medio gradu si sibi soli spālīter applicaret. q. rē. Ista rō posset habē istas que posite sunt in pmo art. et p. s. soluerentur. Sed hic est quoddam dubium spālē. nam ibi patet cui merito finitū d. correspondere bonum reddendū

qz merito psonali celebrantis. nō ita pz
hic cui merito correspondet bonuz red
dendum vtrute sacrificij. Et dici pōt q n
correspondz precise bono contento i eu
charistia. illud quidem bonū equiuale
est qñ eucharistia seruat in pixide. 7 tñ
non tñc eque v3 ecclesie sicut qñ offert i
missa. 7 siue hic indistincte dicat oblatio
eucharistie siue sit psecratio siue pceptō
siue oblatio vel opatio aliqua sacerdo
tis in psona ecclesie. vltra ergo bonū cō
tentum in eucharistia requirit oblatio
eucharistie ista nō est accepta nisi sit of
ferentis accepti. Juxta illud Gen. 4. Re
spexit deus ad Abel 7 ad munera eius.
prius ad Abel q ad munera. Et iuxta
illud Luce. 11. Vidua hec paupcula pl
q oēs misit. qz ex voluntate magis acce
pta. 7 Grego. hom. sup illud math. 4.
Amblans Jesus rē. nec pensat dūs quā
tum in eius sacrificio. sed ex qzto defera
tur affectu. Unde si iudeus obtulisset pa
tri christū volentem vel non volentem
nō fuisset ista oblatio ita accepta a pfe.
sicut qñ Christus spōte se obtulit. imo
non fuisset accepta iuxta illud ecclesiastice
34. q. Qui victimat filium in cōspectu
patris. Ex istis patet q sicut eucharistia
non precise rōne rei contente plene acce
ptat sed o3 q sit oblata sic nec plene ac
ceptat oblata nisi rōne bonē voluntatis
alicuius offerentis. non aut precise rōne
ipsius voluntatis celebrantis. qz hoc p
tinet ad meritum personale non ad vir
tutem sacrificij. nec immediate rōne vo
luntatis ipsius christi offerentis. qz xps
7 si hic offerat vt contentus in sacrificio
non tñ hic immediate offert sacrificiū. lux
ta illud hebre. 9. Neqz vt sepe offerat se
metipsum. 7 ibidem. christus semel ob
latus est. supple a seipso offerente. alio
quin videret q vnus missę celebratō eq
ualeret passioni christi. si idem esset offe
rens immediate 7 oblatus. certum ē au
tem q missa nō equalet passioni christi
licet specialius valeat p quāto ibi ē spā

lior cōmemoratio oblationis quaz chri
stus obtulit in cruce. Juxta illud. Lai. 12.
7 pmo ad Corin. Hoc facite in meā cō
memorationem. qz sit missa tā repñtan
do illā oblatōē i cruce. qz p eā obsecrā
vt. f. p eam deus acceptet sacrificiū eccle
se obsecratio ē cōiter sit per aliquid magi
acceptū ei qui rogat qz sit sibi supplica
obsecrantis patz in exemplis cōiter. Si
.n. supplico vt p salutē vel p salute aie
patris hoc mihi facias. suppono ē magi
acceptam ē salutem eius qz supplicatō
nem meam. vñ ppter illam acceptā vo
lo supplicatōem meam acceptari. 7 pp
ter qd vnūquodqz 7 illud magis. Sic q
pz q eucharistia oblata acceptatur non
rōne voluntatis christi vt impediāt of
ferentis. rōne ergo volūtatis ecclesie ge
neralis. i. aut habet rōnem meriti fini
tam. Et esto q acceptaret ratione volū
tatis christi vt offerentis 7 instituentis
oblationem 7 dantis sibi valorem 7 ac
ceptionem. tñ non equiualeat nec ac
ceptaret sicut passio christi. 7 ita ēēt me
ritum finitum cui correspondet bonuz
debitum vtrute sacrificij. Sed cū accepte
tur rōe volūtatis gnālis eccle: nunquid
simul eccle triumphantis 7 militantis n
vñ. immo istud sacrificiū ē ppiū eccle
militantis. sicut 7 sacm in quo est sacri
ficiū. Contra si est solius eccle mili
tantis. q si nlls viator ēēt in grā vtus sa
crificij ēēt n. 7 si vnus solus ēēt in grā
equaret merito psonalis illi. qualr autē
mō ad meritum istud pcurrit mor? illi?
qui nihil cogitat de oblatōe cuiusmodi
est alius a celebrante nec assistēs sibi. di
ci potest.

De tertio articulo

principali dico q sacerdos potest teneri
ad dicendum missam p isto dupliciter
vno modo ex liberali pmissione. alio
ex stricta obligatione. nec intelligo stric
tam obligationem per conuentōnem le
galem siue per commutationem spūa

ut orationis p temporali ut elemosyna
 que data est qz illa videt simōiaca. Nec
 valet dicere qz sacerdos commutaret p
 aliquo temporali suum laborem corpo
 ralem. qz nō est verisimile qz aliquis vel
 let sibi tantum dare p labore corporali
 in illo actu. Sed elemosyna liberalit of
 fertur cum mendicatōe ofonīs. 7 recipi
 ens elemosynam tenetur scōm iusticiāz
 exaudire mendicantē orationē suam. 7
 tunc fm iusticiā liberalit. tñ. s. siue cōuē
 tione 7 commutatiōe obligat se ad ora
 dum p benefactore. vel si est cōitas aliq
 prelatus eius se p tota obligat vel ipsaz
 tota obligat vel ipsa tota se totam ob
 ligat. 7 quelibet istarum obligationum
 potest esse stricta. licet non sit scōm cō
 mutationem huius p illo/fm istud in
 telligenda sunt multa que dicuntur in
 questione 7 questionis solutione si pri
 mo mō teneatur in potestate pmittere
 fuit tantum pmittere quantum voluit
 7 ad tātum se obligavit 7 non plus. Si
 tñ iste intellectus possit sine mendacio
 stare cum verbis que habentur extra d
 sponsalibus. Ex litteris. vbi glo. in si. di
 cit fm pmissorem sit interpretatio. qz li
 berum fuit stipulatozi vba late concipe
 re. ff. de vbo. obliga. quicqd. 7 tñ si red
 dat sicut intendebat in pmittendo sol
 uit debitum. Si autē teneatur secundo
 mō. s. ex stricta obligatiōe alia 7 alia fa
 cta illi 7 isti d dicēdo missā p eo. potest
 dici tñ qz dicendo p ambobus simul n
 soluit debitum/distinguendo tñ de ver
 bis obligationis potest dici qz aut sunt
 certa 7 simpliciter determinata ad vnum
 intellectum. puta si obliget se ad dicen
 dum missam p isto v^o cū alijs p quib⁹
 tenet/vel si ex alia pte obliget se ad dicē
 dum missam p isto ita specialiter sicut
 potest sacerdos specialius p alio a se ce
 lebrare hoc est quantum potest 7 meritū
 personale 7 etiam virtutē sacrificij ali
 cui alij specialius applicare. 7 in isto ca
 su quando. s. obligatio est determinata

ad certum intellectum patz qz satisfaci
 si fm illum intellectum satisfacit. 7 ali
 non. Aliquando aut verba obligationis
 possunt habere diuerfos intellectus ita
 qz possunt itelligi strictius 7 minus stri
 cte. puta si dicam sic. dicam p te vnam
 missam. vel adhuc generali^o sic celebra
 bo p te. 7 in isto casu vt videtur verba
 accipienda sunt fm intentōem obligan
 tis quod pbatur p illud extra de iurū
 rando. veniens. vbi dicit de quodaz a. qz
 cū graues inimicitias incurrissz illi qui
 partis vtriusqz amatores extiterāt sug
 gesserūt predicto a. qz i satisfactōem ini
 micitiarū iuraret quorundam obedire
 mandato. Cūqz ille nō credēs se tale qd
 cōmisissē ppter quod et aliquod graue
 debetur imponi iuramētum illud sibi ta
 li cōfidentia prestissē. ipi sibi sub iura
 mēti debito preceperunt. vt nunqz curi
 am ducis intraret nisi cū oēs per edictuz
 ipsius generaliter ad curiā vocarent. 7
 ista v^oz. qz ille qui dicti ducis est consi
 liarius nequaqz sic iurasset sic iurasset
 si mandatū illud sibi contrariuz presci
 uisset. noueritis nos mādassē patriāche
 tali vt si mandatum priori iuramēto li
 cite facto repugnet. ipm auctoritate no
 stra denunciāt non seruandum. vult er
 go papa qz illud iuramētuz non seruet
 quādo virtute iuramenti impositum ē
 aliquid tam difficile quale nō credidit
 imponendū 7 ita non videtur teneri ni
 si in alijs facilioribus de quolibz intel
 lexit. licet illi quibus iurauit intēderūt
 obligare eum ad illud difficile quod po
 stea virtute iuramenti imposuerunt.

Preterea extra de sponsali. ex litter
 ibi glosa contra eum sit interpretatio
 qui pactum apposuit qui debuit legem
 aptius ponere. ff. de pac. veteribus. Si
 ergo ille cui alius obligatur non ita de
 terminat vba vt sint oīno certa ad intē
 tionē suam sibi imputet. qz obligans n
 videt se velle obligare nisi ad illud mi
 nus quod potest stare cum verbis. Sed

videtur q̄ verba obligationis sunt acci-
pienda sc̄m intellectum quem habet il-
le cui fit obligatō. 22. q. 5. quacūq̄. qua-
cūq̄ arte verborum quis iuret. deus
ita accipit sicut ille cui iuratur intelligit
et cotatur ibi. Iñdo. 2º senten. Et ibidez
.c. pxi. ecce. et cotatur Aug. in sermone
quodam. qui per lapidem iurat falsum
periurus est. si tu illud sanctum non pu-
tes sanctum putat ille cui iuras. non eiz
tibi aut lapid. sed pximo iuras. Rñ-
deo ad hoc dubium videt haberi extra
de spon. ex litteris. Ubi dicitur si aliter
non intellexerit quod alter pposuit ad
communem vbi intelligentiam recurra-
tur et cogatur vterq̄ verba prolata i se
su illo retinere quem solent recte intelli-
gentibus generare. Et glo. ibi adducit il-
lud. ff. de suppellectili legata labeo. Nō
ex op̄inonibus singulorum sed ex com-
muni usu nomina sunt intelligēda. **¶**
Queres que est cōmūis intelligentia ha-
benda de talibus verbis. videtur q̄ ob-
ligans districte sacerdotem ad celebra-
ndum p se. intendit obligare eum ad illō
quod est sibi vtilius dum tamen illum
ad illud liceat ipsum obligare. nunc aut
q̄ maximum bonum quod debetur v-
tute meriti personalis. et etiam virtute
sacrificij. medio modo alicui applican-
dum totum reddatur isti. est isti vtilius
q̄ q̄ non totum reddatur. et hoc licet.
q̄ nō est p̄tra charitatem q̄ vnusquisq̄
bonum spūale sibi procuret quantum po-
test sine p̄iudicio alterius: ergo iste sic
intendit sacerdotem obligare q̄. s. totuz
illud bonum sibi debeatur. non autem
sibi deberetur totum si simul p altero
celebraretur sicut declaratum est in pri-
mo articulo quantum ad illud quod o-
betur merito personali. et in secundo ar-
ticulo quantum ad illud quod debetur
virtute sacrificij. Si ita esset tē celebrās
p duobus non solueret debitum isti.

Ad illa que p̄bant verba intelligen-
da esse sc̄m intentionem pmittentis.

Ad primum presumitur q̄ nullº vult
se obligare ad illicitum et hoc p̄sumen-
dum est quicūq̄ non apparet exp̄sse q̄
obligatio sit ad illicitum. nūc aut obli-
gatioez prius licite factā velle auctorita-
te p̄pria reuocare est illicitum. ergo p̄e-
sumendū ē q̄ nullus in aliqua obligati-
one posteriori hoc velit. et hoc q̄n vba
obligationis sequētis non exp̄sse sonāt
reuocatōem precedentis. verba ista ge-
neralia iuro stare mandato vestro in in-
tellectu quem important videntur illi-
cita nec exp̄sse sonant talem reuocati-
onem obligationis precedentis. Si ergo
virtute iuramenti talis imponatur sibi
q̄ non seruet obligationem priorē. rec-
te interpretandum est q̄ iuramentuz su-
um ad istud non obligauit. Sic est i ca-
su de quo arguis. quia iste a. obligatus
fuit duci vt consiliarius. et per consequē-
per iuramentum quod fecit ciuibz p
pace eorum habenda nullo modo intel-
ligendum erat obligare eum ad recedē-
dum ab obligatione facta duci. Et bre-
uiter si hoc in speciali fuisset sibi p̄posi-
tum ad iurandum nullo modo licet si
bi iurare. et si iuraret periuraret. et tene-
tur in hoc non seruare iuramentum se-
cundū obligationem priorē. quan-
do ergo istud in speciali non iurat s̄ ali-
quod iuramentum generale licitum. nō
lo modo intelligitur in illo istud illicitū
includi. non ergo papa hic mādauit eū
absolui a iuramento. sed denunciari iu-
ramentum secunduz priorī iuramento
licite facto repugnare vel esse repugnās
et ideo non esse seruanduz. Intellego re-
pugnans non secundum formam iura-
menti. quia generale fuit et de sollicitis
intelligentis. sed repugnans quantum
ad illud ad quod ipsi voluerint iuramē-
tum applicare. quod. s. vtuse iuramenti
imposuerunt et ideo quo ad hoc specia-
liter non est obseruandum. Si tamē ali-
ud imposuissent quod non repugnaret

iusticie ad illud fuisset virtute iuramenti
 p[re]stiti tanq[ua]m simpliciter licit[um] et i[n] tali casu
 licite obligat[ur]. Ad 2^m et si videat[ur] q[uo]d ob
 ligans ita velit se ad modicu[m] obligare si
 cut pot[est] stare cu[m] verbis que acceptat ille
 cui fit obligatio et io ita modicu[m] solvere
 sufficit. Sed nu[m]quid i[n] casu aliq[ua]n do sp[iritu]ali sa
tisfacit iste qui tenet ad vna[m] missa[m] p[ro] eo
si celebrat simul p[ro] eo et alio p[ro] q[uo] sic. q[ui]a
 r[ati]onabilis p[ro]suetudo i[n]terp[re]tat obligatoe[m]
 general[em]. nu[m]c aut[em] r[ati]onabilis p[ro]suetudo e[st].
 q[uo]d annu[er]saria celebrat[ur] i[n] illis ecclesijs
 ubi corpora sepeliunt[ur] et i[n] quib[us] ecclesijs
 ipsi mortui du[m] vixeru[n]t p[re]cepunt eccle
 siastica sacra. si g[er]o talis ecclesia r[ati]onabile[m]
 p[ro]suetudinem habeat q[uo]d eode[m] die no[n] di
 cat nisi vna missa p[ro] mortuis. stringat
 eodem die plura annu[er]saria co[m]curr[ere]
 satisfit illis multis p[ro] vna missa. Sic er
 go vident[ur] monachi et clerici i[n] ecclesijs ca
 thedralibus et alijs collegiatis et e[ss]e sac[er]d
 otes curati satisfacere p[ro] vna missa q[uo]d
 uis teneant pluribus sic q[uo]d cu[m]q[ue] ad vna[m]
 missa[m]. Ite[n] n[on] obligat ad impossibile vel
 oino ad i[n]co[n]ueniens illi eccle[si]e i[n] qua mi
 nistrat cuiusmodi e[ss]et ibi eode[m] die p[re]s
 missas p[ro] mortuis solenniter celebrare.
 nec ista difficultas orit[ur] ex aliquo illi cito
 q[uo]d licit[um] fuit istis obligare se ad annu[er]
 saria suoz familiaru[m] i[n] suis ecclesijs ce
 lebranda et debet i[n]telligi ista obligatio
 fm r[ati]onabile[m] p[ro]suetudine[m] taliu[m] ecclesiaru[m]
 Secus est o[mn]i paup[er]ibus religiosi[s] et sacer
 dotibus no[n] curatis nec collegiatis. tales
 .n. tenent ad singulas missas p[ro]pter sin
 gulas obligatoes nec excusaret eos p[ro]sue
 tudo de no[n] celebrando plures missas eo
 dem die. q[uo]d nec habet r[ati]one[m] p[ro]mittendi
 illa ad que oppositu[m] sequer[etur]. q[uo]d no[n] ha
 bet r[ati]onem sic accipiendi annu[er]saria. s[ed]
 tm licet eis ad illa se obligare de quib[us]
 fuerit certi q[uo]d possint co[m]plete solvere.

Alii dicunt pot[est] bene pot[est] aliquis si vo
 luerit cedere iuri suo. et ideo ille qui ob
 ligat sac[er]dotes pot[est] cedere vt no[n] teneat

solus habere missam sed simul cu[m] mul
 tis. et ista cessio i[tem] expresse no[n] fiat quan
 doq[ue] i[n] obligatoe. tam[en] ratiobilit[er] i[n]tel
 ligenda est fieri i[n] aio eius no[n] solum ei[us]
 qui se obligat. sed eius cui fit obligatio:
 et hoc quando ille cui fit obligatio b[e]n[e] no
 uir co[n]suetudine[m] ecclesie. s[ed] q[uo]d q[uo]d multis
 p[ro] eodem die sit obligata non tamen so
 let solui vna missa. Et ideo probabile
 videtur si canonicus talis ecclesie ordi
 ner[etur] sibi annu[er]sariu[m] celebrare. et si m[ul]
 ta co[m]currunt vna die satisfit dicendo vnaz
 missam simul p[ro] illis multis. Sed si
 aliquis nesciens modum illius ecclesie
 simpliciter intendat obligare ad tantu[m]
 ad quantum obligaret sac[er]dotem sim
 plicem non curatu[m]. non videtur q[uo]d ist[us]
 satisfit nisi sibi reddatur tantu[m] i[n] eccle
 sia collegiata. s[ed] p[ro]pria missa quantu[m]
 teneretur reddere sac[er]dos no[n] curatus
 q[uo]d p[ro]suetudo sp[iritu]alis est ista ignota et licite
 ignota. q[uo]d iste non tenetur i[n]ire co[n]sue
 tudines sp[iritu]ales ecclesiarum. non deb[et] g[er]o
 esse p[re]iudiciu[m] istu[m]. esset autem si p[ro]pter
 illam sac[er]dos iste minus sibi teneretur
 q[uo]d alius sac[er]dos modo simili obligat[us]
 Si igitur vult sac[er]dos p[ro]pter suaz con
 suetudinem sibi notam alleu[er]i exp[er]
 mat eam illi ignoranti. et si co[n]sentiat q[uo]d
 secundum illam co[n]suetudinem sibi sa
 tis fiat bene quidem. Q[uo]d ibi allegat r[ati]o
 nabilis co[n]suetudo tanq[ua]m satisfaciens.
 Dicit pot[est] q[uo]d quaq[ue] absolute possit ratio
 nabiliter esse p[ro]suetum q[uo]d i[n] hac ecclesia
 fiat annu[er]saria defunctoru[m] sepultoru[m]
 i[n] hac parochia. absolute etia[m] possit e[ss]e
 ratiobilis co[n]suetudo q[uo]d i[n] eode[m] die
 i[n] ista ecclesia non dicatur missa p[ro] mo
 rtuis nisi vna tam[en] i[n] casu non possunt
 ista duo ratiobaliter esse co[n]sueti. i[n]
 isto casu. s[ed] q[uo]d iusticia requirit p[ro] singul
 obligationibus singulas missas dici.
 quia eque requiritur iusticia i[n] ecclesia
 collegiata sicut a simplici sac[er]dote. ni
 si ille cui sac[er]dos tenetur velit cedere

hurl suo. saltem implicite acceptando. p se consuetudinē illius ecclesie. quā non debet psumi acceptare. nisi sit sibi nota Et cū dī q non tenet ad impossibile vel ad incōueniens. **R**o quo pnt ēē inter se repugnantia saltē in casu ita. f. q ambo nō iuste fiant simul. 7 tñ vtrūqz eorū di uisim posse iuste fieri. 7 sicut de iuste ita de decenter fieri. **D**ico q si ex p̄uētudine in hac ecclā approbata factū ē sim plicit incōueniēs hic plures missas dici de mortuis eodem die. isti nō licet se obligare aliquibus obligatōibus ex quib⁹ sequeat scdm iusticiā debere plures dī ci. Si q iam obligat⁹ est ad vnā missam p tali die non obligz se obligatōe noua obligatōe ad aliā. qz illa noua obligatō non ēē ad istam iam debitā q ad aliāz. qd est incōueniēs in hac ecclesia. **E**t cūz dī q rationabilis p̄uētudo est q annū uersaria celebrent in p̄p̄is ecclesijs. **D**ico q aliqd pōt esse in se rōabile. 7 tñ cū alio non stat qd absolute possit esse rō nabile in se. Sic absolute rōnabile esset annū uersariū hic fieri si possit stare cūz ordinatione istius ecclesie q ita fieret sic ipse intendit q pcurat sic. uidelicet q hē at p̄p̄iam missam. sed quādo non pōt sicut in casu posito ibi rōnabile est annū uersarium nō in ista ecclā celebrari. vel si oīno sacerdos iste velit istud annū uersarium recipere. 7 tamen cōsuetudinē sue ecclesie seruare pcurat missam p̄p̄iam p isto dici ab alio sacerdote. **E**t p̄simi lit videret esse dicendū de ecclesijs dota tis quarū minister rōne ordinationis ec clesie vel elemosynarum receptarū tam sunt dotantibus vel certis psonis obli gati specialr ad tñ numerum missarūz p quanto ipsi sufficiunt vel ad certum numerum suffragiorūz. non. n. videt q tales se licite pnt obligare ad missas vel ad talia suffragia alijs soluenda. nisi in tendant pcurare talia spāliter solui per alios q nō sūt iā totalr obligati. **D**e 3o isto ar. pōt dici q in casu pposito abso

lute non satisfist eccle. qz obligatio cōple ta siue que sit insolidū quando est alia 7 alia ad idem in spē. ipsa est ad aliud 7 aliud. sicut p3. ff. Secus est quādo est ad idem in numero. vt qn pluribus ob ligatōibus obligor hac sexta feria ieiūa re. puta ex p̄cepto ecclesie. qz est sexta feria quatuor temporū. 7 iterum qz est vigilia apostoli ieiunanda. 7 iterum ex regula mea. **I**stis obligatōibus qz sunt ad idē numero satisfactō vno actu ieiunandi. Secus autē est si ad idem in spē. 7 rō videt. qz obligatio nō est ad impossi bile solui: quocūqz aut sunt obligatō nes ad hoc nulli pōt satisfieri nisi soluē do hoc. nō q tenet ad aliud. **S**ed quan do sūt plures obligatōes ad idē in spē. pōt satisfieri eis soluendo aliud 7 aliud. **N**ūc autē in casu pposito ē alia 7 a^o ob ligatio cōpleta 7 ad idem in specie. f. ad dicendū missam. qz simplr non satisficit nisi reddat distincta. **C**ōfirmat. qz ad aliā 7 aliam obligatōez erat aliud 7 ali ud ex p̄te eius cui sit obligatō alliciēs 7 inducēs obligantē. 7 ita videt q debeat ēē obligatio ad aliud 7 aliud cōrri dēns alteri 7 alteri inductiuo. **A**d ar^m p̄n cipale patet ex dictis in 2o art. qz virtus sacrificij non adequat valorē eius qui p tinet in sacrificio. s3 cōrri dēt alicui me rito in ecclā non etiāz adequat merito passionis christi sicut dictum est inferi us. l3 p tanto ad illud plus accedat pro quanto illam passionem specialius rep sentat. 7 ita virtute illius specialius deu placat 7 bonum impetrat q̄tuz ad me ritū cōe.

Ultimo que ritur. Utrū ponens mūdī eternitatez possit sustinere aliquē esse vnū uersaliter bene fortuna tum. arguit q sic. qz ponens mūdī eter nitatem nō negat motum sed pōnit. 7 p p̄ns non negat natura: que est p̄nci pliū motus. bona autē fortuna fm p̄hm

in li. de bona fortuna est sine ratione natura. g. 7c. Contra ponens mundi eternitatem negat deū posse aliquid immediate influere in aīas nostras. sicut habet 8. phisico. q. impossibile est pncipium eternū. s. deū aliquid agere in inferiora nisi mediāte celo. 7 mediante illo nō potest fieri influentia in animā nostram. g. nullā influentiā potest deus causare f3 illam positionem. sed ponens bonā fortunā habet ponere deum immediate in aīas nostras influere. vt habetur in illo libello versus finē. bene fortunatis non expedit cōsiliari. habēt. n. pncipiū tale quod est melius intellectu. 7 parū p. rōnis autē pncipiū nō rō sed aliquid melius. quid g. erit melius scia 7 intellectu nisi deus. virtus. n. intellect. ē organum vult ibi exp̄sse q. isti immediate mouētur a deo. **Questio** ista vt p3 per ar^m ad oppo^m non querit de quocūq3 mō ponendi eternitatē. sed precise de mō ponēdi philosophi. an. s. cum illis pncipijs philosophi. ppter que ponit mūdū esse eternū possit stare aliquem esse bñ fortunatum. non potest aut aliquarū positionū cōpossibilitas videri vl repugnātia nisi vtrāq3 positio videatur. hic ergo pmo videndū est de positione ponētis aliqui. esse bene fortunati. 7 specialr illa que tangit in li. de bona fortuna que dī fuisse Ari. 7 2° videndū ē de pōne h^o mūdī eternitatis que hētur ex 8° phis. 7 mltis alijs locis. 3° patebit si ē iter istas pōnes repugnātia.

Quantum ad pri

mū sufficienter potest sentētia philosophi de bona fortuna ad duo reduci. p^o an sit. 7 quō sit. scōo ppter quid sit ppter cām sit. Primū istorū requirit tria. s. an sit fortuna. scōo an bona fortuna. 3° an aliquis sit bene fortunatus. De pmo habet succinte veritas in trib^o conclusionibus. pma est affirmatiua 7 cōi cō

ceptui plurium psoa. 7 talē phandi modū hūit cōiter Ari. q. supponit semper cōiter cōcessa. sic p3 ponens locū ē imobilē. sicut cōiter oēs pncipiunt. l3 inquirēdo per rōem videat difficile. 7 ponendo tps esse idē numero vbiq3 qd ē oēs cōiter pncipiūt l3 p rōem aliqua circa h^o difficultas occurrat. 7 ita in multis que accipit Ari. tanq cōiter pcessa. hoc mō poterat accipere tanq cōiter cōcessū q aliquid euenit a fortuna. Manifestū est enim q agentia pposito aliquid euenit pter intentōem 7 illud dicitur fortuitū siue effectus fortuitus. eius igr vt sic euenientis fortuna est causa. qualis aut cā sit p3 ex 2° phis. vbi phs bclat q est cā p accns eorū que eueniūt in miori pte actōe agentis a pposito. 2° conclusio q fortuna non ē aliqua cā per se distincta a nā 7 intellectu siue pposito. imo eadē volūtas que respectu effectus itēti est p se cā respectu effectus nō intenti dī ē fortuna. intēti quidē euenit a pposito. 7 ideo cātur voluntarie. nō intentū euenit pter ppositū 7 iō cātur fortuite. falsa est g pō pagano rū imaginatiū fortunā esse quādā deaz cui tāq cāe per se attribuūt effect^o quos videmus fortuite euenire. 7 ppter istuz intellectū malū paganorū reprehendit: Aug. seipm pmo retracta. c. p. Nō mihi inquit placet totiens appellasse fortunā 7c. catholici aut potius debent talia attribuere. pudentie dīne saltē generaliter. Tertia conclusio est q fortuna nō est cā totalis. hoc est q nihil sic euenit a fortuna quin ēt eueniat ab aliq cā. p se intēdente iuxta illud Pla. in thimeo. nihil ē cuius ortū nō pcessit legitima cā. 7. S. de ci. dei. c. ep. dicit Aug. Cicero pcedit nihil fieri si cā efficiēs non pcedat. 7 hoc rōnablr cōcessit. qz qd non est a se si pōt hēre ēē nisi a causa efficiente. 7 ibi requirit aliqua cā p se siue intēdēs qz sub intētiōe cāe vltioris cadunt plures effectus. 7 ita sub intētiōe cāe prime cadunt omnes

sed qñ alicuius effectus non apparet causa prima p se siue intendens. tunc i^o dñ effectus fortuitus vel casualis. 7 sic est intelligenduz illud Aug. de achade. qñi bus in pn. vbi dicit fortasse nihil aliud in rebus casum vocamus nisi cui^o rō se creta est. Et hanc opi. tāgit phs in isto li bello tractatu. 2. Si aut inquit a fortia nihil dīcendū est fieri sed nos alia exite cā ppter nō videre. hoc ē qz nō videm^o eam fortunā aim^o esse cām zc. 2^m i ista particula qd ē de bōa fortuna explicat i vna conclusione 7 duplici distinctione. Cōclusio que ēt videt cōiter pcessa hec est bonā fortunā esse manifestū. n. est q agentī alicui a pposito euenit pter intē toem aliquod bonū. 7 ita cuz bona fortuna dicat bonus effectus fortuitus. vel magis pprie licet minus vitate cā talis effectus 7 illa duo sine se inuicem esse n possunt. sequit q bona fortuna sit. hāc diuisionem. q. vocis in significatōes puta bone fortune vt accipit p causā vel effectu tangit philosophus. c. p^o causaz frequent aius ipsam esse. cā aut alienuz a noie. cā. n. 7 cuius est cā aliud est. hec ibi. **U**lterius aut bonā fortunā distinguit philosoph^o duplici penes ea in quibus est. hoc est penes effectus bone fortune. 7 est pma distinctio ista. fortuna bona est in his que nō in nobis existunt. hoc est quoz non sumus dñi. sicut exempli ficat nobilē bene fortunatz dicimus 7 totalit cui talia existūt quoz ipse non dñs est. Alio^o bona fortuna est in his q sunt in nobis. etenī cui preter cogitatio nem suā acciderit aliquod bonum opa ri bene fortunatū aimus. sine ratiōe. n. habēs ipetum ad bonū 7 hoc adipiscēs dñ bene fortunatus. vel planius intēdēs vnum 7 in exequēdo adipiscens aliud non intēdē 7 tñ bonū. dicat i hoc habet bonaz fortunā. Ista distinctio bone fortune penes effectus videtur esse in illud quod est pprie tale. 7 in illud quod est cōiter vel minus pprie tale. nam pprie

bona fortuna vñ ēē illozū que sūt in potestate nostra. sicut 7 absolute fortuna. 7 hoc sic intelligēdo qz fortuitum nō sit p one siue p in potestate volūtatis. qz nō euenit ex intētoe eius. tñ est in potestate ei^o p accñs 7 quasi secundario vt annexum p se intēto. respectu aut illoz que nec sic nec sic sunt in nostra potestate 7 p pñs accidunt nobis nō inquātuz agentibus a pposito nō est pprie fortuna sed casus sicut patet. 2. physico. **2^a** est distinctio bone fortune fm effectus. s. per se 7 p accñs. effectus p se est bonuz sumere effectus p accñs est malū nō sumere. 7 hec distinctio sepe tangit in illo li^o. **13^m** in hac pñcula. s. d bene fortuna to stat in quadam diuisione trimēbz. Primum mēbrum. nullus dicit bñ fortunatus eo qz semel sibi bene accidit fortuite. **2^m** mēbrum. nullus dñ bene fortunatus ex hoc pñcise qz sibi semper fortuite bene accidit. quia siue intelligitur sic q cum oī pposito suo annexum est aliquod bonū fortuitum siue sic q cui cunque pposito suo annexum est aliquod fortuitum ipsum est bonum neutrum. n. istorum semper accidit sine miraculo speciali. 7 hoc nō solum intelligēdo vniuersalr absolute. verū etiā in tali actu puta militari vel negotiatuio 7 hoc siue de bono euentu simili puta victoria vel lucro siue dissimili. puta hoc vel illo annexo casuali. Nullo quidez istorū modozū diceret phs aliquez ei se bene fortunatum sicut nec rō pñabil^o **3^m** mēbrum. qz aliquis dñ bene fortunatus. quia sibi vt in pluribus bene fortunate accidit. vñdē scōm **A**rl. pmo ethi. vna hirundo non facit ver. sic vn^o actus 7 similr vnus euentus effect^o fortuiti non facit hominē dici bene fortunatum. sed qñ accidit ei vt in pluribus. vñdē dicit **A**rl. in li^o de bona fortuna. **I**nsipientes existentes dirigunt multa. 7 iō quādo habent actōes per se intentas ad quas preter eozum intentiones eueniēt

vt in pluribus bona. dicitur bñ fortūa
ti. et hoc p3 ex cōi sermone. vnde primo
rhetorice videmus ppter bonas fortu-
nas bene fortunatos electos. Sed est ne
aliqs vlr bene fortūatus. hoc pōt dupli-
citer intelligi. Vno mō vt cuiuslibet intē-
to ab eo per se. sit sp annexum aliquid
bonū per accñs. vt in arte placādī et sa-
nādī et c. Alio mō sic vt sit talis q quan-
docunqz est annexus sibi aliquid fortui-
tum illō sit bonū. et credo q neutro mō
aliquis dī vlr bene fortunatus sine mi-
raculo speciali. qz nullus pōt esse quin i
actōe sua alijs causis contingētibus cō-
currētibz possit aliquid malum p accñs
pcurrere. qz in ptāte sua non est concur-
sus aliarū causarū. s. vt fodiens fodiat
ad busonem vel ad serpentē nisi de fa-
ceret ex miraculo pcursum carū spālez
ad hoc. sed vt in pluribz pōt aliqs eē be-
ne fortunatus et hoc aliqn quātū ad bo-
na filia pūcta sibi ppositis. vt qñ
euenit victoria pūcta voluntari bellan-
di. Aliqn quātū ad dissimilia bona dis-
silibz ppositū. Aliqn e3 qñ ad bōa dis-
silia sibi ppositus et sic est possibile ali-
quem vt in pluribus esse bene fortuna-
tum vt p3 per expiētiā. Sed in quibz
psistit bona fortuna Arī. dicit pmo rhe-
torice sue qz in duobus. s. in assequendo
bonū pter intentū. et fugiendo malū. vt
si quis non incidit in latrones. Alio mō
distinguitur bona fortūa fm Arī. i. li. d.
bōa fortūa q. s. bōa fortūa dī respectu
eorū q in nobis sunt: vt qñ aliquis intrē-
dit vnū per se et aliud euenit. Alio mō
respectu eoz que nō sūt in nra ptāte. vt
qz aliqs sit nobilis et pulcher et diues na-
scatur et c. Et ista distinctio fortune ē in
fortunam ppre dictam. et minus ppe
dictā que magis dicit casus qz nō ē ab
agente a pposito. qz non est talis euentus
in potestate nostra. Sed que est cā exn-
di bene fortunatū quod est scdm princi-
pale in pmo articulo principali. et hoc d.
bona fortuna impropria dicta que nō ē

in ptāte nra. Non inuenio aliquid intri-
secum in homine ppter qd debeat dici
bñ fortunatus isto mō. sed hoc accidit
sibi ex concursu carū extrinsecarū que
potest esse de deo disponente s3 theolo-
gos et non scdm Arī. sicut si aurū sit ibi
et aliquis intendens fodere ipm inueniat
hoc est ex concursu carū extrinsecarū et
non est alia cā nisi qz ipse est magis dis-
positus vt cā vlis moueat ipsū ad hūc
locum magis qz ad alium. Sed cā quaf
ad ppositū illius sequit bonū et nō ad
ppositum alterius Arī. in libello d bo-
na fortuna inquit cām intrinsecā quā
dixit esse impetum. Sed si tu dicas tu
queris cām vbi nō est cā: effectus fortui-
tus non h3 cām. Dicendū q notūz fuit
Arī. qz sicut illud qd euenit in pluribu
h3 cām vt in pluribz vniformiter. ita qz
euenit in paucioribus et difformiter hēt
reduci ad cām vniformiter agentē et per
se. Cā aut intrinseca et pima huius eue-
tus fortuiti fm Arī. in pdicto libello est
impetus. dicit enī sic. Est q bona fortu-
na sine rōe nata bñfortunatus. n. est si-
ne rōe hñs ipetum ad bona. et hec ad
piscens. hoc aut est nāe in aia. n. uest tale
nā q impetu ferimur sine rōe ad q vtiqz
bene hēbimus. et siqz interroget ab opā
te qre sic facit. nescio inquit s3 placet mi-
hi sile paties his que a deo agunt. et enī
a deo vecti sine rōe impetū hñt ad ope-
rari aliquid. Et vult dicē q aliqz habet
velle ad quod sequit bonū aliqz ppter
intentū ex impetu et sine rōe. et causa
huius impetus est nā. Et ista diuersita-
tē hoim accipit Arī. p expiētiā. q. n.
iste impellat et iste nō cū sine rōe et cui
impellit hoc accidit non pōt eē rō. qz cā
est natura sed illa dīa vel diuersitas si
ponit dīam specificā in natura s3 idius
dualem. q. n. agens extrinsecū vniformi-
ter agens moueat istū ad bonū et si ali-
um. eiusdem rōis exñtis. non pōt esse
nisi ppter aliquid intrinsecum in vno
quod non est in alio. hoc aut nō pōt eē

rō vt dictum ē nec aliqd pns spēm. qz il
 lud vniformit cuilibet inest. ē g aliquid
 ptenens ad indiuiduū. qz aut non sit rō
 pz. qz vbi plurimus intellect⁹ rātō ibi
 mima fortuna. vbi aut plurima fortuna
 ibi minus intellect⁹ fm Arī. nec etiam
 volūtas qz silis pōt esse act⁹ volūtatis i
 vtroqz r tñ vnus assequit effectum for
 tuitū r alius non assequit. g illud intri
 secū est impet⁹ a nā. pueniens. tō dīc bñ
 fortunatum bñ natū. qz in eo ē dispō q
 a supioze motore ipellit ad pposita fm
 que eueniunt sibi cōmoda. Sz illa dis
 positiō nālis ē ne dispō ex pte aie vl cor
 poris. B⁹ si Arī. intellexerat qz aie dñt
 fm gradus nāles in nobilitate r pfectio
 ne. tūc eēt dō qz aia nobilior hñet talez i
 petū sic brutū nobil⁹ hz nobilitozē estia
 tōez r nobiliorē istictū nāle ad assequē
 cōmodū maius. sed n̄ credo Arī. sic itel
 lexisse. s. qz iste impet⁹ sequat aliquēz ex
 nobilitate aie. qz dicit vbi minimus intel
 lect⁹ ibi maxima fortuna. vñ dicit qz ta
 lem non expedit pñliari. n̄ g hoc puenit
 intellectū ex sua pfectōe sed qz hz nobi
 liozem impellentē sicut nauis male regi
 bilis mel⁹ frequēti nauigat. sed n̄ ppi
 seipsā sed hz bonum gubernatorem. In
 corpore g ista dispō ē pns cōplexionem
 determinatā. Sed ē dubitatio qñter nā
 est cā istius impulsus ad volendū aliquid
 ad qd sequat cōmodū pter intentōnem
 opantis si sicut grauitas ē cā descensus
 deorsū in grau. tūc. n. fortuitū non est
 a fortuna. qz i nā est aliq dispō inclinās
 ad hoc: lz non sufficiēter motiua. Itēz
 pbo qz oia eēt a fortuna si ex hoc dica
 tur qd bñ fortunat⁹. qz hñt dispōez qua
 impellit ad volendū aliquid ad qd seqt
 cōmodum sine rōne r pñlio. qz in acti
 bus humanis cōsiliāns nec prius pñli
 atur nec pñsiderans prius pñsiderat aliter
 eēt pñssus in infinitū. in pñis g actib⁹
 non hñtur impulsus a rōne cogente ad
 eliciendū tales actus. g eliciunt sine rōe
 r a nā. r talis dñ fortuna. g rē. Item tu

dīcis qz aliquis hz impetū sine rōne.
 Cōtra. non ē bona fortūa sine actu vo
 lūtatis. qz fortūa est effect⁹ pñgēs pns
 effectum agētis a pposito. nūc aut act⁹
 voluntatis est circa obiectum ostēdūz a
 rōne. g talis impulsus ad volendū non
 est sine rōne. Itē si natura ipellit aliquē
 ad volēdum r nō ratio: g nō esset fortu
 na qd euenit sed casus qz hec est dñia in
 ter fortunā r casum 2⁹ physi. B⁹ pma
 rō vadit ad hoc qz pma itellectio sit for
 tuita. r seqt aliqd bonū r pueniēs dicē
 tur quis per eā bñ fortunatus. Rñdeo
 igit r dico qz hz qz vnus doctor exponit
 pñm in predicto libello videt velle qz p
 ma itellectio siue volūtiō sit a deo mouē
 te intellectū r volūtatem non pñsonē
 obiecti. r dicit predictus doctor qz hec
 est snia Ansel. de casu diaboli. Co. 21⁹. q
 dicit qz angelus non habuit pñmū actū
 a se. Sed credo qz hñt pñmū actūz a se
 sicut 2⁹. licet voluntatem hñt a deo. ad
 actum. n. volendū nō requirit nisi volū
 tas r intellect⁹ pñius ostēdēs obm. r p
 hoc patet solutio ad rōem suā. Cōtra.
 si angelus habuit pñmū actū volendū
 a se aut hñt volendo r sic est pñssus i
 infinitum. aut nō volēdo. qd est incōue
 niens. Rñd⁹ qz hñdo intellectū onde
 tem obm r hñdo volūtatem pus nā sil
 tñ tpe hñt velle. Dico g qz ista pñssio
 ē pcedenda q ad aliquid. s. pñmā intellec
 tionem non eē a rōne sed a casu: qz itell⁹
 gens non pus intelligendo intelligit. p⁹
 g itellectio non est a rōne ondente ob
 iectum pus. g est a casu qdammodo. qz hz
 Aug. li. 3. de li. ar. non ē in potestate no
 stra quibus visis tangamur. r tō illud
 ē fortuitum r casuale. Et si arguas p⁹
 itellectō si sit fortuita omnia pñā erūt
 fortuita. Dico qz non sequitur quia ha
 bita pma itellectiōne r volūtiōne pōt
 aliquis rōcinari de agendis r ita que se
 quuntur illam deliberationem nō erūt
 fortuita sed a rōe deliberante. Sed si
 queras prime itellectiōes si ne simplr

fortuite dicendum qd non. qz sunt ab ob
iectis fortius mouentibus fm fantasma
ta magis impressa cessantibus impedi
mentis. 7 sic prima intellectio habz cau
sam naturalem motiuam in nobis. qz
tamen non est a ratione deliberante nō
est imputabilis homini nisi interpreta
tiue: quia in potestate hominis fuit fa
cere obiectum fortius mouēs ex frequē
ti consideratione ex qua fortius impi
matur fantasma tale in memoria. 7 per
consequens fortius mouet 7 prius cessā
te impedimento. prima ergo intellectio
non est in potestate nostra. sed prima i
differentia qua potest quis se determina
re ad volendum vel non volendum hoc
est a voluntate non ab intellectu. quia
intellectus ab obō nātr mouet 7 iō volūtas
nātr mouet ab intellectu nātr moto vo
luntas naturaliter moueretur. 7 sic ho
mo esset vnum bonum brutum. volun
tas igitur nō mouetur necessitate natu
rali. sed habita prima intellectione i po
testate eius est conuertere intellectus ad
considerandum hoc vel illud. 7 hoc il
lud velle vel nolle. 7 sic prima volūtiō
omnino est a nobis nec est ita a casu sic
prima intellectio. Ad secundum dicen
dum qd Arist. videtur dicere in libro p
dicto qd ille impetus vel impulsus ad vl
le aliquid ad quod cōsequitur commo
dus non est sic a ratione qd talis sciat sic
reddere rationem quare hoc facit. dicē
dum ergo qd illud velle habet a ratione
ostendente obiectum volitum. sed non
a ratione consiliante ostendente causaz
quare hoc facit distincte. sed hoc habet
ab impetu. Ad tertium dicendum qd
licet natura sit mediata causa illius eue
tus fortuiti non tamen immediata sed
voluntas vnū intendens lz sit aliud eue
ntens preter intentum quod dicitur fortuna
non casus. Sed de cā extrinseca huius
modi euentus fortuiti fm Arist. videtur
dicendum qd non nā est cā eius: qz natura
est determinata ad vnū saltem vnitatem

eiusdem ordinis 7 connexionis. euentus
aut fortuiti non vident habere cōnexio
nem nec ordinationem ad alia. qz natura
non ē cā sufficiens 7 cōpletua euentus
fortuiti. Item tūc sequeretur qd fortuna
esset cā per se. Item nullus dicit bene for
tunatus qz impellit ad volēdū aliquid
ad quod consequitur bonum nisi illud
bonum adipiscatur. sed illud bonū adi
pisci non potest nisi cause intermedie
concurrant ad hoc. cum ergo natura nō
potest esse causa sufficiens huius pcuri
natura non sufficit. ideo sequitur qd est
aliqua cā extrinseca coniungēs. Sed q
sit illa cā extrinseca fm Arist. ē ne celum
vel intelligentia mouens celum media
te celo vel deus ipse immediate mouēs.
Dicendum qd si nihil sit effectus fortuitus
nisi illud ad qd cālitās celi pōt se exten
dere tunc nō est necessarium cām inqre
re nisi celū 7 mouens celuz. 7 hoc vide
tur pbabile: qz nihil fortuitum videt i
homine nisi illud ad qd cālitās celi se ex
tendit mediate vel immediate. Sed p^m
non credo esse verum: qz aliquid ē i ho
mine ad qd cālitās celi non pōt se exten
dere sicut ē volūtiō nisi occasionalit^r mo
uendo appetitum sensitīuū fm cur^m idē
nationes apta est voluntas inclinari: ce
lum g qz non potest volitionem attiger^e
nec etiā cās ad eius cātionem ptingere:
iō aliquid ē in hoīe ad qd celi cālitās nō
pōt attingere. Et si diceret 7 forte verū
ē qd nullus effectus fortuitus ē i volūtate
7 pūctus volitōi p accōis sz tñ cālitās
celi ad oīa alia se extendit 7 sic nō opor
tet aliam cām extrinsecā ponere nisi ce
lum 7 intelligentiam mouentem celuz me
diatē. ita qd si Arist. videt dicē qd tale pū
cipium sit deus o3 glosari verum ē me
diatē. Si aut aliquis effectus fortuitus
ponat in voluntate cum celuz non pos
sit talez effectus attingē nec cās ad cāndū
ipsuz ptingere nec aliqua intelligentia cre
ata tūc o3 aliquos effectus fortuitos i o
um reducere: qui oīa puidet 7 cōiungit

cās medias ad effectus tales fortuitos cādos. Sed quō hoc pōt concordār cum pncipijs Ari. qui nō videt ponere aliqd nouum immediate eē a deo: vñ ipse ponens mundū eimū n̄ posuit motū potuisse eē nouū nisi f3 partes. ita q totus non potuit eē nouus. Et ista pclusio potest dependere a tribus pncipijs pmo. ppter immutabilitatem pncipij: qz pimum est oīno imutabile iō nullum motum nec mobile potest immediate o nouo pducere qz aliter se h̄ret nunc q prius. Sed non credo q arguat solū ex immutabilitate agentis imo o3 addere aliqd ex pte effectus. sic q agēs imutabile nō pōt immediate cāre aliqd nouū alterius rōnis. qz aliter p̄radiceret sibi ipsi. qz intelligētia oīno imutabilis fm eū cāt nouā ptem motus: nec ppter h° est mutabilis. nec adhuc sufficit f3 opozter addere sic. agēs oīno imutabile nō potest cāre aliqd nouū alterius rōis nisi immediate nulla posita diuersitate in medijs causis actiuis vel receptiuis. alr non h̄et. ppō Ari. veritatem. si. n. cau se inmediate actiue sint diuerse dispōis in agēdo. vel passiue diuerse dispōis i recipiendo. pōt eē diuersitas effectuum dato q in cā pma nulla sit mutabilitas vl nouitas aliq mō. Dicem⁹ g f3 Ari. q agēs oīno imutabile non h̄ns cās medias actiuas vel receptias diuerse dispōis non pōt cāre aliqd nouū alterius rōnis: sed aliq istaz pditionūz deficiente n̄ hēbimus fm Ari. vñ pcludamus aliquā nouitatē in deo. Dicendū g q n̄ p̄dicat sibi in libello de bōa fortuna. 7. 8. physi. fm q aliqui volūt sibi iponē. qz si fm pma viam sufficiat oēm effectū fortuitū reducē in celū hoc n̄ ponit aliquā nouitatē vel mutabilitatem i deo: qz non cāt de⁹ effect⁹ fortuitos de nouo nisi mediāte celo. 7 hoc non est p̄ eū. Pato ēt fm⁹ aliā viā q opteat aliq effectus fortuitos nouos reducere immediate in deū adhuc non p̄dicat sūp̄si. qz

certum fuit Ari. fm sua pncipia aiām intellectiua eē a deo immediate. 7 ad hoc attingere pōt rō nālis cū sit immortalis 7 ita aliqd nouū pōt immediate eē a deo 7 tñ n̄ p̄dicat sibi fm sua pncipia.

Sed quō est hoc possibile dicendum q imutabilitas agentis excludēdo cās actiuas intermediās vel receptiuas concludit fm Ari. q non possit fieri aliqd nouū alterius rationis. sed si vna p̄ditō defecerit. s. qñ cause intermedie actie vel passiue diuersimode se h̄nt in cādo potest cāre de nouo aliqd alteri⁹ rōnis. Si etiam effectus cāe eius sit eiūsdē rōnis pōt deus ipsum finire immediate nulla posita nouitate in eo. ppter diuersitatem cārum receptiuarū sicut sol immediate soluit glacies 7 coagulat lutū nulla posita nouitate in eo. ita f3 Ari. hoc corpore organizato de⁹ necessitate imutabilitatis cāt hanc aiām 7 pri⁹ non qz mā non erat disposita. sic nec sol cāt alium 7 alium radiūz in aere 7 in aqua nisi ppter diuersitatem recipientiūz. sic in pposito deus influit vniformiter in qōlibet inquantum potest fm Ari. 7 qz ista est dispositus ille non. iō deus ipelit istum ad tale ppositum ad qd consequitur commodū. illuz aut non impellet. qz non inuenit in eo dispositionēz illam quā diximus prius. 7 ita pō. Ari. de bona fortuna stat cum pōne sua. 8. physi. s. q deus non potest causare nouū mundum vel nouum celum vel nouū motum fm suam totalitatem. Sed fm fidem 7 veritatem dicendum ē q deus habens puidētiām generalē de oibus regit res fm q nate sunt regi. fm q dicitur. 7. de ci. c. 30. Sic deus res q̄s condidit 7 c. tñ pter istam generalē puidētiā h3 puidētiām spālem ex qdam electio ne fm quam puidet vniciqz hoīum f3 merita p̄sētia vel futura 7 occulta nobis. tamen sibi p̄ntia. quia eius iudicia iusta sunt semper licet occulta. ita q ali quando aduersitas p̄ p̄ficat q̄ p̄spita)

fm Boe. 4. de solis. Ita qd lz ponamus
aliquē bñ fortunatū tñ ex hoc nihil no
uum ponimus in deo vt dictū est. 7 sic
p3 ad rōnes.

Explicit feliciter.

Additiones.

fo. 37. 4. c.

¶ Ad solones istorū obōz doctor re
mittit se alibi. pōt tñ dici ad primū ne
gando pñam. qz lz intellectus viatoris
possit ex suis nālibus cognoscere ibi eē
pfectissimam voluntatē. hoc tñ est p cō
ceptū impfectū. qz non ē incōueniēs per
pceptū impfectū cognosci aliqd eē pfect
tissimū sicut p pceptum finitū cognosci
tur aliquid eē infinitū. Et iō non sequi
tur qd per talē rōnem volūtatis quam
viator h3 ex lege cōi possit tanq p me
dium euidēs a pōri cognoscere deo ines
se oīpotentiā. **¶** Ad 2^m dicendū ē qd qllē
cūq sit d maior. minor videt neganda.
qz 7 si deus sit res simplicissima non tñ
oīs pceptus quem nos hēmus de eo est
simplr simplex. 7 iō non o3 o3 pōem
talem eē per se. pprie. 7 tñ si eēt per se. n
tñ ex hoc eēt per se nota. **¶** Ad 3^m dicen
dū qd cognitio methaphysici de deo ex
cedit cognitōem phyci. de deo tam extē
siue ppter multitudinem passionū vel
pprietatū cognitaz. qd intēsiue ppi ma
iorem pfectōem 7 pfectiōē modūz cog
scendi. 7 p hoc ad formam argumētū di
catur pcedendo pñam pñam 7 pñis ad
istū intellectū. qd methaphyc pōt ad al
tiorē cognitōem attingē qd ē i^o cogni
tio. qz ad quā sufficit nālis vel phycus
attingere. nā in cognitōe qz est dare lati
tudine 7 excessum fm maius 7 min^o tā
intēsiue qd extēsiue. Et iō cum vltorius i
ferē. qd pōt attingere ad cognitōez ppter
quid. neganda est pñā: de demonstratō
ne quia 7c.

fo. 37. c. 4. an illā pñā
lam tex. Et p idem ad 2^m.

¶ Ex^m h^o apparet in sensu. qñ. n. speci
es coloris videt sicut qñ radi^o trāsīt per

vitrū rubē rubor apparet in plete op
posito. 7 ille rubor ita visus non ē ratō
vidēdi ruborem in vitro sub ppria rōe
sed tñmō diminute. vel forte nullo^o nī
si p collationē h^o ruboris ad illum tāq
sillis. qñ aut spēs sensibilis est rō sentien
di obm sub ppria rōe sua. ipsa non ē p
cepta p sensum. sicut apparet māifeste i
visione recta vbi nihil videt in me^o iter
colorem 7 oculū. 7 tñ est ibi spēs coloris
multiplicata. **¶** Sed 3° lz hoc sit ibi: i vīst
one tñ reflexa videt qd ipsa species vide
atur: qz hoc videt appet videri in specu
lo. 7 tñ in tali visionē reflexa spēs est rō
sentendi obm in rōne sua. ppria qz ob
lectū videt sub ppria rōne visibilitatis
sue. qd illi in pposito posset de^o videri
p medium. q. speculātū 7 tñ sub rōne p
pria obiectiua. **¶** Sed hic dicendū qd Alla
cen. in perspectiua sua li. 4. c. 4. ex intē
tione determinat qd spēs nō est in specu
lo subiectiue 7 vt ibi terminās actūz vi
dendi. Et breuiter oīdi potest vnico ex
pimento: qz quod alicubi exis in se vīd
tur ab oculo exīte in hoc situ. pōt etiāz
videri ab ipso existente in alio situ dum
tñ medū sit illuminatū. 7 nō sit opacū
interpositū. 7 sit ēt debita distantia. sed
oculus qui in determinato situ exis vī
deret album in speculo alibi exis n vi
deret. qz non sit visio ista nisi in illo pū
cto ad quē puenire pōt radius reflexus
qui semper ē in eadez superficie cū radio
incidēte 7 cū ipso pstituit angulū eqle
illi āgulo qd interceptū in radiū incidēd
7 corpus sup qd incidit. **¶** P3 etiāz ppo
sitū p hoc qd aliqua specula non sūt for
malr perspicua sicut in calibe polita et
argēto polito bñ videt aliqd color tāq
in speculo 7 tñ in istis nō recipit spēs co
loris qz non ē nata recipi nisi i pspicuo
tñmō: qd hic recipit in aere ppinquo ta
libus speculis sed vt ibi non pōt imina
re visionē. qñ ēt recipit in speculo pspi
cuo vitro adhuc ibi nō terminat visio
nīst ad aliquid opacū sup^m puta plūbū

vel aliud huiusmodi. dico igitur quod in visione tali speculari species non est visa sed tamen ratio videndi obiectum illud cuius est species non tamen per lineam rectam sed per lineam reflexam. unde obiectum quidem non est prius oculo per lineam rectam sed reflexam concurrentem cum recta in puncto ubi est concursus radium visualis cum catheco. Et per idem ad secundum.

So. 87. 2. b. an illud de 2° principali.

Nota quod ultra naturalem bonitatem voluti-
onis que competit sibi in quantum ens quod etiam
competit cuiuslibet enti positivo secundum differē-
tiam sue entitatis magis et minus preter il-
lam est triplex bonitas moralis secundum gra-
dus se habens. prima dicitur bonitas ex genere
que competit volutiōi ex hoc quod transit super
obiectum pueniens actui tali secundum dictam re-
cte rationis et non solum quod conueniens actui
tali naturaliter sicut sol visioni. et hec est pri-
ma bonitas moralis que ideo potest dici ex
genere quia quasi malis respectu omnis
bonitatis posteris siue vltioris in ge-
nere moris. nam actus transiens super ob-
iectum pueniens est. quod formabilis per qua-
cumque aliam circumstantiam morale et ita. quod
potentiale non ideo sic extra genus mori
sicut fuit ipse actus in genere nature sed
in genere moris quia iam habet aliquid de
illo genere puta obiectum debitum actui. 2^a
potest dici bonitas virtuosa siue ex cir-
cūstantia que competit volutiōi ex hoc quod
ipsa elicitur a voluntate cum omnibus circum-
stantiis dictatis a recta ratione debere sibi
competere in eliciendo ipsam. bonum. n. est ex
causa integra secundum Dion. 4. de di. no. et il-
lud est. quod in specie moris bonum quia iam
habet omnes differentias morales contrahentes
bonum ex genere. 3^a bonitas potest dici
meritoria siue gratuita in acceptatione
diuina in ordine ad premium que puenit
actui ex hoc quod presupposita duplici boni-
tate iam dicta elicitur conformiter principio
merendi quod est gratia vel charitas. Ex
primi dare elemosinam. Ex secundi dare ele-
mosinam pauperi qui eget et in loco quo
potest sibi competere propter amorem dei. Ex

emplum tertium illud opus facere non tantum
ex inclinatione naturali sicut potuit fieri in
statu innocentie et forte posset modo fie-
ri a peccatore si adhuc peccator existeret et
non penitens ex pietate naturali moueretur
ad proximum: sed tantum ex charitate ex qua
faciens est amicus dei in quantum respicit
opera eius hec tripliciter bonitas est or-
dinata ita quod prima presupponit 2^{am}. 2^a. 3^{am}
et non e converso huic triplici bonitati cor-
respondet triplex malicia. prima siquidem
est malicia ex genere quando. scilicet actus qui
tantum habet bonitatem nature ex primo
ex quo debet constitui in genere moris ha-
bet maliciam quia transit super obiectum
disconueniens puta si odire transit super
deum. 2^a autem malicia est ex aliqua circum-
stantia deordinata actui licet habet obie-
ctum conueniens. 3^a demeritoria. De 2°
principali.

1. Utrum in diuinis essentialia sint imedi-
atiores ipsi essentie diuine vel notabilia. l.
2. Utrum in deo possunt esse plures prou-
isiones eiusdem rationis. .6.
3. Utrum ista possint simul stare quod relatio
ut patet ad op^m sit res et ut patet ad
essentiam sit ratio tantum. .13.
4. Utrum subtracta vel sepata siue circu-
scripta relatione originis possit manere per
se diuina constituta et distincta. .17.
5. Utrum relatio originis in diuinis sit for-
maliter infinita. .24.
6. Utrum equalitas in diuinis sit ratio realis. .28.
7. Utrum deus esse omnipotens possit ratione ne-
cessaria demonstrari. .34.
8. Utrum filius siue verbum diuinum habeat aliquam
calitatem propriam respectu creature. 42.
9. Utrum deus possit facere angelum in for-
mare materiam. .47.
10. Utrum deus posset species que sunt in eucha-
ristia pertere in aliquid persistens. .51.
11. Utrum deus posset facere quod manente cor-
pore et loco eius corpus non habeat
ubi in loco. .56.
12. Utrum respectus rei create sit idem ad

- dei creatore et seruante. 59.
 13. Utrum actus cognoscendi et appetendi
 sint essentialiter absoluti vel essentialiter
 relativi. 62.
 14. Utrum anima sue personae naturali relictas possit
 cognoscere trinitatem personarum in diuinis. 68.
 15. Utrum respectu ubi creature intellectus
 possibilis sit actus vel passus. 75.
 16. Utrum libertas voluntatis et necessitas
 naturalis possint se pati in eodem respectu
 eiusdem actus et obiecti. 81.
 17. Utrum actus dilectionis naturalis et actus di-
 lectionis meritorie sint eiusdem speciei. 85.
 18. Utrum actus exterior addit aliquid bo-
 nitatis vel malicie ad actum interi-
 orem. 88.
 19. Utrum in christo unitas nature humane
 ad verbum sit sola depedentia nature assu-
 pre ad personam verbi. 93.
 20. Utrum sacerdos obligatus ad dicendum
 missam per vnum obligatur etiam ad dicen-
 dum missam per alio sufficienter soluat de-
 bitum dicendo vnam missam per alios. 99.
 21. Utrum ponens mundi eternitatem possit su-
 stinere aliquem esse vel bene fortunatum. 106.

Additiones.

In fo. 37. i. b. Ad solutiones etc.
 In fo. 75. i. a. Ex huius etc.
 In fo. 90. 3. b. Non quod ultra naturales etc.

Anima beata quomodo potest intelligere actum beati-
 ficum non intelligendo deum. fo. 75. i. a.
 Anima dupliciter potest attingere ali-
 quod obiectum. fo. 69. i. c.
 Anima intellectiva separata quare non
 dicitur persona. fo. 48. 2. a.
 Anima intellectiva separata quare non po-
 test sentire. fo. 49. 4. b.
 Anima intellectiva quare dicitur ipsa. fo. 51. i. a.
 Anima intellectiva quomodo in intelligendo est
 a materia separata. fo. 50. 3. a.
 Anima intellectiva quare requirit organa
 operando. fo. 49. 2. b.
 Anima intellectiva non indiuiduat per unitatem

ad corpus nec per aptitudinem. fo. 7. i. c.
 Anima nostra quomodo est ad imaginem dei. fo. 74. i. c.
 Anima nostra ex suis naturalibus non potest attingere
 ad propriam notitiam dei. fo. 71. i. b.
 Anima nostra in via quomodo potest deum
 cognoscere. fo. 62. 4. c.
 Anima nostra quomodo possit ex naturalibus cognoscere
 trinitatem in diuinis. fo. 69. 3. a.
 Angelus quomodo se habeat ad suam
 intellectum. fo. 79. i. a.
 Angelus esse ab alio creatum potest de-
 monstrari. fo. 41. 2. b.
 Angeli plures sunt in eadem specie. fo. 6. 4. a.
 Angelus duo quomodo multipliciter attingit
 eundem effectum. fo. 40. 4. c.
 Agens quomodo potest esse in potentia simili
 et in actu. fo. 60. 2. b.
 Agens naturale non potest rem corrumpere in in-
 stanti in quo habet esse. fo. 61. 3. b.
 Agens naturale quomodo possit facere de non
 ente simpliciter ens. fo. 55. 4. c.
 Agens non presupponit esse. fo. 23. 3. b.
 Actus intellectus duplex vnus rei extrinsecus
 alius non extrinsecus. fo. 29. 4. a.
 Actus intellectus duplex productiuus et
 operatiuus. fo. 6. i. b.
 Actus quomodo distinguuntur per obiecta. fo. 67. 4. c.
 Actus cognoscendi quomodo participat suam perfecti-
 onem ab obiecto. fo. 68. i. c.
 Actus quo deus apprehendit essentiam
 suam est in deo ex natura rei. fo. 3. 3. a.
 Actus meritorius quod est et quomodo est. fo. 66. 2. a.
 Actus meritorius ad hoc quomodo sit meritorius
 que requiruntur. fo. 66. 3. a.
 Actus dilectionis naturalis et meritorius
 non differunt specie. ibidem.
 Actus moralis quomodo se habeat ad ac-
 tum meritorium. fo. 66. 4. b.
 Actus eliciti a principijs distinctis specie non
 oportet semper esse distinctos. fo. 88. 2. c.
 Actus moralis circumstantie que ordinem
 habent inter se. fo. 90. i. a.
 Actus moralis unde habet maliciam.
 fo. 90. 2. b.
 Actus idem moralis potest habere boni-
 tatem multipliciter. fo. 90. 3. a.

Act⁹ exterior h³ p⁹ā bōitatē ⁊ maliciā
 distinctā a bonitate interiori. fo. 91.2.a.
Actus intelligēdi quō h³ eandem veritatem cum obiecto. fo. 91.4.a.
Actio duplex est in intellectu agente et possibilī. fo. 78.2.a.b.
Actō que nō est ad formā actiūā est agētis equiuoci. fo. 80.2.b.c.
Act⁹ ⁊ op⁹ q⁹ dīnt. fo. 66.3.b.c. ⁊ 3.a.
Actio quō diuidit in transeuntē ⁊ inānēntē. ibidem. fo. 63.1.c.
Accīte existēte in subiecto sunt ibi due habitudīes. fo. 96.2.a.
Accidens abstractū de quibus predicat in abstracto. fo. 26.3.c.
Accūs respectū alr opat ad suā accīntalitatem alr abso^m ad suā. fo. 16.2.a.b.
Alteratō qre nō pōt esse in pte intellecti uā ⁊ quō p⁹h⁹ itelligit. fo. 55.c.3.a.b.
Aspiritudo nullo⁹ pōt esse alicui pma rō q⁹ sit incōicabile. fo. 7. ⁊ 32.c.a.
Auersio a fine pōt fieri ipl^r. fo. 93.1.b.c.
Ar⁹ vli⁹ ⁊ p⁹icularis non differūt sicut practici ⁊ speculatiū. fo. 4.4.3.a.
Annihilatio quomō formaliter differt a priuatione. fo. 55.4.a.b.c.
Augu. quomō intelligit verbum gigni de scientia. fo. 77.2.b.
Anselmus quō intelligit dicēdo pfectio simpl^r quod in quolibet melius ipsum non ipsum. fo. 26.1.c. ⁊ 2.a.
Auicēna quomō ponit sbas sepatas eē a deo. fo. 42.1.c.
Adequatio duplex. fo. 27.3.a.
Bōitas moral⁹ act⁹ vñ sūt. fo. 89.1.b.c.
Bōitas act⁹ a quo debeat iudicari ibid.
Bonitas q⁹ cōuenit actui ex obiecto qre dicat bonitas ex genere. fo. 89.4.c.
Bona fortuna accipitur dupliciter. fo. 107.1.b.c.
Beatitudo diuina quō differat a beatitudine creata. fo. 65.1.a.
Beat⁹ quō h³ verbū de creatura in eēntia diuina. fo. 79.3.c.

Corpus quomō facit distare extrema i loco. fo. 59.1.c. ⁊ 2.a.
Corpora duo si essent in eodē loco quomodo se haberent respectu vbi. fo. 59.1.c.
Corpus vnū esse in diuersis locis localiter neget a diuersis. fo. 58.4.c.
Corpus aliquod potest esse sine loco. fo. 56.4.b.
Corporeitas non est ratio formalis sed solum fundamentalis essendi in loco. fo. 57.1.b.
Corpus aliter est locabile ⁊ aliter actu locatur. ibidem.
Corpus quō depēdet a loco. ibidem.
Corpus idē numero potest esse in duobus locis localiter. fo. 54.3.b.
Corpora duo possunt esse in eodem loco. fo. 54.4.c.
Corpus xpī qualiter ⁊ qñ desinit esse sb speciebus panis. fo. 56.2.c. ⁊ 3.a.
Cognitio abstractiua potest intelligi dupliciter. fo. 64.3.b.
Cognitio abstractiua qualem relatiōēz habet ad obiectū. ibidem.
Cognoscens aliquid per fidem ut sic nō potest habere certitudinē. fo. 70.3.b.
Cognitio intellectiua duplex vna rei existentis ut existentis alia non existentis. fo. 63.3.a.
Cognitiones due de eodē obiecto ⁊ ab eadem potentia. fo. 63.4.b.c.
Cognitio sensitiua ⁊ intellectiua quomō sunt distincte. fo. 63.3.c. ⁊ 4.a.
Cognoscit aliqd dupl^r. fo. 69.2.b.c.
Cognitio naturalis de deo ⁊ cognitio infusa nō dīnt spē. fo. 87.1.c. ⁊ 2.c.2.
Creatura habet eundē respectū ad deū creatē ⁊ pseruantē. fo. 59.2.a.
Creatura quomodo est semper in fieri. fo. 60.2.c.
Creatura quare non debet dici semper creari. fo. 60.3.c.
Creatura non potuit produci nisi pducto verbo. fo. 45.2.c.

Creatio non potest proprie dici passio.
 fo. 60. 2. a.
**Creatio et cōseruatio quomodo distī-
 guuntur.** fo. 60. 3. b.
**Celum quomō mouetur localit̄ cu3 nō
 sit in loco.** fo. 57. i. c. 2. a.
**Celebrans nō oportet q̄ actu memoriā
 habeat eorū pro quibus vult rogare.**
 fo. 101. i. c. 2. a.
**Cōtradictoria quō respiciunt idē signū
 nature et originis.** fo. 19. i. c.
**Cōtradictorioz affirmatō dz ppari ad
 negatōem et nō ambo ad 3^m.** ibidem.
**Cōtradictio nunq̄ implicat intelligēdo
 aliquid in pplexū.** fo. 54. 4. a.
**Cōverti pōt aliqd in aliud nulla noui-
 tate in eo facta.** fo. 55. i. a.
**Cōuersio in aliquid pexistens qualis cō-
 uersio et q̄ n̄ sit annihilatio.** fo. 55. 2. b.
**Cōuertendo aliquid in p̄sens nō opor-
 tet ibi materiā esse tanq̄ eis cōmunē.**
 fo. 56. i. b.
**Aliquid esse cōe terminis conuersionis
 pōt esse triplex.** fo. 56. i. b.
**Communicat aliquid alicui multiplici-
 ter.** fo. 98. 4. c.
**Cōverti aliquid in p̄existens multipl̄
 pōt intelligi.** fo. 53. 3. c.
**Causa efficiens duplex ars et actum eli-
 ciens.** fo. 44. i. c.
Cause efficientes quomō habēt statum
 fo. 39. 2. a.
**Causalitas cuiuscūq̄ cause eminentius
 est in deo.** fo. 37. 4. a.
**Cōmensuratio quātitatis quō se habet
 ad equalitatem.** fo. 33. i. a.
**Cōclusio quō potest intelligi sine intel-
 lectu sui principij.** fo. 79. 4. b.
**Cōcretum qñ predicat de cōcreto in pri-
 mo mō dicendī p se tūc abstractū pre-
 dicatur de abstracto.** fo. 63. i. c.
**Cōsequentia ista quō tenet: est omnipo-
 tens. q̄ pōt in hoc.** fo. 40. 4. c.
**Cōmentator dicit deuz nō posse imme-
 diate materiā trāsmutare: theologus
 aut̄ non.** fo. 38. 4. a.

**Deus quomō est causa efficiens resp̄cū
 motus celi.** ibidem.
**Deū esse infinitū in vigore pōt probari
 per phm.** fo. 39. per totū
Deus q̄ sit infinit̄ in vigore. ibidem.
**Deus si est v̄tutis infinite q̄ nō possit ce-
 lum mouere mediate uel immediate.**
 ibidem.
**Deum esse infinitū in vigore ponitur a
 pho.** ibidem.
Deus q̄ sit solū vnus. fo. 34. 2. a.
**Deū eē om̄ipotentē pōt demonstrari p
 pter quid ēt homini existenti in via.**
 fo. 35. 3. b.
**Deus est om̄ipotens est ppositio medi-
 ata.** fo. 35. i. c.
**Deus nō pōt immediate oēm effectum
 causare etiā fm̄ theologos.** fo. 37. i. c.
**Deus pōt immediate cāre oē cābile sine
 cā.** fm̄ theologos. fo. 37. 4. a.
**Deū posse immediate causare oēm effe-
 ctum nō pōt demonstrari.** ibidem.
**Deus pōt entia suis actōibus p̄uare fm̄
 theologos.** fo. 38. 2. c.
**Deum posse om̄ia pducere mediate ul̄
 immediate nō potest demonstrari via
 tozi.** fo. 38. i. b.
**Deus et creatura nō sunt plura bona q̄
 deus solus.** fo. 25. 2. c.
**Deus p̄ intelligit quecūq̄ distincta ī se
 ut prior origine filio.** fol. 5. 3. b.
Deus q̄ necessitate velit quecūq̄ vult
 fo. 83. i. a.
**Distantia int̄ extrema potest dupliciter
 sumi.** fo. 59. 2. b.
**Depēdētia alicui nō pōt a plurib̄ in
 eodē ordine terminari.** fo. 25. 3. a.
**Depēdētia alicui ut ab aliquo termi-
 netur quot req̄runt.** fo. 94. 4. p totū.
Depēdētia duplex pōt inueniri. ibidē
Depēdētia eēntial̄ duplex ē. fo. 96. 3. c.
Depēdētie triplex negatio. fol. 97. 3. c.
Depēdēdi rō duplex. fo. 99. 2. b. c.
Dilectio nāl̄is quid sit. fo. 96. i. a. b.
**Distinctio uel pluralitas duplex: intēsi-
 ua et extēsiua.** fo. 12. 3. b.

Demonstratio duplex quia et ppter quid
probat ratione. fo. 34. 4. b. c.

Denominari uel aliqui predicat de aliq
in pmo mo dicendi p se et de aliquo in
2o modo. fo. 15. 4. a. b.

Denominat aliquid ab aliquo duplici
ter. fo. 89. 2. a.

Essentia est ppria rō essendi simplr cut
libet psona in diuinis. fo. 1. 2. a.

Essentia diuina nō pōt determinari p re
lationē ad pducendū. fo. 1. 1. b.

Essentia diuina sola nō pōt esse p^m p
ducendi distincta. fo. 11. 2. c. 7. 3. a.

Essentia diuina quomō est principium
formale in pducto et termin⁹ forma
lis. ibidem.

Essentia diuina quō dat vnicuiq⁹ pfecti
onem ut est capax. fo. 28. 1. a.

Essentia diuina quō mouet nālter ad
intelligendū et quid. fo. 72. 3. b. c.

Essentia et voluntas diuina quomodo
se habent in mouendo ad actum bea
tificum. fo. 72. 4. c. 7. 73. 1. a.

Essentia diuina quomō representat alias
res. fo. 73. 3. b. c.

Essentia diuina a nullo intellectu creato
pōt nauraliter cognosci. fo. 72.
4. b. 7. 71. 1. c.

Essentia pprius ē in diuinis q⁹ substan
tia. fo. 1. 3. b.

Essentiale aliter accipit a phis q⁹ a the
ologis et quomō. fo. 1. 4. c. 7. 2. 1. a.

Essentiale aliq⁹ hēt respectū ad extra:
et aliquod nō. fo. 2. 1. c.

Essentiale aliq⁹ ē immediatius simpli
citer omī mo immediatōis quocunq⁹
notionali. fo. 4. 2. c.

Esse anime nō est idem esse totius. fol.
50. 3. c.

Esse accipit duob⁹ modis. fo. 50. 3. b. c.

Esse in diuinis accipit duplr. fo. 23. 3. b.

Entitas vna realis absoluta actualis ē
ponenda in diuinis. fo. 1. 2. c.

Ens a se ē infinitū fm phm. fo. 39. 4. a.

Ens p se triplr pōt intelligi. fo. 48. 4. c.

Equalitas fm que attendit in diuinis.
fo. 29. 1. a.

Equalitas in diuinis videt dicē modū
identitatis. fo. 30. 3. b. c.

Equalitatis fundamentū verius ē in diui
nis q⁹ in creaturis. fo. 30. 4. b. c.

Equalitas in diuinis habet extrema re
aliter distincta. fo. 31. 4. c.

Equalitas quomō includit relationes p
sonales. fol. 33. 3. a.

Equalitas est in diuinis ex natura rei.
fol. 34. 4. a.

Eternitas quomō debz poni in diuinis
fo. 31. 1. a.

Eternitatis diffinitio quomō debet in
telligi. fol. 31. 1. b. c.

Efficiens primū quō nō est dependens
ab aliquo. fo. 39. 7 per totū.

Forma aliqua pōt recipe diuisionem et
multiplicationē sine mē. fo. 6. 4. c.

Forma pōt hūi multiplici. fo. 12. 1. a.

Forma aliqua exis in aliq nō predicat
pprie denōtiatiue de eo. fo. 16. 4. b. c.

Forma naturalis nō est principiu agen
di per respectum sed p aliquid absolu
tum. fo. 45. 1. a.

Forma substantialis nō pprie mere inhe
ret lz insit. fo. 48. 1. a.

Forma substantialis quomō habet ma
gis eē q⁹ compositū. fo. 50. 2. a.

Fides acquisita et infusa in quo cōueni
unt et quō differunt. fo. 70. 2. b.

Fides infusa non pōt inclinare in aliq⁹
falsum. fol. 70. 1. c.

Finis vltimus uel est opatio uel cōsistit
in opatione. fo. 65. 3. b.

Fortuna qd sit et que cā. fo. 70. p totū.

Finitum et infinitū quomō se habēt ad
ens. fo. 24. 3. b.

Generatio dato q⁹ nō sit infinita quare
nō pōt cōprehendi. fol. 27.
2. c. 2. a.

Genus operationū intellectuarū quid
sit. fo. 64. 7. 23. p totum.

In qua specie sit.

fo. 66. 3. b.

Homo in statu isto demonstratione propter quid nō potest cognoscere deum esse omnipotentē.

fo. 36. 3. a.

Homo dicitur malus duobus modis: putative et per se.

fo. 90. 2. a.

Humana natura quō dependet ad verbum divinum.

fo. 94. 1. a.

Habitudo nō est causa substantiæ sed modi actus.

fo. 88. 2. a.

Habens aliquid virtualiter aliquando potest esse in potentia ut habeat formam.

fol. 80. 3. b.

Intellectus possibilis est actius ad intellectionem: non tamen totalis causa.

fo. 76.

4. a.

Intellectus possibilis et obiectum quomodo concurrunt ad causandum intellectionem.

fo. 77. 2. a.

Intellectus possibilis quare ponit a philosopho passivus cum etiam sit activus.

fo. 77.

3. b.

Intellectus possibilis nō dicitur intelligere in quantum causat sed in quantum recipit intellectionem.

ibidem.

Intellectus habet duplicem operationem.

fo. 69.

2. c.

Intellectus nostri quid sit obiectum simpliciter.

fo. 71. 3. b.

Intellectus agens et possibilis quomodo concurrunt ad causandum intellectionem.

fo. 78. per totum.

Intellectus agens et possibilis habent duas operationes ordinatas.

fo. 78. 1. 23. per totum.

Intellectus agens et possibilis quomodo distinguuntur in anima.

fo. 99. 3. a. b.

Intellectus potest conceptum formare quod non erit absolutus nec respectivus.

fo. 20.

4. b.

Intellectus nō potest habere duas obiecta eque prima distincta.

fo. 25. 4. b. c.

Intellectio quod causatur ab aliquo principio activo existente in supposito intel-

ligente.

fol. 75. 3. b.

Intelligere aliquid dupliciter perfecte et imperfecte.

fo. 35. 4. b.

Intellectio in quo genere et in qua specie sit.

fo. 66. 4. a.

Intellectualitas includit per se in essentia divina.

fo. 3. 1. b.

Intelligere divinum nō includit relativum ad extra.

fo. 4. 1. a.

Intelligere aliquid est in deo siue dicere quod nō est in creatura.

fo. 8. 4. a.

Intelligere esse operationem immaterialem potest tripliciter intelligi.

fo. 49. 1. b.

Intellectio potest competere alicui dupliciter.

fo. 50. 2. b.

Intelligere est aliquid absolutum essentialiter et nō sola relatio.

fo. 62. 2. c.

Intelligere includit aliquem respectum ad obiectum.

fol. 63. 2. a.

Intelligere est pars quod intelligitur.

67. 2. c. 3. a.

Infininitum duplex: in vigore et in duracione.

fo. 36. 2. a.

Infininitum in quantitate quomodo debet accipi.

fo. 24. 1. c.

Infininitum in perfectione et in virtute quid est.

fo. 24. 2. c.

Infininitas non est passio eius cui inest.

fo. 24. 3. b.

Infininitum in perfectione nō potest esse nisi unum.

fo. 25. 1. c.

Infininitum est idem realiter cum eo quod est secum in eodem supposito.

fol. 26. 3. a.

Infininitum et finitum quomodo se habent circa ens.

fo. 28. 3. a.

Instantis nō potest esse realiter idem quod substantia mobilis.

fo. 90. 4. b.

Instantis quod diversimode comparatur ad res permanentes et successivas.

fo. 61. 4. per totum.

Immediatio duplex: positiva vel negativa.

fo. 4. 1. c.

Individuationis causa unde sumitur.

fo. 73. per totum.

Inherere potest repugnare alicui quod non est substantia.

fo. 16. 4. a.

Imperfectio aliqua potest repugnare ali-

cui dupliciter. *ibidem.*
Ingenitū videt p̄stituere primā p̄sonā
in diuinis. fol. 18. 2. a.
Ingenitū q̄ nō importet aliquod posi-
tūm. fol. 19. 3. c.
Ingenitū q̄ nō importet fontale plenī-
tudinem. *ibidē.*
Iudiciū quō debeat sumi ab aliq̄ cer-
to. fol. 89. 4. a.
Iusti accipiunt duobus modis. fol. 90. 2. a.
Incipere et desinere dupliciter possunt ac-
cipi. fol. 61. 4. c.
Imputabile dī aliqd̄ duplīr. fol. 91. 1. a.

Laudabile et vitupabile unde sumit in
aliquo. fol. 90. 3. c.
Libertas ad volendū in voluntate pōt si-
mul esse cū necessitate. fol. 83. 1. c.
Libertatis ratio que sit in voluntate.
fol. 84. 2. a.
Libertas quomō distinguit p̄ naturā a
p̄so et ab Aug. fol. 84. 3. c.
Lumen multiplicat aliter q̄ diffundat
meritū. fol. 102. 1. p̄ totū
Lumen quomō requirit p̄p̄t colores
et nō p̄pter mediū solū. fol. 79. 1. b. c.
Loc⁹ pōt esse sine corpore. fol. 57. 2. b.

Meritū in missa duplex. fol. 100. 1. b.
Meritū misse omni modo est quid fini-
tum. fol. 100. 2. c.
Meritū misse dicte p̄ vno plus sibi va-
let q̄ si dicat p̄ duobus. *ibidem.*
Meritoriuū quid sit. fol. 86. 1. c.
Qualis requirit habitudo act⁹ ad cha-
ritatē ad h⁹ q̄ sit meritoriu⁹. fol. 86. 3. b.
Quomō actus meritorius se habet ad
ad actū naturalem. *ibidē. b.*
Memoria immediat⁹ inest diuine cō-
tē q̄ dicere. fol. 3. b.
Memoria quō se h̄z ad intellectū agen-
tem et possibilem. fol. 78. 3. b. c.
Mensuratū importat duplicem respe-
ctum. fol. 64. 1. c. et 2. p̄ totum.
Mensurari uel mensurare quid ambo
importent. *ibidem.*

Mot⁹ q̄ possit esse ad relatiuū. fol. 58.
1. c. et 2. a. b.
Motus rei quō sunt incōpossibiles: et
quomō non. fol. 61. 1. c. et 2. a.
Moueri et quiescere aliquid in alio et in
alio ubi nō est idem q̄ moueri et non
moueri. fol. 54. 4. a.
Mot⁹ local⁹ quō dīr ab alia^o. fol. 4. b.
Mot⁹ nō pōt immediate causari a deo
fm p̄m. fol. 38. 4. c.
Mouēs p̄m quomō arguit infinite pōt
ex hoc q̄ mouet tpe infinito. fol. 39.
4. c. et 40. 1. a.
Mobile pōt aliqn̄ moueri ad imperfecti-
us eo quod habet. fol. 80. 1. b. c.
Mā multis mōis accipi a p̄so. fol. 10. 1. c.
Materia ut ē quid nō debet intelligi in
distincta. fol. 53. 2. c.
Materia vna nō fit alia p̄pter intro-
ductionem cuiuscūq̄ forme in ea. *ibidē.*
Magnitudo realis ē in diuinis et ex na-
tura rei. fol. 29. 3. a. b.
Magnitudo p̄fectōis in qualibet re in-
uenitur. fol. 29. 3. a.
Magnitudinē molis nō inesse alicui p̄
quid pōt concludi. fol. 22. 3. c.
Mediū in cognoscendo pōt aliquid eē
dupliciter. fol. 76. 4. b. c.
Mediatio cause respectu effect⁹ pōt in-
telligi dupliciter. fol. 37. 1. a.
Metaphysic⁹ qualem conceptū pōt ha-
bere de deo. fol. 37. 1. a.
Malit⁹ quō distinguit in se. fol. 92. 3. b.
Mediū in extrema pōt intelligi positi-
ue uel p̄uatiue. fol. 57. 3. c.

Natura creata quō formalit⁹ sit p̄sona
uel indiuiduū. fol. 95. 4. b. c.
Nature humane nō repugnat eē in ali-
quo supposito. fol. 99. 2. c.
Nā humana lz sit in alio supposito: nō
inheret. fol. 99. 1. c.
Nā quō determinat ad vnū. fol. 8. 1. c.
Necitū a se p̄t duplīr intelligi. fol. 46. 2. c.
Necitas i do q̄druplīr inest. 83. 1. p̄ 10^m.
Notionale nullū est immediat⁹ cōtēte

diuine q̄ aliq̄d cēntiale. fo. 3. 4. c.
Notionale aliq̄d ē immediat̄ cēntie diui
ne negatiue quolibet cēntiali q̄d habz
respectū ad extra. fo. 4. 2. c.
Negatio inspectōis p̄ pus puenit alicui
q̄ terminare depēdētia. fo. 96. 4. a.
Negatio non potest esse p̄ma rō essendi
incōicabile. fo. 98. 1. a. b.
Negatio triplex. fo. 56. 1. a. b.

Obiectū potentie intellectiue dupliciter
pōt intelligi. fo. 71. 2. b.
Obiectū potētie intellectiue nō est q̄ddi
tas rei mālīs. ibidem.
Obiectū cuiuslibet potentie debz poni
aliq̄d absolutū in quo fundatur respec
tus ad potentia. fo. 45. 1. c.
Obiectum intellectus diuini quid sit 7
quomodo se habet ad alia obiecta.
fo. 72. 7. 23. per totū.
Obiectum primū potest tripliciter in
telligi. fo. 25. 4. a.
Opatio intellectia q̄re a p̄ho dicat actio
cū nō sit ī genere actōis. fo. 67. 1. b.
Opatio intellectiua in quo genere sit et
in qua sp̄ illius generis. fo. 66. 4. a.
Opatio 7 passio q̄to differūt. ibidē
Opatio intellectiua quales respectū hz
ad obm̄. fo. 64. 1. b.
Omnipotentia que potentia est 7 quid
includit. fo. 35. 1. b. c.
Omnipotentia potest dupliciter intelligi
ibidem.
Omnipotentes quare duo esse non pos
sunt. fo. 40. 4. a. b.
Ordo duplex in agendo. fo. 46. 1. b.
Oculus cecus quare equiuoce est ocu
lus. fo. 49. 4. a. b.
Oratio potest alicui valere in triplici
gradu. fo. 100. 1. a.
Organū sensus quid sit. fo. 48. 4. c.

P̄hs 7 theologus nō p̄cordāt in modo
p̄ductōis a deo. fo. 37. 2. a. b.
P̄hs nō posuit sbas sep̄atas infinitas vl
necias a se. fo. 41. 3. c. 7 deinceps.

P̄hs posuit aliquid necessariū 7 tam
causatum. fo. 42. 2. b.
P̄hs quid senserit de pluralitate ange
loz in eadē specie. fo. 10. 1. b.
P̄hs quō intelligit si intellectus refer
tur ad intelligentem. idem bis dicere
tur. fo. 66. 1. b. c.
Potentia nulla pōt habere plura obie
cta distincta adequata. fo. 25. 4. a. b.
Potentia actia duplex. fo. 40. 2. b.
Paternitas 7 generatio q̄ sit vna rela
tio. fo. 21. 4. c.
Perfectio omnis simplr potest in vno
reperi. fo. 25. 2. a.
Perfectio simpliciter quomō intelligit
eius diffinitio. fo. 26. 1. c. 7. 2. a.
Perfectio aie duplr intelligit. fo. 51. 1. a.
Perfectio vltima potest dupliciter intel
ligi. fo. 64. 4. b. c.
Proprietas personalis non potest esse ī
finita intensiue. fo. 25. 1. b. c.
Proprietas constituens primā personā
in diuinis quomodo se habet ad eam
fo. 22. 1. 7. 2.
Proprietas ip̄ortat rōez rōis fo. 21. 1. a.
Propōnes in diuinis alique sunt vere ī
p̄creto alique in abstracto alique neu
tro modo. fo. 26. 3. c.
P̄pō ista fm̄: aliq̄n nōtām formalez
aliq̄n cām fundamētalē. fo. 33. 1. c.
Predicatio denoiatiua nō est pp̄rie in
diuinis 7 quare. fo. 15. 4. b. c.
Predicatio nō sp̄ eodē mō v̄sificat de deī
miatōe 7 de poito sb̄ eadē. fo. 15. 3. c.
Propōes duas quibus soluūtur incōue
nientia in ponēdo vnū corpus localiter
in diuersis locis. fa. 54. 3. b. c.
Pluralitas eiusdē rōis p̄exigit pl̄alitatē
alteri rōis ut d̄termiet. fo. 8. 2. 7. 3.
Persona diuina quare constituitur per
relatōnem. fo. 9. 3. 7. 4.
Persona prima in diuinis pōt p̄stitui p̄
relatōem sicut 2^a. fo. 17. 2. a.
P̄rius origine quō pōt stare cū similitate
nature 7 quō vnus ordo distinguitur
ab alio. fo. 17. 4. b. c.

Posseti^r gnatioe n^o sp^o e^o p^oca^r. fo. 65.2.a
 Passio duplex poneda e^o i intellectu pos
 sibili. fo. 783.b.
 Pctm v^m q^o e^o graui^r alio. fo. 92.3.c.
 Pctm addi^m pcto qd ostruit. fo. 82.3.b
 Pctm quo pot addi peccato in infini
 tum. fo. 82.4.a.
 Possibile o^r aliqd p respectu ad aliqd
 z tn simplr e^o impossibile. fo. 52.3.a
 Panis quo pot conuerti in aliqd pre
 existens. fo. 53.2.b.
 Preexigit aliqd ad aliqd effectuz ou
 pliciter. fo. 45.4.a.b. fo.
 Partes alibi s^o aliant. fo. 101.4.b.
 Promissio si debeat accipi fm interoez
 pmittet l^o ei^o cui pmittit. fo. 104.2.7.4
 Quatitas quo e^o i dis z q. fo. 29.2.b.c.
 Quatitas repit in oi gne etis ibidem.
 Quatitas panis ita posset pueri a deo
 in p^oris sic in s^oa. fo. 51.4.c.
 Quies posset e^o nullo motu ex^ote que
 hiet p^oria mensura. fo. 57.4.b
 Relatio quo trasit in eentia dina z q^o
 mo manet. fo. 17.2.a.
 Relatio originis e^o solum vna pfecta re
 alis iter pma psona z scda. fo. 20.4.a
 Rlo n^o fundat i actoe z passione sz in po
 tentia. fo. 22.4.a.
 Relatio originis separata quo manet p
 sona in diuis. fo. 60.2.b.
 Relatio in diuis nec e^o formaliter infini
 ta. fo. 28.2.c
 Relatio ronis potest fundari in relatioe
 etia ronis. fo. 23.4.a
 Relatio q^o non reqrit distinctionem in
 fundamento. fo. 22.3.c.7.4.a
 Relatio q^o sit ronis potest multipliciter
 intelligi. fo. 86.2.c.
 Relatio z absolutum non pnt face^r v^m
 pceptum per se. fo. 58.2.c.7.3.a.
 Relatio est res pter suum fundamentu
 z que res. fo. 14.1.c.7.2.a.
 Relatio in diuis coparata ad eentia est
 res z quo. fo. 14.2.a
 Rlo non pot a fudameto hie entitatez
 z ab opposito distinctoem. fo. 14.2.c.

Rlo qre magis o^r res copata ad opp^m
 q^o p^oata ad eentiam. fo. 15.1.b.c.
 Rlo distiguit a sex pncipjs. fo. 38.3.b.
 Relatio duplex p^oiderat in actu intelli
 gendi. fo. 64.1.a.
 Relatioz moi quo distiguit. fo. 66.1.a
 Relatio tripliciter pot ad abso^m compa
 rari. fo. 66.1.c.
 Relatio quo pot alicui fm suum genus
 puenire z fm spem non. fo. 68.4.a.
 Res aliqua pot esse tm p vnum instas.
 fo. 60.4.b.
 Res q^o hret e^o tm p instans non annibi
 lat in istati sed in tpe. fo. 61.2.c.
 Res q^o corrupit non hret vltimu sui esse
 fo. 61.3.c.
 Res in se non variat ex eo q^o intellectus
 ea ad aliqd coparat. fo. 14.2.a.b
 Res multis mois accipit. fo. 13.2.a.
 Reale non pot pstitui p aliqd hns se so
 lu p modu potentie. fo. 20.1.c.
 Repugnat aliqd alicui per multas ra
 tiones. fo. 51.2.a.
 Repugnans posteriori non repugnat p
 ori. fo. 8.4.b.
 Ro data de aliquo ex aptitudine q^o sit i
 sufficiens. fo. 20.3.b.
 Ro accipit duplr. fo. 14.4.c.
 Reduplicatio aliqn notat cam p^odicati
 ad s^om aliqn solu modu. fo. 14.3.b.c.
 Sacerdos n^o o^r q^o sp actu memoret illo
 ru p qbus vult ozare. fo. 101.1.a.
 Sacerdos quo pot meritum misse alte
 ri applicare. fo. 103.3.c.
 Sacerdos quo o^r p benefactorib^o oeu
 rogare. fo. 103.4.b.
 Sacerdos an pus debeat rogare p po
 chião an p pre z mre. fo. 103.3.a.
 Sacerdos quo o^r se obligat ad ob mis
 sa p aliquo. fo. 104.3.c.7.4.a
 Sacerdos obligat^r ouob^o ad ob missa
 p qlz non satisfact p vna ibidem.
 Substantia z accns no diuidut ens qd e^o
 in diuinis. fo. 16.3.c.
 Substantia pma z 2ª quo competut e^on
 tie diuine. fo. 16.2.c.

Subsistē accipit multipl. fo. 17.4.b.
 Spēs q̄liter importat r̄onem ad obm̄
 fo. 68.2.b.
 Sup̄ficies p̄tinēs vt locus q̄lem h̄z res-
 pectū ad locatum. fo. 58.1.c.
 Successiuuz quomodo differet a pma-
 nente. fo. 60.2.b.c.
 Simultas potest esse duplex.
 fo. 17.4.p. to^m. 7.18.1.a.
 Spēs qualem diuisionem potest recipe-
 re. fo. 101.2.c.
 Totū aliq̄ cap̄it cathe^a aliq̄n̄ syncathe-
 gorice. fo. 51.4.c.
 Termini cuiuslibet mot^o sūt forma 7 p̄i-
 uatio. fo. 55.3.b.c.
 Termini mot^o q̄s sūt incōpossibiles 7
 quō non. 7 ibidē p̄ totum.
 Transire 7 manere quō possunt eidem
 rei p̄uenire. fo. 17.2.a.
 Theologia quō est scia in intellectu via
 toris. fo. 36.2.c. 7.4.a.
 Vacuū esse est possibile aliquo modo 7
 quō. fo. 57.3.b.c.
 Veritas a^o p̄ncipij 7 p̄sonis. fo. 91.4.b.
 Veritas eadē obi 7 act^o. fo. 91.4.a.
 Volūtas dīna in aliquib^{us} actib^{us} h̄z neces-
 sitatē simplr. fo. 81.2.c.
 Volūtas n̄ra non fert nēcio in vltimū
 finem. fo. 82.4.c.
 Volūtas n̄ra aliquid n̄ p̄t nolle qd̄ in n̄
 nēcio vult. fo. 82.2.b.
 Volūtas n̄ra 7 intellect^o d̄nē ferunt in
 sua obā. fo. 82.3. b.c.
 Volūtas 7 intellect^o h̄nt d̄nē rōnē p̄nci-
 pij. fo. 84.4.c. 7.83.1.a.
 Volūtas nunq̄ agit n̄r. ibidē.
 Volūtas nunq̄ oremiat ab aliq̄ agēte
 ad suum actū. fo. 85.2.a.
 Volūtas p̄t aliquid ad aliud compa-
 rare. fo. 86.2.c.
 Volūtariū d̄r triplr. 93.2.c. 7.3.a.
 Volūtariū oīe motō duplr. fo. 72.3. 7.4.
 Volūtas dei p̄t eē cā cōicandī essenti-
 am dei. fo. 73.2.a.
 Volūtas q̄re n̄ distinguit i duas potētī-
 as actiua 7 passiua. fo. 78.1.b.

Verbu solū terminat depēdentiā nē hūa-
 ne assūpte. fo. 93.4.a.b.
 Verbo dīno non repugnat imināre de-
 pēdentiā nāe hūa^a. fo. 94.2.a.
 Verbum dīnum non pducit p̄ actū in-
 telligēdi. fo. 5.4.c.
 Verbu dīnū 7. s. s. q̄s se h̄nt in pducē-
 do creaturā. fo. 54.p. totū. 7.46.1.
 Verq̄ dīnū in suo p̄stitutio n̄ includit
 respectū ad creaturā. 46.2.a.
 Verbu dīnū duplicē re^m iporat vnū re-
 alē 7 aliū rōnis. fo. 46.4.a.
 Vita in deo ē iō qd̄ ip̄e de^o. fo. 3.2.c.
 Ubi ē circūscrip^o pa^a 7 quō. fo. 59.1.b.c.
 Ubi quō p̄t per motum succēssive ac-
 quirī. fo. 58.4.b.
 Ubi quomō accētaliter iest cor̄pori lo-
 cato. fo. 57.1.b.
 Unitas realis q̄ non arguat vnitatē for-
 male. fo. 30.2.c. 7.3.
 Unio alicui^{us} ad aliquid sit multis mo-
 dis. fo. 93.4.a.b.
 Visio duplr ab aug. accipit. fo. 76.4.a.
 X̄ps quomodo se dicebat esse equalē
 deo patri. fo. 32.1.a.

In ista tabula p̄m^o numer^o cotat cā-
 tam. 2° cotat colūna. l̄ra a. cotat p̄m^o co-
 lūna b. mediū. c. finem

Explicit q̄d̄nes quolibet. edita a fra-
 tre Joāne duns. ordinis frat̄rū minorū
 doctore s̄brilissimo. ac oīum theologo-
 rū p̄ncipe. Per excellentissimuz sacre
 theologie doctore maḡm Thomā p̄-
 leth anglicū ordinis s̄m̄ hēmitarū s̄ci
 Aug. in gymnasio parauino ordinarie
 legentē maxima cū diligētia emēdate
 Impresse Venetijs ope ac impēsa Joā-
 nis d̄ Lolōia. Nicolai Jēson. sociorūq̄
 Curam ac diligētiā adhibuit in his
 sūmus i hac arte vir: maḡ Joannes d̄
 Selgenstat nō mediocrit̄ obseruādus.
 Anno saluē. 1481. 14. Nouemb̄ris.

Registrū sup Quo
libe Schoti.

A
pma vacat
Lunc te res.
.f. eēntiale
cōplera
B
vnam p̄is
vt prior
necessario finita
2° qz a deo.

L
ptium p̄pt.
suam limitatam
opposita
multi ma

D
siue p̄dicatio
qz p̄dicatiōem
cōtinet in se
qđ est numeratio
aũ illud p̄tinet
.f. de equalitate

f
sola cognitio
deo ⁊ hoc
eēt eque
istas tres

S
p̄ncipium
spectum quē
habet filius
probat

H
In generatōe
que infertur
si per cōuer
variat

I
extrinseci
pere vltimū
important
igitur opatio

H
⁊ p̄ p̄is
p̄pter
in illis
sciretur

L
cum possit
accides
agens est
sed etiam

ND
qz esset
alioquin
natura is
nere nature

N
conuenientiam
si inesset
refertur
ualiter

O
etiam ad di
equivalent
non excederit
alterius de qua

P
rō vt dictum
vel aliud
cās medias
Actus ex

Bibl. Jag.

Abstractio est a forma absoluta et rem
numerali et relatiua per abstracti conceptus
inducitur ut supponitur indit ad absolutum et
relatiu quilibet q. 8 d.

De abstractiua p[er]mone q. 9. 5. d.

Quod in abstractiua ab extra rem in qua quid indit
qm in rem subit q. 9. 5. b.

De multiplici abstractiua tam in p[er]ta qm in accidenti tam
in abstr[act]o qm in repositiua: et quod plures modis se facit
abstractio tam in inditib[us] qm in substantiis: et in relati
uibus plures modis qm in accidentib[us] abstr[act]o li. 1. di. 5. m. p.

Quod est abstractiua v[er]ba abstractiua ibi q. 9. 5.

Quod conceptus per abstractiua ab extra agitur et quomodo
li. 1. di. 23. m. p. p[er]mone dicitur

Quod non v[er]ba abstractiua significat p[er]mone agitur et
p[er]mone tam quod significat aliam actionem iu

tu est haberi a p[er]mone ut sit p[er]mone agitur m[er]ito q. 9. 5. f.

Abstractio tripla h[ab]et nomen suo li. 2. di. 22. q. 1. p[er]mone

Duplex abstractio et duplex conceptus 3. m[er]ito q. 1.

Abstractiua aliquid m[er]ito induit ut denotat. 4. m[er]ito

triplex q. 1. g.

De intell[ect]ione m[er]ito et abstractiua li. 2. di. 3. q. 9.

Quod ab eod[em] abstracto p[er]mone m[er]ito multa denotatiua
li. 4. di. 21. q. 1. acti. 3. b. et li. 4. di. 12. q. 3. m. p. 2.

Argumenti p[er]mone

Quod est abstractiua cum mendacio et qm sine mendacio
li. 1. di. 2. q. 6. m. p. p[er]mone ar. p[er]mone f. m. 3. di. 1. q. 9.

Ad accipiant p[er]mone p[er]mone m. 3. di. 3. q. 1. m.

Obiectiua ad p[er]mone agitur m. 4. di. 50. q. 2. inditendo

ad p[er]mone agitur p[er]mone p[er]mone

Absolutum est absolutum p[er]mone m[er]ito p[er]mone 2. ad

id quod non est p[er]mone eo ne sit li. 4. q. 1. a.

Ad d[icitu]r absolutum non est repositiua et q[ui] absolutum et re

positiua non sicut conceptus p[er]mone repositiua ibidem d.

Quod absolutum non habet relatiu[m] nec ad genus nec ad

p[er]mone quere ibidem

Quod absolutum non induit in sua rem p[er]mone relatiua

q. 9. 5. b.

Quod absolutum et relatiu[m] non consistit conceptus p[er]mone

m. ut v[er]ba qm ibidem d.

Quod p[er]mone q[ui] quodlibet absolutum p[er]mone p[er]mone etia

et abstr[act]o alio absolute q. 9. 5. d.

Quod absolutum non distinguit p[er]mone p[er]mone q. 9. 5. b.

Actio Quod actio p[er]mone p[er]mone m[er]ito 2. et quod e

sup[er]mone et quod agitur p[er]mone p[er]mone agitur et quod

actio non est absolutum sed repositiua et habitudo ad alte

rum q. 9. 5. m. p[er]mone

De triplici actione qm actiua et q[ui] omnis actio chamdi

rena et q[ui] omnis infinitiua sua actiua sua passiva et

ad terminu[m] ad quem accipit in illa infinitiua q.

9. 5. d. Quod omnis actio que non est ad p[er]mone

actiua est agitur et q[ui] q. 9. 5. g.

De actione m[er]ito et infiniua ibidem a quib[us] h[ab]et

potentia dependent actio li. 1. di. 3. q. 1. a.

Quod actiua repositiua non p[er]mone repositiua p[er]mone li. 1. di.

23. q. 1. m. repositiua 2. op[er]mone

Quod v[er]ba accidenti et repositiua p[er]mone et quod repositiua

subit et accidenti est accidenti p[er]mone repositiua ar

indit qm illud p[er]mone m[er]ito induit plures p[er]mone

li. 1. di. 17. q. 2. m. p[er]mone et m[er]ito repositiua 2. top.

Quod actio et p[er]mone dicitur 1. repositiua 2. m[er]ito q. 6. m. p[er]mone

Quod repositiua p[er]mone q. 9. 5. q. 9. actiua et actio ibidem

Quod actio et passio distinguit m[er]ito se et a motu m[er]ito

q. 6. m. repositiua

Qualiter actio et passio multiplicat m[er]ito q. 6. m. p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

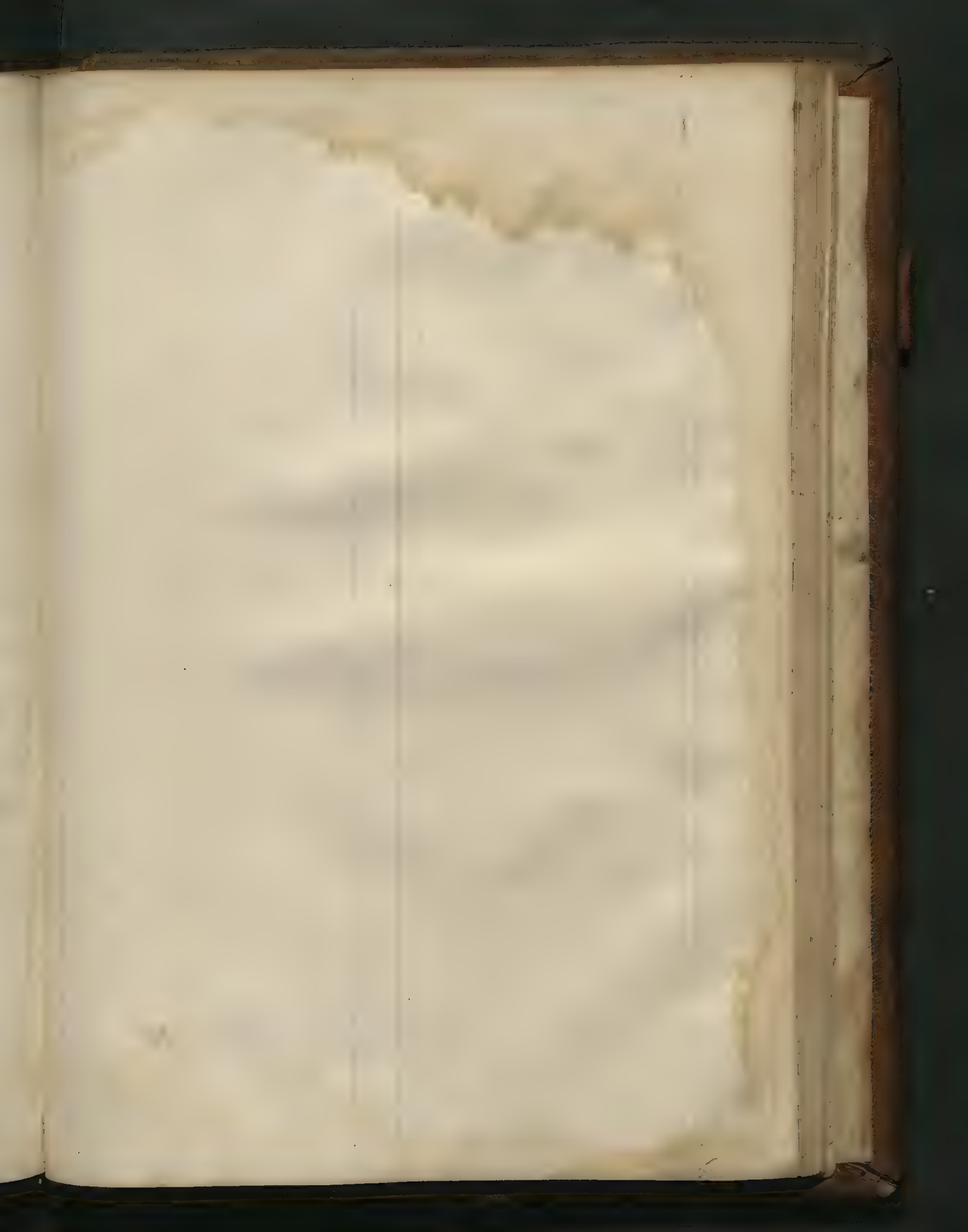
Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

Quod actio sit in agitur ibidem in fine m. p[er]mone p[er]mone

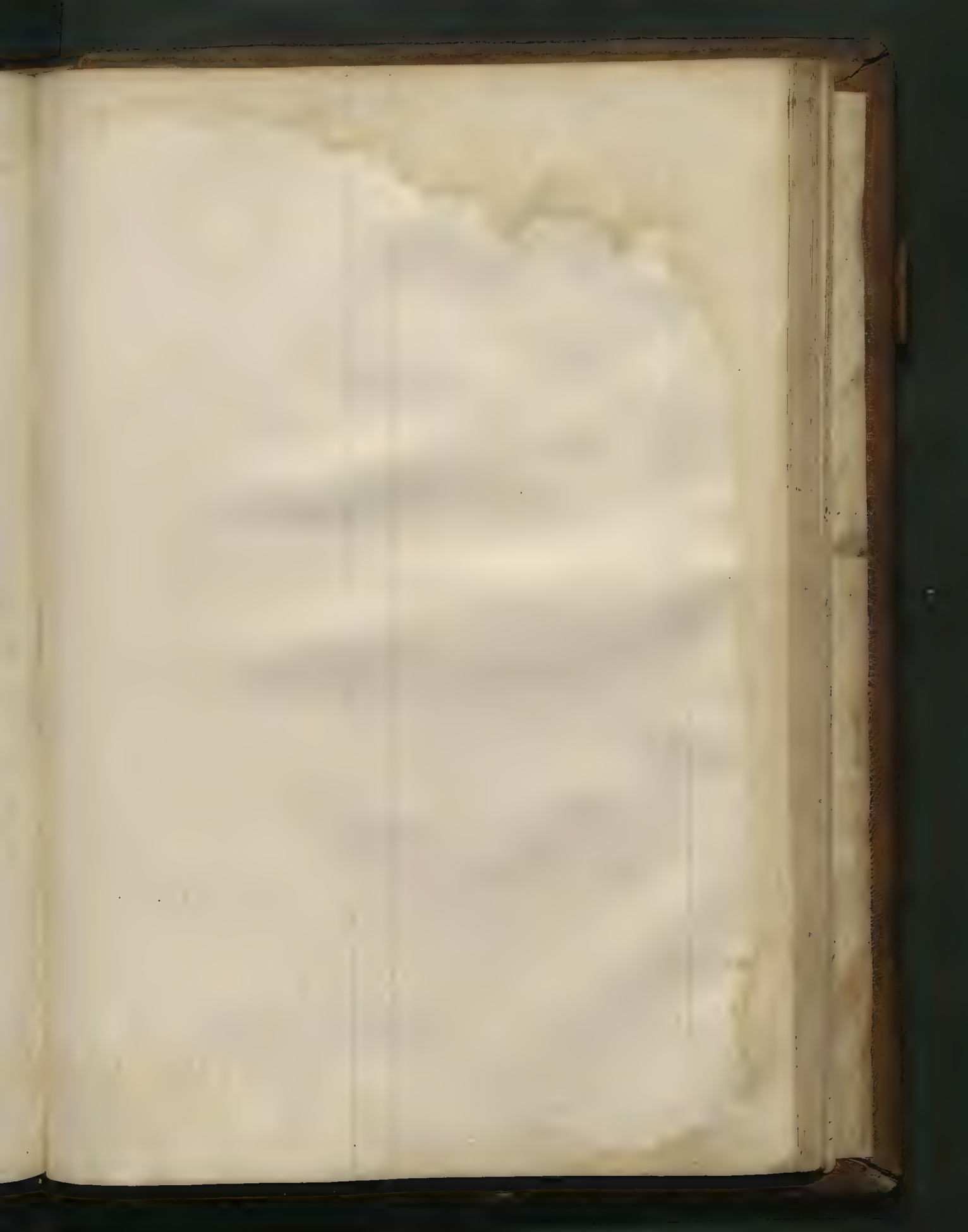
Quid sit p[ri]m[us] & p[ri]m[us] & p[ri]m[us] & s[ecundu]m a[ccidens] n[on] h[ab]et
m[od]u[m] ex q[uo] p[er] m[od]u[m] n[on] p[er] h[ab]et p[er] q[uo] illud n[on] q[uo] p[er]
scilicet ibidem a. in eadem co[n]suetudine dubitatio[n]e. i.
et 7. m[er]e q. p[ri]ma
An ad a[ccidens] a[ccidens] ad p[ri]m[us] sit ead[em] illi a[ccidens] ibid[em]
dubi. 2.
Si non sit ead[em] an sit p[er] a[ccidens] ibidem d[ic]t. 3.
aut sit p[er] p[ri]m[us] a[ccidens] ibidem dubi. 9. an a[ccidens]
diffinitio[n]e p[er] p[ri]m[us] 7 m[er]e
Quid p[ri]m[us] p[ri]m[us] m[od]u[m] a[ccidens] li. 9. d[ic]t. 1. 2.
q. 1. g[ra]t[is] 3. in s[er]mone ad 2. dubi[um]
Quid p[ri]m[us] m[od]u[m] m[od]u[m] a[ccidens] : qualis sit h[ab]et a[ccidens]
d[ic]t. ad a[ccidens] ibidem in r[es]p[on]sion[em] ad 1. d[ic]t. p[ri]m[us] p[ri]m[us]
An a[ccidens] p[er] se s[ub]sistens h[ab]et opt[im]u[m] m[od]u[m] t[em]p[or]is
d[ic]t. illi q[ui]bus h[ab]et q[uo] p[er] in alio ibidem in ead[em] r[es]p[on]sion[em]
An q[ui]bus a[ccidens] q[uo] s[ub]sistens p[er] a[ccidens] h[ab]et
m[od]u[m] p[er] p[ri]m[us] in a[ccidens] q[uo] nata e[st] m[od]u[m] p[ri]m[us]
V[er]o in a[ccidens] p[er] p[ri]m[us] p[er] q[uo] q[ui]bus h[ab]et q[uo] p[ri]m[us]
p[er] p[ri]m[us] h[ab]et in p[ri]m[us] li. 9. d[ic]t. 12. q. 3.
Quid a[ccidens] m[od]u[m] p[er] p[ri]m[us] p[ri]m[us] p[ri]m[us] a[ccidens] p[ri]m[us]
p[ri]m[us] ibidem g[ra]t[is] 1. cor. 23
Quid n[on] p[er] p[ri]m[us] p[ri]m[us] p[ri]m[us] p[ri]m[us] ibidem r[es]p[on]sion[em] :
An m[od]u[m] p[er] p[ri]m[us] a[ccidens] li. 9. d[ic]t. 12. q. 3. in p[ri]m[us]
p[ri]m[us] d[ic]t. p[ri]m[us] p[ri]m[us]
V[er]o o[mn]i s[ub]sistens p[er] p[ri]m[us] a[ccidens] a[ccidens] a[ccidens]
m[od]u[m] a[ccidens] a[ccidens] m[od]u[m] a[ccidens] a[ccidens] a[ccidens] a[ccidens]
q[ui]bus t[em]p[or]is m[od]u[m] li. 9. d[ic]t. 12. q. 1. ac. 3.
Quid n[on] q[uo] p[ri]m[us] a[ccidens] a[ccidens] q[uo] n[on] p[er] p[ri]m[us] a[ccidens] a[ccidens]
m[od]u[m] s[ecundu]m m[er]e q. 2. f.
V[er]o a[ccidens] p[ri]m[us] p[ri]m[us] n[on] p[er] p[ri]m[us] a[ccidens] a[ccidens]
n[on] p[ri]m[us] a[ccidens] s[ecundu]m m[er]e q. 1.
V[er]o p[ri]m[us] p[ri]m[us] p[ri]m[us] p[ri]m[us] a[ccidens] a[ccidens] a[ccidens] a[ccidens]
ACTUS V[er]o adu[m] b[eat]i p[ri]m[us] n[on] e[st] amor co[n]suetudinis
n[on] p[er] a[ccidens] et q[ui]bus li. 1. d[ic]t. 1. q. f.

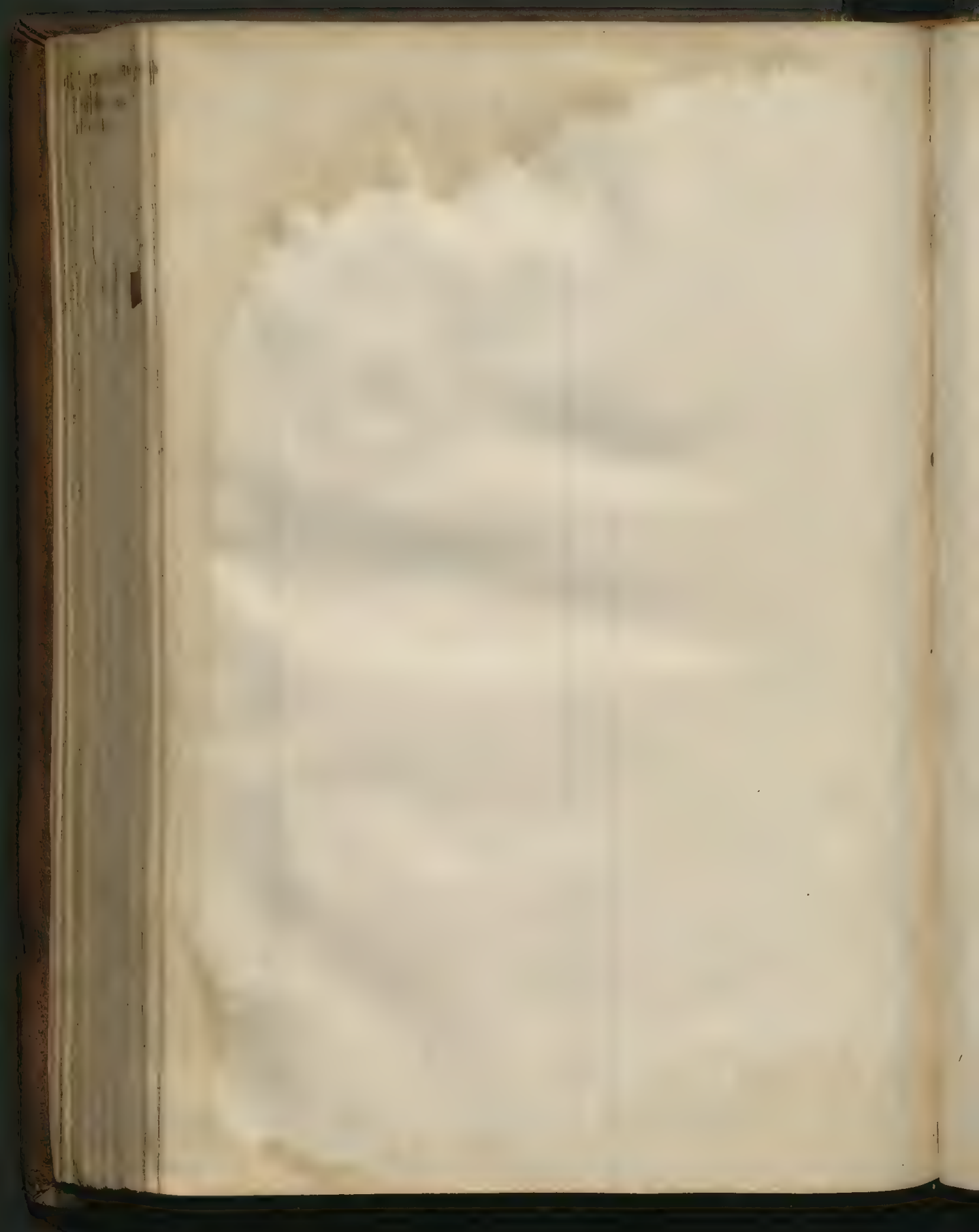

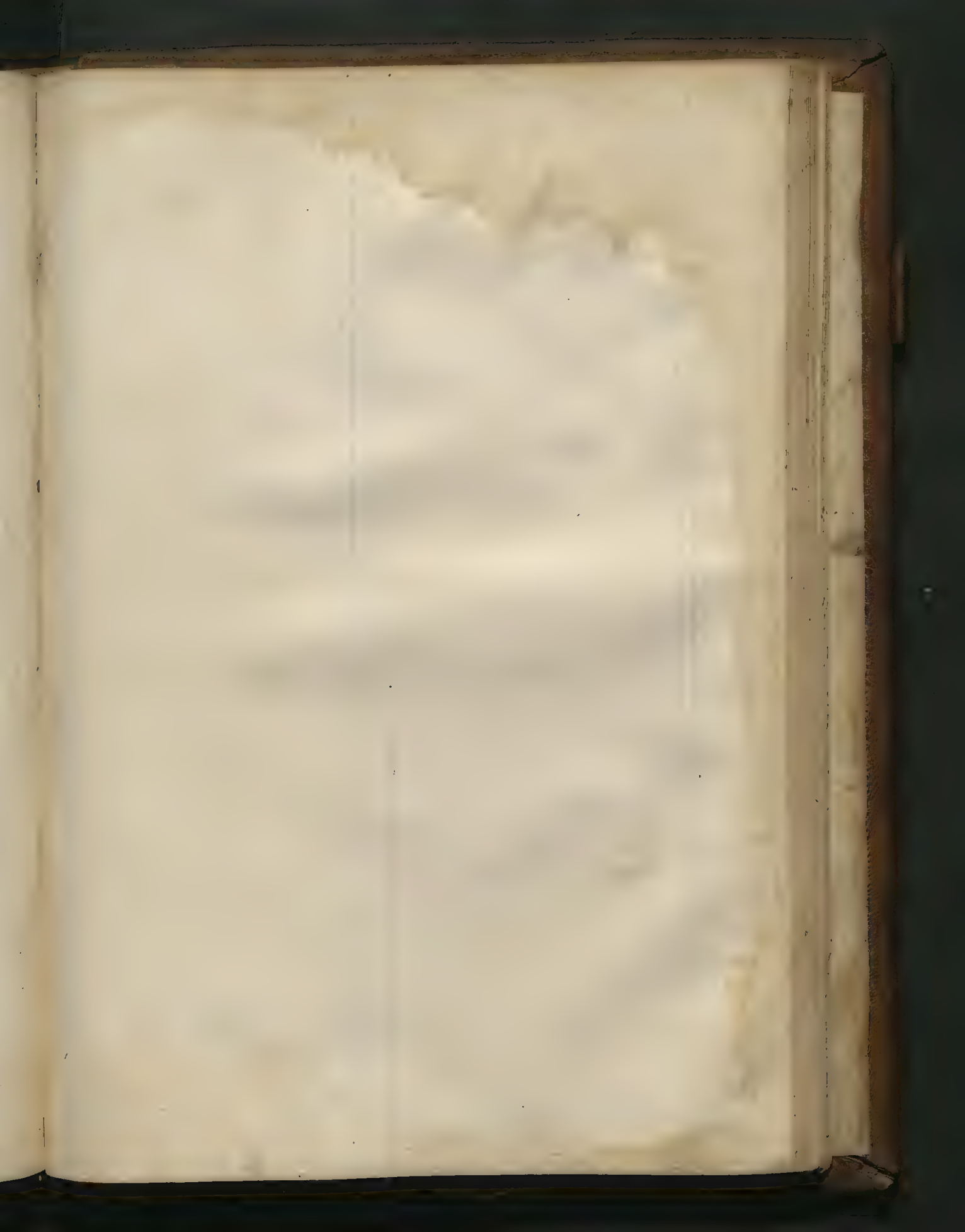

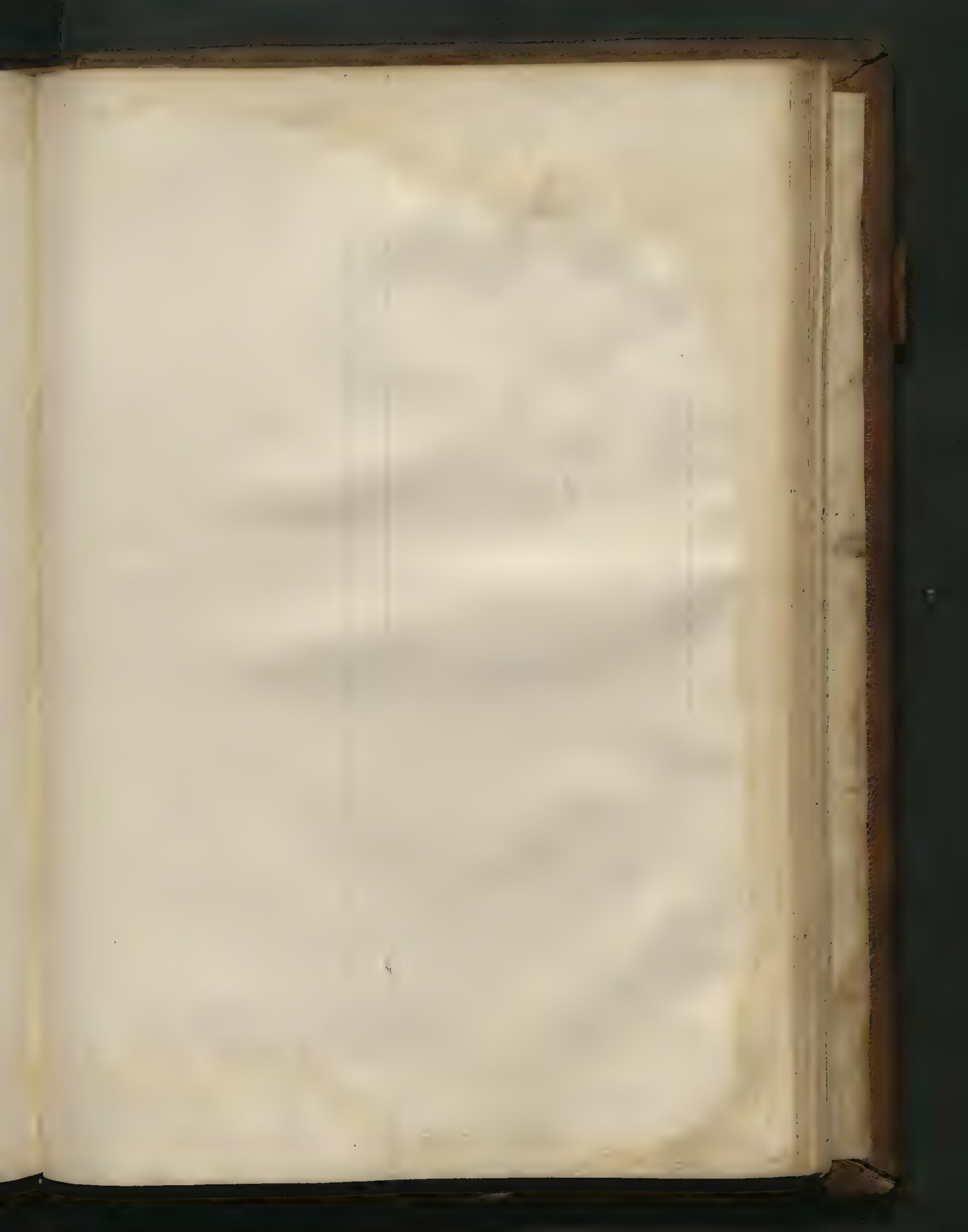

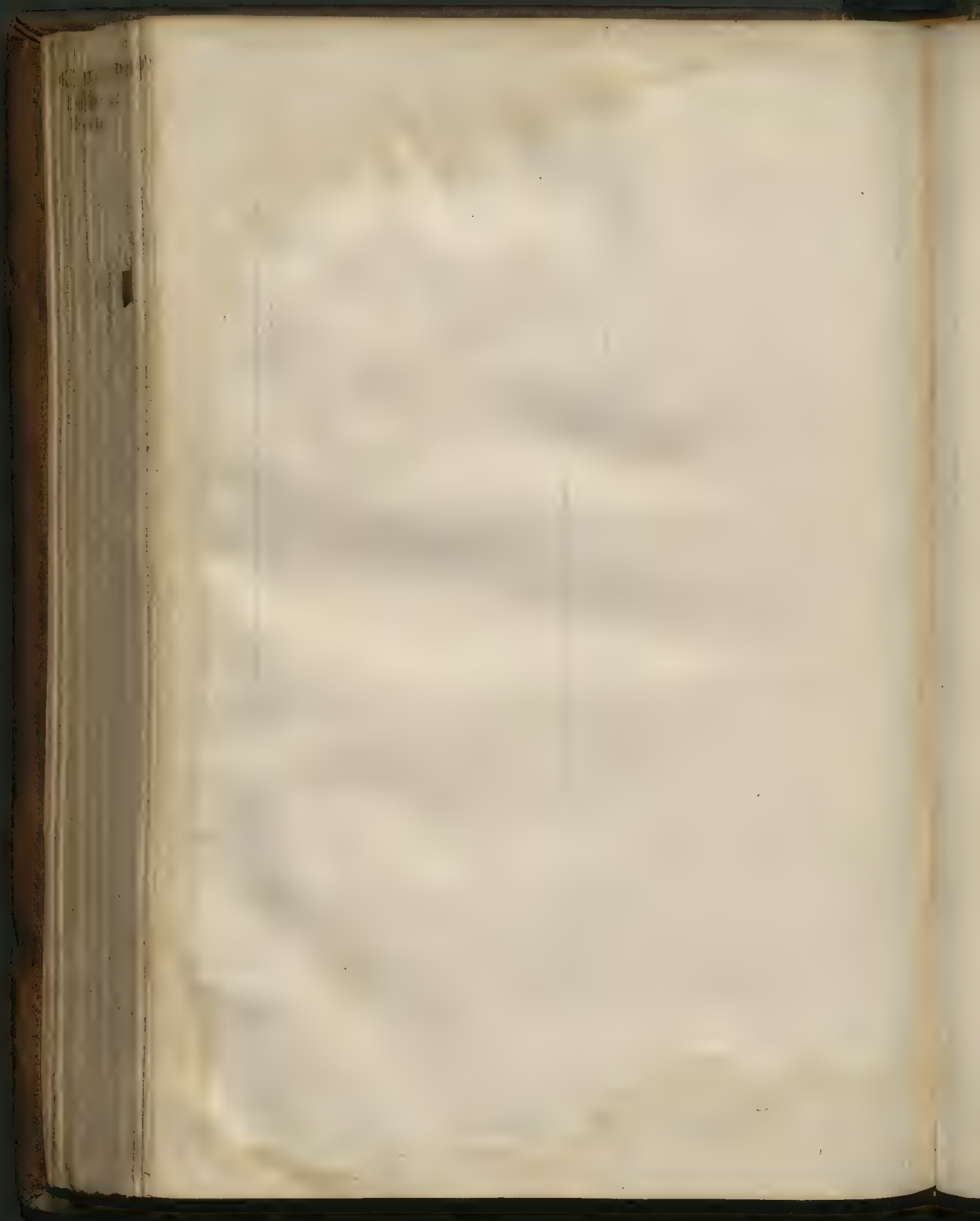

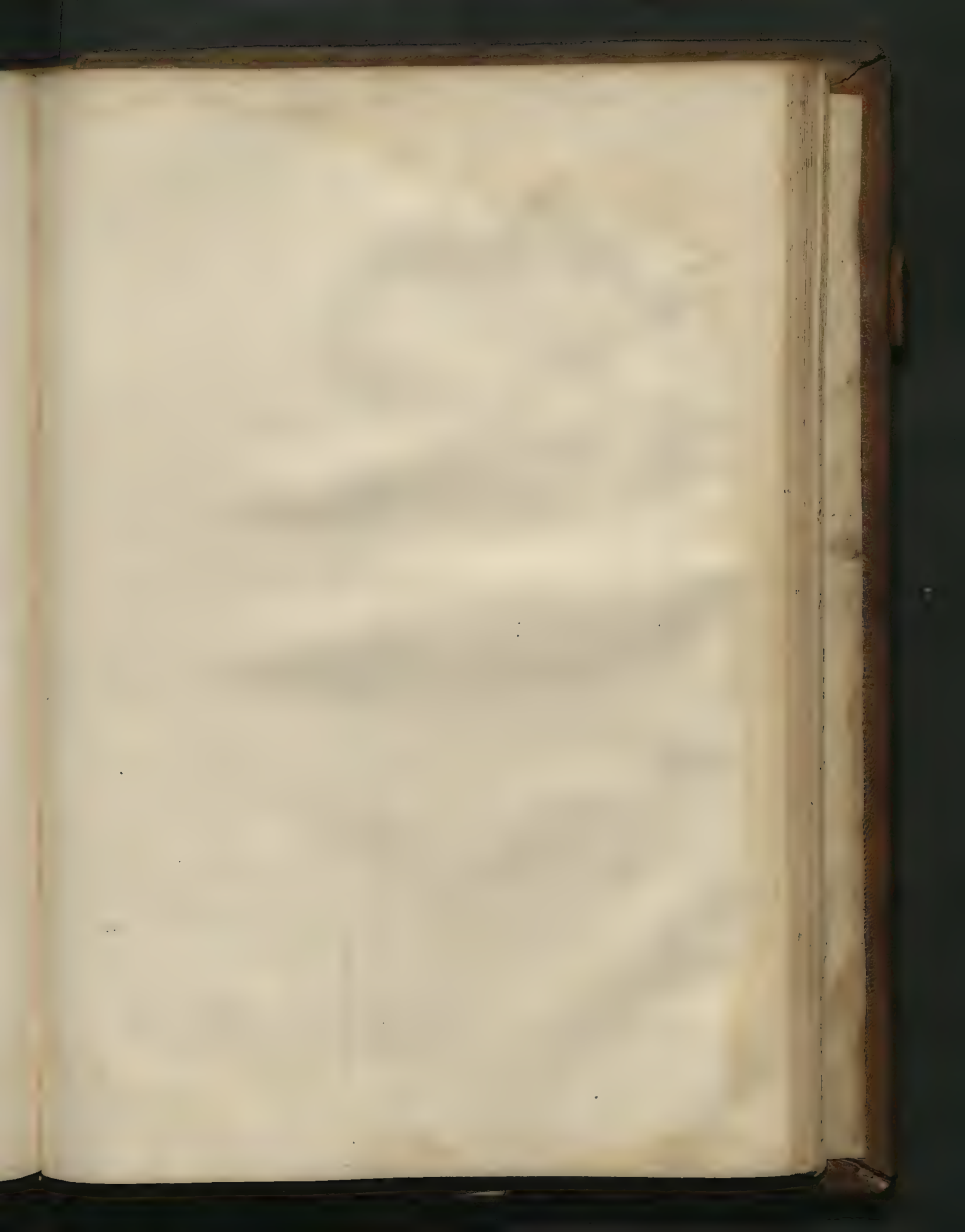

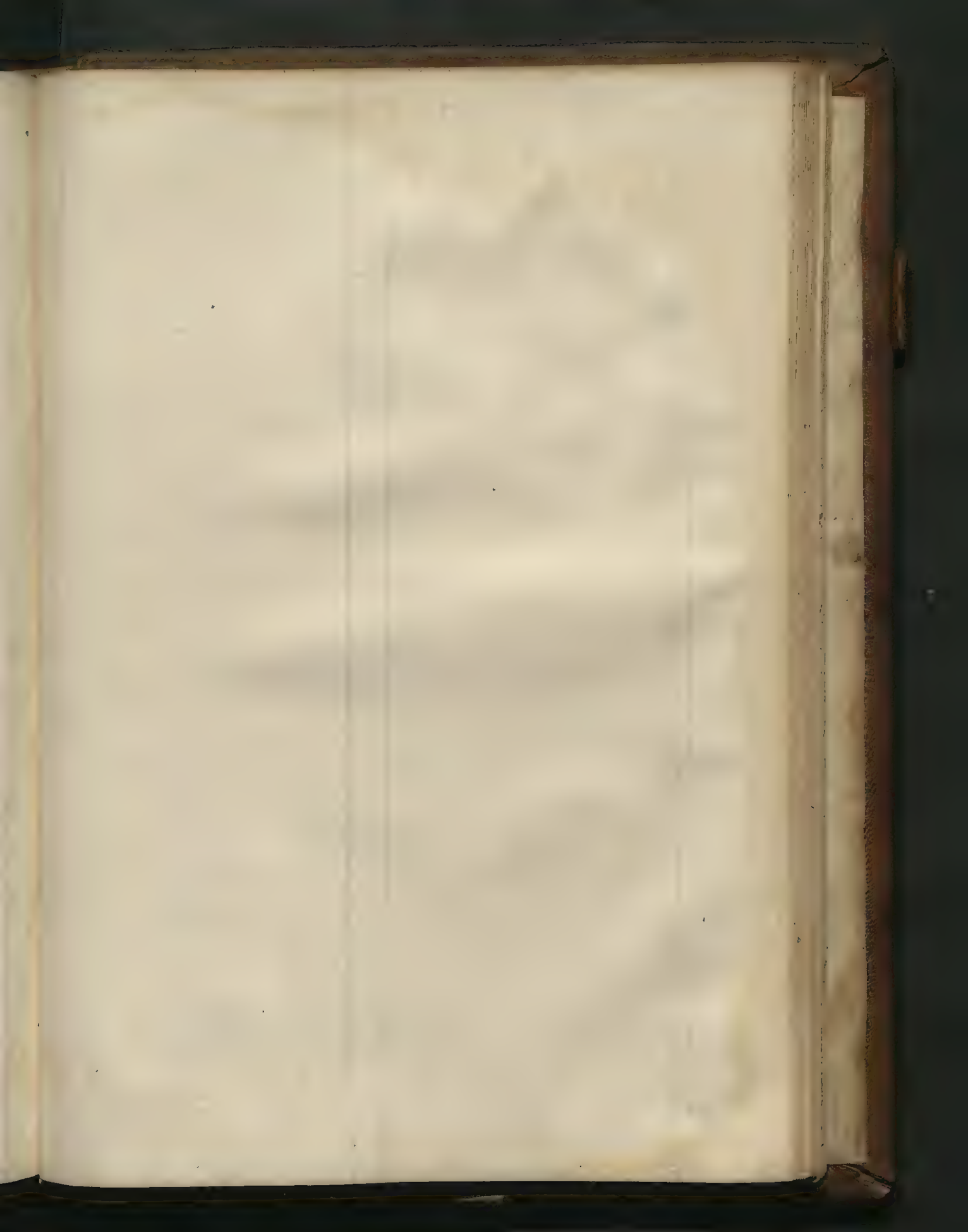

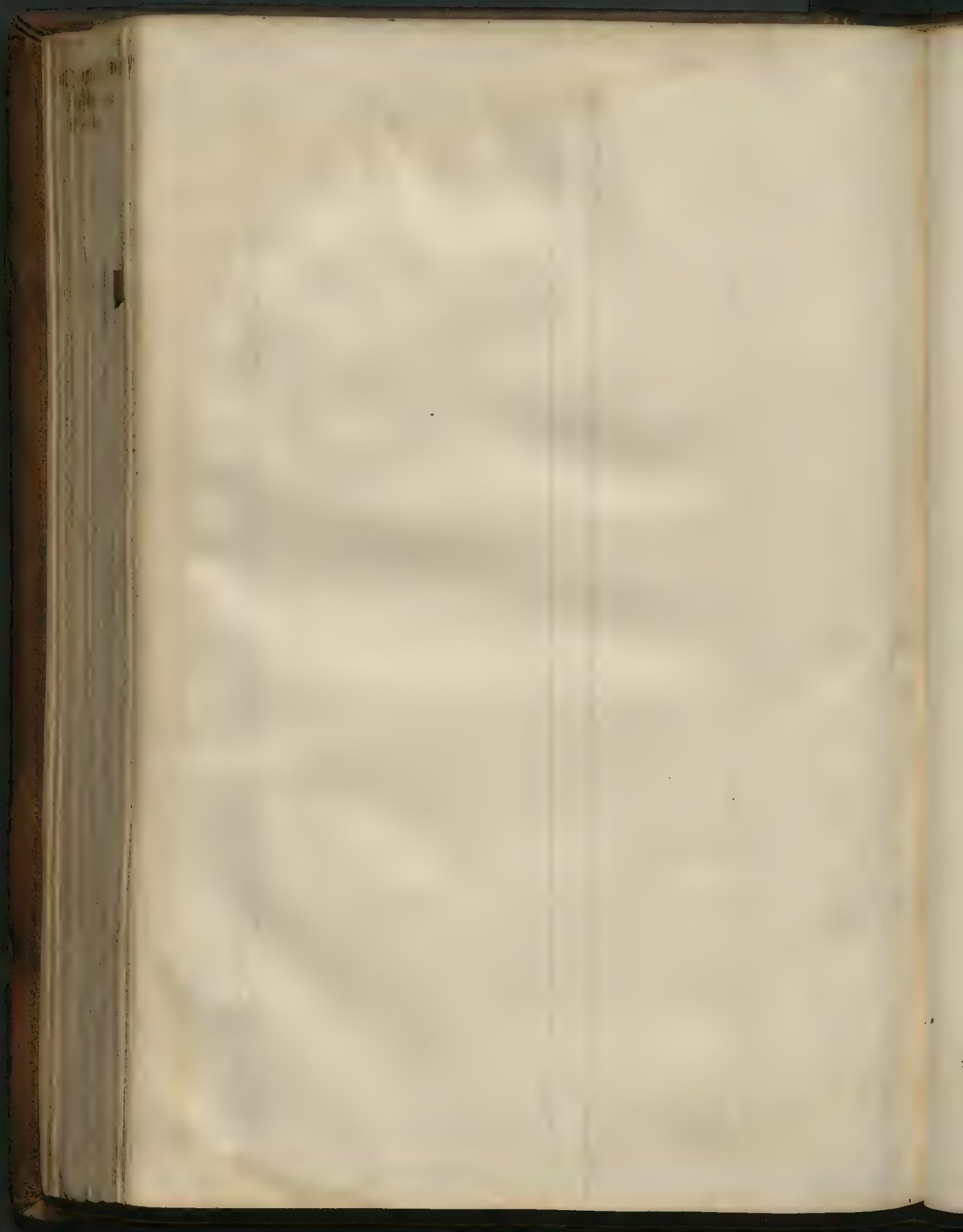

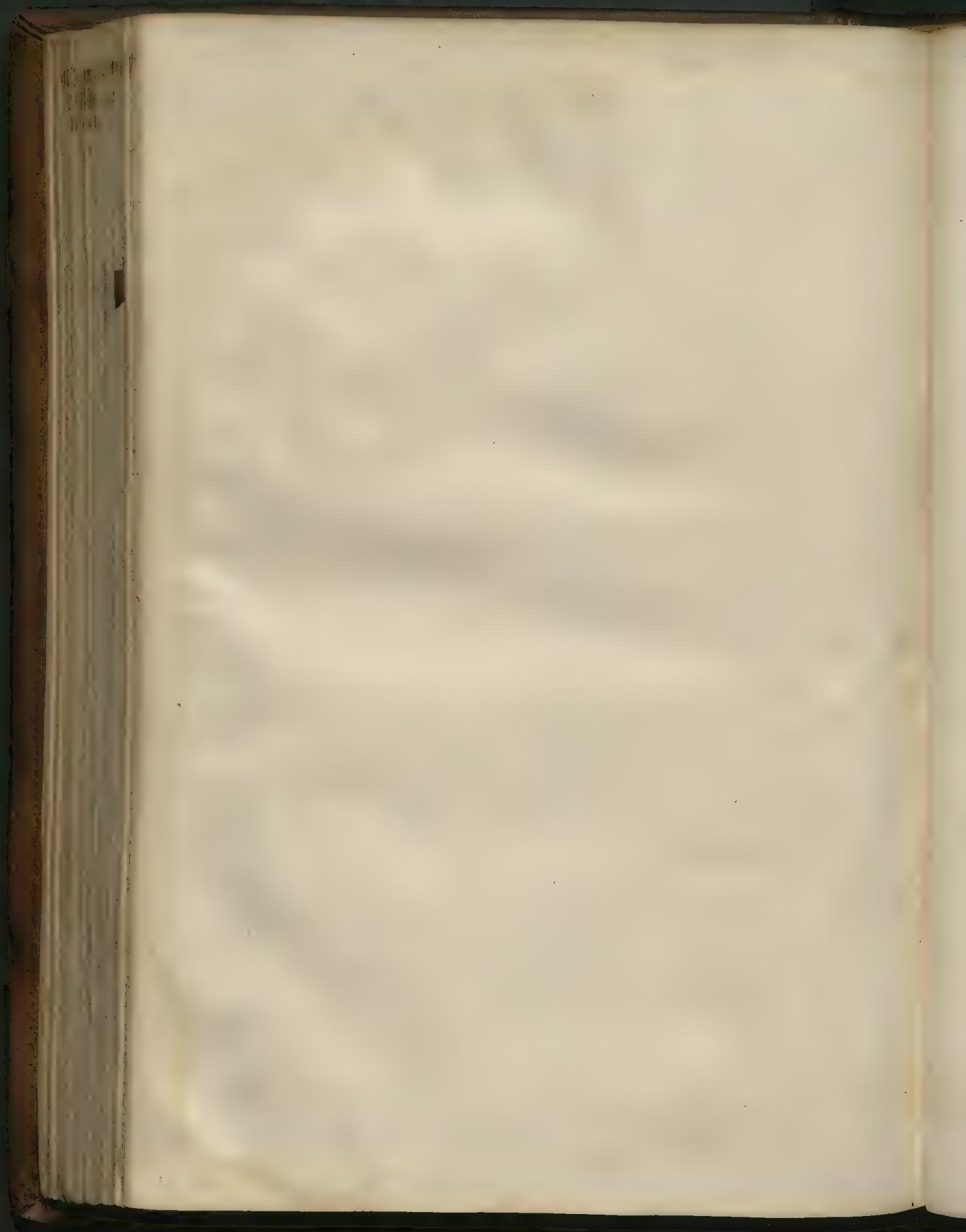

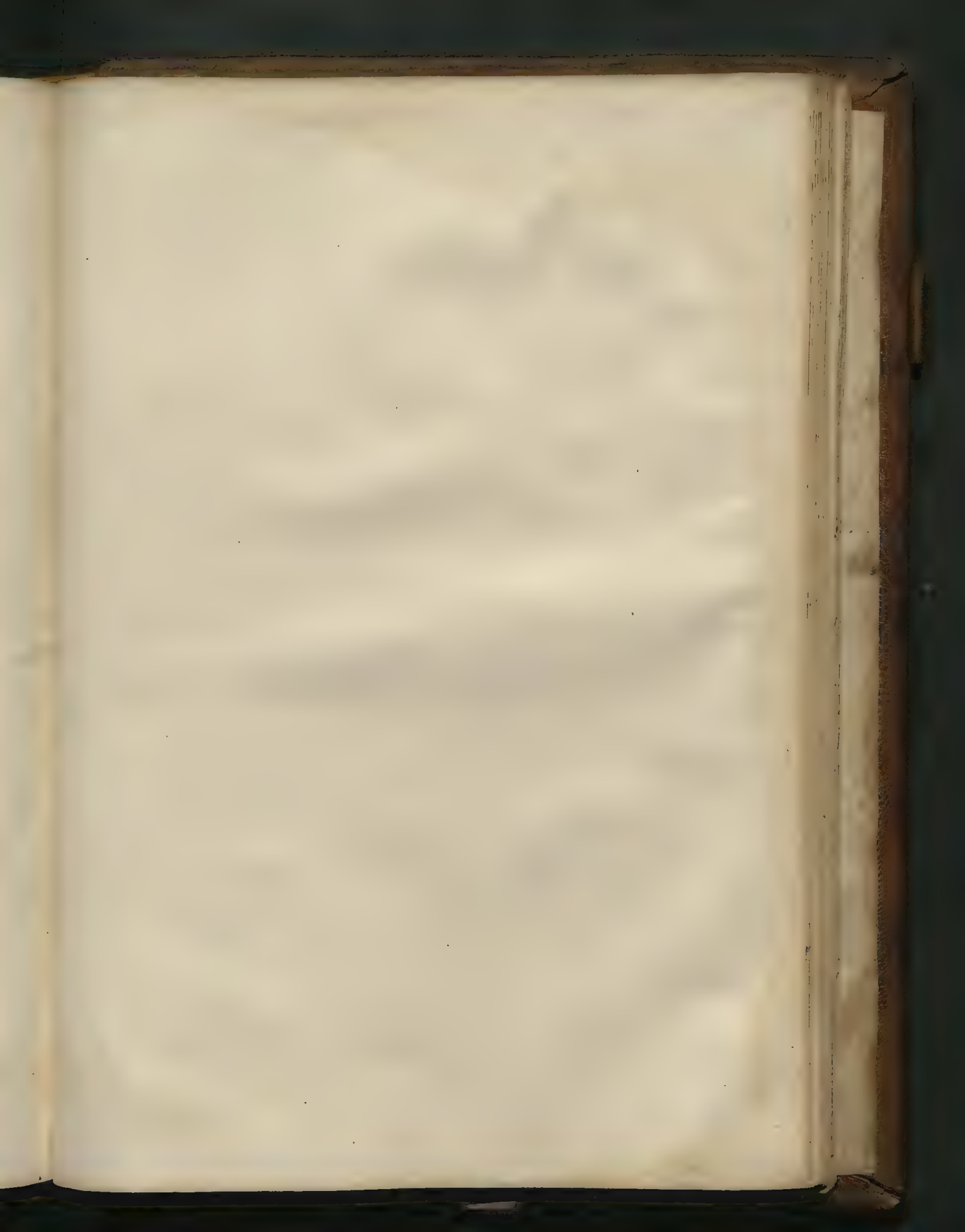

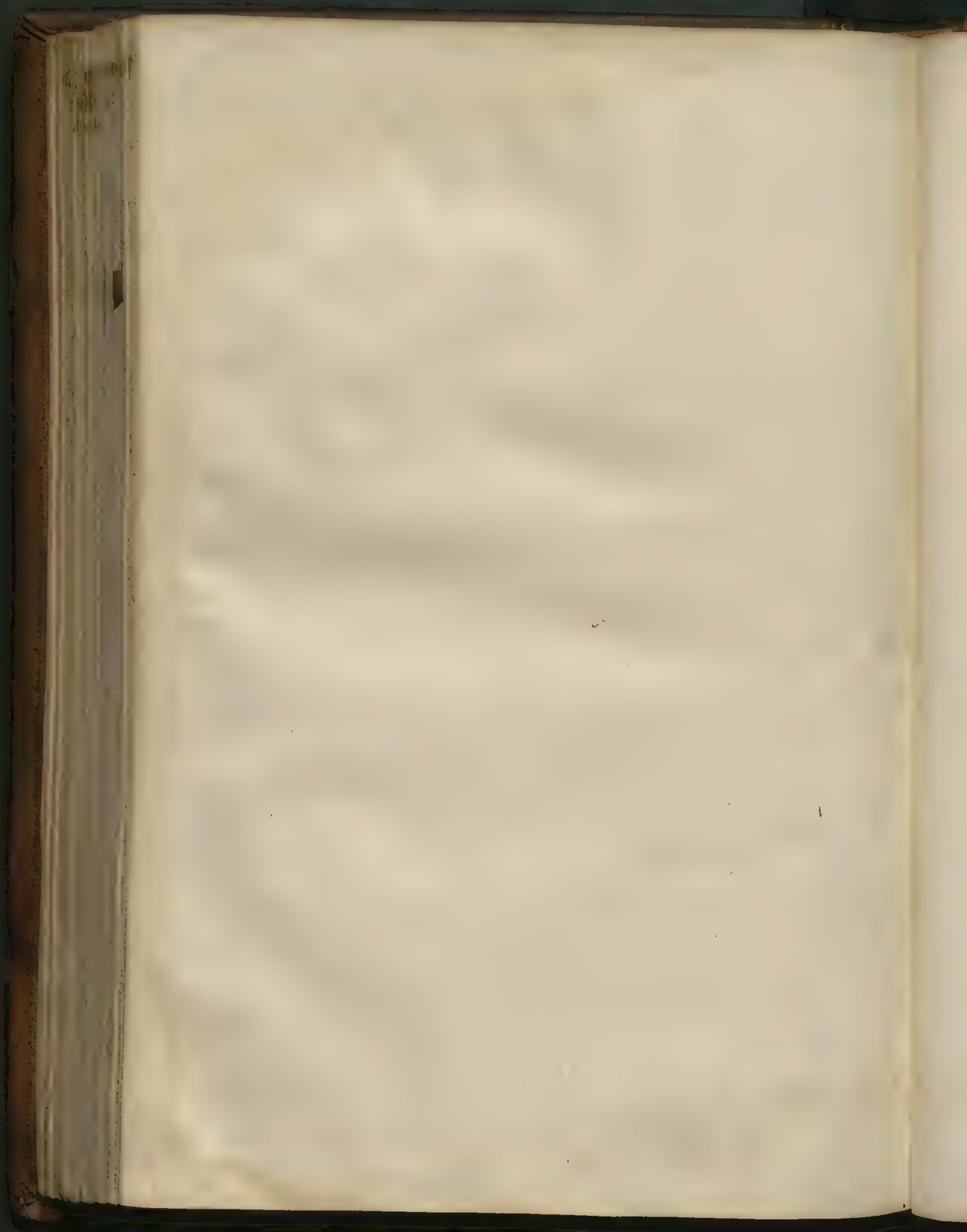

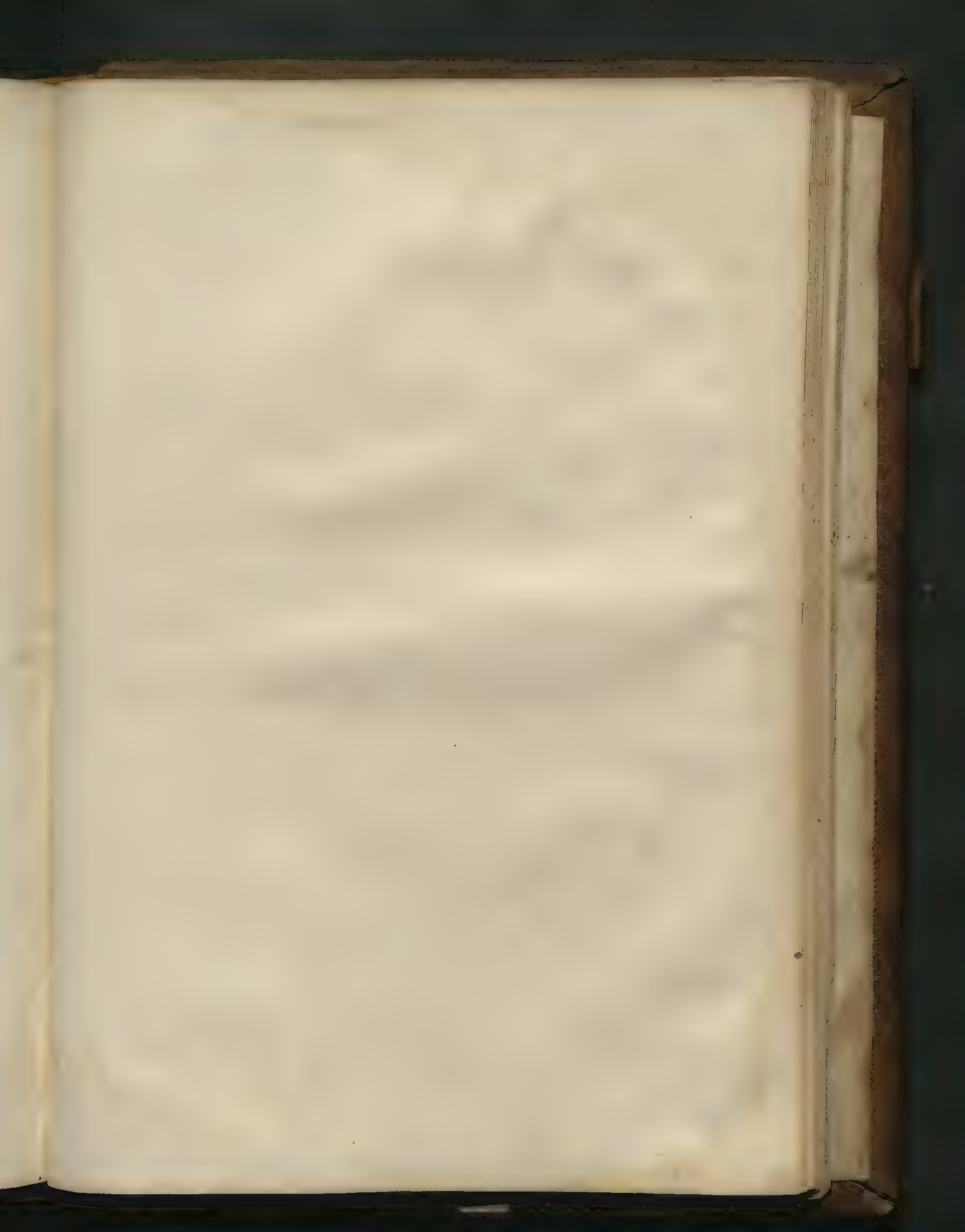

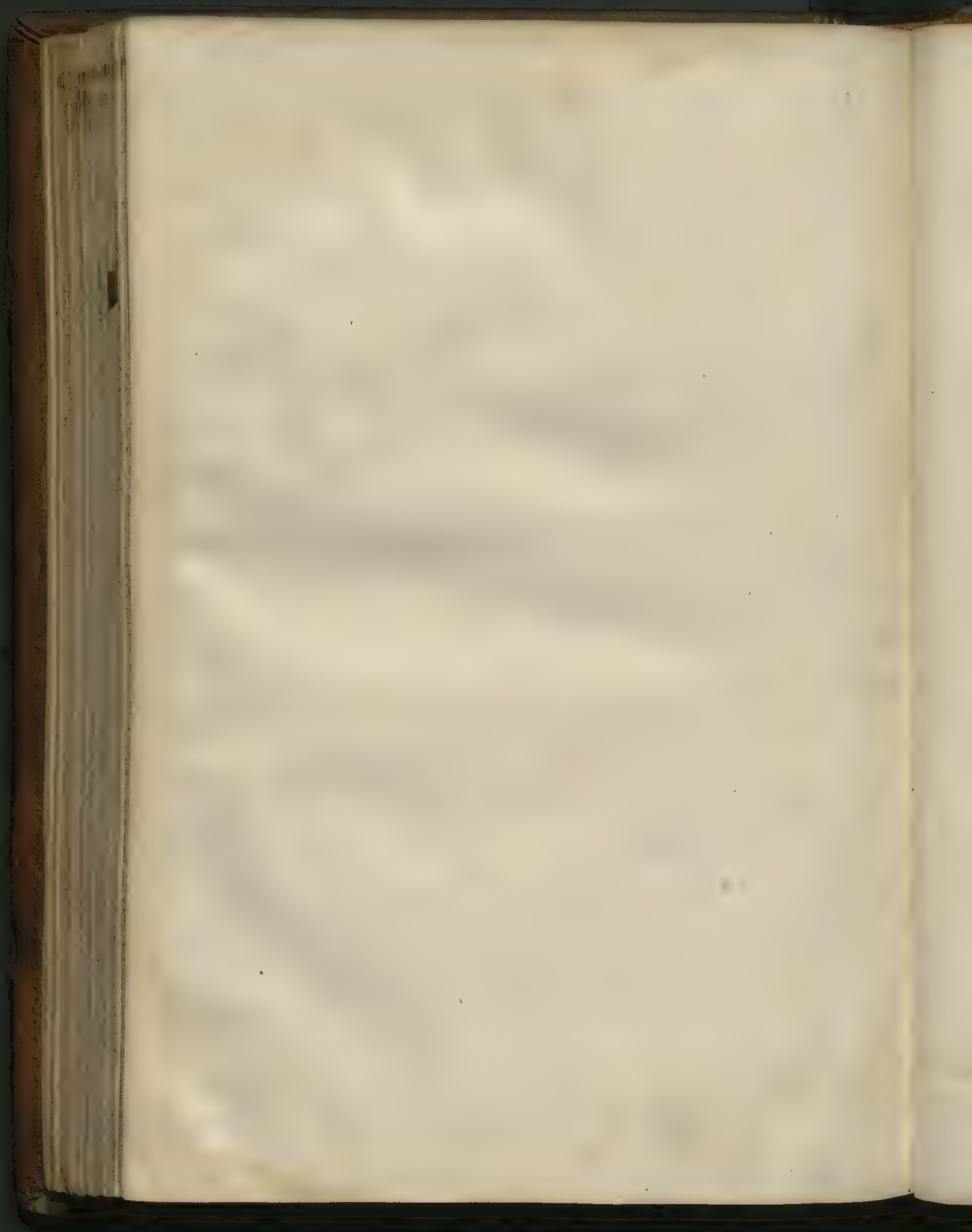

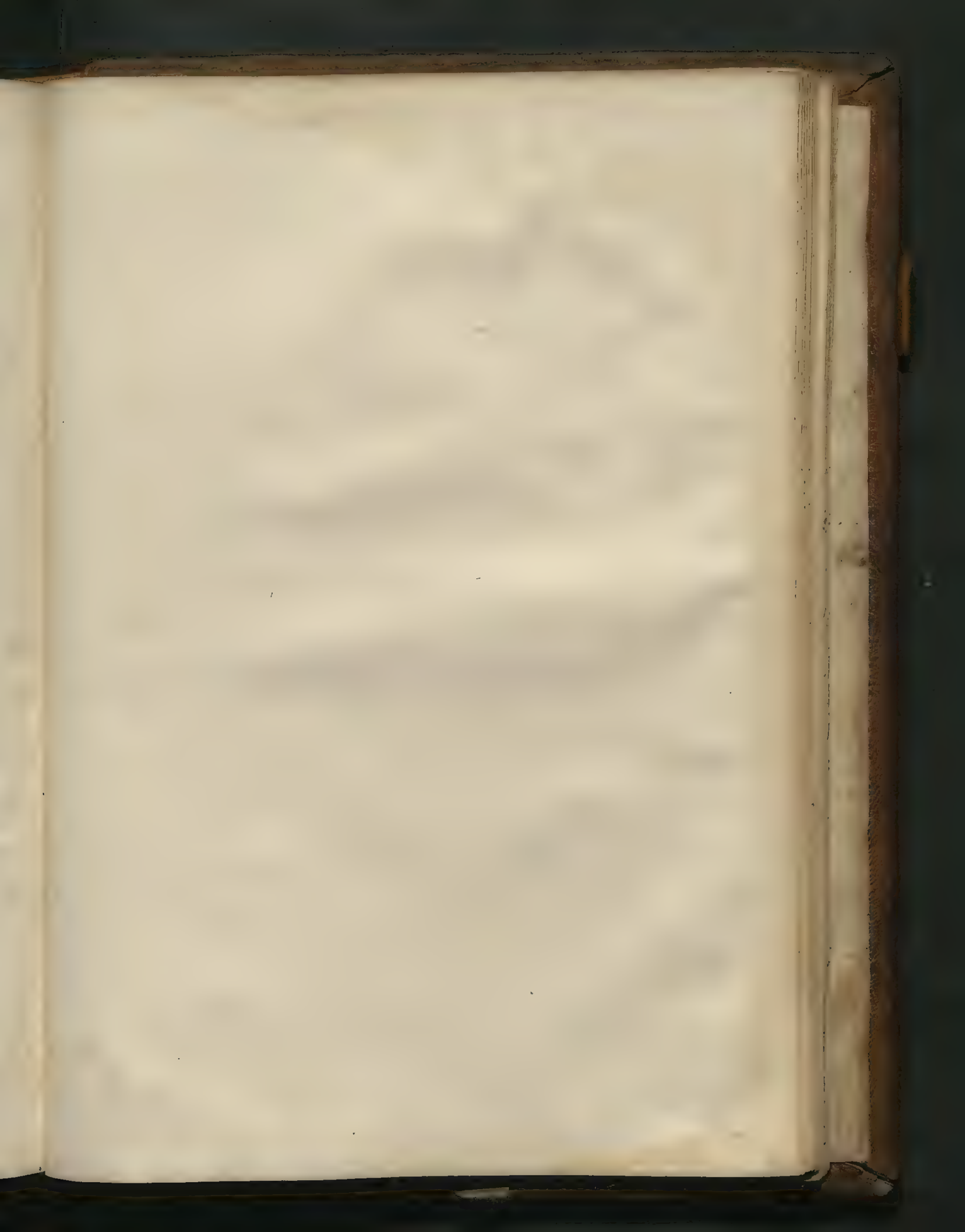

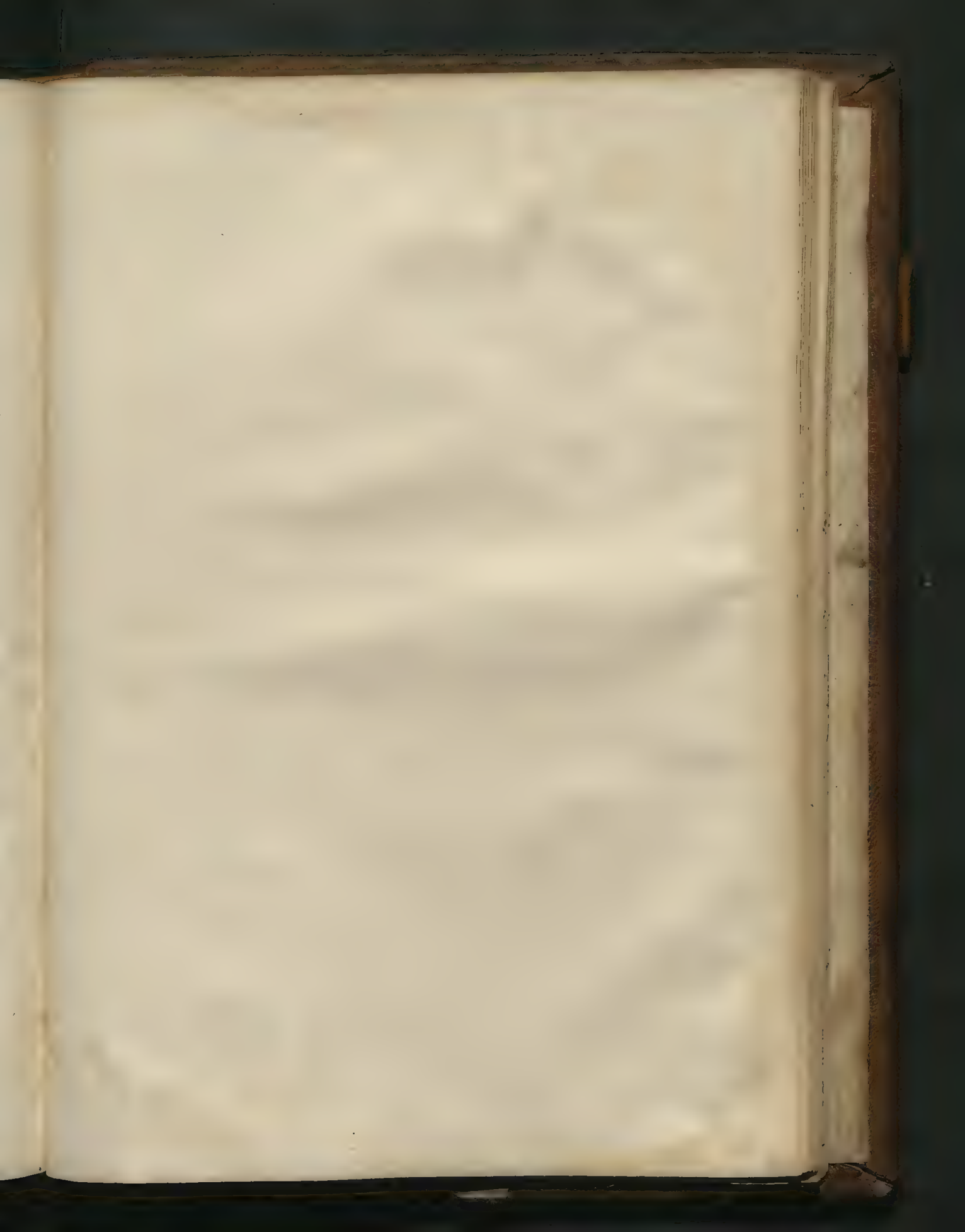

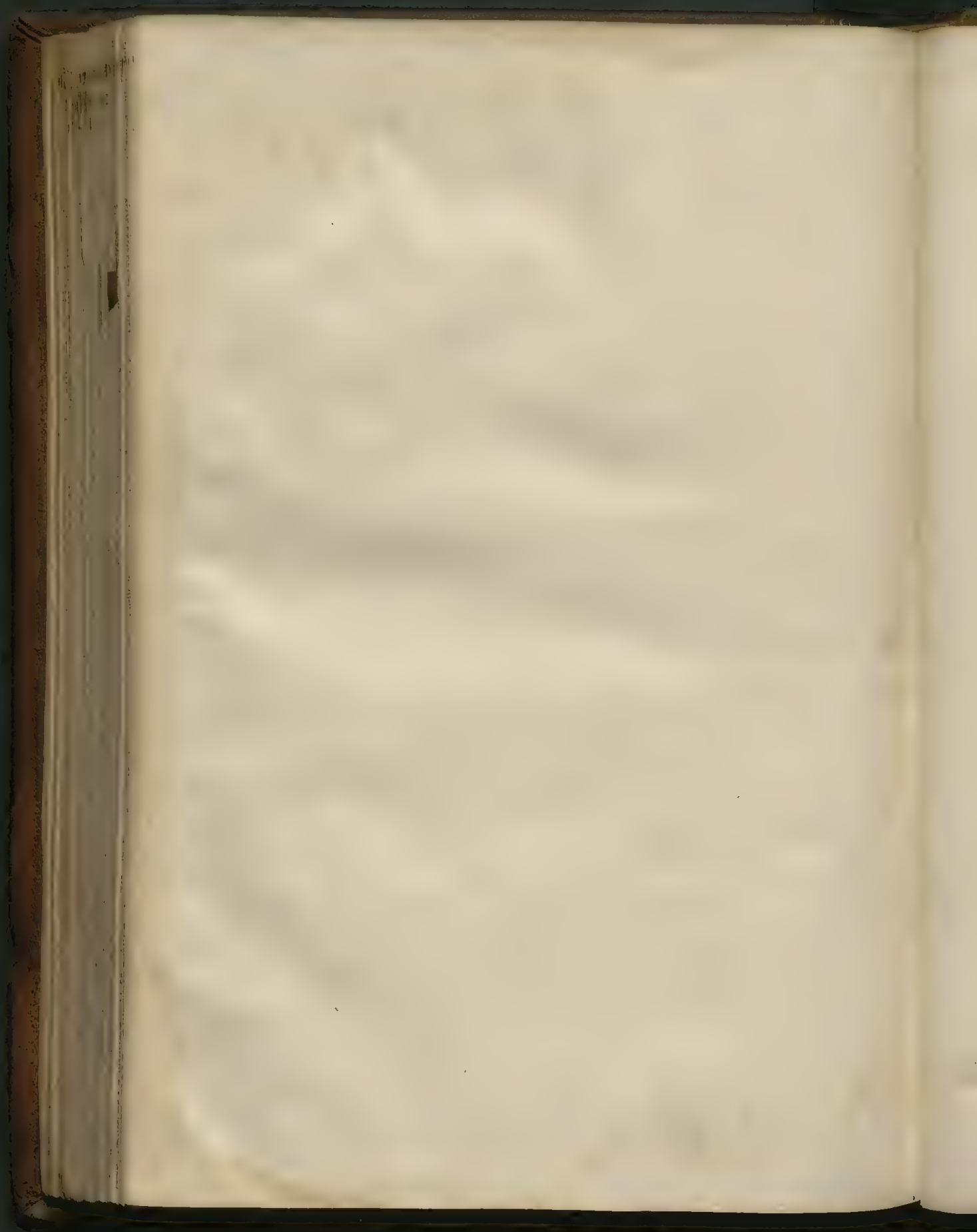

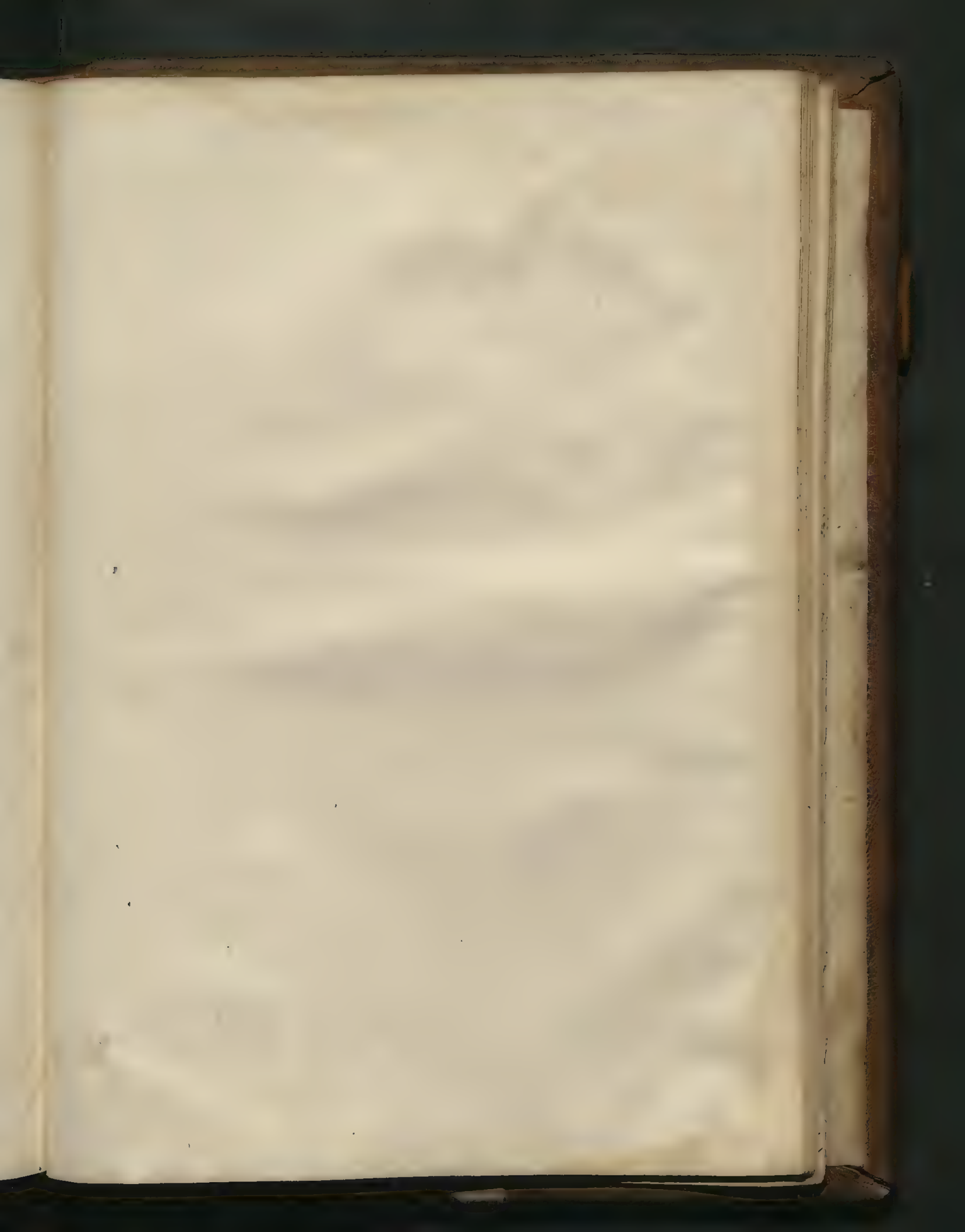

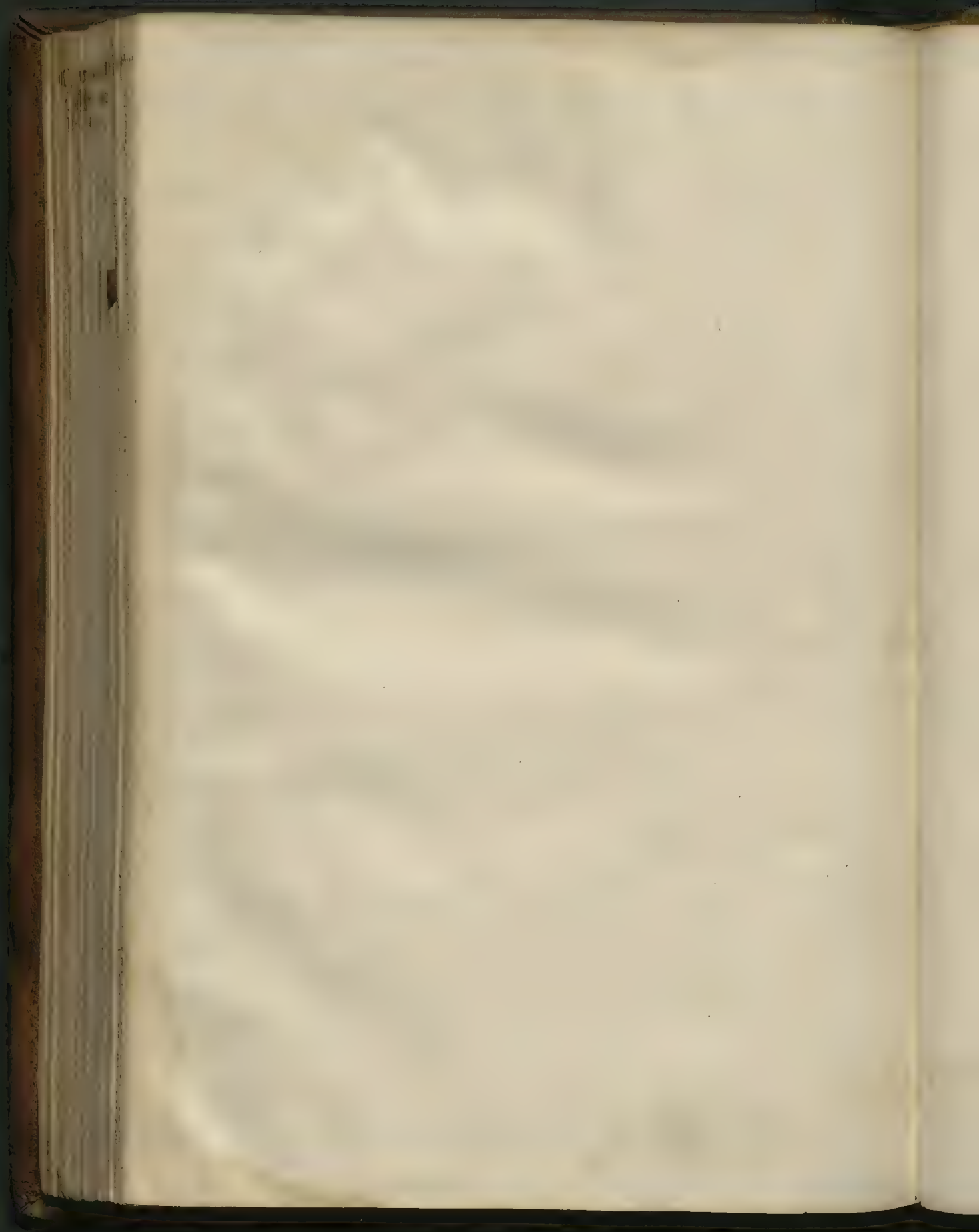

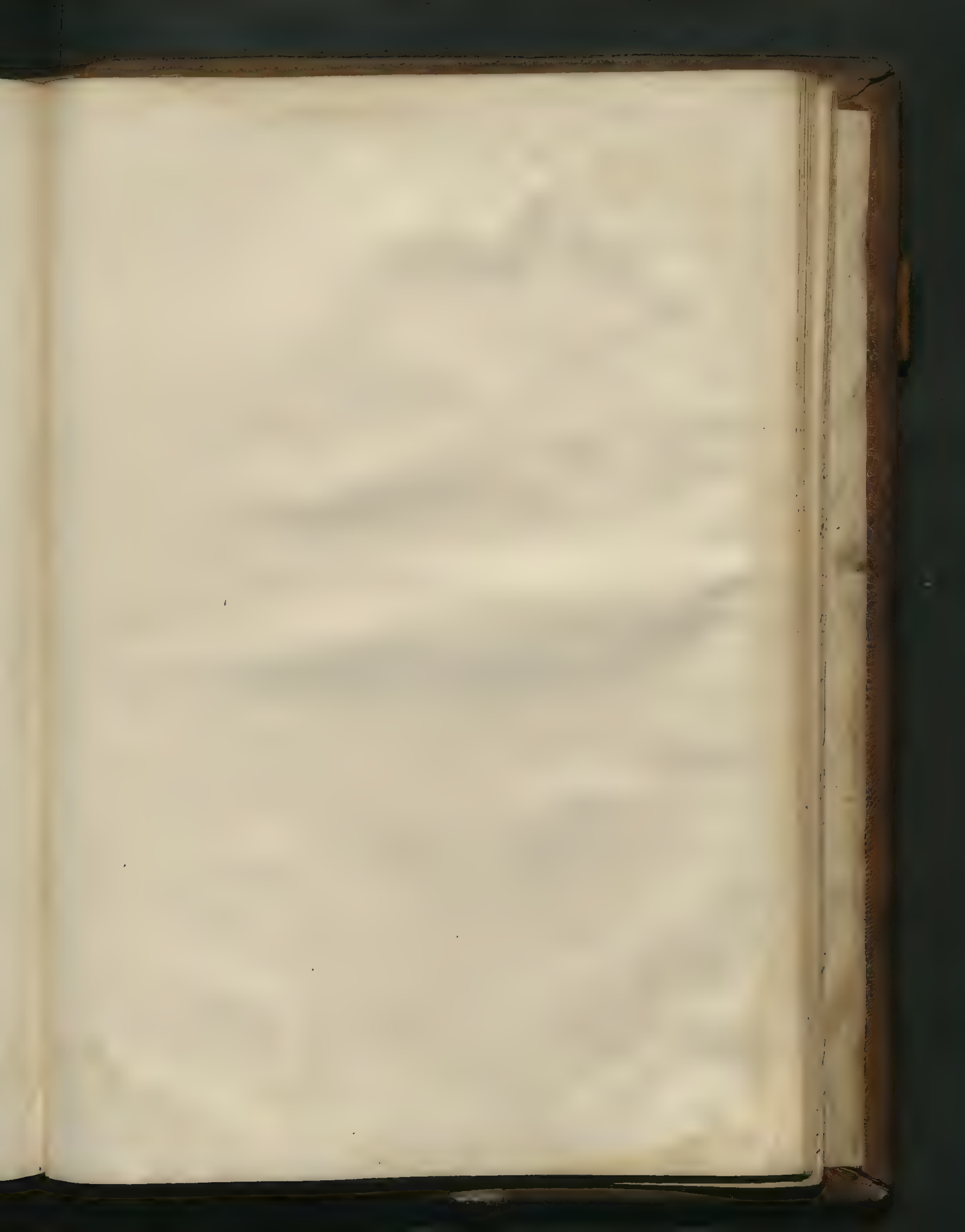

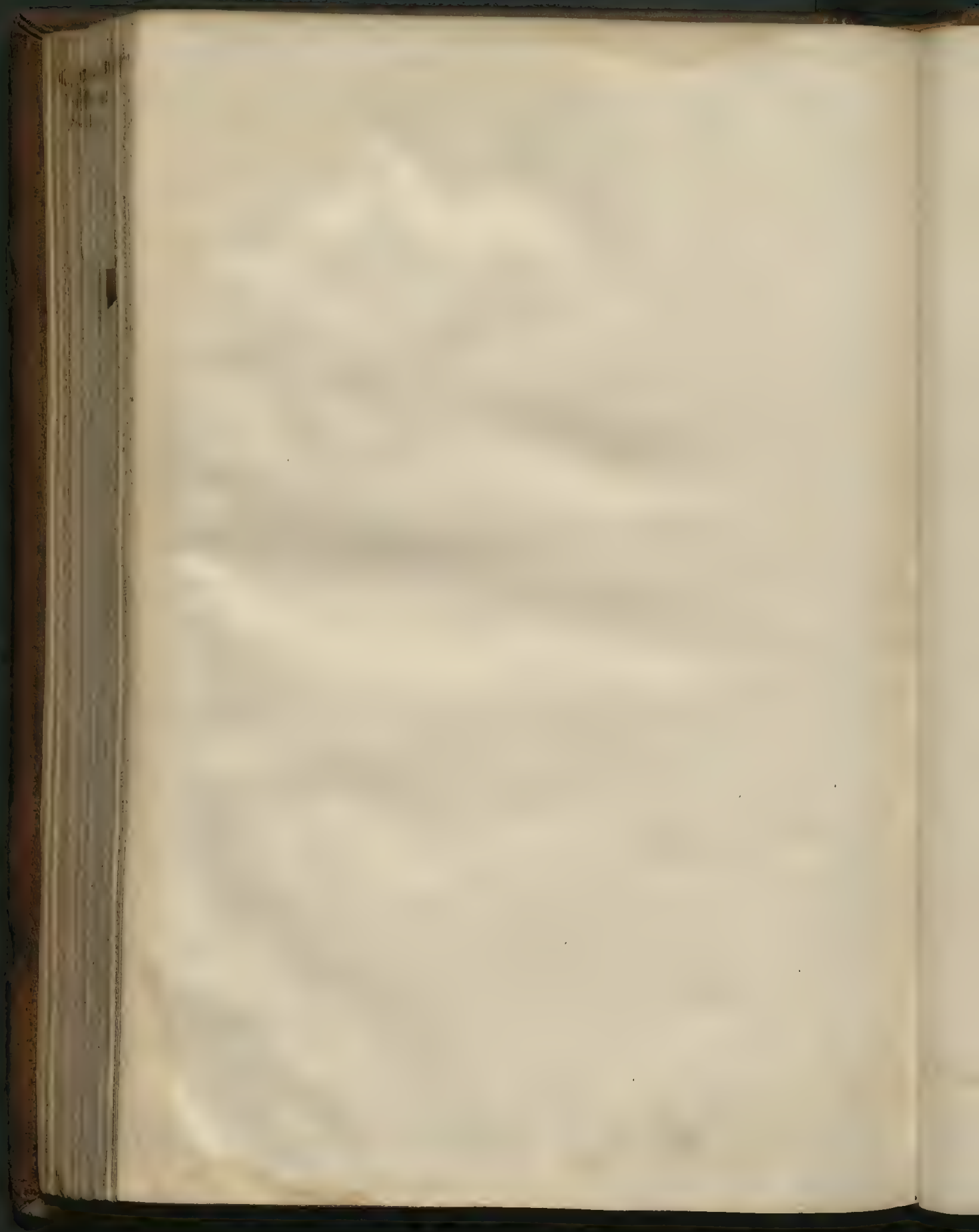

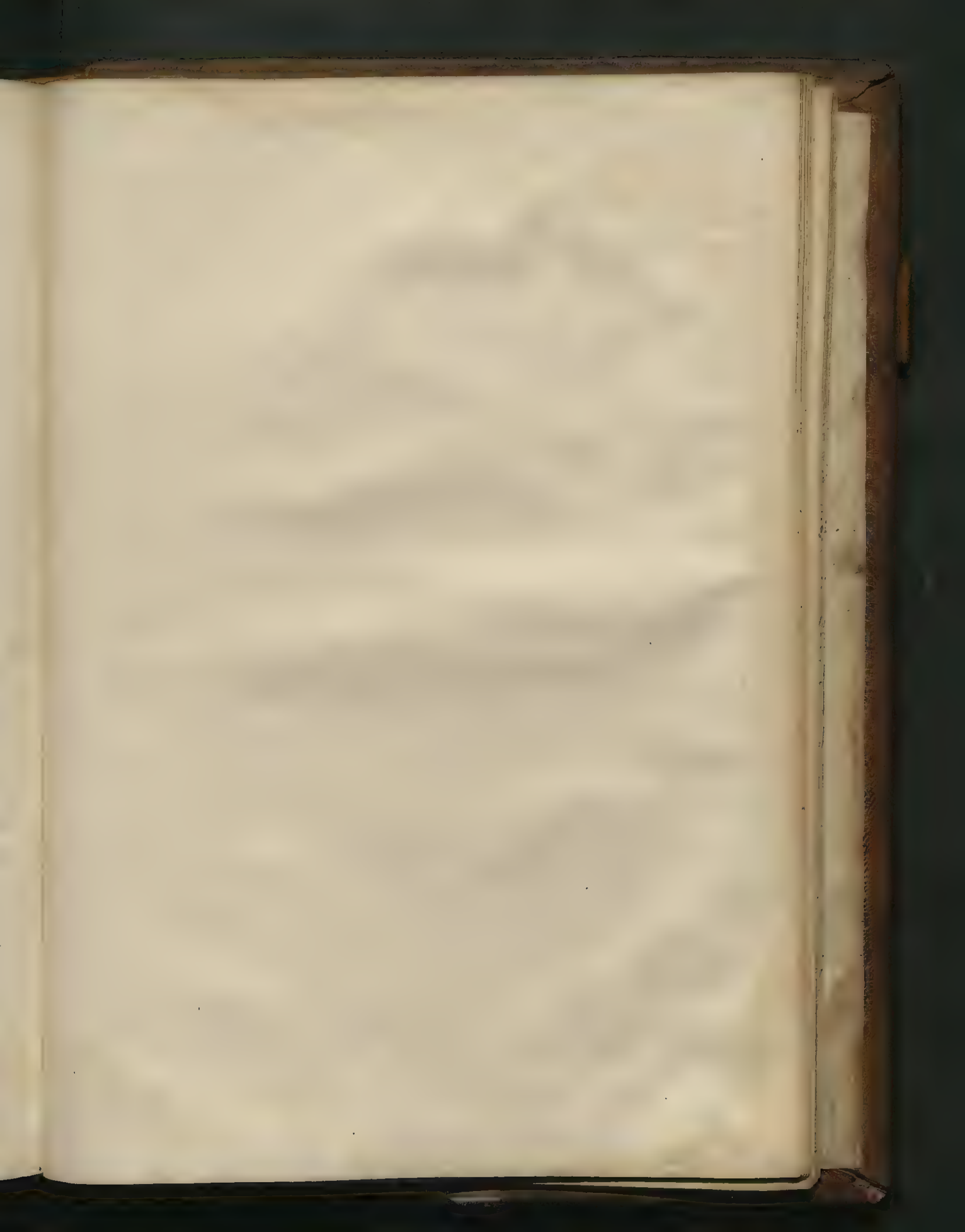

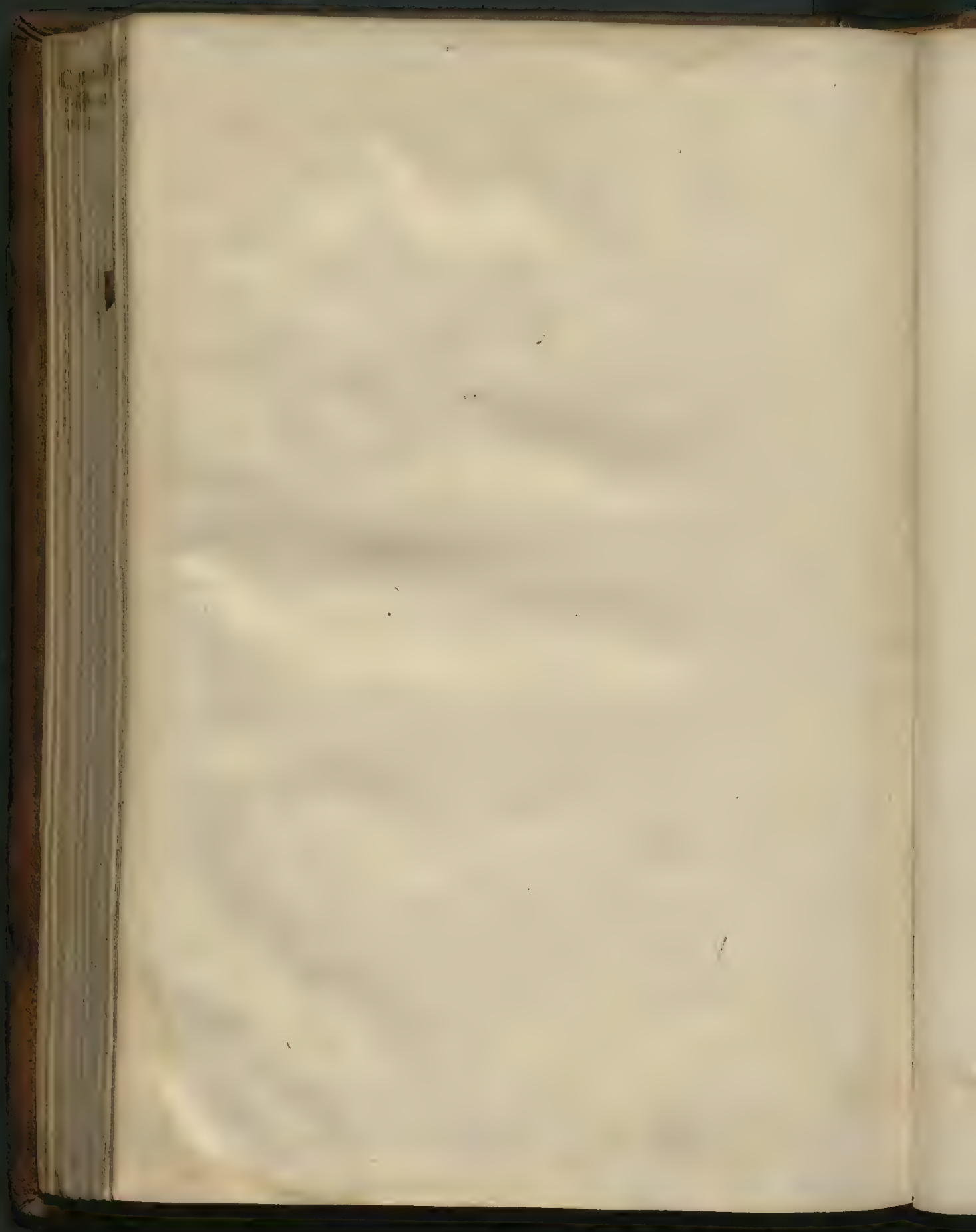

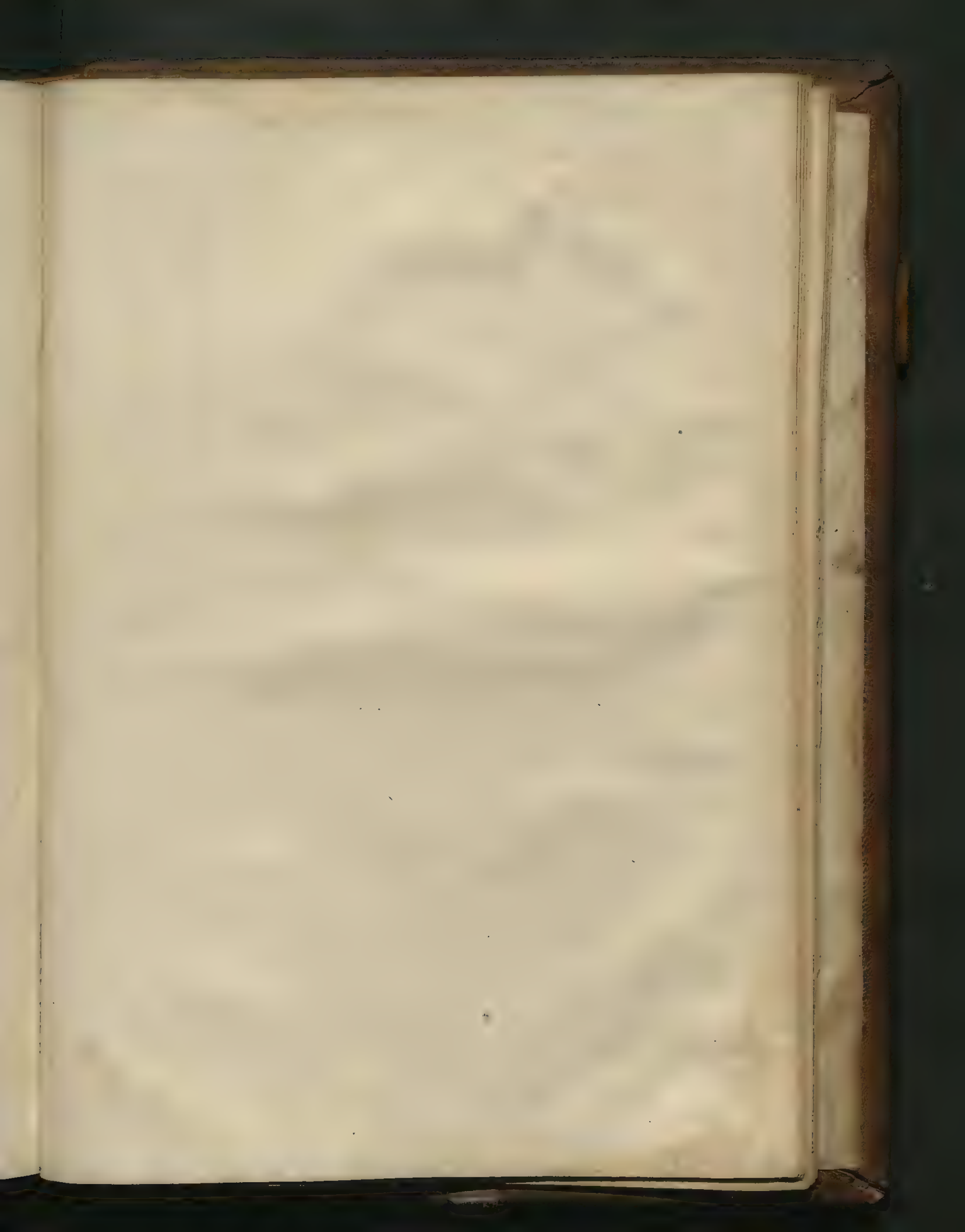

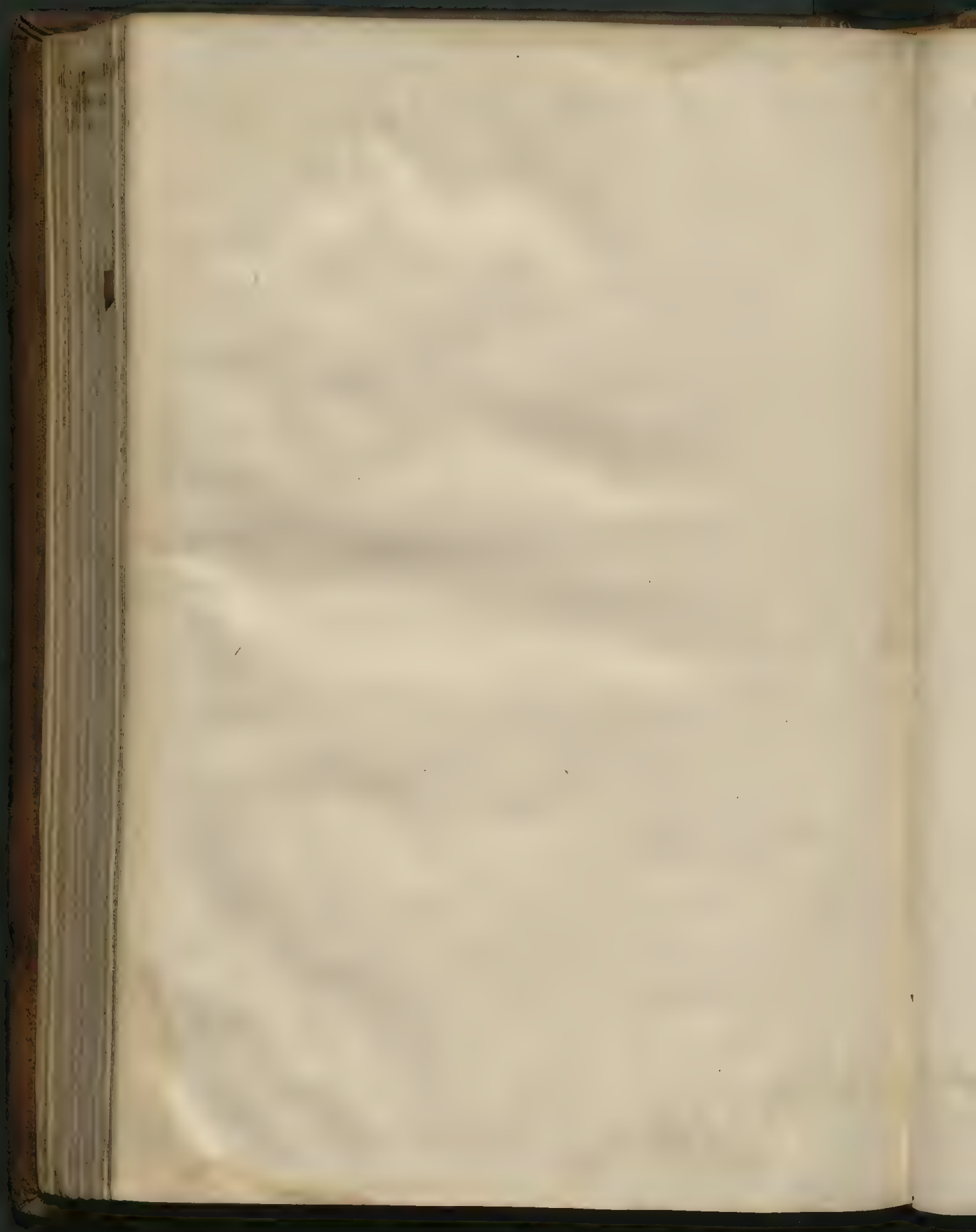

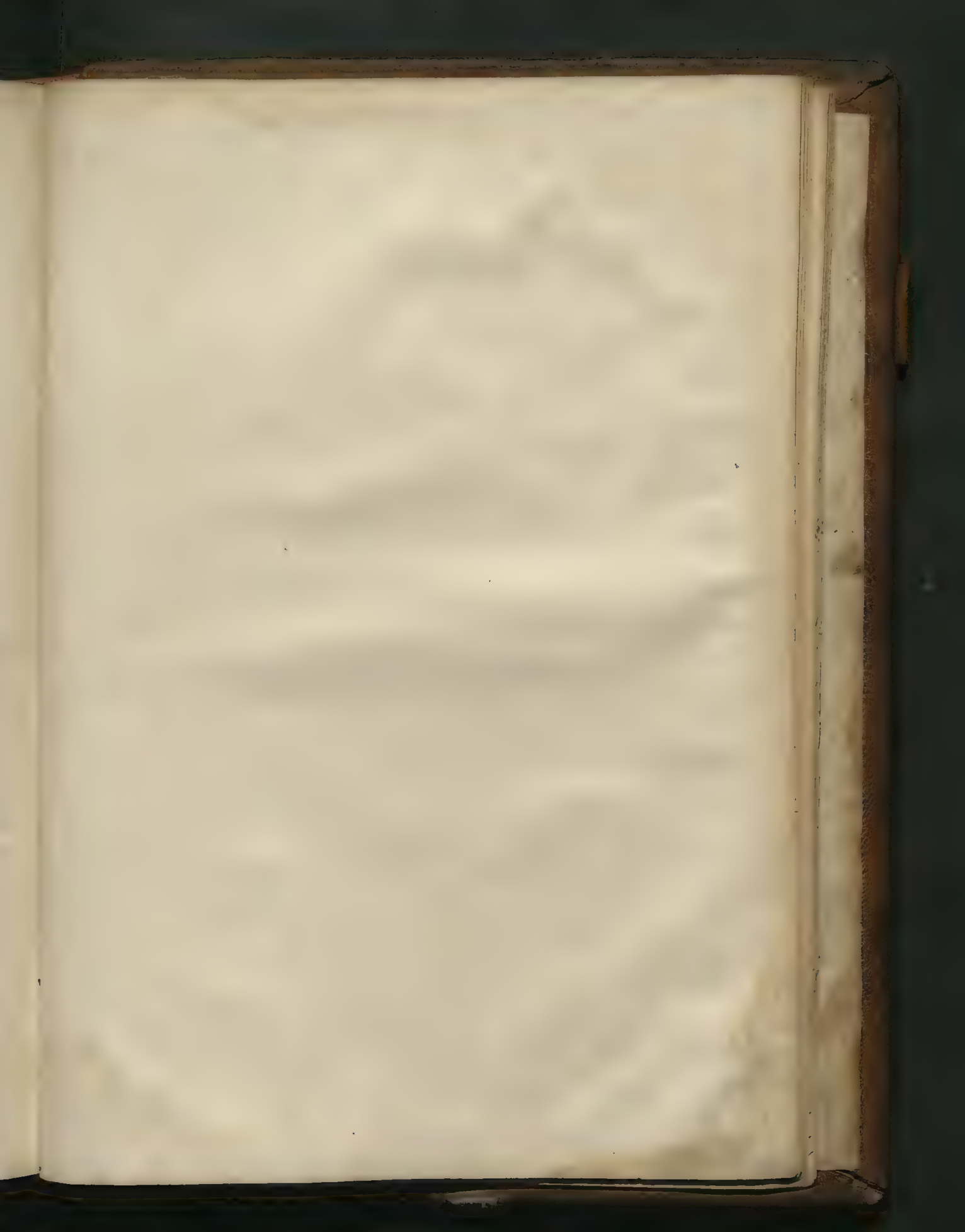

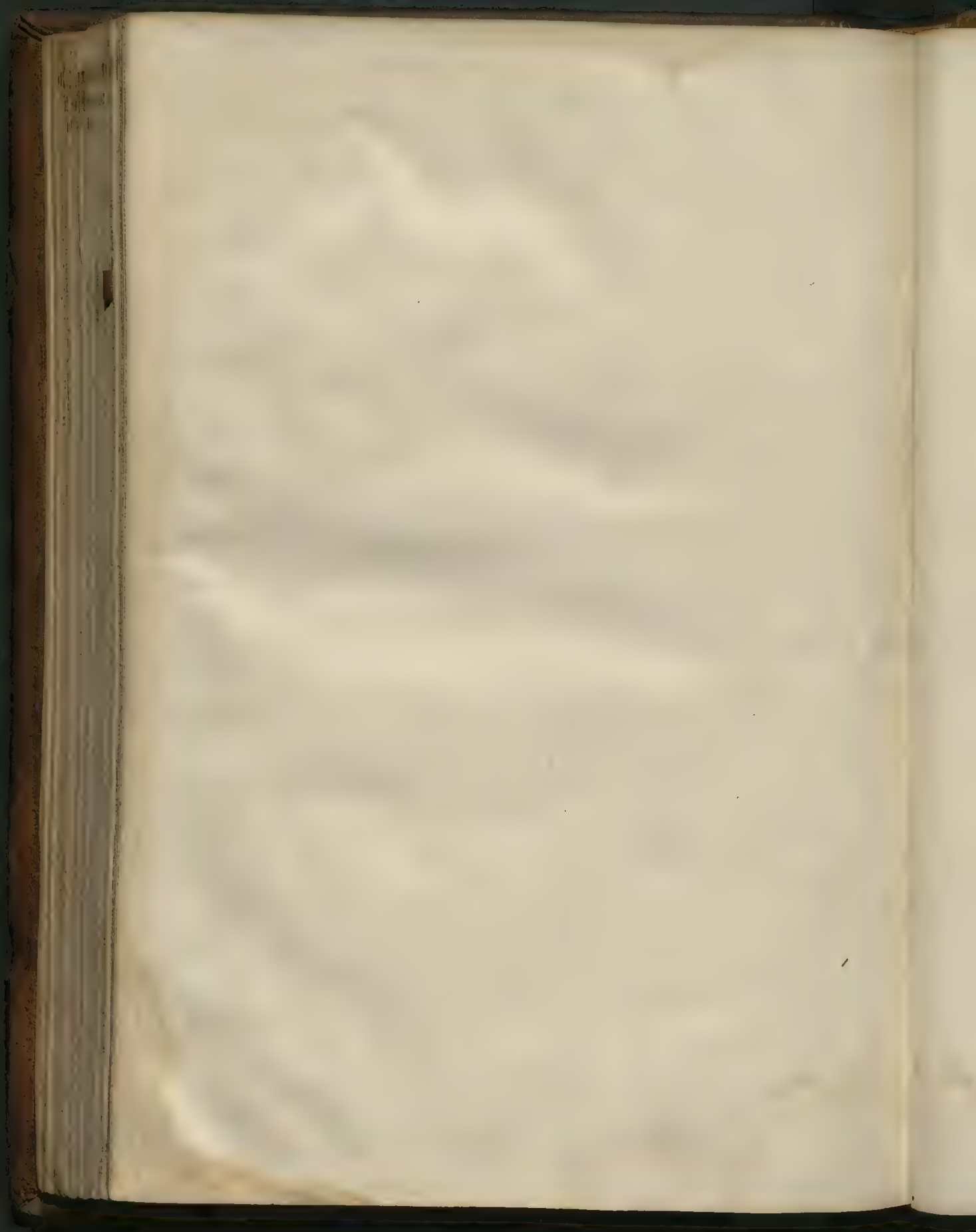

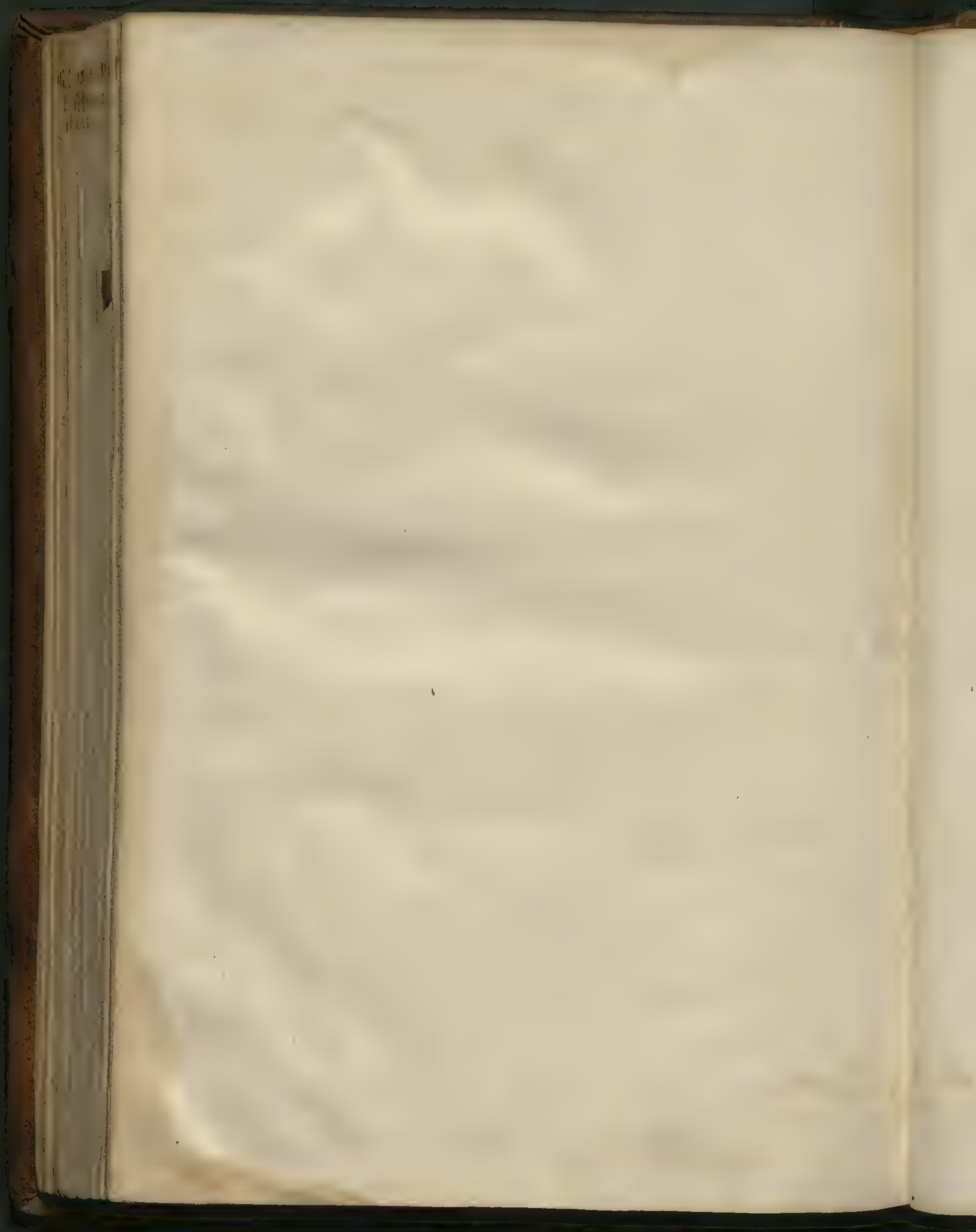

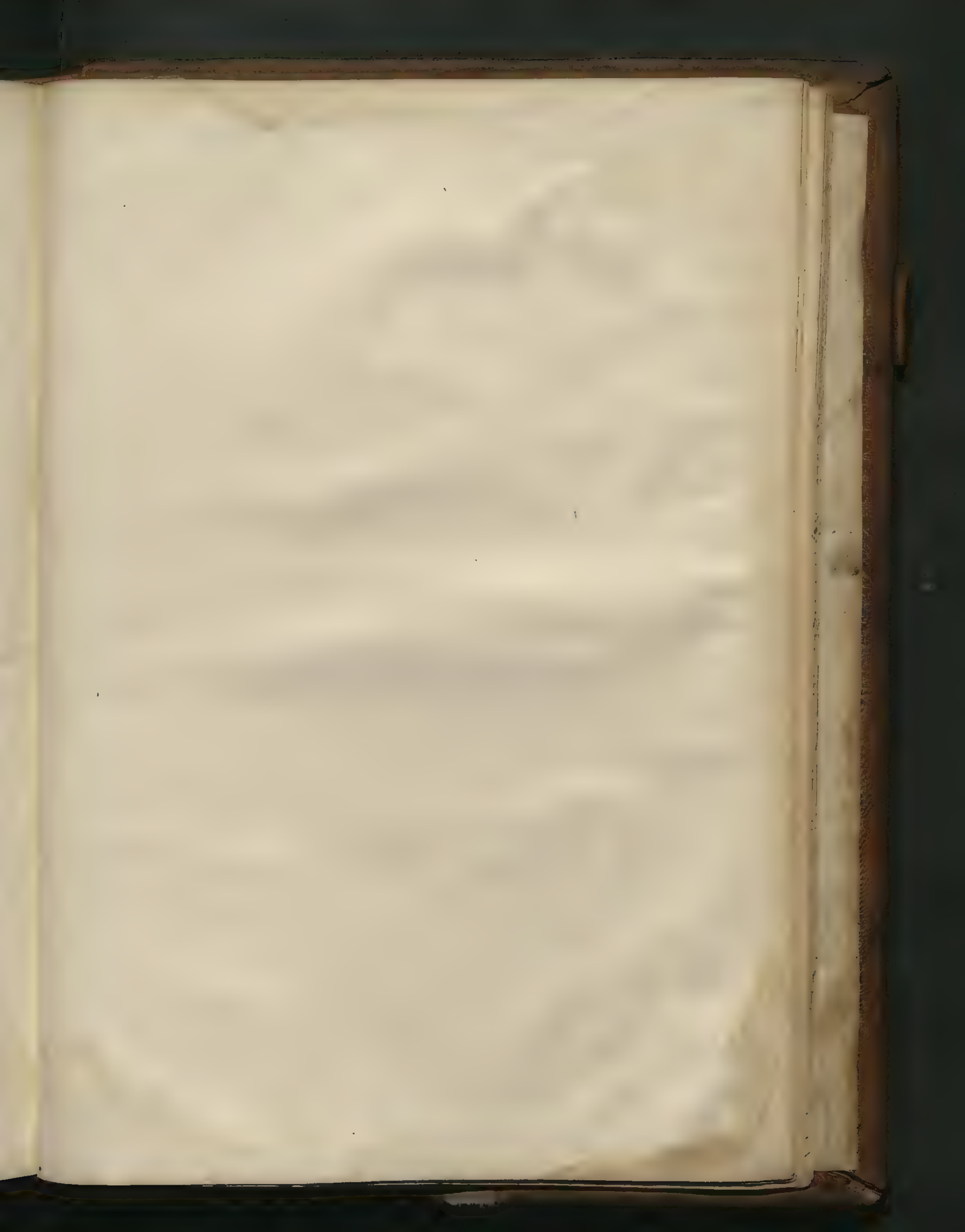

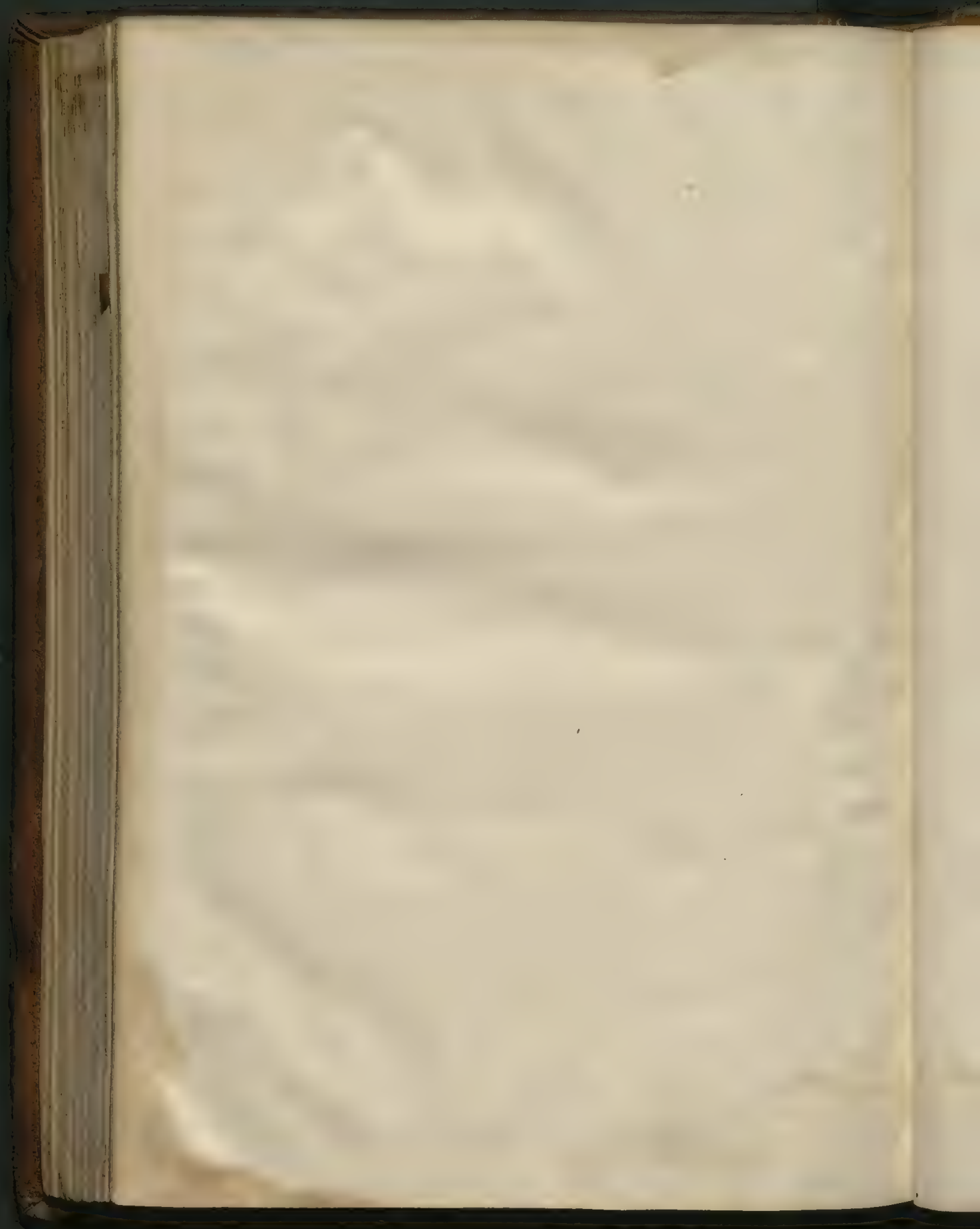

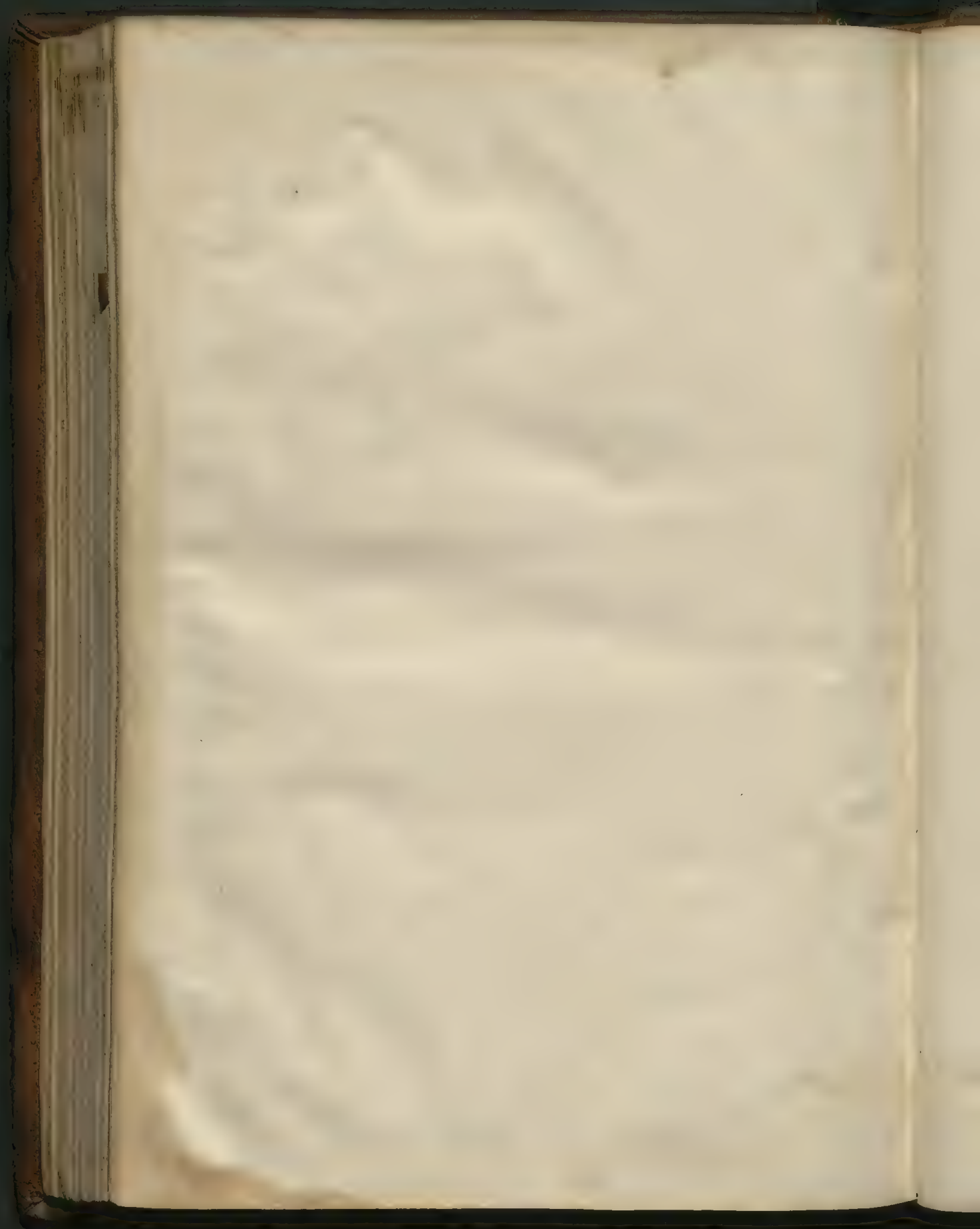

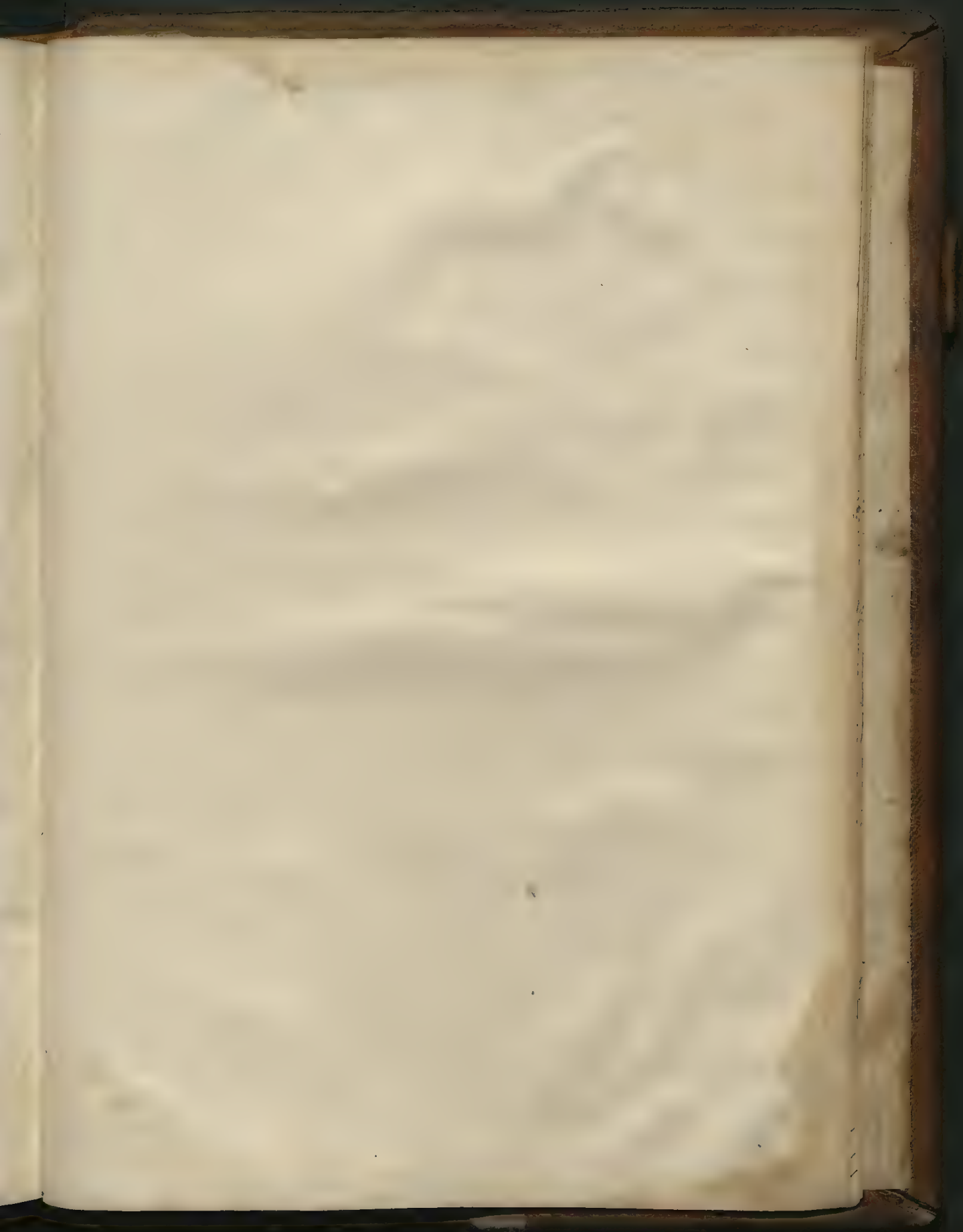

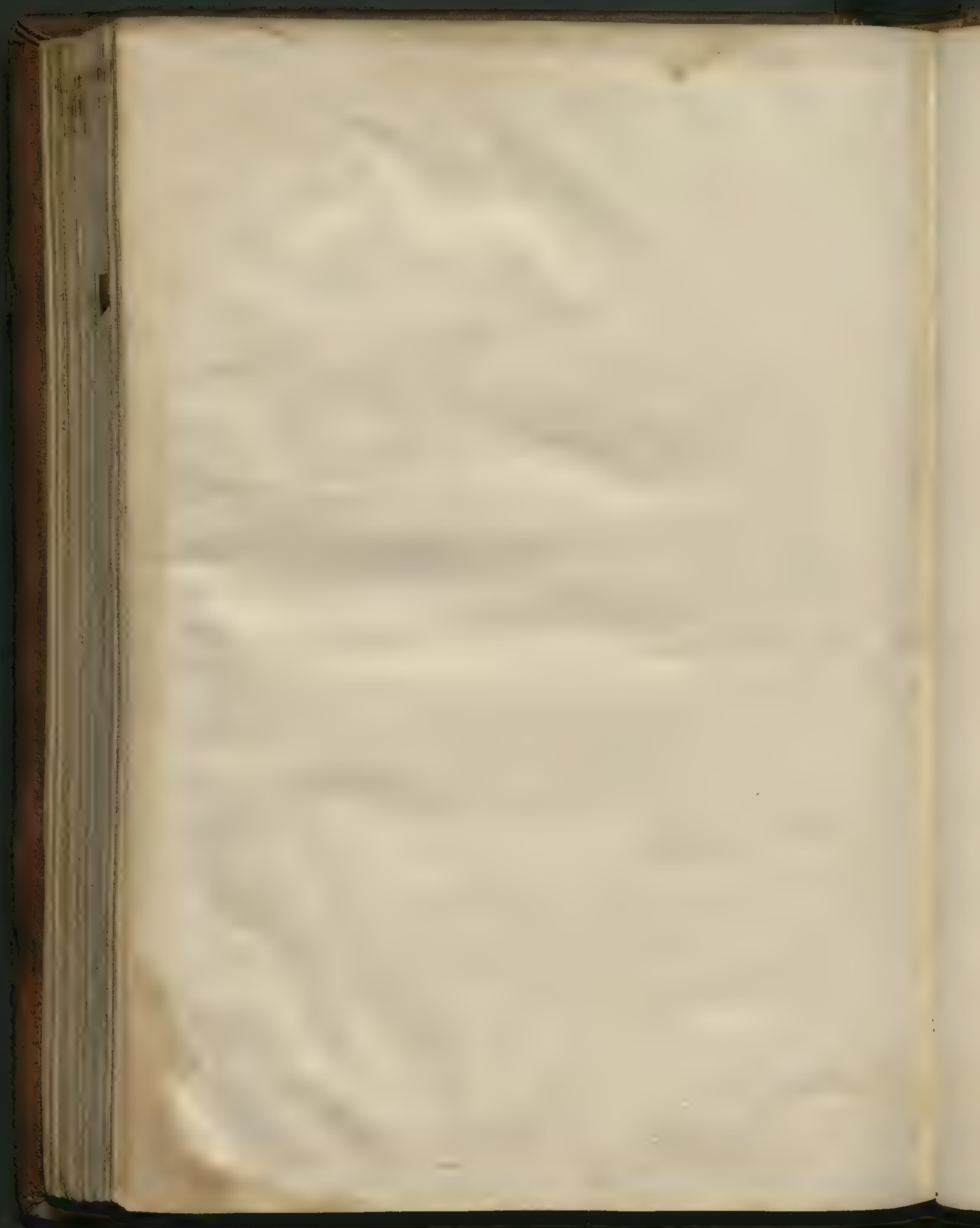

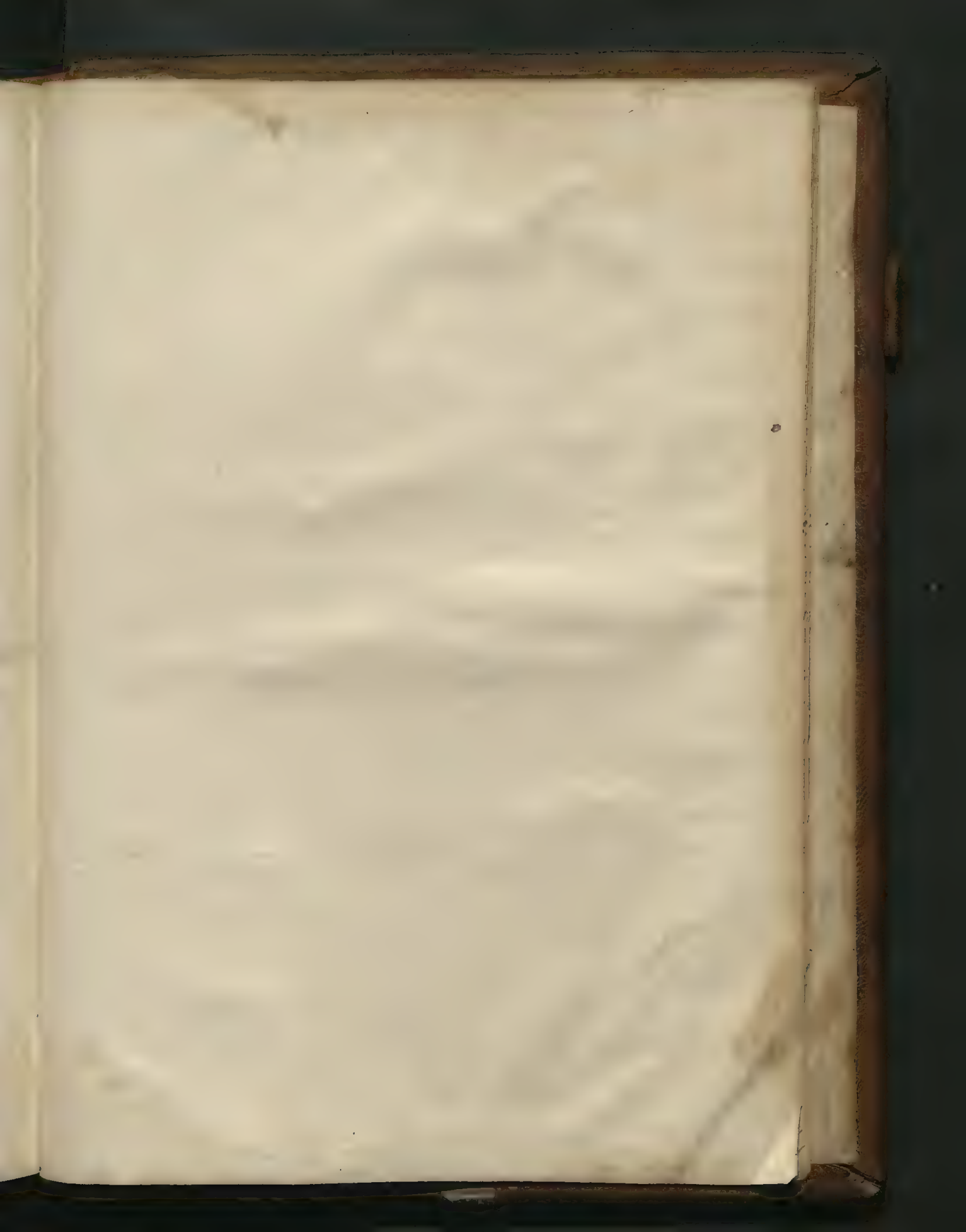

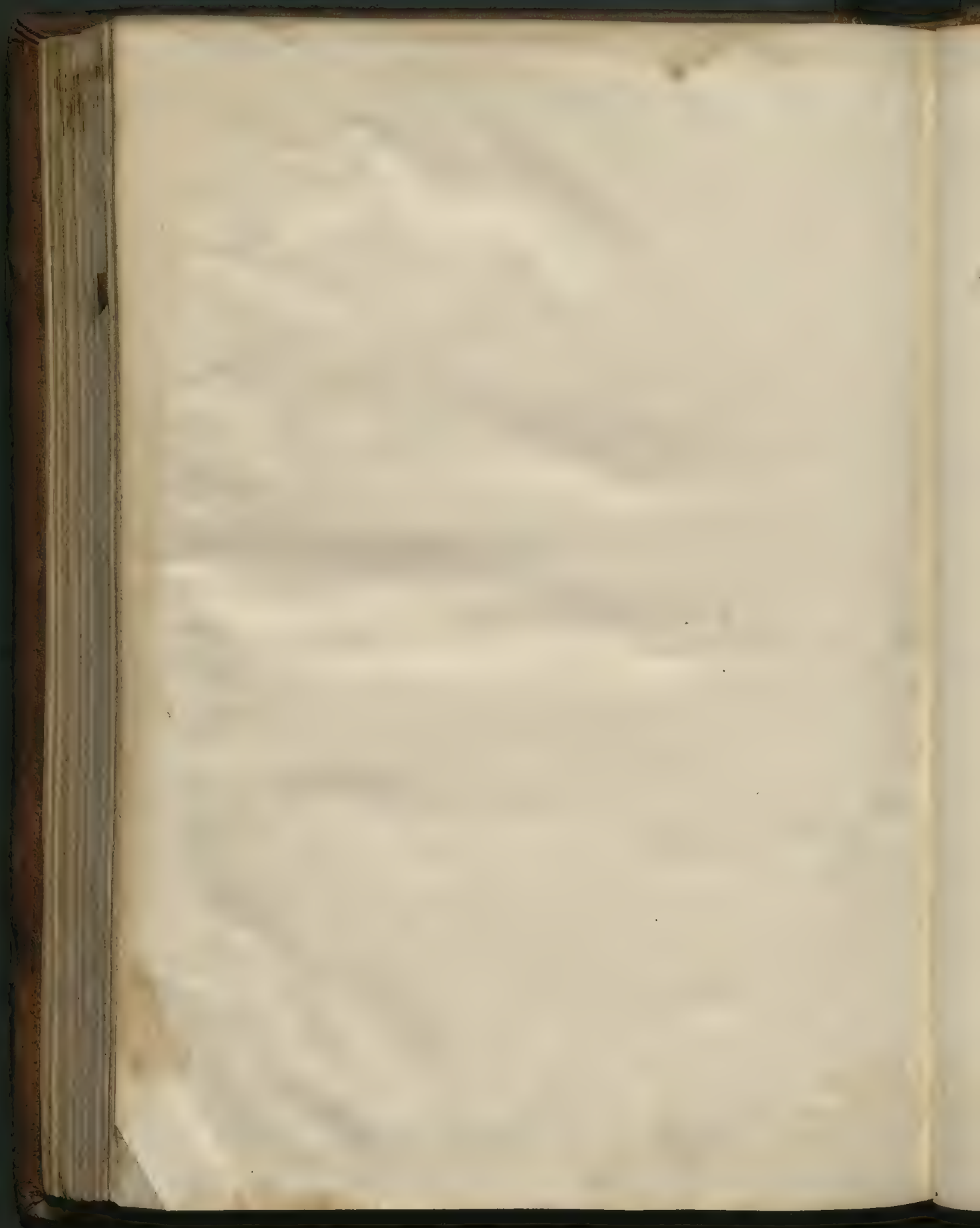

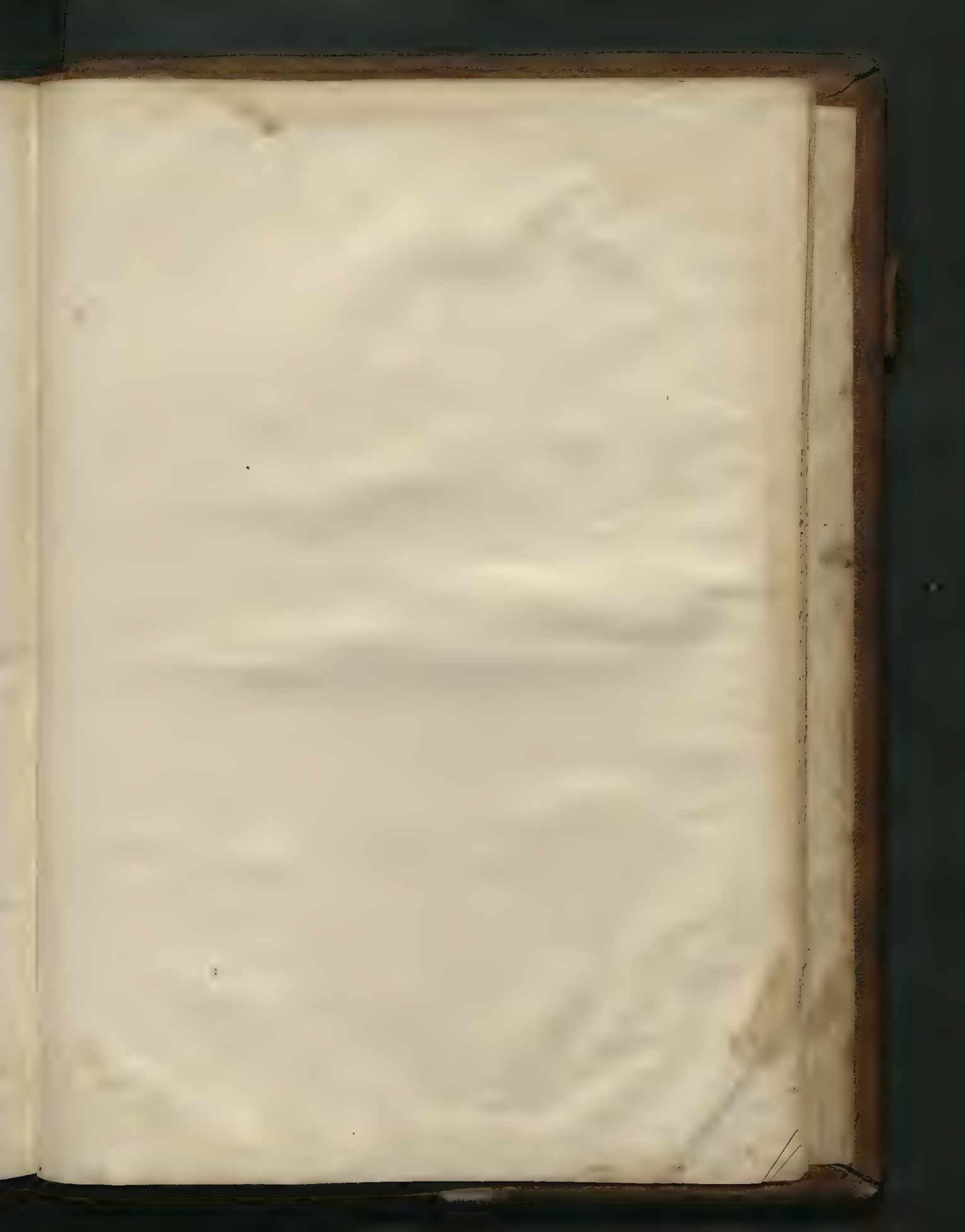

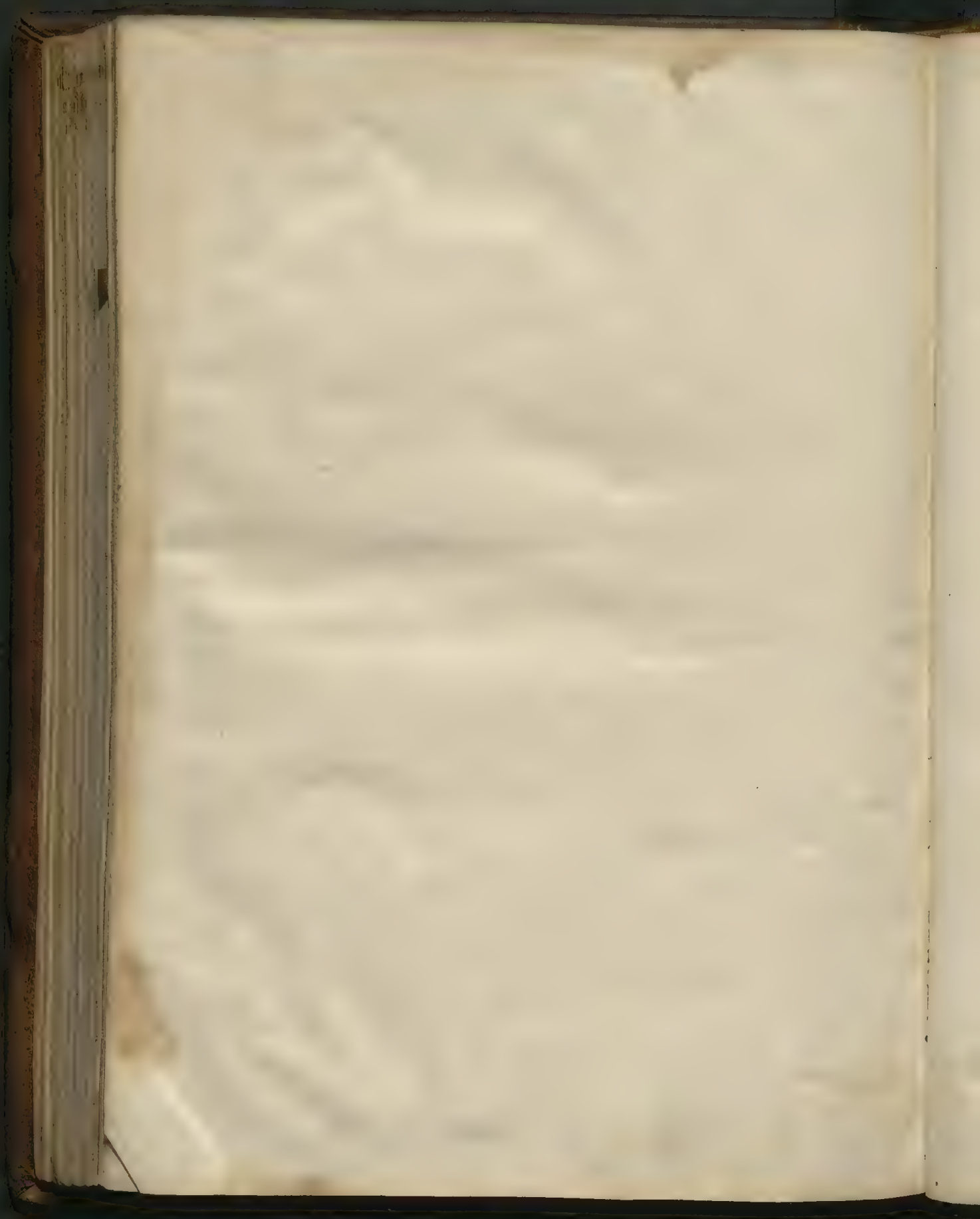

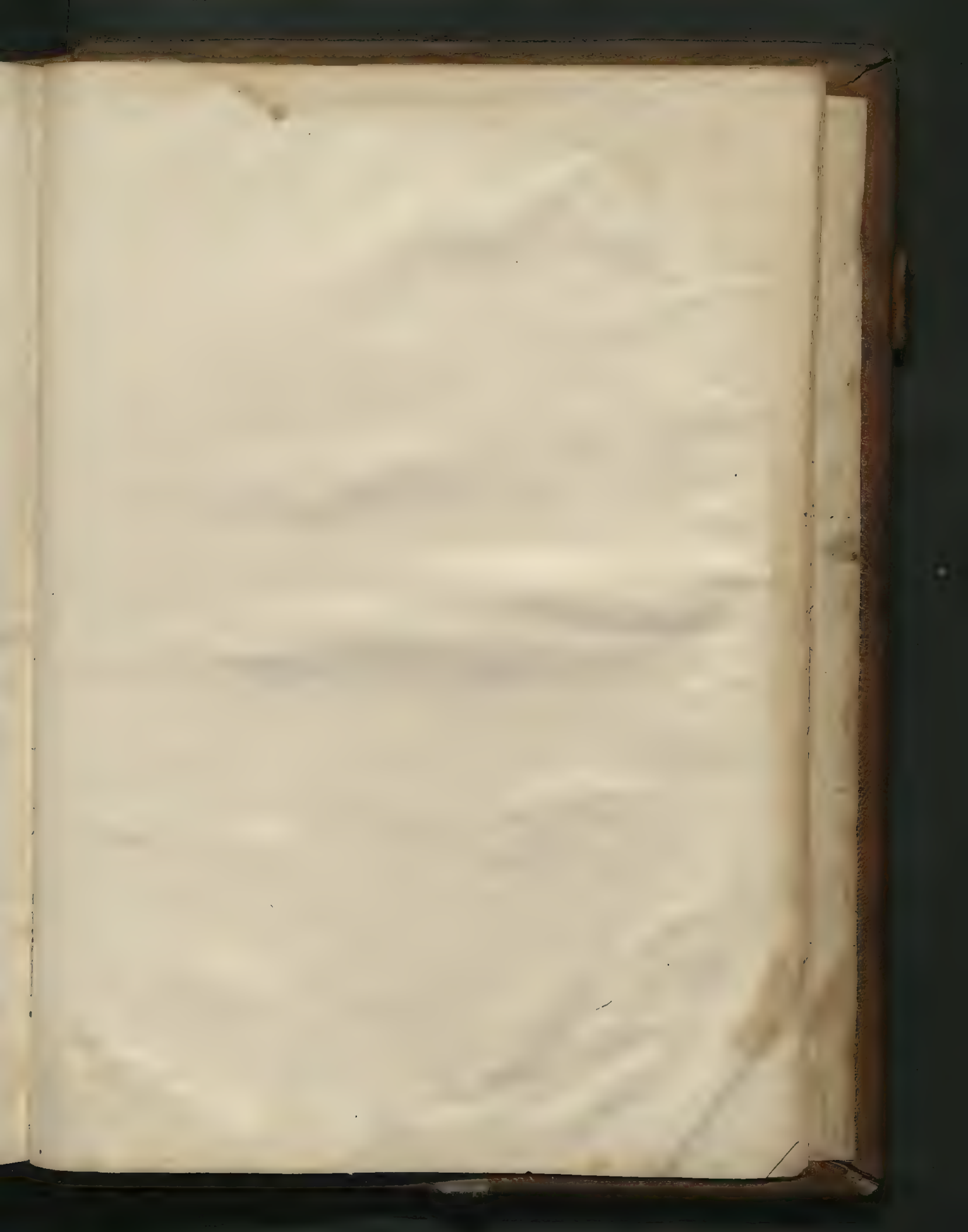

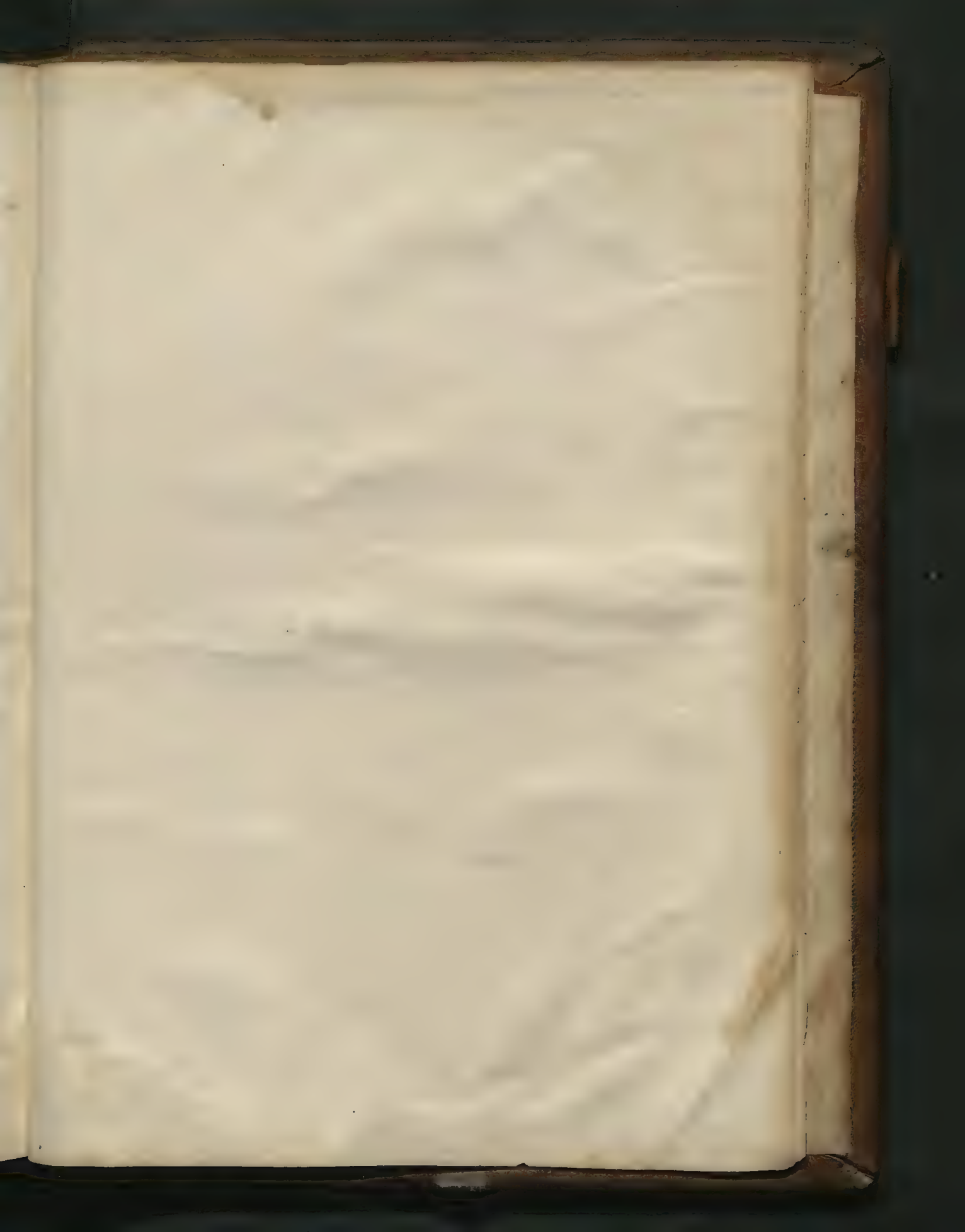

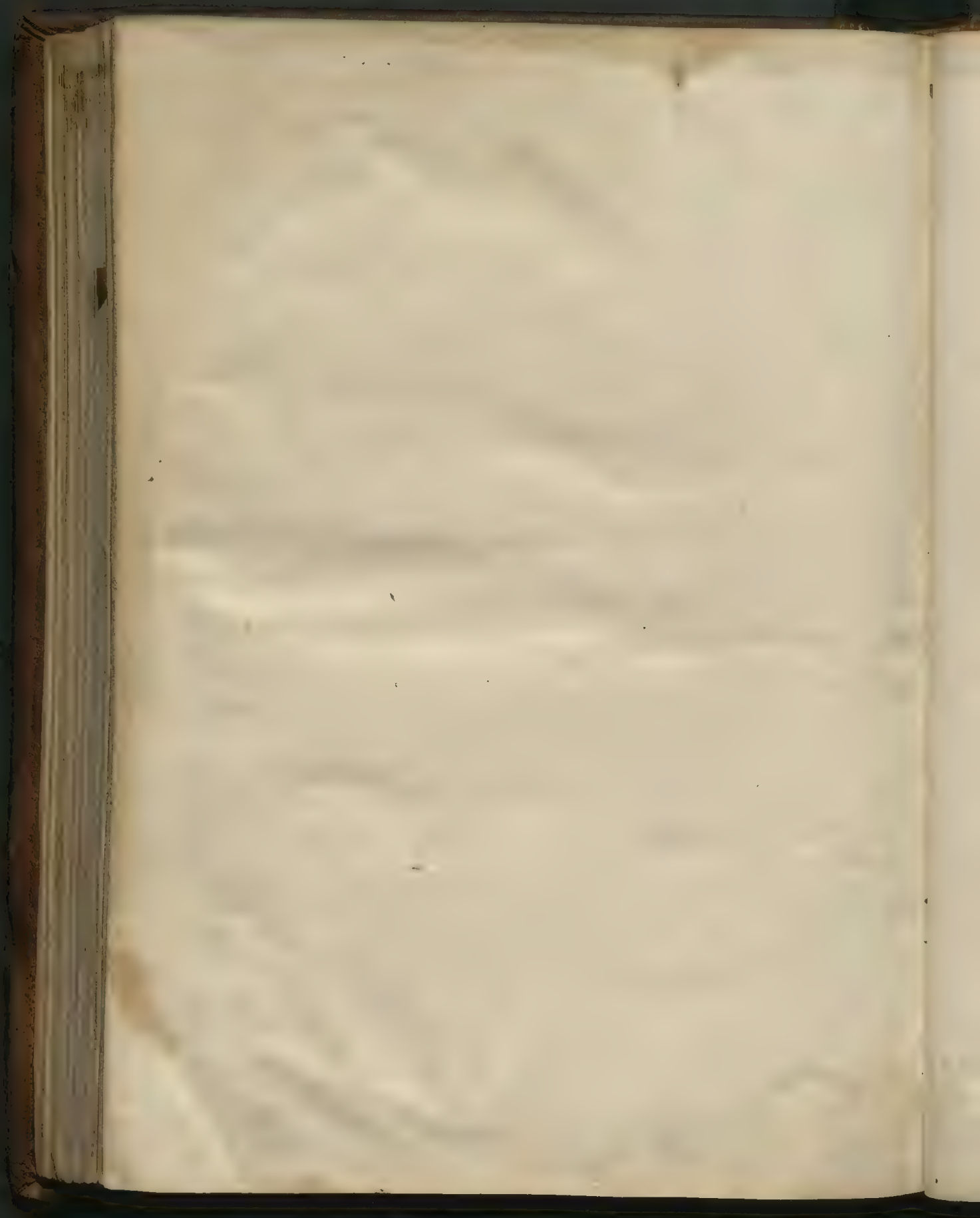

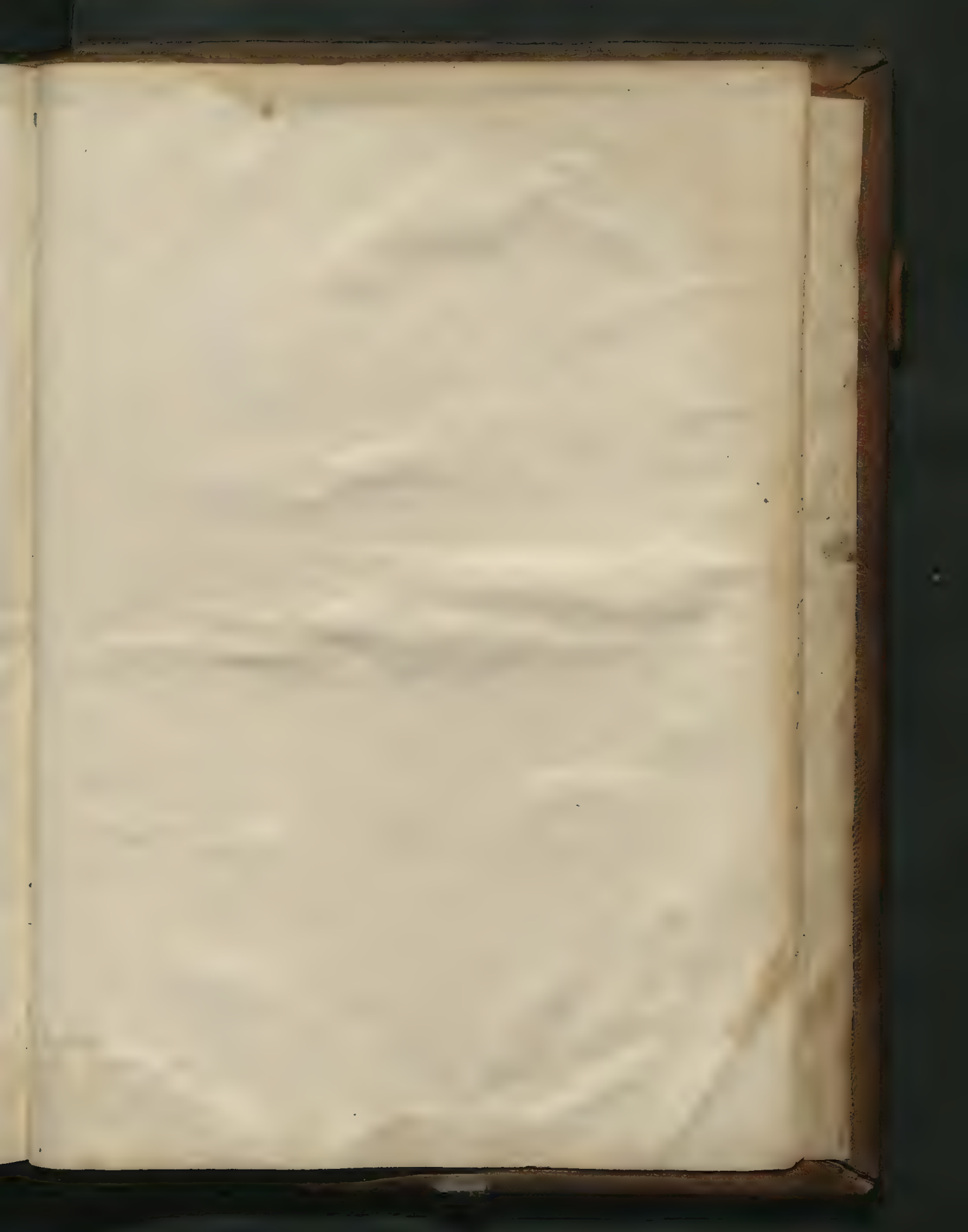

14240 אהא

205. 6. 14

۵۰۱۰۲۱

۴۴۵۰۰۰

FACE.. 16

41252.4.46

160

انوار الہدی

۱۵۹

א.ב.ל.ל.

442 6140

6662 64010

100. 100. 100.

40 انا انا

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

...
...

1254 2172 11

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

Wp. 6. 1. 1. 1. 1.

24 4544.

卷之六

पुस्तक : नमः

ᠠᠨᠠᠭᠤᠨᠠᠨᠠᠭᠤᠨᠠᠨᠠᠭᠤᠨ

6456.5. 665

১০। ১৫৫৫

100 211 109.

...
...
...

24. 4. 15. 66

MAC 1922

א.א.ה.ש.

Biblioteka Jagiellońska

Konserwacja oprawy
1990n. - BJ

